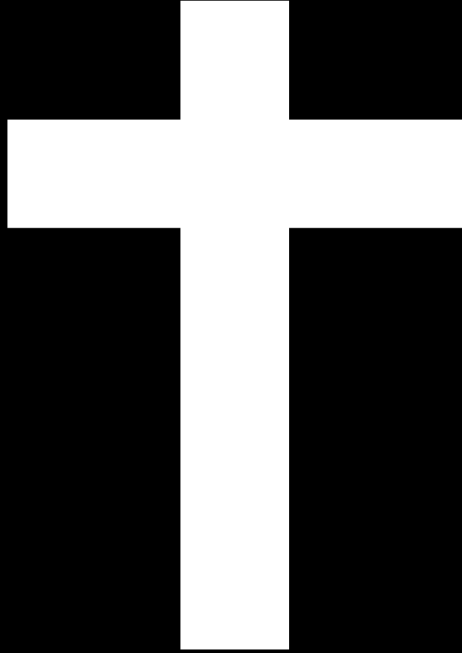

Ra 'Ra'yo
Testamento

New Testament in Otomi, Mezquital (MX:ote:Otomi, Mezquital)

Ra 'Ra'yo Testamento
New Testament in Otomi, Mezquital (MX:ote:Otomi, Mezquital)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Otomi, Mezquital

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Otomi, Mezquital

ote

Mexico

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Otomi, Mezquital

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

c6437f19-566b-5232-8b2a-5c88e5a5622b

Contents

NSAN MATEO	1
NSAN MARCO	49
NSAN LUCA	79
NSANJUA	131
RA ECHO	168
RA ROMANU	215
RÁ MŪDI RA CORINTIO	236
RÁ ÑŌHO RA CORINTIO	257
RA GALATA	271
RA EFESIO	279
RA FILIPENSE	287
RA COLOSENSE	292
RÁ MŪDI RA TESALONICENSE	297
RÁ ÑŌHO RA TESALONICENSE	301
RÁ MŪDI RA TIMOTEO	304
RÁ ÑŌHO RA TIMOTEO	310
RA TITO	314
RA FILEMÓN	317
RA EBREO	319
RA SANTIAGO	335
RÁ MŪDI RA PEDRO	340
RÁ ÑŌHO RA PEDRO	346
RÁ MŪDI RA XUUA	350
RÁ ÑŌHO RA XUUA	355
RÁ HÑU RA XUUA	356
RA JUDA	357
RA APOCALIPSI	359

NSAN MATEO RA MAÇA HOGA T'ØDE NÚ'A BI 'YOFO NSAN MATEO

*Yá mudi ja'i de ra Jesucristo
(Lc. 3:23-38)*

¹ Nurá mudi nuna t'ofonā ma da mā to'o gue'ᵤ yá mbøxita ra Jesucristo. 'Na de gue'ᵤ ndu ra Davi ne ndu ra Abrá.

² Ra Abrá bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Isaac, y ra Isaac bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Cobo, y ra Cobo bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Judá co ma'ra yá cu.

³ Ra Judá co rá 'behñā rá thuhu ra Tamar bi me'tsa yoho yá t'ᵤ yá thuhu ra Fare ne ra Sara. Y ra Fare bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Esrom, y ra Esrom bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Aram.

⁴ Y ra Aram bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Aminadab, y ra Aminadab bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Naasón, y ra Naasón bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Salmón.

⁵ Y ra Salmón co rá 'behñā rá thuhu ra Raab bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Boos, y ra Boos co rá 'behñā rá thuhu ra Rut bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Obed, y ra Obed bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Isai.

⁶ Y ra Isai bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Davi nú'a bi ndā de ya me Israel. Y ra ndā Davi bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Salomó, y nurá nana ra Salomó go gue'a mrá 'behñā hmaḥā ndu ra Uría.

⁷ Y ra Salomó bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Roboam, y ra Roboam bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Abías, y ra Abías bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Asa.

⁸ Y ra Asa bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Josafa, y ra Josafa bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Joram, y ra Joram bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Usía.

⁹ Y ra Usía bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Jotam, y ra Jotam bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Acás, y ra Acás bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Esequía.

¹⁰ Y ra Esequía bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Manase, y ra Manase bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Amón, y ra Amón bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Josía.

¹¹ Y ra Josía bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Jeconía co ma'ra yá cu. Y nuya pa'ᵤ mi

ts'ixa nts'ahni ya me Israel pa ja ra hnini Babilonia.

¹² Ha nuya pa'ᵤ ra Jeconía bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Salatiel, y ra Salatiel bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Sorobabel.

¹³ Y ra Sorobabel bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Abiu, y ra Abiu bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Eliaquim, y ra Eliaquim bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Asor.

¹⁴ Y ra Asor bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Sadoc, y ra Sadoc bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Aquim, y ra Aquim bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Eliud.

¹⁵ Y ra Eliud bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Eleasar, y ra Eleasar bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Matán, y ra Matán bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Cobo.

¹⁶ Y ra Cobo bi me'tsa 'nará t'ᵤ rá thuhu ra Jose nú'a to'o rá dame ra Maria. Y ra Maria go gue'a rá nana ra Jesu nú'a bi thu'mbabi nehe ra Cristo nú'a rá 'mehni Ajuā pa e da ndā.

¹⁷ Y de gatho yá mbøxita, yá danga xita ne yá xita'a, desde ra Abrá asta ra Davi mi 'ret'amagoho'ᵤ. Nepu yá mbøxita, yá danga xita ne yá xita'a, desde ra Davi asta nu mi ts'ixa nts'ahni ya me Israel pa ja ra hnini Babilonia mi 'ret'amagoho ya xita. Y yá mbøxita, yá danga xita ne yá xita'a, desde mi ts'ixa nts'ahni asta bi 'mui ra Jesucristo mi 'ret'amagoho ya xita.

*Rá 'bui ra Jesucristo
(Lc. 2:1-7)*

¹⁸ Y nunabya go guehna ra 'bede de rá 'bui ra Jesucristo: Ra Maria xqui t'adi pa da nthatui ra Jose, pe himbi 'muhui 'bestho. Nepu nu'á bi nda'thi co rá ts'edi rá Maça Ndāhi Ajuā.

¹⁹ Pe ra Jose mrá hoja'i hangue himbi ne da 'betua rá tsa ra Maria co ya ja'i, mi ne da hyepu mant'aguitho pa ya hinxa nthatuihma.

²⁰ Nu'á bi beni gue ya hinda nthatui ngue'a bi badi gue ya mi da'thi'a. Pe Ajuā bi mehna 'nará enxe pa bi zofo dega t'i ne bi 'ñembabi:

—Nu'i nугue Jose rá t'ᵤ'i ra ndā Davi, ogui beni gui hyepu. Ogui tsu gui nthatui ra Maria, ngue'a nu'á da'thi pe co rá ts'edi ra Maça Ndāhi.

²¹ Nu'á mā da me'tsa 'nara zi batsi, y nura zi batsi'a gui hñu'mbabi drá thuhu ra JESU,

ngue'a go gue'a ma da pøhø yá ja'i de yá ts'oqui.

²² Bi njab_u pa bi nja ngu nú'a xqui m_unga 'na de nuyá 'mehni Ajuá maya'b_u gue bi 'ñena:

²³ 'Nara nxutsi ma da nda'thi da 'm_u rá b_utsi

ne da thu'mbabi rá thuhu Emanuel. Nú'a ra thuhu'a rí bøni da 'ñena, Ajuá 'b_ui con guec_u.

²⁴ Nep_u bi nuhu ra Jose, ne bi nthatui ra Maria ngu nú'a xqui xipa rá enxε Ajuá.

²⁵ Pe himbi hñuxui asta himbi 'm_ui rá m_udi t'_u, ne bi hñu'mbabi rá thuhu ra Jesu.

2

'Raya badi e bi c'a'tsa ra zi b_utsi

¹ Nú'_u ya pa mrá ndá ra Erode, gue'b_u bi 'm_ui ra Jesu ja ra hnini Belé de ra hai Judea. Ne de nuya pa'_u 'raya hoga badi bi 'ñehe de yab_u ya hai ngue mbøxhyadi. Bi 'ñehe'_u ne bi zøhø ja ra hnini Jerusale.

² Nep_u bi 'ñani'_u bi 'ñena:

—¿Hab_u de guecua di 'b_ui rá ndá ya xodyo nú'a ja guehya xa 'm_ui? Ngue'a stá hanthe 'nara tsø de bøxhyadi y dí pahe gue go gue'a 'nara nt'udi gue xa 'm_ui 'nara ndá, hangue stá ehehe pa ga nsundahe'a.

³ Y nu mi 'yøde ra ndá Erode njab_u, xi bi ntsu ne bi du rá m_ui, ne gatho ya me Jerusale bi ntsu nehe, ne bi du yá m_ui.

⁴ Ra ndá Erode 'bestho bi zohna ya ndá gá macj_u ne ya xahnate de rá ley ra Moise pa bi 'yambabi'_u te mi m_unga yá hε'mi, hab_u dí 'm_ui ra Cristo nú'a ma da ndá.

⁵ Y nu'á bi 'ñembi:

—Ma da 'm_ui Belé de ra hai Judea, ngue'a njab_u bi 'yofo rá 'mehni Ajuá gue bi 'ñena:

⁶ Nú'ah_u gyá menguh_u Belé de ra hai Judá, ma'na xa t'e'ts'a ri nsuh_u de gatho ma'ra ya hnini de ra hai Judá,

ngue'a de gue'ah_u ma da bønga 'nara ndá nú'a da supa rá hnini Ajuá nú'a rá thuhu Israel.

⁷ Nu'b_u ra Erode bi ñaseui 'ramats'_u ya badi ne bi 'yambabi'_u ha'm_u xqui hyanda ra tsø.

⁸ Nep_u bi 'ñembi:

—Rí maha Belé, 'yoh_u gui 'ñanih_u xá hño hab_u di 'b_ui ra b_utsi, y nu xcrí tsuh_u güi

penj_u gui xicaguih_u pa ga ma ga nsundaga nehe.

⁹ Y nu mi 'yøde nú'a bi m_unga ra ndá, nu'á bi ma. Nep_u nú'a ra tsø xqui hyant'_u mbøxhyadi mi 'bet'o de gue'_u mi utua ra 'ñu asta himbi tsøni hab_u mi 'b_ui ra zi b_utsi ja bi 'maini ra tsø.

¹⁰ Nep_u ya badi bi hyanda ra tsø bi 'mai ja 'nara zi ngu, ne xi bi johya'_u.

¹¹ Y bi yut'i'_u ja ra ngu ne bi hyanda ra zi b_utsi co ra Maria nurá nana'a, ne bi ndandiñahmu'_u pa bi nsunda ra zi b_utsi, ne bi xo'tsa yá 'mε'tsi mi hña, ne bi umba ya 'baha dega oro ne ra t'uts'i ne 'nara ñani mi y_uni xá c_uhi mrá thuhu ra mirra.

¹² Ha nuya badi bi xipabi Ajuá dega t'i gue hinda mengui'_u pa da xipabi ra Erode hab_u xqui z_udi ra zi b_utsi. Hangue nu'á bi pacua ra 'ñu pa bi mengui ja yá hai.

Ra Jose bi zixa ra b_utsi co rá nana pa Egipto

¹³ Nu mi menga ya badi, Ajuá bi mehna 'nará enxε pa bi zofo ra Jose dega t'i ne bi 'ñembi:

—Nangui ne tsixa ra zi b_utsi co rá nana, pøñh_u yab_u de guecua. Rí maha ja ra hai Egipto gui 'ba'tuah_u ra ndá Erode ngue'a nu'á ma da hyonga ra zi b_utsi pa da hyo, y ja bá 'b_uh_uni asta hinga xi'a'i güi penj_u.

¹⁴ Nu'b_u ra Jose bi nangui 'bestho ra xuui'a ne bi zixa ra zi b_utsi co rá nana pa bi ma Egipto.

¹⁵ Y ja bá 'b_uh_uni'_u asta himbi du ra Erode. Hangue bi nja ngu nú'a xqui m_unga rá 'mehni Ajuá gue Ajuá bi 'ñena: “Dá penpa ra noya ma T'_u pa da bøni de Egipto.”

Ra ndá Erode bi manda da tho ya t'uca ts'unt'_u nú'_u mi 'b_u Belé

¹⁶ Nep_u ra Erode xi bi bø rá cue nts'edi ngue'a xqui hyat'a ya badi. Hangue bi manda da tho gatho ya zi b_utsi nú'_u mi 'b_ui gatho rá ng_uni Belé, nú'_u mi pe'tsa yo njeya pa rígai, ngue'a xqui xipa ya badi gue ya mi pe'tsa ngu yo njeya de xqui hyanda ra tsø.

¹⁷ Y bi njab_u ngu nú'a xqui m_unga ra Jeremía rá 'mehni Ajuá ne bi 'ñena:

¹⁸ Bi nt'øde ya danga ts'oni ja ra hai de Ramá ne ya hmafi, ngue'a ra Raque xqui thopabi gatho yá zi b_utsi,

hangue mi zoni ne himbi za to bi hyo'ti.

¹⁹ Nepu ya de bi du ra Erode, nu'bú Ajuá bi mēhna ma'na'qui 'nará εnxε pa bi zofu ra Jose dega t'i nuni Egipto, ne bi 'ñembi:

²⁰ —Nangui ne tsixa ra zi bātsi co rá nana ne rí maha ja ri haihu Israel ngue'a ya xa du nú'a to'o mi hongra ra zi bātsi pa xa hyo hmaḥa.

²¹ Nu'bú nu'á bi nangui bi zixa ra zi bātsi co rá nana y bi mengui pa ja yá hai Israel.

²² Pe ra Jose bi 'yode gue ra Arquelaο rá t'u ra Erode go mrá mpote de rá 'bēfi rá dada ne bi nda ja ra hai Judea, hangue mi tsu da zoni ja nú'a ra hai'a. Nu'bú Ajuá bi xipi dega t'i gue da ma ja ra hai Galilea.

²³ Y bi zoni'u bi 'mehni ja 'nara hnini rá thuhu Nasare, pa bi njabu ngu nú'a xqui mangua 'rayá 'mehni Ajuá gue ra Jesu ma da t'embabi gue ra me Nasare.

3

Ra Xuua Xi'tsate mi zofu ya ja'i ja ra mbonthi

(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ 'Mēfa bi mudi ra Xuua Xi'tsate bi zofu ya ja'i ja 'nara mbonthi nuni Judea.

² Ne mi xipa ya ja'i mi ena:

—Ntsø'mhu ne ñobrihu ngue'a ra nda de mahets'i ya 'bestho xa 'ñepu pa da nda.

³ Nura Xuua go gue'a ra ja'i xqui mangua ra baḍi Isaía maya'bu gue ma da 'ñehe, ne bi 'ñena:

'Nara ja'i ma da ña nts'edi ja ra mbonthi ne ma da 'ñena:

“Hocuahá xá hño rá 'ñu ra zi Hmu, juanhá gathu ya ts'aca'ñu.”

⁴ Y nu'a mrá he ra Xuua, mri hñe dega xicameyo, ne mri ngat'a 'nara ngat'i dega xifri. Y numrá hñuni'a, mi tsi ya hoga nc'oto ne ya t'afi dega sefi.

⁵ Y xi mi tsøni ndunthi ya ja'i habu mi 'bu'a pa da 'yode nú'a mi mañ'a, nuya me Jerusale ne gathu ya me Judea, ne gathu nuya ja'i mi 'bui ja rá nthets'i ra dathe Jordá.

⁶ Nepu ra Xuua mi xi'tsa ya ja'i ja ra dathe Jordá nú'u mi njuani de yá ts'oqui.

⁷ Y ndunthi ya fariseo ne ya saduceo mi tsøni habu mi xi'tsate ra Xuua. Nu'ú mi t'embabi gue ya fariseo ne ya saduceo po nú'a

ra jamfri mi pē'tsi'u. Ora bi hyanda ra Xuua mi tsøni'u bi 'ñembabi:

—¡Nú'ahu gyá ts'o'maihu guí njahu ngu ya zate qu'eña! ¿Hanja xcá ehehuu? ¿Ha guí ne guí 'ba'tuabihu hmaḥa rá cue Ajuá xa 'ñepu?

⁸ Mahyoni guí 'yøthu nú'a xá hño pa da hnequi gue xi majuaní ya xcá ntsø'mhu de ri ts'oquihu.

⁹ Ogrí 'ñets'ihu guí 'ñeñhu gue ngue'a yá t'u'a'ihu ra Abrá hinda ma da zu'ahu rá cue Ajuá. Ngue'a nuga dí xi'ahu gue Ajuá tsa da 'yøt'e asta nuya ya do nehe da nja'i y da nt'u de ra Abrá.

¹⁰ Y dí xi'ahu gue nubya ya 'bui 'na to'o há ra t'égui pa da zεcua yá 'yu ya za. Gathu nú'u ya za hingui unga yá hoga fruta da ts'εqui pa da thøt'a ja ra tsibi.

¹¹ Nuga dí xi'ts'a'ihu co ra dehe ngue'a ya gá ntsø'mhu de ri ts'oquihu, pe xa 'ñepu ma'na bra 'bēfa de gueque nú'a to'o ma da xi'ts'a'ihu co ra Maça Ndaḥi nú'a ma da 'mai ja ri corasohu ne xi di ja rá ts'edi ngu ra tsibi. Nú'a bra 'bēfa de guecagui xi ma'na ja rá ts'edi y hindí 'ñepcagui nixi ga há'tsuabi yá thiza.

¹² Y nu'á há, go gue'a tsa da mica ra trigo ne da munts'a nú'a xá hño pa da mē'tsi, y nura paha da 'ueque pa da tsat'a ja ra tsibi nú'a hinhya'mu ma da huet'i.

Rá sistehe ra Jesu

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

¹³ 'Mēfa ra Jesu xqui 'ñehe de Galilea pa mri ma ja ra dathe Jordá habu mi 'bu ra Xuua pa da nxistehe'a.

¹⁴ Pe ra Xuua himi ne da xi'tsa ra Jesu, ne bi 'ñembi:

—¿Ha xcá ehe pa go ga xi'ts'a'i? Nu'i go rí 'ñepi guí xiscagui.

¹⁵ Nepu ra Jesu bi daḍi bi 'ñembi:

—Go da xiscaguigue pa njabu ga ø'tuabihu gathu yá hmanda Ajuá.

Nu'bú ra Xuua bi xi'tsa ra Jesu.

¹⁶ Y nu mi uadi bi nxistehe, bi bøts'e de ja ra dehe, nepu bi xogui mahets'i ne bi hyanda rá Maça Ndaḥi Ajuá bá cai ngu 'nara zi domitsu ne bi 'ñe bi zøhø ja gue'a.

¹⁷ Y bi nt'øde 'nara noya de mahets'i ne bi 'ñena:

—Nuni go guehni ma hmaça T'u, ne xi dí hopa rá 'mai.

4

*Ra ts'ondahi mi xaxa ra Jesu**(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)*

¹ Nepu rá Māca Ndahi Ajuā bi zixa ra Jesu ja ra 'yo'mtha pa ja da nthēuini ra ts'ondahi pa da japi hmāhā da 'yōt'a 'nara ts'ot'ōt'e.

² Nuni ja bi beheni ra Jesu hinte bi zi ñote ma pa ne ñote xuui, ne 'mefa bi zū ra thuhu.

³ Nepu de gue'a bi zōni ra ts'ondahi há mi 'bui'a, ne bi mudi bi xaxi ne bi 'ñembabi:

—'Bū go gue'e rá T'u'i Ajuā, japa nuya ya do da nthuhme xā.

⁴ Pe nu'á bi dāti ne bi 'ñembabi:

—Xa nt'ofō ja ra Māca T'ofō gue ra jā'i hingue hōnse po ra thuhme da 'mūi, gatho nú'a mā Ajuā go gue'a umba rá te ra jā'i.

⁵ Nepu ra ts'ondahi bi zixa ra Jesu ja ra māca hnini Jerusale, ne bi pō'tsa mañā ja ra ndanija.

⁶ Ne bi 'ñembabi:

—'Bū xi majuanī rá T'u'i Ajuā, 'yenga ra sagui pa nja'ti, ngue'a xa nt'ofō ja ra Māca T'ofō ne ena njaua:

Ajuā da pēhna yá εnxε pa da su'a'i ne da mip'a ri 'ye

pa njabu hingui tsama'ñu ri ua nu xcri tsōnga ja ra hai.

⁷ Nepu ra Jesu bi 'ñembabi'a:

—Xa nt'ofō nehe ja ra Māca T'ofō: “Oguí xaxa Ajuā ri Hmu pa gui 'ñena gue da max'a'i.”

⁸ Nepu ma'na'qui ra ts'ondahi bi zixa ra Jesu ja 'nara t'ōhō xi mrá hñets'i pa bi yopa xaxi, ne bi 'ñutuabi gatho ya hnini de rá ngūni ra ximhai con gatho yá hño nú'a mi ja.

⁹ Y bi 'ñembi:

—Gatho nuyū ya hnini guí handi ga 'ra'i 'bū gui ndandiñahmu ne gui nsundagui.

¹⁰ Nepu ra Jesu bi 'ñembi:

—'Uegue de gueque Satá. Xa nt'ofō ja ra Māca T'ofō gue Ajuā ri Hmu go gue'a gui nsunda, ne hōnse'a gui pēpabi.

¹¹ Nepu ra ts'ondahi 'bestho bi 'uegue de ra Jesu, ne bi zō yá εnxε Ajuā bi umbabi te da zi.

*Ra Jesu bi mudi rá 'befi nuni Galilea**(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)*

¹² 'Mefa bi 'yōde ra Jesu gue ra Xuua Xi'tsate mi ofadi. Nu'bú nu'á 'bestho bi mengui pa ja ra hai Galilea.

¹³ Y ja bá 'buhni ja ra hnini Nasare. Nepu de guehni bi ma bá 'bū Ncapernau guetbū ja rá ñani ra ndehe habū mi ja yá hai ra Sabuló ne ra Neftalí.

¹⁴ Y bi njabu ngu nú'a xqui mangua ra badi Isaía de nú'a ra hai'a ne bi 'ñena:

¹⁵ De yahyadi de ra dathe Jordá ja jani rá hai ra Sabuló ne rá hai ra Neftalí, ja thohnitho ra 'ñu rí ma pa ja ra ndehe, ja guehni ra hai Galilea habū 'bui ndunthi ya jā'i nú'u hingyá xodyo.

¹⁶ Y nuya mengu de nú'a ra hai'a xqui 'medi hmāhā ja 'nara danga 'bexuui, pe nubyá hā, ya bi nja ra hyats'i ja nú'a ra hai'a.

Njabu gue'a xqui mangua ra badi Isaía.

¹⁷ Desde ya pa'u ra Jesu bi mudi bi zofo ya jā'i ne bi 'ñembabi:

—Ntsō'mhū ne ñobrihū ngue'a ya xa zōhō ra Ndā de mahets'i pa da ndā.

*Ra Jesu bi zofo goho ya mēhuā pa dyá nxadi'a**(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)*

¹⁸ Y ra Jesu mi 'yo ja ra ñanga ndehe Galilea y bi hyandi mi 'yoni yoho ya 'ñōhō mri ncu, 'na de gue'u rá thuhu ra Simu nú'a bi thu'mbabi nehe ra Pedro, ha nu'a ma'na rá thuhu ra Andre, nú'ú mi ent'a yá xit'a ja ra ndehe ngue'a myá mēhuā.

¹⁹ Nepu ra Jesu bi zofo'u ne bi 'ñembi:

—Bá ehū tēngaguihū y ga u't'a'ihū gui mpēhuahū dega jā'i.

²⁰ Nu'bú 'bestho nu'ú bi zopū yá xit'a nepu bi dēni.

²¹ Y bi 'ño 'na tui'u nepu bi hyandi mi 'yoni má yoho ya 'ñōhō mri ncu, 'na rá thuhu ra Cobo y nu ma'na rá thuhu ra Xuua yá t'u ra Sebedeo, mi o mbo ra motsa co yá dada mi pō'ta yá xit'a. De guehni ra Jesu bi zofo'u.

²² Nepu 'bestho bi zohni'u yá motsa ne yá dada ne bi dēna ra Jesu.

*Ra Jesu mi xahna ndunthi ya jā'i**(Lc. 6:17-19)*

²³ Nu'bú ra Jesu bi ma bá gat'i gatho rá ngūni Galilea y mi cat'a ja yá nija ya mengu de guehni pa mi xahni, y mi hacuabi gatho

nu'araza ra hñeni mi pɛ'tsi'ɥ, y mi 'yo mi zofo'ɥ mi embi gue ya xqui zøhø ra Nd̩a de mahets'i pa da nd̩a.

²⁴ Y bi ntunga ra noya gatho ja ra hai Siria, y bá ts'impabi gatho ya da'thi nú'ɥ mi pɛ'tsa nu'araza ra hñeni ne nú'ɥ mi pɛ'tsa ya ts'ondahi ne nú'ɥ xqui 'bɛ yá mfeni ne nú'ɥ mi doua, y gatho mi øthe'a.

²⁵ Y ndunthi ya ja'i bi dɛna ra Jesu, ya me Galilea, ya me Decapoli, ya me Jerusale, ya me Judea, ne ya me ri'nandi ra dathe Jordá.

5

Ra Jesu bi nxahnate ja 'nara t'øhø

¹ Ha nu mi hyanda ra Jesu gue ndunthi ya ja'i mi 'ñoui, nu'bú nu'á bi 'uegue de gue'ɥ ne bi bøxa ja 'nara t'øhø ne ja bá hudini'a. Nep̩a bi zønga yá nxadi ne ja bi munts'iuini.

² Y ra Jesu bi m̩adi bi xahni'ɥ ne bi 'ñembi:

Nú'ɥ to'o di johya (Lc. 6:20-23)

³ —Njapi nú'ɥ to'o hingui 'ñets'i ja yá mfeni; nú'ú go gue'ɥ ma da 'm̩ai hab̩a ri manda Ajuá, ne da hñani'ɥ gatho ya japi nú'ɥ yá m̩eti Ajuá.

⁴ Njapi nú'ɥ to'o tu yá m̩ai; nú'ú go gue'ɥ ma da thu'mba yá m̩ai.

⁵ Njapi nú'ɥ to'o tsetatho gatho nú'a te epabi; nú'ú go gue'ɥ ma da t'umbabi ra ximhai pa go dyá m̩eti'ɥ.

⁶ Njapi nú'ɥ to'o ne da 'yøt'e nú'a xá hño con gatho yá m̩ai; nú'ú go gue'ɥ da umba Ajuá ngu nú'a ne'ɥ.

⁷ Njapi nú'ɥ to'o ja yá nthecate; nú'ú ma da zutua rá nthecate Ajuá nehe.

⁸ Njapi nú'ɥ to'o xá nt'axi yá mfeni; nú'ú ma da hyanda Ajuá.

⁹ Njapi nú'ɥ to'o utua yá miq'ueiui hanja da 'm̩ai te rá entho; nú'ú go gue'ɥ ma da thu'mbabi dyá b̩atsi Ajuá.

¹⁰ Njapi nú'ɥ to'o thogui ya nt'utsate ngue'a øt'e nú'a xá hño; nú'ú go gue'ɥ ma da 'm̩ai hab̩a ri manda Ajuá, ne da hñani'ɥ gatho ya japi nú'ɥ yá m̩eti Ajuá.

¹¹ Ha nu'ahú Ajuá da jap'a'ih̩a ora tsañ'ah̩a ya ja'i ne utsa'ih̩a ne ja'ts'ah̩a ya nc'uamba ngue'a guí tengaguih̩a.

¹² Xi da johyah̩a ngue'a Ajuá ma da 'ra'ah̩a 'nara d̩anga th̩ah̩a nuni mahets'i.

Njab̩a nehe bi t'utsa yá 'mehni Ajuá nú'ɥ mi 'b̩ai ante de gue'ah̩a.

Nu'ah̩a guí njah̩a ngu ra u nera ñot'i paya meximhai

(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

¹³ Nu'ah̩a guí njah̩a ngu ra u ri caqui hab̩a t'ɥ'tsi, ngue'a guí utuah̩a ra hoga nt'udi ri miq'ueih̩a. Ha nu'b̩a ra u di otho rá 'ñu, nu'bú ¿hanja strá c̩ahi 'b̩a? Nu'a ga øth̩a, ga føth̩ab̩a pa da net'a ya ja'i ngue'a hinte ri muui.

¹⁴ Nu'ah̩a guí njah̩a ngu 'nara ñot'i grí yo'tuah̩a ri miq'ueih̩a. Nja ngu 'nara hnini bí tø maña de 'nara t'øhø hinda za da t'agui, njab̩a nu'ah̩a nehe, hinda za guí 'ñaguih̩a ra hoga'm̩ai.

¹⁵ Nehe 'b̩a ga tsøgueh̩a 'nara ñot'i ne ga co'mh̩a co 'nara caho, nu'bú hinte da yot'i. Pe nu'b̩a ga tøteh̩a hab̩a ga tøteh̩a, nu'bú h̩a, da yot'i gatho mbo ra ngu.

¹⁶ Nehe njah̩ab̩a guí udih̩a 'nara hoga'm̩ai ja yá thandi ri miq'ueih̩a pa da hyant'a ri hoga'm̩aih̩a, ne njab̩a nu'á da nsunda Ajuá ra Dada nú'a bí 'b̩ai mahets'i.

Ra Jesu bi m̩a de rá ley ra Moise

¹⁷ Oguí beñh̩a gue stá ehe pa ga huata ra ley nú'a bi zogui ra Moise, nixi pa ga huata nú'a bi 'yofo ma'ra yá 'mehni Ajuá ma Dada. Nuga stá ehe pa ga øt'e gatho nú'a bi 'yofo'ɥ, ne pa ga xi'ah̩a te rí bønga nú'a bi 'yofo'ɥ.

¹⁸ Xi majuani dí xi'ah̩a gue hinda nhuata mahets'i ni ra ximhai asta gue'b̩a hinda t'øt'e gatho nú'a m̩anga ra M̩aca T'ofó, ni 'nara noya ni 'nara letra hinda ma da gotho.

¹⁹ Nu'a tó'o hinda 'yøt'a gatho nuya hm̩anda m̩anga ra M̩aca T'ofó, masque nú'ɥ xi ya t'uca hm̩anda, ne njab̩a nehe da 'ñutua ma'ra ya ja'i pa hinda 'yøt'e, nú'a ra ja'i'a hinte ma da muui ja rá hm̩anda Ajuá. Pe nu'a tó'o da 'yøt'a gatho nuya ya hm̩anda ne njab̩a da 'ñutua ma'ra ya ja'i pa da 'yøt'e, nú'a ra ja'i'a ma da muui ja rá hm̩anda Ajuá.

²⁰ Dí xi'ah̩a, oxqui ma guí øth̩a ngu øt'a ya fariseo ne ya xahnate de ra ley, nú'ú hu yá m̩ai gue øt'a gatho nú'a m̩anga ra ley pe ya yohmi, ngue'a njab̩a hinda za guí 'b̩ah̩a ja rá hm̩anda Ajuá.

*Ra Jesu bi ma de ra cue
(Lc. 12:57-59)*

21 Ya xa t'u't'ah_u ngu nú'a xqui t'utuabi ndu ri xitah_u maya'b_u, gue oxqui hñoteh_u, ngue'a nu'a tó'o hote ma da duxa ra ts'oqui ne pɛ'tsi te da dadi.

22 Pe nuga dí xi'ah_u gue nu'a tó'o da bø rá cue co rá miqu'eiuí, nú'á ya bi duxa ra ts'oqui ne pɛ'tsi te da dadi. Ne nu'a tó'o da zanga rá miqu'eiuí ne da 'ñembi gue ra 'bemfeni, nú'á ya bi duxa ra ts'oqui ne pɛ'tsi te da dadi ja ra ts'utbi. Y nu'a tó'o ri ɛtsa rá miqu'eiuí ne ni pa dí hyandi ne da 'ñembi gue hinte rá fadi, nú'á ma dí gut'i ja ra nidu hab_u bí zø ra tsibi pa nzantho.

23 'B_u 'na de gue'ah_u gui hampah_u 'nara 'baha Ajuá ja ra nija ne ja gui beñhani gue xcá tsø'tuah_u rá mui 'nari miqu'eih_u,

24 ja da tsoh_uni hmah_u ri 'bahah_u ne penj_u rí maha gui 'yaph_u ra pumbate ri miqu'eih_u, ne nu'bú ha, bá e gui umf_u ri 'bahah_u Ajuá.

25 Nu'b_u 'nari ncontrah_u da ñap'ah_u ne da zix'ah_u ja ra ts'utbi, coh_u 'nara cohi ja ra 'ñu pa ya hingui tsøñh_u ja ra nzaya, ngue'a nu'b_u gui tsøñh_uni da manda'a da jo'ah_u fadi.

26 Majuani dí xi'ah_u gue hinda za gui pøñh_u de ra fadi asta hingui juth_u gatho ra thai nú'a guí tuh_u.

Ra Jesu bi ma de ra nts'inga medinthati

27 Ya xa t'u't'ah_u ngu nú'a xqui t'utuabi ndu ri xitah_u maya'b_u, gue oxqui nzinga medinthatih_u.

28 Pe nuga dí xi'ah_u gue nu'a tó'o da hyanda 'nara 'bɛhña ne da hyøque, ya bi duxa ra ts'oqui, ja ra uenda ya bi zinga 'nara medinthati masque hønse te bi beni de gue'a.

29 'B_u nuri dah_u ra 'ñei da ja'ah_u gui 'yøth_u 'nara ts'oqui, ma'na xá hño gui hñaih_u ne gui føthab_u pa hingui 'yøth_u 'nara ts'oqui. Ngue'a ma'na xá hño da 'mɛdi 'na xeni de ri ndo'yoh_u que da t'ent'a gatho ri ndo'yoh_u ja ra nidu.

30 'B_u nuri 'yɛh_u ra 'ñei da ja'ah_u gui 'yøth_u 'nara ts'oqui, ma'na xá hño gui hyɛcj_u ne gui føthab_u pa hingui 'yøth_u 'nara ts'oqui. Ngue'a ma'na xá hño da 'mɛdi 'na

xeni de ri ndo'yoh_u que da t'ent'a gatho ri ndo'yoh_u ja ra nidu.

Ra Jesu bi ma de ra nxuni

(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

31 Ya xa t'u't'ah_u ngu nú'a xqui t'utua ndu ri xitah_u maya'b_u, gue nu'a tó'o da hyɛp_u rá 'bɛhña mahyoni da hoca 'nara hɛ'mi dega nxuni.

32 Pe nuga dí xi'ah_u gue nu'a tó'o da hyɛp_u rá 'bɛhña ne hinxa dimba 'nara ts'oqui xa 'yøt'e co ma'na ra ja'i, nu'bú nurá dame'a ri japi da 'yøt'a 'nara ts'oqui 'b_u da hñuxui ma'na ra 'ñøhø. Nehe nura 'ñøhø to'o da nthatui nura 'bɛhña'a, ya ra zinga medinthati.

Ra Jesu bi ma de nú'u ri jura

33 Nehe ya xa t'u't'ah_u ngu nú'a xqui t'utua ndu ri xitah_u maya'b_u, gue oxqui jurah_u nú'a hingo majuani, ngue'a nú'a guí jurah_u ja rá thandi Ajuá pɛ'tsi te gui 'yøth_u.

34 Pe nuga dí xi'ah_u, oxqui jurah_u de 'na ni de ma'na, nixi por mahets'i ngue'a ja bí 'b_uhni Ajuá,

35 nixi po ra ximhai ngue'a ja guecua net'a Ajuá, nixi por Jerusale ngue'a go gue'a rá maça hnini ra Ndá de mahets'i.

36 Nixi gui jurah_u po ri ñaxuh_u, ngue'a hinda za gui japh_u ni 'nari stah_u da t'axqui o da po'tsi.

37 Hingue mahyoni gui jurah_u. 'B_u gui mañh_u ra hña ha, nu'b_u hina hina, ngue'a 'b_u gui jurah_u go bí ehe de ra ts'ondahi.

*Ra Jesu bi ma gue hingui ho to da 'ñɛcate
(Lc. 6:29-30)*

38 Ya xa t'u't'ah_u ngu nú'a xqui t'utua ndu ri xitah_u maya'b_u, gue nu'a tó'o da zemba rá da 'na, nehe'a da ts'ɛmba rá da, y nu'a tó'o da do'tua 'nará ts'i 'na, nehe'a da tho'tua 'nará ts'i.

39 Pe nuga dí xi'ah_u, oxqui nø'tuabih_u ya ts'o'mui. Nu'b_u da mɛ't'ah_u ri hmih_u ra 'ñei, umf_u nehe ra ngah_u da mɛ't'ah_u.

40 'B_u 'nara ja'i da ne da ñap'a'i pa da hñan'a ri pahnih_u, umf_u ri pat'ih_u nehe.

41 'B_u 'nara ja'i da ne da tu't'ah_u 'nara 'bats'i pa gui 'yoh_u 'na kilometro, hña'tsuah_u ma'na kilometro.

42 'B_u 'nara ja'i te da 'ya'ah_u, umf_u, ne 'b_u 'nara ja'i da ne te gui hmiph_u, oxqui cømbah_u, hmiph_u.

Madihú nú'ú to'o ri utsa'ihú
(Lc. 6:27-28, 32-36)

⁴³ Ya xa t'u't'ahú ngu nú'a xqui t'utua ndu ri xitahú maya'bú, gue guí madihú ri miqu'eihú ne gui utsahú nú'ú to'o ri utsa'ihú.

⁴⁴ Pe nuga dí xi'ahú gue guí madihú nú'ú to'o ri utsa'ihú. 'Yaphú Ajuá da japi nú'ú to'o tsañ'ahú. 'Yø'tuahú ra hño nú'ú to'o utsa'ihú, ne 'yapabihú Ajuá po nú'ú to'o nõñ'ahú ne ε'ahú.

⁴⁵ Ngue'a nu'bú gui øthú njabú, nu'bú há, grí hñats'ihú Ajuá ra Dada bí 'búi mahets'i nú'a to'o ri japi da bøxa ra hyadi pa ya hojái ne pa ya ts'o'múi, ne ri japi da 'uái pa ya hojái ne pa ya ts'o'múi.

⁴⁶ 'Bú grí madihú hønse nú'ú to'o ri ma'ahú, ne nu ma'ra ya ja'i hingrí madihú, hinte ma thahá ma gui hñanihú. ¿Ha gue hingui øt'a njabú ya ts'o'múi gá ja'i nehe?

⁴⁷ 'Bú hønse ri cuhú guí zenguahú ne nu ma'ra ya ja'i hingui umfú ra nzengua, ¿te ma hño guí øthú 'bú? ¿Ha gue hingui øt'a njabú nehe nú'ú hingyá gamfri?

⁴⁸ Mahyoni gui hñoja'ihú con gatho ri miqu'eihú, ngu Ajuá ra Dada bí 'búi mahets'i ra hojái con gathoguihú.

6

Ra Jesu bi ma de ya hoga 'befi

¹ 'Yøthú ya hoga 'befi, pe oguí øthú pa gui pønga ri hmihú, ngue'a 'bú gui øthú njabú, hinte ma thahá da 'ra'ahú Ajuá ra Dada nú'a bí 'búi mahets'i.

² Hangue ora guí uñhú 'nara mfats'i pa ya hyoya, oguí xiphú ma'ra te xcá øthú ngu øt'a ya 'ñets'i. Nú'ú ne dra zant'ua ra trompeta ja yá thandi, ja ya nijá ne ja ya tai pa da pønga yá hmi. Xi majuani dí xi'ahú gue nu'ú øt'a njabú ya bi hñanga yá thahá, hangue ya hinte ma thahá tø'mi.

³ Pe nu'ahú, 'bú gui uñhú 'nara mfats'i pa ya hyoya, osti padi ri 'yehú ra ngahá te pε ri 'ñeihú. Pásehéhú, oto xqui petuahú.

⁴ Ha masque mant'agui gui unga ri mfats'ihú, pahú gue Ajuá ra Dada handi te xcá øt'ehú mant'agui, y nu'á ma da gu't'ahú, pe hinda gu't'ahú mant'agui.

Ra Jesu bi ñudi hanja da t'apa Ajuá
(Lc. 11:2-4)

⁵ Ora guí aphú Ajuá, oxqui 'yaphú ja yá thandi ya ja'i ngu øt'a ya 'ñets'i pa da pønga yá hmi. Nú'ú ri ho da 'yapa Ajuá má 'bai ja ya nijá ne ja ya tai. Xi majuani dí xi'ahú, ya bi hñanga yá thahá, hangue ya hinte ma thahá tø'mi.

⁶ Pe nu'ahú, ora guí aphú Ajuá, cuthú mbo ri nguhú ne gui cot'a ri gosthihú, ne njabú há, gui 'yaphú Ajuá ra Dada nú'a 'búi habú hindi hnequi. Y nu'á da 'yøde nú'a guí aphú mant'agui, ne ma da gu't'ahú, pe hinda ma da gu't'ahú mant'agui.

⁷ Ora guí aphú Ajuá, oxi xqui yoptahú ya noya ngu øt'a nú'ú ma'ra ya ja'i hingyá gamfri, ngue'a nu'ú hu yá múi gue 'bú da 'yøt'a njabú, Ajuá da 'yøde ne da umbabi nú'a adihú.

⁸ Pe nu'ahú oxqui ma gui njahúbú ngu øt'e'ú, ngue'a Ajuá ra Dada ya padi te øt'ahú ra 'bedi.

⁹ Nu'ahú 'yaphú Ajuá njaua: Ma zi Dada'ihe guí 'búi mahets'i, drá nsunda ri maça thuhu.

¹⁰ Bá ehe gui ndá,

ne dá t'øt'a ri paha nuua ja ra ximhai ngu bí t'øt'e nubú mahets'i.

¹¹ 'Racje te ga tsihe nubya rapaya.

¹² Ne pungaguihe ma thaihe ngu dí pumbahe nehe nú'ú to'o tucje.

¹³ Ne oxqui hocje ga øthe ya ts'oqui. Ñangaguihe de ra nts'o, ngue'a go gue'e grá ndá, ne ja ri ts'edi ne ri nsunda pa nzantho. Njabú gue'a.

¹⁴ Nu'bú gui pumbahú nú'ú to'o øt'ahú ra nts'o'múi, Ajuá ra Dada bí 'búi mahets'i nehe ma da pun'a ri ts'oquihú.

¹⁵ Pe 'bú hingui pumbahú nú'ú to'o øt'ahú ra nts'o'múi, nu'bú nixi Ajuá ra Dada hinda pun'a'ihú ri ts'oquihú nehe.

Ra Jesu bi ma de ra ayuno

¹⁶ Ora grí ayunahú, oguí øt'ehú co ra dumúi ngu øt'a ya 'ñets'i pa da fadi gue ri ayuna. Majuani dí xi'ahú gue ya bi hñanga yá thahá, hangue ya hinte ma thahá tø'mi.

¹⁷ Pe nu'ahú, ora grí ayunahú, eca ri ñaxuhú ne xúca ri hmihú ngu xcá nzaihú,

¹⁸ pa hinda fadi ua grí ayunahú. Hønse Ajuá ra Dada nú'a 'búi habú hindi hnequi, go gue'a da badi nú'a guí øt'asehéhú. Nu'á go handi nú'a guí øthú mant'agui, y

ma da gu't'ah_u, pe hinda ma da gu't'ah_u mant'agui.

Pe'tsa ri hñoh_u nuni mahets'i
(Lc. 12:33-34)

¹⁹ Oguí neh_u gui pe'tsh_u ndunthi ya hño nuua ja ra ximhai hab_u da zip'ah_u ya zu'ue ne da dec'ah_u ra mboxcua ne da bep'ah_u ya be.

²⁰ Pe'tsa ri hñoh_u nuni mahets'i hab_u bí jo'o ya zu'ue, ne otho ra mboxcua, nixi ya be hinda za da yut'ini da bep'ah_u.

²¹ Ngue'a hab_u guí pe'tsa ri hñoh_u, ja guehni oda ri mfenih_u.

Ra ñot'i de ma ndo'yoh_u
(Lc. 11:34-36)

²² Nuri dah_u go gue'u di yot'a gatho ri ndo'yoh_u. Hangué nu'b_u ri dah_u 'b_uí xá hño, nu'b_u di yot'a xá hño gatho ri ndo'yoh_u.

²³ Pe nu'b_u ri dah_u hingui 'b_uí xá hño, nu'b_u gatho ri ndo'yoh_u 'b_uí ja ra 'bexuui. Nehe guí njah_u guí 'b_uh_u ja ra 'bexuui 'b_u hingui huxa ri thandih_u xá hño ja Aju_u.

Hingui tsa to da mēpa yoho ya hmu
(Lc. 16:13)

²⁴ Hinda za gui peph_u yoho ya hmu, ngue'a njab_u 'na grí utsah_u ha nu ma'na guí mađih_u, y 'na de gue'u guí peph_u xá hño ha nu ma'na hina. Njab_u nehe hinda za gui peph_u Aju_u 'b_u hñsē oda ri mfenih_u ya hño de ra ximhai.

Aju_u su gatho yá batsi'a
(Lc. 12:22-31)

²⁵ Hangué dí xi'ah_u oguí tu ri m_uih_u 'b_u otho te gui tsih_u ne 'b_u otho te gui hyeh_u, ngue'a ma'na ri muui da 'yoda ri mfenih_u Aju_u que da 'yoda ri mfenih_u nú'a te gui tsih_u ne nú'a te gui hyeh_u.

²⁶ Hyanthmah_u ya zi ts'int_u, nu'ú hingui pot'i nixi xofu ni pe'tsa yá 'mē'tsi, pe Aju_u ra Dada go gue'a umbi te da zi'ú. Xihma'ih_u, ¿ha gue hingue ma'na gyá hmađih_u que gue'u?

²⁷ ¿To'o 'na de gue'ah_u tsa gui japh_u ma'na strá hñets'i ri ndo'yoh_u co ri mfeniseh_u? Jo'o ni 'na.

²⁸ Nu'b_u, ¿hanja guí tu ri m_uih_u 'b_u otho te gui hyeh_u? Hyanth_u hanja gra nhye ya zi dñni 'bai ja ra mbonthi y jo'o to'o ri jamasu. Nu'ú hindi mpefi nixi tu yá m_u.

²⁹ Dí xi'ah_u gue nixi ra nda Salomó masque mi he ya hoga he ne xi mi jababi, pe hints_u mi hnequi mahotho'a ngu ya zi dñni.

³⁰ 'B_u Aju_u heta ya dñni de ra mbonthi nú'ú xá nc'amibya pe dixudi ya da 'yot'i nep_u da ts'at'i, xi nu'ah_u, ¿hanja hingui camfrih_u gue Aju_u ma'na da jamasu'ih_u que ya dñni?

³¹ Hangué odi tu ri m_uih_u gui 'ñeñh_u: “¿Te ga tsih_ubya? o ¿te ga heh_ubya?”

³² Ngue'a nuya 'ñagamfri nzantho tu yá m_uí 'b_u othobi te da zi ne te da hye. Pe nu'ah_u odi tu ri m_uih_u, ngue'a Aju_u ra Dada bí 'b_u mahets'i ya go pa'a te gatho ø't'ah_u ra 'bedi.

³³ Hyoñh_u 'mē'to hanja da za gui 'b_uh_u xá hño ja rá hmanda Aju_u ne gui 'yoh_u ngu nú'a ri ho'a, y njab_u Aju_u hinda 'bē't'ah_u gatho nú'a te guí hoñh_u.

³⁴ Hangué oguí tu ri m_uih_u de nú'a te da 'ñe'ah_u dixudi, nguetho nu'b_u guí pahmah_u te 'bē guí thoh_u dixudi, nu'b_u ma'na da du ri m_uih_u, ngue'a hyastho dí thoh_u te dí thoh_u.

7

Oguí 'yoh_u ri miqu'eih_u
(Lc. 6:37-38, 41-42)

¹ Oguí 'yoh_u ri miqu'eih_u pa njab_u hinto da 'yø'a'ih_u nehe.

² Ngue'a 'b_u guí 'yoh_u ri miqu'eih_u, nu'b_u Aju_u ma da hñap'ah_u nguenda de gatho nú'a ri 'ñøteh_u ne hinda yo rá m_u'a de gue'ah_u.

³ Nu'ah_u guí 'yoh_u de nú'a ø't'a ri miqu'eih_u, ¿hanja hingo guí jamasuh_u nú'a te guí øtqu'eh_u? Nu'ah_u go guí hanth_u nura t'uca paxi o ja rá da ri miqu'eih_u, ¿hanja hingo guí hanth_u nú'a ra xeca za o ja ri dah_u?

⁴ ¿Hanja da za gui 'ñemf_u ri miqu'eih_u: “Hoqui ga hap'a ra paxi o ja ri da,” 'b_u hingo xcá hah_u 'mē'to nú'a ra xeca za o ja ri dah_u?

⁵ Nu'ah_u gyá 'ñets'ih_u, go da hñaih_u 'mē'to nú'a ra xeca za o ja ri dah_u, pa njab_u ma'na gui hyanth_u xá hño pa gui hñamf_u nú'a ra paxi o ja rá da ri miqu'eih_u.

⁶ Oxqui umf_u ra maça noya nú'ú ya ja'i hingui pa da su, ngue'a nu'ú nja ngu ya zate

tsat'yo ne da 'yø't'ah_u ra nts'o'm_ui, nehe nja ngu ya ts'udi ts'ontho nú'a t'umbi.

'Yadih_u ne da t'a'ah_u
(Lc. 11:9-13; 6:31)

⁷ 'Yadih_u ne da t'a'ah_u. Hyonih_u ne gui ts_udih_u. Oxqui tsaya gui 'yapabih_u Aju_u y nu'á ma da 'yøde ri nt'adih_u.

⁸ Ngue'a nu'a tó'o adi da t'umbabi, ne nu'a tó'o honi da z_udi, y nu'a tó'o apabi Aju_u da 'yøtua rá nt'adi.

⁹ ¿To'o 'na de gue'ah_u nú'ah_u gyá dadah_u 'b_u ri b_utsih_u da 'ya'ah_u 'nara thuhme y go gui umf_u 'nara do? Jo'o.

¹⁰ ¿O 'b_u da 'ya'ah_u 'nara hu_u y go gui umf_u 'nara qu'eñ_u? Hina ¿ngue h_u?

¹¹ Tsatho nu'ah_u xi gyá ts'o'm_ui h_u pe gui pah_u gui umf_u te da zi xá hño ri b_utsih_u, xihma Aju_u ra Dada bí 'b_ui mahets'i, ¿ha gue hinda 'ra'ah_u gatho nú'a xá hño 'b_u gui apabih_u?

¹² Nu'a gui neh_u da 'yø't'ah_u ya ja'i, 'yø'tuah_u njab_u nehe'u. Guehna m_unga njab_u nú'a bi 'yofo ra Moise ne nú'a bi 'yofo nú'u ma'ra yá 'mehni Aju_u.

C_uth_u ja ra ts'i'ma gosthi
(Lc. 13:24)

¹³ C_uth_u ja ra gosthi nú'a xá nts'i'mi pa grí maha hab_u ja ra te pa nz_untho. Ngue'a nu'u tó'o cat'a ja ra gosthi xá ng_uni gue'u rí ma ja ra nidu, y nura 'ñu de nú'a ra gosthi'a xi rá ng_uni, y ndunthi to'o cat'a ja nura gosthi'a.

¹⁴ Pe xi rá nts'i'mi nura gosthi hab_u cat'i nú'u to'o rí ma ja ra te, y nura 'ñu de nú'a ra gosthi'a xi rá nts'i'mi, ha ts'utho nú'u to'o cat'a ja nura gosthi'a.

Ya 'bai gá za f_uaditho po yá fruta
(Lc. 6:43-44)

¹⁵ Jamasuh_u hinda ts'oc'a ri mfenih_u nú'u ri 'ñet'a m_ufi de Aju_u, nú'u ma da 'ñep_u pa da ne da hya'ah_u, ngue'a nu'á ri 'ñet'a hoja'i ne ri 'yo ngu ya zi deti, pe de mbo yá mfeni nja ngu ra dumanthuhu gá mi'ño.

¹⁶ Nu'ah_u ma gui pah_u to'o'ngue'a da hnequi ja yá ts'o'b_uefi øt'e'u. Ngue'a nuya ts'o'm_ui hingui tsa da 'ñudi ya hoga 'b_uefi, nja ngu ya xin'mini hingui tsa da unga ya obxi, ne ya 'bint'o hingui tsa da unga ya igo.

¹⁷ Gatho ya hoga 'bai gá za unga ya hoga fruta, pe nuya ts'o 'bai gá za hingui tsa da unga ya hoga fruta.

¹⁸ Y 'nara hoga 'bai gá za hingui tsa da unga nú'a hingrá hoga fruta, nixi nú'a hingrá hoga 'bai gá za hingui tsa da unga ya hoga fruta.

¹⁹ Y gatho nuya 'bai gá za hingui unga ya hoga fruta ma da ts'et'i ne da ts'at'i.

²⁰ Y njab_u ma gui pah_u to'o gue'u ri 'ñet'a m_ufi de Aju_u co nuyá ts'o'b_uefi di øt'e'u.

Hinga gatho ya ja'i ma da y_ut'a hab_u bí manda Aju_u
(Lc. 13:25-27)

²¹ 'B_ui ndunthi to'o engagui: “Ma zi Hmu'i, ma zi Hmu'i”, pe nu'á hinda za da y_ut'a mahets'i hab_u bí manda Aju_u ma Dada 'b_u hinda 'yø'tua rá paha'a.

²² Nu sta zø rá ngats'i ra pa ndunthi ma da 'ñengagui: “Ma zi Hmu'ihe, ma zi Hmu'ihe, nuje dá xañhe ri noya, ne co ri ts'edigue dá eñhe ya ts'ondahi, ne co ri ts'edigue dá øthe ndunthi ya danga nt'udi.”

²³ Pe nuga ma ga th_utuabi'u ne ga embabi: “Hinstá pa'agah_u, 'ueh_u de gueque nú'ah_u gyá ts'oja'ih_u.”

Ra 'bede de yoho ya 'ñøhø bi hyoca 'ra 'naya ngu
(Lc. 6:47-49; Mr. 1:22)

²⁴ Nu'a tó'o da 'yøde nuya ya noya dí xi'ah_u ne da 'yø't'e njab_u, nú'á ri nhy_ucuau 'nara ja'i xi bi nja rá mfeni bi hyoca rá ngu ja ra medo.

²⁵ Ne 'm_uefa bi da ndunthi ya da'ye, bi zø ya nzøthe, bi nja ndunthi ya b_unthi, pe nurá ngu'a himbi yø't'e ngue'a xqui hyoca ja ra medo.

²⁶ Pe nu'a tó'o da 'yøde nuya ya noya ne hinda 'yø't'e, nú'á ri nhy_ucuau 'nara ja'i nú'a bi 'ñotho rá mfeni bi hyoca rá ngu ja ra 'bomu.

²⁷ Ne 'm_uefa bi da ndunthi ya da'ye, bi zø ya nzøthe, bi nja ndunthi ya b_unthi, nep_u nurá ngu'a bi yø't'e ne bi 'm_uedi gatho.

²⁸ Ha nu mi uadi ra Jesu bi m_unga nuya ya noya, nuya ja'i xi bi 'yø nts'edi de nú'a xqui xipabi'u,

²⁹ ngue'a mi zofu' co rá ts'edi Aju_u, hingue ngu mi øt'a ya xahnate de ra ley.

8

*Ra Jesu bi 'yøthe 'na mi henga ra lepra
(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)*

¹ Nu mi gai ra Jesu de ja ra t'øhø hab_u mi utuate, xi bi d_εna ndunthi ya ja'i.

² Ne bi nth_εui 'nara ja'i mi ts_u 'nara hñeni rá thuhu ra lepra nú'a tsit'atho ra ngø. Nura ja'i'a bi ndandiñahmu ja rá ua ra Jesu ne bi 'ñembi:

—Ndada, 'b_u gui nehma, da za gui 'yøthegui.

³ Nu'bá ra Jesu bi hñuxa rá 'y_ε ne bi 'ñembi:

—Haha dí ne ga øthe'i, y ya gá ñani.

Y ngu bi uadi bi m_unga njab_u, 'bestho bi ñani ra da'thi.

⁴ Nep_u ra Jesu bi 'ñembi:

—Oto xqui ma gui xipi. Rí ma ja ra nija ha, pa da hyant'a ra macja, ne gui unga ri 'baha nú'a bi m_unga ra Moise, pa njab_u da baði ya ja'i gue ya xcá ñani.

*Ra Jesu bi 'yøthebi 'nará 'b_εgo 'nara nda gá soldado me Nroma
(Lc. 7:1-10)*

⁵ Nep_u ra Jesu bi y_ut'i ja ra hnini Ncaper nau y ja bi nth_εuini 'nara nda gá soldado de ra hai Nroma.

⁶ Y nura nda'a bi b_untebi ra Jesu ne bi 'ñembi:

—Ndada, 'nama 'b_εgo bi nts'onate ne hingui tsa da 'ñani, ne xi tsi'ti.

⁷ Nu'bá ra Jesu bi da_utuabi ne bi 'ñembi:

—Maha, ma ga øthe.

⁸ Nu'bá nura nda gá soldado bi da_utui ne bi 'ñembi:

—Hina, hiní 'ñepcagui gui cat'a mbo ma ngu. Nugui nu'a dí paði gue h_ønse co ri noya gui ma, numa 'b_εgo da ñani.

⁹ Ngue'a nugui 'b_ui to'o ri mandagui nehe, pe nequi drí manda. Dí pe'tsa ya soldado ja ma hmanda, y 'b_u ga emba 'na de gue'a: “Rí mani”, da ma, o 'b_u ga emba ma'na: “Bá ehe”, nu'a da 'ñehe. Ha nu'b_u ma 'b_εgo ga embi: “P_ε nuna 'b_εfin_u”, nu'a da mefi.

¹⁰ Mi 'yøde njab_u ra Jesu xi bi 'yø ndunthi ne bi 'ñembabi nú'a mri d_εni:

—Majuani dí xi'ah_u, nugui hinstá ts_udi ni 'nara me Israel nú'a xi di ja rá jamfri ngu nura jamfri pe'tsa nuna 'ñøhøni.

¹¹ Dí xi'ah_u gue ndunthi ya ja'i maxøgue ra ximhai nú'a hingyá me Israel ma da

y_ut'a mahets'i hab_u bí manda Aju_u ne da hñu ja ra mexa mahy_εgui co ra Abrá, co ra Isaac, ne co ra Cobo.

¹² Pe ya me Israel nú'a rí 'ñepa hma_u da hñu ja ra mexa, Aju_u hinda ma da hopi da y_ut'a mahets'i. Nu'a ma da nja, ma da mehni'a ja ra 'b_εxuui, y nuni ja di zohmani ne ja di gusthmani yá ts'i.

¹³ Nep_u ra Jesu bi 'ñemba ra nda gá soldado:

—Rí ma ri ngu ngue'a nuri jamfri xa muui ndunthi, ne xa njab_u ngu xcá ne.

Y nurá 'b_εgo ra nda gá soldado 'bestho bi ñani nura ora'a.

*Ra Jesu bi 'yøthebi rá to ra Pedro
(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)*

¹⁴ 'Mefa de gue'a ra Jesu bi ma ja rá ngu ra Pedro, y ja mi 'benini rá to ra Pedro mi umba ra nzø.

¹⁵ Nep_u ra Jesu bi hñu'tsua rá 'y_ε y 'bestho bi tsaya ra nzø mi ts_udi. Nep_u 'bestho bi nangui ra 'behña ne bi hyocui te bi zi'a.

*Ra Jesu bi 'yøthe ndunthi ya da'thi
(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)*

¹⁶ Ya de mi put'a nde ra Jesu bá ts'impabi ndunthi ya da'thi, 'ra mi pe'tsa ya ts'ondahi. Y co 'nada ra noya bi m_u bi 'y_εnga nú'a ya ts'ondahi mi pe'tsi'a, ne bi 'yøthe gatho nú'a to'o mi hñeni.

¹⁷ Gatho nuya bi 'yøt'a ra Jesu pa bi nja ngu nú'a xqui m_unga maya'b_u ra baði Isaia ja ra Maça T'of_o bi 'ñena: “Nu'a go gue'a bi hñaga ma hñenih_u, ne bi hñasca gatho ma uguih_u.”

*Yoho ya ja'i to'o mi ne da d_εna ra Jesu
(Lc. 9:57-62)*

¹⁸ Ne 'mefa bi hyanda ra Jesu ndunthi ya ja'i xqui the'tsi'a. Nu'bá nu'a bi 'ñemba yá nxadi:

—Maha ri'nandi ra ndehe.

¹⁹ Y ante da ma'a, 'nara xahnate de ra ley bi joni hab_u mi 'bai ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Xahnate, nugui dí ne ga ten'a'i pa hab_u gatho gui ma ga ma nehe.

²⁰ Ra Jesu bi da_utui bi 'ñembi:

—Ya haho ja yá hñado, ne ya ts'int_u ja yá 'bafi, pe Nú'a To'o bi e bi Nja'i otho ni hab_u da me rá ñaxu.

²¹ Nep_u 'na de yá nxadi ra Jesu bi 'ñembi:

—Ma zi Hmu'i, 'raca nsequi ga ma ga agui ma dada, nepu ga pengui ga ten'a'i.

²² Ra Jesu bi datui bi 'ñembi:

—Bá ehe tengagui, tsopu nú'u xa du go dá 'yagui nú'u yá mi'ñagamfriui.

Ra Jesu bi japi bi tsaya ra bunthi
(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

²³ Nepu de gue'a ra Jesu bi bōxa ja ra motsa co yá nxadi pa bi ma ri'nandi ra ndehe.

²⁴ Ne de mi 'yo'u ja ra ndehe mi damfri'u bi nja 'nara danga bunthi xi nts'edi asta mi ne da punts'a ra motsa ne mi tonts'a ra dehe pa mbo. Ha nura Jesu mi aha.

²⁵ Nu'bú yá nxadi 'bestho bi ma bá ats'i ne bi 'ñembi:

—Ma zi Hmu'ihe, ñangaguihe ngue'a ya ma da mpunts'a ra motsa mbo ra dehe.

²⁶ Y nu'á bi 'ñembabi'u:

—¿Pa te guí tsuhu? ¿Ha gue otho ri jamfrihu?

Nu'bú ra Jesu bi 'mai pa bi zai ra bunthi ne ra ndehe. Y 'bestho ra ora'a bi ntsaya.

²⁷ Nu mi hyanda njabu yá nxadi xi bi 'yø ne mi 'ñémbi'u:

—¿Te ma ts'edi haní gue asta ra ndahi ne ra dehe øtua rá noya!

Ra Jesu bi 'yemba ya ts'ondahi yoho ya 'ñøhø myá me Gadara
(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

²⁸ Nepu bi zōnga ra Jesu ri'nandi ra ndehe co yá nxadi ja 'nara hai rá thuhu Gadara, y ja bi nthuini yoho ya 'ñøhø bi bōnga habu mi ja ya nt'agui. Nú'u ya 'ñøhø'u mi pe'tsa ya ts'ondahi xi xmá nts'o, ha xi mi pite ndunthi, nixi mi tsa to da 'ranga nú'a ra 'ñu'a habu mi 'bu'u.

²⁹ Nuya 'ñøhø'u bi ña nts'edi ne bi 'ñemba ra Jesu:

—¿Te guí hongua habu dí 'buhe nú'i Jesu rá T'u'i Ajuá? Hingui tsøta ra ora pa guí huatcahe, nu'bú ¿hanja xcá ehe guí xaxcahe?

³⁰ Guetbu de guehni mi 'yoni 'na tax'o ya ts'udi mi ñuni.

³¹ Y ya ts'ondahi bi 'yapa nsequi ra Jesu ne bi 'ñembi:

—'Bu ma guí 'yenje de guecua, 'racje nsequi ga cuthe ja nuyu ya ts'udi bi 'yoni.

³² Nu'bú ra Jesu bi 'ñembi:

—Haha, rí maha, ja da bá cuthani.

Nu'bú 'bestho ya ts'ondahi bi bōni de nú'u yoho ya 'ñøhø ne bi ma bá cut'a ja ya ts'udi. Nepu nura ora'a gatho ya ts'udi bi nest'ihi bi hñøt'a ja 'nara ma'ye pa bi ma bá zo ja ra ndehe y gatho bi jat'i.

³³ Y nuya maps'udi bi nest'ihi co ra ntsu asta bi zōnga ja ra hnini ne bi xipa ya ja'i te bi 'yøtua ra Jesu nú'u yoho ya 'ñøhø xqui 'yembabi'u ya ts'ondahi.

³⁴ Nu'bú gatho ya mengu de nú'a ra hnini'a bi ma bá c'a'tsa ra Jesu pa bi 'yapa ra favo da ma de guehni pa da ma ma'na ra hnini.

9

Ra Jesu bi 'yøthe 'nara da'thi himi tsa da 'ñani

(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

¹ Nu'bú ra Jesu bi yopa bōxa ja ra motsa ne bi 'raxa ri'nandi ra ndehe pa bi yopa menga ja rá hai.

² Mi zōnga rá hai bi ts'i'tsua 'nara 'ñøhø mrá ts'onate himi tsa da 'ñani ne xqui t'ents'a ja 'nara 'bebo. Y nu mi hyanda ra Jesu gue xi mi ja yá jamfri nú'u ya ja'i to'o mi ndude ra da'thi, nu'bú bi 'ñembabi ra da'thi:

—Ma zi t'u'i, johyabya ngue'a ya stá pun'a'i ri ts'oqui.

³ Nu'bú nu 'raya xahnate de ra ley mi 'buhni bi ma'di bi benga ya ts'omfeni ne mi 'ñémbi 'na ngu ma'na: “Nuna 'ñøhøni ri 'ñet'a Ajuá.”

⁴ Ra Jesu bi batho nú'a mi beñ'u y bi 'ñembabi:

—¿Hanja guí beñhu nú'u ya ts'omfeni de guequi?

⁵ Pa guequi hinte rá hñei ga pumba yá ts'oqui nuna 'ñøhø nixi pa ga embi: “Nangui ne 'ño”.

⁶ Pe pa guí pahu gue Nú'a To'o e bi Nja'i ja rá ts'edi nuua ja ra ximhai pa da pumba yá ts'oqui ya ja'i, ma ga øt'a njaua pa guí pahu.

Nepu bi 'ñemba nú'a ra da'thi:

—Nangui, jaxa ri mfidi rí ma ri ngu.

⁷ Nu'bú ra da'thi 'bestho bi nangui bi ma rá ngu.

⁸ Y mi hyanda ya ja'i nú'a bi nja, nu'á xi bi 'yø, ne bi xøcambeni Ajuá ngue'a nú'a xqui umba ra ts'edi 'nara ja'i pa bi 'yøt'e njabu.

*Ra Jesu bi zofo ra Mateo pa drá nxadi
(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)*

⁹ Nepu ra Jesu bi ma de guehni y bi hyanda 'nara 'ñøhø rá thuhu ra Teo mrá ngu xboja mi hudi ja rá mexa. Y ra Jesu bi 'ñembabi:

—Bá ehe tɛngagui.

Nepu ra Teo 'bestho bi 'mai ne bi deni'a.

¹⁰ Nepu ra Jesu bi ma ja rá ngu ra Teo ne ja bi hñudini bi ñuniui yá nxadi co ma'ra ya 'ñatsa ngu xboja ne ma'ra ya ts'oja'i xqui zøñini.

¹¹ Y mi hyanda ya fariseo gue ra Jesu bi hñuhui bi ñuniui ya ts'oja'i, nu'bú nuya fariseo'u bi 'yambabi yá nxadi ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Xi ri xahnatehu çhanja ri ñuniui gatho nuyu ya ts'oja'i?

¹² Nu mi 'yøde ra Jesu bi mangu njabu ya fariseo, nu'bú bi 'ñembabi:

—Nura ja'i hinte ma hñeni pe'tsi hingui øt'a ra thoni pa ra 'ñethi, pe nu'u tó'o ri hñeni ha, hongra ra 'ñethi.

¹³ Rí ma gui nxadihu pa gui pahu te mangu ja ra Maca T'ofu nu habu bi 'ñena Ajuá: “Nugui ma'na dí ne gui mpe'tsuahu ra nthecate 'na ngu 'na que gui tsincahu ya mbo'ni pa gui hyohu gui 'bahaguihu.” Nugui hinstuá ehe pa ga zofo ya hoja'i, nugui stuá ehe pa ga zofo ya 'yøt'ats'oqui pa da ñobri'u.

*Ra Jesu bi t'ambabi de ra ayuno
(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)*

¹⁴ Nepu de gue'a yá nxadi ra Xuua Xi'tsate bi 'ñehe bi 'yambabi ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—çHanja nuje ne ya fariseo dí ayunahe ndunthi ya i'qui, ha nuri nxadigue hin-hya'mu ri ayuna'u?

¹⁵ Y ra Jesu bi 'ñembi:

—'Bu da nja 'nara nthati ne ra navio da mbitabi yá amigo, nuyá amigo rí 'ñepi da johyau ra navio ne hinda du yá mai. Nehe numa nxadi nja ngu nuyá amigo ra navio. Pe sta zø ra pa ga ma de guecua, nu'bú ha, da za da ayuna ma amigo co ya dumai.

¹⁶ Hinxá hño da 'bø'ta 'nara zedutu co 'nara 'ra'yo dutu, ngue'a 'mefa da nunts'a ra 'ra'yo dutu ne da gat'a ra zedutu, nepu njabu ma'na da ntanga ra zedutu.

¹⁷ Nehe hinxá hño da sit'a ra vinu ja 'nara zebota, ngue'a nu'bu di tsedi ra vinu, nu'bú da ntanga ra zebota ne nú'a te di po da mfani ne ma'na da ts'oca ra zebota. Hangu mahyoni da sit'a ra vinu ja 'nara 'ra'yo bota pa njabu masque xi di ja rá ts'edi ra vinu, hinda ntanga ra bota.

*Bi ñani rá t'ixu ra Jairo, nehe bi ñani nú'a
ra 'behña bi danba rá he ra Jesu
(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)*

¹⁸ Ngu bi uadi bi mangu njabu ra Jesu, bi zøhø habu mi 'bui'a 'nara nda de ja yá nija ya xodyo, ne bi ndandiñahmu ne bi 'ñembi:

—Dá e ga xi'i gue ja ts'u rí du ma t'ixu. Hangue dí bante'i gui ma gui hñu'tsua ts'u ri 'ye pa da yopa nte.

¹⁹ Nu'bú ra Jesu 'bestho bi ma co yá nxadi ne bi meui nú'a ra nda'a.

²⁰ Y de mi 'yo'u ja ra 'ñu mi pani 'nara 'behña mi hena 'nara hñeni mi xo'tua ya ji y ya mi pe'tsa 'ret'amayoho njeya mi njabu. Nu'á bi joni ja rá xatha ra Jesu pa bi danbabi rá he.

²¹ Ngue'a mi bense ja rá mfeni nura 'behña'a ne mi ena: “Dí camfri gue 'bu hønse ga thambabi rá ñani rá he ga ñani 'bestho de ma hñeni.”

²² Ha ra Jesu bi mpants'i bi hyandi ne bi 'ñembi:

—Ma zi t'ixu'i, johyabya ngue'a co ri jam-fri xcá ñani.

Y nura 'behña 'bestho bi ñani ra ora'a.

²³ Nepu bi zonga ra Jesu co yá nxadi ja rá ngu nú'a ra nda ja xqui du rá t'ixu. Y mi 'buhni ya me'mda mi pe'mda, ne ndunthi ya ja'i xi mi zoni.

²⁴ Y ra Jesu bi 'ñemba ya ja'i:

—Pøñhu ts'u pa thi. Nura nxutsi aha, hingue xa du.

Pe ya ja'i mi thentho ra Jesu.

²⁵ Pe ngu bi bøni'u pa thi, ra Jesu bi yat'i habu mi 'benga ra nxutsi ne bi mipa rá 'ye, nepu nu'á 'bestho bi nangui.

²⁶ Y gatho nú'a ra hai de guehni bi ntanga ra noya de nú'a ra nxutsi xqui yopa nte de ra du.

Ra Jesu bi 'yøthe yoho ya goda

²⁷ Nepu nu mi ma ra Jesu de guehni, yoho ya goda bi deni'a ne bi ña nts'edi'u bi 'ñena:

—¡Nú'i rá T'ú'i ra nda Davi, pescahe ra nthecate!

²⁸ Pe ra Jesu bi thotho ne bi ma bá cat'a ja 'nara ngu, ha nuya goda bi deni'a y bi yat'i'ú nehe. Nepu ra Jesu bi 'ñembabi'ú:

—¿Ha guí camfrihu gue da za ga øthe'ihu?
Nu'ú bi 'ñembi:

—Haha, Ndada, da za.

²⁹ Nu'bú ra Jesu bi hñu'tsua rá 'ye ja yá da'ú ne bi 'ñembi:

—Dá njabu ngu nú'a xcá camfrihu.

³⁰ Y 'bestho ra ora'a bi xogui yá da'ú. Nepu ra Jesu bi hñu'mba ra hñá ne bi 'ñembi:

—Oxqui ma gui mañhu to'o bi 'yøthe'ihu.

³¹ Pe nu mi bõni de guehni'ú bi xipa gatho nuya mengu de guehni gue go ra Jesu xqui 'yøthe'ú.

Ra Jesu bi 'yøthe 'nara gone

³² Y ngu bi bõnga ya goda de guehni, bá ts'impa ra Jesu 'nara gone mi pe'tsa 'nara ts'ondahi.

³³ Nepu ra Jesu bi 'yemba nú'a ra ts'ondahi mi pe'tsa nura gone, ne nu'a 'bestho bi za bi ñá. Nuya ja'i xi bi 'yø, ne mi 'ñembi'ú 'na ngu ma'na:

—Masque núju go guecju rá hniniguihu Ajuá, pe hinhya'mu stá hanthu 'nara nt'udi xi ra dangui ngu nú'a stá hanthabya.

³⁴ Pe nuya fariseo bi 'ñena'ú:

—Nuní hanpa rá ts'edi ra nda de ya ts'ondahi pa engu ya ts'ondahi.

Ra Jesu xi bi hueca ya ja'i

³⁵ Nura Jesu mi 'yo gatho ja ya danga hnini ne ya t'uca hnini, ne mi cat'a ja ya nija pa ja mi utuateni, ne mi øthe gatho ya da'thi, ne mi zofo ya ja'i mi embi gue ya xqui zøhø ra Nda de mahets'i pa da nda.

³⁶ Y mi hyanda ra Jesu gatho nuya ja'i, xi bi huequi'ú ngue'a 'ñena ya zi deti jo'o to'o da su y mi tu yá mui ngue'a himi padi to'o da deni'ú.

³⁷ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—Majuani dí xi'ahu, nuua xi ja ndunthi ra sofo pe jo'o ya mefi.

³⁸ Hangue 'yapabihu Ajuá nú'a to'o rá meti nuna ra 'befi pa da mehna ya mefi da guxa nuna sofona.

10

Ra Jesu bi zohna nú'ú 'ret'amayoho yá nxadi

(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

¹ Nu'bú ra Jesu bi zohna nú'ú 'ret'amayoho yá nxadi xqui huahni, ne bi umba ra ts'edi'ú pa da 'yenga ya ts'ondahi ne da 'yøthe gatho ya hñeni.

² Nuya guehya yá thuhu nú'ú 'ret'amayoho yá apostol xqui hñuts'i: rá mudi ra Simu nú'a bi hñu'mbabi drá thuhu ra Pedro, ne ra Andre rá cu, ne ra Cobo, ne ra Xuua rá cu, di yoho'ú yá t'ú ra Sebedeo.

³ Nepu ra Lipe, ne ra Tolo, ra Toma, ne ra Teo nú'a mrá nguxboja, ne nú'a ma'na ra Cobo rá t'ú ra Alfeo, ne ra Lebeo nú'a bi thu'mbabi nehe ra Tadeo.

⁴ Nepu nú'a ma'na ra Simu nú'a xqui 'ñoui ya cananista, ne ra Juda Iscariote nú'a to'o bi da ra Jesu.

Ra Jesu bi mehna yá nxadi pa da zofo ya ja'i

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵ Nu'bú gatho nú'ú 'ret'amayoho yá nxadi ra Jesu bi mehni ne bi 'ñembi'ú:

—Nubyá oxqui ma gui zohu nú'ú hingyá me Israel, nixi ya me Nsamaria.

⁶ Rí maha go da bá zohu ya me Israel nú'ú go gue'ú rá hnini Ajuá xa 'medi ngu ya zi deti.

⁷ Rí maha gui umfu nt'øde gue ya xa zøhø ra Nda de mahets'i pa da nda.

⁸ 'Yøthehu nú'ú to'o di tsu ra lepra, ne nú'ú di pe'tsa ma'ra ya hñeni, ne japhu da nte ma'na'qui nú'ú xa du, ne 'yembahu ya ts'ondahi nú'ú to'o di pe'tsi. Ngu stá 'ra'athohu nuna ts'edina, njabu nehe ma gui fats'ithohohu ya ja'i.

⁹ Oxqui ma gui haxhu ra boja pa ja ra 'ñu, nixi ra t'axi nixi ra oro nixi ra cobre.

¹⁰ Ne oxqui haxhu ni 'nara 'bats'i, ni ri mponga dutuhu ni ri mponga zexthihu nixi ri bordohu, ngue'a ra mefi rí 'ñepi da t'umbabi nú'a te ø'tua ra 'bedi.

¹¹ Ne nu xcrí tsøñhu ja 'nara danga hnini o 'nara t'uca hnini, gui hyoñhu 'nara ja'i nú'a dra hoja'i, ne ja gui 'buhuni ja rá ngu'a asta hingui pøñhu de nú'a ra hnini'a.

¹² Y nu xcrí cøthu ja nú'a ra ngu'a, gui 'yapabihu Ajuá da japi nuya mengu de nú'a ra ngu'a.

13 'B_u nuya mengu de nura ngu'a da 'ra'ah_u ntsaya, nu'b_u Aju_a ma da j_api' _u. Pe nu'b_u hinda 'ra'ah_u ntsaya, Aju_a hinda ma da j_api' _u.

14 'B_u ni 'nara mengu de nú'a ra hnini'a hinda gamfri nú'a gui xiph_u ne hinda hñuxa nt'øde, nu'b_u pøñh_u de nú'a ra ngu'a o de nú'a ra hnini'a ne gui fε'ma ri uah_u pa da hyø nú'a ra hai xa nthu'ti de nú'a ra hnini'a.

15 Maju_ani dí xi'ah_u, ra pa de ra ngaxhmai nú'a ra hnini hinda hñuxa nt'øde nú'a gui xiph_u, ma'na ma da ndangui yá ts'oqui nura hnini'a que ra hnini Sodoma ne Gomorra.

Ya nt'utsate ne ya nts'o'm_ui

16 Nubyá dí p_ehn'a'ih_u gui maha gui 'yoh_u ngu ya zi d_eti madetho ja ya zate. Hangu_e xi da nsuh_u ngu 'nara qu'eñ_a, pe oguí øth_u ra nts'o'm_ui, njah_u ngu 'nara zi domitsu hingui ø't'a ra nts'o'm_ui.

17 Ne xi da nsuh_u, ngue'a ya j_a'i ma da zix'ah_u ja ya ts'utbi, ne ma da zix'ah_u ja yá nija' _u pa ja dí nap'a'ih_uni.

18 Nú' _u ma da zix'ah_u ja ya ts'utbi y asta ja ya d_anga nd_a po rá nguecagui. Hangu_e njab_u da za gui damaju_anih_u de guecagui ja yá thandi ya nd_a ne nú' _u hingyá me Israel.

19 Nu sta ts'ix'ah_u nts'ahni, osta ma da du ri m_uih_u de nú'a te ma gui mañh_u, nixi gui beñh_u 'mε'to nú'a ma gui mañh_u, ngue'a nura ora ma gui ñ_ah_u, Aju_a go da 'ra'ah_u ya noya.

20 Nu'ah_u hingo ma gui ñ_asεh_u; nurá Ma_a Nd_ahi Aju_a ra Dada go gue'a ma da xi'ah_u te ma gui mañh_u.

21 Nuya pa' _u nuya j_a'i ma da 'ñ_atsasεui yá cu ne da da pa da tho. Ya dada ma da da yá b_atsi y ya b_atsi ma da nø'tua yá dada, ne da da pa da tho nehe.

22 Gatho ya meximhai ma da utsa'ih_u ngue'a guí mañh_u ma noya. Pe nu'a tó'o da zεti asta rá ngats'i, nú'a go gue'a da mpøhø.

23 Nu'b_u da t'utsa'ih_u ja 'nara hnini, pøñh_u de guehni, rí maha ma'na ra hnini. Maju_ani dí xi'ah_u, hingri juatho gui 'yoh_u gatho ya hnini de ra hai Israel ha Nú'a To'o bi e bi Nj_a'i ya da yopa zøhø ma'na'qui.

24 'Nara xahnate ma'na ja rá nsu que rá nxadi; 'nara hmu ma'na ja rá nsu que rá 'bεgo.

25 Nura nxadi mahyoni da thogui ngu tho rá xahnate, nehe ra 'bεgo mahyoni da thogui ngu tho rá hmu. Nja ngu 'nara dada 'b_u da t'embabi gue go ra Beelsebú, nu'b_u ya mengu rá ngu da t'embabi' _u mahyεgui nehe.

To'o mahyoni gui tsuh_u

(Lc. 12:2-9)

26 Hangu_e dí xi'ah_u oxqui tsuh_u nú'a ma gui thoguih_u. Masque 'b_u te da t'ø't'a'ih_u mant'agui, pe rá ngats'i ra pa ja ma da hnequini gatho nú'a te xa t'ø't'ah_u, ngue'a gatho nú'a te t'ø't'e mant'agui ma da f_adi.

27 Nú'a dí u't'a'ih_u sεhε mant'agui ma gui utuah_u gatho ya j_a'i. Nehe nú'a dí xi'asεh_u zi njante ma gui mañh_u nts'edi pa da 'yøde gatho ya j_a'i.

28 Oxqui tsuh_u to'o da hyo'ah_u, ngue'a nuri almah_u hinda za to da hyop'ah_u. Nu'a tó'o mahyoni gui tsuh_u, nu Aju_a, ngue'a nu' _a h_a, tsa da mεhn'a ri almah_u ne ri ngøqu'eih_u ja ra nidu.

29 Nuya zi ts'int_s' _u hints' _u ri muui asta 'ba yoho por ñodmi, ne hingui tagui tuse' _u 'b_u hingo rá paha Aju_a ra Dada.

30 ¿Xihm_a'ih_u? Nu'ah_u ma'na grí muuih_u ja rá thandi Aju_a, ngue'a asta nuri st_ah_u 'mede.

31 Hangu_e oxqui ma gui ntsuh_u, ngue'a ma'na grí muuih_u que ya zi ts'int_s' _u.

Nú' _u to'o damaju_ani de ra Jesu ja yá thandi ya j_a'i

(Lc. 12:8-9)

32 Nu'a tó'o ma da damaju_ani de guequi ja yá thandi ya j_a'i, nequi nehe ma ga damaju_ani de gue'a ja rá thandi ma Dada bí 'b_ui mahets'i.

33 Pe nu'a tó'o da ncøni de guequi ja yá thandi ya j_a'i, nequi nehe ma ga xipa ma Dada nú'a bí 'b_ui mahets'i gue himbi ne bi gamfrigui.

Ma da hegue ya j_a'i po rá ngue ra Jesu

(Lc. 12:51-53; 14:26-27)

34 Oguí hu ri m_uih_u gue ngue'a stá ehe ya hinda nja ra tuhni ja ra ximhai; nu' _a ma da nja ngue'a stá ehe.

35 Nuya t'ua da nø'tua yá dada, ne ya t'ixu da nø'tua yá nana, ha nuya ts'ihue da nø'tua yá suegra.

36 Y njab_u nuyá ncontra ya ja'i ma da bønse de ja yá ngu'ua.

37 Nu'a tó'o ma'na go ri mađi rá dada o rá nana que guecagui, nú'á hinda za da dengagui. Nehe nu'a tó'o ma'na go ri mađi rá t'ua o rá t'ixu que guecagui, ne'a hinda za da dengagui.

38 Nehe nu'a tó'o hinda 'ñei pa da dengagui masque da tho ya nt'utsate ne ya 'betsa, nú'á hinda za da dengagui.

39 Nu'a tó'o ri mađi rá te nuua ja ra ximhai, ma da 'bedi rá te pa nzantho, pe nu'a tó'o da dengagui masque da du po rá nguequi, ma da zadi rá te pa nzantho.

*Ya hoga thaha de mahets'i
(Mr. 9:41)*

40 Nu'ua tó'o da 'ra'ah_u ntsaya, go guequi ri 'raca ntsaya. Ha nu'ua tó'o da 'raca ntsaya, go ri umba ntsaya ma Dada nú'a to'o bá pencagui.

41 Nu'a tó'o da umba ntsaya 'nará 'mehni Ajuá, ma da hñanga ra thaha nehe ngu ma da hñani 'nará 'mehni Ajuá. Ha nu'a tó'o da umba ntsaya 'nara ja'i ngue'a ote Ajuá, ne'a ma da hñanga ra thaha ngu nú'a ma da hñani nú'a ote Ajuá.

42 Nú'ah_u ma nxadi'ih_u, 'bu tó'o da 'ra'ah_u mađi ts'ua ra dehe gui tsih_u ngue'a ma nxadi'ih_u, majuani dí xi'ah_u gue nura ja'i'a hinda ma da 'bedi rá thaha.

11

*Ra Xuua Xi'tsate bi mehna yoho yá nxadi pa bá c'a'tsa ra Jesu
(Lc. 7:18-35)*

1 Nu mi uadi ra Jesu bi xipabi te ma da mefi nú'ua 'ret'amayoho yá nxadi, nú'á bi ma ja ya hnini de nú'a ra hai'a pa da mangan ra maça noya.

2 Y de mi ofadi nura Xuua Xi'tsate bi 'yøde de nú'a mi øt'a ra Jesu. Nu'bú bi mehna yoho yá nxadi nú'ua mri 'ñoui pa da 'yambabi'a,

3 ne bi 'ñembi:

—¿Ha go gue'i rá 'mehni'i Ajuá nú'a dí tømhe, o ga tømhe ma'na da 'ñepu?

4 Ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembi:

—Rí maha gui xiph_u ra Xuua de nú'a guí ødeh_u ne nú'a guí hanth_u.

5 Bá xiph_u gue ya goda xo yá da, ya doua ri 'yo, ya gogu øde, nu'ua ts_u ra lepra ñani, nu'ua xa du ri yopa nte, ha nuya zi hyoya nehe øde ra maça noya.

6 Njapi nú'a to'o camfri gue go guecagui rá 'mehni'gui Ajuá.

7 De mi menga yá nxadi ra Xuua Xi'tsate, ra Jesu bi mađi bi xipa ya ja'i de rá 'befi ra Xuua, ne bi 'yø'tua ya nt'ani bi 'ñembabi:

—Xi de gá maha ja ra mbonthi, ¿te rá 'be uá hanth_uni? ¿Ha gue uá hanth_u 'nara 'ñøhø mi otho rá ts'edi 'ñena 'nara dox'o ri ndudetho ra ndahi? Hina ¿ngue ha?

8 Nu'bú, ¿te rá 'be ma uá hanth_u? ¿Ha gue uá hanth_u 'nara 'ñøhø xqui hye 'raya dutu mahotho? Hina ¿ngue ha? Ngue'a nu'ua tó'o pepa ya nda nuua ja ra ximhai, go gue'ua 'bui ja yá danga ngu ya nda ne go gue'ua ri nhye xi xá hño.

9 Nu'bú, ¿te rá 'be gá ma uá hanth_u? ¿Ha gue hingue 'nará 'mehni Ajuá? Haha, 'nará 'mehni Ajuá. Y hingue hønse gue'a rá 'befi'a.

10 Nura Xuua Xi'tsate go gue'a bá ehe bá 'bet'o de guequi, ne gue'a xqui ma Ajuá ma Dada ja ra Maça T'ofu ne bi 'ñena:

Nugui dí pehna 'na to'o ri 'bet'o de gue'i

pa da hyoc'a ri 'ñu.

11 Xi majuani dí xi'ah_u de gatho nuya ja'i xa 'maiuu ja ra ximhai xa njo'o ni 'na di ja rá nsu ngu ra Xuua Xi'tsate, pe nu'a tó'o xa yut'a ja rá hmanda Ajuá, ma'na xa njapi que ra Xuua.

12 Nu mi mađi bi nxi'tsate ra Xuua, nú'á bi dama nupa yá mfeni ya ja'i pa da dama ñobri pa da yuthma'ua ja rá hmanda Ajuá. Y nu'ua tó'o øt'a ra ts'edi pa da yut'i, cut'i ja rá hmanda Ajuá.

13 Ngue'a nu mi zøhø ra Xuua, gue'bu bi nja ngu nú'a xqui mangan ra Moise ne ma'ra yá 'mehni Ajuá nú'bu mi ma gue da 'ñehe ra Nda de mahets'i pa da nda.

14 Nehe bi mañ'ua gue ra badi Elía mi pe'tsi da yopa mengui, y ya bi njab_u ngu nú'a xqui mañ'ua ngue'a ra Xuua go gue'a rá mpøte ra Elía. Camfrih_u nú'a dí xi'ah_u.

15 Nu'a tó'o pe'tsa ra paha da gamfri nuya ya noya dí xi'ah_u, dá gamfri.

16 ¿Ngu to'o ga hyɛcuabih_u nú'u ya ja'i hingui camfrigui? Nu'ú ri nhyɛcuau_i ya b̂atsi nú'u hu ja ra tai 'ñeni ne pɛ'mda, ne ri ntsuhui ma'ra yá mibatsiui.

17 Ne embabi: “Nuje dá mpe'mdahe ne hingá ne gá neih_u. Dá maha ja ra nt'agui dá nzonihe, pe nu'ah_u nixi himbi du ri muih_u. Nu'bú ¿te guí neh_u?” Njab_utho nehe nú'u ya danga ja'ibya, nú'ú ni 'nara t'ot'e hingui ho.

18 Nura Xuua Xi'tsate mi t'embi gue mi pɛ'tsa ra ts'ondahi ngue'a hinto mri ñuniui nixi mri ntsiui ya tixfani.

19 Nep_u 'mefa de ra Xuua bi zø Nú'a To'o bi e bi Nja'i, nu'á h̄a, to'oraza ri ñuniui ne ri ntsiui, hangue ya ja'i bi 'ñena: “Ndi, nuni ra 'ñhø xi ra ts'o'yo y ra tixfani, xi ri ñuniui ne xi ri ntsiui ya tixfani ne ya ts'o'ja'i.” Pe nugui dí xi'ah_u gue nuya ja'i beni njab_u, hinte yá fadi'u, ngue'a ri hnequitho nú'u to'o pɛ'tsa ra mfadi, ngue'a ri hnequitho ja yá 'bɛfi.

*Ya hnini dega ts'o'yøde
(Lc. 10:13-15)*

20 Nep_u ra Jesu bi ma nehe de nú'u ya hnini hab_u xqui thogui xqui 'yøt'a ya danga nt'udi. Y bi zai nú'u ya ja'i de nuya hnini'u ngue'a himbi ntsø'mi de yá ts'oqui masque bi hyanthma'u rá ts'edi Ajuá. Bi 'ñembi:

21 —¡Huecate'ih_u nú'ah_u gyá menguh_u Corasí ne gyá me Betsaidah_u! Ma xi dra castiga'ih_u ngue'a masque xcá hyan-duah_u rá ts'edi Ajuá pe hinxá ñobrih_u de ri ts'oquih_u. 'B_u nuya me Tiro ne ya me Sidó xqui hyanthmah_u gatho nú'a xcá hyanth_ubya, nú'ú xa ntsø'ma hmah_u de yá ts'oqui, ne xa hñehma'u dega dum_ui ne xa ncoxa ra 'bospi.

22 Hangue dí xi'ah_u gue nú'a ra pa de ra ngaxhmai ma'na dya dangui ri ts'oquih_u que ra hnini Tiro ne ra hnini Sidó.

23 ¡Huecate'ih_u nú'ah_u gyá menguh_u Ncapernau! Guí hu ri muih_u gue ra dangui ri nsuh_u, pe hina, ngue'a ma gui nhuatih_u ngue'a hinxá ñobrih_u de ri ts'oquih_u. 'B_u nuya me Sodoma xqui hyanthmah_u nuya ya danga nt'udi ngu nú'a xcá hyanth_ubya, nu'bú hinxra huatihma, di jatho nú'a ra hninih_u.

24 Hangue dí xi'ah_u gue nú'a ra pa yá ngats'i ya pa ma'na dya dangui ri ts'oquih_u que ra hnini Sodoma.

*Bá eh_u pa gui tsayah_u
(Lc. 10:21-22)*

25 Nep_u ra Jesu bi 'yapa Ajuá rá Dada ne bi 'ñena:

—Dí xøcambeni'i ma Dada'i nú'i grá Nda de mahets'i ne de ra ximhai. Dí 'ra'a njamadi ngue'a xcá utua ri noya nú'u to'o hingyá bamhya, y nu'u tó'o ya bamhya ne ya 'ñets'i himbi zo yá mfeni.

26 Y gatho nú'a xcá øt'e go gue'a ri paha, ma Dada'i.

27 'Mefa ra Jesu bi 'ñemba yá nxadi:

—Ma Dada bi 'racagui gatho ra mfadi. Jo'o to'o patca ma mfeni, hønse ma Dada bí 'bui mahets'i, nú'a h̄a, go gue'a patca ma mfeni. Nehe jo'o to'o xa batua rá mfeni ma Dada, hønse nuga h̄a, ngue'a go gueque rá T'ugui, nehe nú'u to'o stá huahni, ne'u patuabi rá mfeni ma Dada ngue'a go stá utuabi'u.

28 Bá eh_u gatho nú'ah_u grí mpefih_u ne xi grí nduh_u pa ga tsuc'a ri 'bats'ih_u pa gui tsayah_u.

29 Ngu 'nara nt'ei dega ndamfri thu'tsua ra yugo pa da t'ei, njab_u nehe nu'ah_u gui hñañh_u nú'a ra yugo ga hu'ts'ah_u pa da za ga u't'ah_u ma hoga'mui, pa da za gui nhyoja'ih_u nehe ngugui, ngue'a nuga drá hoja'i y hindrá 'ñets'i, y njab_u ya hinda zabi'ih_u nixi da du ri muih_u.

30 Ngue'a nura yugo dí hu'ts'ah_u hinda uñ'ah_u, y nú'a ra 'bats'i dí tu't'ah_u hingui ma gui tsamahñh_u.

12

Ya nxadi bi doca ya ngah_u gá trigo ra pa dega tsaya

(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

1 'Nara pa ra Jesu co yá nxadi bi 'ranga ja 'nara uatrigo. Y nura pa'a mi nsabdo, y gue'a ra pa dega tsaya. Ne nuya nxadi mi tsu ra thuhu hangue bi mudi bi docua yá ngah_u ya trigo pa bi zi'u.

2 Y mi hyanda njab_u ya fariseo bi 'ñemba ra Jesu:

—¿Hanja øt'a njab_u ri nxadi? Nuyá hindí 'ñepi da 'yøt'a njab_u nú'a ra pa dega tsaya.

3 Pe ra Jesu bi datuabi'u bi 'ñembi:

—¿Ha hinxá hñe'th_u hab_u ma de nú'a bi 'yøt'a ra Davi nú'b_u mi ts_u ra thuhu co nú'u mri 'ñoui?

⁴ Nu'á bi yat'a mbo rá nija Ajuá ne bi zi nú'u ya thuhme xqui njapi. Ha nú'á ne nú'u mri 'ñoui hingo mri 'ñepa hmaha xa zi nura thuhme'a, hõnse ya macja ha.

⁵ ¿Ha hinxá hñe'tih_u nehe ja rá ley ra Moise gue nuya macja di mpefi ja ra ndanija masque ya pa dega tsaya pe hinte ma ts'oqui øt'e?

⁶ Ha nuga dí xi'ah_u gue 'bucua nú'a to'o ma'na ja rá nsu que ra ndanija.

⁷ Mahyoni gui pah_u te rí bõnga nuya ya noya bi manga Ajuá ma Dada ja ra Maca T'ofu ne bi 'ñena: “Nuga ma'na dí ne gui mpe'tsuah_u ra ntheate 'na ngu 'na que gui tsincah_u ya mbo'oni pa gui hyoh_u gui 'bahaguih_u.” 'B_u gri pahmah_u te rí bõnga nuya ya noya, nu'bú hinxá ñapahmah_u nú'u hinte ma ts'oqui tu.

⁸ Nú'a To'o bi e bi Nja'i go gue'a pe'tsa ra ts'edi pa da manda masque ra pa dega tsaya.

*'Nara 'ñøhø xqui 'yot'a 'nará 'ye
(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)*

⁹ Y ra Jesu bi thogui de guehni ne bi ma bá cat'a ja ra nija.

¹⁰ Y ja mi 'bahni 'nara 'ñøhø xqui 'yot'a 'nará 'ye. Y nuya fariseo mi 'bahni bi 'yamba ra Jesu ne bi 'ñembi:

—¿Ha gue rí 'ñepi gui 'yøthe 'nara ja'i nura pa dega tsaya?

Nu'á mi ambabi njab_u pa da ñapahma'a.

¹¹ Pe ra Jesu bi 'ñembabi':

—¿To'o 'na de gue'ah_u gri pe'tsh_u 'nara zi deti, nep_u da zo ja 'nara o'tsi ne hingui hñaih_u ngue'a ra pa dega tsaya? Pe'tsi gui hñaih_u.

¹² ¿Ha gue hingue ma'na di muui 'nara ja'i que 'nara deti? Hangué mahyoni ga øth_u ya hoga 'befi masque ra pa dega tsaya.

¹³ Nep_u ra Jesu bi 'ñembabi nú'a ra 'ñøhø to'o xqui 'yot'a rá 'ye:

—Haua ri 'ye.

Nu'bú nu'á bi tunga rá 'ye, nep_u 'bestho bi ñani ne bi gohi ngu mi nja nú'a ma'na rá 'ye.

¹⁴ Nu'bú ya fariseo bi bõni de guehni pa bi 'ñu'ti hanja da za da hyohma ra Jesu.

Ra badi Isaia xqui ma de ra Jesu

¹⁵ Pe nu'á bi batho te mi beni' ne bi ma de guehni y bi dena ndunthi ya ja'i. Y mi øthebi gatho nú'u to'o mi hñeni.

¹⁶ Ne bi hñu'mba ra hñ_a ya da'thi nú'u xqui 'yøthe gue hinto da xipabi de nú'a xqui 'yø'tuabi'.

¹⁷ Bi mangan ra Jesu njab_u pa bi nja ngu nú'a xqui mangan ra badi Isaia gue Ajuá bi 'ñena:

¹⁸ Guehna ma hoga 'mehni stá pehni ne guehna ma hmadi ne xi dí hoga rá 'mai. Ga umbabi ma Maca Ndahi pa da zofu gatho ya ja'i 'b_u ja rá ngu ni ra ximhai,

pa da badi' gue ma ga ha'mba nguenda.

¹⁹ Nu'á hinto ma da ntsanoyau, nixi to'o ma da ma'tiui ja ya 'ñu.

²⁰ Ma hoga 'mehni ma da nupa yá mfeni nú'u to'o hints' tsedi yá jamfri, ngu 'ñena 'nara dox'o xa dehmi, ne ma da m'e'tsua ra ntheate nú'u to'o ja xa gamfri, ngu 'ñena 'nara t'uca ñot'i hints' di yot'atho.

Ne ma da 'ñudi ra hoga'mai asta hinda 'medi ra nts'o'mai.

²¹ Y ya ja'i de gatho rá ngu ni ra ximhai ma da gamfribi rá noya'a.

Bi t'embabi ra Jesu gue mi hanpa rá ts'edi ra nda de ya ts'ondahi

(Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

²² Nep_u ra Jesu bá ts'impabi 'nara ja'i mrá gone ne mrá goda ngue'a mi pe'tsa 'nara ts'ondahi, y nu'á bi 'yembabi. Y 'bestho ra ora'a bi za bi ñ_a ne bi hyandi.

²³ Hangué gatho ya ja'i mi 'bahni xi bi 'yø ne bi 'ñembabi' 'na ngu ma'na:

—¿Ha go guehni rá t' ra nda Davi nú'a to'o xqui mehni Ajuá pa da nda 'b_u?

²⁴ Y nu mi 'yøde ya fariseo bi mangan ya ja'i njab_u, nu'bú nu'á bi 'ñémse':

—Nuní hingue co rá ts'edis_e eng_a ya ts'ondahi, nuní hanpa rá ts'edi ra Beelsebú nú'a ra nda de ya ts'ondahi.

²⁵ Pe ra Jesu bi batuatho yá mfeni' ne bi 'ñembabi:

—Nu'b_u 'nara hnini da hyegue ne da ntunseh_e, nu'bú da 'metho nú'a xa m'fi'. Ha nu'b_u 'nara 'mai da ntunseh_e, hinda za da 'mai xá hño, da nhuata ra 'mai.

26 Xi ra ts'ondahi, ¿hanja da za da 'yenga rá mits'ondahiui? Hinda za, ngue'a nu'bu njabu da 'ñotho yá ts'edi 'na ngu 'na ne da nhuati gatho.

27 Guí eñhu gue nuga dí engu ya ts'ondahi co rá ts'edi ra nda de ya ts'ondahi. Xi ri 'mehnihu, ¿con to'o rá ts'edi engu ya ts'ondahi 'bu? Go dá xi'ahu'u.

28 Nuga dí engu ya ts'ondahi co rá ts'edi rá Māca Ndahi Ajuā ma Dada, hangue njabu pahu gue ya xa zøhø ra Nda de mahets'i pa da nda.

29 Hinda za da yat'a 'nara be ja rá ngu 'nara ja'i nú'a xi di o rá ts'edi 'bu hingue 'met'o da mihi ne da du'ti pa da bepi nú'a te pe'tsi.

30 Nu'u tó'o hingui 'yo con gueque, nú'ú di utsagui. Nehe nu'u tó'o hingui faxqui ga munts'a ma sofo, nú'ú go xantho.

31 Dí xi'ahu gue gatho ya ts'oqui øt'a ya ja'i ne gatho ya ts'one mañ'u, ma dra pumbabi'u. Pe nu'a tó'o da zamba rá Māca Ndahi Ajuā, nura ja'i'a hindra pumbabi.

32 Nu'a tó'o da zani Nú'a To'o bi e bi Nja'i, nu'a dra pumbabi, pe nu'a tó'o da zanga ra Māca Ndahi hindra pumbabi nixi nubya ni pa nzantho.

*Ya 'bai gá za faditho po yá fruta
(Lc. 6:43-45)*

33 'Nara hoga 'bai gá za unga ya hoga fruta, ha 'nara ts'o 'bai gá za unga ya ts'o fruta. Hangue njabu da za gui padihū nda'a ra hoga 'bai gá za y nda'a hingrá hoga 'bai gá za.

34 Nu'ahu xi gyá ts'o'maihū guí njahū ngu ya qu'eña tsate. ¿Hanja da za gui mañhu ya hoga noya 'bu guí beñhu ya ts'omfeni? Ngue'a nú'a guí beñhu ja ri mfenihū go gue'a guí mañhu nehe.

35 Nu'a tó'o benga ya hoga mfeni mangu ya hoga noya, ha nu'a tó'o benga ya ts'omfeni mangu ya ts'onoya.

36 Nuga dí xi'ahu gue gatho nú'a te gui mañhu ne hingui jamasuhū, pe'tsi te gui thadhū nura pa'a ma da thap'ahu nguenda.

37 Ngue'a Ajuā go gue'a ma da hñap'ahu nguenda de gatho nú'a guí mañhu, ne ja ma da hnequini tengu ri hñoja'ihu ne tengu ri nts'o'maihū.

*Ya ts'oja'i adi 'nara nt'udi
(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)*

38 Nepu 'raya xahnate de ra ley ne ya fariseo mi 'buhni bi 'ñembabi ra Jesu:

—Xahnate, dí nehe gui 'ñutcahe 'raya nt'udi pa ga pāhe ua xi majuāni go xpá meñ'a'i Ajuā.

39 Nu'bú ra Jesu bi datuabi ne bi 'ñembi:

—Nu'ahú gyá ts'oja'ihu ne gyá 'ñagamfrihu hangue guí adihū 'nara nt'udi gui hyanthu pa gui camfrihu. Pe nuga, hinga ma ga u't'a'ihu ni 'nara nt'udi. Hønsē nda'a da t'u't'ahu, nú'a ra nt'udi de ra Joná rá 'mehni Ajuā.

40 Nu'a bi 'yo hñu pa ne hñu xuui mbo rá mui 'nara dangā huā. Njabu nehe Nú'a To'o bi e bi Nja'i ma da 'mui hñu pa ne hñu xuui mbo ra hai.

41 Ha 'mefa bi ma ra Joná bá zofu ya ja'i de ra hnini Ninive, ha nu'a 'bestho bi ntsø'mi de yá ts'oqui. Ha nubya 'bucua 'na to'o ma'na xi ja rá nsu que ra Joná, pe nu'ahu hinxcá camfrihu. Hangue ja rá ngats'i ra pa ma xi da ñap'a'ihu ya me Ninive, ngue'a masque xcá hyanduabihū rá ts'edi Ajuā pe hinxcá camfrihu.

42 Nehe nú'a ra 'beñña mrá nda de ra hai Arabia mi 'yøde gue ra Salomó xi mi ja ndunthi rá mfadi. Nú'a bá ehe bi c'a'tsi'a masque xi nts'edi mi yabu rá hai, pa da 'yøde nú'a mi mañ'a. Pe nubya 'bucua 'na to'o ma'na xi ja rá nsu que ra Salomó, pe nu'ahu hinxcá camfrihu. Hangue ja rá ngats'i ra pa ma da ñap'ahu nú'a ra 'beñña'a ngue'a masque xcá hyanduabihū rá ts'edi Ajuā pe hinxcá camfrihu.

*Ra Jesu bi ma 'nara 'bede de ra ts'ondahi
bi mengui
(Lc. 11:24-26)*

43 Nepu ra Jesu bi 'ñena:

—Nu'bu 'nara ts'ondahi da bonga de ja 'nara ja'i, nura ts'ondahi'a 'yo habura ja ya mbonthe honi hmaha habu da 'mui, pe hingui tsudi. Nu'bú ma da manse'a ne da 'ñena:

44 “Pøde ma ga pengui habu dá pøni pa ja ga yopa 'buhni.” Ha nu stí mengui'a da zudi nú'a ra 'ñøhø ne guet'atho rá mfeni ngu bi zogui ra ts'ondahi, nu'bú nja ngu 'nara ngu xa 'bast'i ne xá nt'axi pe hinto 'bui.

⁴⁵ Nu'bu nú'a ra ts'ondahi'a da ma da tsi má yoto ya ts'ondahi nú' ma'na xi strá nts'o que gue'a, nepu da yat'a ja nú'a ra 'ñøhø nú'a mi guet'atho rá mfeni. Nu'bu nu'á ma'na strá nts'o rá mfeni que rá mudi. Hangue nú'ahu gyá ts'oja'ihu ma gui njahubu nehe 'bu hingui ñobrihu.

Rá nana ne yá cu ra Jesu

(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

⁴⁶ Y de mi utuate ra Jesu, bi zøhø rá nana ne yá cu mi 'bai møte ra ngu habu mi utuate'a ne mi ne da ñaui'a.

⁴⁷ Nu'bu 'nara ja'i bi 'ñemba ra Jesu:

—'Bacua møte ri nana co ri cu hoñ'i gui ñaui 'na.

⁴⁸ Pe nura Jesu bi datuabi nú'a to'o bi xipabi njabu ne bi 'ñembi:

—¿To'o ma nana, ne to'o ma cuga?

⁴⁹ Nepu co rá 'ye bi 'ñudi yá nxadi ne bi 'ñena:

—Nuya go guehya ma nana ne ma cu.

⁵⁰ Nu'a tó'o ø'tua rá paha ma Dada bí 'bui mahets'i, go gue'a ma cu ne ma nju ne ma nana.

13

Ra 'bede de ra mot'i

(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Nepu ra pa'a ra Jesu bi bøni de nú'a ra ngu habu mi 'bui, ne bi ma bá hudi ja ra ñanga ndehe.

² Nepu bi ma ndunthi ya ja'i bá c'a'tsi'a, nu'bu nu'á bi bøxa ja 'nara motsa ne ja bi hñudini, ne gatho ya ja'i bi gohini ja ra ñanga ndehe.

³ Nepu bi metuabi'hu 'raya 'bede pa bi 'ñutuabi. Nurá mudi ra 'bede bi mede, bi ma de 'nara mot'i ne bi 'ñena:

—'Nara mot'i bi ma da mpot'a ja rá huahi.

⁴ Y nu mi mudi bi mpot'i, bi dagui 'raya zi nda ja ra 'ñu. Y nuya nda'hu bi zi ya ts'int's'hu.

⁵ Y nu ma'ra ya nda bi dagui ja ya 'bodo habu mi otho ndunthi ra hai, y nuya nda'hu 'bestho bi fòts'e ngue'a hinxmá pidi ra hai.

⁶ Y nu mi pat'a ra hyadi bi huixqui ne bi 'yot'i ngue'a mi otho yá 'yu.

⁷ Nu ma'ra ya nda bi dagui mbo ja ya 'mini, ne mi te ya 'mini bi xumi ne bi hyo nú'a xqui 'bot'i.

⁸ Ha nu ma'ra ya nda bi dagui ja ra hoga hai, y nú'hu ya nda'hu xi bi c'onts'i xá hño ne bi hogui, 'raya 'bai bi unga 'na nthebe ya nda, nu ma'ra ya 'bai bi unga hñu'rate, ha nu ma'ra ya 'bai bi unga 'natema'ret'a ya nda.

⁹ Nu'a tó'o pe'tsa ra paha da 'yøde nuya ya noya dí ma, dá 'yøde.

Hanja ra Jesu bi zofo ya ja'i dega 'bede

(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Nepu yá nxadi bi joni habu mi hudi ra Jesu pa bi 'yambabi ne bi 'ñembabi:

—¿Hanja guí zofo ya ja'i njabu co nú'hu ya 'bede?

¹¹ Ra Jesu bi datuabi'hu ne bi 'ñembi:

—Nuga dí mangu njabu ngue'a nuyá hingui tsa da zo yá mfeni nú'a dí ma de hanja ri nda Ajuá, nú'a hinxqui fadi ma'met'o. Ngue'a nuyá hinxá t'umba ra mfadi pa da badi, pe nu'ahu ha, xa t'a'ahu ra mfadi pa gui pahu.

¹² Y nu'ahu ma'na ma gui pahu ngue'a xa t'a'ahu ra mfadi, nja ngu xa hma gue nu'a tó'o jababi, ma'na ma da me'tsi, ha nu'a tó'o othobi, ma da thacuabi nú'a ts'hu pe'tsi.

¹³ Nuyá dí petuabi njabu ngue'a ja yá thandi pe hingui handi, ja yá nt'øde pe hingui øde, ne ja yá mfeni pe hinte yá fadi.

¹⁴ Hangue bi njabu ngu nú'a xqui mangu ra badi Isaía maya'bu ne bi 'ñena:

Ma gui 'yødehu pe hinda zo ri mfenihu.

Ma gui hyanthu pe hingui ma gui padihu te rí bøni nú'a guí hanthu.

¹⁵ Ngue'a xi xa megui ri mfenihu, ne hinguí ne gui hñuxhu nt'øde nú'a guí ødehu,

ne hinguí ne gui pahu nú'a guí hanthu.

Nu'ahu hinguí ne gui hanthu,

nixi gui 'yødehu,

nixi gui pahu,

ngue'a hinguí ne gui ntsø'mhu pa ga pun'a ri ts'oquihu.

Nuna guehna bi mangu ra badi Isaía de ya 'ñagamfri ja'i.

¹⁶ Pe nu'ahu xa jap'ahu Ajuá, ngue'a xcá hyanthu co ri thandihu, ne xcá 'yøhu co ri nt'ødehu.

¹⁷ Xi majuani dí xi'ahu gue ndunthi yá 'mehni Ajuá nú'hu mi 'bui maya'bu ne ma'ra ya hoja'i mi nehma'hu xa hyandi ngu nú'a

guí hanth_ubya, pe himbi za bi hyandi'_u. Ne mi nehma_u da 'yøde nuya ya noya guí ødeh_ubya, pe himbi za bi 'yøde'_u.

Ra Jesu bi ma te rí bønga nura 'bede de ra mot'i

(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

¹⁸ Nubyá 'yøh_u xá hño te rí bønga nú'a ra 'bede stá xi'ah_u de ra mot'i.

¹⁹ Nu'_u ya nda bi dagui ja ra 'ñu go gue'_u ngu nú'a to'o bi 'yøde ra noya de hanja ri nda Ajuá ne himbi zo yá mfeni. Nu'bú bi yat'a ra ts'ondahi ja yá mfeni pa bi pu'tua gatho nú'a xqui bahma'_u.

²⁰ Nu'_u ya nda bi dagui ja ra 'bodo go gue'_u ngu nú'a to'o bi 'yøde ra maça noya ne 'bestho bi gamfrihma_u co 'nara johya,

²¹ pe hinxqui zε yá jamfri, hangue nu mi tho ya ts'othogui ne ya nt'atsate po rá ngue ra maça noya, nu'á 'bestho bi 'uegue.

²² Nu'_u ya nda bi dagui ja ya 'mini go gue'_u ngu nú'a to'o bi 'yøde ra maça noya pe 'bestho bi 'bε yá jamfri ne bi 'uegue ngue'a nsøctho mi oda yá mfeni ra boja ne ma'ra ya t'øt'e de ra ximhai.

²³ Pe nu'_u ya nda bi dagui ja ra hoga hai go gue'_u ngu nú'a to'o bi 'yøde ra maça noya ne bi zo yá mfeni, ne xi bi zedi yá jamfri. Nu'bú go gue'_u xi bi unga ra sofo nja ngu ya nda, 'ra bi unga 'na nthebe, ha nu ma'ra bi unga hñu'rate, ha nu ma'ra bi unga 'natema'ret'a.

Ra 'bede de ya ts'ondapo ja ra huahi dega trigo

²⁴ Nep_u ra Jesu bi metuabi'_u ma'na ra 'bede ne bi 'ñembi:

—Nurá hmanda ra Nda de mahets'i nja ngu 'nara mot'i bi mot'a ra trigo ja rá huahi.

²⁵ Pe nu mi 'ñaha yá mεfi, bi zø 'nará ncontra'a ne bi mo'tua 'raya ts'ondapo ja rá huahi. Nep_u de gue'a 'bestho bi ma.

²⁶ Ha nu mi føxa ra trigo, nehe bi føxa ya ts'ondapo.

²⁷ Nep_u ya 'bεgo bi ma bá ambabi ra mehuahi ne bi 'ñembi: “Ndada, ¿ha gue hingo ra trigo gá pot'a ja ri huahi? ¿Hanja go bi c'onts'a nehe 'raya ts'ondapo?”

²⁸ Nu'bú ra mehuahi bi datuabi yá 'bεgo bi 'ñembabi: “Zai 'nama ncontra to'o bi mot'a nú'a ya ts'ondapo.” Nu'bú ya 'bεgo bi

'ñemba ra mehuahi: “¿Ha guí ne ga ma ga c'ut'she nú'a ya ts'ondapo?”

²⁹ Nu'bú bi dadi ra mehuahi bi 'ñena: “Hina, oxqui ma gui c'ut'sh_u ya ts'ondapo, ngue'a nu'b_u gui c'ut'sh_u ya ts'ondapo, ¿xi'b_u gui c'ut'sh_u nehe ra trigo?”

³⁰ Hoph_u da te mahyεgui, cabo gue nú'a ra pa de ra sofo ga 'bεpa ya xofo da hyets'i 'met'o nú'a ya ts'ondapo, ne da du'ti pa da tsat'i, ha nura trigo da munts'i pa da me'tsa ja ra troha.”

Ra 'bede de ra nda gá mostasa

(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

³¹ Nep_u ra Jesu bi metuabi'_u ma'na ra 'bede ne bi 'ñembi:

—Rá hmanda Ajuá mahets'i nja ngu 'nara nda dega mostasa nú'a bi mot'a 'nara ja'i ja rá huahi.

³² Nú'a ra nda'a ma'na xi ra zi lotsi de gatho ma'ra yá nda ya ndapo, pe nu sta nte'a, ma'na ra dangui de gatho ma'ra ya ndapo, ne da nte xi ra dangui ngu 'nara 'bai gá za, y asta ja da hyocni yá 'bafi ya ts'int's_u.

Ra 'bede de ra nzoi

(Lc. 13:20-21)

³³ Nep_u bi xipa ma'na ra 'bede bi 'ñembi:

—Nurá hmanda Ajuá mahets'i nja ngu 'nara 'bεhñá bi hyoca ra thuhme ne bi 'yents'ua ra nzoi nú'a ri japi da nets'i ra thuhme, ne mi ngu 'nate kilo ra arina bi mant'i, ne masque 'na zi tεqui bi japi, pe bi nets'i gatho.

Ra Jesu bi zofo ya ja'i dega 'bede

(Mr. 4:33-34)

³⁴ Gatho nú'a mi xipa ya ja'i ra Jesu bi xipabi dega 'bede.

³⁵ Hangue bi njab_u ngu nú'a xqui mंगा 'nará 'mεhni Ajuá maya'b_u bi 'ñena: Ma ga petuabi 'raya 'bede ya ja'i, pa ga utuabi nú'a hinto xa badi desde bi mudi ra ximhai.

Ra Jesu bi ma te rí bønga ra 'bede de ya ts'ondapo ja ra huahi dega trigo

³⁶ Nep_u ra Jesu bi 'ñedi ya ja'i pa da ma ja yá ngu, y nehe'a bi ma ja nú'a ra ngu hab_u mi 'bui. Nep_u yá nxadi bi ma bá tsudi ne bi 'ñembabi:

—Xi da xicje xá hño te rí bønga nú'a ra 'bede de ya ts'ondapo bi føxa ja ra huahi.

³⁷ Nu'bú ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'_u:

—Nú'a ra mehuahi bi mot'a ra trigo ja rá huahi go gue'a Nú'a To'o bi e bi Nja'i.

³⁸ Ha nura huahi go gue'a ra ximhai, ha nura trigo go gue'u nú'u 'bui ja rá hmanda Ajuá, ha nuya ts'ondapo go gue'u nú'u otua rá hmanda ra ts'ondahi.

³⁹ Nura ncontra to'o bi mot'a ya ts'ondapo go gue'a ra ts'ondahi. Ha nura pa de ra sofo go gue'a rá ngats'i ra ximhai, ha nu'u ya xofo go yá enxε Ajuá.

⁴⁰ Nja ngu ya xofo da 'ueca ya ts'ondapo pa da tsat'i, njabu nehe ja rá ngats'i ra ximhai ya enxε da 'ueca nú'u ya ja'i otua rá hmanda ra ts'ondahi.

⁴¹ Nú'a To'o bi e bi Nja'i ma da mēhna yá enxε pa da 'ueca gatho ya 'yot'ats'oqui ne gatho ya ts'o'mui gá ja'i pa hinda yut'a mahets'i.

⁴² Nu'ú ma da t'equē pa da thot'a ja ra tsibi nú'a ma da nzø pa nzantho, y nuni ja di zohmani ne ja di gusthmani yá ts'i.

⁴³ Nepu nu'u tó'o 'yo xá hño ja rá thandi Ajuá ma da yot'i'u ngu 'nara danga ñot'i nuni mahets'i habu bí manda'a. Nu'a tó'o pε'tsa ra paha da 'yøde nuya ya noya dí ma, dá 'yøde.

Ra 'bede de ra boja t'agui

⁴⁴ Rá hmanda ra Nda de mahets'i nja ngu ra boja xa t'agui mbo ja ra hai, y nura boja'a bi dini 'nara ja'i ne bi yopa go'mithoni ma'na'qui. Nu'bú nu'á co ra johya bi dama pa gatho nú'a te mi pε'tsi pa da danga nú'a ra hai habu xqui dinga ra boja.

Ra 'bede de 'nara perhla xi di muui ndunthi

⁴⁵ Nehe rá hmanda ra Nda de mahets'i nja ngu 'nara duqui nú'a mi tuca ya hoga t'axa do yá thuhu ya perhla.

⁴⁶ Nu mi zudi 'nara hoga perhla xi mi muui ndunthi, nu'bú nu'á bi dama pa gatho nú'a te mi pε'tsi pa bi danga nú'a ra perhla'a.

Ra 'bede de ya hua ja ra xit'a

⁴⁷ Nehe rá hmanda ra Nda de mahets'i nja ngu 'nara xit'a bi t'ent'a ja ra ndehe ne bi gu 'rama'na'ño ya hua.

⁴⁸ Y nu mi ñuts'i ra xit'a, ya mehua bi hñai pa ja ra ñanthe. Ne bi hñudi'u pa bi huahna ya hoga hua pa bi yut'a ja ra 'bøts'e; ha nu'u himyá hoga hua bi føtbu.

⁴⁹ Ma da njabu nehe ja rá ngats'i ra ximhai, ma da 'ñehe ya enxε pa da 'ueca ya ts'o'mui de ja ya hoja'i.

⁵⁰ Ne nú'u ya ts'o'mui ma da thot'a ja ra tsibi nú'a ma da nzø pa nzantho, y nuni ja di zohmani ne ja di gusthmani yá ts'i.

Ya ndaxjua t'øt'e ne ya 'ra'yo t'øt'e

⁵¹ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—¿Ha gue xa zo ri mfenihu gatho nú'a stá xi'ahu?

Nu'bú nu'ú bi datuabi ne bi 'ñembi:

—Haha, ma zi Hmu'ihe.

⁵² Nu'bú nu'á bi 'ñembabi'u:

—Xá hño 'bu. Nubyá da za gui 'ñudihu hingue hønse nú'a bi mangu ra Moise ne ma'ra yá 'mēhni Ajuá, pe nehe da za gui 'ñudihu ma 'ra'yo nt'utuate dí u't'a'ihu de hanja ri nda Ajuá, gui njahu ngu 'nara dada de 'nara ngu juqui nura ora honi gatho nú'a te xa mε'tsa maya'bu ne ja guehya.

Ra Jesu mi 'bahni Nasare

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

⁵³ Ha nu mi uadi ra Jesu bi mangu nuya ya zi 'bede, bi ma de guehni.

⁵⁴ Ne bi ma pa ja rá hai'a, y de mi 'bahni mi pa ja ra nija de guehni pa mi xahna ya ja'i. Y nu'ú xi bi 'yø ne bi 'ñena:

—¿Habu xuá padi nú'a ra mñadi pahni?

¿Ne há xqui bahni 'bu nuya ya danga nt'udi øt'e?

⁵⁵ ¿Ha gue hingo guehni rá t'u nú'a ra yaxi? ¿Ha gue hingo guehni rá t'u ra Maria? ¿Ha gue hingo guehni rá cu ra Cobo ne ra Jose, ne ra Simu ne ra Juda?

⁵⁶ ¿Ha gue hinguá menguua yá nju nehe? ¿Habu xuá badini gatho nú'a ma ne gatho nú'a øt'e?

⁵⁷ Y ya ja'i de guehni mi pø yá cue con gue'a ne himbi ne bi gamfri. Hangue nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—'Nará 'mēhni Ajuá haburaza ri 'yo ri hnumansu, pe ja rá haisε hina, nixi ja rá ngu.

⁵⁸ Hangue ra Jesu himbi 'yøt'a ndunthi ya danga nt'udi de guehni gue'a ya ja'i himbi ne bi gamfri.

14

Ra Xuua Xi'tsate bi thεcua rá ñaxu
(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

1 Ha nuya pa'a ra nda Erode bi 'yode de gatho nú'a te mi ot'a ra Jesu.

2 Ne bi 'ñembabi yá mfats'i:

—Nura 'ñøhø'a go gue'a ra Xuua Xi'tsate xa yopa nte, hangue pe'tsa ra ts'edi pa da 'yot'a nuya ya nt'udi.

3 Ra Erode bi benga njabu ngue'a 'na'qui bi gu ra Xuua bi du'ti ne bi got'a fadi ngue'a ra Xuua mi hacua hmaha ra Erode gue hinda zimba rá 'behña rá cu nú'a rá thuhu ra Lipe, ha nura 'behña rá thuhu ra Erodía.

4 Ngue'a ra Xuua xqui 'ñemba ra Erode:

—Hindí 'ñepi gui 'buhui ra Erodía.

5 Hangue ra Erode bi bø rá cue ne mi nehma da hyo ra Xuua, pe himbi za bi hyo'a ngue'a mi tsu ya ja'i ngue'a mi camfri'a gue ra Xuua go 'nara hoga badi.

6 Pe 'na'qui bi t'umba rá pa ra Erode, ne nurá t'ixu ra Erodía bi nei ja yá thandi gatho nú'a mi 'buhni, y ra Erode xi bi hopa rá hnei.

7 Hangue bi ñatuabi da umbabi gatho nú'a go da 'yadi.

8 Nu'bú nú'a ra nxutsi bi 'ñembabi ra Erode:

—Dí ne gui 'racagui rá ñaxu ra Xuua Xi'tsate ja 'nara manza.

Gue'a bi 'yadi'a ngue'a njabu ya xqui xipabi rá nana nú'a ra nxutsi.

9 Nu'bú ra Erode xi bi du rá mai, pe himbi za bi gombi ngue'a njabu xqui ñatuabi ne xqui 'yode nú'a mi huhuini ja ra mexa.

10 Nu'bú bi manda da thecua rá ñaxu ra Xuua nú'a mi jot'a fadi.

11 Nepu bá tha ra ñaxu ja 'nara manza pa bi t'umbabi nú'a ra nxutsi, ne nu'a bi hña'tsuabi rá nana.

12 Nepu yá nxadi ra Xuua bi ma ja ra fadi habu mi jot'i hmaha'a pa bi du'tsuabi rá ngøqu'ei pa bi ma bá agui. Nepu bi ma'u bá xipa ra Jesu.

Ra Jesu bi 'uinga thogui cat'a 'mo ya ja'i
(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

13 Ha nu mi 'yode ra Jesu de nú'a xqui nja, nu'a bi bøxa ja 'nara motsa bi 'ranga ja ra ndehe pa gá ma ja 'nara mbonthi habu mi jo'o ra ja'i. Pe ya ja'i bi 'yode gue xqui ma ra Jesu, hangue nu'a bi ma 'ñoua desde ja ya hnini pa bi ma bá c'a'tsi'a.

14 Ha mi zonga ja ra mbonthi ra Jesu bi hyanda xica ja'i ya mi 'buhni, hangue nu'a bi huequi'u ne bi 'yøthe gatho nú'a mi hñeni.

15 Y nu mi nde bi joni yá nxadi ra Jesu habu mi 'bai'a ne bi 'ñembabi:

—Pehna nuyu ya ja'i da ma ja ya hnini pa da dai te da zi, ngue'a nuua habu dí 'buhu go ra mbonthi, ¿te ga umfu da ziyu? ne ya 'yo rí nde nehe.

16 Nu'bú ra Jesu bi datuabi'u ne bi 'ñembi: —Hingo mahyoni ga pehni da dai te da ziyu. Go da umfu te da zi.

17 Nu'bú nuya nxadi bi dadi ne bi 'ñena:

—Hønse cat'a ya thuhme ne yoho ya hua dí hahe, hinda uadi pa gathoyu.

18 Nu'bú ra Jesu bi 'ñembi'u:

—Bá hanchaua.

19 Nepu bi japabi ya ja'i da hñudi ja ya zi 'bot'ei. Ne mri hña nú'a cat'a ya thuhme ne nú'a yoho ya hua, bi nøts'e pa mahets'i bi 'yapabi Aju'a da japi. Ne bi hyeca ya thuhme, ne bi umba yá nxadi pa bi hyecua ya ja'i.

20 Gatho ya ja'i bi ñuni ne bi niña'u. Y gatho nuya zi xeni bi bongui bi hmunts'i ne bi ñuxa 'ret'amayoho ya 'bøts'e.

21 Mi ngu cat'a 'mo ya 'ñøhø nú'a bi ñuni, y nuya 'behña ne ya batsi himbi ma 'mede.

Ra Jesu bi 'ño maña ra ndehe
(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

22 Nepu ra Jesu bi 'bepa yá nxadi da yat'a ja ra motsa pa da 'met'o'u pa ri'nandi, ha nu'a bi gohni pa bi 'ñedi ya ja'i.

23 Y nu mi uadi bi 'ñehui ya ja'i bi bøxa ja ra t'øhø pa bá apabi Aju'a 'nambuse. Y ya bi nxuui mi 'buhntho sehe'a.

24 Ha nura motsa habu mi pa yá nxadi ya mi pa madetho ra ndehe, ne xi mi fet'a nts'edi ra bñthi ja ra ndehe, ne mi ne da mpants'i'u.

25 Ne himi hats'itho ra Jesu mi 'yo maña ja ra dehe pa bi ma bá tsudi yá nxadi.

26 Ne nu mi hyanda ya nxadi ra Jesu mi 'yo maña ja ra dehe, nu'a xi bi ntsu ne bi 'ñena:

—¡Ay! ¡Ndi hyanthu 'nara pite!

27 Pe ra Jesu 'bestho bi 'ñembabi'u:

—Oguí tsuhu, go guecagui.

28 Nu'bú ra Pedro bi dadi ne bi 'ñembi:

—Ma zi Hmu'i, nu'bu xi go gue'a'i, 'bεpcagui ga 'yo maña ja ra dehe pa ga mabu habu guí 'yo.

²⁹ Nu'bu ra Jesu bi 'ñembabi:

—Bá ehe 'bu.

Ra Pedro bi gai de ra motsa ne bi mudi bi 'ño maña ja ra dehe pa bi ma hmaha habu mi 'yo ra Jesu.

³⁰ Pe nu mi hyanda ra banti bi ntsu, nepu bi mudi bi yai ja ra dehe, nu'bu bi mafi ne bi 'ñena:

—Ma zi Hmu'i, faxcagui pa hinga jat'i.

³¹ Nu'bu ra Jesu 'bestho bi mipa rá 'ye ne bi 'ñembabi:

—Xi ts'utho ri jamfri. ¿Pa te gá ntsu?

³² Nepu nu'ú bi bōxa ja ra motsa ne 'bestho bi tsaya ra banti.

³³ Ne de ya mi 'bui mbo ra motsa, ya nxadi bi nsunda ra Jesu, bi ndandiñahmu ne bi 'ñena'ua:

—Xi majuañi go gue'i rá T'ua'i Ajuá.

Ra Jesu bi 'yøthe ya da'thi nuni Genesare (Mr. 6:53-56)

³⁴ Nepu bi zōñ'ua ja ra hai Genesare ri'nandi de ra ndehe.

³⁵ Ha nu mi hyanda ya mengu de guehni gue bi zōnga ra Jesu ja yá hai'ua, nu'bu nu'ú bi dama xanga ra noya pa bi sipa gatho ya ja'i de nú'a ra hai'a. Nepu bá ts'impabi ra Jesu ndunthi ya da'thi.

³⁶ Ne nuya da'thi mi adi hōnse qué da danbabi rá he, y gatho nú'ua to'o bi 'yøt'ua njabu 'bestho bi ñani.

15

Hanja gra nts'oca ya ja'i (Mr. 7:1-23)

¹ Nu'bu 'raya xahnate de ra ley ne 'raya fariseo xqui 'ñehe de Jerusale pa da c'a'tsa ra Jesu, ne bi 'yambabi 'nara nt'ani bi 'ñembabi:

² —¿Hanja nuyu ri nxadi hinguí øt'e ngu mi øt'a ndu ma xitahu? Ngue'a nuyú hinguí xu'ye 'met'o pa da ñuni.

³ Y ra Jesu bi datuabi'ua ne bi 'ñembabi:

—Nequi ma ga an'ahu 'nara nt'ani. ¿Hanja go guí øthu nú'ua ri nzaihu ne hingo guí øtuabihu yá hmanda Ajuá?

⁴ Ngue'a Ajuá bi manda njaua ne bi 'ñena: “Umba ra t'equ'ei ri dada ne ri nana ne

su'ua.” Nehe bi 'ñena: “Nu'a tó'o da zanga rá dada ne rá nana, nu'á pe'tsi da du.”

⁵ Pe nu'ahu guí eñhu gue xá hño to'o da 'ñemba rá dada o rá nana: “Ya hinda za ga fax'a'i, ngue'a nú'a ma stá 'ra'ahma, ya stá ña'tuabi Ajuá ga umbi.”

⁶ Hangué guí eñhu gue njabu hinguá hyoni da jamasu rá dada o rá nana 'na. Hangué hinguí øthu nú'a ri manda Ajuá, go guí øt'asehu nú'a go ri nzaihu.

⁷ Nu'ahu xi gyá yohmihu. Hangué majuañi nú'a xqui mangua ra badi Isaia de gue'ahu ne bi 'ñena:

⁸ Nuna ra hninañi ri xocambenigui dega netho,

pe nuyá mfeni go bí 'yo yabu de guequi.

⁹ Hinte ri muui yá sōcambeni nú'a øt'e, ngue'a nu'ua yá nt'utuate udi'ua go de yá mfenise, ne mañ'ua gue go stá utua'ua.

¹⁰ Nepu ra Jesu bi zofo ra hmuntsja'i ne bi 'ñembabi:

—Hñuxhu nt'øde xá hño ne dá zo ri mfenihu nú'a ma ga xi'ahu:

¹¹ Hingue co nú'a te cat'a ja rá ne ra ja'i ri nts'oqui, pe co nú'a te pōnga ja rá ne, con gue'a ha, ri nts'oqui.

¹² 'Mefa yá nxadi bi joni habu mi 'bai ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gue hinguí pañi gue xi bi bō yá cue ya fariseo co nuya noya gá ma?

¹³ Pe ra Jesu bi datuabi yá nxadi ne bi 'ñembabi:

—Gatho nú'ua ya ndapo hingo bi mot'a numa Dada bí 'bui mahets'i, ma dra c'ua'tsi.

¹⁴ Hye'habu ya fariseo dí 'yobu co yá ngoda, nu'ú ri zi yá migodau. Nu'bu 'nara goda da gahna rá migodau, da ma ri yoho'ua da zoui mahyegui ja ra o'tsi.

¹⁵ Ra Pedro bi 'yambabi ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Xicje te rí bōnga nú'a ra 'bede gá ma de hanja ri nts'oca 'na.

¹⁶ Ra Jesu bi dadi bi 'ñembabi:

—¿Ha gue ni gue'ahu hinguí tsoda ri mfenihu?

¹⁷ ¿Ha hinguí pañu gue gatho nú'a guí tsihu rí ma ja ri muihu ne thoguitho?

¹⁸ Pe nu'bu guí beñhu ya ts'omfeni, go gue'ua da bōnga ja ri nehu, y nú'a go gue'a da ja'ahu guí nts'oquihu.

19 Ngue'a ja yá ne ya ja'i ja guehni pønga yá ts'omfeni, ngu ra nthote, ra nzinga medinthati, ra nt'eja'i, ra mfe, ra nt'e'tsate, ra nts'ante.

20 Gatho nuyá ha, go guehya ri japi da nts'oca ra ja'i. Pe nu'a tó'o hingui xuyé 'met'o pa da ñuni, hingo gue'a 'nara ts'oqui øt'e.

'Nara 'behña himrá me Israel bi gamfri ra Jesu

(Mr. 7:24-30)

21 Nepu ra Jesu bi ma de guehni pa ja ra hai guetba ra hnini Tiro ne Sidó.

22 Ne ja bá nthuini 'nara 'behña mrá me Canaán y himrá me Israel. Mi mafi ne mi ena:

—Huegagui nú'i Ndada, rá T'u'i ra nda Davi. 'Nama t'ixu pe'tsa 'nara ts'ondahi ne xi nts'edi.

23 Pe ra Jesu hinte bi dadi. Nu'bú ya nxadi bi joni habu mi 'bai ra Jesu ne bi bantebi bi 'ñembi:

—Pehni dá ma, ngue'a xi mafiua møte ja ma xuthahe.

24 Ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembi'u:

—Nuga xpá 'bencagui hønse pa ga munts'a ya me Israel nja ngu ya zi deti xa 'medi.

25 Nepu nú'a ra zi 'behña bi ndandiñahmu ja yá ua ra Jesu ne bi 'ñembi:

—Faxcagui, Ndada.

26 Nu'bú ra Jesu bi datuabi bi 'ñembi:

—Hindí 'ñepi da thamba yá thuhme ya bati pa go da t'umba ya tsat'yo.

27 Nu'bú ra 'behña bi dadi ne bi 'ñena:

—Majuani guí ma, Ndada, pe nuya tsat'yo tsi ya xeca thuhme nú'u tagui de ja yá mexa yá hmu.

28 Nu'bú ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembi:

—Nu'i naná, xi ra dangui ri jamfri, dá njabu ngu nú'a xcá 'yadi.

Nu'bú nurá t'ixu nura 'behña'a 'bestho bi ñani nura ora'a.

Ra Jesu bi 'yøthe ndunthi ya da'thi

29 Ra Jesu bi ma de guehni ne bi zøni ja rá ñani ra ndehe Galilea. De guehni bi bøxa maña ra t'øhø ne ja bá hudini'a.

30 Y bi mani ndunthi ya ja'i mi zi ya doua, ya do'yé, ya goda, ya gone, ne ndunthi ma'ra ya da'thi. Gatho'u bi t'egui ja rá ua ra Jesu ne nu'a bi 'yøthe'u.

31 Hangu nura hmuntsja'i mi 'bahni xi bi 'yø nu mi 'yøde bi ña ya gone, ne mi hyandi bi nxøgue yá 'yé ya do'yé, ne bi 'ño ya doua, y ya goda bi hyandi. Hangu ra hmuntsja'i bi xøcambeni Ajuá nú'a xøcambeni ya me Israel.

Ra Jesu bi 'uinga thogui goho 'mo ya ja'i
(Mr. 8:1-10)

32 Nepu ra Jesu bi zohna yá nxadi ne bi 'ñembabi:

—Xi drí hueca nuyu ya ja'i ngue'a pe'tsa hñu pa drí 'ñohu ha hinte xa ziyu. Hindí ne da mayu co ra thuhu, ngue'a xi'bu da uent'a má 'ñu.

33 Nepu yá nxadi bi 'ñemba ra Jesu:

—Xi nuua ja ra mbonthi çhabu ga tsuhua ra thuhme pa ga 'uiñhu gatho nuyu ya ja'i xi ri ndunthi?

34 Nu'bú ra Jesu bi 'yambabi'u ne bi 'ñembi:

—¿Hangu ya thuhme guí pe'tshu?

Nu'á bi dadi ne bi 'ñena:

—Hønda yoto ya thuhme dí pe'tshe ne 'raya t'ahua.

35 Nu'bú ra Jesu bi japa ya ja'i da hñudi.

36 Ne mri hña nú'u yoto ya thuhme ne nú'u ya t'ahua, nepu bi umba njamadi Ajuá, nepu bi heque bi umba yá nxadi pa da hyecua ya ja'i.

37 Gatho bi ñuni ne bi niña, y gatho nuya xeni bi bongui bi hmunts'i ne bi ñuxa yoto ya 'bøts'e.

38 Mi ngu goho 'mo ya 'ñøhø nú'u bi ñuni, y nuya 'behña ne ya bati himbi ma 'mede.

39 Nepu ra Jesu bi 'ñehui ya ja'i, ne bi bøxa ja ra motsa pa bi ma ja ra hai Magdala.

16

Ya fariseo ne ya saduceo mi adi da t'utua
'nara danga nt'udi

(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

1 Ya fariseo ne ya saduceo bi ma'u bá hongra ra Jesu pa da xaxi. Ha nu mi zudi bi xipabi da 'ñutuabi 'nara nt'udi pa da gamfri'u ua xi xqui 'ñehe'a de mahets'i.

2 Nu'bú ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembi'u:

—Nu'ahu 'bu guí hanthu xa thenga mahets'i dega nde, nu'bú guí eñhu: “Xudi ma da hñoga pa.”

3 Y nu'bu guí hanthu dega xudi xa thenga ya guui, nu'bú guí eñhu gue ma da nja

ra b̄anthi 'ye. 'Nagyá yohmih̄u, ¿hanja go guí p̄a guí hyanth̄u mahets'i pa guí p̄ah̄u te 'b̄e ma da nja hyastho, y hanja hingo guí huxh̄u nguenda de ya nt'udi nú'u xqui 'ñehe de mahets'i pa guí p̄ah̄u gue ra Nd̄a de mahets'i ya xa z̄oh̄o?

⁴ Nu'ah̄u gyá ts'oja'ih̄u xcá 'uegueh̄u de Ajuá, hangue guí adih̄u 'nara nt'udi guí hyanth̄u pa guí camfrih̄u. Pe nuga hinga ma ga u't'a'ih̄u 'nara nt'udi ngu nú'a guí adih̄u. Nura nt'udi ma guí hyanth̄u, h̄onse de ra Joná rá 'mehni Ajuá.

Ha nu mi uadi ra Jesu bi m̄anga njab̄u, nu'á bi 'uegue de gue'u ne bi ma de guehni.

Ra nzoi de ya fariseo

(Mr. 8:14-21)

⁵ Nep̄u ra Jesu ne yá nxadi bi 'raxa ja ra ndehe pa ri'nandi, y yá nxadi bi pumfri da h̄ñats'i te da zi'u.

⁶ Ne ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Jamash̄u de yá nzoi ya fariseo ne ya saduceo.

⁷ Nu'b̄u nu'ú bi 'ñéms̄e'u 'na ngu 'na:

—Nuní bi m̄anga njab̄u ngue'a hinda h̄ah̄u ra thuhme pa ga tsih̄u.

⁸ Ha nura Jesu bi b̄adi nú'a mi mañ'u ne bi 'ñembabi:

—Nu'ah̄u xi ts'utho ri jamfrih̄u. ¿Hanja guí tu ri m̄aih̄u de nú'a te guí tsih̄u?

⁹ ¿Hanja hingo tso ri mfenih̄u nú'a dá xi'ah̄u? ¿Ha hinguí beñh̄u nú'u cat'a ya thuhme dá hecuabi nú'u cat'a 'mo ya 'ñ̄oh̄o, ne hangui bi bongui x̄a?

¹⁰ Nehe ¿ha gue hinguí beñh̄u nú'u má yoto ya thuhme dá hecuabi nú'u má goho 'mo ya 'ñ̄oh̄o, ne hangui bi bongui x̄a?

¹¹ ¿Hanja hingo bi zo ri mfenih̄u de ra nzoi dá xi'ah̄u? Hinda xi'ah̄u de ra thuhme ngu guí beñh̄u. Dá xi'ah̄u gue guí jamash̄u de yá nzoi ya fariseo ne ya saduceo.

¹² Nu'b̄u h̄a, ja bi zo yá mfeni'u gue ra Jesu mi xipabi da jamasu de yá nt'utuate ya fariseo ne ya saduceo, hingo mi xipabi de yá nzoi ya thuhme.

Ra Pedro bi m̄a gue ra Jesu go gue'a ra Cristo

(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

¹³ Mi z̄onḡüi yá nxadi ja ra hai guetb̄u Cesarea de Filipo, ra Jesu bi 'yambabi'u bi 'ñembi:

—Xi ya ja'i ¿te m̄a de Nú'a To'o bi e bi Nja'i, to'o gue'a ena?

¹⁴ Nu'ú bi d̄adi bi 'ñena:

—'Ra ena gue go gue'a'i grá Xuua Xi'tsate, ma'ra ena gue go gue'a'i grá b̄adi Elía, ha nu ma'ra ena gue go gue'a'i grá Jeremía o 'na de gue nú'u ma'ra yá 'mehni Ajuá.

¹⁵ Nep̄u bi yopa 'yambabi'u ma'na'qui ne bi 'ñembi:

—Xi'ah̄u, ¿to'o guí beñh̄u go gueque?

¹⁶ Ra Pedro bi d̄adi ne bi 'ñena:

—Nu'i go gue'a'i grá Cristo nú'i bá p̄eñ'a'i Ajuá pa guí nd̄a, ne go rá T'u'i Ajuá nú'a te.

¹⁷ Nu'b̄u ra Jesu bi 'ñembabi:

—Nu'i Simu rá t'u'i ra Joná, xa jap'a'i ma Dada bí 'b̄ui mahets'i, ngue'a go bi xi'asehe'a to'ogui, hingo bi xi'a'i 'nara ja'i.

¹⁸ Nubyá dí xi'i gue grá Pedro, ne nuri thuhu rí b̄oni da 'ñena 'nara do. Ne nu'i guí nja ngu ra do hab̄u ma ga hoca ma nija. Y numa nija ma'na ma da nja rá ts'edi que ra du.

¹⁹ Nu'i go ma ga hux'a'i ngu grá h̄ñansoqui pa guí xocua ra gosthi to'o da yut'a ja rá h̄manda Ajuá, pa njab̄u nu'a guí 'yot'a nuua ja ra ximhai, gue'a rí t'ot'e mahets'i, ne nu'a guí m̄a gue hinda t'ot'e nuua ja ra ximhai, gue'a hinda t'ot'e nehe nuni mahets'i.

²⁰ Nu'b̄u nu'á bi h̄ñu'mba ra h̄ñá yá nxadi gue hinda mañ'u gue go mi gue'a ra Cristo nú'a bá p̄ehna Ajuá pa da nd̄a.

Ra Jesu bi m̄a de rá du

(Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)

²¹ Desde gue'b̄u ra Jesu bi m̄adi bi xipabi yá nxadi gue mi mahyoni da ma'a pa Jerusale nuni hab̄u mi p̄e'tsi da sufri ja yá 'ye ya nd̄axjua nd̄a ne ya nd̄a gá macja ne ya xahnate de ra ley. Nehe bi xip'u gue mi p̄e'tsi da du'a, pe rá h̄ñupa mi p̄e'tsi te da yopa nte.

²² Nu'b̄u ra Pedro bi nj̄equiui ra Jesu 'namb̄u, ne bi m̄adi bi z̄ui ne bi 'ñembi:

—Hina, ma zi Hmu'i, Ajuá hinda ne gui thogui njab̄u.

²³ Nu'b̄u ra Jesu bi mp̄ants'i ne bi 'ñemba ra Pedro:

—i'Uegue de gueque nu'i Satá! Ngue'a nu'i guí ne gui h̄ñagagui ga ø'tua rá paha ma Dada. Nura mfeni guí beni go yá m̄eti ya ja'i, hingo rá m̄eti Ajuá.

24 Nu'bu ra Jesu bi ñembabi yá nxadi:

—Nu'a tó'o ne da dengui pa dua nxadi, hingui tsa da 'yøt'a rá paha sehe. Nú'á mahyoni da ñei pa da dengagui masque da tho ya nt'atsate ne ya 'betsa.

25 Ngue'a nu'a tó'o madi rá te ne hinda zeta ya nt'atsate, nú'á da 'bedi rá te pa nzantho, ha nu'a tó'o da zeta ya nt'atsate po rá ngueque, nu'á ma da zudi rá te pa nzantho.

26 ¿Ne te di muui 'nara ja'i 'bu drá meti gatho nú'a te ja ja ra ximhai ne nu'á go da 'medi? Ngue'a ni 'na de nuya hño'u hinda za da pøhøbi rá te.

27 Nu'a Tó'o bi e bi Nja'i ma da yopa ñehe co rá nsunda rá Dada, ne ma da tsi yá enxe. Y nú'a ra pa'a ma da gu'tuabi 'na ngu 'na ngu tengu nú'a xa 'yøt'e.

28 Xi majuañi dí xi'ahu gue 'ra de gue'ahu hingui ma gui tuhu asta hingui hyanduahu rá nsunda ra Nda de mahets'i Nú'a bi e bi Nja'i.

17

*Bi mpadi rá 'bai ra Jesu
(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)*

1 Nurá 'rato ma pa ra Jesu bi zixa ra Pedro, ra Cobo, ne ra Xuua rá cu, ne bi ma ja 'nara t'øhø xá hñets'i pa da 'mæseuini.

2 Nu'bu nu'ú bi hyanda ra Jesu bi mpadi, nurá hmi'a xi bi yot'i ngu ra hyadi y rá he xi xmá nt'axi ngu 'nara ñot'i.

3 Ne 'bestho ra ora'a ya nxadi bi hyandi bi zøhø ndu ra Moise ne ndu ra Elía nú'u myá 'mehni Ajuá ne bi ñaui ra Jesu.

4 Nu'bu ra Pedro bi ñembabi ra Jesu:

—Ma zi Hmu'i, xi xá hño ga 'bahua. 'Bu gui nehma, ga hoca hño ya zi ja'tsi, 'na pa gue'e, 'na pa ra Moise, ha nu ma'na pa ra Elía.

5 Y de mi ña ra Pedro bi go'mi'u 'nara t'axaguui mri huexqui, y nu ja ra guui'a bi nt'øde 'nara noya bi 'ñena:

—Nuni go guehni ma hmaca T'u, ne xi dí hopa rá 'múi. 'Yødehu nú'a da mañi.

6 Y nu mi 'yøde ya nxadi nuna noyana xi bi ntsu, ne co ra ntsu bi dagui ma'memfo.

7 Nu'bu ra Jesu bi joni pa bi dani'u ne bi ñembi:

—Nanjú, oguí tsuhú.

8 Y nu mi guxa yá da ya nxadi, ya hønse ra Jesu bi hyandi mi 'bahni sehe.

9 Ha nu mi gai'u de ja ra t'øhø ra Jesu bi hñu'mba ra hña yá nxadi bi ñembi:

—Oto ma gui xiphu de nú'a gá hyanthu bi nja, asta nú'a ra pa da yopa nte Nú'a To'o bi e bi Nja'i, nu'bu há, gue'bu gui mañhu.

10 Nu'bu yá nxadi bi 'yambabi ne bi ñembi:

—¿Hanja enga ya xahnate de ra ley gue 'met'o ma da ñehe ra Elía ne 'mefa da ñehe Nú'a To'o ma da ñe da Nja'iuá?

11 Nu'bu ra Jesu bi dadi:

—Xi majuañi ra Elía ma da ñehe pa da hyocua yá mfeni ya ja'i.

12 Pe nubyá dí xi'ahu gue ra Elía ya bi ñehe, pe himbi gamfri ya ja'i ua go mi gue'a, y nu'á bi 'yø'tuabi gatho nú'a go bi ne ya ja'i. Nehe ya ja'i ma da jabu Nú'a To'o bi e bi Nja'i, ngue'a nu'ú ma da 'yø'tuabi ra ñu'a.

13 Nu'bu ya nxadi bi badi gue mi xipabi de ra Xuua Xi'tsate.

Ra Jesu bi 'yøthe 'nara basja'i mrá ndusehe

(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

14 Nepu mi zonga ra Jesu co yá nxadi habu mi 'bu ra hmuntsja'i, bá ehe 'nara ñøhø bi ndandiñahmu habu mi 'bu ra Jesu ne bi ñembi:

15 —Ndada, huega ma t'u ngue'a ra ndusehe ne xi nts'edi. Ndunthi ya 'mi'qui tso ja ra tsibi ne tso ja ra dehe.

16 Hangué por gue'a stá tsimpabi ri nxadi pa da 'yøthe hmaha, pe nuyú hinxa za xa 'yøthe.

17 Nu'bu ra Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—¡Nu'ahu 'nagyá ñagamfrihu ne 'nagyá ts'oja'ihu! ¡Asta ha'mu gui camfrihu! ¡Asta ha'mu ma ga tse't'a'ihu ri 'múihu! Bá tsincahu xa.

18 Nu'bu ra Jesu bi zai ra ts'ondahi, ne 'bestho bi bøni de nú'a ra ts'ant'u'a, ne nu'á bi ñani 'bestho.

19 'Mefa ya nxadi bi ñasui ra Jesu 'nambu ne bi ñembi:

—¿Hanja nuje himbi za dá eñhe nú'a ra ts'ondahi?

20 Ra Jesu bi dadi bi ñembi:

—Ngue'a 'na tuqui ri jamfrihu. Xi majuañi dí xi'ahu gue nu'bu gri pe'tshmahu

ri jamfrih_u masque ngu drá ndangui 'nara zi nda gá mostasa, nu'bú asta da za gui 'ñembahmah_u nuna t'òhø da mponi de guecua pa rí ma ma'na lado, y 'bestho da mponi de hab_u ja. 'B_u di ja ri jamfrih_u, da za gui 'yøth_u gatho nú'a go gui neh_u.

²¹ Pe pa da bønga ya ts'ondahi ngu nú'a dá eni, mahyoni gui 'yaph_u Ajuá ne gui ayunah_u.

Ra Jesu bi yopa ma de rá du
(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

²² Ne de ya mi 'bahni ra Jesu nuni Galilea bi 'ñemba yá nxadi:

—Nú'a To'o bi e bi Nja'i ma da t'ent'ua ja yá 'yε ya ja'i,

²³ nep_u nu'ú ma da hyo. Pe rá hñupa'a ma da yopa nte.

Pe mi 'yøpya'x xi bi du yá mui nts'edi.

Ra Jesu bi gut'a ra boja pa ja ra nija

²⁴ Nu mi zønga ra Jesu co yá nxadi ja ra hnini Ncapernau, nú'u to'o mi cobra ra boja de ra nija bi 'ñe bi 'yamba ra Pedro bi 'ñembi:

—Xi ri xahnateh_u, ¿ha gue hingui jut'a ra boja pa ra nija?

²⁵ Ra Pedro bi dadi ne bi 'ñembi:

—Haha, jut'i.

Nep_u ra Jesu co yá nxadi bi yut'a mbo ra ngu hab_u mi nzaí mi oxi'u. Y ra Jesu bi 'yambabi ra Pedro bi 'ñembi:

—Nu'i Pedro, xi nú'a ra boja ri cobra nú'u ya nda de ya hnini, ¿ha gue go ri cobrabi nú'u ja te yá njauí o nú'u hinte yá njauí?

²⁶ Ra Pedro bi 'ñembabi ra Jesu:

—Nú'u hinte yá njauí go gue'u ri cobrabi. Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi ra Pedro:

—Nu'bú nú'u ja te yá njauí ya nda hingui jut'i.

²⁷ Pe pa hinda bø yá cuε nú'u to'o cobra ra boja, grí ma ja ra ndehe, hñaxa ri ansuelo ne 'yent'a ja ra dehe, y nurá mudi ra hua gui j_u, xocua rá ne, y ja gui hñahni nú'a ra boja rí 'ñepi ga juth_u.

18

Nú'a to'o ma'na ma da nja rá nsu
(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

¹ Ha nuya pa'u yá nxadi bi 'yambabi ra Jesu ne bi 'ñembi:

—¿To'o ma dra dangui nuni mahets'i hab_u bí manda Ajuá?

² Nu'bú ra Jesu bi ma'ta 'nara zi bātsi ne bi 'ba'ma madetho de gue'u,

³ ne bi 'ñembabi yá nxadi:

—'B_u hingui pata ri 'm_uih_u ne gui njah_u ngu nuna ra zi bātsi, nu'bú hinda za gui c_uth_u mahets'i hab_u bí manda Ajuá ma Dada.

⁴ Nu'a tó'o ne dra dangui nuni mahets'i hab_u bí manda Ajuá, mahyoni da nt'auqui ngu nuna ra zi bātsi hingatá 'ñets'i.

⁵ Ha nu'a tó'o da umba ntsaya 'na ngu nuna ra zi bātsi de ma thuhuga, ja ra uenda go guecagui ri 'raca ntsaya.

Ra Jesu bi ma gue ga nsuh_u pa hinga øth_u ya ts'oqui

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ Nu'a tó'o da 'y_u'ta 'na de gue nuya ya zi bātsi camfrigui, nura ja'i'a ma'na xá hño dra ts'utua 'nara do strá hñu ja rá 'yuga ne da thøt'a ja ra dehe.

⁷ ¡Huecate ra meximhai ngue'a xi ja ya nt'utate! Nzantho ma da nja ya nt'utate, pe ¡huecate ya 'y_u'tate!

⁸ Hangué nu'b_u 'nari ua o 'nari 'yε da ja'i gui 'yøt'a 'nara ts'oqui, ma'na xá hño hyequi ne 'yemb_u. Ngue'a ma'na xá hño gri doua o gri do'yε gui tsønga mahets'i hab_u bí ja ra te pa nzantho que dri xøgue gatho ri ndo'yo ne da t'ent'a'i ja ra nidu hab_u zø ra tsibi nú'a hinhya'm_u da huet'i.

⁹ Nehe nu'b_u 'nari da da ja'i gui 'yøt'a 'nara ts'oqui, ma'na xá hño hñai ne 'yemb_u. Ngue'a ma'na xá hño dri 'bedi 'nari da gui tsønga mahets'i hab_u bí ja ra te pa nzantho que dri xøgue ri da ne da t'ent'a'i ja ra nidu hab_u zø ra tsibi.

Ra 'bede de 'nara zi deti xqui 'medi
(Lc. 15:3-7)

¹⁰ Jamasuh_u hingui utsah_u nuy_u ya zi bātsi, ngue'a nzantho 'b_ui yá enxey_u ja rá thandi ma Dada bí 'b_u mahets'i.

¹¹ Nú'a To'o bi e bi Nja'i bá ehe pa da pøhø nú'u xa 'medi.

¹² Te gui beñh_u 'b_u 'nara ma'yo pε'tsa 'na nthebe ya deti ne da 'medi 'na de gue'u, ¿ha gue hingue da zohmani ja ra t'øhø nú'u goho'rate ne 'ret'amaguto ya deti pa da ma da hyonga nú'a ma'na xa 'medi?

13 Y nu sta zadi, nu'bu nú'a ra ma'yo xi da johya ngue'a bi zadi nú'a 'nará dēti xqui 'mēdi, y nixi hingui oda rá mfeni nú'u goho'rate ne 'rēt'amagato hinxa 'mēdi.

14 Njabu nehe nuri Dadabu bí 'bui mahets'i hingui ne da 'mēdi ni 'na de gue nuya ya zi batsi.

Ra mpunbi de ya cu
(Lc. 17:3)

15 Nubyá ma ga xi'ahu, nu'bu 'nari cu da 'yōt'a'i 'nara ts'ocate, grí ma gui c'a'tsi ne gui ñaseui. 'Bu da 'yōde nú'a gui xipi, nu'bu ya xcá yopa máhui ri cu.

16 Pe nu'bu hinda 'yōt'a'i, nu'bu tsixa yoho o hñu ya cu pa da 'yōde nú'a ma gui mañhu, pa njabu nú'ú go gue'u da za da damajuani.

17 Ha nu'bu nú'a ra cu'a hinda 'yōte nú'u yoho o hñu gui tsits'i, nu'bu xipabi gatho ya gamfri ja ra nija. Y nu'bu nixi con gue'u hinda 'yōte'a, nu'bu dá t'ōt'a ra uenda gue ya hingrá gamfri ne dá thandi ngu 'nara daga 'yōt'ats'oqui.

18 Xi majuani dí xi'ahu gue nu'a gui 'yōthu nuua ja ra ximhai, gue'a rí t'ōt'e mahets'i, ne nu'a gui mañhu gue hinda t'ōt'e nuua ja ra ximhai, gue'a hinda t'ōt'e nehe nuni mahets'i.

19 Nehe ma ga xi'ahu gue nu'bu yoho de gue'ahu gui 'yōthu 'nara cohi nuua ja ra ximhai de nú'a ma gui 'yadihu, nu'bu da 'ra'ahu ma Dada bí 'bui mahets'i nú'a gui 'yadihu.

20 Ngue'a nu habu di 'bu yoho o hñu di xocambenigui, nuni ja dí 'buhni madetho de gue'u.

21 Nu'bu ra Pedro bi joni habu mi 'bai ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, ¿hangu ya 'mi'qui mahyoni ga pumbabi 'nama miqu'ei'be 'bu da 'yōtca 'nara ts'ocate? ¿Ha gue asta rá yoto 'mi'qui?

22 Ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembi:

—Hindí eñ'i gue hōnse yoto 'mi'qui gui pumba ri miqu'eiui, nuga dí eñ'i gue asta hñu'rate ma 'rēt'a 'mi'qui ya yoto pē'tsi gui pumbi, ne ya nixi gui 'yōthu ra uenda rá ndunthi ya 'mi'qui gui mpumbahu.

Ra 'bede de ra ts'o'be go himbi mē'tsa ra nthecate

23 Nubyá ma ga xi'ahu 'nara 'bede. Nura Nda de mahets'i nja ngu 'nara hmu bi 'ñut'uendaui yá 'be go.

24 Y nu mi mudi ra hmu da 'yōt'a ra uenda, bi zōnga 'nará 'be go xi mi tupabi ndunthi ra boja.

25 Ha nura 'be go'a himi tsa da gu'tuabi nú'a mi tupabi rá hmu, hangue ra hmu bi manda da 'ba nura 'be go co rá 'be hña ne yá batsi ne gatho nú'a te mi pē'tsi pa dra jo'tsuabi rá boja.

26 Nu'bu nura 'be go'a bi ndandiñahu ja rá ua rá hmu ne bi bantebi bi 'ñembi: “'Yōtca ra mate gui tōbgagui ne ga ju't'a'i gatho nú'a dí tu'a'i.”

27 Nu'bu ra hmu bi yo rá mui de rá 'be go, bi pumba gatho nú'a mi tupi, ne bi hyegui bi ma.

28 Ha nu mi ma de guehni nura 'be go'a bi nthēui 'nará mi'begoui nú'a mi tupa 'na zi tūquitho ra boja. Bi dama mihi ne bi mudi bi mi'tua rá 'yuga ne bi 'ñembi: “Nubyá ma gui jutqui gatho nú'a guí tuqui.”

29 Nu'bu nú'a rá mi'begoui mi tupabi, bi ndandiñahu ja rá ua'a ne bi bantebi bi 'ñembi: “'Yōtca ra mate gui tōbgagui ne ga ju't'a'i gatho nú'a dí tu'a'i.”

30 Pe nu'a himbi ne, bi zixa fadi asta himbi gu'tua gatho rá boja nú'a mi tupi.

31 Nu'bu nu mi hyanda ma'ra yá mi'begoui xi bi u yá mfeni'u ne bi ma bá xipabi yá hmu de gatho nú'a xqui hyandi'u.

32 Nu'bu ra hmu bi zohna nú'a ra nduthai xqui pumbabi ne bi 'ñembi: “Nu'i, 'na xi grá ts'ojá'i. Gatho nú'a ra boja nguí tucagui go dá pun'a'i ngue'a gá bantegui ga tōp'a'i.”

33 ¿Ha gue himri 'ñep'a'i nehe xcá yo ri mui co ri mi'begoui ngu dá yo ma mui ga con gue'e?”

34 Nu'bu nura hmu co rá cu'e bi manda da ts'ixa fadi nú'a ra ts'o'mui gá 'be go pa da hna'mbabi asta hinda gu'tua gatho nú'a mi tupa rá hmu.

35 Nehe njabu ma Dada bí 'bu mahets'i ma da 'yōt'e con gue'ahu 'bu hingui pumbabihu nuri miqu'eihu 'bu da 'yōt'a'ihu 'nara ts'ocate.

19

Ra Jesu bi ma de ra nxuni
(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

1 Nu mi uadi ra Jesu bi m̄anga nuya noyaya, bi b̄oni de guehni Galilea ne bi ma ri'nandi ra d̄athe Jordá pa hab̄u mi o 'na x̄eni rá hai Judea.

2 Ne xi bi d̄eni ndunthi ya ja'i ne ja bá øtheni ndunthi ya da'thi.

3 Nep̄u ya fariseo bi ma bá c'a'tsa ra Jesu pa da xaxi ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gue po nu'araza ra t'øt'e da za da nxunḡui rá 'b̄ehñ̄a 'nara 'ñ̄øh̄ø?

4 Ne ra Jesu bi d̄atuabi ne bi 'ñembi:

—¿Ha gue hinx̄cá h̄ñe'th̄u ja ri leyh̄u gue Ajuá go gue'a bi hyoca ra 'ñ̄øh̄ø ne ra 'b̄ehñ̄a desde rá m̄adi?

5 Nehe m̄a gue ra 'ñ̄øh̄ø da 'uegue de rá dada ne rá n̄ana pa go da 'm̄uhui rá 'b̄ehñ̄a, y de ri yoho'u da 'natho.

6 Hangue dí xi'ah̄u gue nu'ú di 'natho, hingue di yoho. Hangue nu'a da p̄ehna Ajuá, hinda za go da 'ueca 'nara ja'i.

7 Ya fariseo bi 'ñembabi ra Jesu:

—Nu'bú ¿hanja ra Moise bi manda da thoca 'nara t'ofa dega nxuni pa da za da hyep̄u rá 'b̄ehñ̄a 'nara 'ñ̄øh̄ø?

8 Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi:

—Ra Moise bi unga n̄seq̄ui da njab̄u ngue'a xi xá me ri corasoh̄u, pe Ajuá desde rá m̄adi hingá njab̄u mi ne'a.

9 Nuga dí xi'ah̄u gue nu'a tó'o da nxunḡui rá 'b̄ehñ̄a ne hinxa d̄imba 'nara ts'oqui xa 'yøt'e co ma'na ra ja'i, nu'bú nurá dame nú'a ra 'b̄ehñ̄a 'b̄u da nth̄atui ma'na ra 'b̄ehñ̄a, nu'bú ya bi 'yøt'a 'nara ts'oqui. Nehe nú'a to'o da nth̄atui nú'a ra 'b̄ehñ̄a xa th̄ep̄u, nú'a ra 'ñ̄øh̄ø ya ra zinga medinth̄ati.

10 Nu'bú yá nxadi bi 'ñembabi ra Jesu:

—Nu'b̄u njab̄u, ma'na xá h̄ño hinda nth̄ata 'na 'b̄u.

11 Bi d̄adi ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Pe hinda za gatho da 'yøt'a njab̄u, h̄onse nú'u to'o xa 'm̄ai pa hinda nth̄ati.

12 'B̄ui 'raya 'ñ̄øh̄ø hingui tsa da nth̄ati ngue'a desde bi 'm̄ai ya mi njab̄u. Nehe 'b̄ui ma'ra ya 'ñ̄øh̄ø hingui tsa da nth̄ati ngue'a nu'ú 'm̄efa ja xa njab̄u. Ne 'b̄ui ma'ra ya 'ñ̄øh̄ø hingui nth̄ati ngue'a ma'na ri ho da m̄ep̄abi Ajuá to'o ra Nd̄a de mahets'i. Nu'a tó'o tsa da h̄ñ̄ani nuna ts'ofon̄a, dá h̄ñ̄ani.

*Ra Jesu bi japa ya batsi
(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)*

13 Nep̄u bá ts'impabi 'raya zi batsi ra Jesu pa da h̄ñuxa yá 'ȳe ja gue'u ne da 'yapa Ajuá da jap'u. Pe nuyá nxadi bi z̄ui nú'u to'o m̄ri zi ya zi batsi.

14 Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—Hoph̄u da 'ñehe ya zi batsi, oguí h̄acuabih̄u da 'ñe da z̄ucagui, ngue'a gatho nú'u to'o 'b̄ui ja rá h̄m̄anda Ajuá go gue'u nja ngu nuya ya zi batsi.

15 Y nu mi uadi ra Jesu bi h̄ñuxa yá 'ȳe ja ya zi batsi, nu'á bi ma de guehni.

*'Nara basja'i mrá rico bi ñ̄aui ra Jesu
(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)*

16 'M̄efa bi 'ñe 'nara basja'i pa da 'yøt'ua 'nara nt'ani ra Jesu ne bi 'ñembi:

—Nu'i Xahnate, 'nagrá hoja'i, ¿te 'b̄e da za ga øt'e pa da za ga p̄e'tsa ra te pa nzantho?

17 Bi d̄adi ra Jesu ne bi 'ñembi:

—¿Hanja guí engui gue drá hoja'i? H̄onse Ajuá go gue'a ra hoja'i. Pe nu'b̄u guí ne guí p̄e'tsa ra te pa nzantho, 'yøt'a gatho nú'a ri manda Ajuá.

18 Bi d̄adi ra basja'i ne bi 'ñena:

—¿Te ma h̄m̄anda'u?

Ra Jesu bi 'ñembi:

—Oxqui h̄ñote, oxqui nzinga medinth̄ati, oxqui mpe, oxqui j̄axa ya nc'uamba.

19 Umba ra t'equ'e'i ri dada ne ri n̄ana ne su'u, m̄adi ri miq̄u'eiu ne guí su ngu grí nsu s̄eh̄e.

20 Bi d̄adi ra basja'i ne bi 'ñembi:

—Desde stá mb̄atsi stá øt'a gatho núya guí xiqui. Xibya, ¿te ma'na ri 'b̄edi ga øt'ebya?

21 Nep̄u ra Jesu bi 'ñembabi:

—Nu'b̄u guí ne guí 'b̄ui xá h̄ño, grí ma bá pa gatho nú'a guí p̄e'tsi ne hecua ya hyoya, pa njab̄u da za guí h̄ñ̄anga 'nari d̄anga th̄ah̄a nuni mahets'i. Nep̄u bá ehe guí tengagui.

22 Nu mi 'yøde njab̄u nú'a ra basja'i bi ma xi mi tu rá m̄ai ngue'a xi mrá rico.

23 Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—Xi majuañi xi xá h̄ñei da yut'a 'nara rico ja rá h̄m̄anda Ajuá.

24 Xi majuañi dí xi'ah̄u gue ma'na xá h̄ñei da yut'a 'nara rico ja rá h̄m̄anda Ajuá que da thogui 'nara cameyo ja rá gu 'nara 'yofri.

25 Y nu mi 'yøde njab_u ya nxadi xi bi 'yø ne bi 'ñena:

—Nu'bu njab_u, ¿to'o ja da za da mpøhø?

26 Ha ra Jesu bi nhyandui yá nxadi ne bi 'ñembabi:

—Co yá mfenise ya ja'i hingui tsa da mpøhø, pe co rá ts'edi Ajuá ha, hinte rá hñei.

27 Nep_u ra Pedro bi 'ñembi:

—Nu'i guí paði gue nuje stá tsoguihe gatho nú'a te ndí p'e'tshe pa ga ten'ahe. Nu'bu ¿te ma thaha ma ga hñhe 'mefa?

28 Nu'bu ra Jesu bi 'ñembabi:

—Xi majuañi dí xi'ahu gue nurá ñoho ra 'mai nu sta yopa 'ñehe Nú'a To'o bi e bi Nja'i pa da manda co rá nsunda, nu'bu gue'bu nú'ahu xcá tengaguihu ma da thux'ahu gui mandahu nehe nú'u 'ret'amayoho ya 'mai de Israel.

29 Y gatho nú'u to'o xa zogui yá ngu o yá cu o yá nju o yá dada o yá nana o yá 'behña o yá batsi o yá hai po rá nguecagui, nu'ú ma da hñanga ma'na nthebe rá ndunthi de nú'a xa zogui, ne ma da 'mai pa nzantho.

30 Ha nu'ú tó'o ya danguibya, nura pa'a ma da notsi'u, ha nu'ú tó'o ya notsi'bya, nura pa'a ma da ndangui'u.

20

Ra 'bede de 'raya mēfi bi yut'a mi xudi, ma'ra mi nde ma pa, ha nu ma'ra mi nde

1 Nurá hmanda Ajuá ma ga hyεcuahu ngu 'nara me ua'obxi. Nura me ua'obxi'a xi mi p'e'tsa ndunthi ya ua'obxi. Ne 'nara pa xi 'nitho bi ma bi hyonga 'raya mēfi.

2 Y bi gohui ra cohi nuya mēfi gue da gu'tuabi nú'a taha 'nara mēmapa. Nep_u bi mēhni da mēfi ja yá ua'obxi.

3 Y mi nzanga guto bi ma ma'na'qui bá hongra ma'ra ya mēfi ne bi zūdi 'raya ja'i mi 'bahni ja ra tai mi otho yá 'bēfi.

4 Ne bi 'ñembabi: “¿Ha hinguí ne gui faxcahu ra 'bēfi ne ga ju't'ahu nú'a rí 'ñepi gui taha?” Nep_u nu'ú bi mēui 'bestho.

5 Nep_u mi nde ma pa nura 'ñøhø bi ma ma'na'qui bá hongra ma'ra ya mēfi, nep_u ngu nzanga hñu bi yopa ma ma'na'qui bá tsi ma'ra ya mēfi ne bi ncohui da gu'tui nú'a rí 'ñepi.

6 Ngu nzanga cut'a bi ma ma'na'qui ne bi nthēui ma'ra ya ja'i mi otho yá 'bēfi ne bi

'ñembabi: “¿Hanja guí 'bathua gatho ra pa? ¿Ha gue otho ri 'bēfi?”

7 Nu'ú bi daði ne bi 'ñembi: “Ngue'a hinto xa 'racje ra 'bēfi.” Nura hmu bi 'ñembabi: “Nu'bu faxcahu ra 'bēfi nep_u ga ju't'ahu nú'a rí 'ñepi gui taha.”

8 Ha nu mi y_u ra hyadi nura hmu bi 'ñemba ra 'betri: “Zohna gatho ya mēfi, ne gatho gui ju'tuabi maxøgue 'na pa. Ju'tuabi 'met'o nú'u bi yut'a 'mefa, nep_u 'mefa gui ju'tuabi nú'u bi yut'a rá mēdi.”

9 Ha nu mi zøhø nú'u xqui yut'a ra 'bēfi nzanga cut'a nde, nu'ú bri ju'tuabi maxøgue 'na pa.

10 Ne mi zøhø nú'u xqui yut'a ra 'bēfi desde mi xudi, nu'ú mi hu yá mai gue ma xa dāha ma'na ndunthi, pe nu'ú bri ju'tuabi mahyεgui ngu nú'u xqui yut'a mi nde.

11 Y nu mi hñanga yá thaha, xi bi bø yá cue co ra hmu,

12 ne bi 'ñembi: “Núyá bi yut'a 'mefa ne hønse 'na ora bi mēfi ne gá ju'tuabi ngu nú'a dí taha, ha nuje xi stá mēhe gatho ra pa co ra pahyadi.”

13 Nu'bu ra hmu bi 'ñembabi 'na de gue'u: “Xi'ague, ¿ha gue dí ø't'a 'nara nts'o'mai? ¿Ha gue hindá coh_u ra cohi gue ga ju't'a nú'a taha 'nara mēmapa?”

14 Hñaxa nú'a rí 'ñe'a'i y grí ma. Nuga dá ju'tuabi núy_u bi yut'a 'mefa ngu nú'a gá taha gue'a dá ne dá ø't'e njab_u.

15 ¿Ha go ma gui hñagaguigue nú'a ga ne ga ø't'e co ma boja? ¿Hanja grí hyøcuabi rá thaha ri mēfiui ngue'a nuga drá hoja'i con guehyu?”

16 Ngue'a nu'ú dri 'bēfa go gue'u dya mēdi, y nu'ú ya mēdi go gue'u da 'mefa. Ndunthi da ts'ofu, pe ts'atho nú'u xa thahni.

*Ra Jesu bi yopa ma de rá du
(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)*

17 Nep_u ra Jesu bi ma pa Jerusale, ne de má 'ñu bi 'ueque 'nambu nú'u 'ret'amayoho yá nxadi pa bi umba nt'øde ne bi 'ñembi:

18 —Pahu gue nu xcrá tsøñhu Jerusale, ja ma dra jūni Nú'a To'o bi e bi Nja'i, ne dra t'ent'ua ja yá 'yε ya nda gá macja ne ya xahnate de ra ley, ne nu'ú ma da hyøxa ra thai pa da tho.

19 Nepu ma da 'yent'ua ja yá 'yε nuya ja'i hinyá xodyo pa da 'yø'tua ra nt'eni ne da 'na'mbi, ne da pont'i, ne ja da duni, pe rá hñupa ma da yopa nte'a ma'na'qui.

Rá nana ra Cobo ne ra Xuua bi 'yapa 'nara favo ra Jesu

(Mr. 10:35-45)

20 Nepu rá nana ra Cobo ne ra Xuua yá t'u ra Sebedeo, bá 'ñoui yá t'u habu mi 'bai ra Jesu ne bi ndandiñahmu pa da 'yadi nú'a mi beni da 'yadi nú'a ra 'behña.

21 Nu'bú ra Jesu bi 'ñemba nura 'behña:

—¿Te rá 'be guí ne gui 'yadi?

Nepu ra 'behña bi dadi bi 'ñena:

—Dí ne gue nuya yoho ma t'u da hñudi con gue'e nu xcrí nda, 'na da hñudi ja ri 'ñei ha nu ma'na ja ri ngaha.

22 Nu'bú ra Jesu bi datuabi nú'a ra 'behña ne bi 'ñemba ra Cobo ne ra Xuua:

—Nixi guí pahu nú'a guí ah. ¿Ha guí hanthu guí tsethu ya ts'othogui ngu nú'a ma ga tsetiga?

Nu'ú bi dadi:

—Haha, da za ga tsethe nehe.

23 Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi:

—Xi majuaní ma gui thohu nehe ya ts'othogui ngu nú'u ma ga thoguiga, pe nu'a guí nehú gue gui hñudihú ja ma 'ñei ne ja ma ngaha, hingo tsa ga mangá. Numa Dada ha, go gue'a tsa da ma ne padi to'o ma da umbabi nuya hudi'u.

24 Nu mi badi nú'u má 'ret'a ya nxadi de nú'a te xqui 'yadi nú'u má yoho ya nxadi mri ncu, nu'bú bi bø yá cue'u co nú'u yoho mri ncu.

25 Nepu ra Jesu bi zofo yá nxadi ne bi 'ñembi:

—Guí pahú gue nuya nda de ja ya hnini, nu'ú go ri dama 'ñexasε pa da manda gatho ya ja'i, nehe nuyá mfats'i'u øt'e njabu nehe.

26 Pe nu'ahú oxqui njahubu. Ngue'a 'bu 'na de gue'ahú gui nehú gui ndanguihú, mahyoni gui 'mεgo.

27 Ha nu'a tó'o ne gue go dra mudi de gue'ahú, nu'á go gue'a mahyoni da 'mεgo.

28 Gui njahu ngu Nú'a To'o bi e bi Nja'i, nú'a himbá ehe pa da 'ñe ya 'bεgo, nu'á bá ehe pa go bi 'mεgo, ne pa da unga rá te pa da pumba yá ts'oqui ya ja'i.

Ra Jesu bi 'yøthe yoho ya goda

(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

29 Y de mi bonga de Jericó ra Jesu co yá nxadi, xi ndunthi ya ja'i bi dēni'u.

30 Y de má 'ñu mi huhni yoho ya zi goda. Ha nu mi 'yøde'u gue mi pani ra Jesu, bi mafi ne bi 'ñembabi:

—Nu'i Ndada, rá T'u'i ra nda Davi, huegaguihe.

31 Ya ja'i bi go'tuabi yá ne pa ya hinda sigui da mafi hmaha. Pe nu'ú ma'na xi mi mafi ne mi ena:

—Nu'i Ndada, rá T'u'i ra nda Davi, huegaguihe.

32 Nu'bú ra Jesu bi 'mai ne bi 'ñembabi:

—¿Te 'be guí ne ga øt'ahú?

33 Nu'ú bi dadi ne bi 'ñena:

—Dí ne gui xoga ma dahe, Ndada.

34 Nu'bú ra Jesu xi bi huequi'u, ne bi hñu'tsua yá 'yε ja yá da, ne nu'ú 'bestho bi xo yá da ne bi hyandi. Nepu nu'ú bi dēni'a.

21

Ra Jesu bi yut'a Jerusale

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Nu mi zoni ra Jesu co yá nxadi nuni Betfagué ja rá ua ra t'øhø 'bo Olivo ya mi guetbu pa Jerusale, nú'a bi mehna yoho yá nxadi da 'met'o,

2 ne bi 'ñembabi'u:

—Rí maha pa nuna t'uca hnini bí jani. Ha nu xcrí tsøñhani ma gui tsuhani 'nara zi burru di thadni ne dri zi rá batsi. Xcrí tsahu güi xo'thu ne güi tsincahu gatho yoho.

3 'Bu di 'bupu 'na, ne da nja te da xi'ahu, 'ñembabihú njaua: “Ra zi Hmu bí honi.” Nu'bú nura ja'i 'bestho da ho'ahu güi tsincahu.

4 Gatho bi njabu pa bi nja ngu xqui manga rá 'mehni Ajuá bi 'ñena:

5 Rí maha Jerusale nú'a ra hnini thu'mbabi nehe gue rá thuhu Sion, ne xiphú ya mengu de guehni:

“Ndi hyanthu bra 'ñehni ri Ndahú, e da zu'ahu,

ne hingrá 'ñets'i ngue'a bra tøgue 'nara zi t'ubru rá batsi 'nara burru nú'a ya pa ra ndu.”

6 Nu'bú yá nxadi bi ma ne bi 'yøt'a nú'a xqui 'bepabi.

⁷ Nepu bá tsimpabi nú'a ra zi burru mri 'ñoui rá b̄atsi. De guehni ya nxadi bi xi'tsua yá pat'i'u, nepu ra Jesu bi t̄ogue.

⁸ Y nura hmuntsja'i, 'ra mi hanca yá pat'i pa mi p̄ogue ja ra 'ñu, ha nu ma'ra mi tot'a ya 'yeza pa mi p̄ogue nehe ja ra 'ñu.

⁹ Ne ndunthi mri 'bet'o ne ndunthi mi 'befa, mi mafi'u ne mi ena:

—¡Xá nsunda rá 'ñehe rá T'u ra nda Davi! ¡Ajuá da japi núni xpá mehni pa da nda ja guecju! ¡Xá nsunda Ajuá bí 'bui mahets'i!

¹⁰ Y ngu bi yut'a ja ra hnini Jerusale xi bi nth̄oxni ya ja'i ne mri 'ñembabi'u 'na ngu 'na:

—¿To'oni 'bu?

¹¹ Nu'bú nú'u to'o mi deni, bi dadi ne bi 'ñena:

—Nuni go guehni ra Jesu rá 'mehni Ajuá ne ra me Nasare de Galilea.

Ra Jesu bi 'yenga nú'u mri mpa mbo ra ndanija

(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹² Nepu ra Jesu bi yut'a ja ra ndanija, ne bi 'yeni gatho nú'u to'o mri mpa ne mri ntai, ne bi p̄ants'ua yá mexa ya mpataboja, ne bi p̄ants'ua yá thuhni ya ma domitsu.

¹³ Y bi 'ñembabi:

—Xa nt'ofogue ma ngu ra ngu dega s̄ocambeni, pe nu'ahá xcá 'yot'athohu ra ngu dega mfe.

¹⁴ Ne mi 'buhni 'raya goda ne ya doua ja ra ndanija. Nú'á bi joni habu mi 'bai ra Jesu, y nu'á bi 'yothu, ne bi ñani.

¹⁵ Ha nuya nda gá macja ne ya xahnate de ra ley bi hyanda nuya danga t'ot'e bi 'yot'a ra Jesu. Ne bi 'yode nuya b̄atsi mi mafi ja ra ndanija ne mi eñ'u: “¡Xá nsunda rá 'ñehe rá T'u ra nda Davi!” Nu'bú nuya nda gá macja ne ya xahnate de ra ley xi bi b̄o yá cue'u.

¹⁶ Ne bi xipabi ra Jesu bi 'ñembi:

—¿Ha gue hinguí øde nú'a te m̄anga nuyu ya b̄atsi?

Nu'bú ra Jesu bi d̄atuabi'u ne bi 'ñembi:

—Haha, dí øde. Xi nu'ahu ¿ha gue hinxcá hñe'thu ja ra Maca T'ofogue habu ena njaua?: Asta ya b̄atsi ne ya 'uene nú'u tsatho, Ajuá bi 'yot'e pa bi x̄ocambeni'a xi xá hño.

¹⁷ Nu'bú ra Jesu bi zoguini ya nda gá macja ne ya xahnate de ra ley, ne bi ma Betania pa ja bá oxini.

Ra Jesu bi japi bi 'yot'a 'nara 'bai gá igo
(Mr. 11:12-14, 20-26)

¹⁸ Rá hyax'a bi menga pa Jerusale, ne de má 'ñu bi zu ra thuhu.

¹⁹ Y ja rá hyo ra 'ñu bi hyandi mi 'bahni 'nara 'bai gá igo, ne bi ma pa habu mi 'bai pa bi hyonga 'raya igo pa da zihma, pe hinte mi t̄ogue ni 'na, h̄onse yá xi mi c'amtho. Nu'bú bi 'ñembabi ra 'bai gá igo:

—Hinnya'mu ma da n̄ogue ri igo.

Y 'bestho nura ora'a bi 'yot'a nú'a ra 'bai gá igo.

²⁰ Y nu mi hyanda ya nxadi nú'a xqui nja, xi bi 'yø ne bi 'ñemba ra Jesu:

—¿Hanja 'bestho bi 'yot'a nuna 'bai gá igo?

²¹ Ra Jesu bi d̄atuabi ne bi 'ñembi:

—Xi majuaní dí xi'ahu, 'bu xi gri pe'tshu ndunthi ra jamfri ne hingri d̄uhuh, nu'bú da za gui 'yothu ya t'ot'e ngu núna dá øt'e. Nehe da za gui 'ñemfu nuna ra t'øhø da mponi rí ma pa ja ra ndehe, ne da mponi.

²² Gatho nú'a gui 'yadihu ne gui camfrihu, gatho da za gui hñañhu.

Ra Jesu bi t'ambabi te ma n̄equi mi ha
(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

²³ Nepu ra Jesu bi yut'a ma'na'qui ja ra ndanija Jerusale, ne bi nxahnate. Y nura ora mi xahnate, bi joni habu mi 'bai'a yá ndaxjua nda ya xodyo ne ya nda gá macja, ne bi 'yambabi:

—¿To'o rá 'mehni'i pa gui 'yot'a nuya ya t'ot'eya? ¿To'o bi 'ra'a n̄equi pa gui 'yot'a njabu?

²⁴ Nu'bú ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'u:

—Nequi ma ga øt'ahu 'nara nt'ani. Nu'bu gui xicju, nequi ga xi'ahu to'o rá 'mehnigui pa dí øt'a njaua.

²⁵ Xi nú'a ra sistehe mi øt'a ra Xuua Xi'tsate, xi'a ¿to'o go bá pehn'a, Ajuá o ya ja'i?

Nu'bú nu'á bi m̄adi bi 'ñámbase'u ne mri 'ñembabi:

—¿Te ga th̄atuahubya? Nu'bu ga emfu gue Ajuá go bá pehni, nu'bú nu'á da 'ñengaguihu: “Nu'bú ¿hanja hingá camfrihu nú'a mi mañ'a?”

²⁶ Ha nu'bu xi ga emfu gue ra Xuua go bá pehna ya ja'i, nu'bú nu'á da nja te da 'yotcahu, ngue'a gatho'u beni gue ra Xuua go mrá 'mehni Ajuá.

27 Nu'bu ya nda gá macja ne ya ndaxjua nda bi datuabi ra Jesu ne bi 'ñembi:

—Hindí pahe.

Nu'bu ra Jesu bi 'ñembabi:

—Nequi hinga xi'ahu to'o bá pencagui pa dí øt'a nuya ya t'øt'e.

Ra 'bede de yoho ya t'u bi 'behna 'befi

28 Nepu ra Jesu bi yopa 'ñemba ya nda gá macja:

—¿Te guí nuhmaguehu? 'Nara 'ñøhø mi pe'tsa yoho yá t'u, ne bi 'ñemba 'na de gue'u: “Rí ma ra 'befi bya ja ra ua'obxi.”

29 Nu'bu nura t'u'a bi dadi ne bi 'ñena: “Hina, papá, hinga ma.” Pe 'mefa bi ntsø'mse ne bi ma ra 'befi.

30 Nepu ra dada bi 'ñembabi nú'a ma'na rá t'u: “Rí ma ra 'befi bya ja ra ua'obxi.” “Haha, papá, ga ma”, bi 'ñembi. Pe nixi himbi ma.

31 Hangue de ri yoho ya t'u, ¿nda'a gue'a bi 'yøtua nú'a bi 'bepabi rá dada?

Bi dadi ya nda gá macja ne bi 'ñena:

—Nú'a ra t'u bi mehna rá mudi.

Nu'bu ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Xi majuani dí xi'ahu gue ya daga 'yøt'ats'oqui ne ya ts'oja'i go gue'u ri 'bet'o que gue'ahu pa da yat'a ja rá hmanda Ajuá.

32 Ngue'a ra Xuua Xi'tsate bi 'ñehe bi 'ñu't'ahu ra hñoja'i, pe nu'ahú hinga ne gá camfrihu nú'a bi mañ'a. Pe nuya daga 'yøt'ats'oqui ne ya ts'oja'i, nu'ú ha, bi gamfri nú'a bi mangan ra Xuua ne bi ñobri'u. Pe nu'ahú masque gá hyanthu bi ñobri'u, pe hinga ne gá ñobrihu y nixi gá camfrihu nú'a bi mañ'a.

Ra 'bede de ya ts'omafi

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

33 Nepu ra Jesu bi yopa 'ñemba ya nda gá macja:

—'Yøhu ma'na ra 'bede ma ga xi'ahu: Mi 'bu 'nara 'ñøhø xi mi pe'tsa ndunthi ya hai, y nuya hai'u ja bi gaxni ndunthi ya obxi ne bi guts'i. Nepu ja bi hyocni yoho ya ngu, 'na pa habu da the'ma ra ngui gá obxi, ha nu'a ma'na pa ra dø'ma huahi.

Y nepu bi umba hñandi yá ua'obxi 'rayá mafi. Nepu nu'á bi ma yabu.

34 Ha nu mi nja ra nthuqui, nura me ua'obxi bi mehna 'rayá 'bego pa da c'a'tsa ya hyanthuahi pa da hñanga nú'a made mri 'ñepabi.

35 Pe nú'u ya hyanthuahi bi gampa yá 'bego ra me ua'obxi, 'na bi na'mbabi, nu ma'na bi hyo, ha nu ma'na bi tædo.

36 Nepu rá ño'qui, ra me ua'obxi bi mehna ma'na ndunthi yá 'bego, pe nehe'u bri jabu ngu bi t'ø'tuabi nú'u yá mudi.

37 Rá ngats'i ra me ua'obxi bi mehna se rá t'u ne bi 'ñena: “Numa t'u ha, ma da t'øte.”

38 Pe nu mi hyanda ya hyanthuahi nura t'u, nu'ú bi 'ñembi 'na ngu 'na: “Nuni go guehni ma da ts'ocuabi ya hai. Maha ga hohu pa go ga cohú nuya hai.”

39 Nu'bu ya hyanthuahi bi gu ra t'u ne bi guqui de ra ua'obxi, ne bi hyo.

40 Xi nura me ua'obxi, ¿te ma da 'yø'tuabi nú'u ya hyanthuahi nu sta yopa mengui ja rá hai?

41 Nu'bu ya nda gá macja bi dadi ne bi 'ñena:

—Ra me ua'obxi hinda hueca nuya ts'oja'i. Ma da hyo'u, y nuya ua'obxi ma da umba hñandi ma'ra yá mafi. Ne nu'ú ha, ma da umba ra me ua'obxi made nú'a rí 'ñepabi.

42 Nu'bu ra Jesu bi 'ñembabi ya nda gá macja:

—Ha gue hinxcá hñe'thu ja ra Maca T'ofu nú'a mi mangan rá 'mehni Ajuá ma'met'o ne bi 'ñena:

Nú'a ra do bi føthmabu 'na lado nuya hyøngu,

nubya gue'a ra mudi do de rá nija Ajuá.

Y nuse'a go bi megui nura do'a pa da hyø rá nija,

ne dí hanthu gue xi rá nsunda nú'a bi 'yøt'e.

43 Hangue dí xi'ahu gue ma da than'ahu nú'a ra ts'edi guí pe'tshu pa guí cøthmahu ja rá hmanda Ajuá, ne ma go da t'umbabi ma'ra ya ja'i nú'u to'o ma da 'yø'tua nú'a da 'bepabi Ajuá.

44 Nu'a tó'o da fe'tsa nura do'a da cuent'ua yá ndo'yo, y nu'a tó'o da ze'mi da qu'e'ti.

45 Y nu mi 'yøde ya nda gá macja ne ya fariseo nuya ya noyaya, nu'ú bi unga nguenda gue go mi sipabi'u.

46 Hangue nu'ú mi ne da guhma ra Jesu, pe mi tsu ya ja'i ngue'a nuya ja'i mi beni gue ra Jesu go 'nará 'mehni Ajuá.

22

Ra 'bede de ra nthati

1 Ra Jesu bi yopa zofa ya nda gá macja ne ya ndaxjua nda, ne bi xipa ma'na ra 'bede, ne bi 'ñembi:

2 —Ra Nda de mahets'i ma ga hyεcuahε ngu 'nara nda bi 'yøt'a 'nara ngo ngue'a bi nthata rá t'ε.

3 Bi mεhna yá 'bεgo pa da tsi nú'ε mi thø'mi da 'mε ja ra ngo. Pe nu'ú himbi ne bi 'mεhni.

4 Nepε nú'a ra nda bi mεhna ma'na'qui ma'ra yá 'bεgo ne bi 'ñembi: “Bá xiphε nú'ε to'o dí tømhe gue ya stá hñocje, ne ya stá hohe ya ndamfri ne ma'ra ya hnoca mbo'oni. Ya gatho xa nthoqui, 'ñemfε da 'ñehe ra ngo.”

5 Pe nú'ε to'o mi thø'mi hingo bi jamasu nú'a bi xipa nuya 'mεhni, 'na bi mada ra 'bεfi ja yá huahi, ha nu ma'na bi ma da nu rá 'bεfi ja ra hnini,

6 ha nu ma'ra bi gumpa yá 'mεhni ra nda, bi na'mbi nepε bi hyo.

7 Ha nu mi badi ra nda nú'a te xqui tø'tuabi yá 'mεhni, xi bi bø rá cuε. Hanguε nu'á bi mεhna yá soldado pa bi hyo nú'ε ya hyote, nepε bi ts'a'tuabi yá hnini'ε.

8 Nepε ra nda bi 'ñembabi yá 'bεgo: “Ya ja gatho pa ra ngo, pe nú'ε to'o ndí tømí himbi ne bi 'ñehe, bi nts'oc'baha.

9 Hanguε nubyá grí maha ja ya da'ñu, ne bá tsihε gatho nú'ε gui tsuhεbε.”

10 Nu'bú bi ma ya 'bεgo bá munts'a gatho nú'ε bi zadi ja ya 'ñu, ya ts'o'mεi ne ya hoja'i. Njabε bi ñuxa nura danga ngu habε bi nja ra ngo.

11 Nu'bú ra nda bi yat'a mbo habε mi ja ra ngo pa bi zεngua nú'ε xqui zøhø. Ne bi hyanda 'na mi 'bεhni nú'a hinxqui hye ra he dega ngo.

12 Hanguε nu'á bi 'ñembabi: “Amigo, ¿hanja gá cat'iua hinga he nú'a ra he dega ngo?” Pe nu'á hinte bi dadi.

13 Nu'bú ra nda bi 'ñembabi yá 'bεgo: “Tha'tuahε yá ua ne yá 'yε nuna ja'i, ne bá føthεbε møte ja ra 'bεxuui pa ja dí nzonini ne ja dí gustrí yá ts'i.”

14 Nu mi uadi ra Jesu bi metuabi ra 'bede'ε bi 'ñembi:

—Ngue'a ndunthi da ts'ofa, pe ts'utho nú'ε xa thahni.

Ra Jesu bi ma de ra boja nú'a adi ya nda de ya hnini

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

15 Nu'bú nu mi 'yøde ya fariseo nuya noy-aya, nu'ú bi njεqui pa bi mambi hanja da za da xaxa ra Jesu dega noya.

16 Nu'bú bi mεhna yá mfats'i'ε mahyεgui co 'rayá mfats'i ra nda Erode pa bá ø'tua 'nara nt'ani ne bi 'ñembi:

—Xahnate, dí pahe gue nu'i guí manga nú'a majuaní, ne guí udi xi xá hño rá noya Ajuá, ne hinto guí tsu, nixi guí huahna ya ja'i.

17 Hanguε dá e ga an'ahe te guí xicje, ¿ha gue xá hño ga juthe nú'a ra boja adi ra nda Cesa, o hina?

18 Pe ra Jesu bi batuatho yá ts'omfeni'ε, hanguε bi 'ñembi:

—Nu'ahú 'nagyá yohmihε, ¿pa te guí xax-cahε?

19 'Ñutcahεua nú'a ra boja adi ra nda Cesa.

Nu'bú nu'ú bi 'ñutuabi nú'a ra boja mi adi.

20 Ha ra Jesu bi hyandi bi 'ñembabi:

—¿To'o rá c'oi núna huxcua ja ra boja, ne te rá 'bε manga?

21 Ha nu'ú bi dadi ne bi 'ñena:

—Rá c'oi ra nda Cesa.

Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi:

—Umfε ra nda Cesa nú'a rí 'ñepabi'a, y nehe umfε Ajuá nú'a rí 'ñepabi.

22 Nu mi 'yøde njabε'ε, xi bi 'yø nts'edi. Nepε bi zohni ra Jesu, bi ma'ε.

Ya saduceo bi yamba ra Jesu de rá ñoho ra te

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

23 Nú'a ra pa'a, bi zøhø habε mi 'bε ra Jesu 'raya saduceo nú'ε mi camfri gue hinda yopa nte nú'ε xa du. Nu'ú bi 'yambabi ra Jesu ne bi 'ñembi:

24 —Xahnate, ra Moise bi ma gue 'bε 'nara 'ñøhø da du ne hinda zogui ni 'nará bātsi, nu'bú 'na de gue nú'ε yá cu nú'a ra 'ñøhø bi du da nthatui nú'a ra 'bεhña bi gohi sehe pa da øtua rá 'bai ndu rá cu, ne da mε'tsua ya bātsi pa da thu'mbabi rá thuhu ndu rá cu.

25 Nuje dá pahe yoto ya 'ñøhø mri ncu, nu'a rá madi bi nthati pe 'mεfa bi du, ne himbi zocuabi ni 'nara bātsi. Nepε 'mεfa

nurá 'behñá bi nthatui 'nará cu ndu rá dame.

²⁶ Nehe bi du nú'a rá ñoho ra 'ñøhø, nehe nú'a rá hñu, ne bi njabũ gatho nú'ũ yoto ya 'ñøhø bi nthatui 'nadra 'behñá, ne 'mefa bi uadi bi du 'rama'na gatho nú'ũ yoto.

²⁷ Y rá ngats'i bi du ra 'behñá nehe.

²⁸ Nu'bú xi sta yopa nte gatho nú'ũ xa du, ¿to'lo xi majuaní drá 'behñá nú'a ra 'behñá bi nthatui gatho nú'ũ yoto ya 'ñøhø mri ncu?

²⁹ Nu'bú ra Jesu bi datuabi ne bi 'ñembi:

—Xi xá nts'lo ri mfenihũ ngue'a hinguí pahũ ra M̄aca T'ofó nixi rá ts'edi Ajuá.

³⁰ Ngue'a nura pa da yopa nte nú'ũ xa du, ya hinda ma da nthati ya ja'i, ngue'a nu'ú ma da nja ngu ya ενχε nú'ũ bí 'bui mahets'i.

³¹ Pe de nú'a rá ñoho ra 'm̄ui, ¿ha gue hinxcá hñe'thũ nú'a bi m̄anga Ajuá ne bi 'ñena?:

³² “Nuga go rá Ajuagui ra Abrá, ne ra Isaac, ne ra Cobo.” Ajuá go gue'a ra Ajuá de nú'ũ te, hingue de nú'ũ xa du. Hangué ra Abrá ne ra Isaac ne ra Cobo bí te ja rá thandi Ajuá.

³³ Ne nu mi 'yøde ya ja'i nurá nt'utuate ra Jesu, xi bi 'yø.

Ra hmanda nú'a ma'na ra dangui

(Mr. 12:28-34)

³⁴ Nu mi badi ya fariseo gue ra Jesu xqui go'tua yá ne ya saduceo, nu'bú bi munts'i'ũ pa da nu te da 'yøt'e.

³⁵ Nepũ 'na de gue'ũ mrá xahnate de ra ley bi ma bá xaxa ra Jesu, bi 'yø'tua 'nara nt'ani ne bi 'ñembi:

³⁶ —Xahnate, ¿nda'a gue'a ra hmanda ma'na ra dangui de gatho nú'ũ ya hmanda huxa ja ra ley?

³⁷ Ha ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembi:

—“M̄adi Ajuá ri Hmu con gatho ri m̄ui, con gatho ri ts'edi, ne con gatho ri mfeni.”

³⁸ Nuna go guehna xi ra dangui ne ra m̄adi hmanda.

³⁹ Y nurá ñoho ra hmanda ngut'atho, nú'a ena gui m̄adi ri miq'u'eiuí ne gui su ngu grí nsu sehe.

⁴⁰ Ne gatho nú'a bi m̄anga ra Moise ja ra ley, ne nú'a bi m̄anga ma'ra yá 'mehni Ajuá, ne nuya yoho ya danga hmanda, go ri 'natho.

¿Ha gue ra Cristo go rá t'ũ ra nda Davi?

(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

⁴¹ De mi 'b̄ahnitho ya fariseo, ra Jesu bi 'yø'tuabi 'nara nt'ani nehe,

⁴² ne bi 'ñembabi:

—Xi'ahũ, ¿te xi guí mañhũ de ra Cristo rá 'mehni Ajuá nú'a ma da nda? ¿To'lo guí emfũ gue rá t'ũ'a?

Ya fariseo bi dadi ne bi 'ñena:

—Rá t'ũ ra nda Davi.

⁴³ Nepũ ra Jesu bi 'ñembabi'ũ:

—Nu'bú ¿hanja ra Davi po rá ts'edi ra M̄aca Ndahi bi ma gue ra Cristo go gue'a rá Hmu? Ngue'a ra Davi bi 'ñena:

⁴⁴ Ajuá ra Dada bi 'ñembabi ma zi Hmu:

“Bá ehe gui hñudiua ja ma 'ñei asta hinga tsiñ'a'i gatho ri ncontra pa da gohi'ũ de nja'ti ri ua.”

⁴⁵ Ha nu'bũ go drá t'uhm̄a ra Davi nura Cristo, nu'bú ¿hanja bi 'ñenga ra Davi gue go rá Hmu?

⁴⁶ Nu'bú ya fariseo himbi za te bi dadi, y desde ra pa'a ya ni 'na de gue'ũ himbi za bi 'yø'tua ma'ra ya nt'ani ra Jesu.

23

Ra Jesu bi ma de yá ts'o'befi ya fariseo ne ya xahnate de ra ley

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

¹ Nepũ ra Jesu bi zofó yá nxadi ne ra hmuntsja'i ne bi 'ñembabi:

² —Nubya ya fariseo ne ya xahnate de ra ley u't'a'ihũ te rí b̄oni da m̄anga ra ley nú'a bi 'yofo ra Moise.

³ Hangué gatho nú'a da xi'ahũ'ũ 'yøt'ehũ, ne ostí ma da zabi'ihũ gui 'yøthũ. Pe nehe oxqui t̄enbahũ yá ts'o'befi'ũ. Nu'a udi'ũ gue'a xá hño, pe nu'ú hingo øt'e nú'a udi'ũ.

⁴ Nu'ú tutua ya ja'i ya 'bats'i xi xá hñũ, pe nu'ú ni ts'ũ yá mfats'i.

⁵ Nu'ú øt'a yá 'befi ja yá thandi ya ja'i pa da p̄onga yá hmi, asta cueta ya t'ofó ja yá de ne ts̄ata ya pants'a xifri ja yá 'yε y ja xa nt'ofoni 'raya x̄eni de ra M̄aca T'ofó, ne nuyá he ma'na xá ma de yá he ma'ra ya ja'i pe yá nt'ets'itho.

⁶ Nu'ú de ja 'nara ngo ri ho da hñudi ja ya m̄adi hudi pa da ñuni, ne ri ho da hñudi ja ya hoga hudi nuni ja yá nija pa da t'e'tsua yá nsu.

7 Nu'á ri ho dra zenjua ja ra tai co ndunthi ra t'equ'eí, ne ri ho da t'embabi gue go gue'á xi ya hoga xahnate.

8 Pe nu'ahú oxqui hohú to'o da 'ñe'ts'a ri nsuhú da 'ñeñ'ahú gue go gyá xahnatehú, ngue'a gatho'ihú grí ncu hú, ne 'natho ri xahnatehú 'búi, y nú'á go gue'a ra Cristo nú'a to'o bá pɛhna Ajuá pa da ndá.

9 Y nixi nú'á to'o xahn'a'ihú nuua ja ra ximhai, oxqui emfú gue go gue'á ri dadahú, ngue'a 'natho ri Dadahú 'búi, y nú'á go gue'a bí 'búi mahets'i.

10 Y nixi oxqui ma gui hohú da t'eñ'ahú gue go gyá ndahú, ngue'a 'natho ri ndahú 'búi, y nú'á go gue'a ra Cristo nú'a to'o bá pɛhna Ajuá pa da ndá.

11 'Bú 'na de gue'ahú da ne to'o da ndanguí, mahyoni go gue'a dri 'bɛgohú.

12 Ngue'a nu'a tó'o ri 'ñexasebya, 'mɛfa da ua rá nt'ets'i, pe nu'a tó'o hingrá 'ñets'ibya, 'mɛfa go ma da t'e'tsua rá nsu ja rá thandi Ajuá.

13 ¡Nú'ahú xahnatehú de ra ley ne nú'ahú gyá fariseohú, 'nagyá yohmihú, huecate'ihú ngue'a ma xi dra castiga'ihú! Xcá co'thú ra gosthi pa hinto da yut'a ja rá hmanda Ajuá, nixi guí cuthú, ha nixi guí hophú to'o da yut'i.

14 ¡Nú'ahú xahnatehú de ra ley ne nú'ahú gyá fariseohú, huecate'ihú ngue'a ma xi dra castiga'ihú! Xi grí xadihmañú ja ri nijahú ja yá thandi ya ja'i 'ñena hinte guí øthú, pe 'nagyá yohmihú ngue'a guí hanbahú yá ngu ya 'bente viuda, hangue Ajuá ma'na ma da castiga'ihú.

15 ¡Nú'ahú xahnatehú de ra ley ne nú'ahú gyá fariseohú, 'nagyá yohmihú, huecate'ihú ngue'a ma xi dra castiga'ihú! Nu'ahú grí mahúua grí mahúni guí hoñhú ya ja'i pa gui 'ñutuabihú nú'a ri jamfrihú, y nu'bú ya bi gamfri'ihú, nu'bú ma'na guí ts'ocuahú yá mfeni, ne ma'na ya gá 'yenthú ja ra nidu ngu nú'a habú grí maha nehe.

16 ¡Nu'ahú guí ne gui 'ñuhmahú ra 'ñu, pe nixi guí pahú habú grí maha nehe, huecate'ihú ngue'a ma xi dra castiga'ihú! Ngue'a guí eñhú gue 'bú 'nara ja'i da jura po ra nija, hinte ri muui nú'a bi jura. Pe 'bú da jura po ra oro nú'a ja mbo ra nija, nu'bú há, guí eñhú gue ri muui nú'a bi jura.

17 ¡'Nagyá 'bɛmfenihú, ya xcá 'bɛhú ra 'ñu! ¿Nda'a ma'na ri muui, ra nija o nú'a ra oro ja mbo ra nija? Ra nija gue'a ma'na ri muui, ngue'a ja xra japini ra oro.

18 Nehe guí eñhú gue 'bú to'o da jura po ra ata hinte ri muui nú'a bi jura. Pe nu'bú da jura por nú'a ra 'baha xa thuxa ja ra ata, nu'bú há guí eñhú gue ri muui nú'a bi jura.

19 ¡'Nagyá 'bɛmfenihú, ya ma'na xcá 'bɛhú ra 'ñu! ¿Nda'a ma'na ri muui, ra ata o nú'a ra 'baha xa thuxni ja ra ata? Ra ata gue'a ma'na ri muui ngue'a ja bri japini nú'a ra 'baha'a.

20 Hangue nu'a tó'o ri jura po ra ata, hingue hɔnse po ra ata ri jura, nehe ri jura po gatho nú'a ra 'baha xa thuxni nehe.

21 Ne nu'a tó'o ri jura po ra nija, hingue hɔnse po ra nija ri jura, nehe ri jura po Ajuá ngue'a nu'a ja 'buhni'a.

22 Nu'a tó'o ri jura po mahets'i, hingue hɔnse po mahets'i ri jura, nehe ri jura po rá hudi Ajuá ne por guesɛ Ajuá ngue'a go gue'a rá hudi'a.

23 ¡Nú'ahú xahnatehú de ra ley ne nú'ahú gyá fariseohú, 'nagyá yohmihú, huecate'ihú ngue'a ma xi dra castiga'ihú! Nu'ahú guí 'uecjú 'ret'a de ra bɛxo pa Ajuá de nú'a guí tahú 'bú guí pahú ra zi xac'ri, o ra zi ani, o ra zi cominu. Pe hingo guí øthú nú'a ma'na mahyoni ngu mąnga ra ley, hinguí udihú ra hoga'múi, nixi otho ri nthecatehú, ne hinguí øthú nú'a guí mañhú.

24 Nu'ahú guí ne gui 'ñuhmahú ra 'ñu, pe nixi guí pahú habú grí maha nehe. Nu'ahú guí njahú ngu 'nara ja'i nú'a faxa ra t'afi pa hinda tho ya t'uca zu'ue, pe sta zi, tut'atho ya dąnga zu'ue, y nixi bi za te 'bɛ bi dut'i.

25 ¡Nú'ahú xahnatehú de ra ley ne nú'ahú gyá fariseohú, 'nagyá yohmihú, huecate'ihú ngue'a ma xi dra castiga'ihú! Guí njahú ngu ra xut'a vaso ne ra xut'a manza, xɛqui hɔnse de thi ha nu de mbo xi rá nts'o. Njabú mbo ri mfenihú nehe hinxá nt'axi ngue'a gyá ndustehú ne gyá ts'o'yohú.

26 'Nagyá godahú. Hyɛhúbú 'mɛt'o ya ts'omfeni pa njabú strá nt'axi'ihú ne pa da za guí 'yøthú nú'a xá hño.

27 ¡Nú'ahú xahnatehú de ra ley ne nú'ahú gyá fariseohú, 'nagyá yohmihú,

huecate'ih_u ngue'a ma xi dra castiga'ih_u! Guí njah_u ngu ya pantyo xi xá nt'axi de thi ne ri hnequi mahotho, pe mbo xi rá dama nts'o.

²⁸ Hangue nu'ahú guí njah_u nehe ngue'a guí 'ñet'a hoja'ih_u pe guí beñ_u ya ts'omfeni ne gyá yohmih_u.

²⁹ ¡Nú'ah_u xahnateh_u de ra ley ne nú'ah_u gyá fariseoh_u, 'nagya yohmih_u, huecate'ih_u ngue'a ma xi dra castiga'ih_u! Guí jamasubih_u yá pantyo nú'ah_u yá 'mehni Ajuá xa du, ne guí cãth_u mahotho nuyá pantyo nu ma'ra ya hoja'i xa du.

³⁰ Ne guí eñ_u: “Nu'b_u ya gra 'buhmahe nuya pa'ah_u, nu'bú hinstá faxhe ndu ma xitahe pa xa hyopa nú'ah_u yá 'mehni Ajuá.”

³¹ Hangue nu'ahú guí mansẽh_u gue go gue'a'ih_u gyá t'ah_u de nú'ah_u to'o bi hyopa yá 'mehni Ajuá.

³² Hangue nú'a hingo bi juata ndu ri xitah_u, ma go guí juadi guí 'yøth_ubya.

³³ ¡Nu'ahú guí njah_u ngu ya qu'eñá, hingui ma guí c'oth_u de ya danga ugui nú'ah_u ma guí thoh_u ja ra nidu!

³⁴ Ma ga pẽhn'ah_u ma'ra ya 'mehni ne ma'ra ya bamhya ne ma'ra ya xahnate. 'Ra de gue'ah_u ma guí hyoh_u, nu ma'ra ma guí tsath_u ja ra pont'i, ha nu ma'ra ma guí na'mbabih_u ja ri nijah_u, ne hinhyab_u ma guí hoph_u da 'mãi'ah_u.

³⁵ Y njab_u ma go guí juth_u nehe de nú'ah_u ya hoja'i xa tho, bí madi co ra Abé asta ra Sacaría nú'a mrá t'ah_u ra Berequía. Nura Sacaría go gue'a gá hyoh_u mbo ri nijah_u guetb_u ja ra ata.

³⁶ Xi majuañi dí xi'ah_u gue nu'ahú ma go guí tuxh_u gatho nuya thaiya.

*Ra Jesu bi du rá mãi po ya me Jerusale
(Lc. 13:34-35)*

³⁷ Nu'ah_u me Jerusale, guí tẽdoh_u ne guí hoph_u yá 'mehni Ajuá nú'ah_u bí pẽhn'ah_u. ¡Hangu ya i'qui dá ne ga munts'ahma'ih_u ngu 'nara zi øni huixa yá zi t'ah_uni, pe nu'ahú hingá neh_u!

³⁸ Nu'bú nuri nguh_u ma da gose.

³⁹ Ngue'a dí xi'ah_u gue ya hingui ma guí yopa hyandgaguih_u asta hinga yopa pengui. Nu'bú hã, nu'ahú ma guí 'ñeñ_u: “Xá nsunda nú'a to'o bá pẽhna Ajuá pa da nda ja guecj_u.”

24

*Ra Jesu bi ma gue da nhuata ra ndañija
(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)*

¹ Nep_u ra Jesu bi bøni de ra ndañija, ne ya mi 'ba'ñu'a yá nxadi bi e bi zadi pa bi 'ñutuabi gatho nuya ngu de ra ndañija.

² Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi'ah_u:

—Xi majuañi dí xi'ah_u, gatho nuya nguy_u ma da nhuati ne hinda ma da gohi ni 'nara do mañã co ma'na rá midoui.

*Ya nt'udi ante rá uadi ra ximhai
(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)*

³ De guehni bi ma ra Jesu co yá nxadi pa ja ra t'øhø 'bo Olivo, ne ja bá huhni ra Jesu. Nep_u bi joni yá nxadi pa bi 'yamba seh'e'a ne bi 'ñembi:

—Dí ne xi gui xicje ha'm_u ma da nja nú'a gá mã, ne te ma nt'udi ma ga hanthe pa ga pahe gue ya ma guí yopa penguiua ma'na'qui, ne pa ga pahe ha'm_u rá uadi ra ximhai.

⁴ Nu'bú ra Jesu bi datuabi ne bi 'ñembi:

—Jamasuh_u oto sti ma da hya'ah_u.

⁵ Ngue'a ma da 'ñehe ndunthi nú'ah_u to'o di ñã de ma thuhu ne di eñ'ah_u: “Nugui go drá Cristo bá pẽncagui Ajuá pa ga ndã.” Y njab_u ma da hyat'a ndunthi ya ja'i.

⁶ Nehe ma guí 'yødeh_u da hma de ya tuhni nú'ah_u ya ja, ne nú'ah_u hingui jatho. Pe nu'ahú osti ma da du ri mãih_u, ngue'a pẽ'tsi te da njab_u. Pe hingo gue'a rá uadi ra ximhai ngue'a ri 'betho ma'ra te da nja.

⁷ Ngue'a ma da ntuhna ya hnini co ma'ra ya hnini. Ma da nja ra danga thuhu ne ya danga hñeni, ne ma da nja ya mbimhai haburaza.

⁸ Y gatho nuya dumaiya, guehya ya madi ugui.

⁹ Nú'ah_u hingyá gamfri ma da gũ'ah_u da nap'ah_u o da hyo'ah_u, ne toraza da utsa'ih_u ngue'a xcá camfriguih_u.

¹⁰ Ha nuya pa'ah_u ndunthi ma da 'bedi yá jamfri, ne ma da 'ñatsa 'na ngu ma'na, ne ndunthi ma da da yá miqu'eiui.

¹¹ Y ma da 'mã ndunthi ya hyate badi, da 'ñena gue go xuá mehna Ajuá, ne ma da hyat'a ndunthi ya ja'i.

¹² Ndunthi ya ja'i ma da 'bedi ra hmate ngue'a ma'na xi ma da ndangui ra ts'oqui gatho ja ra ximhai.

13 Pe nu'a tó'o hinda 'uegue de Ajuá, nú'á go gue'a ma da mpøhø.

14 Ma da nt'øde ra noya gue ra Ndá de mahets'i ma da 'ñehe pa da ndá. Nuná ma da nt'øde ja gatho rá nguni ra ximhai pa njabú da 'yøde gatho ya ja'i de gatho ya hnini. Nepú de gue'a ja dí uadi ra ximhai.

15 Ra Dañe nú'a mrá 'mehni Ajuá bi 'yofo de nú'a ra ts'ot'øt'e ma da nja mbo ja ra ndañija de Jerusale pa da nts'onga ra ndañija. —Nu'a tó'o da hñe'ta nuna t'ofoná mahyoni da badi xá hño te ma.— Ha nu xcrí hyanthú da t'øt'a njabú mbo ra ndañija, nu'bú njabú gui pahú gue ya bi zø ra ora.

16 Nu'bú nu'ahú me Judeahú, ma gui 'bathú grí maha ja ya t'øhø.

17 Y 'bú gri 'yohú ja rá patio ri nguhú, oxqui ma gui cuthú 'met'o pa te gui hñaxhú, ngue'a mahyoni gui dáma maha.

18 'Bú gri 'yohú ra 'befi ja ya huahi, oxqui penjú ja ri nguhú pa gui hñaxa ri hehú.

19 Huecazite nú'ú ya 'behñá di da'thi ne dya nzú nuya pa'ú.

20 'Yaphú Ajuá gue nú'a ra pa xcrí 'bathú, hindi ta ya tsɛ nixi dra pa dega tsaya.

21 Ngue'a nuya pa'ú ma da nja ndunthi ya ts'othogui nú'ú hinhya'mú xa hnequi desde bi mudi ra ximhai, ne nixi hinda ma da yopa nja ma'na'qui.

22 Ajuá ma da 'yøt'e pa hinda njabú ndunthi ya pa, ngue'a nu'bú da njabú ndunthi ya pa, nu'bú da du gatho. Pe po rá ngue ya gamfri, Ajuá ma da 'yøt'e pa da thogui 'bestho nú'ú ya pa dega ts'othogui.

23 Nu'bú 'na to'o da 'ñeñ'ahú gue nuua ja 'bucua ra Cristo nú'a bá pɛhna Ajuá pa da ndá, o bí 'bú ringuehni, oxqui ma gui camfribihú.

24 Ngue'a ma da 'mú 'raya ja'i da 'ñena gue go di gue'ú ra Cristo nú'a bá pɛhna Ajuá pa da ndá, ne ma da 'mú ma'ra ya hyate badi. Nú'ú ma da 'ñudi ndunthi ya danga nt'udi ne da 'yøt'a ya t'øt'e 'ñena xi majuani pa da hyat'a ya ja'i, ne da nehma'ú da hyat'a ya gamfri nehe.

25 Ya stá 'bet'o'ihú ra noya de nú'a ma da nja, hangue ostí ma da tha'ahú.

26 Hangue 'bú da t'eñ'ahú gue ra Cristo bí 'bú ja ra mbonthi, oxqui ma gui mahani. O

'bú da t'eñ'ahú: “Ndi bá ehú ja 'bucua mbo ra ngu”, oxqui ma gui camfribihú.

27 Ngue'a nurá yo'ñehe Nú'a To'o bi e bi Nja'i xcrá thamfrihú da dáma zøhø ne da hnequi gatho ja ra ximhai nja ngu 'nara huɛi ri yot'a mbøxhyadi ne asta yúhyadi.

28 Nuya pa'ú ma da nja ngu ya pada ri munts'i habú 'beni nú'a te xa du.

Ra Jesu bi ma hanja ma da yopa mengui ja ra ximhai

(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

29 Ngu da thogui nuya pa'ú dega ts'othogui, 'bestho ma da 'mɛxuui ra hyadi, ne ra zaná hinda ma da yot'i. Ya tsø ma da dagui de mahets'i, y mahets'i ma da huat'i nts'ɛdi.

30 Nepú ma da hnequi 'nara nt'udi nuni mahets'i de rá yo'ñehe Nú'a To'o bi e bi Nja'i, ne gatho ya ja'i de ra ximhai ma da nzoni nu stí hyandi da zøhø, nu sta 'ñehe ja 'nara guui con gatho rá ts'ɛdi ne co rá nsunda pa da e da ndá.

31 Ma da nt'øde 'nara trompeta, nepú Nú'a To'o bi e bi Nja'i ma da mehna yá ɛnxɛ gatho ja rá nguni ra ximhai pa da munts'a gatho nú'ú xa huahni'a.

32 'Yøhú nuna ra 'bede de ra igo: Nu xcrí hyanthú gue ya ja yá 'roho ne ya ja yá xi, nu'bú gui pahú gue ya ma da zøhø ya pa dega pahyadi.

33 Hangue nu xcrí hyanthú da nja gatho ngu nú'a dí xi'ahú, pahú gue Nú'a To'o bi e bi Nja'i ya ma dua yopa pengui.

34 Xi majuani dí xi'ahú gue gatho nuya ma da mudi da nja ante da du nuya ja'i 'búbya ja ra ximhai.

35 Mahets'i ne ra ximhai ma da uadi da thogui, pe numa noya hinhya'mú da uadi, ma da nja pa nzantho.

36 Ni 'na hinto padi ra pa nixi ra ora nurá yo'ñehe Nú'a To'o bi e bi Nja'i, nixi nú'á, nixi ya ɛnxɛ bí 'bú mahets'i hingui padi, hønse ma Dada há, go padi ha'mú da 'ñehe.

37 Ha nu sta yopa 'ñehe Nú'a To'o bi e bi Nja'i, ma da nja ngu nú'ú ya pa de ra Noé.

38 Nuya pa'ú ante da ñuxa ra dehe ja ra ximhai, ya ja'i mi ñuni mi tsithe ne mi øt'anthati ngu xi yá nzai. Mi øt'a njabú asta

nú'a ra pa bi yut'a ra Noé ja ra danga motsa nú'a xqui hyoqui.

³⁹ Nepu mi damfri'u bi ñuxa ra dehe ja ra ximhai ne bi jat'i gatho nú'u ya ts'oja'i. Ma da njabu nehe nú'a ra pa rá yo'ñehe Nú'a To'o bi e bi Nja'i.

⁴⁰ Nuya pa'u, 'bu yoho ya 'ñøhø di 'yo ra 'bɛfi 'nadb'u ja ra huahi, sta damfri da ts'ixa 'na de gue'u, ha nu ma'na da gohni.

⁴¹ 'Bu yoho ya guni di 'bu 'nadb'u, sta damfri da ts'ixa 'na de gue'u, ha nu ma'na da gohni.

⁴² Hangué ndø'mhu, ngue'a hinguí pah'u ha'mu ma da zøhø ri Hmuh'u.

⁴³ Ya guí pah'u, 'bu 'nara me ngu di pah'ma te ma ora da zøhø 'nara be, nu'bú hinda 'ñaha'a pa hinda hopa ra be da xocua rá ngu pa da bepabi.

⁴⁴ Hangué ne'ahu xi da ndø'mhu, ngue'a xcrí thamfrihu da zøhø Nú'a To'o bi e bi Nja'i.

Ra hoga 'bego ne ra ts'o'bego (Lc. 12:41-48)

⁴⁵ Nu'a tó'o ra hoga 'bego ne xi ra hoja'i tsa da t'ent'ua rá 'yɛ rá ngu rá hmu, nehe da t'ent'ua rá 'yɛ ya 'bego nú'u hoqui te da ts'i ora mahyoni.

⁴⁶ Nu'bú xi da johya nú'a ra hoga 'bego nu sta zøhø rá hmu da zudi di øt'a ngu nú'a rí 'ñehe.

⁴⁷ Xi majuani dí xi'ahu, nura hmu'a ma da hñuxa dega 'betri nú'a ra 'bego pa da supa gatho nú'a te pe'tsi.

⁴⁸ Pe xi'bu nura 'bego'a da bøni dra ts'o'mai y da beni gue rá hmu hinga 'bestho da dama mengui,

⁴⁹ nepu nu'a da mudi da na'mba yá mi'bégoui, ne da ma da ñuniui ne da ntsiui ya tixfani.

⁵⁰ Ha sta damfri da zøhø rá hmu nú'a ra ora hindi tømí.

⁵¹ Nu'bú nura hmu'a ma xi da ncuɛ co nurá 'bego'a, hangué da umba 'nara danga castigo, ne da mehna habu 'bu ya yohmi pa ja dí nzonini ne ja dí gustri yá ts'i.

25

Ra 'bede de 'ret'a ya nxutsi

¹ Nurá yo'ñehe ra Nda de mahets'i ma ga hyɛcuahu ngu ra 'bede de 'nara nthati bi

nja. 'Ret'a ya nxutsi bi hñaxa yá ñot'i dega aceite pa bi ma bá thadi nú'a ra 'ñøhø mi ma da nthati.

² Ha de nú'u 'ret'a ya nxutsi, cut'a xqui hñoqui co yá ñot'i, pe nú'u má cut'a hinxqui hñoqui.

³ Ha nú'u cut'a hinxqui hñoqui, himbi hñaxa ndunthi ra aceite pa da xit'a ja yá ñot'i.

⁴ Pe nu'u má cut'a xqui hñoqui ha, bi ñu'tsa yá ñot'i co ra aceite, nehe bi hñaxa 'nara xito mi ñuts'i pa sta thegue nú'a mi po ja ra ñot'i da xit'a ma'na.

⁵ Hinga 'me bi zøhø nú'a mi ma da nthati, hangué gatho nú'u 'ret'a ya nxutsi bi zu ra t'aha ne bi 'ñaha.

⁶ Y ngu made ra xuui bi nt'øde 'nara hmafi ne bi t'emba ya nxutsi: “¡Ya xa 'ñecua núni ma da nthati, bá eh'u gui thadihu!”

⁷ Nu'bú 'bestho bi nuhu gatho nú'u 'ret'a ya nxutsi ne bi mudi bi tsøgue yá ñot'i.

⁸ Ha nú'u cut'a hinxqui hñoqui, 'bestho bi 'ñembabi nú'u má cut'a xqui hñoqui: “Xɛcje ts'u ri zi aceitehu ngue'a ya huet'atho ma ñot'ihé.”

⁹ Ne nú'u ya nxutsi xqui hñoqui bi datuabi nú'u má cut'a ne bi 'ñembi: “Hina, hinga xɛ'ahe, xi'bu ga njahebu ngu'ahu. Ma'na xá hño grí maha gui tañhu habu bí 'ba. Bá tañhu pa gue'ahu.”

¹⁰ Pe de bi ma'u da danga ra aceite, nura ora'a bi zøhø nú'a mi ma da nthati. Nu'bú nú'u cut'a ya nxutsi xqui hñoqui bi meui ne bi yut'ui'u mbo habu mi ma da nja ra ngo dega nthati. Nepu 'bestho bi jot'a ra gosthi.

¹¹ Ha 'mɛfa bi zøhø nú'u ma'ra ya nxutsi ne bi 'ñeñ'u: “¡Xogaguihe ra gosthi, zi Hmu, xogaguihe!”

¹² Pe nú'a to'o mi ma da nthati bi datuabi'u ne bi 'ñembi: “Xi majuani dí xi'ahu gue hindí pa'ahu to'o'ihu.”

¹³ Nu'bú ra Jesu bi 'ñena:

—Hangué nu'ahu hñocju ne xi da ndø'mhu, ngue'a hinguí pah'u te ma pa ni te ma ora ma da zøhø Nú'a To'o bi e bi Nja'i.

Ra 'bede de 'nara hmu bi zocua ra boja yá 'bego

¹⁴ Nehe rá yo'ñehe ra Nda de mahets'i ma ga hyɛcuahu ngu rá 'bede 'nara hmu co yá 'bego. Nú'a ra hmu ya mi 'ba'ñu da ma ja

ma'na ra hai yab_u, ne bi zohna 'rayá nzai 'bego pa bi zocuabi rá boja pa da xu de da pengui.

15 'Na de gue'_u bi zocuabi cut'a 'mo, ma'na bi zocuabi yo 'mo, ha nu'a ma'na bi zocuabi 'na 'mo. Ngu rá ndangui rá mfa_{di} cada 'na, gue'a rá ndunthi ra boja bi ts'ocuabi. nep_u ra hmu bi g_u rá 'ñu bi ma.

16 Nú'a ra 'bego xqui ts'ocuabi cut'a 'mo, nu'a bi ma bi p_unts'a nura boja'a ne bi dah_a má cut'a 'mo.

17 Ha nu'a tó'o xqui ts'ocua yo 'mo mbexo, bi p_unts'a nú'a ra boja'a, ne bi dah_a má yo 'mo.

18 Pe nu'a tó'o xqui ts'ocua 'na 'mo mbexo, nu'a bi ma bá xei 'nara o'tsi ne bi 'yagui nú'a ra boja xqui zocuabi rá hmu.

19 Bi thogui ndunthi ya pa, nep_u bi zoh_o ra hmu bi 'ñat'uendaui yá 'bego.

20 Bi zoh_o 'met'o nú'a xqui ts'ocua cut'a 'mo, ne bi umba rá hmu nú'a má cut'a 'mo xqui dah_a de nú'a xqui ts'ocuabi, ne bi 'ñembabi: “Gá tsogagui cut'a 'mo, pe nubyá jaua nuna má cut'a 'mo stá tah_a de nú'a gá tsogagui.”

21 Nu'b_u ra hmu bi dadi ne bi 'ñena: “Xi xá hño ri 'befi. Nu'i xi 'nagr_a hoga 'bego. Nubyá ma ga tsoc'a'i ma'na ndunthi ra boja pa gui japi da xu, ngue'a xi xcá pa_{di} xcá japi da xu nú'a 'na t_ui dá tsoc'a'i. Nubyá bá ehe pa ga johyah_u.”

22 'Mefa bi zoh_o nú'a to'o xqui ts'ocua yo 'mo, ne bi 'ñemba rá hmu: “Gá tsogagui yo 'mo, pe nubyá jaua nuna má yo 'mo stá tah_a de nú'a yo 'mo gá tsogagui.”

23 Nu'b_u ra hmu bi dadi ne bi 'ñembabi: “Xi xá hño ri 'befi. Nu'i xi 'nagr_a hoga 'bego. Nubyá ma ga tsoc'a'i ma'na ndunthi ra boja pa gui japi da xu, ngue'a xi xcá pa_{di} xcá japi da xu nú'a 'na t_ui dá tsoc'a'i. Nubyá bá ehe pa ga johyah_u.”

24 Pe nu mi zoh_o nú'a ra 'bego xqui ts'ocua 'na 'mo, nu'a bi 'ñembabi rá hmu: “Nuga dí pa_{di} gue xi grí japa ri 'bego da mp_efi nts'edi ne guí xofo hab_u hingo xcá pot'i, ne guí munts'a ra trigo hab_u hingo xcá piqui.

25 Hangué nuga dá tsu'i, xi'b_u ga tuxa ra thai, hangué dá ma dá agui ri boja ja ra hai. Pe nubyá jaua núna gá tsogagui.”

26 Bi dadi ra hmu ne bi 'ñembabi: “Nu'i 'nagr_a ts'o'm_ui ne 'nagr_a dah_{ñe} 'bego, 'b_u gui beni gue dí xofo hab_u hingo stá pot'i ne dí munts'i hab_u hingo stá piqui,

27 nu'b_u ¿ha gue himi tsa xcá nu te xcá 'yot'e pa xa xu ma boja dá tsoc'a'i pa xa t'acagui rá tah_a ma boja núbya dá tsøhø?”

28 Nep_u ra hmu bi 'ñembabi nú'u to'o mi 'ñoui: “Hñambabih_u nú'a ra boja dá tsocuabi nuni ra dah_{ñe} 'bego, ne umf_u nú'a to'o p_e'tsa 'ret'a 'mo.

29 Ngue'a nu'a tó'o p_e'tsi, ma'na ma da t'umbabi pa asta da bonguabi. Pe nu'a tó'o ts'atho p_e'tsi, nu'a da thambabi nú'a ts'u p_e'tsi pa ya hinte da m_e'tsi.

30 Hangué nú'a ra 'bego hinte rá 'befi, ma'na xá hño juh_u ne 'yenth_u ja ra 'bexuui pa ja dí nzonini ne ja dí gustri yá ts'i.”

Ra Jesu ma da hñ'a'mba ngu'ndaya ja'i de ra ximhai

31 Nu sta 'ñehe pa da nda Nú'a To'o bi e bi Nja'i, ma da 'ñoui gatho yá enx_e, ne ma da hñudi ja rá ma_{ca} hudi con gatho rá nsunda.

32 Nuni ja ma da munts'ini gatho ya ja'i de gatho rá ngu_{ni} ra ximhai, y nura Nda ma da 'ueca 'na ngu 'na, ngu ø'ta ya ma'yo co ya zi deti ne ya t'axi.

33 Nu'a ma da 'ba'ma ja rá 'ñei gatho ya zi deti, ne nu ja rá ngah_a ja ma da 'bam'ni gatho ya t'axi.

34 Nu'b_u ma da 'ñembabi nú'u di 'bai ja rá 'ñei: “Bá eh_u nu'ah_u xa jap'ah_u ma Dada. Ma gui c_uth_ubya nuni mahets'i hab_u bí manda ma Dada nuni hab_u xqui thoqui pa gue'ah_u de ante da thoca ra ximhai.

35 Dí 'ñepi gui c_uth_uni ngue'a nú'b_u mi tsuca ra thuhu, go gue'ah_u gá 'racj_u te dá tsi. Ne nú'b_u mi tsuca ra nduthe, go gue'ah_u gá 'racj_u ra dehe dá tsi. Ne nú'b_u ndí ne'ñu, go gue'ah_u gá 'racj_u ntsaya dá oxi.

36 Ne nú'b_u mi otho te ga he, go gue'ah_u gá 'racj_u te dá he. Ne nú'b_u ndrí hñeni ne dá ofadi, go gue'ah_u gá ma gá c'asah_u.”

37 Nu'b_u nú'u to'o xa 'yot'e xá hño ma da dadi ne da 'ñena: “Ma zi Hmu'ihe, ¿ha'm_u dá hant'ahe gue mi tsu'a ra thuhu nep_u dá 'ra'ahe te gá tsi? O ¿ha'm_u dá hant'ahe gue mi tsu'a ra nduthe nep_u dá 'ra'ahe ra dehe?

38 O ¿ha'm_u dá hant'ahe gue ngrí ne'ñu nep_u dá 'ra'ahe ntsaya gá oxi? O ¿ha'm_u dá

hant'ahe gue mi otho te gui hye, nepu dá 'ra'ahe te gui hye?

³⁹ O ¿ha'mu dá hant'ahe ngrí hñeni o nguí ofadi nepu dá ma dá c'a'ts'ahe?"

⁴⁰ Nu'bú ra Nda da datuabi ne da 'ñena: "Xi majuañi dí xi'ahu gue nu'bu gá faxhu 'na de guehyu ma cu hinte mri muui ja yá thandi ya ja'i, pahu gue go guecagui gá faxcahu."

⁴¹ Nepu ra Nda da 'ñembabi nú'u di 'bai ja rá ngaha: "Nu'ahu 'uehu de gueque. Nu'ahu xa zu'ahu rá cue Ajuá, grí maha pa ja ra nidu habu zø ra tsibi pa nzantho, nuni habu xa thoqui pa ra ts'ondahi ne yá ts'o'εnxε."

⁴² Ngue'a mi tsuca ra thuhu pe nu'ahú hinga 'racju te dá tsi. Ne mi tsuca ra nduthe pe nu'ahú hinga 'racju ra dehe dá tsi.

⁴³ Ne nú'bu ndí ne'ñu, nu'ahú hinga 'racju ntsaya dá oxí. Ne mi otho te ga he pe nu'ahú hinga 'racju te dá he. Ne nú'bu ndí hñeni ne ndí ofadi, nu'ahú hinga ma gá c'ascahu."

⁴⁴ Nu'bú nú'u ya ts'oja'i ma da dadi ne ma da 'ñena: "Ma zi Hmu'i, ¿ha'mu dá hant'ahe mi tsu'a ra thuhu o ra nduthe, o ngrá ne'ñu, o bi 'ñotho te gui hye o gá hñeni o gá ofadi, nepu hindá fax'ahe?"

⁴⁵ Nepu ra Nda da datuabi ne da 'ñembi: "Xi majuañi dí xi'ahu, nu'bu hinga faxhu 'na de nuyu ma zi cu hinte mri muui pa ja ri thandihu, pahu gue go guecagui hingo gá faxcahu."

⁴⁶ Nu'bú nuya ts'oja'i ma da ma pa ja ra nidu habu da 'mui pa nzantho. Ha nu'u tó'o xa 'yøt'e xá hño ma da yu't'a mahets'i habu bí ja ra te pa nzantho.

26

Ya nda gá xodyo bi 'ñu'ti pa hanja da za da gu ra Jesu

(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Nu mi uadi ra Jesu bi manga gatho nuya noyaya, bi 'ñembabi yá nxadi:

² —Ngu guí pahu gue hønse yo pa ri 'bedi pa da t'øt'a ra ngo dega pascua, ne nuya pa'hu gue'bu ma dra da Nú'a To'o bi e bi Nja'i pa dra pont'i ne da tho.

³ Ne nura pa'a bi manga njabu ra Jesu, nuyá ndaxjua nda ya xodyo ne ya nda gá macja ne ya xahnate de ra ley, bi munts'i'u

ja rá ngu ra Caifá nú'a to'o xi mrá danga nda gá macja.

⁴ Nuni ja guehni bi 'ñu'ti'u pa hanja da za da hyat'a ra Jesu pa da za da gu ne da hyo.

⁵ Ne bi bense'u bi 'ñémbi'u:

—Nubyá hinga ma ga øthu núna dí beñhu ga øthu ngue'a ra ngo, pa hinda ñants'a ya ja'i.

'Nara 'behña bi go'tsua ja rá ñaxu ra Jesu 'nara hoga ñuni

(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶ Ha nura Jesu mi 'buhni ja ra t'uca hnini Betania ja rá ngu ra Simu nú'a to'o xqui ñani de ra lepra nú'a ra hñeni tsit'atho ra ngø.

⁷ Ha ra Jesu mi hudi ja ra mexa, ne de gue'a bi zonga 'nara 'behña mi ha 'na ngu ra zi xito xqui thoqui de 'nara hoga do rá thuhu ra alabastro, mi po 'nara dehe xi mi yuni xá cahi ne xi mri muui ndunthi, ne bi go'tsua ja rá ñaxu ra Jesu nú'a ra dehe'a.

⁸ Ha nu mi hyanda ya nxadi nú'a mi øt'a nú'a ra 'behña'a, bi bø yá cue ne bi 'ñena:

—¿Hanja bri fantho nuna dehe xi rá madi?

⁹ Nuna deheni xa za xa 'ba hmaha, ngue'a ri muui ndunthi ra boja, ne xa t'umba hmaha 'nara mfats'i ya hyoya.

¹⁰ Nu'bú ra Jesu bi 'yøde nú'a mi mañ'u ne bi 'ñembabi:

—¿Hanja guí mañhu njabu de nú'a bi 'yøt'a nuni ra zi 'behña? Nuní xa 'yøt'a 'nara hño pa guequi.

¹¹ Oguí hyøcju nú'a xa goxcagui, ngue'a nuya hyoya ma guí 'buhu nzantho con gue'u, pe nugui hinga nzantho ma ga 'bui con gue'ahu.

¹² Nuní bi goxcagui nú'a ra dehe yuni xá cahi pa nu xcrá nt'agui.

¹³ Xi majuañi dí xi'ahu gue haburaza de ra ximhai da hmanga ma noya, nehe da hma de nú'a xa 'yøtcagui nuni ra zi 'behña pa 'nara feni de guehni.

Ra Juda bi pa ra Jesu

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

¹⁴ Nepu 'na de gue nú'u 'ret'amayoho ya nxadi mrá thuhu ra Juda Iscariote bi ma bá c'a'tsa ya nda gá macja,

¹⁵ y nu'a bi 'ñembabi'u:

—¿Hangu guí 'racj_u pa ga da'a'ih_u ja ri 'yeh_u ra Jesu?

Nu'bú 'bestho ra ora'a bi gohui'ú 'nara cohi, ne ya ndá gá macj_a bi umbabi ra Juda Iscariote 'natema'ret'a ya t'axboj_a.

¹⁶ Y desde ra pa'a ra Juda mi honi hanja da za da da ra Jesu ja yá 'yε'ú.

Ra nt'oxi nú'a bi zi ra Jesu co yá nxadi ante da du

(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1Co. 11:23-26)

¹⁷ Nep_u bi dat'a ya pa de 'nayá ngo ya xodyo, gue'a ra ngo de ya thuhme nsi ra nzoi. Y nú'a ra madi pa de ra ngo, yá nxadi ra Jesu bi ma bá tsudi pa bi 'yambabi ne bi 'ñembi:

—¿Hab_u guí ne ga hocje ra hñuni dega pascua?

¹⁸ Ha ra Jesu bi datuabi ne bi 'ñembabi:

—Rí maha ja ra hnini bá c'a'tsh_u 'nara 'ñøhø ne gui 'ñembabi'ú: “Bá pēncahe ra Xahnate gue ga xi'ahe njaua ngu nú'a bá mā: Ya ma da dat'a ma ora, ne pe'tsi te ga øthe ra hñuni dega pascua co ma nxadi ja ri ngu.”

¹⁹ Nu'bú ya nxadi bi 'yøt'e ngu nú'a xqui 'bepabi ra Jesu, hangue nu'ú ja bá hocni ra hñuni dega pascua.

²⁰ Nu mi nxuui ra Jesu bi hñudi ja ra mexa con gatho nú'ú 'ret'amayoho yá nxadi.

²¹ Ha de mri ñuñ'ú, ra Jesu bi 'ñembabi'ú:

—Xi majuani dí xi'ah_u gue 'na de gue'ah_u ma gui dagagui'ú.

²² Nu'bú gatho yá nxadi bi du yá mui, ne nu'ú 'na ngu 'na bi 'yambabi ra Jesu ne bi 'ñembi:

—Ma zi Hmu'i, ¿ha gue go guecagui?

²³ Y ra Jesu bi datuabi'ú ne bi 'ñembabi:

—Nú'a to'o drí ñu'mebya ja 'nadra manza, nú'a go gue'a ma da dagagui.

²⁴ Nú'a To'o bi e bi Nj_a'i ya 'yo ra 'ñu pa da t'øt'e ngu nú'a m_anga ra M_aca T'of_o, pe huecate nú'a ra j_a'i to'o ma da da'a. Ma'na xá hño hinxa 'm_uh_ma nú'a ra j_a'i'a.

²⁵ Nep_u ra Juda nú'a to'o mi ma da da ra Jesu bi 'yambabi ne bi 'ñembi:

—Xahnate, ¿ha gue go guecagui?

Ra Jesu bi datuabi ne bi 'ñembi:

—Haha, go nu'i.

²⁶ Nura ora mri ñuni'ú, ra Jesu bi g_u ra thuhme, bi 'yapa Aju_a rá Dada da j_api, ne bi heque, nep_u bi umbabi yá nxadi, ne bi 'ñembabi:

—Tsih_u nuna thuhme, nuna go guehna ma ndo'yo.

²⁷ Nep_u bi g_u ra vaso nú'a mi po ra vinu, ne bi umba njamadi Aju_a rá Dada, nep_u bi umba yá nxadi ne bi 'ñembi:

—Tsih_u nuna vinu grí gathoh_u.

²⁸ Nuna go guehna ma ji ma da mfani pa da put'a yá ts'oqui gatho ya j_a'i. Nehe go guehna ra seña de ra 'ra'yo cohi.

²⁹ Pe dí xi'ah_u gue ya hinga ma ga yopa tsi ma'na'qui nuna ra vinu dega obxi con gue'ah_u nuua ja ra ximhai. Ma ga yopa tsi ma'na ra 'ra'yo vinu con gue'ah_u, pe nuni mahets'i hab_u bí manda ma Dada.

Ra Jesu bi mā gue ra Pedro mi ma da gøni'a

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³⁰ Ha nu mi uadi bi duta 'nara jahña, bi ma'ú pa ja ra t'øhø 'bo Olivo.

³¹ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi'ú:

—Nura nxuui'bya gatho'ih_u ma da du ri m_uih_u ne ma gui tsogaseh_uua. Ngue'a Aju_a ma Dada m_anga njaua ja ra M_aca T'of_o: “Ma ga ho ra ma'yo, y nuyá deti ri su'a ma da nxani hab_uraza,” njab_u ena.

³² Hangue nugui ma da thogagui, pe nu xcrá yopa nte, ma ga 'bet'o de gue'ah_u pa Galilea.

³³ Nu'bú ra Pedro bi datuabi ne bi 'ñembi:

—Masque gatho ma'ra da 'uegue de gue'a'i, pe nugui hinhya'm_u ga 'uegue de gue'a'i.

³⁴ Ra Jesu bi 'ñembabi ra Pedro:

—Xi majuani dí xi'a'i gue nú'bya dí nxuui ma gui cøngagui hñu'qui ante da mafi ra me'nja.

³⁵ Nu'bú ra Pedro bi dadi ne bi 'ñena:

—Masque ga tuui mahyεgui pe hinhya'm_u ga cøñ'a'i.

Y gatho ma'ra ya nxadi bi mā njab_u nehe.

Ra Jesu mi apabi Aju_a rá Dada nuni Getsemani

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶ Nep_u ra Jesu bi zøhøni co yá nxadi ja nú'a ra luga rá thuhu Getsemani, ne bi 'ñembabi'ú:

—Cohua, nugu ma ga thogui má ts'ua ringuehni pa ga apabi Ajuá ma Dada.

³⁷ Nu'bu nu'a bi zixa hñu yá nxadi, ra Pedro ne nú'u yoho yá t'u ra Sebedeo, bi thogui má ts'ua ringuehni. De guehni ra Jesu bi mudi bi ntsø'mi ne xi bi du rá mui.

³⁸ Ne bi 'ñembabi nú'u hñu yá nxadi:

—Xi tu ma maiga asta dí ne ga tu co ra dumui. Cohua, oxqui ahah, ma ga aphu Ajuá mahyegui.

³⁹ Y ra Jesu bi thogui má ts'ua de habu bi gohi yá nxadi, nepu bi me rá hmi ja ra hai, ne bi 'yapa Ajuá rá Dada ne bi 'ñembi:

—Ma Dada'i, nu'bu da zahma, dá thogui-tho nuna ts'othogui ma ga thogui, pe nu'bu hina, 'yøt'e nú'a go ri pahague, hingo nú'a go ga nega.

⁴⁰ Nu'bu ra Jesu bi mengui pa habu xqui gohi nú'u hñu yá nxadi, ne nu'ú bi zudi mi aha, hangue ra Jesu bi 'ñembabi ra Pedro:

—¿Ha gue hinxa za xcá tsethu ra t'aha madi 'na ora mahyegui con guequi?

⁴¹ Nuhuh ne 'yaphu Ajuá pa gui tsethu ya ts'othogui. Xi majuaní dí xi'ahu gue ri mfenihu ja rá ts'edi, pe nuri ndo'yohu otho rá ts'edi pa gui tsethu.

⁴² Ra Jesu bi menga ma'na'qui habu xqui 'yapa Ajuá rá mudi, ne bi 'ñena ma'na'qui njaua:

—Ma Dada'i, 'bu hinda za da thogui-tho nú'u ya ts'othogui ma ga thogui, nu'bu 'yøt'e nú'a go ri pahague.

⁴³ Nepu ra Jesu bi yopa mengui ma'na'qui habu xqui zogui nú'u hñu yá nxadi, ne bi zudi mi aha ne nixi mi tsa da zøt'a yá da ngue'a xi mi tsedi ra t'aha.

⁴⁴ Nu'bu ra Jesu bi zoguini'bu ma'na'qui, ne nu'a bi yopa menga rá hñu'qui pa habu mi apabi Ajuá, ne guet'atho ya noya bi ma ngu nú'u xqui mañ'a.

⁴⁵ Nepu bi yopa menga ma'na'qui pa habu xqui zogui nú'u hñu yá nxadi ne bi 'ñembabi'bu:

—Nubyá ha, dá zu ri t'ahahu ne tsayahu xá hño. Ya bi zø ra ora gue ya ma dra da ja yá 'ye ya 'yøt'ats'oqui Nú'a To'o bi e bi Nja'i.

⁴⁶ Nanju maha, ngue'a ya xa 'ñepu nú'a to'o ma da dagui.

Bri ju nts'ahni ra Jesu

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Ts'a ra ora mi manga njabu ra Jesu, bi zøhø ra Juda 'na de nú'u 'ret'amayoho ya nxadi, mbra 'ñoui ndunthi ya ja'i, 'ra mbra hña ya huai ha nu ma'ra mbra hña ya za. Nuya ja'i'bu bá pehna yá ndaxjua nda ya xodyo ne ya nda gá macja.

⁴⁸ Ra Juda nú'a to'o xqui pa ra Jesu ya xqui umba 'nara seña nuya ja'i ne xqui 'ñembabi:

—Nú'a gui hyanthu ga tsu'tsuabi rá hmi, nú'a go dí gue'a, ne gui dama juhu.

⁴⁹ Nu'bu ra Juda bi ma bá tsudi ra Jesu. Nepu bi zenjua ne bi 'ñembi:

—¡Ajuá da jap'a'i, Xahnate!

Ne 'bestho bi zu'tsi.

⁵⁰ Nu'bu ra Jesu bi datuabi ne bi 'ñembi:

—Xi'ague, ¿te rá 'be xqui 'ñeque?

Nu'bu ya ja'i 'bestho bi gu ra Jesu pa bi zixa nts'ahni.

⁵¹ Y ngu bri ju ra Jesu, 'na de gue nú'u mri 'ñoui'a bi c'o'tsa rá mahuai ne bi hyecua 'nará gu 'nará 'bego ra nda gá macja.

⁵² Nu'bu ra Jesu bi 'ñembabi nú'a mi ha ra mahuai:

—Pe'tsa ri huai ja rá nt'o, ngue'a gatho nú'u to'o hote co ra huai, co ra huai dí tho nehe.

⁵³ Nugu da zahma ga apa ma Dada dua pencagui ya 'motho gá enxe, y nu'a dua pencahma 'bestho.

⁵⁴ Pe nu'bu, ya hinda za da nja ngu nú'a manga ra Maca T'ofu nú'a ena gue mahyoni ga thogui ngu nú'a dí thoguibya.

⁵⁵ Nu'bu ra Jesu bi 'ñembabi ya ja'i:

—¿Sague drá be pa e gui jugaguihu co ya huai ne ya za? Hyastho ndí 'bui ja ra nija pa ndí xahn'a'ihu ne hinhya'mu gá jugaguihu.

⁵⁶ Pe pe'tsi gatho da njabu pa da nja ngu nú'a bi manga yá 'mehni Ajuá ja ra Maca T'ofu.

Nu'bu gatho yá nxadi bi hyehni ra Jesu ne bi 'bat'i'bu.

Ra Jesu ja yá thandi ra hmunts'a nda gá xodyo

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵⁷ Nu'bu nú'u to'o xqui gu ra Jesu bi zits'i pa habu mi 'bui ra danga nda gá macja nú'a mrá thuhu ra Caifá, nehe ja xqui munts'ini nuya xahnate de ra ley ne ya ndaxjua nda.

⁵⁸ Ha nura Pedro mi 'befatho zi yab_u mri d_ena ra Jesu, bi z_oni asta ja rá patio rá ngu ra d_anga nd_a gá macj_a. Nuni ja bi gohni'a hab_u mi 'bui ya g_unts'ahni pa da hyandi'a te da t'ø'tua ra Jesu.

⁵⁹ Ha nuya nd_a gá macj_a ne ya ndaxjua nd_a mahyegui con gatho ma'ra ya nd_a gá xodyo mi honi to'o da manbabi ra Jesu masque dega nc'uamba, pa da za da tho.

⁶⁰ Pe himbi za te bi ts'utuabi, masque ndunthi ya ja'i bi g_u'tsua ya nc'uamba.

⁶¹ Pe 'mefa bi 'm_uhni yoho ya c'uamba ja'i bi 'ñena:

—Nuna 'ñøhøni bi 'ñena gue da za da yø'tuabi rá nij_a Aju_a ne rá hñupa da za da yopa 'ba'ma ma'na'qui.

⁶² Nu'bú nura d_anga nd_a gá macj_a bi 'mai ne bi 'ñemba ra Jesu:

—¿Ha gue hinte gui th_adi? ¿Ha gue majuaní nú'a hm_a de gue'i?

⁶³ Pe ra Jesu hinte bi d_adi. Nu'bú nura d_anga nd_a gá macj_a bi 'ñembabi:

—De rá thuhu Aju_a nú'a te, xi da xicje, ¿ha gue go gue'i grá Cristo rá T'ú'i Aju_a bá p_ehn'a'i pa gui nd_a?

⁶⁴ Nu'bú ra Jesu bi d_atuabi ne bi 'ñena:

—Haha go guecagui, ngu nú'a gá ma. Nehe dí xi'ah_u gue nuya pa xa 'ñep_u ma gui hyanth_u Nú'a To'o bi e bi Nj_a'i ma da hñudi ja rá 'ñei Aju_a nú'a ja rá ts'edi. Y nehe ma gui hyanth_u dua ehe ja ya guui.

⁶⁵ Nu'bú nura d_anga nd_a gá macj_a bi d_anga yá he ngue'a bi beni gue ra Jesu xqui ñama'ñ_u de Aju_a, ne bi 'ñena:

—Nuna 'ñøhøni ri 'ñet'a Aju_a. ¿Te ga 'bep_u ma'ra to'o da xicj_u de guehni? Ya gá 'yøsch_u nú'a te bi ma.

⁶⁶ ¿Te guí mañh_u?

Ha nu'ú ma'ra bi d_adi ne bi 'ñena:

—Nuní go 'nara d_anga nduthai, hangue rí 'ñepi da tho.

⁶⁷ Nu'bú 'ra de gue'ú bi zo'tsuabi rá hmi ne bi na'mbi, ha nu ma'ra bi m_e'ti,

⁶⁸ ne bi 'ñembabi:

—Nu'í guí ena gue go gue'i grá Cristo xuá m_ehn'a'i Aju_a pa gui nd_a. Nu'bú, 'b_u grá b_adi, xicje xa, ¿to'o nú'a bi nap'a'i?

Ra Pedro bi gønga ra Jesu

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Nura ora'a, ra Pedro mi huhnitho ja ra patio, nep_u 'nara nxutsi mrá 'bego bi ma bá ts_udi'a ne bi 'ñembabi:

—Ne'i go gue'i nguí 'ñoui ra Jesu nú'a ra me Galilea, ¿ha ngue ha?

⁷⁰ Ha nura Pedro bi ncøni de ja yá thandi gatho ya ja'i mi 'bahni ne bi 'ñena:

—Nixi dí p_adi nú'a guí ma.

⁷¹ Nep_u nu'á ya mi pa ja ra gosthi, ne ma'na ra nxutsi mrá 'bego bi hyandi'a ne bi 'ñembabi nú'ú ma'ra ya ja'i mi 'bahni:

—Nuna d_ameni mri 'ñoui ra Jesu me Nasare nehe.

⁷² Nep_u ra Pedro bi yopa ncøni ma'na'qui, ne bi jura bi 'ñena:

—Nixi stá p_adi nú'a ra 'ñøhø guí ma.

⁷³ 'Mefa bi joni ya ja'i hab_u mi 'bai'a ne bi 'ñembabi:

—Xi majuaní ne'a'i go gue'i 'na de gue'ú, ngue'a mfata ri noya gri ña.

⁷⁴ Nu'bú ra Pedro bi m_adi bi jura ne bi ntsante ne bi 'ñena:

—Hindí p_a nú'a ra 'ñøhø guí mañh_u.

Y 'bestho nura ora'a bi mafi ra menja.

⁷⁵ Nu'bú ra Pedro bi zo rá mfeni de nú'a xqui xipa ra Jesu ne xqui 'ñembi: “Nu'í ma gui cøngagui hñu'qui ante da mafi ra menja.” Nu'bú ra Pedro bi bøni pa thi ne xi bi nzoni con gatho rá m_ui.

27

Ra Jesu bi ts'ixa hab_u mi ja rá ts'utbi ra Pilato

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Nurá hyax'a gatho yá ndaxjua nd_a ya xodyo ne ya nd_a gá macj_a bi gohi 'nara cohi pa hanja da za da hyo ra Jesu.

² Nep_u bi du'ti'ú pa bi zits'i bá ent'ua ja rá 'y_e ra Poncio Pilato nú'a to'o mrá nd_a de Judea.

Rá du ra Juda

³ Ra Juda nú'a to'o xqui da ra Jesu, nu mi hyandi'a gue ma da tho ra Jesu, xi bi du rá m_ui ne bi ma bá co'tsua yá boja nuya nd_a gá macj_a ne ya ndaxjua nd_a, nú'a 'natema'ret'a ya t'axboja xqui t'umbi.

⁴ Ne bi 'ñena:

—Nugui stá øt'a 'nara d_anga ts'oqui, ngue'a stá da 'nara 'ñøhø nú'a hinte tu, ma da tho, da manga rá ji.

Nep_u nu'ú bi d_adi ne bi 'ñembi:

—¿Nu'á te go tsa ga paçahe de gue'a? Nu'á go rí ma ri uendague.

⁵ Nu'bú ra Juda bi fōta nú'a ra boja mbo ra nija, nepu bi ma bá nzudise dega 'yuga pa bi nhyo sehe.

⁶ Nu'bú nuya nda gá macja bi munts'a nú'a ra boja'a ne bi 'ñeñ'u:

—Nuna bojana hingu tsa ga uthu ja ra 'me'tsboja de ra nija, ngue'a guehna 'nara njut'i de rá ji 'nara ja'i.

⁷ Nepu bi go 'nara cohi gue con gue nura boja'a da dañ'u 'nara hai rá thuhu ra Hai dega Hyoca Traste, pa ja da t'aguini ya nzøhøja'i.

⁸ Hangu asta mapaya nura hai'a rá thuhu ra Hai dega Ji.

⁹⁻¹⁰ Njabu bi nja ngu nú'a xqui manga ra badi Jeremia bi 'ñena: “Bri ju nú'a 'natema'ret'a ya t'axboja pa bi thanga 'nara hai nú'a mrá meti 'nara hyoca traste. Njabu bi 'bepcagui Ajuá ga øt'e. Ngue'a ya me Israel bi 'ñena gue nú'a ra ja'i'a da 'ba po 'natema'ret'a ya t'axboja.”

*Ra Jesu bi 'mai ja rá thandi ra Pilato
(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)*

¹¹ Ra Jesu ya mi 'bahni ja rá thandi ra Pilato nú'a to'o mrá nda de Judea. Ha ra Pilato bi 'ñani, bi 'ñembabi:

—¿Ha go gue'i grá danga Nda de ya xodyo?

Ha ra Jesu bi datuabi:

—Haha go guecagui, ngu nú'a gá ma.

¹² Nepu ya nda gá macja ne ya ndaxjua nda bi ñapabi ra Jesu, pe nu'á hinte bi dadi.

¹³ Nu'bú ra Pilato bi 'ñembabi ra Jesu:

—¿Ha hinguí øde gatho nú'a te hma de gue'i?

¹⁴ Pe ra Jesu hinte bi datuabi. Por guehna ra Pilato xi bi 'yø.

*Ra Jesu bi secuabi gue da tho
(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)*

¹⁵ Nú'a ra nzai de Judea gue ra nda pe'tsi da hyegui 'nara 'yofadi nú'u go da huahna ya ja'i nú'u ya pa de rá ngo ra pascua.

¹⁶ Ha nuya pa'u mi ofadi 'nara 'ñøhø mrá thuhu ra Barraba nú'a xqui t'øde ndunthi de gue'a ngue'a xi mrá ts'oja'i.

¹⁷ Y nu'bú nura ora bi munts'a ya ja'i, ra Pilato bi 'yambabi'u ne bi 'ñembi:

—¿To'o guí neh ga hegui, ra Barraba o nuni ra Jesu t'embi ra Cristo ra nda?

¹⁸ Ngue'a ra Pilato mi padi hanja ya nda gá xodyo xqui zi'tsuabi ra Jesu ngue'a mi tsu da hñanbabi'a yá nsu.

¹⁹ Ha nu de mi huhni ra Pilato ja rá hudi, nurá 'bøhña bá penpa ra noya ne bi 'ñembi: “Ote xqui ma guí hñøt'e de gue nú'a ra hoga ja'i'a, ngue'a manxuui dá 'uipa 'nará t'i xi xá nts'o.”

²⁰ Pe ya nda gá macja ne ya ndaxjua nda bi 'y'u'ta gatho ya ja'i pa da 'yadi'u gue go da thegui ra Barraba, ne go da tho ra Jesu.

²¹ Nu'bú ra Pilato bi 'yambabi ma'na'qui ya ja'i ne bi 'ñembi:

—¿Nda'a de ri yoho guí neh ga hegui?

Nu'bú ya ja'i bi dadi ne bi 'ñena:

—Nura Barraba.

²² Hangu ra Pilato bi yopa 'yambabi'u ne bi 'ñembi:

—Nu'bú ¿te ga øt'e co nuni ra Jesu xa thu'mbi ra Cristo ra nda?

Nu'bú ya ja'i bi dadi ne bi 'ñena:

—¿Manda da tho ja ra pont'i!

²³ Nu'bú ra Pilato bi 'ñembabi'u:

—¿Pe te ma ts'oqui xa 'yøt'ni?

Pe nu'á ma'na xi mi mafi nts'edi mi ena:

—¿Manda da tho ja ra pont'i!

²⁴ Nu mi hyanda ra Pilato gue ma'na 'yo mri ñants'i ya ja'i ne himi tsa te da 'yøt'e'a, nu'bú bi manda da thampa ts'u ra dehe, ne bi nxu'ye ja yá thandi gatho ya ja'i, ne bi 'ñena:

—Nugui hingo ma ga thadi de nurá ji ma da manga nuna ra hoga 'ñøhø nu stí du. Nu'ahu ya go guí pahu te ma gui thadihu.

²⁵ Nu'bú bi dadi gatho ya ja'i ne bi 'ñena:

—¿Nuje ne gatho ma batsihe ma go ga thadihe de nú'a ra ji ma da mfani!

²⁶ Nu'bú ra Pilato bi hyegui ra Barraba, ne bi manda bri fet'a ra Jesu, nepu bi 'yent'uabi'a ja yá 'ye yá soldado pa da hyo'u.

²⁷ Nu'bú ya soldado bi zixa ra Jesu pa habu mi 'bui ra danga ts'utbi, ne ja bá cot'athoni gatho ya soldado.

²⁸ Nepu bi møque'u ne bi hyetuabi 'nara thenga he.

²⁹ Ne bi hñu'tsuabi ja rá ñaxu 'nara corona dega 'mini xqui 'bet'e, ne bi 'yent'ua

ja rá 'yε ra 'ñei 'nara ts'ut'o. Nepu bi ndandiñahmu'u ja rá thandi'a, ne mi ø'tuatho ra nt'eni mi embi:

—'Bui pa nzantho, nu'i ri t'equ'e'i rá Nda'i ya xodyo!

³⁰ Nepu bi zots'i'u ne bi hñamba nú'a ra ts'ut'o mi o ja rá 'yε ne con gue'a bi na'mba ja rá ñaxu.

³¹ Nepu de mi uadi'u bi 'yø'tua ra nt'eni ra Jesu, bi møcuabi nú'a ra thenga he xqui hyetuabi, nepu bi yopa hyetua nú'u yá dutu xi mi he. Nepu bi zits'i'u pa da pont'i ja ra pont'i pa ja dí duni.

Ra Jesu bri thøta ja ra pont'i

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³² Ne de má 'ñu bi nthεui'u 'nara 'ñhø mrá thuhu ra Simu mrá me Cirene. Nepu nú'a ra 'ñhø'a bri japi bi duxa nú'a ra pont'i habu mi ma da ts'uta ra Jesu.

³³ Njabu bi zøni ja ra luga rá thuhu Gogota nú'a rí bøni da 'ñena Ñaxmadu.

³⁴ Nuni ja bá t'umbabini ra Jesu ra vinu xqui nthants'i co 'nara ndapo xi xmá nju, pe mi za gue xmá nju himbi ne bi zi.

³⁵ Nu mi uadi ya soldado bi pont'a ra Jesu, nu'bá nu'ú bi rifabi yá dutu pa bi hñegue'u. Njabu bi nja ngu nú'a xqui mangua rá 'mehni Ajuu nú'a bi 'ñena: “Nú'ú bi rifagui ma dutu pa bi hñegue'u.”

³⁶ Nepu ya soldado ja bi hñudini pa bi su ra Jesu.

³⁷ Y xqui t'ofu ja ra pont'i maña de ja rá ñaxu nda'a ra ts'oqui xqui 'yø't'e ngu mi mañ'u pa ja bi duni. Y nú'a xqui t'ofoni mi ma gue nu'á go ra Nda de ya xodyo.

³⁸ Nehe bri pont'a yoho ya be habu bri pont'a ra Jesu, 'na ja rá 'ñei, ne nú'a ma'na ja rá ngaha.

³⁹ Y nú'u to'o mi thoguini mi bat'a yá ñaxu ne mi xaxi,

⁴⁰ mi embabi:

—Nú'i xcá ma gue gui yø'ta ra nija, nepu rá hñupa gui yopa 'ba'mi, mpøhø de gue'ase, ne cai de ra pont'i 'bu xi majuani go gue'i rá T'u'i Ajuu.

⁴¹ Nehe ya nda gá macja ne ya xahnate de ra ley, co ya fariseo ne ya ndaxjua nda mi nønga ra Jesu ne mi 'ñémse'u:

⁴² —Ma'ra ha, bi za bi pøhø, pe nubyani hinda za da mpøhø sehe. Nu'bu go xi

guehmani yá Nda ya me Israel, dá gaibya de ra pont'i pa ga camfrihu.

⁴³ Nuni xa hñuxa rá jamfri ja Ajuu, hangue dá ñambya Ajuu 'bu gue xi majuani Ajuu ri maði, cabo xa xicsεhuni ne xa 'ñena gue go guehni rá T'u Ajuu.

⁴⁴ Nehe nú'u yoho ya be xcri pont'i mahyεgui co ra Jesu bi xaxi'u nehe.

Ra Jesu bi du

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

⁴⁵ Y ngu mi 'net'yoho ra hyadi, bi maði bi 'mεxuui gatho ra ximhai ne asta mi nzunga hñu nde ja bi yopa hnequi ma'na'qui.

⁴⁶ Ne nura ora'a ra Jesu bi ña nts'edi ne bi 'ñena:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —Rí bøni da 'ñena, ma Dada'i, ma Dada'i, ¿hanja xcá hyεgaseua?

⁴⁷ Nu'bá 'ra de gue nú'u mi 'buhni bi 'yøde ne bi 'ñena'u:

—Nuni ra 'ñhø ma'ta ndu ra baði Elía.

⁴⁸ Nu'bá 'na de gue nú'u mi 'buhni 'bestho bi nest'ihi bá ha 'nara zi sponja ne bi pobo co ra ju'tsa vinu. De guehni bi tøta ja 'nara ts'ut'o, nepu bi go'tsuabi ja rá ne.

⁴⁹ Pe nu ma'ra bi 'ñena:

—Tsopu, ma ga nuhu ua da zø ra Elía pa da ñani.

⁵⁰ Nu'bá bi yopa ña nts'edi ma'na'qui ra Jesu, nepu ra ora'a 'bestho bi du.

⁵¹ Nura ora'a bi xø nú'a ra dutu mi naxa mbo ra ndanija pa mi cot'a habu xi xmá nsunda, bi maði de maña pa rí ga'ti. Ne xi bi nja 'nara mbimhai nts'edi y asta bi xø ya do.

⁵² (Nehe bi xoxa ya nt'agui ne bi yopa nte ndunthi ya gamfri nú'u ya xqui du.

⁵³ Ne nu de ya xqui yopa nte ra Jesu, nu'bá nú'u xqui bønga de ja ya nt'agui, bi 'ño ja ra hnini Jerusale habu bá handa ndunthi ya ja'i.)

⁵⁴ Ngu bi du ra Jesu, ra nda gá soldado ne yá mfats'i nú'u mi su'a bi za'u ra mbimhai ne bi hyanda gatho nú'u te bi nja, hangue xi bi ntsu'u ne bi 'ñena:

—Xi majuani nuni ra 'ñhø go mi guehni rá T'u Ajuu.

⁵⁵ De zi yabutho mi 'bahni ndunthi ya 'bεhña mi handa nú'a te bi nja. Nuya 'bεhña'u go gue'u xqui mepabi ra Jesu ne xqui 'ñoui de Galilea.

⁵⁶ 'Ra de gue'ᵃ, ra Maria Magdalena, ne ra Maria nurá nᵃnᵃ ra Cobo ne ra Jose, ne rá nᵃnᵃ nú'ᵃ yoho yá t'ᵃ ra Sebedeo.

Ra Jesu bi t'agui

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷ De ya mi ma da yᵃ ra hyadi 'nará nxadi ra Jesu mrá me Arimatea mrá thuhu ra Jose ne xi mrá rico,

⁵⁸ bi ma bá c'a'tsa ra Pilato pa bi 'yapa nᵃᵃᵃᵃ da ma da 'yacuabi rá ndo'yo ra Jesu. Nu'bú ra Pilato bi manda da t'umbabi nᵃᵃᵃᵃ pa da ma da 'yagui.

⁵⁹ Nu'bú ra Jose bi ma bá tumpa rá ndo'yo ra Jesu, ne bi mant'i co 'nara t'axa dutu.

⁶⁰ Nepᵃ bi ma bá agui ja ra nt'agui nú'a xqui hyoqui'a ja 'nara hñado pa go xa nt'aguini hmaha'a. Nepᵃ bi got'a ra nt'agui co 'nara danga do, ne bi ma'a.

⁶¹ Ne guetᵃ ja ra nt'agui mi huhni ra Maria Magdalena ne nú'a ma'na ra Maria.

Ya nsute ja rá nt'agui ra Jesu

⁶² Rá hyax'a, ya xqui thogui nú'a ra pa de ra nthoqui, bi ma ya nda gá macja ne ya fariseo bá c'a'tsa ra Pilato,

⁶³ ne bi 'ñembi:

—Nú'i ma nda'ihē, dí beñhe gue nú'a ra hyate 'ñohø nú'bᵃ mi tetho bi 'ñena gue rá hñupa mi ma da yopa nte.

⁶⁴ Hangue dí nehe gui pᵃhna to'o da su ra nt'agui hñu pa, pa hinda 'ñehe yá nxadi dega xuui ne da be. Nu'bú ha, nuya nxadi ma da 'ñembabi ya ja'i gue xa yopa nte'a, ne ma'na strá nts'o nuna nc'uambana de nú'a rá mudi.

⁶⁵ Bi dadi ra Pilato ne bi 'ñena:

—Ma ga 'ra'ahᵃ ya soldado gui tsixhᵃ pa gui suhᵃ xá hño ra nt'agui asta habᵃ da za.

⁶⁶ Nu'bú nuya nda gá macja co ya fariseo bi ma bá su ra nt'agui ne bi hñu'tsua 'nara seyo ra do, ne bi zohni'ᵃ ya soldado pa bi su.

28

Ra Jesu bi yopa nte de ra du

(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Rá hyax'a de ya xqui thogui ra pa dega tsaya ne ya mi fudi da hyats'i de ra mudi pa de ra semana, ra Maria Magdalena ne ma'na ra Maria bi ma da c'a'tsa ra nt'agui.

² Y nura ora'a bi nja 'nara danga mbimhai, ngue'a bá cai 'nara enxe de mahets'i, ne ngu bi zohø habᵃ xqui t'agui ra Jesu, bi 'yent'a nú'a ra do xqui jot'a ra nt'agui, nepᵃ bi hñudi'a maña de nura do'a.

³ Nura enxe'a xi mri yot'i ngu 'nara huēi, ne nurá he xi xmá nt'axi ngu ra tse.

⁴ Y nu mi hyanda ya soldado njabᵃ, nu'ú bi umba ra nhuat'i co ra ntsu ne bi dagui bi hødu.

⁵ Nu'bú ra enxe bi zofo nú'ᵃ ya 'behña ne bi 'ñembi:

—Oguí tsuhᵃ. Nuga dí padi gue guí hoñhᵃ ra Jesu nú'a bi tho ja ra pont'i.

⁶ Nu'á ya jo'oua, ngue'a ya bi yopa nte ngu nú'a xqui maña'a. Bá ehᵃ gui hyanthᵃ habᵃ mi t'agui.

⁷ Nepᵃ grí maha 'bestho bá xiphᵃ ya nxadi'a gue nu'á ya bi yopa nte, ne nubyá ya bi 'met'o'a pa Galilea, nuni ja ma grí hyanthᵃni ma'na'qui. Pa gue'a dá ehe ga xi'ahᵃ.

⁸ Nu'bú bi ma hnest'ihī nú'ᵃ yoho ya Maria, ngu ts'ᵃ mi tsu y ngu ts'ᵃ mi johya. Bi ma'ᵃ pa bá xipa ya nxadi nú'a bi mangan ra enxe.

⁹ Ne nura ora mi 'yo ra 'ñu'ᵃ mi damfri bi nthēui ra Jesu ne nu'á bi zengua'ᵃ. Nu'bú nu'á bi joni habᵃ mi 'bai pa bi nsunda'ᵃ, ne bi hyapabi yá ua.

¹⁰ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi:

—Oguí tsuhᵃ. Grí maha gui xiphᵃ nú'ᵃ ma cu da ma pa Galilea ne ja grá nthē'beni'ᵃ ma'na'qui.

Ya soldado bi xipabi ya nda gá macja nú'a xqui nja

¹¹ De ya xqui ma nú'ᵃ ya 'behña, 'ra de gue nú'ᵃ ya soldado mri su ra nt'agui bi ma pa ja ra hnini pa bá xipa ya nda gá macja de gatho nú'a te xqui nja.

¹² Nu'bú ya nda gá macja bi 'ñu'tiui ya ndaxjua nda pa da umbabi'ᵃ ndunthi ra boja ya soldado pa da mangan 'nara nc'uamba,

¹³ ne bi 'ñembabi'ᵃ:

—Nu'ahᵃ pē'tsi te gui mañhᵃ gue de mi nxuui gá ahahᵃ, hangue nura ora'a nuyá nxadi ra Jesu bi zohø ne bi du'tsua'ᵃ rá ndo'yo.

¹⁴ Ha nu'bu da nja ra pa da badi ra nda de núna xa nja, odi tu ri muihu, ngue'a nuje go ma ga ñahe con gue'a.

¹⁵ Nu'bu ya soldado bi hñanga ra boja, nepu bi ma'u bi 'yøt'e ngu nú'a xqui sipabi. Hangue asta mapaya nuya xodyo camfri gue xi bi njabu ngu nú'a ra nc'uamba bi mangu ya soldado.

Ra Jesu bi umba yá 'bɛfi yá nxadi

(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁶ Nu'bu nú'u 'ret'ama'ra ya nxadi bi ma pa Galilea nuni ja ra t'øhø habu xqui xipabi ra Jesu da nthui.

¹⁷ Y ngu bi hyant'u ra Jesu xi bi nsunda, masque 'ra de gue'u hints'u mi camfri.

¹⁸ Nu'bu ra Jesu bi joni pa habu mi 'bui'u ne bi 'ñembi:

—Gatho ra ts'utbi xa t'endgagui ja ma 'ye pa ga nda nuni mahets'i ne nuua ja ra ximhai.

¹⁹ Hangue grí maha bá zofohu gatho ya ja'i nú'u 'bui ja rá nguni ra ximhai pa dua nxadi nehe'u, ne xi'tshu'u de rá thuhu ra Dada, ne de ra T'u, ne de ra Maça Ndahe.

²⁰ Nehe 'ñutuabihu'u da 'yøt'e gatho ngu nú'a stá 'bep'a'ihu. Y nuga nzantho ma ga 'bui con gue'ahu asta rá uadi ra ximhai. Njabu gue'a.

NSAN MARCO RA MAÇA HOGA T'ØDE NÚ'A BI 'YOFO NSAN MARCO

Ra Xuua Xi'tsate mi zofo ya ja'i ja ra mbonthi

(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Rá maça hoga t'øde ra Jesucristo rá T'ua Ajuá bi mudi njaua:

² Ra badi Isaia bi 'yofu nuya ya noya ya maya'bu gue Ajuá bi xipabi da 'yofu:

Ndi, nuga drá Ajuá dí pehna ma 'mehni pa da 'met'o de gue'e

pa da hyoc'a ri 'ñu.

³ Nuna ra 'mehni go guehna ma da ña nts'edi ja ra mbonthi ne da 'ñembabi ya ja'i njaua:

“Hyocja ra 'ñu pa da tho ma Hmuh, ne juañhu ya ts'aca'ñu.”

⁴ Y nu mi 'ñehe ra Xuua Xi'tsate bi njabu ngu nú'a xqui mangu Ajuá, bi 'ma ja ra mbonthi ne mi xipa ya ja'i mi ena: “Ñobrihu ne nxistehehu y Ajuá da pun'ahu ri ts'oquihu.”

⁵ Ha gathu nuya ja'i mi 'bu ja ra hnini Jerusale ne gathu rá nguni de ra hai Judea mi pa habu mi 'bu ra Xuua pa mi øde'hu nuya noya mi mañ'a ne pa mri njuani de yá ts'oqui ja rá thandi Ajuá. Y ra Xuua mi xi'tsi'hu ja ra dathe Jordá.

⁶ Y nú'á mi nhye dega xicameyo, ne mi ngat'a 'nara ngat'i dega xifri. Mi tsi ya hoga nc'oto ne ra t'afi dega sefi.

⁷ Y mi zofo ya ja'i ne mi embabi'hu:

—Ya xa 'ñepu bra 'befa de gueque 'na to'o ma'na ja rá ts'edi de gueque nú'a hindí 'ñepcagui ngugui ga xo'tua yá nthasthi yá thiza.

⁸ Xi majuani nuga dí xi'ts'a'ihu co ra dehe, pe nu'á ma da xi'ts'a'ihu co ra Maça Ndahi.

Rá sistehe ra Jesu

(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

⁹ Y nú'bu mi xi'tsate ra Xuua, bi 'ñehe ra Jesu de ra hnini Nasare de ra hai Galilea ne bi ma ja ra dathe Jordá, ne ja bá xi'tsini ra Xuua.

¹⁰ Y ngu mi bøxa ra Jesu de ja ra dehe habu xqui nxistehe, bi hyandi bi xogui

mahets'i y bá cai rá Maça Ndahi Ajuá ngu 'nara zi domitsu, ne bi zøhø ja gue'a.

¹¹ Nepu bi nt'øde 'nara noya de mahets'i ne bi 'ñena:

—Go gue'e ma hmaça T'ua'i, ne xi dí hop'a ri 'mui.

Ra Satá mi xaxa ra Jesu

(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

¹² Nu'bá 'bestho ra Maça Ndahi bi zixa ra Jesu ja ra mbonthi.

¹³ Y nuni ja bá 'buhni ñote ma pa habu mi 'bu ya mangu zu'ue. Ne ra Satá mi xaxa ra Jesu pa da nts'ocjhmaha. Y nu mi uadi nú'hu ñote ma pa, ya enxε bá hampi te da zi.

Ra Jesu bi mudi rá 'befi nuni Galilea

(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

¹⁴ Ha nú'bu mi jot'a fadi ra Xuua, ra Jesu bi zøhø ja ra hai Galilea, ne mi mangu ra hoga noya gue ya xa zøhø ra Nda de mahets'i xpá e pa da nda de guecua ja ra ximhai.

¹⁵ Ne mi ena:

—Ya bi zø ya pa ne 'bestho ma da nda de guecua ra Nda de mahets'i, hangue ñobrihu ne camfrihu ra maça noya.

Ra Jesu bi zofo goho ya mehuá pa dyá nxadi'a

(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶ 'Nara pa mi 'yoni ra Jesu ja ra ñanga ndehe Galilea ne ja bá handri ra Simu ne ra Andre rá cu mi ent'a yá xit'a ja ra ndehe pa da mpehuá ngue'a nu'á myá mehuá'hu.

¹⁷ Nu'bá ra Jesu bi 'ñembi'hu:

—Bá eh, tengaguihu y nuga ga u't'ahu gui mpehuáhu dega ja'i.

¹⁸ Hangue nu'á 'bestho bi zohni yá xit'a ne bi dena ra Jesu.

¹⁹ Nepu ra Jesu bi thogui má ts'hu ringuehni ne bi hyanda ra Cobo ne ra Xuua yá t'hu ra Sebedeo mi o mbo ra motsa mi pø'ta yá xit'a.

²⁰ Nu'bá bi zofo'hu, y nu'á bi zohni yá dada ja ra motsa co yá 'bego ne bi deni'hu ra Jesu.

'Nara 'ñøhø mi pø'tsa 'nara ts'ondahi

(Lc. 4:31-37)

²¹ Nepu bi ma'hu ja ra hnini Ncapernau, ne nu mi dat'a nsabdo ra pa dega tsaya, ra Jesu bi yat'a ja ra nija ne mi xahna ya ja'i.

²² Ha nu'á bi 'yø de nú'a mi mā ngue'a mi xahni'hu ngu 'na to'o mi ha ra ts'edi pa

da t'øt'e nú'a ma, y hingue ngu nú'u ya xahnate de yá ley'u.

²³ Ne ja xqui zøhni ja yá nija'u 'nara 'ñøhø mi pɛ'tsa 'nara ts'ondahi, ne nu'á bi mafi bi 'ñena:

²⁴ —Nu'i Jesu grá me Nasare, ¿te ma gui 'yøtcahe? ¿Ha gue xcá ehe pa gui huatcahe? Dí pahe to'o'i, nu'i go gue'e rá Mäca T'u'i Ajuä.

²⁵ Nu'bú ra Jesu bi zui nura ts'ondahi ne bi 'ñembi:

—¿Co'ta ri ne, pøni de nuna ra 'ñøhø!

²⁶ Nepu nura ts'ondahi bi japa nú'a ra 'ñøhø da nduse, ne bi mafi nts'edi, ne bi bøni de gue'a.

²⁷ Hangué gatho ya ja'i bi 'yø ne bi 'ñémse'u 'na ngu ma'na:

—¿Te rí bønga nuna? ¿Te ma 'ra'yo nt'udibyana? ¿Te ma ts'edi hani? ¡Ngue'a nuní 'bepa ya ts'ondahi da bøni y nu'ú øtuabi!

²⁸ Hangué haburaza ja ra hai Galilea xi bi dama 'ño ra noya de nú'a xqui 'yøt'a ra Jesu.

*Ra Jesu bi 'yøthebi rá to ra Simu Pedro
(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)*

²⁹ Y mi bønga ra Jesu de ra nija bi ma ja rá ngu ra Simu ne ra Andre nú'u mi 'ñoui, bi mɛui'u ra Cobo ne ra Xuua.

³⁰ Ha nurá to ra Simu mi 'bɛni mi umba ra nzø, ne nu'ú 'bestho bi xipa ra Jesu gue mi hñeni'a.

³¹ Nu'bú ra Jesu bi ma bi gats'i de 'nará 'yɛ, bi 'ba'mi, ne 'bestho ra ora'a bi tsayabi ra nzø, nepu nú'a ra 'bɛhña bi umbabi te da zi'u.

*Ra Jesu bi 'yøthe ndunthi ya da'thi
(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)*

³² Ha nura pa'a de mi nde bá ts'impabi ra Jesu gatho nú'u to'o mi hñeni ne nuto mi pɛ'tsa ya ts'ondahi.

³³ Y gatho ya ja'i de ra hnini bi munts'a ja ra gosthingu habu mi 'bu ra Jesu.

³⁴ Y nu'á bi 'yøthe ndunthi ya ja'i to'o mi pɛ'tsa 'rama'na'ño ya hñeni, ne bi 'yeni ndunthi ya ts'ondahi, ne himi hopi da ña ya ts'ondahi ngue'a nu'ú mi paði to'o'a.

*Ra Jesu bi zofu ya ja'i nuni Galilea
(Lc. 4:42-44)*

³⁵ Rá hyax'a ra Jesu bi nangui hamxuditho ne bi bøni bi ma ja ra mbonthi ne ja bá apabini Ajuä rá Dada.

³⁶ 'Mɛfa bi ma ra Simu ne nú'u to'o mi 'ñoui, bi ma bá honi'a.

³⁷ Y nu mi zudi'a bi 'ñembi:

—Ndunthi ya ja'i hoñ'a'i.

³⁸ Pe ra Jesu bi 'ñena:

—Maha ja ya t'uca hnini nú'u ja nthets'i de guecua pa ga zofu'u nehe, ngue'a pa gue'a stá ehe.

³⁹ Nu'bú bi ma gatho ja rá nthets'i ra hai Galilea, ne ra Jesu bi zofu ya ja'i ja yá nija, ne bi 'yenga ya ts'ondahi.

*Ra Jesu bi 'yøthe 'na mi henga ra lepra
(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)*

⁴⁰ 'Nara 'ñøhø mi tsu 'nara hñeni rá thuhu ra lepra nú'a tsit'atho ra ngø, bi 'ñehe bi ndandiñahmu ja rá thandi ra Jesu ne bi bantebi bi 'ñembi:

—Nu'bu gui nehma, nu'í ja ri ts'edi pa gui 'yøthegui de nuna hñeni tsuqui.

⁴¹ Nu'bú ra Jesu bi huequi ne bi hñu'tsuabi rá 'yɛ ne bi 'ñembabi:

—Haha dí ne, y ya gá ñani.

⁴² Ha nu mi mangua ra Jesu njabu, nu habu xqui 'ya, 'bestho bi 'yostho ne bi 'mɛi xi xá hño rá ndo'yo.

⁴³⁻⁴⁴ Nu'bú ra Jesu bi hñu'mba ra hña ne bi 'ñembi:

—Jamasu gue ni 'na hinto gui xipi. Hønsɛ nu'a dí ne, grí ma ja ra nija gui 'ñudi ja ra macja ne ja guehni ma gui unga ra 'baha nú'a bi mangua ra Moise da t'uni, y njabu da fadi gue ya xcá ñani de ri hñeni.

Nepu bi 'bepa nú'a ra 'ñøhø da ma.

⁴⁵ Pe nu mi ma nú'a ra 'ñøhø bi mudi bi xipa gatho ya ja'i nú'a xqui t'ø'tuabi ne xi bi 'yonga ra 'bede. Hangué ra Jesu ya himi tsa da yut'a ja ya hnini pa da zofu ya ja'i ngue'a xi xqui munts'a ndunthi. Ne hangué nu'á mi 'bɛitho ja ya mbonthi, y nehe mi paní ndunthi ya ja'i de haburaza pa mi c'a'tsi'a.

2

Ra Jesu bi 'yøthe 'nara ts'onate himi tsa da 'ñani

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

¹ Ne mi thogui 'raya pa ra Jesu bi mengui pa Ncapernau, y ya ja'i bi 'yøde gue xqui zøni'a ja nú'a ra ngu habu xqui mihi'a.

² Hangue 'bestho ndunthi ya ja'i bi ma habu mi 'bu'a y asta himbi 'ñeni gatho mbo ja ra ngu. Hangue 'ra mi 'baitho môte ra gosthi, y ra Jesu mi xipabi ra maça noya.

³ Nepu bi zøhø 'raya ja'i y goho de gue'u mbra ndude 'nara ts'onate.

⁴ Y himbi za bi yut'i'u habu mi 'bu ra Jesu ngue'a xqui munts'ini ndunthi ya ja'i. Hangue bi bøx'u maña, bi xø'tsa 'nara xeni de ra xangu pa bi ca'ma ra ts'onate co rá 'bebo asta habu mi 'bai ra Jesu.

⁵ Nu'bú ra Jesu bi baði gue nu'ú xi mi ja yá jamfri hangue bi 'ñemba ra ts'onate:

—Ma t'u'i, dí pun'a'i gatho ri ts'oqui.

⁶ Ha mi huhni 'raya xahnate de ra ley, ne mi bense njaua ja yá mfeni'u:

⁷ “¿Hanja manga njabuni gue ri 'ñet'a Ajuá? Ngue'a hønse Ajuá go gue'a tsa da punga ya ts'oqui, y hinto ma'na.”

⁸ Pe ra Jesu 'bestho bi batho nú'a mi beñ'u ne bi 'ñembi'u:

—¿Hanja guí beñu njabu?

⁹ ¿Nda'a ma'na hinxá hñei pa ga xipa ra ts'onate: “Dí pun'a'i ri ts'oqui”, o ga embabi: “Bai, juxa ri mfidi ne 'yo”?

¹⁰ Nde, pa gui pahu gue Nú'a To'o bi e bi Nja'i pe'tsa ra ts'edi ja ra ximhai pa da pumba yá ts'oqui ya ja'i, ma ga øt'a njaua:

Nu'bú bi 'ñemba ra ts'onate:

¹¹ —Dí xi'a'i, 'bai, juxa ri mfidi ne grí ma ri ngu.

¹² Nu'bú 'bestho bi 'mai ra ts'onate, ne bi guxa rá mfidi ne bi bøni ja yá thandi gatho ya ja'i. Hangue nu'ú xi bi 'yø ne bi nsunda Ajuá ne bi 'ñena'u:

—Ni 'na'qui hinstá hanthu 'nara t'øt'e ngu núna stá hanthabya.

Ra Jesu bi zofo ra Leví pa drá nxadi

(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

¹³ Nepu ra Jesu bi yo mengui ja ra ñanga ndehe ne ja bá munts'ini ndunthi ya ja'i ne ja guehni bi xahni'u.

¹⁴ Nepu bi ma de guehni'a, ne 'mefa bi hyanda ra Leví rá t'u ra Alfeo mi hudi ja rá mexa mi pe rá 'bæfi dega nguxboja. Ne bi 'ñembabi:

—Bá ehe tengagui.

Nu'bú ra Leví bi 'mai bi deni'a.

¹⁵ Ne 'na'qui ra Jesu ne yá nxadi mi huhni ja rá ngu ra Leví mi ñungüi ya 'ñatsa nguxboja ne ma'ra ya ts'oja'i to'o himi øt'e

ngu nú'a manga rá ley ra Moise. Gatho mi huhuini'u ngue'a ndunthi de gue'u xqui deni'a.

¹⁶ Nu'bú 'raya xahnate de ra ley ne 'raya fariseo nú'u ya ja'i to'o nts'edi jamasu rá ley ra Moise, bi hyanda ra Jesu mi ñungüi ya nguxboja ne nú'u ma'ra ya ts'oja'i. Hangue nu'ú bi 'yambabi yá nxadi ra Jesu bi 'ñembi: —¿Hanja di ñungüi núyu ya 'ñatsa nguxboja ne núyu ma'ra ya ts'oja'i?

¹⁷ Pe ra Jesu bi 'yøde nú'a mi mañ'u ne bi 'ñembabi'u:

—Nu'u tó'o 'yo má hño hingui hongra ra medico, pe nu'u tó'o di hñeni ha. Nuga stá ehe pa ga zofo ya 'yøt'ats'oqui pa da ñobri, hingue stá ehe ga zofo nú'u øt'e xá hño.

Ra Jesu bi t'ambabi de ra ayuno

(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

¹⁸ 'Nara 'mi'qui mri ayuna yá nxadi ra Xuua ne yá nxadi ya fariseo, bi 'ñehe 'raya ja'i bi c'a'tsa ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—¿Hanja nuyá nxadi ra Xuua ne yá nxadi ya fariseo di ayuna'u, pe nuri nxadigue hingui ayuna?

¹⁹ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—¿Ha gue dí 'ñepi da ayuna nuya ja'i to'o xa ts'ohna ja 'nara nthati? Hina. Nu'ú da ñuni xá hño ngue'a 'bu'u co nú'a to'o ma da nthatui rá 'behña. Mientra 'bu'u co ra navio hindí 'ñepi da ayuna.

²⁰ Pe ma da zø ra pa gue sta damfri'u da ts'ixa ra navio, nu'bú ha, gue'bu da ayuna nú'u yá amigo'a.

²¹ Hindí 'ñepi da 'bø'ta 'nara zedutu co 'nara 'ra'yo dutu, ngue'a nura 'ra'yo dutu'a da gøt'a nura zedutu y ma'na da ntani.

²² Nixi hingui tsa da sit'a ra 'ra'yo vinu ja 'nara zebota, ngue'a ra 'ra'yo vinu da føca ra zebota, y njabu da ts'oca ra bota y da mfanga ra vinu. Ma'na xá hño da sit'a ra 'ra'yo vinu ja 'nara 'ra'yo bota pa njabu hinte da ja.

Ya nxadi bi doca ya ngaha gá trigo ra pa dega tsaya

(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

²³ 'Nara sabdo ra pa dega tsaya ra Jesu bi thogui co yá nxadi ja 'raya huahi, y nuyá nxadi bi mædi bi doca ya ngaha dega trigo.

²⁴ Hangue ya fariseo bi 'ñemba ra Jesu:

—Ndi, ri nxadi thoca ya ngaha gá trigo, y nubyá go ra pa dega tsaya, y ra ley mā gue hinda t'øt'e njabu.

²⁵ Nu'bú ra Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—¿Ha hincá hñe'thu nú'a bi 'yøt'a ra Davi ne nú'u mi 'ñoui nú'bu mi za ra thuhu y mi otho te da zi'u?

²⁶ Nu'á bi yut'a ja rá nija Ajuá ne bi zi nuya thuhme xqui thuxni ja rá thandi Ajuá, ne bi umba nú'u to'o mi 'ñoui pa da ziui. Y nuya thuhme'u himrí 'ñepi to'oraza da zi, hønse ya macja. Bi t'øt'a njabu nuya pa'u nú'bu mrá ndamacja ra Abiatar. Y hingrá ts'oqui nú'a bi 'yøt'a ra Davi.

²⁷ Nehe ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Ra pa dega tsaya bi thuts'i pa rá hño ya ja'i, hingo bi thoca ya ja'i pa da 'múi ja rá hmanda ra pa dega tsaya.

²⁸ Hangué Nú'a To'o bi e bi Nja'i ha ra ts'edi pa da manda masque ra pa dega tsaya.

3

*'Nara 'ñøhø xqui 'yot'a 'nará 'yε
(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)*

¹ Ra Jesu bi yut'a ma'na'qui ja ra nija, ne xqui zønini 'nara 'ñøhø xqui 'yot'a 'nará 'yε.

² Y ya fariseo mi aca ra Jesu ua da 'yøthebi rá 'yε nura pa dega tsaya, pa da za da ñapabi.

³ Nu'bú ra Jesu bi 'ñemba nú'a ra 'ñøhø xqui 'yot'a rá 'yε:

—Bá ecua, 'bai ja yá thandi ya ja'i.

⁴ Nepu bi 'yamba ya fariseo ne bi 'ñembi:

—¿Ha dí 'ñepi 'nara ja'i da 'yøt'a 'nara hño ra pa dega tsaya, o da 'yøt'a nú'a hincá hño? ¿Ha gue xá hño da ñamba rá te 'nara ja'i, o da hyo'a?

Pe ya fariseo hinte bi datuabi.

⁵ Nu'bú ra Jesu bi bø rá cuε, ne bi du rá mui ndunthi ngue'a nuya fariseo'u himi ja yá nthecate. Hangué bi 'ñemba ra da'thi:

—Tunga ri 'yε.

Y nu'á bi 'yøt'a njabu ne 'bestho bi ñanga rá 'yε.

⁶ Nu'bú bi bonga ya fariseo ne bi ma bá c'a'tsua yá mfats'i ra nda Erode pa bi 'ñu'ti'u hanja da za da hyohma'u ra Jesu.

Ndunthi ya ja'i mi 'búi ja ra ñanga ndehe

⁷ Pe nura Jesu bi ma ja ra ñanga ndehe co yá nxadi, ne bi deni'a ndunthi ya ja'i me Galilea.

⁸ Nehe mi deni'a ya me Judea, ne ya me Jerusale, ne ya me Idumea, ne ya me Tiro, ne ya me Sidó co nú'u ya me ri'nandi ra dathe Jordá. Mi ehe da c'a'tsi'a ngue'a xqui 'yøde'u de nú'u ya danga nt'udi mi øt'e.

⁹ Ha ra Jesu bi xipa yá nxadi gue da dat'a 'nara motsa guetbu ja ra ñanga ndehe, ngue'a xi xmá nts'i'mi ja ra hmunts'i co rá ndunthi ya ja'i.

¹⁰ Ra Jesu xqui 'yøthe ndunthi ya da'thi, hangue ringue'a gatho nú'u to'o mri hñeni mri 'ñent'i pa da zudi da dani'a.

¹¹ Y nu'u tó'o mi pe'tsa ya ts'ondahi, mi hyanda ra Jesu bi ndandiñahmu'u ja rá thandi, ne mi mafi mi ena'u:

—Nu'i go gue'e rá T'u'i Ajuá.

¹² Nu'bú ra Jesu bi 'bepabi nú'u ya ts'ondahi gue hinda xipa ya ja'i mi to'o'a.

Ra Jesu bi zohna nú'u 'ret'amayoho yá nxadi

(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³ Nepu ra Jesu bi bøxa ja 'nara t'øhø ne bi zohna nú'u to'o xqui huahni, ne nu'ú bi ma bá munts'ini con gue'a.

¹⁴ Y nu'á bi hñuxa 'ret'amayoho ya nxadi pa da 'ñoui, ne pa da mehni da zofo ya ja'i.

¹⁵ Ne bi umba ra ts'edi pa da 'yøthe ya da'thi ne da 'yenga ya ts'ondahi.

¹⁶ Y nuya guehya yá thuhu nú'u 'ret'amayoho yá nxadi: ra Simu nú'a 'mefa bi thu'mbabi ra Pedro;

¹⁷ ra Cobo ne ra Xuua yá t'u ra Sebedeo nú'u bi thu'mbabi ya Boanerge nú'a ne da 'ñena xi ja yá ts'edi ngu ra ngani.

¹⁸ Bi thuts'i nehe ra Andre, ra Lipe, ra Tolo, ra Teo, ra Toma, ra Cobo rá t'u ra Alfeo, ra Tadeo, ne ra Simu nú'a xqui 'ñoui nú'a ra hmunts'i rá thuhu ya cananista,

¹⁹ ne ra Juda Iscariote nú'a to'o bi da ra Jesu.

Ra Jesu bi t'embabi gue mi hampa rá ts'edi ra nda de ya ts'ondahi

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

Nu mi gai ja ra t'øhø ra Jesu ne yá nxadi bi yut'i'u ja nú'a ra ngu xqui mihi.

20 Nu'bu bi yopa munts'a ma'na'qui ndunthi ya ja'i asta himi tsa da ñunga ra Jesu ne yá nxadi.

21 Nepu bi 'yøde nuya mengu rá ngu ra Jesu gue hinte xqui zi'a, hangue bi 'ñehe'u pa da zits'i'a ngue'a mi eñ'u gue xqui 'be rá mfeni.

22 Nehe 'raya xahnate de ra ley xqui 'ñehe de Jerusale mi 'ñémbi'u:

—Nuni ra Jesu pe'tsa ra Beelsebú nú'a ra nda de ya ts'ondahi, ne hampa rá ts'edi'a pa da 'yenga nú'u ma'ra yá mits'ondahiui.

23 Hangue ra Jesu bi ma'ta nuya xahnate'u pa bi xipa 'nara 'bede ne bi 'ñémbi:

—¿Ha gue da za ra ts'ondahi da 'yenga yá mits'ondahiui?

24 Nu'bu 'nara hnini da hegue sehe, da nhuata gatho ra ts'utbi.

25 Y nu'bu 'nara 'múi da 'ñatsa 'na ngu ma'na, hinda za da 'múi 'nadb'u.

26 Y nu'bu ra ts'ondahi da ntuhni co yá mits'ondahiui, nu'bu da nhuata yá ts'utbi'u.

27 Nixi hinto da za da yat'a ja rá ngu 'nara 'ñøhø nú'a xi o rá ts'edi, ne da bepabi nú'a te pe'tsi nu'bu hingue 'met'o da du'ti. Njabu ha, da za da bepabi.

28 Majuani dí xi'ahu, gatho ya ts'oqui ne ya ts'one da za dra punbabi ya ja'i,

29 pe nu'a tó'o da ñama'ñu de nú'a øt'a ra Maça Nda, otho rá pumbate, ne da duxa rá ts'oqui pa nzantho.

30 Bi ma njabu ngue'a ya xahnate de ra ley ya mi ñama'ñu de rá 'befi ra Maça Nda, ngue'a xqui mañ'u gue ra Jesu mi pe'tsa 'nara ts'ondahi.

Rá nana ne yá cu ra Jesu
(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

31 Ne 'mefa bi zøhø rá nana ra Jesu co yá høcu, bi 'mai'u møte ne bi mehni to da ts'i'a.

32 Ne ndunthi ya ja'i xqui munts'i ja ra ngu ne mi huhni ja rá nthets'i ra Jesu. Nepu ra 'mehni bi xipabi ne bi 'ñémbi:

—'Bahni ri nana ne ri cu møte bí tøp'a'i.

33 Ha nu'á bi dadi:

—¿To'o ma nanaga, ne to'o ma cuga?

34 Nu'bu bi nhyani ne bi hyanda gatho nú'u mi huhni ja rá nthets'i ne bi 'ñena:

—Nuyá go guehyu ma nana ne ma cu.

35 Ngue'a nu'u tó'o da 'yøtua rá paha Ajuá, go gue'u ma cu, ma nju ne ma nana.

4

Ra 'bede de ra mot'i
(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

1 Ra Jesu bi yopa mudi da xahna ya ja'i ja ra ñanga ndehe, ne ja bi thets'ini ndunthi ya ja'i, hangue nu'a bi 'yøt'e, bi bøts'e bi hñudi ja 'nara motsa mbo ja ra dehe, ne gatho ra hmuntsja'i bi gohi ja ra ñanga ndehe.

2 Ne mi utua ya ja'i ndunthi ya t'øt'e co ya 'bede, ne bi 'ñembabi'u:

3 —'Yødehu núna ma ga xi'ahu de 'nara mot'i.

4 De nu mi xanga ya nda, 'ra bi zo ja ra 'ñu y ya ts'int's'u bi 'ñehe bi gondi.

5 Ma'ra ya nda bi zo ja ra 'bodo habu xma nxini ra hai hangue bi dama føts'e.

6 Pe nu mi nzø ra hyadi bi huixqui ne bi 'yot'i'u ngue'a mi otho ndunthi yá 'yu.

7 Ma'ra ya nda bi zo ja ya 'bo'bini, y ya 'bini bi dama nte ne bi xumi nú'u ya nda xqui føts'e, hangue bi 'yot'i ne himbi hogui.

8 Pe nu ma'ra ya nda bi zo ja ra hoga hai, bi føts'e ne bi nte, ne bi unga yá sofo, 'ra bi unga 'natema'ræt'a ya nda, ma'ra bi unga hñu'rate, ha nu ma'ra asta bi unga 'na nthebe ya nda.

9 Nu'bu ra Jesu bi 'ñémbi'u:

—Nu'a tó'o ja rá nt'øde pa da 'yøde, dá 'yøde núna dí ma.

Te rí bøni nuya nt'udi
(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

10 Y nu de ya xqui ma ra hmuntsja'i, nu'bu nú'u 'ræt'amayoho yá nxadi ne nú'u ma'ra xqui gohi, bi 'yambabi'u ra Jesu bi 'ñémbi:

—¿Te ne da ma nú'a ra 'bede gá xicje?

11 Y nu'á bi 'ñémbi'u:

—Go rá paha Ajuá gui pahu nú'a himi fadi maya'bu de hanja ri manda Ajuá, pe nu'u ma'ra ya ja'i nú'u hingui dena Ajuá ma da 'yøde co ya 'bedetho.

12 Ma da nja ngu manga ra Maça T'ofu, gue masque da hyandi'u, pe hinda zo yá mfeni, masque xi da 'yøde, pe hinda badi'u, hangue hinda ma da ñobri pa hindra pumbabi yá ts'oqui.

Ra Jesu bi ma te ri bonga nura 'bede de ra mot'i

(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³ Nehe bi 'ñembabi'ua:

—¿Ha gue himbi zo ri mfenihua nuna ra 'bede de ra mot'i? Nu'bú ¿hanja da za gui pahua ma'ra ya 'bede nú'ua ma ga xi'ahua?

¹⁴ Nu'a ra mot'i go gue'a to'o mangua ra maca noya.

¹⁵ Y nu'ua ya nda bi zo ja ra 'ñu go gue'ua to'o bi 'yøde ra maca noya, y ra Satá 'bestho bi 'ñehe bi patua yá mfeni pa da pumfri nú'a ra maca noya xqui sipabi.

¹⁶ Ha nu'ua ya nda bi zo ja ra 'bodo go gue'ua to'o bi 'yøde ra maca noya y 'bestho bi dama gamfri y ne xi bi johya.

¹⁷ Pe ngu nú'ua bi 'ñotho yá 'yu, go gue'ua to'o camfri 'raya zi patho, ne sta tho ya nt'atsate o ya ts'othogui po rá ngue ra maca noya, nu'bú 'bestho da 'uegue'ua.

¹⁸ Ha nu'ua ya nda bi zo ja ya 'bo'bini go gue'ua to'o bi 'yøde ra maca noya,

¹⁹ pe nu'ua ri ho ndunthi ya ts'ojohya de ra ximhai, ne beni hanja da za da me'tsa ndunthi ya t'øt'e ne da dahá ndunthi ra boja. Hangue nuya ya ts'onc'at'i hingui hopi da te yá jamfri, ne nú'a bi 'yøde da 'meditho.

²⁰ Ha nu'ua ya nda bi zo ja ra hoga hai bi unga yá sofo, 'ra bi unga 'natema'ret'a ya nda, ne ma'ra bi unga hñu'rate, ha nu ma'ra 'na nthebe, nu'ua go gue'ua to'o bi gamfri ra maca noya ne xi bi hnequi yá hoga 'befi.

Ra 'bede de ra ñot'i

(Lc. 8:16-18)

²¹ Ra Jesu bi yopa zofo ra hmuntsja'i ne bi 'ñembabi:

—Hinto da tsøgue 'nara ñot'i ne da ye'mba 'nara 'bøts'e o da ja nja'ti de ra fidi. Hina, dra tøte habua da nøgue pa da yot'i xá hño.

²² Njabua nehe nú'a ja mant'aguibya, 'mefa ma da hnequi, ne nú'a hingui tsa da fadibya, 'mefa ma da fadi.

²³ Nu'a tó'o ja rá nt'øde pa da 'yøde, dá 'yøde nú'ua dí ma.

²⁴ Nehe bi 'ñembi'ua:

—Ngu t'ena, co nura t'eni guí eñhua, con guet'atho ma da t'eñ'ahua, y asta ma'na da thu'ts'a'ihua ri t'eniua. Hangue dí xi'ahua,

jamasuhua hanja gui 'yødehua nú'a dí ma, ngue'a nu'bua gui jamasuhua, ma da zo ri mfenihua, pe nu'bua hingui jamasuhua, hinda za gui pahua.

²⁵ Ngue'a nu'a tó'o da badi nú'a dí ma, ma'na da t'umbabi ra mfadi, pe nu'a tó'o hinxa badi, nú'a ma da thacuabi nú'a ra mfadi pe'tsi.

Ra 'bede de ra nda nú'a 'yo rá te

²⁶ Nehe bi xipabi'ua:

—Rá hmanda Ajuá nja ngu 'nara 'ñøhø pot'a ya nda.

²⁷ Y nú'a ra mot'anda'a aha dega xuui ne nangui dega xudi bí c'a'tsa rá 'bot'i. Ne nú'a ra 'bot'i'a da føts'e ne da nte, pe nú'a ra 'ñøhø hingui paði hanja xa njabua.

²⁸ Ra hai øt'e pa da føts'e, da nte, da hneca rá 'bai, ne 'mefa da bø yá daxi.

²⁹ Ne ya sta ñats'i, 'bestho nura mot'i'a da ma da xofo ngue'a ya bi zø ra pa dega sofo.

Ra 'bede de ra nda dega mostasa

(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Nepua ra Jesu bi 'ñena:

—Ma ga xi'ahua ma'na ra 'bede ri nhyecuauí rá hmanda Ajuá.

³¹ Rá hmanda Ajuá nja ngu 'nara nda dega mostasa, nú'a ma'na go ra zi notsi de gatho ma'ra ya nda.

³² Pe nu sta 'bot'a nú'a ra nda, ma'na da nte ne da ntangui que gatho ma'ra ya ndapo, ne da nja yá danga 'yēza asta ya ts'int's'ua da za da nøhni.

Ra Jesu bi zofo ya ja'i dega 'bede

(Mt. 13:34-35)

³³ Ra Jesu mi xipabi'ua ra maca noya co ndunthi ya 'bede asta habua bi za bi zo yá mfeni'ua.

³⁴ Mi zofo ya hmuntsja'i co ya 'bedetho nú'ua ri nhyecuauí rá hmanda Ajuá, pe nu'bua mi 'buesui yá nxadi mi xipabi'ua te rí bøni nú'ua ya 'bede xqui xipabi'ua.

Ra Jesu bi japi bi tsaya ra b'anthi

(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ Y nu mi put'a ra nde ra pa'a, ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—Ma ga 'raxhua ri'nandi ra ndehe.

³⁶ Hangue bi 'ñedi'a de ra hmuntsja'i, ne nu'a ne yá nxadi bi gu ra motsa habua mi

o'a pa da 'rax'u ri'nandi, ne ma'ra ya ja'i bi deni'u co ya t'uca motsa.

³⁷ Y ya de mi 'yo'u ja ra ndehe, bi mu'nara danga banti ne mi tonts'a ra dehe ja ra motsa asta mi ne xa ñuxhma.

³⁸ Ha ra Jesu mi aha ja ra ts'at'a motsa ne xqui 'yents'a rá ñaxu ja 'nara nthuhña, ne yá nxadi bi ma bá a, ne bi 'ñembabi:

—¡Xahmate! 'Matho hinguí tu ri mai gue ma ga cuihu ja ra dehe.

³⁹ Nu'bú ra Jesu bi nangui ne bi zui ra banti, ne bi 'ñemba ra ndehe:

—¡'Butho!

Y 'bestho bi tsaya ra banti ne ya himbi 'ñani ra ndehe.

⁴⁰ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—¿Hanja guí tsuh? ¿Ha gue otho ri jam-frihu?

⁴¹ Nu'bú nuyá nxadi'a bi 'yø'u, ne mi 'ñéms'e'u 'na ngu ma'na:

—¿Te ma ts'edi hani 'bu? ngue'a asta ra ndahi ne ra ndehe øtuabi.

5

Ra Jesu bi 'yembaya ts'ondahi 'nara 'ñøhø me Gadara

(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

¹ Nepu ra Jesu ne yá nxadi bi zoni ja ra hai Gadara de ri'nandi ra ndehe.

² Y ra Jesu bi gai de ra motsa, y 'bestho bi nthui 'nara 'ñøhø xqui 'ñehe de habu ja ya nt'agui ne mi pe'tsa ya ts'ondahi.

³ Nura 'ñøhø'a ya xi ja mi 'buhni ja ya nt'agui, ne hinto mi tsa da zami masque dra that'i co ya cadena.

⁴ Ndunthi ya 'mi'qui xcri that'i co ya cadena ja yá 'ye ne ja yá ua, pe nu'á mi c'actho ne mi øt'e ya xenitho, ne hinto mi ja rá ts'edi pa da zami.

⁵ Ma pa ra xuui mi 'yo ja ya t'øhø ne ja ya nt'agui ne nzantho mi mafi ne mi ntseni sehε co ya do.

⁶ Pe nú'a ra 'ñøhø mi hyanda ra Jesu de yabu, bi nest'ihí bi ma bá tsudi ne bi ndandiñahmu.

⁷ Nepu bi mafi nts'edi ne bi 'ñena:

—Nu'i Jesu, rá T'u'i Ajuá de mahets'i, ¿te 'be guí ne con guecje? Dí bante'ihé ja rá thuhu Ajuá gue ote xqui ma guí 'yøtcahe.

⁸ Bi mā njabu ngue'a ra Jesu ya xqui 'ñembabi:

—¡Nu'ahu ts'ondahíhu, pøñhu de nuna ra 'ñøhø!

⁹ Nepu ra Jesu bi 'yambi:

—¿Te rá hu'ahu?

Y nu'ú bi dadi bi 'ñena:

—Xa thu'mgahe ya 'motho ngue'a xi dí ndunthihe.

¹⁰ Nepu nuya ts'ondahi'u xi bi bantebi ra Jesu gue hinda 'yeni de ra hai Gadara.

¹¹ Ne guetbu ja ra t'øhø mi 'yoni 'nara danga taxo ya ts'udi mi ñuni.

¹² Hangué nú'u ya ts'ondahi bi bantebi ra Jesu ne bi 'ñembi:

—'Racje nsequi ga ma ga c'atheni ja ya ts'udi.

¹³ Nu'bú ra Jesu bi umba nsequi bi ma'u pa bi yut'a ja ya taxo ts'udi. Y nuya taxo ts'udi'u bi nest'ihí bi nhyøt'a ja ra ndehe ne bi jat'i'u. Ne nú'a ra taxo mi ngu yo 'mo.

¹⁴ Nu'bú nú'u ya mapts'udi bi nest'ihí bi ma'u pa mbo ra hnini ne gatho rá nthets'i pa mi xipa ya ja'i de nú'a te xqui nja. Nepu ndunthi ya ja'i bi 'ñehe pa da hyandi te xqui nja.

¹⁵ Nú'ú bi zøhø habu mi 'bui ra Jesu ne mi 'buhni nehe nú'a ra 'ñøhø to'o mi pe'tshma ya ts'ondahi, ne bi hyandi'u mi huhni, ya mi he rá dutu ne ya mi ja rá mfeni. Nu'bú xi bi 'yø'u ngue'a nu'ú mi padi gue nura 'ñøhø'a xi mi pe'tsa ndunthi ya ts'ondahi hmaha.

¹⁶ Nepu nuya ja'i to'o xqui hyandi te bi tho ya ts'udi ne ra 'ñøhø to'o mi pe'tsa ya ts'ondahi, bi metuabi ma'ra, ne xi bi 'ño ra 'bede.

¹⁷ Hangué ya me Gadara bi mudi bi bantebi ra Jesu gue da bøni de guehni.

¹⁸ Y nu mi yopa bøxa ra Jesu ja ra motsa, ra 'ñøhø nú'a to'o mi pe'tsa ya ts'ondahi bi bantebi'a gue da hopi da meui.

¹⁹ Pe ra Jesu himbi hopi, bi 'ñembi:

—Grí ma ri ngu ne bá xipa gatho ri ja'i de gatho nú'u ya t'øt'e xa 'yøt'a'i Ajuá ngue'a bi huec'a'i.

²⁰ Hangué bi ma nú'a ra 'ñøhø nuni ja ra hai Decápoli ne ja bi 'muhni bi xipa ya ja'i de nú'a te xqui 'yøtuabi ra Jesu, ne gatho to'o bi 'yøde xi bi 'yø'u.

Bi ñani rá t'ixu ra Jairo, nehe bi ñani nú'a ra 'behñá bi damba rá he ra Jesu
(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

21 Ra Jesu ne yá nxadi bi yopa 'raxa ma'na'qui pa ri'nandi ra ndehe, ne ja bi mani 'nara hmuntsja'i pa bá tsadi'a ja ra ñanga ndehe habu bi zøhø.

22 Nehe bi zøni 'nara 'ñøhø mrá thuhu ra Jairo y mi gue'a 'na de nuya nda de ja yá nija'u. Y nu mi hyanda ra Jesu bi ndandiñahmu ja yá ua'a.

23 Nepu bi bantebi bi 'ñembi:

—Ma zi t'ixu ya ma da du. Maha pa gui hñu'tsua ri 'ye pa nu'á da ñani y hinda du.

24 Hangue ra Jesu bi meui'a, ne 'nara danga hmunts'i bi deni ne xi xma nts'i'mi.

25 Nehe mi pani 'nara 'behña mi xo'tua ya ji, ya mi pe'tsa 'ret'amayoho njeya mi tsu nura hñeni'a.

26 Xqui degue gatho rá boja ja ya medico y ni ts'u hinxqui zamahño, ma'na mi 'yo mri za'ye.

27 Nú'a ra 'behña'a xqui 'yøde nú'a mi øt'a ra Jesu, hangue bi deni ja ra hmuntsja'i, bi joni ne bi dambabi rá he.

28 Ngue'a mi bense'a gue masque hønse rá he da dambabi, nu'á da ñani.

29 Y nu mi dambabi rá he, 'bestho bi tsaya ra ji, ne bi za gue ya xqui ñani de rá hñeni.

30 Y ra Jesu 'bestho bi batho gue co rá ts'edi xqui ñanga 'nara da'thi, hangue bi ñegui ne bi 'ñena:

—¿To'o xa dangagui ma he?

31 Pe yá nxadi bi 'ñembabi:

—Gui handi gue ra hmuntsja'i ri ts'ip'a'i ne gui ena gue to xa dañ'a'i.

32 Nu'bú ra Jesu bi nhyani ja gatho ra hmuntsja'i pa da badi to'o xqui dambabi rá he.

33 Y nura 'behña'a ya mi padi te xqui nja, hangue bi joni co ndunthi ra ntsu ne mi huat'i'a, nepu bi ndandiñahmu ja yá ua ra Jesu ne bi xipabi te xqui ja'a.

34 Nepu ra Jesu bi 'ñembi:

—Ma zi t'ixu'i, ya gui 'bui xá hño ngue'a xi xcá camfrigui. Grí ma te rá 'ñentho ne ya hinda ma da yopa menga ri hñeni.

35 Y de mi ñau ra Jesu nura 'behña, bi zøhø 'nara 'mehni xqui 'ñehe de rá ngu nú'a ra nda de ra nija, ne bi 'ñembi:

—Ya bi du ri t'ixu. ¿Pa te gui xuhña ra xahnate gui tsixa ja ri ngubya?

36 Pe ra Jesu ngu mi 'yøde nú'u ya noya bi mangan ra 'mehni, bi 'ñemba ra Jairo:

—Odi tu ri mai, hønse xi da camfrigui.

37 Nepu bi zixa ra Pedro, ra Cobo ne ra Xuua rá cu ra Cobo, ne himbi hopa ma'ra ya ja'i da deni.

38 Y nu mi zøni'u ja rá ngu nú'a ra nda, bi hyandi mi 'buhni ndunthi ya ja'i mi mantho ne xi mi zoñ'u.

39 Nu'bú ra Jesu bi yat'a ja ra ngu ne bi 'ñemba ya ja'i:

—¿Hanja gui zoñhu ne gui manthohu? Nura nxutsi ahatho, hingue xa du.

40 Pe ya ja'i bi dentho. Nu'bú ra Jesu bi 'bepa gatho ya ja'i da bøni de ra ngu, nepu bi zixa rá nana ne rá dada ra nxutsi, ne co nú'u mi 'ñoui bi yat'a habu mi 'beni.

41 Y bi mipa rá 'ye, ne bi 'ñembi:

—Talitha, cumi. —Nura noya'a ne da 'ñena: Ma zi t'ixu'i, dí xi'a'i gui nangui.

42 Nepu 'bestho bi nangui ne bi 'ño. Hangue ya ja'i xi bi 'yø nts'edi. Y nú'a ra nxutsi'a mi pe'tsa 'ret'amayoho njeya.

43 Pe ra Jesu bi hñu'mba ra hña gatho nú'u mi 'buhni gue ni 'na hinto da xipi de nú'a xqui 'yøt'a. Nepu bi manda gue da t'umba te da zi nú'a ra nxutsi.

6

Ra Jesu mi 'buhni Nasare

(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

1 Ra Jesu bi bøni de guehni bi ma ja rá hai, bi meui yá nxadi.

2 Ne ja ra pa dega tsaya bi yat'a ja ra nija pa bi nxahnate, ne ndunthi nú'u to'o mi øde, mi 'yø ne mi ena:

—¿Habu xa badi nú'a mani? ¿To'o xa umbabi ra danga mfadi? ¿Habu xpá hña nú'a ra ts'edi pa da 'yøt'a nú'u ya danga nt'udi øt'e?

3 Nuni go guehni ra yaxi, nurá t'u ra Maria, ne go yá cu ra Cobo, ra Jose, ra Juda ne ra Simu, ne yá nju 'bucua con guecju.

Ne nu'á mri 'yøtho, himbi gamfri.

4 Hangue ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—'Nará 'mehni Ajuá da t'umba ra t'equ'ei habu hingo rá hai, ha nu go rá hai hinto umba ra t'equ'ei, nixi ya mengu rá ngu.

⁵ Ra Jesu himbi za bi 'yøt'a ndunthi ya nt'udi ja rá hai ngue'a hinto mi ne da gamfri. Hønsɛ bi hñuxa yá 'yɛ ja ts'utho ya da'thi pa bi ñani'ɛ.

⁶ Y nu'á bi 'yø ngue'a ni 'na tɛqui himbi ne bi gamfri nuya ja'i, ne bi bøni de guehni bi ma ja ma'ra ya t'uca hnini pa da xahna ya ja'i.

Ra Jesu bi mɛhna yá nxadi pa da zofo ya ja'i

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷ Mɛfa ra Jesu bi zohna nú'ɛ 'rɛt'amayoho yá nxadi ne bi umba ra ts'edi pa da 'yɛmba ya ts'ondahi to'o di pɛ'tsi. Nepɛ bi mɛhni'ɛ dega yoho.

⁸ Ne bi xipabi'ɛ gue hinte da hñats'i pa ja ra 'ñu, nixi yá 'røza, nixi nú'a te da zi, ni ra boja, hønsɛ yá bordo ha.

⁹ Nehe bi xipi gue da di'ta yá thiza ne da hñaxa 'nada ra pat'i.

¹⁰ Nehe bi 'ñembabi:

—Nu xcrí tsøñhɛ ja 'nara ngu, ja gui 'bathani asta hingui pøñhɛ de nú'a ra hnini'a.

¹¹ Y nu'bɛ gui tsøñhɛ ja 'nara hnini ne hinto da 'ra'ahɛ ntsaya nixi da 'yøde nú'a gui mañhɛ, nu'bá pøñhɛ de guehni. Y de xcrí pøñhɛ, gui huat'a ri thizahɛ pa hingui hñaxhɛ nixi ra hai de nura hnini'a, y njabɛ da badi'ɛ de nú'a xa 'yøt'ɛ. Majuani dí xi'ahɛ gue nu sta zø ra pa da nja ra nsuca uenda, nura pa'a ya mengu de guehni ma'na ma da ncastiga que ya mengu de ra ts'ohnini Sodoma ne Gomorra.

¹² Mi uadi bi mɛnga ra Jesu njabɛ, yá nxadi bi ma de guehni pa da zo ya ja'i pa da ñobri'ɛ de yá ts'oqui.

¹³ Ne mi ɛni ndunthi ya ts'ondahi, ne mi co'tsua ra aceite ya da'thi ne mi ñani'ɛ.

Ra Xuua Xi'tsate bi thacua rá ñaxu

(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴ Ha nuya pa'ɛ habɛraza xi xqui nt'øde de nú'ɛ ya danga t'øt'e mi øt'a ra Jesu, asta ra nda Erode bi zo rá gu nehe. Hanguɛ bi 'ñena:

—Go gue'a ra Xuua Xi'tsate ya xa yopa nte de ra du, hanguɛ nubyá ma'na ja rá ts'edi pa da za da 'yøt'a nuya danga nt'udi.

¹⁵ Ma'ra ya ja'i mi ena:

—Go gue'a ra badi Elía.

Y nu ma'ra mi ena:

—Go gue'a 'nará 'mɛhni Ajuá ngu nú'ɛ mi 'bɛi maya'bɛ.

¹⁶ Ha nu mi 'yøde ra nda Erode njabɛ, bi 'ñena:

—Gue'a ra Xuua nú'a dá tacua rá ñaxu ne ya xa yopa nte ma'na'qui.

¹⁷ Bi beni njabɛ ngue'a xqui mɛhni to bi gu ra Xuua pa bi got'a fadi, ngue'a xqui hñacuabi hmaha gue hinda 'yøt'e drá 'bɛhñá ra Erodía, ngue'a ra Erodía mrá 'bɛhñá ra Lipe nú'a to'o mrá cu ra Erode.

¹⁸ Ra Xuua xqui hñacuahmá ra Erode ne xqui 'ñembabi:

—Hingui ho gui tsimba rá 'bɛhñá ri cu.

¹⁹ Hanguɛ ra Erodía xi bi ɛtsa ra Xuua ne mi ne to da gats'i pa da hyo, pe himi tsa,

²⁰ ngue'a ra Erode mi su ra Xuua pa hinte da t'ø'tuabi, ngue'a mi paði gue mrá hoja'i ne xmá nt'axi rá mfeni hanguɛ mi pɛ'tsua ra t'equ'ei. Ne mi ho da 'yøde nú'a mi ma, pe himi tso rá mfeni nú'a mi øde hanguɛ himi paði te da beni.

²¹ Pe bi zø ra pa bi nja ngu nú'a mi ne ra Erodía. Nu mi da rá pa ra Erode bi 'yøt'a 'nara ngo ne bi 'ñehe gatho yá mfats'i ne ya nzaya ne ya t'uca nda to'o mi manda ra hai Galilea.

²² Nuni ja ra ngo bi yat'a rá t'ixu ra Erodía ne bi nei ja yá thandi'ɛ. Ha ra nda Erode ne nú'ɛ to'o mi huhui ja ra mexa bi hopa rá hnei. Hanguɛ ra Erode bi 'ñemba ra nxutsi:

—'Yacagui gatho nú'a gui ne y ga 'ra'a'i.

²³ Ne bi jurabi ne bi ña'tuabi da umbi asta made de habɛ gatho mri manda 'bɛ da 'yadi.

²⁴ Nepɛ bi bønga ra nxutsi ne bá amba ra Erodía nurá nana'a ne bi 'ñembabi:

—¿Te ga adi 'bɛ?

Y rá nana bi 'ñembabi:

—Xipi da 'ra'i rá ñaxu ra Xuua Xi'tsate.

²⁵ Nu'bá nu'a bi dama mengui ja ra nda ne bi 'ñembabi:

—Dí ne gui 'racagui nubyá 'bestho rá ñaxu ra Xuua Xi'tsate ja 'nara manza.

²⁶ Nu'bá ra nda bi du rá mai nts'edi. Pe ya xqui jurabi nú'a ra nxutsi ne xqui 'yøde gatho to'o mi huhuini ja ra mexa, hanguɛ mi pɛ'tsi te da 'yøt'e nú'a xqui ma.

²⁷ Hanguɛ bi dama mɛhna 'nara soldado pa da hñampa rá ñaxu ra Xuua.

28 Nepu nú'a ra soldado bi ma ja ra fadi bá tacua rá ñaxu ra Xuua, ne bi 'yents'a ja 'nara manza pa bá hampa ra nxutsi, nepu ra nxutsi bi hñá'tsua rá nana.

29 Y nu mi 'yøde yá nxadi ra Xuua bi ma ja ra fadi pa bi du'tsua rá ndo'yo pa bá agui'ua.

Ra Jesu bi 'uinga thogui cut'a 'mo ya ja'i (Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

30 Nú'ua 'ret'amayoho yá nxadi ra Jesu xqui mehni da ma da zofo ya ja'i, 'mefa bá pengui de habu xqui ma, ne bi munts'i'ua habu mi 'bui ra Jesu, ne bi xipi gatho te xqui 'yøt'e'ua ne nú'a xqui 'ñudi'ua.

31 Nu'bá ra Jesu bi xipabi'ua:

—Maha ga 'ueguehu 'nambu she pa ga ntsayahu.

Mi mangu njabu ngue'a ndunthi ya ja'i mi pa y mi tsøhø habu mi 'bui'ua ne mi otho ra pongui pa da ntsaya nixi pa da ñuni.

32 Hangu bi ma'ua co 'nara motsa pa bi 'rani ri'nandi habu hinto mi 'bui.

33 Pe ndunthi ya ja'i bi hyandi mi ma'ua ne bi hyandatho'ua ra Jesu habu rí zøni, hangu nu'á ne ndunthi de nú'ua mi 'bu ja ya t'uhnini bi nest'ihí bá gat'i ja rá hyo ra ndehe ne go rá mudi bi zøñ'ua.

34 Y nu mi zønga ra motsa ja ra ñanga ndehe, bi gai ra Jesu ne bi hyanda nú'a ra hmuntsja'i xqui zøni, ne xi bi huequi'ua ngue'a mi ngu ya deti jo'o yá ma'yo, hangu nu'á bi mudi bi xahni'ua ndunthi ya t'øt'e.

35 Ha nu de ya mi nde, ya nxadi bi joni habu mi 'bai ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Ya bi nde ne nuua habu dí 'buhu go ra mbonthi.

36 Xipa ya ja'i da ma da dai te da zi ja ya ngu ne ja ya hnini nú'ua ja guetbu de guecua, ngue'a otho te da ziuayu.

37 Pe ra Jesu bi dadi:

—Go da umfu te da ziyu.

Nu'bá ya nxadi bi 'ñembi:

—¿Ha gue ga mahe ga tañhe yo nthebe denario dega thuhme pa ga 'uiñheyu?

38 Pe ra Jesu bi 'yambabi'ua ne bi 'ñembi:

—¿Hangu ya thuhme guí hahu? Nuhu xa.

Y nu mi hyandi'ua bi 'ñembabi:

—Nsøcta cut'a ya thuhme ne yoho ya zi hua dí hahu.

39 Nu'bá ra Jesu bi xipa ya ja'i da 'yøt'a ya t'uca hmunts'i ne da hñudi'ua ja ra 'bot'ei.

40 Hangu bi 'yøt'a ya t'uca hmunts'i dega nthebe ne dega ndenthebe, ne bi hñudi'ua.

41 Nu'bá ra Jesu bi gu nú'ua cut'a ya thuhme ne nú'ua yoho ya hua, ne bi nøts'e mahets'i ne bi umba njamadi Ajuá rá Dada. Nepu bi hyeca ya thuhme ne bi hyecua yá nxadi pa da umba ya ja'i, ne bi xeni nú'ua yoho ya hua pa bi thecua gatho nú'ua ya hmuntsja'i.

42 Y gatho bi ñuni asta bi niñá'ua.

43 Nepu bi hmunts'a gatho ya xeca thuhme ne ya xeca hua nú'ua bi bongui, ne bi ñuxa 'ret'amayoho ya 'bøts'e.

44 Ha mi ngu cut'a 'mo ya 'ñøhø nú'ua bi ñuni, y nuya 'bchña ne ya bātsi himbi ma 'mede.

Ra Jesu bi 'ño maña ra ndehe (Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

45 Nepu ra Jesu bi xipa yá nxadi gue da 'met'o'ua co ra motsa pa ri'nandi pa rí mani ja ra hnini Betsaida, y nu'á bi gohini mi edi ya ja'i pa da ma ja yá ngu.

46 Y mi uadi bi 'ñedi'a, bi bøxa ja ra t'øhø pa bá apabi Ajuá rá Dada.

47 Y ya mi 'mexuui ra pa'a ra motsa ya mi 'yo madetho ra ndehe, ha nura Jesu mi 'butritho ja ra t'øhø she.

48 Y bi hyanda yá nxadi gue ya xqui zabi'ua de mi 'yonga ra motsa ngue'a mi tsedi ra bunthi ne himi hopi da 'ño. Y nurá hyax'a hamxuditho ra Jesu bi ma pa ri'nandi mi 'yotho maña ja ra dehe, ne mi ma da tho'tshma yá nxadi.

49 Pe yá nxadi bi hyandi mi 'yo maña ja ra dehe ne xi bi mafi'ua ngue'a mi hu yá mui gue mi 'nara pite.

50 Ri gatho'ua bi hyandi ne xi mi tsu'ua. Pe ra Jesu 'bestho bi zofo ne bi 'ñembi'ua:

—¡Oguí tsuhu, go gueque, oguí tu ri muihu!

51 Nepu bi bøxa ja ra motsa con gue'ua ne 'bestho bi ntsaya ra bunthi, hangu yá nxadi xi bi 'yø nts'edi.

52 Himi paði'ua te ma ts'edi mi ha, nixi xqui zoda yá mfeni hanja xqui japi da xu ya thuhme, ngue'a xmá me yá coraso'ua.

Ra Jesu bi 'yøthe ya da'thi nuni Genesare (Mt. 14:34-36)

53 Nu mi 'rats'i'ua pa ri'nandi bi zøni ja ra hai Genesare ne ja bi dat'ni yá motsa.

54 Y ngu bi gai'ua de ra motsa, ya ja'i 'bestho bi badi gue go mi gue'a ra Jesu.

55 Nepu nu'ua bi dama ma ja ya ngu gatho ra nthets'i nura hai'a pa ba tsi ya da'thi co ya 'bebo ne bi ts'its'i pa habu xqui t'ode mi 'bu ra Jesu.

56 Y haburaza mi pa'a ja ya danga hnini o ja ya t'uca hnini, ya ja'i mi tsi ya da'thi mi pegui ja ya 'nu, ne ora mi thohni ra Jesu mi bantebi ya ja'i gue da hopa ya da'thi da dambabi masque hõnse rá ñani rá he. Ne toraza mi thambabi, 'bestho mi ñani de ya hñeni.

7

Hanja gra nts'oca ya ja'i (Mt. 15:1-20)

1 'Raya fariseo ne 'raya xahnate de ra ley nú'ua xqui 'ñehe de Jerusale bi munts'i ne bi ma bá c'a'tsa ra Jesu.

2 Ne bi hyandi gue 'rayá nxadi ra Jesu bi ñuni nsinque xqui nxu'yε ngu yá nzai'ua, hangue bi ñama'ñu'ua.

3 (Ngue'a ya fariseo ne gatho ma'ra ya xodyo xi xqui nzai da nxu'yε ante da ñuni ngue'a njabu yá nzai ndu yá xita, y nu'bu hinda nxu'yε ngu yá nzai hinda ñuni.

4 Ne 'bu ora da menga tai'ua, 'bu hinda nxu'yε hinda ñuni. Nehe mi ja ma'ra yá nzai nú'ua xqui 'ñutui ndu yá xita: da xut'a yá ntsi, nuya 'bada ne nuya ts'oe dega bõja, ne da mε'tsa yá mfidi pa da gohi strá nt'axi. Ngue'a mi hu yá mui'ua gue co nú'ua ya t'ot'e mi ot'e da t'axca yá mfeni ja rá thandi Ajuá.)

5 Hangue nuya fariseo ne ya xahnate de ra ley bi 'yambabi ra Jesu ne bi 'ñembi:

—¿Hanja nuyu ri nxadi hingui ot'e ngu yá nzai ndu ma xitahu maya'bu? Nuyú ri ñuni masque hinxa nxu'yε.

6 Nu'bu ra Jesu bi datuabi'ua:

—Nu'ahu gyá yohmihu. Ra badi Isaia bi ma de gue'ahu maya'bu gue Ajuá bi 'ñena njaua:

Nuna hninina ri nsundagui hõnse dega noyatho,

pe nuyá mfeni go bí 'yo yabu de gueque.

7 Nu'ua xocambenigui pe hinte ri muui yá sõcambeni,

nguetho nu'ua yá hmanda ri manda'ua go yá hmandase, ne mañ'ua gue go stá 'berpca'ua.

8 Xi majuanu ngu bi mangu ra Isaia de gue'ahu, ngue'a nu'ahu xcá tsocuahú yá hmanda Ajuá pa go grí denbahú yá hmanda ndu ri xitahu. Nu'ahu nu'a ri 'befihu, hõnse ra nsut'a 'bada ne ma'ra ya ntsi, y ma'ra ya t'ot'e de ra nt'axqui.

9 Nehe bi 'ñembabi'ua:

—Guí hu ri muihu gue xá hño nú'a xcá tsocuahubu yá hmanda Ajuá pa go guí ot'tuahú yá nzai ndu ri xitahu.

10 Nura Moise bi 'ñena: “Umba ra t'equ'e ri dada ne ri nana ne guí su'ua”, ne “nu'a tó'o da zanga rá dada o rá nana dá tho.”

11 Pe nu'ahu guí eñhu gue xá hño to'o da xipa rá nana ne rá dada njaua: “Nuna ra boja ndí 'ra'ahu hmaha, nuyá go ma ga umba Ajuá ngue'a ra Corbán.” (Ra Corbán rí bõni da 'ñena 'nara 'baha xa t'equé pa Ajuá.)

12 Y njabu guí emfu ya ja'i gue ya hinte da umba yá dada ne yá nana, ne ya hinda su'ua.

13 Njabu guí pumfrithohú nú'a bi ma Ajuá, ne hõnse go guí ot'tuahú yá nzai ndu ri xitahu, y nehe njabu guí utua ri batsihu. Ne ndunthi ma'ra ya t'ot'e guí othu mahyεgui ngu nuna.

14 Nu'bu ra Jesu bi yo zofo ra hmuntsja'i ma'na'qui ne bi 'ñembi'ua:

—'Yõdehu guí gathohú ne dá zo ri mfenihu núna ma ga ma.

15 Nu'a cut'a ja rá ne ra ja'i hingo gue'a japi da nts'oqui, pe nú'a põni de rá mfeni ha, go gue'a japi da nts'oqui.

16 Nu'a tó'o ja rá t'ode pa da 'yõde, dá 'yõde núna dí ma.

17 Nepu bi 'uegue'a de ra hmuntsja'i, ne bi yut'a ja ra ngu nú'a xqui mihi, y nuni ja bi 'yambani sehe yá nxadi te rí bõnga nú'a xqui xipa ya ja'i.

18 Nu'bu ra Jesu bi 'ñembabi'ua:

—¿Ha gue ne'ahu hinte ri fadihu? ¿Ha hingui pahú gue hingue nú'a da zi ra ja'i go gue'a da japi da nts'oqui?

19 Ngue'a nú'a ts'i cut'atho ja rá mui 'na, ne põni ne hingui ts'ocua rá mfeni.

Njabu bi mangu ra Jesu gue xá hño da ts'i gatho ya nzaqui.

20 Nepu bi 'ñena:

—Nu'a ri japi da nts'ocá ra ja'i, nú'u ya ts'omfeni beni.

21 Ngue'a de ja rá ts'omfeni 'na, ja bí ehni gatho nuya ya ts'ot'ot'e: ra nts'inga medinthati, ra nt'e'behña, ra nthote,

22 ra mfe, ra ts'onc'at'i, ra nts'o'mai, ra nthate, ra nts'o'yo, ra nts'ante, ra nt'ets'i, ne nú'u to'o ri hyocua nú'a te pe'tsa ma'na, ne nú'u hingui padi nda'a ra hño nda'a ra 'ñu.

23 Gatho nuya ya ts'oqui bí ehe de yá ts'omfeni ya ja'i, ne go guehya japi da nts'oqui.

'Nara 'behña himrá me Israel bi gamfri ra Jesu

(Mt. 15:21-28)

24 Nepu ra Jesu bi bōni de guehni ne bi ma ja ra hai guetbu ra hnini Tiro ne Sidó. Ne ja bá cat'ini ja 'nara ngu, y himi ne to xa badi hmaha, pe 'bestho bi fatho.

25 Ha guetbu de guehni mi 'bahni 'nara 'behña nú'a mi pe'tsa 'nará t'ixu gue mi pe'tsa 'nara ts'ondahi. Ne bi 'yode gue xqui zōhni ra Jesu, hangue nu'á 'bestho bi ma bá c'a'tsi ne bi ndandiñahmu ja yá ua'a.

26 Nura 'behña'a himrá me Israel ngue'a mrá me Sirofenicia. Nu'á bi bantebi ra Jesu pa da 'yemba ra ts'ondahi nú'a mi pe'tsa rá t'ixu.

27 Pe ra Jesu bi 'ñembabi:

—'Met'o mahyoni ga ø'tua ra hño ya me Israel, ngue'a nu'bu 'met'o ga ø'tua ra hño ya 'ra'ñoja'i ngu'i, nu'bú ga nja ngu nú'a to'o hamba yá hñuni ya bātsi pa da umba ya tsat'yo.

28 Nu'bú nú'a ra 'behña bi datuabi ne bi 'ñembi:

—Majuani nú'a guí ma Ndada, pe ya tsat'yo tōmtho nja'ti de ra mexa pa da guxa ya hangui nú'u da dagui de habu ri ñuni ya bātsi.

29 Nu'bú ra Jesu bi datuabi:

—Xcá thadi xá hño, hangue pengui, grí ma ri ngu ne bá nu ri t'ixu gue ya xa bōnga ra ts'ondahi de gue'a.

30 Y nu mi zōnga rá ngu nú'a ra 'behña, bi zudi rá t'ixu mi 'benga ja rá fidi ne ya xqui bōnga ra ts'ondahi de gue'a.

Ra Jesu bi 'yøthe 'nara gogu

31 Nepu ra Jesu bi ma de guehni habu mi 'bu guetbu ra hnini Tiro, ne bi gat'a ja ra hnini Sidó ne bi thogui ja ra hai Decapoli pa bi yo menga ja ra ndehe Galilea.

32 Ne nuni ja bá ts'impani 'nara 'ñohø mrá gogu ne mrá 'bane, y nú'u to'o mri zi'a bi bantebi ra Jesu da hñuxa rá 'ye ja gue'a pa da ñani.

33 Nu'bú ra Jesu bi gūca nú'a ra da'thi 'nambu de ra hmuntsja'i, ne bi dint'ua yá dedo ja yá gu, nepu bi zots'i yá dedo ne bi damba rá jane nú'a ra 'ñohø.

34 Nepu bi nōts'e pa mahets'i bi 'yenga rá nga'tsi ne bi 'ñembi:

—¡Efata! —nú'á ne da 'ñena: ¡Dá xogui ri gu ne ri ne!

35 Y 'bestho bi xo yá gu ne bi za bi 'yode xá hño, ne bi tuqui rá jane ne bi za bi ña xá hño.

36 Ha ra Jesu bi hñu'mba ra hña ya ja'i gue hinto da xipi, pe nu'ú ma'na bi ma bá 'yonga ra 'bede.

37 Y ma'na xi mri 'yø ya ja'i ne bi 'ñena'u:

—Gatho nú'a øt'e xi xá hño, asta japi ya gogu da 'yode, ne ya gone da ña.

8

Ra Jesu bi 'uinga thogui goho 'mo ya ja'i
(Mt. 15:32-39)

1 Ja nuya pa'u xi bi munts'a ndunthi ya ja'i ma'na'qui, ne mi otho te da zi'u, hangue ra Jesu bi zofu yá nxadi ne bi 'ñembabi:

2 —Xi dí hueca nuya ya ja'i ngue'a ya xa 'mai hñu pa con gueque ne otho te da zi.

3 'Bu ga pehni da ma yá ngu njabatho co ra thuhu, xi'bu rí umba ra hōdu má 'ñu ngue'a 'ra xqui 'ñehe de yabu.

4 Pe yá nxadi bi 'ñembabi:

—¿Hanja da za ga 'uiñhu nuyu ya ja'i gue nuua habu dí 'bahu go ra mbonthi?

5 Nu'bú ra Jesu bi 'yambabi yá nxadi ne bi 'ñembi:

—¿Hangu ya thuhme guí hahu?

Nu'ú bi datbi ne bi 'ñembi:

—Hōnse yoto.

6 Nu'bú ra Jesu bi xipa ya ja'i da hñudi. Nepu bi gu nú'u yoto ya thuhme ne bi umba njamadi Ajuá rá Dada. Nepu bi hyeque ne bi umba yá nxadi pa da xenbabi ya hmuntsja'i.

⁷ Nehe mi ha'u 'raya t'uca hua ne bi umba ra Jesu. Nepu nu'á bi 'yapa Ajuá da japi, ne bi xipa yá nxadi da umba ya ja'i ya zi xeca hua.

⁸ Y gatho ya ja'i bi ñuni asta xi bi niña. Nepu ya nxadi bi munts'a ya xeni nú'u bi bongui y bi ñuxa yoto ya 'bøts'e.

⁹ Ha mi ngu goho 'mo ya 'ñøhø nú'u bi ñuni, y nuya 'beñña ne ya bātsi himbi ma 'mede. Nepu ra Jesu bi 'ñedi'u.

¹⁰ Ne nu'á 'bestho bi bøxa ja ra motsa co yá nxadi ne bi 'rats'i bi ma ja ra hai Dalmanuta.

Ya fariseo mi adi da t'utua 'nara nt'udi dega milagro

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹ Nepu 'raya fariseo bi ma bá tsudi ra Jesu ne bi mudi bi xaxi, ne bi xipi gue da 'yøt'e pa da hnequi 'nara nt'udi de mahets'i pa da hyandi'u ua xi majuani mrá 'mehni Ajuá.

¹² Nu'bú ra Jesu xi bi 'yenga 'nara nga'tsi ne bi 'ñena:

—¿Hanja nú'ahu guí 'buhu mapaya guí ahú ga øt'a 'nara nt'udi? Xi majuani dí xi'ahu gue nuga hinga u't'ahu ni 'nara nt'udi.

¹³ Nu'bú nu'á 'bestho bi zohni'u ne bi yopa bøxa ja ra motsa pa bi ma ri'nandi ra ndehe.

Ra nzoí de ya fariseo

(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Ha nuyá nxadi xqui pumfri da hñaxa 'raya thuhme, hønse 'natho mi hñá'u ja ra motsa.

¹⁵ Nepu ra Jesu bi zofo'u ne bi 'ñembi:

—Jamahu de yá nzoí ya fariseo ne rá nzoí ra Erode.

¹⁶ Nu'bú yá nxadi bi 'ñémse'u 'na ngu 'na:

—Nuní xicju njabu ngue'a hindí hahu ra thuhme.

¹⁷ Pe ra Jesu bi batho te mi beñ'u ne bi 'ñembabi'u:

—¿Hanja guí 'ñémfu gue otho ra thuhme? ¿Ha gue nsøctho'a oda ri mfenihu? ¿Ha gue hingui tsoda ri mfenihu de nú'a ra ts'edi dí pe'tsi? Xi xá me ri corasohu.

¹⁸ Ja ri dahú pe hinguí hanthu, ne ja ri guhu pe hinguí øhu, nixi guí beñhu nú'a stá øt'e co nú'u ya thuhme.

¹⁹ Xi nú'bu ndá xeni nú'u cut'a ya thuhme ne dá 'uinga cut'a 'mo ya ja'i, ¿hangu ya 'bøts'e gá xeca thuhme bi bongui xa?

Y nu'ú bi dadi bi 'ñena:

—'Ret'amayoho 'bøts'e.

²⁰ Nepu bi 'ñena:

—Nehe xi nú'bu ndá xeni nú'u yoto ya thuhme ne dá 'uinga goho 'mo ya ja'i, ¿hangu ya 'bøts'e gá xeca thuhme bi bongui xa?

Y nu'ú bi 'ñena:

—Yoto 'bøts'e.

²¹ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembi'u:

—¿Y ne njabu hinxa zoda ri mfenihu de nuna ra ts'edi dí hña?

Ra Jesu bi 'yøthe 'nara goda nuni Betsaida

²² Nu'bú ra Jesu ne yá nxadi bi zøni ja ra hai Betsaida, ne ja guehni bá ts'impabi 'nara goda, y nú'u to'o bá tsi bi bantebi gue da hñuxa rá 'yε ja gue'a pa da ñani.

²³ Nu'bú ra Jesu bi cahna ra goda pa bi gaca møte de ra hnini, ne bi go'tsuabi rá jini ja yá da, ne bi hñuxa yá 'yε ja gue'a, ne bi 'ñembi:

—¿Ha gue ja te guí handi?

²⁴ Y nu'á bi zøt'a yá da ne bi 'ñena:

—Dí handa ya ja'i di 'yo pe di hnequi ngu ya za.

²⁵ Nu'bú ra Jesu bi yopa hñu'tsua yá 'yε ja yá da nú'a ra goda, ne nu'á bi ñani ne xi bi hyandi xá hño gatho.

²⁶ Nepu ra Jesu bi mehni da ma rá ngu, ne bi hñacuabi gue hinda yut'a ja ra hnini pa hinda xipa ya ja'i de guehni.

Ra Pedro bi ma gue ra Jesu go gue'a ra Cristo

(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

²⁷ 'Mεfa ra Jesu bi ma co yá nxadi ja ya t'uca hnini nú'u mi ja guetbu ra dahni Cesarea de Filipino. Y de má 'ñu nú'á bi 'yamba yá nxadi ne bi 'ñembi:

—¿Ha hinga øhu ya ja'i ma to'oguiga?

²⁸ Nu'bú nu'ú bi dadi ne bi 'ñena:

—'Ra ena gue go gue'e grá Xuua Xi'tsate, ma'ra ena grá badi Elía, ha nu ma'ra ena gue go gue'e 'na de nú'u ma'ra yá 'mehni Ajuá nú'u mi 'bui maya'bu.

²⁹ Nu'bú ra Jesu bi 'yambi'u ne bi 'ñembi:

—Xi'ahu, ¿te guí mañhu de gueque?

Y ra Pedro bi dadi ne bi 'ñembi:

—Nu'i go gue'e grá Cristo xpá meñ'a'i Ajuá pa gui ndá.

³⁰ Nu'bá ra Jesu bi hñu'mba ra hñá gue hinda xipa ma'ra ya ja'i mi to'o'a.

Ra Jesu bi ma de rá du

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³¹ Nepu ra Jesu bi mudi bi xipabi yá nxadi nú'a ma da t'ø'tuabi, ne bi 'ñembu:

—Nú'a To'o bi e bi Nja'i pe'tsi ma da sufri ndunthi. Ya ndaxjua ndá ne ya ndá gá macjá ne ya xahnate de ra ley ma da utsa asta da hñu yá mui da hyo, pe rá hñupa da yopa nte de rá du.

³² Bi xipi'u co ya noya hinxá hñei, hangue ra Pedro bi guqui 'nambu ne bi mudi bi zai pa hinda 'yøt'e njabu.

³³ Nu'bá ra Jesu bi mpunts'i ne bi hyanda gatho yá nxadi ne bi zai ra Pedro bi 'ñembi:

—¡Uegue de gueque, nu'i guí hampa rá ts'edi ra Satá hangue guí xica njabu! Ngue'a nu'í hinguí ma ngu nú'a mangu Ajuá, nu'í guí øt'a nú'a go yá paha ya ja'i.

³⁴ Nepu bi zohna yá nxadi ne ya ja'i ne bi 'ñembabi'u:

—Nu'a tó'o da ne da dengagui, hinda za da 'yøt'e nú'a go rá paha sehe. Mahyoni da dengagui masque da tho ya nt'atsate ne ya 'betsa asta rá du.

³⁵ Nu'a tó'o da ñanga rá te por hinda dengagui, nú'a ma da 'bedi rá te. Pe nu'a tó'o da 'ñei pa da du po rá ngueque ne po ra maca noya, nú'a da za rá te pa nzantho.

³⁶ ¿Te rá 'be da dāhā 'nara ja'i 'bu da me'tsa gatho ya hño de ra ximhai, y ne da 'medi rá te? Otho.

³⁷ Ngue'a ni 'na de nuya hño'u hinda za da pøhøbi rá te.

³⁸ Nu'a tó'o da gøngagui ne da ntsa da mangu ma noya ja yá thandi ya 'yøt'ats'oqui gá ja'i ne ya 'ñagamfri, 'mefa necagui ma ga mā gue hindí pa'di'a nehe nu xcrá yopa pengaua. Nura pa'a ma ga 'ño'be ya enxe, ne ga hnequi co rá nsunda Ajuá ma Dada.

9

¹ Nehe ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Xi majuani dí xi'ahu, 'ra de gue'ahu guí 'bahua gri tethohu ma gui hyanduahu rá ts'edi ra Ndá de mahets'i sta 'ñehe.

Bi mpadi rá 'bai ra Jesu

(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

² Rá 'rato ma pa, ra Jesu bi zixa ra Pedro, ra Cobo ne ra Xuua, ne bi ma sehe'u ja 'nara t'øhø xá hñets'i. Y ne de guehni ja bi mpadini rá 'bai ra Jesu ja yá thandi'u.

³ Nurá he xi bi huexqui ne xi bi t'axqui ngu ra tse, y jo'o ni 'nara meni nuua ja ra ximhai da japi da t'axca 'nara he ngu'a.

⁴ Nepu de guehni nuyá nxadi bi hyandi'u gue mi ñau'i'a ndu ra Elía ne ndu ra Moise nú'u myá 'mehni Ajuá.

⁵ Hangue nura Pedro bi 'ñembabi ra Jesu:

—Ma Xahnate'i, ipøde xá hño ga 'bahua! Xi'bu ga hocje hñu ya zi ja'tsi, 'na pa gue'e, ma'na pa ra Moise, ha nu ma'na pa ra Elía.

⁶ Nuya nxadi xi bi ntsu, hangue ra Pedro ngu bi 'be rá mfeni ne himi pa nú'a mi mā.

⁷ Nepu bi go'mi'u 'nara guui, ne de guehni ja ra guui bi nt'øde 'nara noya bi 'ñena:

—Nuna guehna ma hmāca T'u. 'Yøhu nú'a mā.

⁸ Y 'mefa ya nxadi bi hyandi gue ya mi jo'oni nú'u ma'ra, hønse ra Jesu mi 'baseni.

⁹ Y nu mi gai'u de ra t'øhø, ra Jesu bi hñu'mba ra hñá nú'u hñu yá nxadi, ne bi 'ñembi:

—Oto xqui ma gui xiphu de nú'a xcá hyanthu asta hinda yopa nte de rá du Nú'a To'o bi e bi Nja'i.

¹⁰ Hangue nú'u hñu ya nxadi hinto bi xipabi de nú'a xqui hyant'u. Pe nu'á mri 'ñámbi 'na ngu ma'na, ne mi eñ'u:

—¿Te rí bønga nú'a ra noya bi 'ñena gue asta hinda yopa nte'a de rá du?

¹¹ Nu'bá nu'á bi 'yambabi'a ne bi 'ñembabi:

—¿Hanja enga ya xahnate de ra ley gue 'met'o ma da 'ñehe ra Elía nepu ja da 'ñehe ra Cristo nú'a rá 'mehni Ajuá pa da e da ndá?

¹² Nu'bá nura Jesu bi dādi ne bi 'ñembabi'u:

—Hāhā, go rá mudi ma da 'ñehe ra Elía pa da zofø ya ja'i da ñobri de yá ts'oqui ja rá thandi Ajuá, nepu ja da 'ñehe Nú'a To'o bi e bi Nja'i. ¿Xi te mangu ja ra Maca T'ofø de Nú'a To'o bi e bi Nja'i? Nu'a mā, mā gue ma da tho ya ugui ne da t'utsa.

¹³ Pe de nú'a gá 'yangahu de ra Elía, dí xi'ahu gue ya xa zøhø'a, y nuya ja'i bi

'yø'tuabi nú'a go bi ne'ü, ngu xa nt'ofó ja ra Mäca T'ofó njabu bi t'ø'tuabi'a.

Ra Jesu bi 'yemba 'nara ts'ondahi 'nara ts'unt'ü
(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Nu de ya xqui menc'ü de ja ra t'øhø y ya mi ma da zøhø habü mi 'bui nú'ü ma'ra ya nxadi, bi hyanda 'nara danga hmuntsja'i xqui got'atho nú'ü ma'ra ya nxadi, ne mi 'bahuini ya xahnate de ra ley mri ntsanoy-aui'ü.

¹⁵ Ha nu mi hyanda ya ja'i bi zønga ra Jesu, himi padi te da beñ'ü, ne bi nest'ihí bi ma bá zengua.

¹⁶ Ha nura Jesu bi 'yambabi yá nxadi ne bi ñembi:

—¿Te ma noya nguí mañhü con guehyü?

¹⁷ Nepü 'nara ja'i nú'a mi 'ba ja ra hmuntsja'i bi dadi ne bi 'ñena:

—Ma Xahnate'i, dra zin'aua 'nama t'ü pe'tsa 'nara ts'ondahi xa japi xa ngone.

¹⁸ Y nura ora da 'ñámababi ri japi da dagui haburaza, ne asta ri gust'a yá ts'i ne ents'a ra fugui ja rá ne, y ya xi xa papa rá müi. Ya stá xipa ri nxadi pa da 'yembahmä nura ts'ondahi'a, pe nuyü hinxa za xa 'yembabi.

¹⁹ Nu'bú nura Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—¡Gyá 'ñagamfrihü! ¿Asta ha'mü gui camfrihü? ¿Asta ha'mü ma ga tse't'a ri 'müihü? Bá tsinchahüa nú'a ra ts'unt'ü.

²⁰ Nu'bú nu'ü bi zi'tsuabi nú'a ra ts'unt'ü, ha nura ts'ondahi nu mi hyanda ra Jesu mi 'bahni, bi japa nú'a ra ts'unt'ü bi dagui ne mi tani ne mi ents'a ra fugui ja rá ne.

²¹ Nu'bú ra Jesu bi 'yamba rá dada nú'a ra ts'unt'ü ne bi 'ñembi:

—¿Hangu pe'tsi de xa müdi njani?

Ha nu'á bi 'ñena:

—Desde mi notsi ya mi njani.

²² Ndunthi ya 'mi'qui ra ts'ondahi høt'a ja ra tsibi o ja ya mothe pa da hyo hmaha. Hangue 'bü da za te gui 'yø'tuahmä, huegahe gui faxcahe.

²³ Nepü ra Jesu bi 'ñembabi:

—Nu'í gui ena: 'Bü da za. 'Bü ja ri jamfri ha, gatho da za.

²⁴ Nu'bú rá dada nú'a ra ts'unt'ü bi dadi nts'edi ne bi 'ñena:

—¡Dí camfri, pe faxcagui pa ma'na ga camfri!

²⁵ Nu'bú ra Jesu bi hyandi gue ra hmuntsja'i mi 'yo rí ts'i'mi'a, hangue nu'á 'bestho bi 'ñembabi ra ts'ondahi:

—Nú'í ts'ondahi go xcá japi xa ngone ne xa ngogu nuna ts'unt'ü, pe nubyá nuga dí 'bep'a'í gui pøni de guehni ne hinhya'mü gui yopa cat'a ma'na'qui.

²⁶ Nepü nú'a ra ts'ondahi bi mafi, ha nú'a ra ts'unt'ü bi 'ñámaba ra nduse ma'na'qui, y ra ora'a bi bønga ra ts'ondahi. Ha nú'a ra ts'unt'ü mi 'beni 'ñena xqui du. Ne ndunthi ya ja'i bi 'ñena gue xqui du.

²⁷ Pe ra Jesu bi mipa rá 'yε pa bi gats'i'a, nepü nura ts'unt'ü 'bestho bi 'mai.

²⁸ Y nu mi yat'a ra Jesu ja ra ngu nú'a xqui mihi, yá nxadi bi 'yambabi ne bi 'ñembabi:

—¿Hanja himbi za dá εñhe nú'a ra ts'ondahi?

²⁹ Nu'bú nu'á bi 'ñembabi'ü:

—Ya ts'ondahi ngu nú'a dá εnibya, nu'ú da za da 'yeni 'na, pe mahyoni da ayuna 'na ne da 'yapabi Ajuá con gatho rá müi.

Ra Jesu bi yopa mä de rá du

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

³⁰ Nepü nu'ú bi bøni de guehni, bi gat'i ja ra hai Galilea, y ra Jesu himi ne to xa badi ua mi 'yoni,

³¹ ngue'a mi xahna yá nxadi, mi embabi'ü:

—Nú'a To'o bi e bi Nja'i ma da t'ent'ua ja yá 'yε ya ja'i, ha nu'ú ma da hyo, pe rá hñupa ma da yopa nte de rá du.

³² Pe nuyá nxadi himbi badi te mri bønga nuya noya bi xipabi'ü, ne mi tsu da 'yambabi.

Nú'a to'o ma'na ma da nja rá nsu

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³ Nepü bi yopa mengui'ü pa Ncapernau ne bi yat'i mbo ja ra ngu nú'a xqui mihi. Nu'bú ra Jesu bi 'yambabi yá nxadi ne bi 'ñembi:

—¿Te rá 'bε nguí mañhü má 'ñü?

³⁴ Pe nu'ú hinte bi dadi, ngue'a de má 'ñü mi ntsanoyase'ü ne mri 'ñámabi to'o 'na de gue'ü da ua'a da mä.

³⁵ Nu'bú ra Jesu bi hñudi ne bi zofo nú'ü 'ret'amayoho yá nxadi ne bi 'ñembabi:

—Nu'a tó'o da ne da ndangui, osta ma da 'ñets'i. Nu'a da 'yøt'e, dá mēpa nú'ü ma'ra.

³⁶ Nep_u bi 'ba'ma 'nara zi b̄atsi madetho de yá nxadi, nep_u bi dets'i ne bi 'ñembabi'ᵤ:

³⁷ —Nu'á tó'o da umba ntsaya de ja ma thuhu 'nara zi b̄atsi ngu núna drí dets'i, ja ra uenda go 'raca ntsaya. Y nu'á tó'o 'raca ntsaya, ja ra uenda go umba ntsaya Ajuá ma Dada nú'á to'o bá p̄encaguiua.

Nu'ᵤ tó'o hingui utsaguiᵤ, go gue'ᵤ 'bui con guecjᵤ

(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

³⁸ Nu'bú ra Xuua bi 'ñembi:

—Ma Xahnate'i, stá hanthe 'nara ja'i gue de ri thuhu mi engu ya ts'ondahi, y nuje dá hacuahe gue ya hinda 'yot'a njab_u, ngue'á nura ja'i'á hingui 'yo 'nadb_u con guecj_u.

³⁹ Pe ra Jesu bi dadi:

—Oguí hacuah_u, ngue'á nu'á tó'o da 'yot'a 'nara nt'udi de ma thuhuga, nu'á hinga 'bestho ma da pata rá mfeni nixi da ñama'ñ_u de gueque.

⁴⁰ Ngue'á nú'ᵤ hingui utsaguiᵤ, go gue'ᵤ 'bui con guecj_u.

⁴¹ Ha nu'á tó'o da 'ra'ah_u madi ts'ᵤ ra zi dehe de ja ma thuhu ngue'á guí t̄engah_u, nura ja'i'á ma da hñanga rá thaha.

Ra Jesu bi ma gue ga nsuh_u pa hinga oth_u ya ts'oqui

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² Nu'á tó'o da ts'ocua rá mfeni 'na de gue nuya ya zi b̄atsi xa gamfrigui, nú'á ra ja'i'á ma'na xá hño da ts'utua ja rá 'yuga 'nara do strá hñ_u ne dra thot'a ja ra ndehe.

⁴³ Nu'b_u 'nari 'yε ja'a'i gui 'yot'a 'nara ts'oqui, ma'na xá hño hyequi, ngue'á ma'na xá hño gui cut'a hab_u bí ja ra te pa nzantho co 'nada ri 'yε, que di ja yoho ri 'yε ne gui ma ja ra nidu hab_u hinhya'm_u ma da huet'a ra tsibi.

⁴⁴ Y nuni ja bí 'buhni nehe ya zu'ue nú'ᵤ da zipa yá ngø nú'ᵤ to'o da z̄onini, ne bí z̄o ra tsibi pa nzantho.

⁴⁵ Ha nu'b_u 'nari ua ja'a'i gui 'yot'a 'nara ts'oqui, ma'na xá hño hyequi, ngue'á ma'na xá hño gui cut'a hab_u bí ja ra te pa nzantho co 'nada ri ua, que di ja yoho ri ua ne gui ma ja ra nidu hab_u hinhya'm_u ma da huet'a ra tsibi.

⁴⁶ Y nuni ja bí 'buhni nehe ya zu'ue nú'ᵤ da zipa yá ngø nú'ᵤ to'o da z̄onini, ne bí z̄o ra tsibi pa nzantho.

⁴⁷ Ha nu'b_u 'nari da ja'a'i gui 'yot'a 'nara ts'oqui, ma'na xá hño hñai, ngue'á ma'na xá hño gui cut'a hab_u bí manda Ajuá co 'nada ri da, que di ja yoho ri da ne gui ma ja ra nidu hab_u hinhya'm_u ma da huet'a ra tsibi.

⁴⁸ Y nuni ja bí 'buhni nehe ya zu'ue nú'ᵤ da zipa yá ngø nú'ᵤ to'o da z̄onini, ne bí z̄o ra tsibi pa nzantho.

⁴⁹ Ngue'á gatho'ih_u mahyoni gui tseth_u ya ts'othogui ne hingui 'yoth_u nú'á go ri hnes_u, pa njab_u gui p̄oñh_u xá hño ja rá thandi Ajuá. Ma gui njah_u nehe ngu ya 'baha nú'ᵤ t'umbabi Ajuá, nú'á pe'tsi da da ja ra tsibi pa da hogui ne t'ᵤ'tsua ra u.

⁵⁰ Xá hño ra u, pe nu'b_u ya da 'bε rá hño, ¿hanja da za da c̄uqui? Hingui tsa. Nu'ah_u njah_u ngu ra hoga u, 'yoth_u xá hño, ne 'buh_u co 'nara hoga'm_u 'na ngu 'na.

10

Ra Jesu bi ma de ra nxuni

(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

¹ Nep_u ra Jesu bi b̄onga de Ncapernau, ne bi 'ño ja ra hai Judea ne ja ra hai ri'nandi ra dathe Jordá. Y nehe ja guehni bi munts'ni ndunthi ya ja'i, ne ra Jesu bi madi bi xahni ngu mrá nzai'á.

² Nu'bú bi jonga 'raya fariseo pa da xaxi, hangue bi 'yamba 'nara nt'ani bí 'ñembabi:

—¿Ha gue ja ra nsequi da hyεp_u rá 'behña 'nara 'ñohø?

³ Nu'bú ra Jesu bi 'yambabi'ᵤ nehe, ne bi 'ñembabi:

—Xi ra Moise, ¿te bi xi'ah_u de gue'á?

⁴ Y ya fariseo bi dadi ne bi 'ñena:

—Nura Moise bi unga nsequi gue da thoca 'nara t'ofu dega nxuni, ne njab_u ha, da za da nxungüi rá 'behña 'nara 'ñohø.

⁵ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi'ᵤ:

—Nura Moise bi unga nsequi gue da t'ot'a njab_u ngue'á nu'ah_u xi xa megui ri corasoh_u.

⁶ Pe desde rá madi himi njab_u, ngue'á ra Maça T'ofu ena gue Ajuá “bi hyoca ra 'ñohø ne ra 'behña”.

⁷ “Hangue 'nara 'ñohø da zop_u rá dada ne rá nana pa go da 'muhui rá 'behña,

⁸ y de ri yoho, ya da 'natho.” Njab_u manga ra Maça T'ofu. Hangue nú'á ra

'ñøhø ne nú'a ra 'behña ya ri 'natho, hingue ri yoho.

⁹ Hangué nú'x xa pɛhna Ajuá, ni 'nara ja'i hinda za da 'ueque'x.

¹⁰ Y nu mi menc'x pa ja ra ngu hab'x xqui mihi, yá nxadi ra Jesu bi 'yambi'x nehe de ra nxuni.

¹¹ Hangué nu'á bi 'ñembabi'x:

—Nu'a tó'o da hyɛp'x rá 'behña ne da nthatui ma'na, ya bi 'yøt'a 'nara ts'oqui ngue'a xa hyɛp'x nú'a rá mudi 'behña xa nthatui.

¹² Ha nu'b'x 'nara 'behña da hyɛp'x rá dame ne da nthatui ma'na ra 'ñøhø, ya bi 'yøt'a 'nara ts'oqui ngue'a xa hyɛp'x nú'a rá mudi dame xa nthatui.

Ra Jesu bi japa ya batsi

(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³ Mɛfa, bi ts'i'tsua ya batsi ra Jesu pa da hñuxa rá 'yɛ ja gue'x pa da japi. Pe nuyá nxadi bi mudi bi guui nú'x to'o mri zi ya batsi.

¹⁴ Pe nu mi hyanda ra Jesu gue mi øt'a njab'x yá nxadi, nu'á bi bø rá cue ne bi 'ñembabi'x:

—Ogui hɛcuah'x ya zi batsi da 'ñe da zucagui, ngue'a nu'x tó'o da 'mɛi ja rá hmanda Ajuá, mahyoni da nja ngu nuya ya zi batsi.

¹⁵ Xi majuaní dí xi'ah'x, nu'a tó'o hinda nja ngu 'nara zi batsi pa da 'mɛi ja rá hmanda Ajuá, hinda za da yut'a ja rá hmanda Ajuá.

¹⁶ Nep'x ra Jesu bi dexa ya zi batsi ne bi hñuxa yá 'yɛ ja gue'x ne bi 'yapabi Ajuá rá Dada da japi'x.

'Nara basja'i mrá rico bi ñqui ra Jesu

(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

¹⁷ Y de ya mi 'ba'ñu ra Jesu, bi zøhø 'nara 'ñøhø mbra nest'ihí, ne bi ndandiñahmu ja yá ua'a ne bi 'ñembabi:

—Nu'i Xahnate, 'nagrá hoja'i, ¿te 'bɛ da za ga øt'e pa da za ga ts'x ra te pa nzantho?

¹⁸ Ha nura Jesu bi 'ñembabi:

—¿Hanja gui engagui drá hoja'i? Hønsɛ 'natho to'o ra hoja'i, y nú'á go gue'a Ajuá.

¹⁹ Ya gui padi nda'x gue'x ya hmanda: “Oxqui ntsinga medinthati, oxqui hñote, oxqui mpe, oxqui ja'tsua ya nc'uamba ri

miqu'eiui, oxqui hat'a ri miqu'eiui, umba ra t'equ'eí ri dada ne ri nana ne su'x.”

²⁰ Nu'b'á nú'a ra 'ñøhø bi dadi ne bi 'ñena: —Xahnate, gatho nuya hmandaya stá øt'e desde stá mbatsi.

²¹ Nu'b'á ra Jesu bi hyandi dega hmate ne bi 'ñembabi:

—'Natho nú'a grí 'bedi gui 'yøt'e. Guí ma gui pa gatho nú'a gui pɛ'tsi ne gui hyecuabi ya hyoya. Njab'x hã, da za gui hñanga ya hoga hño de mahets'i. Nep'x gui ehe gui tengagui ne gui tseta gatho nú'a da 'ñe'a'i asta ri du.

²² Pe nu mi 'yøde'a nú'x ya noya bi xipa ra Jesu, xi bi du rá mɛi y bi ma njab'x co ra dumɛi, ngue'a xi mrá rico.

²³ Nu'b'á ra Jesu bi mpants'i ne bi hyanda yá nxadi, nep'x bi 'ñembabi'x:

—¿Xi rá hñei da yut'a 'nara rico ja rá hmanda Ajuá!

²⁴ Ha nuyá nxadi himi padi te da beni de nú'a xqui mañ'a. Hangué nu'á bi yopa xipa ma'na'qui ne bi 'ñembi:

—Ma zi t'x'ih'x, ¿xi rá hñei da yut'a ja rá hmanda Ajuá nú'x to'o hu yá mɛi gue co nú'a te pɛ'tsi ma da mpøhø!

²⁵ Ma'na hinxá hñei da thogui 'nara cameyo ja rá gu 'nara 'yofri que 'nara rico da yut'a ja rá hmanda Ajuá.

²⁶ Hangué nuyá nxadi'a ma'na himi padi te da beni, ne mri 'ñembabi 'na ngu ma'na:

—Nu'b'x njab'x, ¿to'o ja da za da mpøhø?

²⁷ Nu'b'á ra Jesu bi nhyandui'x ne bi 'ñembi:

—Ya ja'i hingui tsa da mpøhø sɛhɛ, pe co rá mfats'i Ajuá hã, ngue'a pa Ajuá hinte rá hñei.

²⁸ Nep'x de gue'a bi dadi ra Pedro ne bi 'ñembabi:

—Nuje stá tsoheb'x gatho nú'a te ndí pɛ'tshe pa dá tɛn'ahe.

²⁹ Nu'b'á ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'x:

—Xi majuaní dí xi'ah'x, nu'x tó'o da zogui yá ngu, yá cu, yá nju, yá dada, yá nana, yá batsi, ne yá hai po rá ngueque ne po rá ngue ra maça noya,

³⁰ nu'á ma da hñanga nú'ya mapaya 'na nthebe de nú'a te xa zogui, ngu yá ngu, yá cu, yá nju, yá nana, yá batsi, yá hai, masque co ndunthi ra nt'atsate, y nep'x rá

ñoho ra 'mwi ma da hñanga 'nara hoga te pa nzantho.

³¹ Pe nu'ua tó'o ya danguibya, nura pa'a ma da notsi'ua, ha nu'ua tó'o ya notsi'ua, nura pa'a ma da ndangui'ua.

Ra Jesu bi yopa ma de rá du
(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

³² Nura Jesu bi ne ra 'ñu co yá nxadi pa bi ma Jerusale. Y nú'á go bi 'met'o'a de gue'ua, y nu'ú himi pa'di te da beni de gue'a. Hangué nu'ú ngu mi tsu, ne mri 'bεfatho de gue'a. Nepu nura Jesu bi 'ueca 'nambu nú'ua 'ret'amayoho yá nxadi pa bi yopa xipabi gatho nú'a mi ma da thogui'a.

³³ Ne bi 'ñembabi'ua:

—Nubya drá maha Jerusale, ne dí ne ga 'ra'ahu nt'ode de Nú'a To'o bi e bi Nja'i. Nú'á ma dra da de guehni ja yá 'ye ya nda gá macja ne ya xahnate de ra ley, ne nu'ú ma da 'ye'mbi da hyo, ne ma da 'yent'uabi ja yá 'ye nú'ua hinyá xodyo pa da hyo'a.

³⁴ Nu'ú ma da 'yø'tua ra buhla ne da na'mbi ne da zots'i, nepu ja da hyo'a. Pe rá hñupa ma da yopa nte de rá du.

Ra Cobo ne ra Xuua bi 'yadi 'nara favo
(Mt. 20:20-28)

³⁵ Nepu nura Cobo ne ra Xuua nú'ua yá t'ua ra Sebedeo bi joni ja ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Ma zi Xahnate'ihe, dí ne gui øtcahe ra mate gui 'racje nú'a ma ga a'a'ihe.

³⁶ Nu'bu nú'á bi datuabi'ua ne bi 'ñembabi:

—¿Te rá 'be guí ne ga ø't'ahu?

³⁷ Y nu'ú bi 'ñena:

—Dí nehe ga hudihe 'na ja ri 'ñei, 'na ja ri ngaha, nu xcri hñudi ja ri hudi de ri ts'utbi.

³⁸ Pe ra Jesu bi 'ñembabi'ua:

—Nixi hinguí pahua nú'a guí ahua. 'Bu guí ahua njabu, ¿ha guí hanthua gui tsethua ya ts'othogui ngu nú'ua ma ga thoguiga, ne gui tsethua ya uguí ngu nú'ua ma ga tsetca?

³⁹ Ha nu'ú bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Haha, ga tsethe.

Nu'bu ra Jesu bi 'ñembabi'ua:

—Majuani ma gui tsethua ya ts'othogui ne ma gui tsethua ya uguí ngu nú'ua ma ga tsetca.

⁴⁰ Pe nuga hingo ma ga huancá to'o ma da hñudi ja ma 'ñei ne ja ma ngaha. Numa Dada go gue'a pa'di to'o ma da hñudini.

⁴¹ Pe nu mi 'yøde nú'ua má 'ret'a ya nxadi gue ra Cobo ne ra Xuua mi adi da hñuhui ra

Jesu, nu'ú bi bø yá cue ngue'a hanja go mi adi da hñuhni'ua.

⁴² Nu'bu ra Jesu bi zohna yá nxadi ne bi 'ñembabi:

—Guí pahua xá hño gue nuya danga nda de guecua ja ra ximhai ri manda gatho yá hnini, ne nú'a go da mañ'ua go gue'a da t'øt'e.

⁴³ Pe nu'ahu oxqui ma gui 'yøthua njabu. 'Bu 'na de gue'ahu guí ne gui ndanguihua, mahyoni go gui pεphua nuyua ma'ra.

⁴⁴ Ne nu'bu 'na de gue'ahu guí ne gui ndahua de nuyua ma'ra, mahyoni go gui 'mεgohua.

⁴⁵ Nú'a To'o bi e bi Nja'i, nu'á hinxpá 'ñehe pa go da 'bεpabi, nu'á xpá 'ñehe pa go da 'mεgo ne pa da unga rá te pa da gu'tua gatho yá ts'oqui ya ja'i.

Ra Jesu bi 'yøthe ra Bartimeo mrá goda
(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

⁴⁶ Nepu ra Jesu bi zonga Jericó co yá nxadi, ne 'bestho bi bøni de guehni ne bi dæni 'nara hmuntsja'i. Y nuni ja ra ñanga 'ñu mi huhni 'nara goda mrá thuhu ra Bartimeo mrá t'ua ra Timeo, mi huhni mi peti.

⁴⁷ Y nu mi 'yøde gue go mi gue'a ra Jesu me Nasare nú'a ya mi ma da thohni, nu'bu nú'á bi mudi bi mafi ne bi 'ñena:

—¿Nu'i Jesu, rá T'ua'i ndu ra nda Davi, huegagui!

⁴⁸ Pe ndunthi ya ja'i bi zai ne bi 'ñembabi da go'ta rá ne. Pe nu'á ma'na xi mi mafi nts'edi mi ena:

—¿Nu'i rá T'ua'i ndu ra nda Davi, huegagui!

⁴⁹ Mi 'yøde ra Jesu 'bestho bi 'mai, ne bi mεhni to da tsimpa nú'a ra goda. Y nu'ú bá ma'ti'a ne bi 'ñembabi:

—'Bai bá ehe, uguí tu ri mai, bí tøp'a'i 'na.

⁵⁰ Nu'bu nú'á 'bestho bi hñaca rá pat'i ne bi dama 'mai bi ma bá tsu ra Jesu.

⁵¹ Y ra Jesu bi 'ñembabi:

—¿Te 'be guí ne ga ø't'a'i?

Ha nura goda bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Ma Xahnate'i, dí ne ga yopa handi ma'na'qui.

⁵² Ha nura Jesu bi 'ñembabi:

—Grí ma, co ri jamfri ya xcá ñani.

Y 'bestho ra ora'a bi za bi hyandi, ne bi dena ra Jesu.

11

Ra Jesu bi yut'a Jerusale

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Ra Jesu ne yá nxadi ya mi ma da zonga Jerusale, ne mi 'yo guetbu de Betfage ne Betania, nehe guetbu ra t'ohø 'bo Olivo, hangue ra Jesu bi mehna yoho yá nxadi pa da 'met'o,

² ne bi 'ñembabi'ua:

—Grí maha ja nuni ra t'uca hnini bí jani, ne nu xcrí tsøñhani gui tsuh'u 'nara zi burru di that'i nú'a hinto xa tøguetho. Bá xo'thu ne bá tsinchaua.

³ Ha nu'bu to'o da 'yañ'ahu ne da 'ñeñ'ahu hanja guí øthu njabu, 'ñembabihu: “Ra zi Hmu bí honi, nepu 'mefa ma ga yopa tsin'ahē ma'na'qui,” gui 'ñembabihu njabu.

⁴ Nu'bu nú'ua yoho yá nxadi bi ma ja nú'a ra t'uca hnini, ne ja bá tsuhni 'nara zi burru mi that'a møte ja 'nara gosthi ja rá hyo ra 'ñu, ne bá xo'ti'ua.

⁵ Y mi 'bahni 'raya ja'i bi 'ñembabi'ua:

—¿Te gui japhu nú'a ra burru gui xo'thu?

⁶ Ha nuya nxadi bi dadi ngu xqui xipa ra Jesu, hangue nú'ua ya ja'i bi hyopi bi zits'i.

⁷ Nepu nu'á bá tsimpa ra Jesu nú'a ra burru, y bi hñaca yá pat'i'ua pa bi xi'tsua ra burru pa bi tøgue'a.

⁸ Nepu ra hmuntsja'i bi hñaca yá pat'i pa bi mø ja ra 'ñu, ha nu ma'ra mi toca ya 'yεza pa mi pøgue nehe ja ra 'ñu.

⁹ Y nú'ua to'o mri 'befa ne mri 'bet'o mi thø ya hmafi mi ena:

—¡Xá nsunda núni xpá mēcahu Ajuá! ¡Ajuá da japni!

¹⁰ ¡Ajuá da japi núni ma da nda! Nuni go guehni ra nda xqui hñatuabi ndu ma dadahu ra nda Davi. ¡Xá nsunda Ajuá bí 'bui mahets'i!

¹¹ Nepu ra Jesu bi yut'a Jerusale ne gá yut'a ja ra ndanija, ne bi hyanda xá hño gatho nú'a mi jani mbo ra ndanija. Y coñ'a ya bi nde, nu'á bi bøni de guehni bi ma Betania co nú'ua 'ret'amayoho yá nxadi.

Ra Jesu bi zui 'nara 'bai gá igo

(Mt. 21:18-19)

¹² Y rá hyax'a ra Jesu ne yá nxadi bi bonga de Betania, y de má 'ñu bi zu ra thuhu'a.

¹³ Ne dega yabu bi hyanda 'nara 'bai gá igo mi c'amtho, hangue bi ma bá c'a'tshma

ua mi tø yá igo. Pe nu mi zøni hinte bi zudi, mi 'ra'ta yá xi ngue'a mri 'betho da nøgue.

¹⁴ Hangue ra Jesu bi 'ñembabi ra 'bai gá igo:

—Hinhya'mu ma da yopa nøgue ri igo.

Ha yá nxadi bi 'yøde nú'a bi ma.

Ra Jesu bi 'yenga nú'ua mri mpa mbo ra ndanija

(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵ Nepu bi yopa zøñ'ua Jerusale, y ra Jesu bi yopa yut'a ja ra ndanija ne bi madi bi 'yenga gatho nú'ua mi 'buhni mri mpa ne mri ntai mbo ra nija. Bi pants'ua yá mexa nú'ua ya mpatboja ne yá thuhni nú'ua to'o mi pa ya domitsu.

¹⁶ Ne ya himbi hopi to bi thoguini pa da hñaxa ya t'øt'e.

¹⁷ Nepu nu'á bi xipabi ya ja'i ne bi 'ñembabi:

—¿Ha hinguí pahu gue xa nt'ofu ja ra Maça T'ofu ne ena: “Numa ngu rá thuhu ra ngu dega nsadi pa gatho ya hnini”? Ha nu'ahú go xcá 'yøt'athohu ra ngu dega mfe.

¹⁸ Nu'bu ya xahnate de ra ley ne ya nda gá macja bi 'yøde nú'a bi mangua ra Jesu, hangue nu'á bi 'ñu'ti pa da hyohma'a, ngue'a mi tsu'ua da hñanba yá nsu, ngue'a gatho ya ja'i xi mri ho nú'ua ya noya mi udi'a.

¹⁹ Ha nu mi put'a ra nde, ra Jesu ne yá nxadi bi bonga de guehni Jerusale.

Ra 'bai gá igo bi 'yot'i

(Mt. 21:20-22)

²⁰ Ha nurá hyax'a de mi xudi bi thoguini ma'na'qui habu mi 'bai nú'a ra igo xqui zui ra Jesu, ne bi hyandi'ua gue ya xqui 'yot'i gatho, asta yá 'yu.

²¹ Ra ora'a ra Pedro bi bengá nú'ua ya noya xqui mangua ra Jesu, ne bi 'ñembabi'a:

—Ma Xahnate'i, handi, nuna 'bai gá igo gá xipi gue ya hinhya'mu ma da yopa nøgue yá igo, ya xa 'yot'i.

²² Nu'bu ra Jesu bi 'ñembabi'ua:

—Camfrihu Ajuá.

²³ Xi majuani dí xi'ahu gue 'bu to'o ja ndunthi rá jamfri ne hinda duhu, da za da 'ñembabi nuna ra t'ohø gue da mponi dí ma ja ra ndehe, ne da njabu ngu nú'a da 'yadi.

24 Hangue nuga dí xi'ah_u gue nu'a gatho gui 'yaph_u Aju_a ra Dada, camfrih_u gue nu'a xa 'yø't'ah_u ri t'adih_u, y nú'a gui 'yaph_u da 'ra'ah_u.

25 Pe ora gui 'yaph_u'a, 'b_u to xa 'yø't'ah_u 'nara nts'o'm_ui, pumbah_u, pa njab_u Aju_a ra Dada bí 'b_ui mahets'i da pun'a ri ts'oquih_u nehe nú'a xcá 'yøth_u.

26 Ngue'a nu'b_u hingui pumbah_u nú'u to'o xa 'yø't'ah_u 'nara nts'o'm_ui, Aju_a ra Dada bí 'b_ui mahets'i hinda pun'a ri ts'oquih_u nehe.

*Bi t'ambabi ra Jesu te ma nsequi mi ha
(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)*

27 Nep_u bi yopa mengui'u pa Jerusale, y ra Jesu bi yopa yut'a ja ra ndanija, ne bi joni hab_u mi 'bai'a ya nda gá macja ne ya xahnate de ra ley ne ya ndaxjua nda.

28 Nep_u nu'ú bi 'yambabi ne bi 'ñembabi:
—¿To'o rá hmanda'a pa gui 'yø't'a nuya ya t'øt'eya? ¿O to'o xa 'ra'a nsequi?

29 Ha nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'u:
—Dí ne ga an'ah_u 'nara nt'ani nehe. Nu'b_u gui xicaguih_u, necagui ga xi'ah_u to'o rá hmanda'a pa dá øt'a njab_u.

30 ¿Xi to'o bi hñuxa ra Xuua pa bi nxi'tsate? ¿Ha gue Aju_a o ya ja'i?

31 Nu'b_u nu'ú mri 'ñémse 'na ngu ma'na:
—Nu'b_u ga emf_u gue go Aju_a bi hñuxa ra Xuua, nu'b_u nuní da 'ñenj_u gue hanja hindá camfrih_u nú'a mi mañ'a.

32 Ha nu'b_u ga emf_u gue go ya ja'i xa hñuts'i, xi'b_u da bø rá cue ra hnini.

Mi mañ'ú njab_u ngue'a mi tsu ya ja'i, ngue'a gatho'u mi ena gue nura Xuua go mi gue'a 'nará 'mehni Aju_a.

33 Hangue nu'ú bi dadi ne bi 'ñembabi ra Jesu:

—Hina hindí p_uhe.

Nu'b_u ra Jesu bí dadi ne bi 'ñena:

—Nu'b_u nixi gueque hinga xi'ah_u nehe to'o rá hmanda pa dá øt'a njab_u.

12

*Ra 'bede de ya ts'omēfi
(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)*

1 Ra Jesu bi sigui bi ñaui ya nda gá macja ne ya xahnate de ra ley ne ya ndaxjua nda, ne bi mudi bi xipa 'raya 'bede, ne bi 'ñembabi:

—'Nara pa 'nara 'ñøhø bi gaxa 'raya 'bai gá obxi, ne bi guts'i xá hño. Ne bi hyoqui hab_u da sit'a ra ngui gá obxi nú'a da the'mi, ne bi hyoca 'nara nthø'ma u_a'obxi xi rá hñets'i.

Nep_u nú'a ra u_a'obxi'a bi umba nhyandi 'raya ja'i, ha nú'a ra me u_a'obxi bi bøni bi ma yab_u ya hai.

2 Ha nu mi zøhø ra pa de ya xqui da ya obxi, ra me u_a'obxi bí mehna 'nara 'bego pa ma da c'a'tsa nú'u to mi ha nhyandi ra u_a'obxi pa da hyeca nú'a ra sofo ya xqui gats'i.

3 Pe nú'u to'o mi ha nhyandi ra u_a'obxi bi g_u nú'a ra 'bego bi na'mbi ne bi co'tsi bi mengui, hinte bí umbabi de ra sofo.

4 Nu'b_u nura me u_a'obxi bí mehna ma'na rá 'bego, pe nú'u ya hyanthu_uhi bí mfats'i bí tēdo nú'a ra 'bego asta bí zēmba rá ñaxu, ne bí xipa ndunthi ya ts'onoya, ne himbi umba nú'a mri 'ñepabi rá hmu.

5 Nep_u ra me u_a'obxi bí yopa mehna ma'na rá 'bego, pe nú'u ya hyanthu_uhi bí g_u nú'a ra 'bego ne bí hyo. Nep_u 'mefa ra me u_a'obxi bí mehna má ndunthi ya 'bego. Pe 'ra de gue'u bí hna'mbabi, ha nu ma'ra bí tho.

6 Y ya xi rá ngats'i bí mense rá hmāca 'ra t'u, ne bí 'ñena: “Nuga dí padi gue nu'b_u ga pense ma t'u, nuya hyanthu_uhi ma da mē'tsua ra t'equ'eí.”

7 Pe nu mi hyanda ya hyanthu_uhi gue bí zønga rá t'u ra me u_a'obxi, nu'ú bí 'ñu'ti ne bí 'ñémse'u: “Go guehni ma da gohui yá hai rá dada. Pe ma ga hoh_u pa njab_u go da gocj_u ya hai.”

8 Hangue nu'ú bí gampa rá t'u nú'a ra me u_a'obxi bí hyo'u ne bá føta møte de ra u_a'obxi.

9 ¿Pe te guí beñ_u ma da 'yø't'a nú'a ra me u_a'obxi co nú'u ya ts'o hyanthu_uhi? Nu'ú 'nara pa ma da zøhø ne ma da hyo gatho nú'u ya ts'o hyanthu_uhi ne go ma da umba nhyandi ma'ra ya ja'i nura u_a'obxi'a.

10 ¿Ha gue hincá hñe'th_u ja ra Maça T'ofu hab_u enga njaua?:

Nú'a ra do bí føtb_uhm_u 'na lado nuya hyøngu,

nubya gue'a ra mudi do de rá nija Aju_a.

11 Y nuse'a go bi mεgui nura do'a pa da hyø rá nija, ne dí hanth_u gue xi rá nsunda nú'a bi 'yøt'e.

12 Nep_u nuya nda gá macja ne ya xahnate de ra ley ne ya ndaxjua nda bi beñ_u gue da gahma ra Jesu pa da got'a fadi ngue'a bi badi_u gue nu'á mi ña de gue_u ora mi xipa ra 'bede de ya ts'o hyanthua_{hi}. Pe nu'ú mi tsu te da 'yø'tuabi_u nú_u ya hmuntsja'i mi 'bahni, hangue bi zohni ra Jesu ne bi ma'.

Ra Jesu bi ma de ra boja nú'a adi ya nda de ya hnini

(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

13 Nep_u nu'ú bá pēhna 'raya fariseo ne 'rayá mfats'i ra nda Erode pa da xaxa ra Jesu pa da nu ua te da zutuabi pa njabu da za da ñapabi.

14 Nep_u nuya 'mehni bi zøhø hab_u mi 'bui'a ne bi 'ñembabi:

—Xahnate, dí pahe gue go gue'e guí mangan majua_{ni} ne hinguí ø'tua ncaso nú'a manga ya ja'i ne hinguí pata ri noya pa da ma'a'i ya ja'i, ngue'a nu'i guí udi xá hño nú'a ri ho Ajuá da t'øt'e. Dí ne gui xicaguihe, ¿ha gue xá hño ga ju'tuabihe ra boja ra nda Cesa o hina? ¿Ha gue ga ju'tuahe o hina?

15 Pe ra Jesu 'bestho bi batua yá ts'omfeni nuya ja'i_u, hangue bi 'ñembabi_u:

—Nuga dí pa_{di} te rá 'bε guí beñ_u con gueque. Bá hancah_uua 'nara boja pa ga handi.

16 Nu'bú nu'ú bá hanpabi'a nú'a ra boja mi adi. Y nu mi hyandi nú'a ra boja bi 'yambabi_u ne bi 'ñembi:

—¿To'o rá c'oi ne to'o rá thuhu núna tøcua ja ra boja?

Y nu'ú bi da_{di} ne bi 'ñena:

—Rá c'oi ra nda Cesa ne go rá thuhu'a.

17 Nu'bú bi da_{di} ra Jesu ne bi 'ñembabi_u:

—Nu'a rá uenda ra nda Cesa gui umbabih_u ra nda Cesa, ha nu'a rá uenda Ajuá go da umbabih_u Ajuá.

Y nu mi 'yøde_u gue bi da_{di} njabu, xi bi 'yø_u.

Ya saduceo bi 'yamba ra Jesu de rá ñoho ra te

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

18 Nep_u nu mi uadi ra Jesu bi ñaui ya fariseo ne yá mfats'i ra nda Erode, bi zøhø

'raya saduceo nú_u to'o camfri gue hinto ma da yopa nte de ra du. Bi 'ñehe pa bi 'yamba 'nara nt'ani'a, ne bi 'ñembabi:

19 —Xahnate, ra Moise bi zogui nt'ofog_u gue 'b_u 'nara 'ñøhø da du ne da zogui rá 'bεñ_u, pe 'b_u ni 'nara batsi hinda zocuabi, nu'bú nurá cu de nú'a ra 'ñøhø bi du mahyoni da nthatui rá 'bεpo, pa nu'b_u da mε'tsa 'nara batsi, da thu'mbabi rá thuhu ngu rá thuhu nú'a ndu rá mudi dame nú'a ra 'bεñ_u, pa njabu hinda 'mēdi rá thuhu nú'a ra 'ñøhø xa du.

20 Nde nu'bú, 'na'qui mi 'bui yoto ya 'ñøhø mri ncu. Nep_u nú'a mada bi nthati, pe bi du ne himbi zocuabi ni 'nara batsi.

21 Nep_u nú'a rá ñoho ra cu bi nthatui rá 'bεpo, nep_u ne'a bi du ha nixi gue'a ni 'nara batsi himbi zocuabi nehe. Y rá hñu bi njabu nehe.

22 Ne bi njabu gatho nú_u yoto ya cu bi du pe ni 'na de gue_u himbi zocuabi ni 'nara batsi. Nep_u rá ngats'i, bi du ra 'bεñ_u nehe.

23 ¿xi de stí yopa nte de ra du nú_u yoto ya 'ñøhø, nda'a de gue_u xi drá dame nú'a ra 'bεñ_u? ngue'a gatho nú_u yoto bi nthatui de guecua ja ra ximhai.

24 Ha nura Jesu bi da_{di} ne bi 'ñembi_u:

—Nixi guí pah_u nú'a guí mañ_u ngue'a hinguí pah_u nú'a manga ja ra Maca T'ofog_u ne nda'a rá ts'edi Ajuá.

25 Ngue'a nu sta yopa nte gatho nú_u ya ja'i xa du, ya hinda ma da nthata ya 'ñøhø nixi ya 'bεñ_u, ngue'a nuni mahets'i gatho ya ja'i ma da 'm_u ngu ya ενχε.

26 Nehe, pa gui camfri_u gue ma da yopa nte nú_u xa du, ma ga ben'ah_u nú'a bi 'yofog_u ra Moise ja nú'a ra xeni hab_u ma de nú'a ra ndapo mi zø, ne ja guehni Ajuá bi zofog_u ne bi 'ñembi: “Nuga go guecagui rá Ajuagui ra Abrá, ne ra Isaac, ne ra Cobo.” Njab_u xa nt'ofog_u.

27 Pe Ajuá go gue'a ra Ajuá de nú_u te, hingo ra Ajuá de nú_u xa du. Hangue dí pah_u gue nura Abrá ne ra Isaac ne ra Cobo masque ya jo'oua_u pe bí ja yá te_u. Hangue nu'ah_u hinte ri fa_{di}h_u.

Ra hmanda nú'a ma'na ra dangui

(Mt. 22:34-40)

28 Nehe xqui zøhni 'nara xahnate de ra ley ne bi 'yøde mi ñaui ra Jesu ya saduceo,

ne bi 'yøde gue ra Jesu xqui dadi xá hño nú'ua ya nt'ani xqui t'ø'tuabi. Hangue ne'a bi uat'i pa bi 'yamba 'nara nt'ani ne bi 'ñembabi:

—¿Nda'a ra hmanda ma'na ra dangui de gatho?

²⁹ Nu'bú nura Jesu bi datuabi ne bi 'ñembi:

—Ma ga xi'i nú'a ra hmanda ma'na ra dangui de gatho ne ena: “Hñuxhú nt'øde nú'ahú me Israelhú, Ajuá ma Zidadahú hønse 'natho.

³⁰ Y nú'a gue'a mahyoni gui madihú con gatho ri mæihú ne con gatho ri mfenihú ne con gatho ri ts'edihú.” Nuna guehna ra mudi hmanda ma'na ra dangui de gatho.

³¹ Ha nuna ma'na ngú'atho ena njaua: “Madi ri miqu'eiui ne gui su ngu grí nsusehc.” Otho ma'ra ya hmanda ma'na ya dangui de núya dí xi'a'i.

³² Nepú nú'a ra xahnate de ra ley bi 'ñena:

—Xahnate, majuani nú'a gá ma gue Ajuá hønse 'natho ne jo'o ma'na.

³³ Haha xá hño to da madi Ajuá con gatho rá mæi, con gatho rá mfeni, con gatho rá ts'edi, ne da madi rá miqu'eiui da su ngu ri nsuse 'na. Gue'a ma'na xá hño que nú'a da hyo ya mbo'oni 'na ne da tsat'i pa da 'bahabi Ajuá.

³⁴ Nu'bú ra Jesu bi 'yøde gue nú'a ra 'ñøhø xqui dadi co 'nara hoga mfeni, hangue bi 'ñembi:

—Ya ts'atho grí 'bedi pa gui cat'a ja rá hmanda Ajuá.

Y ya hinto bi rezga bi 'yø'tua ma'ra ya nt'ani ra Jesu.

*¿Ha gue ra Cristo go rá T'ua ra nda Davi?
(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)*

³⁵ Ha nu de mi xahnate ra Jesu ja ra ndanija bi 'ñena:

—¿Hanja enga ya xahnate de ra ley gue ra Cristo ma dí 'ñehe de ja yá ja'i ndu ra nda Davi?

³⁶ Nura Māca Nda'hi bi 'bepa ndu ra nda Davi bi 'yofo nuya ya noya ja ra Māca T'ofu habú ena njaua:

Ajuá ra Dada bi 'ñembabi ma zi Hmu:

“Bá ehe gui hñudiua ja ma 'ñei

asta hinga tsiñ'a'i gatho ri ncontra pa da gohi'ua de nja'ti ri ua.”

³⁷ Ha nu'bú go drá t'uhma ra Davi nura Cristo, nu'bú ¿hanja bi 'ñenga ra Davi gue go rá Hmu?

Y nura hmuntsja'i xi bi ho nú'a te mi mangua ra Jesu.

Ra Jesu bi ma de yá ts'o'b'efi ya xahnate de ra ley

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Ha nu de mi xahna ya ja'i ra Jesu bi 'ñembabi:

—Jamasuhú pa hingui 'yøthú ngu nú'a øt'a ya xahnate de ra ley. Nu'ú ri ho da hye yá he xi xá ma, ne ri ho'ua da zengua ya ja'i co ra t'equ'ei ora 'yo'ua ja ra tai.

³⁹ Ha nu ja yá nija'ua ri ho da hñudi ja ya mudi hudi, ne ri ho da t'ini rá mudi ja ya ngo.

⁴⁰ Nehe xi øt'a yá nsadi co ndunthi ya noya, qué pa da hñamba yá ngu ya viuda nsinque da zo yá mfeni ya ja'i. Nuya xahnate'ua ma da hñanga yá castigo ma'na ra dangui.

'Nara viuda xi mrá zi hyoya bi uni 'nara 'baha ja ra ndanija

(Lc. 21:1-4)

⁴¹ Nepú ra Jesu bi hñudi habú mi ja ya 'me'tsboja ja ra ndanija pa mi handa nú'ua ya ja'i to'o mi ent'ini yá ofrenda. Ha mi handa ndunthi ya rico mi unga yá danga ofrenda.

⁴² Nepú bi zøhø 'nara viuda xi mrá zi hyoya, ne bi 'yent'ni yoho ya zi boja dega cobre nú'ua hints'ua mri muui.

⁴³ Hangue nura Jesu bi ma'ta yá nxadi ne bi 'ñembabi:

—Xi majuani dí xi'ahú gue nuna zi hyoya viuda ma'na xa unga 'nara ofrenda xi ra dangui ja rá thandi Ajuá que gatho nú'ua to'o ma'na xa 'yent'a ndunthi yá ofrenda ja ya 'me'tsboja.

⁴⁴ Ngue'a gatho nú'ua ma'ra to'o xa unga yá ofrenda xa uni de nú'a ya xa bonguabi, pe nuna zi hyoya viuda thogui 'nara danga hñoya pe xa unga gatho nú'a xqui me'tsi pa da dai te da zi hmaha.

13

Ra Jesu bi ma gue da nhuata ra ndanija

(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Ha nu mi bonga ra Jesu de ja ra ndanija, 'na de nuyá nxadi bi 'ñembabi:

—¡Ma zi Xahnate'i, hyanthmague hangu rá hño nuy_u ya danga ngu xa thoqui co nuy_u ya data do!

² Nu'bu' ra Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Nubya guí hanth_u hangu yá ndangui nuy_u ya ngu, pe nuga dí xi'ah_u gue ma da zø ra pa da yøt'e gatho, ne ni 'nara do hinda ma da gohi di ntøque co rá midoui.

Ya nt'udi ante rá uadi ra ximhai
(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Nep_u ra Jesu bi ma ja ra t'øhø 'bo Olivo nú'a ri nhyandui ra ndanija, ne ja bi hñuhni'a. Ha nura Pedro ne ra Cobo ne ra Xuua ne ra Andre bi ñaseui 'namb_u ne bi 'ñembabi:

⁴ —Dí ne gui xicje ha'm_u ma da yøt'e nuna nija y te ma nt'udi ma da hnequi nu sta nja nú'a guí ma.

⁵ Hangu nura Jesu bi madi bi xipabi' u ne bi 'ñembabi:

—Jamah_u hinda ma da hya'ah_u ya c'uamba ja'i de nú'a ma da xi'ah_u.

⁶ Ngue'a ndunthi de gue' u ma da 'ñehe y da bepca ma thuhu ne da 'ñena: “Nuga go gueque drá Cristo xpá mencagui Aju_u pa ga nda.” Njab_u nu' u ma da hyat'a ndunthi ya ja'i pa da gamfribi' u nú'a da mañ' u.

⁷ Ma gui 'yøh_u nehe de nú' u ya danga tuhni ya di ja, ne de nú' u ma da nja. Pe nu'ah_u nu xcri 'yøh_u, oxqui ma gui tsuh_u, gue'a mahyoni da njab_u, pe hingo di gue'a ya rá ngats'i ra pa.

⁸ Ngue'a ma da ntuhna ya hnini co ma'ra yá mihniniui, ne ya nda co ma'ra yá mindaui, ne ma da nja ya mbimhai hab_uraza, ne da nja ra danga thuhu, ne xi da nja ya ñants'i. Nuya go guehya ya madi ts'othogui ma da nja.

⁹ Hangu nsuh_u, gue'a ma da hnap'ah_u mbo ja ya nija, ne da ts'ix'ah_u ja ya ts'utbi ne ja ya gobierhnu ne ja ya danga nda gue'a guí camfriguih_u. Y ja yá thandi' u ma gui dah_u majuani de gueque.

¹⁰ Y mahyoni da nt'øde ma noya gatho ja rá ngani ra ximhai, nep_u ja da nja ra ngaxhmai.

¹¹ Pe nu sta zø ra ora da ts'ix'ah_u pa dra da'ah_u ja yá 'yε ya ts'utbi, oxqui ma gui tu ri muih_u nú'a te rá 'bε gui thadih_u, nixi gui beñh_u 'met'o nú'a te ma gui mañh_u, gue'a

nura ora'a go Aju_u ma da xi'ah_u hanja gui thah_u, ne gue'a gui mañh_u. Ngue'a hingo ma gui ñaseh_u, nura Maça Ndañi ma go da ña'a.

¹² Nu' u tó'o 'bu yá cu ma da da pa da tho, ha nuya dada ma da da yá batsi, ha nuya batsi asta ma da ñapa yá dada nehe pa da tho.

¹³ Gatho ya ja'i ma da utsa'ih_u gue'a guí camfriguih_u. Pe nu' u tó'o da zeta gatho nuya ya ts'othogui asta rá ngats'i, go gue' u da mpøhø.

¹⁴ Ma da njab_u ngu nú'a bi mangu maya'bu ra Dañe rá 'mehni Aju_u. Ma da hnequi nú'a xi strá nts'o ne dra ts'omba rá ndanija Aju_u. (Dá zo ri mfenih_u nú'a guí he'thabya.) Ha nu xcri hyanth_u nú'a ra ts'oja'i sta 'mai hab_u hindí 'ñepi da 'mai, nú'ah_u gri 'buh_u Judea gui 'bath_u 'bestho ja ya t'øhø.

¹⁵ Nura pa'a sta njab_u, nu'a tó'o di 'yo ja rá patio de rá ngu odi cat'a mbo pa da hñaxa nú'a te mahyoni ja ra 'ñu.

¹⁶ Y nu'a tó'o di 'yo ja rá huahi dri mpefi nú'a ra ora'a, odi pa ja rá ngu pa da hñaxa rá pat'i.

¹⁷ ¡Huecate nú' u ya 'behña di da'thi ne nú' u dya nz_u nuya pa' u, gue'a pa gue' u xi strá hñei pa da 'bat'i!

¹⁸ 'Yaph_u Aju_u gue nura pa'a hindya pa dega tse.

¹⁹ Ngue'a nuya pa' u ma da nja ya danga ts'othogui nú' u hinhya'm_u xa nja desde bi hyoca ra ximhai Aju_u, ne de gue'a ya hinhya'm_u ma da yopa nja ma'na'qui ngu nú' u ma da nja ya pa' u.

²⁰ Hangu Aju_u bi beni gue hinga ndunthi ya pa ma da njab_u, gue'a nu'bu hina, hinto da zeti. Pe po rá gue nú' u xa huahni, nu'a bi beni gue ma'na xá hño ts'atho ya pa ma da njab_u.

²¹ Ha nuya pa' u 'bu to da 'ñeñ'ah_u: “Bá e gui hyanth_u 'bucua ra Cristo bá pehna Aju_u pa da nda”, o 'bu to da 'ñeñ'ah_u: “Maha ringuehni hab_u bí 'bu ra Cristo”, oxqui camfribih_u.

²² Ngue'a ma da 'mai ndunthi ya hyate ja'i, 'ra da 'ñena gue go di gue' u dya Cristo bá pehna Aju_u pa da nda, nu ma'ra da 'ñena gue dyá 'mehni Aju_u pa da ña de gue'a. Nu' u ma da 'yøt'a ndunthi ya danga nt'udi ne

da nehma da hyat'a nú'u xa huahna Ajua nehe.

²³ Pe nu'ahú beñhu xá hño de nú'a dí xi'ah ne nsuh. Oxqui hophu to da hya'ah.

Ra Jesu bi ma hanja ma da yopa mengui ja ra ximhai

(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)

²⁴ Nú'u ya pa sta thogui nuya ya ts'othogui, ra hyadi ma da 'mexuui, ne ra zana ya hinda ma da yot'i.

²⁵ Ya tsø ma da dagui de mahets'i y gatho nú'a te bí ja mahets'i da mbi.

²⁶ Nepu Nú'a To'o bi e bi Nja'i ma da thandi da ñehe xi strá nsunda ja ya guui con gatho rá danga ts'edi.

²⁷ Nepu da mehna yá enxε pa da munts'a gatho nú'u to'o xa thahni nú'u di 'bui gatho rá nguni ra ximhai.

²⁸ Nu'ahu ora guí hanthu ra 'bai gá igo ya da bøhø yá 'roho, nu'bú guí pahu gue ya xa 'ñepu 'bestho ra pahyadi.

²⁹ Njabu nehe nu xcrí hyanthu sta nja nuya ya ts'othogui, pahu gue rá ngats'i ra ximhai ya 'bui guetbu.

³⁰ Xi majuañi dí xi'ahu, gue nuya ja'i 'buihya hinda ma da du asta hinda mudi da nja gatho ngu nú'a dí xi'ahu.

³¹ Mahets'i ne ra ximhai da uadi da thogui, pe numa noya hinda uadi da thogui, pe'tsi da njabu ngu nú'a stá ma.

³² Hinto padi ra pa nixi ra ora ha'mu da nja ra ngaxhmai, nixi ya enxε de mahets'i hingui padi, nixi rá T'u Ajua, hønse Ajua ra Dada go gue'a pase.

³³ Hangue ndø'mhu nzantho ne 'yaphu Ajua, ngue'a hingui pahu ha'mu da zø ra ora.

³⁴ Nuga dí nja ngu 'nara 'ñøhø ma da ma yabu ya hai, pe ante da ma, da 'yent'ua ja yá 'ye yá 'bego gatho nú'a te pe'tsi, ne cada 'na de gue'u da xipabi te da mefi, ha nura nsugosthi da t'umbabi ra 'befi pa da ndø'mi nu sta mengui'a.

³⁵ Hangue nu'ahu nzantho ndø'mhu nehe, ngue'a hingui pahu ha'mu ga pengui, ua dega xudi o dega nde o made ra xuui o 'na hmafi ra menja.

³⁶ Ngue'a xi'bu xcrí thamfrihu ga tsøhø ne ga tsu'ahu gri ahahu.

³⁷ Nuna dí xi'ahabya, guehna dí xipabi nehe gatho ma'ra pa da ndø'mi'u.

14

Ra nt'u'ti pa dra ju ra Jesu

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Mri 'bedi nsøca yo pa pa ra ngo nú'a rá thuhu ra pascua, ne nú'a ra ngo dega ts'ithuhme nsingue rá nzoi. Ha ya nda gá macja ne ya xahnate de ra ley ya mi nu hanja da za da hyat'a ra Jesu pa da gu da hyo.

² Ne bi 'ñémbabi'u:

—Hinga øthu nuna dí beñhu de ra pa dega ngo, xi'bu da bø yá cue ya ja'i ne da ñants'i'u.

'Nara 'behña bi go'tsua 'nara hoga ñuni ja rá ñaxu ra Jesu

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Ha nuya pa'u ra Jesu bi 'muhni Betania ja rá ngu ra Simu nú'a to'o xqui ñani de ra lepra nú'a ra hñeni tsit'atho ra ngø. Mi huhni ra Jesu ja ra mexa mri ñuni, nepu bi zøhø 'nara 'behña bra hña 'na ngu ra zi xito xqui thoqui de 'nara hoga do rá thuhu ra alabastro, mi po 'nara hoga ñuni xi xmá maði mrá thuhu ra nardo. Ha nú'a ra 'behña bi do'tsua rá 'yuga nú'a ngu ra zi xito, ne bi xi'tsuabi ja rá ñaxu ra Jesu nú'a ra ñuni'a.

⁴ Nepu 'ra de nú'u mi 'buhni bi bø yá cue ne mri 'ñémbabi 'na ngu ma'na:

—¿Hanja bi 'yøt'a njabu nuna 'behña hønse bi manitho nuna hoga ñuni?

⁵ Nu'bu xa 'ba hmaha xa muui ngu hñu nthebe denario, y nú'a ra boja'a xa za xa thecuahma ya hyoya.

Njabu bi manga nú'u to'o mi ñama'ñu de nú'a ra 'behña.

⁶ Nu'bú nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Ote guí xiphu. ¿Pa te guí ñama'ñuhu de guehni? Xá hño nú'a xa 'yøtcagui.

⁷ Ngue'a nuya hyoya nzantho ma da 'mui con gue'ahu, ne nu'araza ra pa gui ne gui umfu 'nara mfats'i, da za gui umfu. Pe nuga hinga nzantho ma ga 'bucua con gue'ahu pa gui 'yøtcahu ra hño.

⁸ Nuna zi 'behña bi 'yøt'e nú'a xa zupa rá ts'edi, xa goscagui ja ma ndo'yo nuna ra hoga ñuni pa ma nt'agui.

Bi 'ñenga ra Jesu njab_u ngue'a nu'ú ya myá nzai mi jo'tsua nuna hoga ñani nú'ú xa du.

⁹ Nep_u ra Jesu bi 'ñena:

—Xi majuañi dí xi'ah_u, habaraza da hmanga ra maça noya, da hma de nuna xa 'yotca nuna zi 'behña pa 'nara feni de guehni.

Ra Juda bi pa ra Jesu

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ Nep_u nura Juda Iscariote 'na de nú'ú 'ret'amayoho yá nxadi ra Jesu, bi ma bá ñai ya nda gá macja pa da dapabi'ú ra Jesu.

¹¹ Ha nu mi 'yode ya nda gá macja njab_u, xi bi johya'ú ne 'bestho bi ña'tuabi ra boja. Hangue nu'á xi mi 'yo rá mfeni hanja da 'yot'e'a pa da da ra Jesu.

Ra nt'oxi nú'a bi zi ra Jesu co yá nxadi ante da du

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1Co. 11:23-26)

¹² Ra mañi pa de ra ngo dega ts'ithuhme nsi rá nzoi gue'b_u mi tho ya t'uca deti pa ra ngo dega pascua. Ha nura pa'a ya nxadi bi 'ñembabi ra Jesu:

—¿Hab_u guí ne grá hñocje pa ga tsih_u ra nt'oxi de ra pascua?

¹³ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi yoho yá nxadi:

—Grí maha ja ra hnini ne ja ma grí nthehani 'nara 'ñohø di ha 'na xoni ra dehe, ne nú'á go gue'a gui tēñh'a.

¹⁴ Ne nura ngu hab_u da yat'i'a, gui 'ñemfu nú'a ra me ngu: “Bá pencahe ra Xahnate ne bi xicje ga xi'ahē njaua: ¿Hab_u ja ra ngu xcá 'uegagui pa ga tsihe ra nt'oxi de ra pascua co ma nxadi?”

¹⁵ Y nu ja rá tōngu'a ma da 'ñu't'ah_u 'nara danga ngu. Nuni ja jani gatho nú'a te ma ga hoñh_u, ne ja gui hyocñi nú'a te ga tsih_u.

¹⁶ Hangue nú'ú yoho ya nxadi bi ma de guehni pa ja ra hnini y bi zadi'ú ngu xqui xipabi ra Jesu. Y ja bi hyocni'ú ra nt'oxi de ra pascua.

¹⁷ Y ya de mi put'a ra nde bi zonga ra Jesu con gatho nú'ú 'ret'amayoho yá nxadi ja nú'a ra tōngu'a.

¹⁸ Nep_u ya de mi huhni mri ñuni mahyegui co yá nxadi, bi 'ñena:

—Majuani dí xi'ah_u, nú'ah_u guí 'buhua guí nt'oxih_u con gueque, 'na de gue'ah_u ma gui dagaguih_u.

¹⁹ Ha nuyá nxadi xi bi du yá mañi, ne 'rama'na de gue'ú mi ambabi ra Jesu ne mi embabi:

—¿Ha gue go guecagui?

²⁰ Nep_u ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—'Na de gue nú'ah_u guí 'ret'amayohoh_u ma nxadi'ih_u guí tūhūbya hab_u dí tūhūga, 'na de gue'ah_u ma gui dagaguih_u.

²¹ Nú'a To'o bi e bi Nja'i ma da thogui gatho ngu nú'a xa t'ofa ja ra Maça T'ofa, pe jhucate nú'a ra 'ñohø to'o ma da da'a! Ma'na xá hño nixi xa 'mahma.

²² Ha nu de mri ñuni'ú, ra Jesu bi gu ra thuhme ne bi umba njamañi Ajuá rá Dada, bi hyeque ne bi umba yá nxadi, ne bi 'ñembabi:

—Na, tsih_u, nuna go guehna ma ndo'yo.

²³ Nep_u bi gu 'nara vaso mi po ra vinu, bi umba njamañi Ajuá ma'na'qui ne bi umbabi yá nxadi pa bi zi gatho'ú.

²⁴ Ne bi 'ñembabi'ú.

—Nuna go guehna ma ji ma ga fani pa da mañi ra 'ra'yo cohi, nú'a ma da mfani pa gatho ya ja'i.

²⁵ Majuañi dí xi'ah_u gue ya hinga ma ga yopa tsi ra vinu dega obxi de guecua. Nu'á ma ga yopa tsi ma'na'qui asta nú'a ra pa grá 'buh_u nuni hab_u bí manda Ajuá ma Dada, gue'b_u grá yopa tsi, pe ma'na'ño.

Ra Jesu bi ma gue ra Pedro mi ma da goni'a

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁶ Nep_u nu'ú bi duta 'nara jahña, y de guehni bi ma pa ja ra t'ohø 'bo Olivo.

²⁷ Nep_u ra Jesu bi 'ñembabi'ú:

—Nura nxuuihya gatho'ih_u ma da du ri mañi ne ma gui 'ueh_u de gueque. Ma da nja ngu bi mangu Ajuá ma Dada ja ra Maça T'ofa hab_u ena: “Ma ga ho ra ma'yo, y nuyá deti da nxani,” njab_u bi 'ñena.

²⁸ Pe nu xcrá yopa nte de ra du, nuga ma ga 'bet'o de gue'ah_u pa grá ma Galilea.

²⁹ Nep_u ra Pedro bi 'ñembabi:

—Masque gatho nuy_u ma'ra da 'uegue, pe nuga hinga 'uegue de gue'e.

³⁰ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi ra Pedro:

—Majuani dí xi'a'i, nubya dí nxuui ma gui cɔngagui hñu'qui ante rá yo hmafi ra menja.

³¹ Nepu ra Pedro xi bi nja rá nɔt'e bi 'ñena:

—Masque da thogagui, pe nuga hinga cõñ'a'i.

Y gatho nú'u ma'ra ya nxadi guet'atho mi mañ'u nehe.

Ra Jesu mi apabi Ajuá nuni Getsemani
(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Nepu bi ma'u ja 'nara luga rá thuhu Getsemani, ne ra Jesu bi 'ñembabi 'ra de yá nxadi:

—Ja da hñuhua, nuga grá maua ga apabi Ajuá ma Dada.

³³ Y bi zixa ra Pedro, ra Cobo ne ra Xuua pa bi meui. Nu'bá nu'á bi mudi xi bi du rá mai de nú'a ma da thogui.

³⁴ Ne bi 'ñembabi nú'u yá nxadi bi zits'i:

—Xi dí tu ma maiga asta dí ne ga tagui ga tu. Ja da t'omhúa ne oxqui ma gui aha.

³⁵ Ha nu'á bi thogui má ts'u de habu bi gohi'u, ne bi ndandiñahmu, ne bi megui rá hmi ja ra hai pa bi 'yapabi Ajuá gue nu'b'u xa zahma hinxá thoguihma nuya ya ts'othogui.

³⁶ Y bi 'ñena:

—Ma Dada'i, hinte xá hñei pa nú'a gui ne gui 'yɔt'e. 'Yɔt'e pa hinga thogui nuya ya ts'othogui. Pe oxqui ɔt'a ngu nú'a go dí nega, 'yɔt'a ngu nú'a ri maça pahague.

³⁷ Nepu mi mengui bi zudi nú'u hñu yá nxadi xqui do'ma ra t'aha, ne bi 'ñembabi ra Pedro:

—Nu'i nугue Simu, ¿hanja xcá aha? ¿Ha gue hinxá za xcá 'yapa Ajuá 'na ora con gueque?

³⁸ Oxqui aha, 'yaphu ndunthi Ajuá pa stí 'ñepu ya ts'othogui gui tsethu. Ngue'a guí behmahu ne ja ri pahahu pe nuri ndo'yohu otho rá ts'edi.

³⁹ Nepu bi yopa ma ma'na'qui pa bá apabi Ajuá co nú'u ya noya bi mangua ra mudi.

⁴⁰ Nepu de mi yopa mengui bi zudi yá nxadi xqui yopa do'ma ra t'aha, ne nixi himi tsa da zɔt'a yá da, ne ya himi paði te da daði'u.

⁴¹ Ha nu mbá penga rá hñu'qui bi 'ñembabi yá nxadi:

—Nubyá ha, aha, xá hño, ne tsayahu, ngue'a ya bi zɔ ra ora gue Nú'a To'o bi e bi Nja'i dra da ja yá 'ye ya 'yɔt'ats'oqui.

⁴² Ya nanju, maha. Ya xa 'ñepu nú'a to'o ma da dagagui.

Briju nts'ahni ra Jesu

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Ts'a ra ora mi mangua njabu ra Jesu, 'bestho bi zohɔ ra Juda, 'na de nú'u 'ret'amayoho yá nxadi, ne mbra 'ñoui 'nara hmuntsja'i, 'ra mi ha ya mahuai, ne nu ma'ra mi ha ya za, xqui mehna ya nda gá macja ne ya xahnate de ra ley ne ya ndaxjua nda pa da gu ra Jesu.

⁴⁴ De má 'ñu ra Juda xqui 'ñembabi nú'u ya ja'i mbra 'ñoui:

—Ma ga 'ra'ahu 'nara seña. Nú'a ra 'ñohɔ ga tsu'tsua rá hmi go di gue'a ra Jesu. 'Bestho gui juhu, ne gui tsixhu, oxqui thohu.

⁴⁵ Y ngu bi zohɔ ra Juda habu mi 'bai ra Jesu, 'bestho bi joni ne bi 'ñembabi:

—Ma Xahnate'i.

Y nura ora'a bi zu'tsua rá hmi.

⁴⁶ Nepu nú'a ra hmuntsja'i 'bestho bi gu nts'ahni ra Jesu.

⁴⁷ Ra ora'a 'na de gue nú'u mi 'ñoui ra Jesu bi guca rá mahuai ne bi dacuabi rá gu 'nará 'bego ra nda gá macja.

⁴⁸ Nepu nura Jesu bi 'ñembabi nú'u ya ja'i to'o xqui gu'a:

—¿Sague drá be pa e gui jugaguihu co ya huai ne ya za?

⁴⁹ Nuga hyastho ndí 'bui ja ra ndanija con gue'ahu ndí utuate ne hingá jugaguihu. Pe pa da njabu ngu nú'a xa t'ofu maya'bu ja ra Maça T'ofu hangue gue'a guí ɔthu njabubya.

⁵⁰ Nepu gatho yá nxadi bi ma hnest'ihí bi zopuse ra Jesu.

'Nara ts'unt'u bi nest'ihí nsinque rá he

⁵¹ Pe 'nara ts'unt'u xqui tét'atho 'nara dutu mi dena ra Jesu. Nepu ya ja'i mi nehma da gu'a, pe hina ngue'a hɔnse rá dutu bi mipabi.

⁵² Hangue nu'á bi zopu rá dutu ne bi ma hnest'ihí nsinque rá dutu.

Ra Jesu ja yá thandi ra hmunts'a nda gá xodyo

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³ Nepu ra Jesu bi ts'its'i habu mbi 'bu ra danga nda gá macja, ne bá munts'ni gatho ma'ra ya nda gá macja ne ya ndaxjua nda ne ya xahnate de ra ley.

⁵⁴ Ha nura Pedro mri dena ra Jesu dega yabutho, nepu bi yat'i'a ja rá patio rá ngu ra danga nda gá macja, ne ja bi hñuhni co ya gants'ahni mi mpa'ta ja ra tsibi.

⁵⁵ Ha nuya nda gá macja ne gatho ra hmunts'a nda gá xodyo mi ne da hyo ra Jesu, hangue nu'ú mi hongá yoho ya testigo nú'u 'nat'a da ma pa da ñapabi pa ya da 'ye'mbi da hyo, pe himbi nthε yá noya nú'u ya testigo.

⁵⁶ Ndunthi ya ja'i mi ja'tsua ya nc'uamba ra Jesu, pe 'rama'na'ño nú'a mi mañ'u.

⁵⁷ 'Ra bi 'mai ja yá thandi ya nda ne mi mañ'u 'nara nc'uamba bi 'ñena:

⁵⁸ —Nuje stá øhe xa mangu njaua: “Ma ga yø'ta nuna ra ndanija bi hyoca ya ja'i, pe rá hñupa ya stá 'ba'ma ma'na nú'a hingá nthoqui co yá 'ye ya ja'i.”

⁵⁹ Pe nixi nú'u to'o mi mangu njabu himbi nthε yá noya.

⁶⁰ Nu'bú ra danga nda gá macja bi 'mai ne bi 'yambabi ra Jesu:

—¿Ha hinte guí thadi de nú'a gá øde bi hma de gue'e? ¿Ha gue majuaní nú'a bi hma?

⁶¹ Pe ra Jesu ni 'nara noya hinte bi dadi. Hangue ra danga nda gá macja bi yopa 'yambi bi 'ñembi:

—¿Ha gue go gue'e grá Cristo rá T'u'i Ajuá nú'a xá nsunda xpá meñ'a'i pa gui nda?

⁶² Nu'bú ra Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Haha go gueque. Ne ma gui hyanthu Nú'a To'o bi e bi Nja'i da hñudi ja rá 'ñei Ajuá nú'a ja rá ts'edi. Nepu ma gui hyanthu da yopa menguiua ja ya guui.

⁶³ Hangue nu mi 'yøde njabu ra danga nda gá macja bi danga yá he ngue'a go gue'a 'nara seña gue pa gue'a ra Jesu xqui ñama'ñu de Ajuá. Nepu bi 'ñena:

—¿Pa te ga 'bephabya ma'ra to'o da e da mambabi?

⁶⁴ Nu'ahá ya gá 'yøhu nú'a bi ma gue nuni ri 'ñet'a Ajuá. Xibya, ¿te guí beñhu de nú'a xa maní?

Ne gatho nú'u mi 'buhni bi 'ñena:

—Rí 'ñepi da tho.

⁶⁵ Nepu 'ra de gue'u bi mudi bi zots'i ra Jesu. Ne bi go'mbabi rá hmi ne xi mi na'mbi, ne bi 'yambabi'u bi 'ñembi:

—Nú'i grá badi, ¡xicjebya to'o bi nap'a'i!

Nehe ya gants'ahni mi faste mi na'mbabi.

Ra Pedro bi gønga ra Jesu

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

⁶⁶ Ha nura Pedro mi 'bu nja'ti ja ra patio. Nepu bi zøhø 'nara nxutsi mrá 'bego ra danga nda gá macja, ne bi uat'a ja ra tsibi.

⁶⁷ Nepu bi hyandi gue mi 'bahni ra Pedro mri mpa'ti, xi bi na'ti xá hño, nepu bi 'ñembabi:

—A, go gue'e nehe nguí 'ñoui ra Jesu me Nasare, ¿ha ngue ha?

⁶⁸ Pe ra Pedro bi ncøni ne bi 'ñena:

—Hina, nixi dí padi to'o'a, ne nixi dí padi nú'a guí ma.

Nepu bi bøni bá 'ba ja ra gosthi. Y nura ora'a bi mafi ra menja.

⁶⁹ Ha nú'a ra nxutsi bi yopa na'ta ma'na'qui ra Pedro, nepu bi yopa 'ñemba nú'u ya ja'i mi 'bahni:

—Nuni ra 'ñhø go guehni 'na de nú'u mri 'ñoui ra Jesu.

⁷⁰ Ra ora'a ra Pedro bi yopa ncøni ma'na'qui. Ne 'mefa nú'u ya ja'i mi 'bahni bi 'ñembabi:

—Xi majuaní go gue'e 'na de nú'u mri 'ñoui ra Jesu, ngue'a ne'i grá me Galilea ngue'a mfatho ora guí ña.

⁷¹ Nepu ra Pedro bi mudi bi ntsante ne bi jura bi 'ñena:

—Hindí padi to'o nú'a ra 'ñhø guí mañhu.

⁷² Y 'bestho ra ora'a bi mafi ra menja rá ño'qui. Nu'bú ra Pedro 'bestho bi beni de nú'a xqui xipabi ra Jesu gue xqui 'ñembi: “Ante rá yo hmafi ra menja, ya xcá cøngagui hñu'qui.” Nu'bú ra Pedro xi bi du rá mai ne bi nzoni.

15

Ra Jesu bi 'mai ja rá thandi ra Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Nurá hyax'a xi 'nitho ya nda gá macja ne ya ndaxjua nda ne ya xahnate de ra ley, ne gatho ra hmunts'a nda gá xodyo bi munts'i 'nadb_u pa bi go 'nara cohi'_u te da 'yøt'e co ra Jesu. Nep_u bi dat'i'_u bi zits'i bá ent'ua ja rá 'yε ra nda Pilato.

² Nu'bu ra nda Pilato bi 'yamba ra Jesu bi 'ñembi:

—¿Ha go gue'e grá Nda de ya xodyo?

Ha nura Jesu bi dadi:

—Haha, gue'a ngu nú'a xcá ma.

³ Ha nuya nda gá macja xi mi ñapabi'a.

⁴ Hangué ra Pilato bi yopa 'yambabi ne bi 'ñembi:

—¿Ha gue hinte guí thadi de gatho nú'a xcá 'yøde xa mañ'_u?

⁵ Pe ra Jesu hinte bi dadi. Hangué ra Pilato xi bi 'yø.

Ra Jesu bi secuabi gue da tho

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

⁶ Tat'a jeya ra Pilato mri nzai da hyegui 'nara 'yofadi pa nú'_u ya pa de ra ngo, y nzantho mi hegui nú'a go da 'yadi nú'_u ya ja'i mi 'yo ja ra ngo.

⁷ Ha xqui njot'a fadi 'raya ja'i ngue'a xqui 'ñøt'atuhni pa da 'yenga ya nda de ra hnini ne xqui nhyote'_u. Y 'na de gue'_u mrá thuhu ra Barraba.

⁸ Nu'bu bi munts'a ya ja'i hab_u mi hu ra Pilato pa da 'yadi da thøgue 'nara 'yofadi ngu yá nzai.

⁹ Nu'bu ra Pilato bi 'yambabi'_u ne bi 'ñembi:

—¿Ha guí ne ga hec'a'ih_u núni t'embi ra Nda de ya xodyo?

¹⁰ Bi 'ñani njab_u ra Pilato ngue'a mi padi gue co yá cue ya nda gá macja bi g_u ra Jesu ne bi dapabi, ngue'a nu'á xi ya mi deni ndunthi ya ja'i.

¹¹ Pe nuya nda gá macja bi 'yu'ta ya ja'i pa bi 'yadi dra thegui ra Barraba.

¹² Nu'bu nura Pilato bi yopa 'yamba ya ja'i ne bi 'ñembabi:

—Nu'bu, ¿te 'bε guí adih_u ga ø'tua ra Jesu núni guí emf_u ra Nda de ya xodyo?

¹³ Nu'bu ya ja'i 'ra gá mafitho bi 'ñena:

—¿Dá 'bont'i pa ja da duni!

¹⁴ Nu'bu ra Pilato bi yopa 'yambabi'_u ne bi 'ñembabi:

—¿Te ma ts'oqui xa 'yøt'ni?

Pe nuya ja'i ma'na xi mri mantho ne mi eñ'_u:

—¿Dí ahe dra 'bont'i!

¹⁵ Nu'bu ra Pilato pa da pønga rá hmi co yá ja'i, bi hyegui ra Barraba, ne bi manda bri fet'a ra Jesu, nep_u bi 'yent'ua ja yá 'yε yá soldado pa da zits'i ma da pont'a ja ra ponza.

¹⁶ Hangué ya soldado bi zixa ra Jesu ja ra patio de ra ts'utbi, y ja bi munts'ni gatho ya soldado.

¹⁷ Nep_u nu'ú bi hyete ra Jesu co 'nara thenga he ngu nú'_u he ya nda, ne bi met'a ya 'bini pa bi hoca 'nara corona, ne bi hñu'tsua ja rá ñaxu.

¹⁸ Ha mi ø'tua ra nt'eni'a ne mi zengua mi embabi:

—¿Bui pa nzantho, nú'i ri t'equ'eí rá Nda'i ya xodyo!

¹⁹ Ne mi na'mbabi rá ñaxu co 'nara ts'ut'o ne mi tsots'i. Nep_u mri ndandiñahmu pa mri ndane'_u, 'ñena xi majuani mi numansu.

²⁰ Nep_u mi uadi bi 'yø'tua ra nt'eni bi møcuabi ra thenga he, ne bi yo hyetuabi nú'_u xi myá he. Nep_u bi zits'i'_u pa da pont'i.

Ra Jesu bri pont'i

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹ De mi bønga de ja ra hnini bi nthēui'_u má 'ñu 'nara 'ñøhø xqui 'ñe ja ra mbonthi. Nura 'ñøhø'a mrá thuhu ra Simu mrá me Cirene ne go mrá dada ra Jandro ne ra Rufo. Ha nuya soldado bi japa nú'a ra 'ñøhø da ndudebi rá ponza ra Jesu.

²² De guehni bi ts'ixa ra Jesu ja 'nara luga rá thuhu Golgota nú'a rí bøni da 'ñena Ñaxmadu.

²³ Nep_u ya soldado bi umbahma ra vinu xqui nthants'ui ra mirra, pe nu'á himbi ne bi zi.

²⁴ Nep_u nu'ú bi pont'a ja ra ponza. Nep_u bi nhyegue 'ra 'na nú'_u yá he, ne nu ma'na rá he bi ma ra taha to'o da daha.

²⁵ Ne ngu mi nzanga guto xudi nura ora bri pont'i'a.

26 Nuyá nzai'ụ, da thøta 'nara t'ofò ja ra ponza de nú'ạ xa 'yøt'a nú'ạ ra ja'i pa hanja bi t'ε'mbi bi tho. Hangué ja rá ponza ra Jesu bi thøte gue go ra Nda de ya xodyo.

27 Nehe ja bri pont'ni mahyεgui con gue'ạ yoho ya be, 'na ja rá 'ñei, nu ma'na ja rá ngaha.

28 Hangué bi njabụ ngu nú'ạ xqui t'ofò ja ra Mạca T'ofò habụ ena: “Nu'ạ bi thandi ngu 'nara daga 'yøt'ats'oqui.”

29 Ha nuya ja'i nú'ụ mi thohni nu'araza mi xipa ra Jesu, ne mi büt'a yá ñaxu ne mi embi:

—jHaha! ne gue nu'i gá ena gue ma gui yø'ta ra ndanija nepụ rá hñupa gá ena gue xcá yopa 'ba'ma ma'na'qui,

30 mpøhø sehε ne cai de nú'ạ ra pont'i xa.

31 Ne ya nda gá macja mi øt'a buhlatho de ra Jesu mi 'ñémbi'ụ:

—Nuní mi ena gue mi pøhø ya ja'i, pe nubyá hingui tsa go da mpøhø sehε.

32 Bụ xi majuañi go guehni ra Cristo nú'ạ go rá Nda ya me Israel, dá gaiya de ra pont'i xa. Nu'bụ ga hanthe da gai, nu'bú ha, ga camfrihụ nú'ạ mi maní.

Ne nú'ụ xqui mpont'uini mahyεgui mi ñama'ñụ'ụ nehe de gue'ạ.

Ra Jesu bi du

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

33 Nepụ ngu nde ma pa bi 'mεxuui maxøgue ra ximhai, ne asta ngu nzunga hñu nde ja bi yopa hnequi ma'na'qui.

34 Y nura ora'ạ, ra Jesu bi ña xi nts'εdi ne bi 'ñena:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —nú'ạ rí bøni da 'ñena: Ma Dada'i, ma Dada'i, ¿hanja xcá hyεgasehεua?

35 Ne 'raya ja'i mi 'bahni bi 'yøde nú'ạ mi ma, ne bi 'ñena:

—'Yøhụ, nuní ma'ta ndu ra bađi Elía.

36 Nepụ 'nara 'ñøhø bi nest'ihi bi pobo 'nara esponja co ra ju'tsa vinu ne bi tøta ja 'nara ts'üt'o, ne bi umba ra Jesu pa da züt'i. Y nura 'ñøhø'ạ bi 'ñembabi ya ja'i:

—Ga tømhụ ga nuhụ ua da zø ra Elía da ca'mi de ja ra pont'i.

37 Nepụ ra Jesu bi dø 'nara hmafi xi nts'εdi ne bi du.

38 Y nura ora'ạ bi xø nú'ạ ra danga dutu mi naxa mbo ra ndanija pa mi juti nú'ạ

habụ ma'na xi xmá nsunda, ne bi xøgue maña asta bi zønga nja'ti.

39 Ha nú'ạ ra nda gá soldado mi 'bahni guetbụ habụ xqui 'bont'a ra Jesu bi hyanda xá hño hanja bi du'ạ, ne bi 'ñena:

—Xi majuañi go mi guehni rá T'ụ Ajuá.

40 Ne mi 'bahni nehe 'raya 'behña mi handatho de yabụ, 'ra de gue'ụ go mi gue'ạ ra Maria Magdalena, ne ra Salomé, ne ma'na ra Maria rá ñana ra Jose ne ra Cobo nú'ạ mbatsi de nú'ạ ma'na ra Cobo.

41 Nú'ụ ya 'behña'ụ xqui ðena ra Jesu nú'bụ mbi 'bụ Galilea, ne go gue'ụ mi pēpi. Nehe mi 'bahni ndunthi ma'ra ya 'behña nú'ụ xqui 'ñoui ra Jesu pa Jerusale.

Ra Jesu bi t'agui

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

42 Nura pa'ạ bri pont'a ra Jesu, go mi 'nara pa dega nthoqui, ngue'ạ rá hyax'ạ go ra sabdo ra pa dega tsaya.

43 Hangué 'bestho nura pa'ạ, ya mi ma da yụ ra hyadi, bi ma ra Jose nú'ạ mrá me Arimatea bá nu ra nda Pilato, ne bi yüt'i nsinque ra ntsu pa bi 'yapa nsequi da zụcua rá ndo'yo ra Jesu de ja ra ponza pa da duts'i ma da 'yagui. Nú'ạ ra 'ñøhø'ạ mi ja rá nsu ne xi mrá fađi ngue'ạ go mrá nda nehe de ra hmunts'a nda gá xodyo. Ne'ạ nehe mi tømtho ha'mụ da zøhø rá 'mehni Ajuá pa da nda.

44 Pe ra Pilato mi hu rá mui gue hinxqui dutho, hangué nu'ạ bi zohna ra nda gá soldado pa bi 'yambi ua ya xqui du.

45 Y nu mi xipi gue ya xqui du, nu'bú ra Pilato bi umba nsequi ra Jose da duts'i.

46 Nu'bú ra Jose bi danga 'nara hoga t'axa dutu. Nepụ bi zụcua rá ndo'yo ra Jesu de ja ra ponza, ne bi mant'a ja nú'ạ ra dutu, ne bi duts'i ma bá agui ja 'nara nt'agui nú'ạ xqui se'ti ja 'nara medo. Nepụ bi got'i co 'nara danga xingdo.

47 Y ra Maria Magdalena y ma'na ra Maria rá ñana ra Jose bi hyandatho'ụ habụ bi t'acuabi rá ndo'yo ra Jesu.

16

Ra Jesu bi yopa nte de ra du

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Y de mi nde nú'ạ nsabdo, ya xqui thogui nú'ạ ra pa dega tsaya, ra Maria Magdalena

ne ra Salomé ne nú'a ma'na ra Maria rá nana ra Jose bi danga 'raya hoga ñuni pa xa go'tsuahma ja rá ndo'yo ra Jesu.

² Y nurá hyax'a ndomingo xi 'nitho nú'a ra mudi pa de ra semana, bi ma'u pa da c'a'tsa ra nt'agui, ne bi zõñ'u pøxhyadi.

³ Ne de má 'ñu mri 'ñámbabi 'na ngu ma'na mi eñ'u:

—¿Ha hindi 'buhni 'bu to'o da pñnts'a ra do pa da xogahu ra gosthi nt'agui?

⁴ Pe nu mi zõni'u bi hyandi gue ya xqui t'ent'a nú'a ra danga do xqui jot'a ra gosthi nt'agui.

⁵ Nepu nu'ú bi yat'a mbo ra nt'agui ne bi hyanda 'nará ενξε Ajuá mi hnequi ngu 'nara basja'i mi huhni ngue yá 'ñei'u, ne mi he 'nara t'axa he xi xmá ma. Nu'bá nu'ú xi bi ntsu.

⁶ Ha nura ενξε bi 'ñembabi'u:

—Oguí tsuh. Nuga dí padi gue guí hoñhu ra Jesu me Nasare nú'a bri pont'i. Xi jaua habu bi 'begui, pe ya jo'oua ngue'a ya xa yopa nte ma'na'qui.

⁷ Rí maha bá xipabihu ra Pedro ne nú'a ma'ra yá nxadi gue nu'á ma da 'met'o pa Galilea, ne ja ma dí ntheuini'u ngu bi xipi.

⁸ Nepu nú'u ya 'bexña bi bõni de guehni ja ra nt'agui bi ma hnest'ihí, ne asta mri huat'i co ra ntsu. Ne hinto bi xipabi nú'a xqui hyandi ngue'a xi mi 'ñouitho ra ntsu.

Ra Maria Magdalena bi hyanda ra Jesu xqui nangui de ra du
(Jn. 20:11-18)

⁹ Xudi'a ndomingo ya xqui yopa nte ra Jesu de ra du, go rá mudi bi ntheuí ra Maria Magdalena nú'a to'o xqui 'yembabi yoto ya ts'ondahi.

¹⁰ Nepu nura Maria bi ma bá c'a'tsa ya nxadi ne bi zudi mi tu yá mui mi zoni, ne bi xipabi'u gue ya xqui hyanda ra Jesu.

¹¹ Pe mi 'yøde ya nxadi bi mangua ra Maria Magdalena gue ra Jesu ya xqui yopa nte ne ya xqui ntheuí, pe nu'ú himbi gamfri.

Ra Jesu bi ñqui yoho yá nxadi
(Lc. 24:13-35)

¹² Nepu 'mefa ra Jesu xqui mpata rá 'bai bá ntheuí yoho yá nxadi nú'u mri ma pa ja ra mbonthi.

¹³ Nepu nú'u yoho ya nxadi bi dama mengui pa bá xipa nú'u ma'ra gue nu'ú xqui

ntheuí ra Jesu. Pe nixi njabu himbi gamfri'u.

Ra Jesu bi umba yá 'befi yá nxadi
(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Nepu 'mefa ra Jesu bi zõni habu mi 'bui nú'u 'ret'ama'ra yá nxadi ora mri ñuni'u. Ne bi zui'u ngue'a hinxqui gamfri bi nú'u to'o xqui xipi gue nu'á ya xqui yopa nte ne xqui ñauí'u.

¹⁵ Nepu bi 'ñembabi'u:

—Rí maha ja gatho rá nguni ra ximhai bá xiphu gatho ya ja'i nuna ra maça noya.

¹⁶ Nu'a tó'o da gamfri ne da nxistehe da mpøhø, pe nu'a tó'o hinda gamfri hinda mpøhø, da 'medi pa nzantho.

¹⁷ Y nu habu di 'bui ya gamfri, ma da 'yøt'e'u nuya ya nt'udi: De ma thuhu da 'yenga thi ya ts'ondahi; ma da ña'u ma'ra ya 'ra'yo hñaqui;

¹⁸ ne nu'bu da mihi 'nara qu'eña, o da zi 'nara 'ñethi nú'a hote, hinte da ja'u; nu'ú da hñuxa yá 'ye ja ya da'thi ne da ñani.

Ra Jesu bi ma mahets'i
(Lc. 24:50-53)

¹⁹ Mi uadi bi ñauí yá nxadi ra Zidada Jesu, nu'á bi ts'ixa pa mahets'i, ne bá hudi'a ja rá 'ñei Ajuá rá Dada.

²⁰ Ha nuyá nxadi bi nxani bi ma haburaza bi mangua ra maça noya. Ne ra Zidada Jesu nú'a xqui ma mahets'i go gue'a mi fats'i'u mi øt'a ya danga nt'udi pa njabu bi jamfri nú'a ra maça noya mi mañ'u. Njabu gue'a.

NSAN LUCA RA MAÇA HOGA T'ØDE NÚ'A BI 'YOFO NSAN LUCA

Ya mudi noya bi 'yofo Nsan Luca

¹ Nu'i nda Teofilo, ya gui padi gue ndunthi to'o ya xa 'yofo de gatho nú'a te xa nja de guecjua.

² Nú'a bi 'yofo'ua mā mahyεgui ngu nú'a manganá nú'u to'o mi 'ñoui ra Jesu desde ra mudi ne xa xicjū de rá maça noya'a.

³ Hangue necagui dí ofo nehe de nú'a stá padi. Stá 'ñani xá hño desde ra mudi, ne dí ofo 'ramats'ua. Stá beni xá hño ga ofo pa ga pehn'abū,

⁴ pa njabū gui padi gue xi majuani nú'a xa si'a'i.

'Nara εnxε bi mā de rá 'bui ra Xuua Xi'tsate

⁵ Ha nuya pa'ua mrá nda ra Erode de ja ra hai Judea, ne ja nú'a ra hai'a mi 'buhni 'nara macja mrá thuhu ra Sacaría nú'a mi mpefi co ya macja nú'u myá thuhu ya Abías ngue'a nehe'a mrá Abías. Ha nurá 'behña ra Sacaría mrá thuhu ra Sabe nú'a xqui 'ñehe desde yá ja'i ndu ra macja nú'a mrá thuhu ra Aarón.

⁶ Nura Sacaría ne rá 'behña mi 'bui xá hño ja rá thandi Ajuā ne mi ø'tua gatho yá hmanda'a nú'u huts'i ja ra Maça T'ofu, ne himbi thimbabi'ua ni 'nara ts'oqui.

⁷ Pe ni 'nara bātsi hinxqui me'tsi'ua ngue'a ra Sabe himi tsa da me'tsa ra bātsi, ne ya xi myá daqu'ei'ua.

⁸ Ha nura Sacaría co ma'ra yá mimacjauí nú'u mi mpehui mahyεgui, bi dat'a ra pa da yut'a ja ra ndanija pa da xocambeni Ajuā.

⁹ Ne nu'á bi 'yøt'e ngu yá nzai pa da badi to'o da zo rá thuhu pa da yut'a mbo ra nija da tsat'a ra t'uts'i, y nura Sacaría go gue'a bi zo rá thuhu.

¹⁰ Ha nura ora mi tsat'a ra t'uts'i mbo ra nija, nura hmuntsja'i mbi 'ba thi de ra nija mi apabi Ajuā ngue'a mi gue'a ra ora de ra nsadi.

¹¹ Ts'a mi tsat'a ra t'uts'i ra Sacaría, mi damfri bi hyanda 'nara εnxε mi 'bahni ja rá hyo ra ata habū t'exa ra njuspi ngue rá ngahā ra Sacaría.

¹² Ha nu mi hyandi gue mi 'bahni ra εnxε nixi mi padi te da 'yøt'e co ra ntsu.

¹³ Ha nura εnxε bi 'ñembabi'a:

—Sacaría, oguí tsu, ngue'a dá e ga xi'i gue nuri nsadi xuá 'yøde Ajuā. Nubyá, nuri 'behña ma da me'ts'a'i 'nari t'ua, y nu'á ma gui hñu'mbabi rá thuhu dra Xuua.

¹⁴ Ne nu'i ma xi gui johya ndunthi de ri t'ua, ne ndunthi ya ja'i ma da johya nu sta 'mui'a.

¹⁵ Ngue'a nu'á ma da nja rá nsu ja rá thandi Ajuā, y hinhya'mua ma da zi ra vinu gá obxi nixi ma'ra ya vinu, ne ante da 'mui ya di hanpa rá ts'edi ra Maça Ndañi.

¹⁶ Y nu'á ma da zofo ya me Israel pa ndunthi de gue'ua da ñobri de yá ts'oqui ne da yopa xocambeni Ajuā ma'na'qui.

¹⁷ Ne nu'á go di gue'a ma da 'met'o de ra Zidada, nehe ma da t'umba rá ts'edi ngu nú'a bi t'umba ra badi Elía, pa da umba 'nara ts'ofu ya dada pa da yopa mahui yá t'ua, ne da zofo ya ts'o'yøde gá ja'i pa da nhyoga'yøde'ua. Ne nu'á ma da zo ya ja'i pa stí 'ñe ra Zidada da gamfri'ua.

¹⁸ Ha nura Sacaría bi 'ñembabi ra εnxε:

—¿Hanja da za ga camfri de nú'a gui xicagui, gue nugui ne ma 'behña ya dyá daqu'ei'be?

¹⁹ Ha nura εnxε bi 'ñembabi:

—Nugui drá Grabie, duí 'bui ja rá thandi Ajuā pa dí pepabi, hangue nu'á xuá mēncagui pa e ga xi'a'i nuya ya hoga noya ja juadi dá xi'i.

²⁰ Hangue nubyá dí xi'i nehe, ma gui ngone, hinda za gui ña asta hinda 'mui ri t'ua pa ja da za gui yopa ña ma'na'qui, ngue'a hincá camfrigui nú'a stá xi'a'i. Pe nu'á ma da njabū ngu nú'a stá xi'a'i, ne nú'u ya pa'ua bi manganá Ajuā, gue'a ra pa da njabū.

²¹ Ha nú'u ya ja'i mi 'bai thi mi tømtho da bonga ra Sacaría, ha nu'á xqui ya'a mbo ra ndanija, hangue nu'á himi pa te da beni.

²² Ha nu mi bonga ra Sacaría himi tsa da ñauí nú'u mi tøm'thi. Nu'bú nu'á bi batho gue nu'á xqui hyandua 'nará thedi Ajuā nuni mbo ra nija. Y nu'á mi ñauí ya ja'i pe dega señatho ngue'a xqui ngone.

²³ Ha nu mi uadi nú'u ya pa de rá 'befi ra Sacaría ja ra ndanija, bi ma'a pa ja rá ngu.

24 Ne hints'ua ya'a ya pa ra Sabe bi mudi bi nda'thi, y himbi bonga de ja rá ngu cat'a zana. Nu'á mi benga ja rá mfeni ne mi ena:

25 “Ajuá co rá nhyoja'i xa 'yotcagui njaua pa ya hinda nongagui ya ja'i.”

'Nara enxε bi ma de rá 'bui ra zi Jesu

26 Ha de rá 'rato zana Ajuá bá yopa pēhna ra enxε Grabie pa bá ehe ja ra t'uca hnini nú'a rá thuhu Nasare de ra hai Galilea,

27 pa bá c'a'tsa 'nara nxutsi mrá thuhu ra Maria. Nú'a ra nxutsi'a ya xqui t'adi pa da nthatui 'nara 'ñohø mrá thuhu ra Jose nú'a xqui 'ñehe desde yá ja'i ndu ra nda Davi.

28 Ha nura enxε bi yut'a ja rá ngu ra Maria ne bi zenjua bi 'ñembabi:

—¡Ajuá xa ma'a'i ne 'bui con gue'i, ne ma'na xa jap'a'i que gatho ma'ra ya 'behña!

29 Ha nu mi hyanda ra enxε'a ne mi 'yøde bi xipa nuya ya noya, ngu bi ntsu ne himbi badi te mri bonga nú'a bi xipi.

30 Ha nura enxε bi 'ñembabi:

—Maria, oguí tsu, ngue'a Ajuá xi ri ma'a'i ne xa huahn'a'i.

31 Ne nubyá ma gui nda'thi ma gui pe'tsa 'nari t'ua, ne gui hñu'mbabi rá thuhu dra JESU.

32 Y nu'á ma da me'tsa 'nara danga nsu, ngue'a nu'á go di gue'a drá T'ua Ajuá bí 'bui mahets'i. Y nu Ajuá go gue'a ma da hñuts'i dega nda ja ra hnini Israel ngu bi nda ra Davi nú'a 'na de yá xita maya'bui.

33 Ne nu'á ma da nda ja ra hnini Israel pa nzantho, y hinhya'mua da ua rá hmanda.

34 Nu'bú ra Maria bi 'ñembabi ra enxε:

—¿Hanja da za da njabu gue nugui hinstá nthatho?

35 Ha nura enxε bi 'ñembabi:

—Ra Maca Ndahi da 'ñehe da zu'a'i ne rá ts'edi Ajuá bí 'bui mahets'i da 'ñehe da gop'atho ngu 'nara guui. Hangue nu sta 'mui nú'a ra zi batsi go di gue'a drá maca T'ua Ajuá.

36 Ne ri prima ra Sabe masque guí handi ya ra daqu'ei pe ma da me'tsa 'nará t'ua nehe. Mi hma gue nu'á himi tsa da me'tsa ra batsi, pe nubyá ya ø'ta 'rato zana da'thi.

37 Ngue'a pa Ajuá otho ni 'nara t'øt'e xá hñei pa gue'a.

38 Nepua ra Maria bi 'ñembabi ra enxε:

—Rá 'begogui Ajuá, dá 'yøt'a ngu xcá xicagui.

Mi uadi bi manga ra Maria njabu, ra enxε bi ma 'bestho.

Ra Maria bi c'a'tsa ra Sabe

39 De nuya pa'ua mi menga ra enxε, bi dama ma ra Maria ja 'nara hnini mbi ja ja ra t'øhø de ra hai Judea,

40 pa rí zonga ja rá ngu ra Sacaría. Y mi zoni bi yut'i bi zenjua ra Sabe.

41 Y nu mi 'yøde ra Sabe bi nzenjuate ra Maria, 'bestho ra ora'a bi 'ñanga ra batsi mbo rá mui ra Sabe, y ra Sabe bi hñanga ra Maca Ndahi.

42 Ne bi ña nts'edi ne bi 'ñemba ra Maria:

—Ajuá xa jap'a'i que gatho ma'ra ya 'behña, nehe xa japa ri batsi.

43 Nugui hindí 'ñepcagui e da zongagui rá nana ma Zidadahua.

44 Ngue'a nu ndá øde gá nzenjuate, numa batsi co ra johya bi dama 'ñani mbo ma mui.

45 Ajuá da jap'a'i ngue'a xcá camfri nú'a bi xi'a'i, ngue'a ma da njabu ngu nú'a xa xi'a'i.

46 Nepua bi 'ñena ra Maria:

Nugui xi drí xocambeni ma zi Hmu con gatho ma mui,

47 ne xi ri johya ma coraso de nú'a xa 'yotcagui Ajuá ma Pøhøte.

48 Ngue'a nugui 'nará zi hyoya 'begogui Ajuá, masque njabu pe nu'á xa huancagui.

Desde nubya ya ja'i ma da 'ñengagui gue Ajuá xa japcagui.

49 Ajuá nú'a xi ja rá ts'edi xa 'yøtca nuya ya danga t'øt'e,

y xi rá nsunda rá thuhu'a.

50 Nu'á nzantho ma da nja rá nthe cate pa gatho nú'ua to'o da 'yøte'a.

51 Ne nu'á xa 'yøt'a ya danga 'befi co rá danga ts'edi,

ne xa dapa gatho nú'ua to'o mri 'ñexa sehe.

52 Ne xa hñacua yá nsu gatho nú'ua to'o xi mi ja yá danga nsu,

ne go xa gaxa ya zi hyoya.

53 Ne gatho nú'ua to'o mi othobi, bi t'umbabi, ha nu'ua tó'o mi jabi, bi 'ñothobi.

54 Ne bi maxa ra hnini Israel nú'ua pepabi, ne himbi pumfri da huequi'ua.

55 Xa 'yøt'a njab_u ngu xqui ña'tuabi ndu ma dadah_u ra Abrá ne gatho yá ja'i, gue hinhya'm_u ma da pumfri da huequi'ü. Gue'a gatho bi m_anga ra Maria.

56 Y ra Maria bi gohuini ra Sabe ngu hñu nza_{na} ja rá ngu'a, ne 'mefa bi menga pa ja rá ngu.

Rá 'bui ra Xuua Xi'tsate

57 Nep_u bi zø ra pa bi 'mui rá t'ü ra Sabe.

58 Ne nu'bú gatho yá 'nangu ne nú'ü mi ja te yá njau_i bi ma bá c'a'tsi pa bi johyau_i ngue'a bi 'yøde'ü gue Aju_a xi xqui japi'a pa bi 'm_u rá batsi.

59 Ha nurá hñato ma pa bi thu'tsua ra seña ja rá ndo'yo ra batsi ngu yá nza_i'ü, ne ja mi 'b_uhni ma'na'qui yá 'nangu ne nú'ü mi ja te yá njau_i. Ne mi beni'ü xa hñu'mbabi dra Sacaría nehe ngu rá thuhu rá dada.

60 Pe nurá nana_a himbi ne, hangue bi 'ñena:

—Hina, hinga hu'mbabih_u njab_u, ngue'a ma da thu'mbabi dra Xuua.

61 Ne bi t'embabi ra Sabe:

—¿Hanja ma da thu'mbabi njab_u gue ni 'nari ja'ih_u hingrá thuhu ra Xuua?

62 Nep_u bi t'utua ra seña ra Sacaría nda'a ra thuhu mi ne'a da hñu'mbabi ra batsi.

63 Nep_u nu'á ngue'a xqui ngone hangue bi 'yadi 'na xeni ra xith_e, ne ja bi 'yofoni gue nura batsi drá thuhu ra Xuua. Y gatho ya ja'i xi bi 'yø ngue'a bi hñu'mbabi njab_u.

64 Y ra ora'a 'bestho bi za bi yopa ña ra Sacaría, ne bi m_udi bi xøcambeni Aju_a.

65 Y gatho nú'ü yá 'nangu xi bi ntsu, ne gatho ja ya t'øhø de Judea hab_u mi 'b_u ya ja'i bi 'ño ra 'bede de nú'a xqui nja.

66 Ne gatho nú'ü to'o mi pa_{di} mi 'yo yá mfeni'ü ne mri 'ñámbabi 'na ngu ma'na, ne mi ena'ü:

—¿Te ma nsu ma da t'umbabi nú'a ra batsi'a 'b_u?

Mi m_anga njab_u'ü ngue'a Aju_a mi japi'a co rá ts'edi.

Ra Sacaría bi nsunda Aju_a

67 Nura Sacaría rá dada ra batsi mi hanpa rá ts'edi ra Maça Nda_{hi} bi m_anga 'raya noya ngu Aju_a bi 'ñutuabi da ma, ne bi 'ñena:

68 Xá nsunda Aju_a ma zi Hmu_u nú_u dyá me Israel_u,

ngue'a nuya pabya ma da 'ñehe 'na to'o da pøhøguih_u nú_u go rá hniniguih_u'a.

69 Nuya pabya ma dua p_encah_u 'nara Pøhøte nú'a xi ja rá ts'edi.

Nu'á ma da 'ñehe desde yá ja'i ndu ra nda Davi nú'a mrá 'bego Aju_a.

70 Gue'a bi ñatcaguih_u Aju_a ngu nú'a bi m_anga yá maça 'mehni'a desde maya'b_u.

71 Bi ñatcah_u gue da ñangaguih_u de ma ncontrah_u ne de gatho nú'ü to'o ri utsaguih_u.

72 Nehe mi ma gue mi ma da m_e'tsua ra nthe cate ndu ma xitah_u, ne hinhya'm_u mi ma da pumfri nú'a ra maça cohi xqui gohui'ü.

73 Guehna ra cohi bi 'yøt'a Aju_a co ndu ma dadah_u ra Abrá,

74 gue mi ma da ñangaguih_u de ma ncontrah_u

pa ga p_epabih_u'a nsinque 'nara ntsu,

75 ne ga 'yoh_u xá hño ne ga 'b_uh_u xá nt'axi ja rá thandi'a gatho ya pa de ma teh_u.

76 Y ra Sacaría bi 'ñemba rá batsi:

Nu'i ma zi t'ü'i, go gue'i ma drá 'mehni'i Aju_a bí 'b_u mahets'i,

ngue'a go ma gui 'bet'o de ra Zidada pa gui hocua rá 'ñu'a.

77 Nu'i go ma gui zopabi rá hnini Aju_a pa da ba_{di}'ü ra Pøhøte ne da mpøhø'ü,

ne da z_udi ra pumbate de yá ts'oqui.

78 Ngue'a Aju_a xa m_escah_u ra hm_ate ne ra nthe cate,

hangue nu'á ma da m_encah_u 'nara hyats'i desde mahets'i pa go gue'a da yotca ma mfenih_u,

79 nehe pa da yo'tua yá mfeni gatho nú'ü 'b_u ja ra 'b_exuui ne nú'ü rí ma ja ra 'ñu dega du.

Hangue nu'á ma da 'ñehe pa da yotcah_u 'nara 'ñu xá hño pa grá 'b_uh_u te rá 'ñenth_u.

Nuna guehna bi m_anga ra Sacaría.

80 Y nura zi Xuua 'yo mri te'a ne 'yo mi umba ra ts'edi ra Maça Nda_{hi}. Ne bá 'bui ja ra mbonthi asta bi zø ra pa bi m_udi bi zof_o ya me Israel.

2

*Rá 'bui ra Jesucristo
(Mt. 1:18-25)*

¹ De nuya pa'ua, nura danga nda Augusto Cesa bi manda da t'opabi yá thuhu gatho ya ja'i de maxogue ra hai habua mrá nda'a, pa da 'bede'ua.

² Gue'bu mrá gobierhnu ra Cirenio ja ra hai Siria nú'bu bi nja nuna ra mudi padro.

³ Gatho ya ja'i mi pe'tsi da menga ja yá hnini cada 'na habua myá mengu, pa da t'opabi yá thuhu'ua.

⁴ Hangue ra Jose bi bonga de ja ra hnini Nasare de ra hai Galilea pa bi ma ja ra hnini Belé de ja ra hai Judea, ngue'a ja mrá menguni ndu ra nda Davi, ha nura Jose ja xqui 'ñehni de ja yá ja'i ra Davi.

⁵ Bi ma ja ra hnini Belé pa da t'opabi yá thuhu'ua, bi meui ra Maria nú'a xqui 'yadi pa da nthatui, ha nu'a ya mi da'thi de rá batsi.

⁶ Ha de mbi 'bui'ua ja ra hnini Belé, bi zø ra pa da 'mái rá batsi ra Maria.

⁷ Ha de guehni bi 'mu rá mudi t'ua, bi mant'i co yá 'mant'i, ne bi megui habua mi ja 'nara hñunga mbo'ni, ngue'a ya mi otho habua da t'umba ntsaya'ua.

'Raya ma'yo bi c'a'tsa ra zi Jesu

⁸ Ne de guehni guetbu de ra hnini Belé mi 'buhni 'raya ma'yo ja ra mbonthi mi su yá deti dega xuui.

⁹ Nepu nu'ú mi damfri bi hyandua 'nará enxε Ajuá, ne 'nara danga hyats'i bi yot'a gatho rá nthets'i habua mi 'bui'ua, y ra ora'a xi bi ntsu'ua.

¹⁰ Pe nura enxε bi 'ñembabi'ua:

—Oguí tsuha, ngue'a drá 'ñehe ga xi'ahu 'raya hoga noya nú'ua pa xi gui johyahu nu'ahu ne gatho ma'ra ya ja'i.

¹¹ Ngue'a nubya xa 'mái ja rá hnini ndu ra nda Davi 'nara Pøhøte pa gue'ahu, y nú'a go gue'a ra Cristo ra zi Hmu bá 'behni pa da nda.

¹² Y po má nseña gui tsuha ra batsi xa 'bant'i co yá 'mant'i ne xa 'begui habua ja 'nara hñunga mbo'ni.

¹³ Y de mi uadi bi mangu njabu nura enxε'a, mi damfri'ua bi hyanda ma'ra ya enxε de mahets'i mi hnequi mahyεgui con gue'a, mri xøcambeni Ajuá ne mi eñ'ua:

¹⁴ ¡Drá nsunda Ajuá bí 'bu mahets'i, ne dá 'mái co 'nara hoga'mái ya meximhai nú'ua xa zutua rá hmäte'a!

¹⁵ Nepu nu mi menga ya enxε pa mahets'i ya ma'yo bi mudi bi 'ñembabi 'na ngu ma'na:

—Maha Belé, ma ga c'a'tshu te xuá nja de guehni de nú'a xa xicaguihu rá enxε Ajuá.

¹⁶ Nepu nu'ú bi ma hnest'ihí, y bi zøni bi zudi'ua ra Jose ne ra Maria co rá batsi nú'a mi 'beni ja 'nara hñunga mbo'ni.

¹⁷ Y nú'ua ya ma'yo mi hyanda ra batsi, bi mudi bi mede gatho nú'a xqui xipabi ra enxε de gue'a.

¹⁸ Ha gatho nú'ua bi 'yøde xi bi 'yø de nú'a mi mañ'ua.

¹⁹ Pe nura Maria xi mi pe'tstho ja mbo rá mfeni nuya ya noya pa da bentho.

²⁰ Nepu nuya ma'yo bi mengui xi mri xøcambeni Ajuá por gatho nú'a xqui 'yøde ne xqui hyandi, ngue'a nu'ú xqui zudi ngu nú'a xqui sipabi'ua.

Ra zi Jesu bri dapa ja rá 'yε Ajuá

²¹ Ne rá hñato ma pa de xqui 'mu ra batsi, bi thu'tsua ra seña ja rá ndo'yo ngu yá nzai'ua. Ne bi thu'mbabi ra JESU ngue'a gue'a xqui xipabi ra enxε ra Maria desde ante da nda'thi de gue'a.

²² Y nu mi ua yá pa ra Maria bi nt'axqui pa da yopa yat'a ja ra nija ma'na'qui ngu xqui 'yofø ra Moise ja ra ley, nepu ra Jose ne ra Maria bi zixa ra zi batsi pa ja ra ndanija Jerusale pa dí dapabi ja rá 'yε Ajuá.

²³ Bi 'yøt'a njabu'ua ngue'a xqui t'ofø ja rá ley Ajuá gue gatho nú'ua ya mudi batsi da 'mái ne 'bu dya ts'unt'ua gue'ua mahyoni da t'eqe pa Ajuá.

²⁴ Nehe bi ma'ua ja ra ndanija pa bi hñat'usuabi ra 'baha Ajuá, ngue'a njabu ena ja rá ley Ajuá gue 'bu 'nara 'behña da 'mu rá batsi, mahyoni da zixa yoho ya zi joñ'o o yoho ya zi domitsu pa ja dí hyopabini Ajuá dega 'baha.

²⁵ De nuya pa'ua, mi 'bu 'nara 'ñøhø nuni Jerusale mrá thuhu ra Simiu. Nú'a xi mi 'yo xá hño ja rá thandi Ajuá, ne mi tømí da hyanda ra Ñante nú'a to'o ma da ñani ya me Israel, ne nurá Maca Ndañi Ajuá mi 'bui con gue'a.

²⁶ Ne go gue'a xqui xipabi Ajuá gue hinda du asta hinda hyanda ra Cristo nú'a xqui ma Ajuá ma dua pehni.

27 Nu'á xqui ma ja ra ndanija ngue'a ra Maça Ndahi xqui tsits'i, y ra ora'a mi 'buhni mbo, bi yat'a ra Jose nehe co ra Maria mri zi ra zi t'uca Jesu pa e da 'yent'ua ja rá 'ye Ajuá ngu xqui mąnga rá ley Ajuá.

28 Nepu de guehni ra Simiu bi zinga ra t'uca 'uene ne bi 'yents'a ja yá 'ye ne bi xocambeni Ajuá bi 'ñena:

29 Nu'i Ajuá ma Dada'i, ya da za gui tsixcagui de guecua, ya bi hñu ma mui ngue'a ya stá handi xa njabu ngu nú'a gá xicagui.

30 Ya stá handi co ma da ra Pøhøte,

31 núna xcuá pehni pa da pøhø gatho ya ja'i.

32 Nuna go guehna ngu 'nara ñot'i pa da yo'tua yá mfeni gatho nú'u hingyá me Israel, y po rá nguehna ma da nja rá nsu ri hnini Israel.

33 Ha nura Jose ne ra Maria rá nana ra Jesu mi 'yøde nú'u ya noya mi mąnga ra Simiu de ra t'uca 'uene, nú'ú xi bi 'yø'u.

34 Nepu nura Simiu bi 'yapa Ajuá da japi'u. Ne bi 'ñembabi ra Maria rá nana ra Jesu:

—Nuna 'uene xuá 'behni pa da pøhø ndunthi ya me Israel, pe ndunthi de gue'u ma da utsa ne da 'medi'u.

35 Y njabu po rá ngue ri t'u ma da hnequi gatho nú'a beni ja yá mfeni cada 'nara ja'i. Y pa gue'i ma gui thogui 'nara dąnga dumui ngue'a ma da t'utsa'i ri t'u.

36 Ne mi 'bu 'nara 'behña mrá thuhu ra Ana nú'a mi ña co rá ts'edi rá Maça Ndahi Ajuá. Y nú'a ra 'behña'a mrá t'ixu 'nara 'ñøhø mrá thuhu ra Fanuel, xqui 'ñehe desde yá ja'i ndu ra Aser. Y nu'á ya xi mrá zi daqu'ei. Nú'bu xi mrá batsa nxutsitho bi nthati, ne nsøcta yoto njeya bi 'mahui rá dame.

37 Y ya mi øt'a goho'rate ma goho njeya xqui mviuda. Nu'á himi pøni de ja ra nija, ngue'a nzantho mi pepabi Ajuá ma pa ra xuui, mri ayuna ne xi mi apabi Ajuá.

38 Ora mi 'buhni ra Jose ne ra Maria co ra t'u'uene mbo ra ndanija, ra ora'a bi yat'a ra Ana nehe, ne bi umba njamadi Ajuá. Nepu bi madi bi xipabi de ra zi batsi nú'u to'o gatho mi tøm'a ra Ñante nú'a to'o da ñanga ra hnini Jerusale.

Ra zi Jesu bi menga ja ra hnini Nasare

39 Nepu mi uadi ra Jose ne ra Maria bi 'yøt'a gatho ngu nú'a xqui manda ja rá ley Ajuá, bi menga pa ja yá hnini Nasare de ja ra hai Galilea.

40 De guehni ra batsi mri 'yo rá te, ne 'yo mri nja rá ts'edi, ne 'yo mri nja rá mfadi, y Ajuá mi japabi ndunthi'a.

Ra zi Jesu mi 'buhni ja ra ndanija

41 Tat'a jeya mi pa ra Jose ne ra Maria pa da nu ra ngo de ra pascua nuni Jerusale.

42 Y de mi juata 'ret'amayoho njeya ra Jesu, bi ma ri hñu'u pa Jerusale pa da nu ra ngo ngu myá nzai'u.

43 Y nu mi ua ra ngo, bá penga ra Jose ne ra Maria, ha nura Jesu bá cohi de guehni Jerusale nsinque bi ba rá nana ne ra Jose.

44 Nu'ú mi hu yá mui gue mbra 'ñoui ma'ra ya ja'i nú'u bá pengüi ja ra ngo. Bi 'ño maxøgue 'na pa ra 'ñu, asta ja 'mefa bi 'ñani'u ra batsi, bi 'ño bi 'yambabi nú'u mi ja te yá njau'i ne yá mpaði.

45 Pe himbi zadi'u de guehni, hangue bi yopa mengui'u pa Jerusale pa dua honi.

46 Nepu rá hñupa bi zadi mi 'buhni mbo ja ra ndanija mi huhni madetho de ya xahnate de ra ley mi østho nú'a te mi mañ'u nepu nu'á mi ø'tua ya nt'ani'u.

47 Gatho nú'u ya ja'i to'o mi øde nú'a mi mañ'a xi mri 'yø ngue'a xi mi ja rá mfadi'a ne mi thadi xá hño nú'u ya nt'ani mi t'ø'tuabi nehe.

48 Y nu mi hyanda rá nana ne ra Jose gue mi huhni co ya xahnate de ra ley, himi paði te da beñ'u. Y nurá nana bi 'ñembabi:

—Ma zi t'u'i, ¿hanja xcá 'yøtcahe njabu? Nugui ne ri dada go dí hoñ'ahe co ndunthi ra dumui.

49 Pe ra Jesu bi daði ne bi 'ñembabi'u:

—¿Pa te gui jacju guí hongaguihu? ¿Ha hinguí pahue gue nugui mahyoni ga pepa rá 'befi ma Dada?

50 Pe nu'ú nixi mi paði te mri bønga nú'u ya noya bi xipabi'u.

51 Nepu de guehni bi meui rá nana ne ra Jose bi menc'u pa ja ra hnini Nasare, ne nu'á bi sigui bi 'yøtua yá ts'ofu'u. Ha nurá nana mi pe'stho ja rá mfeni gatho nú'a te bi nja co rá t'u.

⁵² Y nura Jesu 'yo mri te rá mfađi ne rá ndangui, ne Ajuá xi bi hopa rá 'mái'a, ne ya ja'i nehe.

3

Ra Xuua Xi'tsate mi zofo ya ja'i ja ra mbonthe

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

¹ De ya xqui nda 'ret'amacut'a njeya ra danga nda Tiberio Cesa nú'a mi 'bu Nroma ne mrá nda ja ndunthe ya hai de ra ximhai, nehe gue'bu mrá nda ra Poncio Pilato nuni ja ra hai Judea, nehe mrá nda ra Erode nuni ja ra hai Galilea, nehe mrá nda nurá cu ra Erode nú'a mrá thuhu ra Lipe nuni ja ra hai Iturea ne ja ra hai Traconite, nehe mrá nda ra Lisania nuni ja ra hai Abilinia.

² Gue'bu myá danga nda gá macja ra Anás ne ra Caifá. Ha de nura jeya'a Ajuá bi umba ya noya ra Xuua nú'a mrá t'u ra Sacaría de mbi 'bu ja ra mbonthe, pa da zo ya ja'i.

³ Nu'ba ra Xuua bi ma gatho rá nthets'i ra dathe Jordá, ne mi embabi ya ja'i gue da ñobri de yá ts'oqui ne da nxistehe pa njabu Ajuá da pumbabi yá ts'oqui'u.

⁴ Nú'a njabu bi zofo ya ja'i gue da hñoqui'u ja yá mfeni pa nu sta zø ra zi Hmu da gamfri'u, hangue bi njabu ngu nú'a xqui 'yofo ra bađi Isaía ja ra Maça T'ofu nu habu ena:

Ma da nt'øde 'nara ja'i da ña nts'edi ja ra mbonthe ne ma da 'ñena:
“Hocuahu xá hño rá 'ñu ra zi Hmu, juanhú gatho ya ts'aca'ñu.

⁵ Gatho ya hñe dra hñu'tsi, ne dra tanga ya ndants'i, ne dra yø'ta ya t'øhø,

ne dra juana ya nønts'a'ñu, ne da thoqui gatho habu hindi 'bui xá hño.

⁶ Y gatho ya ja'i da hyandi te xa 'yø'ta Ajuá pa da mpøhø'u.”

⁷ Nepu mi pa ya ja'i mi c'a'tsa ra Xuua pa da xi'tsi'u, y nu'a mi embabi'u:

—jGyá ts'oja'ihu ngu ya zate qu'eña! ¿Ha guí hu ri muihu gue ngue'a xcá ehua ya xcá 'ba'tuahú rá cue Ajuá xa 'ñepu?

⁸ Mahyoni gui 'yohu xá hño pa da hnequi gue majuaní xcá ñobrihu de ri ts'oqui'u. Oxqui ma gui 'ñexhu gui 'ñeñhu: “Nuje ma dadahe ndu ra Abrá, hangue hinte ga

jahe.” Ngue'a nuguí dí xi'ahu gue Ajuá da za da japi da nja'i nuya ya do pa dyá t'u ra Abrá.

⁹ Dí xi'ahu gue 'bui guetbu Ajuá, ngu 'na to'o ha ra t'égui pa da zecua yá 'yu ya za. Gatho nú'u ya za hingui unga yá hoga fruta ma da ts'et'i ne da thø'ta ja ra tsibi. Njabu Ajuá ma da hyø't'ahu ja ra nidu 'bu hingui ñobrihu ne gui 'yohu xá hño.

¹⁰ Nepu nuya ja'i bi 'yamba ra Xuua ne bi 'ñembabi:

—Nu'ba ¿te mahyoni ga øthebya?

¹¹ Nu'ba ra Xuua bi 'ñembabi:

—Nu'a tó'o pe'tsa yoho yá pahni, dá umba 'na nú'a to'o othobi. Ha nu'a tó'o pe'tsa te da zi, mahyoni da ñohui nú'a to'o othobi.

¹² Nehe bi ma bá c'a'tsa ra Xuua 'raya 'ñatsa nguxboja. Nú'a bi ma da nxistehe nehe, ne bi 'yambabi ra Xuua ne bi 'ñembabi:

—Xahnate, xi nuje, ¿te mahyoni ga øthe?

¹³ Ha nura Xuua bi 'ñembabi:

—Nu'a mahyoni gui 'yøthu, cobrahu ngu nú'a manga ra ley, ogui cømbahu yá boja ya ja'i.

¹⁴ Nehe 'raya soldado bi 'ñembabi ra Xuua:

—Xi nuje, ¿te mahyoni ga øthe?

Ha nura Xuua bi 'ñembabi:

—Oto guí pepabihu, ne ogui pihu ya ja'i co nú'a ra nsu xa t'a'ahu, nixi gui hyøxhu ra thai ya ja'i. Nu'a gui 'yøthu, johyahú co nú'a guí tahahu, ogui nehú ma'na.

¹⁵ Ha nuya ja'i himi pađi te da beni de ra Xuua, ua go mi gue'a ra Cristo nú'a xqui hma da 'behni pa da nda, ua hina.

¹⁶ Nepu nura Xuua bi 'ñembabi'u:

—Nuguí dí xi'ts'a'ihu co ra dehe, pe bra 'befa ma'na nú'a to'o ma da xi'ts'a'ihu co ra Maça Ndađi ne asta ngu di faspí co rá ts'edi. Nú'a ma'na ja rá ts'edi de guequi ne hiní 'ñepcagui ngugui ga xo'tuabi yá nthasthi de yá zesthi.

¹⁷ Nu'a nja ngu 'nara mefi ya o ja rá 'ye ra pala pa da mica ra trigo, y nu stí uadi da miqui'a, da munts'i da me'tsi, ha nura paha da gat'a ja ra tsibi. Njabu nehe nú'a bra 'befa de guequi ma da munts'a nú'u di 'yo xá hño pa da 'mái con gue'a, ha nu'u hindi 'yo xá hño ma da hyø'ta ja ra tsibi.

18 Njabu ne co ma'ra ya hoga ts'ofa ra Xuua mi utua ya ja'i de ra maça hoga t'øde.

19 Y nú'bá gue'bu bi zai'a ra nda Erode ngue'a xqui zimbabi rá 'behña rá cu nú'a mrá thuhu ra Lipe, ne xqui 'yøt'a ma'ra ya t'øt'e xá nts'o.

20 Pe nura Erode himbi ne bi ntsø'mi. Nu'a bi 'yøt'e, bi 'yøt'a ma'na ra t'øt'e xi xá nts'o, bi gu ra Xuua ne bi got'a fadi.

Rá sistehe ra Jesu

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

21 Pe ante dra ju ra Xuua da jot'a fadi, bi ma ra Jesu habu mi xi'tsate'a pa da nxis-tehe'a nehe. Ne ts'a mi apabi Ajuu ra Jesu, bi xogui mahets'i,

22 y nurá Maça Ndahi Ajuu bá cai ngu 'nara domitsu bi zøhø ja gue'a. Ne bi nt'øde 'nara noya de mahets'i bi 'ña:

—Nu'i go gue'i ma hmaça T'u'i, xi dri johya de gue'i.

Yá mudi ja'i de ra Jesucristo

(Mt. 1:1-17)

23 Ra Jesu mi pe'tsa ngu 'natema'ret'a njeya nu mi mata rá 'befi. Ne mi t'ena gue nurá dada'a go mrá Jose. Ha nurá dada ra Jose mrá thuhu ra Elí,

24 ha nurá dada ra Elí mrá thuhu ra Matat, ha nurá dada ra Matat mrá thuhu ra Leví, ha nurá dada ra Leví mrá thuhu ra Melqui, ha nurá dada ra Melqui mrá thuhu ra Jana, ha nurá dada ra Jana mrá thuhu ra Jose nehe,

25 ha nurá dada nú'a ma'na ra Jose mrá thuhu ra Matatía, ha nurá dada ra Matatía mrá thuhu ra Amós, ha nurá dada ra Amós mrá thuhu ra Naum, ha nurá dada ra Naum mrá thuhu ra Esli, ha nurá dada ra Esli mrá thuhu ra Nagai,

26 ha nurá dada ra Nagai mrá thuhu ra Maat, ha nurá dada ra Maat mrá thuhu ra Matatía nehe, ha nurá dada nú'a ma'na ra Matatía mrá thuhu ra Semei, ha nurá dada ra Semei mrá thuhu ra Jose nehe, ha nurá dada nú'a ma'na ra Jose mrá thuhu ra Judá,

27 ha nurá dada ra Judá mrá thuhu ra Joana, ha nurá dada ra Joana mrá thuhu ra Resa, ha nurá dada ra Resa mrá thuhu ra Sorobabel, ha nurá dada ra Sorababel mrá thuhu ra Salatiel, ha nurá dada ra Salatiel mrá thuhu ra Neri,

28 ha nurá dada ra Neri mrá thuhu ra Melqui nehe, ha nurá dada nú'a ma'na ra Melqui mrá thuhu ra Adi, ha nurá dada ra Adi mrá thuhu ra Cosam, ha nurá dada ra Cosam mrá thuhu ra Elmodam, ha nurá dada ra Elmodam mrá thuhu ra Er,

29 ha nurá dada ra Er mrá thuhu ra Josué, ha nurá dada ra Josué mrá thuhu ra Elieser, ha nurá dada ra Elieser mrá thuhu ra Jorim, ha nurá dada ra Jorim mrá thuhu ra Matat nehe,

30 ha nurá dada nú'a ma'na ra Matat mrá thuhu ra Leví nehe, ha nurá dada nú'a ma'na ra Leví mrá thuhu ra Simiu, ha nurá dada ra Simiu mrá thuhu ra Judá nehe, ha nurá dada nú'a ma'na ra Judá mrá thuhu ra Jose nehe, ha nurá dada nú'a ma'na ra Jose mrá thuhu ra Jonán, ha nurá dada ra Jonán mrá thuhu ra Eliaquim,

31 ha nurá dada ra Eliaquim mrá thuhu ra Melea, ha nurá dada ra Melea mrá thuhu ra Mainán, ha nurá dada ra Mainán mrá thuhu ra Matata, ha nurá dada ra Matata mrá thuhu ra Natán,

32 ha nurá dada ra Natán mrá thuhu ra Davi, ha nurá dada ra Davi mrá thuhu ra Isai, ha nurá dada ra Isai mrá thuhu ra Obed, ha nurá dada ra Obed mrá thuhu ra Boos, ha nurá dada ra Boos mrá thuhu ra Salmón, ha nurá dada ra Salmón mrá thuhu ra Naasón,

33 ha nurá dada ra Naasón mrá thuhu ra Aminadab, ha nurá dada ra Aminadab mrá thuhu ra Aram, ha nurá dada ra Aram mrá thuhu ra Esrom, ha nurá dada ra Esrom mrá thuhu ra Fare, ha nurá dada ra Fare mrá thuhu ra Judá nehe,

34 ha nurá dada nú'a ma'na ra Judá mrá thuhu ra Cobo, ha nurá dada ra Cobo mrá thuhu ra Isaac, ha nurá dada ra Isaac mrá thuhu ra Abrá, ha nurá dada ra Abrá mrá thuhu ra Taré, ha nurá dada ra Taré mrá thuhu ra Nacor,

35 ha nurá dada ra Nacor mrá thuhu ra Serug, ha nurá dada ra Serug mrá thuhu ra Ragau, ha nurá dada ra Ragau mrá thuhu ra Peleg, ha nurá dada ra Peleg mrá thuhu ra Eber, ha nurá dada ra Eber mrá thuhu ra Sala,

36 ha nurá dada ra Sala mrá thuhu ra Cainán, ha nurá dada ra Cainán mrá thuhu ra Arfaxad, ha nurá dada ra Arfaxad mrá thuhu ra Sem, ha nurá dada ra Sem mrá

thuhu ra Noé, ha nurá dada ra Noé mrá

³⁷ ha nurá dada ra Lamec mrá

³⁸ ha nurá dada nú'a ma'na ra Cainán mráu mahets'i, ngue'a go bi hyoqui'a.

4

Ra ts'ondahi mi xaxa ra Jesu

(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

¹ Mi uadi bi nxistehe ra Jesu bi ma de guehni ja ra d_{at}he Jordá mi hanpa rá ts'edi ra M_{aca} Ndahi. Nep_u ra M_{aca} Ndahi bi zits'i ja 'nara mbonthi.

² Ne ja bá 'b_uhni ñote ma pa. Y de guehni bi z_o ra ts'ondahi hab_u mi 'b_ui'a pa da xaxi pa xam_a xa ts'ocuahm_a rá mfeni'a. Ne nura Jesu hinte xqui zi de nú'u ñote ma pa'u, ja 'm_efa bi z_u ra thuhu.

³ Nep_u de mi z_u ra thuhu'a, ra ts'ondahi bi 'ñembabi:

—'B_u go gue'i rá T'_u'i Ajuá, japabi x_a da nthuhme nuna ra do.

⁴ Ha nura Jesu bi d_{adi} ne bi 'ñembabi:

—Xa nt'of_o ja ra M_{aca} T'of_o hab_u ena njaua: “Hingue h_onse po ra thuhme da za da 'm_u ra ja'i, gatho nú'a m_a Ajuá go gue'a umba rá te ra ja'i.”

⁵ Nep_u de guehni ra ts'ondahi bi zixa ra Jesu ja 'nara t'_oh_o xi xmá hñets'i pa bi 'ñutua gatho ya hnini de max_ogue ra ximhai, y 'bestho ra ora'a bi hnequi gatho ya hnini.

⁶ Y nura ts'ondahi bi 'ñembi:

—Nugui da za ga 'ra'a gatho ra ts'edi ne gatho ra d_{anga} nsu de nuya ya hnini, ngue'a go xa t'entc'a ma 'y_e gathoy_u, y nugui da za ga umbabi to'o go ga nega.

⁷ H_onse 'b_u gui ndandiñahmu ne gui nsundagui, gatho go da 'yo ri 'y_ey_u.

⁸ Pe nura Jesu bi d_{adi} ne bi 'ñembabi:

—'Uegue de guequi, nu'i Satá. Ngue'a xa nt'of_o ja ra M_{aca} T'of_o gue Ajuá ri Hmu go gue'a gui nsunda, ne h_onse'a gui p_epabi.

⁹ Nep_u de guehni ra ts'ondahi bi zixa ra Jesu ja ra hnini Jerusale ne bi p_o'tsa asta xi mañ_a ra nd_{an}ija ne bi 'ñembabi:

—'B_u go gue'i rá T'_u'i Ajuá, 'y_enga ra sagui pa rí ga'ti x_a.

¹⁰ Cabo xa nt'of_o ja ra M_{aca} T'of_o hab_u ena:

Ajuá dua p_ehna yá ϵ nx ϵ pa da su'a'i.

¹¹ Ne da mip'a ri 'y_e

pa njab_u hingui tsama'ñ_u ri ua nu xcrí ts_onga ja ra hai.

¹² Nu'b_u ra Jesu bi d_{adi} ne bi 'ñena:

—Nehe xa nt'of_o ja ra M_{aca} T'of_o hab_u ena: “Oguí xaxa Ajuá ri Hmu pa gui 'ñena gue da max'i.”

¹³ Y nu mi uadi ra ts'ondahi bi 'y_ot'a gatho ngu nú'a xqui 'y_e'm_bi pa xa hyathm_a ra Jesu, nu'á bi 'uegue de ra Jesu 'raya pa.

Ra Jesu bi f_uta rá 'b_efi nuni Galilea

(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴ De guehni ra Jesu bi menga pa ja rá hai Galilea mi hanpa rá ts'edi ra M_{aca} Ndahi, y bi 'ñ_o rá 'bede'a ja gatho rá ng_uni nura hai'a.

¹⁵ Y nú'á mi cut'a ja ya nija pa mi utuate, ne gatho ya ja'i mi e'tsua rá nsu'a.

Ra Jesu mi 'b_uhni Nasare

(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

¹⁶ Nep_u nura Jesu bi ma pa Nasare nú'a ra hnini hab_u xqui nte'a. Y ra pa dega tsaya bi y_ut'a ja ra nija ngu mrá nzai'a, ne ja bi 'maini pa da hñe'ta ra M_{aca} T'of_o.

¹⁷ Ne bi t'umbabi nú'a ra t'of_o xqui 'y_ofo ra b_{adi} Isaía, y de mi t_ungui'a bi hyonga nú'a ra x_eni hab_u ena njaua:

¹⁸ Nurá M_{aca} Ndahi Ajuá 'b_ui con guequi, ngue'a Ajuá xa hñuxcagui pa e ga xipa ra hoga nt'ode nú'u ya hyoya, ne xuá p_encagui pa ga hu'mba yá m_ui nú'u to'o tu yá m_ui,

ne pa e ga p_onga nú'u to'o o nts'ahni de ja ra ts'oqui,

ne pa ga japi da xo yá da ya goda,

ne pa e ga ñanga nú'u ri sufri de nú'a t'_o'tuabi,

¹⁹ ne pa e ga m_a gue nú'bya mapaya ya xa z_o ra pa pa Ajuá da p_oh_o ya ja'i po rá hm_ate.

²⁰ Nep_u mi uadi ra Jesu bi hñe'ta nuya ya noya, bi mants'a ra M_{aca} T'of_o, ne bi umba

nú'a ra maste de ra nija. Y bi hñudi'a, y gatho nú'u xqui munts'ni ja ra nija xi mi nu'ti'a.

21 Nepu nu'á bi madi bi zofu ne bi ñembabi'u:

—Nubyá ya bi njabu ngu nú'a ja juadi dá he'ta ja ra Maça T'ofu.

22 Y gatho nú'u mi 'buhni xi mri 'yø de nú'u ya hoga noya mi manga ra Jesu, ne xi mi ñamahño'u de gue'a. Ne mi ñémbabi'u 'na ngu ma'na:

—¡Conque go guehni rá t'u ra Jose!

23 Nu'bú ra Jesu bi ñembabi'u:

—Dí padi xá hño gue nu'ahú ma gui ñengaguihu: “Bú xi majuaní grá medico, ñøthesé.” Y nehe ma gui ñengaguihu: “Yøt'e nehe de guecua ja ma haihu ngu nú'a stá øhe xcá 'yøt'a Ncapernau.”

24 Ne de gue'a bi sigui bi ña ra Jesu bi ñembabi'u:

—Xi majuaní dí xi'ahu gue ni 'nará 'mehni Ajuá hingui hmadí de ja rá haisé.

25 Dí xi'ahu gue nuya pa'u mi 'bui ra badi Elía mi 'bu ndunthi ya viuda nehe ja ra hnini de Israel. Y nuya pa'u hinxqui 'uai hñu njeya made, hangue xi xqui nja 'nara danga thuhu ja gatho nuna ra hai.

26 Pe nu Ajuá himbi mehna ra Elía pa da t'ini ja yá ngu nú'u ya viuda mi 'bu ja ya hnini de Israel. Ajuá bi mehni'a ma'nambu ja rá ngu 'nara viuda nú'a mi 'bu ja ra t'uca hnini Sarepta gueta ra danga hnini Sidó.

27 Nehe de nuya pa'u mi 'bui ra badi Eliseo, ndunthi ya me Israel mi hena ra lepra, pe ni 'na de gue'u himbi ñani de nú'a ra hñeni'a, hønse ra Naamán nú'a mrá me Siria, nsøc'a go gue'a bi ñani de ra lepra mi tsudi.

28 Nu mi 'yøde nuya ya noya gatho nú'u xqui munts'ni mbo ra nija bi bø yá cue'u.

29 Ne bi 'mai'u bi gaca ra Jesu de ja yá hnini'u, ne bi zits'i ja rá hyo ra hnini habu mi ja 'nara ma'ye, y de guehni mi nehma'u xa føte pa rí ga'ti.

30 Pe nura Jesu bi 'rantho madetho de ra hmuntsja'i ne bi ma.

*'Nara 'ñøhø mi pe'tsa 'nara ts'ondahi
(Mr. 1:21-28)*

31 Nepu nura Jesu bi ma Ncapernau ma'na ra hnini de ra hai Galilea, ne ja bá xahnani ya ja'i nura pa dega tsaya.

32 Y gatho ya ja'i xi mri 'yø de nú'a mi udi'a ngue'a mi zote co 'raya noya xi mi pe'tsa ndunthi ra ts'edi.

33 Y nuni ja ra nija habu xqui munts'i'u xqui zøhø 'nara 'ñøhø mi pe'tsa 'nara ts'ondahi. Nepu nu'á bi dø 'nara hmafi ne bi ña nts'edi bi 'ñena:

34—Nu'i Jesu grá me Nasare, hyεgaguiheua. ¿Hanja xcuá ehe pa hønse e gui juatcaguihe? Ngue'a nugui dí padi to'o'i, go gue'i rá Maça T'u'i Ajuá.

35 Nura ora'a ra Jesu bi zui nú'a ra ts'ondahi ne bi 'ñembi:

—¡Co'ta ri ne, pøni de nuna ra 'ñøhø!

Nepu nura ts'ondahi bi føma nú'a ra 'ñøhø de ja yá thandi ya ja'i, nepu bi bonga ra ts'ondahi bi ma nsingue te bi 'yø'tuabi nú'a ra 'ñøhø'a.

36 Y gatho ya ja'i bi ntsu ne mri 'ñémbabi 'na ngu ma'na:

—¡Xi te ma ts'edi hani gue co nuyá noya ri 'bepa ya ts'ondahi da bøni, y nu'ú øte!

37 Y gatho rá nthets'i nú'a ra hai'a bi 'ño ra 'bede de nú'a bi 'yøt'a ra Jesu.

*Ra Jesu bi 'yøthebi rá to ra Simu Pedro
(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)*

38 Nepu ra Jesu bi bøni de guehni ja ra nija ne bi ma ja rá ngu ra Simu. Ne mi 'benga rá to ra Simu xi mi umba ra nzø nts'edi. Nepu bri bantebi ra Jesu gue da nu nura da'thi'a.

39 Nu'bú ra Jesu bi ma bá nu, bi ndoqui ne bi japa ra nzø da ntsaya. Y 'bestho ra ora'a bi tsayabi ra nzø, ne bi nanga nú'a ra 'behña pa bi hyocui te da zi'u.

*Ra Jesu bi 'yøthe ndunthi ya da'thi
(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)*

40 Ngu bi yu ra hyadi nú'a ra pa'a, gatho to'o mi hena nu'araza ra hñeni bi ts'ixa habu mbi 'bu ra Jesu. Nepu nu'á mi huxa yá 'ye ja 'rama'na ya da'thi, y gatho mi ñani 'bestho.

41 Nehe ndunthi ya da'thi nú'u mi pe'tsa ya ts'ondahi mi embabi, ne asta mi mafi'u mi ena:

—Nu'i go gue'i rá T'u'i Ajuá.

Pe nura Jesu mi tsui nú'u ya ts'ondahi ne himi hopi da ña, ngue'a nu'ú mi padi gue go

mi gue'a ra Cristo nú'a bá pɛhna Ajuá pa da ndá.

*Ra Jesu bi zofo ya ja'i nuni Galilea
(Mr. 1:35-39)*

⁴² Rá hyax'a 'nitho ra Jesu bi bɔni de ra hnini Ncapernau bi ma ja 'nara mbonthi habɛ hinto mi 'bui. Pe nuya ja'i xi bi 'ño bi hyoni'a asta xi bi zɔni habɛ mi 'bui'a, ngue'a nu'ú himi ne da hyɛgui da ma'a.

⁴³ Pe nura Jesu bi 'ñembabi'ɛ:

—Mahyoni ga ma ga umba ra hoga nt'ode ma'ra ya hnini gue ya xa zɔ ra Ndá de mahets'i pa da ndá, ngue'a pa gue'a xuá 'bɛncagui pa ga e ga ma.

⁴⁴ Njabɛ mi 'yo ra Jesu ne mi cɛt'a ja ya nija nuni Galilea pa mi unga ra hoga nt'ode.

5

*Bi ñuxa ya motsa co ya hua
(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)*

¹ 'Nara pa ra Jesu mi 'bɛ ja rá hyo ra ndehe de Genesare, y nuni bi zɔni ndunthi ya ja'i ne bi munts'i habɛ mi 'bui'a, asta mri ts'i'mi'a ngue'a nu'ú mi ne da 'yɔtua rá noya Ajuá.

² Nepɛ nura Jesu bi hyanda yoho ya motsa gueta rá hyo ra ndehe hinto mi oni, ngue'a nú'ɛ ya mɛhua mi cɛni xqui bɔni de guehni pa da menga yá xit'a ja rá hyo ra ndehe.

³ Nepɛ nura Jesu bi yɛt'a ja 'na de nú'ɛ ya motsa nú'a mrá mɛti ra Simu, ne bi 'yapa ra mɛte ra Simu da 'yɛt'a ra motsa má ts'ɛ mbo ra dehe, ngue'a xi mi ts'i'ma ya ja'i. Y bi hñudi ra Jesu mbo ra motsa ne desde guehni bi yopa zofo ya ja'i.

⁴ Y de mi uadi bi zofo ya ja'i bi 'ñembabi ra Simu:

—'Yɛt'a ra motsa pa habɛ ma'na strá hñe ra dehe, ne ja gui cɛthɛni ri xit'ahɛ pa gui mɛɛhuaɛ.

⁵ Ha nura Simu bi dɛdi ne bi 'ñembabi:

—Ma zi Xahnate'i, stá 'yoheua gatho ra xuui, stá mɛɛhuaɛ pe hinte stá juhe. Pe nubyá go guí xicje gue ga cɛthe ma xit'ahɛ ja ra dehe, ma ga cɛthe.

⁶ Ha nura Simu ne nú'ɛ ma'ra mi oui mbo ra motsa bi gat'a yá xit'a mbo ra dehe, y mi hñai xi bá ñuts'i co ya hua asta bi mɛdi bi ntɛnihmɛ co yá hñɛ ya hua.

⁷ Nepɛ nu'ú bi 'ñutua ra seña nú'ɛ ma'ra yá compa mbi o ja ma'na ra motsa pa e da mats'i. Y nu'ú bá ehe 'bestho ne bi ñu'tsa nú'ɛ yoho ya motsa co ya hua, asta mi ne da yɛi ja ra dehe co yá hñɛ ya hua.

⁸ Y nu mi hyanda ra Simu njabɛ, bi ndandiñahmu ja rá ua ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Hiní 'ñepqui ga 'ñoui, ngue'a nugui 'nadrá 'yɔt'ats'oqui.

⁹ Bi 'ñena njabɛ ngue'a ngu xi bi ntsu ngue'a bi gɛ ndunthi ya hua, ne gatho nú'ɛ ma'ra mi oui mbo ra motsa ngu bi ntsu nehe'ɛ.

¹⁰ Ne nú'ɛ ma'ra mri mfaxui ra Simu ja ra 'bɛhua, go ra Cobo ne ra Xuua nú'ɛ yá t'ɛ ra Sebedeo, gatho ne'ɛ ngu xi bi ntsu. Pe nura Jesu bi 'ñembabi ra Simu:

—Oguí tsu, ngue'a desde nubya ma ga 'ra'a'i ma'na ri 'bɛfi pa gui mɛɛhua dega ja'i.

¹¹ Nu'bú nu'ú bi 'yɛt'a yá motsa pa asta ja rá ñani ra ndehe ne ja bi zohni yá motsa con gatho yá mɛfi dega 'bɛhua, nepɛ nu'ú bi dɛna ra Jesu bi mɛui.

*Ra Jesu bi 'yɔthe 'na mi hena ra lepra
(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)*

¹² 'Nara pa mi 'yo ra Jesu ja 'nara hnini, ne ja mi 'bɛhni 'nara 'ñɔhɔ mi hena ra lepra, ne xi mi tsi'ti. Y nu mi hyanda ra Jesu, bi ma bá tsɛdi ne bi ndandiñahmu ne asta bi mɛgui rá hmi ja ra hai, ne bi 'ñembabi:

—Nú'i ri t'equ'e'i Ndada, 'bɛ gui nehma, da za gui 'yɔthegui.

¹³ Nepɛ nura Jesu bi hñu'tsua rá 'yɛ, ne bi 'ñembabi:

—Haha, dí ne ga øthe'i. Y nubyá ya xcá ñani.

Y nu mi uadi bi mɛnga njabɛ, 'bestho ra ora'a bi ñani de nú'a ra hñeni.

¹⁴ Ha nura Jesu bi hñu'mba ra hñá gue hinto da xipabi de nú'a xqui 'yɔtuabi, ne bi 'ñembabi:

—Hɔnsɛ nu'a mahyoni gui 'yɔt'e, rí ma bá 'ñudi ja ra macja pa da hyandi gue ya xcá ñani. Ne unga ri hñá'ti ngu nú'a bi manda ra Moise, gue'a 'nara seña pa da hyanda ya ja'i gue ya xcá ñani.

¹⁵ Pe ma'na mri ntanga ra 'bede de nú'a mi øt'a ra Jesu, ne nzantho mi munts'a ya

ja'i pa da 'yøde nú'a mi mañ'a ne pa da 'yøthebi yá hñeni.

16 Ha nura Jesu njat'a mi 'uesεε habu mi jo'o ya ja'i pa mbi apabi Ajuá rá Dada.

Ra Jesu bi 'yøthe 'nara da'thi himi tsa da 'ñani

(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

17 'Nara pa ra Jesu mi xahna ya ja'i, ne mi huhni 'raya fariseo ne 'raya xahnate de ra ley xqui 'ñehe de Jerusale ne de habaraza ma'ra ya hnini de ra hai Judea ne de Galilea. Y ra Jesu mi hanpa rá ts'edi Ajuá pa mi øthe gatho ya da'thi.

18 Nepu bi zøhø 'raya 'ñøhø mri du 'nara da'thi xqui 'yents'a ja 'nara 'bebo. Nú'a ra da'thi'a himi tsa da 'ñani ngue'a mi tuda rá ndo'yo. Y nú'u to'o mri du mi ne da cu'ta mbo ja ra ngu asta habu mi 'bu ra Jesu pa da 'yøthe'a.

19 Pe himbi zudi habu da yut'i'u ngue'a xi mi ja ra nts'i'mi. Hangue bi bøxa mañ'a ra ngu, y bá heca 'na xeni ra techo pa bi za bi ca'ma ra da'thi co rá 'bebo pa habu mi 'bai ra Jesu mbo ra ngu madetho de ra mundo ja'i.

20 Ha nu mi hyanda ra Jesu gue nu'ú mi ja yá jamfri, bi 'ñembabi ra da'thi:

—'Yøde, nuri ts'oqui ya stá pun'a'i.

21 Nepu nuya xahnate de ra ley ne ya fariseo nú'u mi huhni bi 'ñense ja yá mfeni'u: “¿Hanja nuni ra 'ñøhø ri 'ñet'a Ajuá? Ngue'a jo'o ma'na to'o da unga ra pumbate de ya ts'oqui, hønse Ajuá.”

22 Pe nura Jesu bi batua yá mfeni'u, hangue bi 'ñembabi:

—¿Hanja guí beñhu njabu?

23 ¿Nda'a ma'na hinxá hñei ga embi, ri ts'oqui ya stá pun'a'i, o ga embi, nangui rí ma?

24 Pe pa gui pahu gue Nú'a To'o bi e bi Nja'i ja rá ts'edi de guecua ja ra ximhai pa da unga ra pumbate de ya ts'oqui, ma ga øt'a njaua:

Nu'bú bi 'ñembabi ra da'thi:

—Nangui, juxa ri 'bebo, rí ma ri ngu.

25 Hangue 'bestho nú'a ra ora'a ra da'thi bi nangui ja yá thandi gatho nú'u mi 'buhni, ne bi gaxa rá 'bebo ne bi ma rá ngu mri xøcambeni Ajuá.

26 Y gatho ya ja'i xi mri 'yø de nú'a xqui nja y mri xøcambeni Ajuá'u. Ne xi mi tsu'u de nú'a xqui hyandi ne mi ena'u:

—Nubya stá hanthu 'raya danga t'øt'e nú'a hinhya'mu stá hanthu xa nja.

Ra Jesu bi zofu ra Leví pa drá nxadi

(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

27 'Mefa de gue'a ra Jesu bi bøni ne bi hyanda 'nara ngu xboja rá thuhu ra Leví mi hudi ja rá mexa. Nepu bi 'ñembabi:

—Bá ehe, tængagui.

28 Nu'bú ra Leví bi 'mai 'bestho ne bi zohni rá 'befi, ne bi dena ra Jesu bi meui.

29 Ne 'mefa, ra Leví bi 'yø'tua 'nara danga ngo ra Jesu ja rá ngu, y bi zøhni ndunthi ma'ra ya ngu xboja nehe, nehe bi zøhni ma'ra ya ja'i ne bi hñudi ja ra mexa mahyegui con gue'u.

30 Nepu nuya fariseo ne 'raya xahnate de ra ley nú'u myá fariseo nehe, bi mudi bi ñamañu de yá nxadi ra Jesu ne bi 'ñembabi'u:

—¿Hanja grí ñuñhu ne grí ntsihu co nuyu ya 'ñatsa ngu xboja ne ma'ra ya 'yøt'ats'oqui?

31 Pe nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Nu'u tó'o 'bui xá hño ne hindri hñeni, hingui hongra ra 'ñethi, pe nu'u tó'o ri hñeni ha, honi to'o da 'yøthe.

32 Nugui stuá ehe pa ga zofu ya 'yøt'ats'oqui pa da ñobri de yá ts'oqui, hingue stuá ehe pa ga zofu nú'u to'o beni gue 'bui xá hño ja rá thandi Ajuá.

Ra Jesu bi t'ambabi de ra ayuno

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

33 Nepu nu'ú bi 'yø'tua ma'na ra nt'ani ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—¿Hanja ri ayuna ne ri ora ndunthi nú'u yá nxadi ra Xuua ne yá nxadi ya fariseo, ha nuri nxadigue nzantho ri ñuni ne tsithe?

34 Nepu nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'u:

—¿Ha gue da za gui japhu da ayuna nú'u 'bu ja 'nara ngo dega nthati 'bu 'buhntho ra navio con gue'u? Hina, hinda za.

35 Pe ma da zø ra pa da ts'i'tsuabi ra navio, ya hinda 'mui con gue'u, nu'bú ha, gue'bu ma da ayuna'u nehe.

36 Nehe bi xipabi ma'na ra 'bede bi 'ñembabi:

—Ni 'nara ja'i hingui henga rá 'ra'yo he pa da mø'ta rá zεhe. Nu'b_u to'o da 'yø't'a njab_u, nu'b_u da ts'onga rá 'ra'yo he, y nehe nura xεca 'ra'yo dutu hinda hogui xá hño ja nura zεhe.

³⁷ Nehe nixi hinto xit'a ra 'ra'yo vinu ja 'nara zεbota, ngue'a nura 'ra'yo vinu da føca ra zεbota, y njab_u da ts'oca ra bota y da mfanga ra vinu.

³⁸ Hangue mahyoni da sit'a ra 'ra'yo vinu ja 'nara 'ra'yo bota pa njab_u hinte da ja ra vinu nixi ra bota.

³⁹ Nu'a tó'o tsi nú'a ra vinu ya pe'tsa ya pa xa thoqui, hinda ne da zi ra 'ra'yo vinu, ngue'a ena gue ma'na xá c_uhi nú'a ya pe'tsa ya pa xa thoqui.

6

Ya nxadi bi doca ya ngah_a gá trigo ra pa dega tsaya

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ 'Nara pa dega tsaya ra Jesu mi 'ñoui yá nxadi bi 'ranga ja 'raya huah_i hab_u xqui 'bot'a ra trigo. Ha nuyá nxadi mi tocua yá ngah_a ne mi taqui mi tsi.

² Nep_u 'raya fariseo bi hyandi ne bi 'yambi bi 'ñembabi:

—¿Hanja guí øth_u nú'a hingui ho da t'ø't'e nú'ya ra pa dega tsaya?

³ Ha nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi':

—¿Ha hincá hñe'th_u ja ra Maca T'ofu hab_u ma de nú'a bi 'yø't'a ndu ra Davi co ma'ra yá compa nú'b_u mi z_u ra thuhu'?

⁴ Ma gue nu'a bi yut'a ja rá nij_a Aju_a pa bi hñaxa nú'ya ya thuhme xqui thuxa ja rá thandi Aju_a, ne bi zi'a ne bi umbi bi zi gatho nú'ya ma'ra yá compa mri 'ñoui. Ha nú'ya ya thuhme' hønse ya macj_a mri 'ñepi da zihma.

⁵ Nehe ra Jesu bi 'ñembabi':

—Nú'a To'o bi e bi Nj_a'i h_a ra ts'edi pa da manda masque ra pa dega tsaya.

'Nara 'ñøhø xqui 'yot'a 'nará 'ye

(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Nep_u ma'na ra pa dega tsaya ra Jesu bi yut'a ja ra nij_a ne bi mudi bi nxahnate. Ne mi 'b_uhni 'nara ts'onate xqui 'yot'a rá 'ye ra 'ñei.

⁷ Ha nuya xahnate de ra ley ne ya fariseo mi aca ra Jesu pa da hyandi ua da 'yøthe

nú'a ra 'ñøhø ra pa dega tsaya, pa njab_u xa za hanja xa ñapabi.

⁸ Pe nu'a bi batuatho yá mfeni'ne, ne bi 'ñembabi nú'a ra 'ñøhø xqui 'yot'a rá 'ye:

—'Bai ne bá e gui 'ba madetho hab_u da hyant'a'i gatho.

Ha nú'a ra 'ñøhø 'bestho bi 'mai ne bi ma bá 'ba madetho hab_u bi za bi thandi xá hño.

⁹ Nep_u nura Jesu bi 'ñembabi nú'ya xahnate de ra ley ne ya fariseo:

—Ma ga ø't'a'ih_u 'nara nt'ani: ¿Nda'a ja ra nsequi da t'ø't'e ra pa dega tsaya, ra hñoja'i o ra nts'o'mui? ¿Ha gue da za da t'øthe 'nara da'thi o da thep_utho?

¹⁰ Nep_u nu'a bi n_u'ta gatho nú'ya mi 'bahni ne bi 'ñembabi nú'a ra 'ñøhø:

—Tunga ri 'ye.

Y nú'a ra 'ñøhø bi tunga rá 'ye nú'a xqui 'yot'i, ne 'bestho ra ora'a bi ñani nú'a rá 'ye'a.

¹¹ Nep_u ya fariseo ne ya xahnate de ra ley mi 'b_uhni xi bi bø yá cuε ne bi mudi bi 'ñámbi 'na ngu ma'na te da za da 'yø'tua ra Jesu.

Ra Jesu bi huahna 'ret'amayoho yá apostol

(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

¹² Ja nuya pa'ya bi bøxa ra Jesu ja 'nara t'øhø pa bá apabi Aju_a rá Dada, y ja guehni bá ora'a gatho ra xuui.

¹³ Nep_u rá hyax'a 'nitho bi zohna gatho yá nxadi, ne bi huahna 'ret'amayoho de gue'ya pa bi hñuts'i dega apostol.

¹⁴ Ha nuya guehya yá thuhu'ya: ra Simu nú'a bi thu'mbabi nehe ra Pedro; ne ra Andre rá cu ra Pedro; ra Cobo ne ra Xuua, ne ra Lipe ne ra Tolo,

¹⁵ ne ra Teo ne ra Toma, ne nú'a ma'na ra Cobo rá t'ya ra Alfeo; ne ma'na ra Simu nú'a xqui 'ñoui ya cananista;

¹⁶ ra Juda nú'a rá cu ra Cobo; ne ra Juda Iscariote nú'a to'o 'mεfa bi da ra Jesu.

Ra Jesu mi xahna ndunthi ya ja'i

(Mt. 4:23-25)

¹⁷ Nep_u nura Jesu bá cai de ja ra t'øhø bra 'ñoui nú'ya 'ret'amayoho yá apostol, ne bi zøhø'ya ja 'nara 'batha hab_u xqui munts'a ndunthi ma'ra yá nxadi ne ndunthi ya ja'i nú'ya myá me Jerusale ne ma'ra ya hnini de ra hai Judea, ha nu ma'ra xqui 'ñehe de

ra hnini Tiro ne de Sidó de ja rá hyo ra ndehe. Nuya ja'i'ü bá ehe pa bi 'yøde nú'a mi m̄anga ra Jesu ne pa bi 'yøthebi yá hñeni.

18 Ne mi embabi ya ts'ondahi nú'ü to'o mi pe'tsi.

19 Y gatho ya ja'i xi mi nehma da danga ra Jesu, ngue'a nú'a co rá ts'edi mi haca gatho ya hñeni.

Nú'ü to'o ri japa Ajuá ne nú'ü to'o hini japi (Mt. 5:1-12)

20 Nepa nura Jesu bi hyanda yá nxadi ne bi hñembabi:

—Nú'ahü gyá hyoyahü, xa jap'a'ihü Ajuá ngue'a xa 'ra'ahü gatho ya japi nú'ü ja habü ri manda'a.

21 Nú'ahü guí thohübya ra thuhu, xa jap'a'ihü Ajuá ngue'a hinte ma da 'be't'ahü.

Nú'ahü guí tu ri muihübya, xa jap'a'ihü Ajuá, ngue'a ma da hñup'a ri muihü pa xi guí johyahü.

22 Ajuá da jap'ahü nu stí utsa'ihü ya ja'i, ne nu stí 'yeñ'ahü co ya nt'utsate, ne stí zañ'a'ihü asta ni pa dí 'yø't'a ri thuhuhü, ngue'a nú'ü ma da beni gue xá nts'o'ahü po rá ngue Nú'a To'o bi e bi Nja'i.

23 Nú'ü ya pa xcri thohü njabü, xi da johyahü ngue'a ma guí hñañhü 'nara thaha xi ra dangui nuni mahets'i. Nú'ü ya ja'i ma da 'yø't'a'ihü njabü, njabü nehe bi 'yø't'a ndu yá xita co nú'ü yá 'mehni Ajuá mi 'bui maya'bü.

24 Pe huecate nú'ü to'o xi ri johyabya co ya hño de guecua ja ra ximhai, pe rá ngats'i ya hinda ma da johya co nuya hño pe'tsi.

25 Huecate nú'ü to'o hingui tho ra thuhübya, ngue'a 'mefa ha, ma da tho ra thuhu.

Huecate nú'ü to'o xi ri johyabya, ngue'a 'mefa ma xi da nzoni'ü co ra dumai.

26 Huecate nú'ü to'o xi t'e'tsua yá nsu masque hingui øt'e xá hño. Nu'ü tó'o e'tsua yá nsu, njabü nehe bi 'yø't'a ndu yá xita'ü co ya hyate badi maya'bü.

Madi ri ncontrahü (Mt. 5:38-48; 7:12)

27 Pe nú'ahü guí øcaguihü, dí xi'ahü gue guí madi ri ncontrahü, ne 'yø'tuahü ra hño nú'ü to'o ri utsa'ihü.

28 'Yaphü Ajuá da japi nú'ü to'o tsañ'ahü, ne 'yaphü Ajuá pa nú'ü to'o ñama'hñ de gue'ahü.

29 Ha nu'bü to'o da 'ra'ahü 'nara mpe'ti ja ri hmihü, umbahü ma'na lado ri hmihü pa da me't'ahü nehe, ogui nø'tuahü. Ha nu'bü to'o da hñan'a ri pat'ihü, pø ri pahnihü nehe, gui umfä da hñats'i.

30 Ha nu'bü to'o te da 'ya'a'ihü, umfä, o nu'bü da hñan'ahü 'nara t'øt'e dri metihü, oxqui hambabihü.

31 Nu'a guí nehü da 'yø't'ahü ya ja'i, 'yø'tuahü njabü nehe'ü.

32 Nu'bü nu'ahü grí madihü hønse to'o ri ma'a'ihü, hinte ri muui nú'a guí øthü, ngue'a asta ya ts'o'mui gá ja'i øt'a njabü nehe.

33 O nu'bü guí ø'tuahü ra hño hønse nú'ü to'o ø't'ahü ra hño, nixi gue'a hinte ri muui nú'a guí øthü, ngue'a asta ya ts'o'mui gá ja'i øt'a njabü nehe.

34 Ha nu'bü guí hmiphü ri bojahü hønse nú'ü to'o guí pahü da gu't'a'ihü, hinte ri muui nú'a guí øthü njabü, ngue'a asta nuya ts'o'mui gá ja'i øt'a njabü nehe, hmipabi yá mits'o'mui nú'ü to'o tø'mi'ü da gu'tuabi.

35 Pe nu'ahü madi ri ncontrahü, ne guí 'yø'tuahü ra hño, ne guí hmihü nú'a dra mi'ahü nsinque guí tømhü dra jo'ts'ahü. Ngue'a 'bü guí øthü njabü, nu'bü ha, ma guí hñanga 'nari danga thaha. Y njabü ha, grí hñaxhü Ajuá bí 'bui mahets'i, ngue'a nú'a ra hoja'i co ya ts'o'mui ne co nú'ü otho yá jamadi.

36 Hangue nu'ahü pe'tsuhü ra nthecate gatho ya ja'i ngu øt'a Ajuá ra Dada.

Ogui 'yøhü ri miqu'eihü (Mt. 7:1-5)

37 Ogui 'yøhü ri miqu'eihü de nú'a te øt'e, ngue'a Ajuá handatho nú'a te guí øthü nehe. Nixi ogui nonga ri miqu'eihü, ngue'a Ajuá go gue'a ma da hñap'ahü nguenda de gatho nú'a te guí øthü. Pumbabihü de nú'a øt'ahü ya ja'i, y Ajuá da pun'a'ihü nehe.

38 Ø'tuahü ra hño ri miqu'eihü, ne Ajuá da 'yø't'ahü ra hño nehe. Co nú'a ra t'eni xcá 'yembahü ma'ra, con gue'a ra t'eni ma da 'yen'ahü Ajuá nehe. Hangue nu'bü guí ø'tua ndunthi ya hño ri miqu'eihü, Ajuá ma da co'ts'ahü ma'na ndunthi.

³⁹ Nepu nu'á bi xipabi'u 'nara 'bede ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gue da za 'nara goda da gahna ma'na rá migodauí? ¿Ha gue hinda daguiui mahyεgui?

⁴⁰ Ne bi 'ñembabi nehe:

—Ni 'nara ja'i nú'a ja ri nxadi, ma'na di padi que rá xahnate, pe nu sta uadi da nxadi xá hño, nu'bu ha, da nja rá mfadi ngu rá xahnate nehe.

⁴¹ ¿Hanja guí handua rá ts'oqui ri cu, nja ngu 'nara zi paxi o ja rá da'a, ne hanja hingo guí handa nú'a ra danga ts'oqui nja ngu 'nara xεca za o ja ri dague?

⁴² Ne ¿hanja da za gui 'ñembabi ri cu: “Hocagui ga hap'a ra paxi o ja ri da”, ne hanja hingo guí handa nú'a ra xεca za o ja ri dague? ¡Nu'i 'nagra yohmi! hñai 'met'o nú'a ra za o mbo ri da, pa njabu da za gui hyanda xá hño ne gui hñam'ba ra paxi o mbo rá da ri cu.

*Ya 'bai gá za faditho po yá fruta
(Mt. 7:17-20; 12:34-35)*

⁴³ Ni 'nara hoga 'bai gá za hingui tsa da unga ya ts'o fruta, nixi 'nara ts'o 'bai gá za hingui tsa da unga ya hoga fruta.

⁴⁴ Gatho ya 'bai gá za faditho po yá fruta, nda'a xá hño, y nda'a hingui ho. Ngue'a nura 'bai gá 'mini hingui tsa da unga ya igo, nixi ya cam'yo hingui tsa da unga ya obxi.

⁴⁵ Njabu nehe 'nara hoja'i nzantho øt'a nú'a xá hño, ngue'a nzantho benga ya hoga mfeni. Ha nura ts'o'mui gá ja'i nzantho øt'a nú'a hinxá hño, ngue'a ja rá mfeni nzantho beni xá nts'o. Njabu nehe nú'a ma, bí ehe de ja rá mfeni.

*Ra 'bede de yoho ya 'ñøhø bi hyoca 'ra
'naya ngu
(Mt. 7:24-27)*

⁴⁶ ¿Hanja nzantho guí engaguihu: “Ma zi Hmu'ihe, ma zi Hmu'ihe”, ne hingui øthu nú'a dí xi'ahu?

⁴⁷ Nu'a tó'o da 'ñehe da 'yøde nú'a dí ma ne da 'yøt'e, ma ga xi'ahu to'o ri nhyεcuauí.

⁴⁸ Nu'á ri nhyεcuauí 'nara 'ñøhø nú'a bi xe'ta habu da hyocua rá ua rá ngu asta bi zudi ra medo, ne ja bi hyocni rá ngu. Ne nu mi 'ua ya da'ye ne bi zø ya nzøthe bi 'rani habu mi ja rá ngu, pe nú'a ra ngu'a himbi hyømi ngue'a xqui thocua rá ua ja ra medo.

⁴⁹ Pe nu'a tó'o da 'yøde nú'a dí ma ne hinda 'yøt'e nú'a dí 'bepabi, ri nhyεcuauí nú'a ra 'ñøhø bi tøta rá ngu maña ja ra haitho, himbi 'yacua rá ua mbo ra hai, y nu mi zøhø ya nzøthe co rá ts'edi bi hyøma nú'a ra ngu'a, y bi nhuati gatho.

7

*Ra Jesu bi 'yøthebi 'nará 'bego 'nara nda gá
soldado me Nroma
(Mt. 8:5-13)*

¹ Mi uadi ra Jesu bi zofo ya ja'i bi yopa ma ma'na'qui pa ja ra hnini Ncapernau.

² De guehni mbi 'bu 'nara nda gá soldado me Nroma, mi 'buhui 'nara ts'ant'u xi mrá hmaði 'bego, y nu'á mi tsadi 'nara hñeni asta mi nedu.

³ Pe nu mi 'yøde nú'a ra nda gá soldado mi hma de ra Jesu, bi mehna 'raya nda me Israel pa da 'yapa ra mate da 'ñehe da 'yøthebi nú'a rá 'bego mri hñeni.

⁴ Ha nu mi zøni'u habu mi 'bui ra Jesu bi bantebi con gatho yá mui da meui'u ne bi 'ñembabi:

—Nú'a ra nda gá soldado bá pencahe rí 'ñepi gui fats'i,

⁵ ngue'a xi ri maði ndunthi ma ja'ihu y asta bi manda nehe bi thoga ma nijahu.

⁶ Hangue nura Jesu bi meui'u. Pe nu ya de mi ma da zønga ja ra ngu, nú'a ra nda gá soldado bi mehna 'rayá amigo ne bi 'ñembabi:

—Rí maha ua xipabihu ra Jesu njaua: Nú'i ri t'equ'eí Ndada, ya ogrí xuhña, ngue'a nugui hiní 'ñepcagui ngugui gui cat'a ja ma ngu.

⁷ Hangue nixi dá ne dá masebu pa ga tsi'a'i. Nu'a dí a'a'ibya, hønse gui ma gue da ñanga ma 'bego y dí camfri gue da ñani.

⁸ Dí camfri gue 'bestho da njabu ngu nú'a gui ma, ngue'a nugui dí 'bui nehe ja yá hmanda ma nda, ne dí pe'tsa ma soldado nehe ja ma hmanda. 'Bu ga embabi 'na de gue'u: “Rí ma”, nu'á da ma. Ha nu'bu ga embabi ma'na: “Bá ecua”, nu'á dua ehe. Ha nu'bu dí 'bepabi 'nara 'befi ma 'bego, nu'á da mēfi.

⁹ Ha nu mi 'yøde njabu ra Jesu xi bi 'yø nú'a bi manga nú'a ra nda gá soldado. Ne bi mpunts'i ne bi xipa nú'a ra hmuntsja'i mri 'ñoui, ne bi 'ñembabi'u:

—Xi majuañi ni 'nara menguua Israel hinstá tsudi xi di ja rá jamfri ngu nú'a ra 'ñøhø'a masque hingrá me Israel.

10 Ha nu mi menga nú'u ya 'mehni ja rá ngu ra nda gá soldado, bi zudi nú'a ra 'bego ya xqui ñani.

Ra Jesu bi japi bi yopa nte rá t'u 'nara viuda

11 'Mefa de gue'a ra Jesu mri ma ja 'nara hnini rá thuhu Naín ne mri 'ñoui yá nxadi ne ndunthi ma'ra ya ja'i.

12 Pe ante da zonga ja ra hnini bi hyandi mi pani 'nara 'behña mrá viuda xqui du rá 'ra t'u y mri ma nt'agui y nehe mi pani con gue'a 'nara hmuntsja'i.

13 Y nu mi hyanda ra zi 'behña nura Jesu, xi bi huequi ne bi 'ñembabi:

—Oguí zoni.

14 Nepu bi dast'i'a habu mi pa nú'u to'o mri du, ne bi hñuxa rá 'ye ja ra caha, y nú'u to'o mri du bi gohi bi 'mai. Ha nura Jesu bi 'ñembabi nú'a xqui du:

—Ts'unt'u, nugui dí xi'a'i: ¡Nangui!

15 Nepu nú'a xqui du bi nangui ne bi hñudi ne bi mudi bi ña. Y nura Jesu bi dapabi rá nana.

16 Ha nu mi hyanda njabu gathu ya ja'i, xi bi ntsu'u, ne bi mudi bi nsunda Ajuá ne mi ena'u:

—'Nará danga 'mehni Ajuá xa zøhø ja guecaguihu.

Nehe mi ena'u:

—Ajuá xuá mehni pa e da maxa rá hnini.

17 Y gathu ja ra hai Judea ne gathu ma'ra ya hnini nú'u mi ja ja rá nthets'i, bi fadi nú'a xqui 'yøt'a ra Jesu.

Ra Xuua Xi'tsate bi mehna yoho yá nxadi pa bá c'a'tsa ra Jesu

(Mt. 11:2-19)

18 Ha de mi ofadi ra Xuua, bi 'yøde de gathu nú'a xqui 'yøt'a ra Jesu ngue'a go xqui xipabi nuyá nxadi sehe'a. Nepu bi zohna yoho de gue'u

19 pa bi mehni pa dua ambabi ra Jesu ua xi majuañi go mi gue'a ra Cristo xqui mehna Ajuá pa da nda, o mahyoni da dø'ma ma'na.

20 Nu'bú nuyá 'mehni ra Xuua bi ma bá c'a'tsa ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Ra Xuua Xi'tsate bá pencaheua pa ga an'ahe ua xi go gue'i grá Cristo rá 'mehni'i Ajuá xcuá ehe pa gui nda, o mahyoni ga tømhe ma'na.

21 Y nura ora mi zonga yá 'mehni ra Xuua, ts'a ra ora'a ra Jesu mi øthe ndunthi ya da'thi, ne mi enga ya ts'ondahi, ne mi øthe ndunthi ya goda nehe.

22 Hangué nu'a bi dadi ne bi 'ñembabi'u:

—Rí maha ne ua xipabihu ra Xuua nú'a ja juadi gá hyanthu ne gá 'yøhu. Xipabihu gue nuya goda xa yopa hyandi, nuya doua xa 'ño, ha nú'u hena ra lepra xa ñani, ha nuya gogu xa 'yøde, ha nú'u xqui du xa yopa nte, ha ya hyoya xa 'yøde ra maca noya nú'a ma de ra mpøhø.

23 Nehe xipabihu gue xi njapi nú'a to'o hinda u rá mfeni de nú'a dí øt'e, dá gamfri ha gue Ajuá go xuá mencagui.

24 Ha nu mi menga nú'u yá 'mehni ra Xuua, ra Jesu bi mudi bi 'yambabi ya ja'i de ra Xuua ne bi 'ñembabi:

—¿To'o gá ma uá hanthu ja ra mbonthi? ¿Ha gue uá hanthu 'nara ja'i mi otho rá ts'edi ngu ra xithi mri ndudetho ra ndahi? Hina ¿ngue ha?

25 Nu'bú, ¿to'o uá hanthu? ¿Ha gue 'nara 'ñøhø mi he 'raya dutu xi mahotho? Hina, ngue'a guí pahu gue nuya 'ñøhø he ya dutu xi mahotho ne pe'tsa ndunthi ya hño, nu'ú 'bu ja yá ngu ya nda.

26 Nu'bú, ¿to'o uá hanthu? ¿Ha gue 'nará 'mehni Ajuá? Haha, majuañi uá hanthu 'nará 'mehni Ajuá, pe hingue hønse gue'a rá 'bæfi'a.

27 Nura Xuua go gue'a rá 'mehni Ajuá nú'a manga ja ra Maca T'ofu gue mi ma da 'ñehe ne ena njaua:

Dí pehna 'nama 'mehni pa da manga ra 'bet'o noya de gue'i,

pa da hyoc'a'i ri 'ñu.

28 Nugui dí xi'ahu gue hinxa 'mu ma'na ra ja'i ma'na ra dangui rá nsu que ra Xuua Xi'tsate. Pe nu'a tó'o da yut'a ja rá hmada Ajuá nuua ja ra ximhai ma'na ma da njapi que ra Xuua.

29 Nu mi uadi bi manga ra Jesu njabu, nu'bú nú'u to'o xqui hñanga ra sistehe de ra Xuua, y asta 'raya 'ñatsa nguxboja nehe, gathu bi ma gue nú'a øt'a Ajuá xá hño.

30 Pe nuya fariseo ne ya xahnate de ra ley mi ε'sta ja yá xatha nú'a mi ne da 'yot'a Ajuá con gue'u pa da pumba yá ts'oqui'u, hangue nixi hinxqui ne xqui hñanga ra sistehe nú'a mi ot'a ra Xuua.

31 Nepu nura Jesu bi 'ñembabi ya ja'i:

—¿To'o ga hycuaga nuya ya ja'i himbi ne bi gamfri ra Xuua ha nixi hingui ne da gamfrigui nehe?

32 Nuyá rí hñats'i nú'u ya batsi hudi ja ra tai 'ñeni ne ma'ta yá mibatsiui ne embi: “Dá pε ma thuzahē, pe hingá neih. Dá tuthe ya thuhu dega dumai, pe nixi gue'a hingá nzoniha.”

33 Hangue nú'ahu gyá 'ñagamfrihu grí hñaxhu nú'u ya batsi'u ngue'a pa gue'ahu otho 'nara t'ot'e nú'a grí hohu. Ngue'a gá hyanthu ra Xuua bi zohø, ne himi pa mi ñunga ja ya ngo ha nixi himi tsi ra vinu, hangue nu'ahu guí emfu gue mi pe'tsa ra ts'ondahi.

34 Nepu de ra Xuua bi zohø Nú'a To'o bi e bi Nja'i, xi ri ntsiui to'o ri ntsiui, ne xi ri ñungüi to'o ri ñungüi, pe nu'ahu guí emfu gue xi ra ts'o'yo ne ra tixfani ne ri ntsiui nú'u ya 'ñatsa nguxboja ne ma'ra ya ts'oja'i.

35 Pe nugui dí xi'ahu gue nu'u tó'o pe'tsa ra hoga mfadi, go gue'u padi gue gatho xá hño nú'a ot'a Ajuá co rá danga mfadi'a.

Ra Jesu bi ñungüi 'nara fariseo rá thuhu ra Simu

36 'Na de ya fariseo bi zohna ra Jesu ja rá ngu pa da ñungüi. Nu'bú ra Jesu bi ma y mi zoni'a bi hñudi ja ra mexa.

37 Y ja nú'a ra hnini'a mi 'bahni 'nara 'behña xi mrá 'yot'ats'oqui, y nu mi badi gue xqui zohni ra Jesu ja rá ngu nú'a ra fariseo pa ja da ñunini, bi ma bá c'a'tsi, ne bi hñaxa 'na ngu ra xito xqui thoqui de 'nara hoga t'axa do rá thuhu ra alabastro, mi po 'nara ñani xi mi yani xá cahi.

38 Nura 'behña'a bi dast'a ja yá ua ra Jesu, bi nzoni ne bi xixa yá guida ja yá ua ra Jesu, nepu bi o'tuabi co yá sta, nepu bi za'tsuabi, ne bi go'tsuabi nú'a ra hoga ñani mi ha.

39 Y mi hyanda nú'a ra fariseo xqui zohna ra Jesu ja rá ngu, bi bengá ja rá mfenise ne mi ena: “'Bu xi majuaní dra badi nuna ra 'ñohø, nu'bú di pahma gue

nuni ra 'behña tha'tua yá ua, guehni 'nara ts'o'behña.”

40 Ha nura ora'a ra Jesu bi 'ñembabi nú'a ra fariseo:

—Nu'i nugue Simu, dí ne ga xi'a'i 'nara noya.

Ha nura fariseo bi 'ñembabi:

—Xicagui, ma Xahnate'i.

41 Nepu nura Jesu bi 'ñembabi:

—Mi 'bu yoho ya 'ñohø mi tupa ra boja ma'na ra 'ñohø to'o mi hmi ra boja, y 'na de gue'u mi tupabi cut'a nthebe ya t'axboja, ha nu ma'na mi tupabi made nthebe.

42 Ha nu'á himi tsa da gu'tua rá boja nú'a to'o xqui mipabi. Hangue nú'a ra 'ñohø mri hmi ra boja bi pumbabi'u, ya himbi cobrabi. Hangue nubyá xicagui, ¿to'o 'na de gue nú'u yoho ya 'ñohø bri pumbabi yá thai ma'na ma da madi nú'a to'o mi hmi ra boja?

43 Ha nura Simu bi dadi ne bi 'ñena:

—Dí enga nú'a ra 'ñohø ma'na mi tu ndunthi.

Y ra Jesu bi 'ñembabi:

—Majuani nú'a gá ma.

44 Nepu ra Jesu bi hyanda nú'a ra 'behña ne bi 'ñembabi ra Simu:

—De dá tsocua ja ri ngu hincá 'raca ni ts'u ra dehe pa ga xaca ma ua, pe ndi, hyanda nuna 'behña, bi xuga ma ua co yá guida, ne bi otcagui co yá sta.

45 Nu'i hincá tsusqui, pe nuna ra 'behña hingui tsaya tsusca ma ua.

46 Nu'i ni ra aceite hincá cosca ja ma ñaxu, pe nuna ra 'bente 'behña xa goscagui ja ma ua 'nara ñani yani xi xá cahi.

47 Hangue dí xi'a'ibya gue nuna ra 'behña ya xra pumbabi gatho nú'u yá ts'oqui xi ndunthi xqui 'yot'e, y hangue por gue'a xi ja ndunthi rá hmate. Pe nu'a tó'o xra pumba yá ts'oqui masque beni gue hints'u mi tu ndunthi, go gue'a otho ndunthi rá hmate.

48 Nepu ra ora'a ra Jesu bi 'ñembabi nú'a ra 'behña:

—Ya stá pun'a'i gatho ri ts'oqui.

49 Ha gatho nú'u ma'ra ya ja'i mi huhni bi madi bi 'ñémse'u ne mi ena:

—¿Xi to'obya nuna ra 'ñohø gue asta yá ts'oqui ya ja'i da za da pumbabi, ena?

50 Ha nura Jesu bi 'ñembabi nura 'behña:

—Co nú'a ri jamfri guí pɛ'tsi ya xcá mpøhø, ha nubyá rí ma te rá 'ñentho.

8

'Raya 'beshña mi faxa ra Jesu

¹ Mɛfa de gue'a ra Jesu bá 'yo ja ndunthi ya danga hnini ne ja ndunthi ya t'uca hnini mi zofo ya ja'i ne mi xipabi'ua ra hoga nt'øde gue ya xa zø ra Nda de mahets'i pa da nda. Ne mri 'ñoui nú'ua r'et'amayoho yá nxadi.

² Ne mri 'ñoui nehe 'raya 'beshña nú'ua xqui 'yøthebi yá hñeni ne ma'ra nú'ua xqui 'yɛnba ya ts'ondahi. 'Na de gue'ua mrá thuhu ra Maria Magdalena nú'a xqui t'ɛnbabi yoto ya ts'ondahi.

³ Nehe mi 'ñoui ra Juana nú'a mrá 'beshña 'nara 'ñøhø mrá thuhu ra Chusa nú'a 'namrá danga maste ra nda Erode. Mri 'ñoui'ua nehe ra Sana ne ma'ra ya 'beshña nú'ua mi faxa ra Jesu ne yá nxadi de nú'a mi tsapa yá ts'edi'ua.

Ra 'bede de ra mot'i (Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴ Y ndunthi ya ja'i bi bøni de yá hnini pa da ma dua c'a'tsa ra Jesu. Y nu mi hyandi bi munts'a ndunthi ya ja'i bi madi bi xipa 'nara 'bede ne bi 'ñembabi:

⁵ —'Nara pa 'nara mot'i bi ma ja rá huahi pa da mpot'i. Y nu mi xanga ya nda, 'ra bi zo ja ra 'ñu y bi 'rani ya ja'i bi net'i, ne bi zi ya ts'int's'ua.

⁶ Ha nu ma'ra bi zo ja ya 'bodo hab'ua mi otho ndunthi ra hai. Y nu mi c'onts'i bi 'yot'i 'bestho ngue'a mi otho ra xaha.

⁷ Ha nu ma'ra bi zo hab'ua mi ja ya 'mini, ha nu mi c'onts'i bi 'yot'i ngue'a bi xumi ya 'mini ne bi hñacua yá te.

⁸ Ha nu ma'ra bi zo hab'ua xi xmá hño ra hai, ne nu mi hogui'ua bi unga 'nara hoga sofo, ne cada 'nara 'bai bi unga asta 'na nthebe ya nda.

Y nu mi uadi bi mąnga ra Jesu njab'ua, bi yopa ña nts'edi ne bi 'ñembabi ya ja'i:

—Nu'a tó'o ja rá t'øde pa da 'yøde, dá 'yøde núna dí mą.

Hanja ra Jesu bi zofo ya ja'i dega 'bede (Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

⁹ Nep'ua nuyá nxadi bi 'yambabi ra Jesu te mri bōnga nuna 'bede bi mą.

¹⁰ Ha nu'a bi datuabi'ua bi 'ñembabi:

—Nu'ah'ua xa 'ra'ah'ua Ajuą ra hoga mfadi pa gui pah'ua nú'a hinxqui fadi ma'mɛt'o de hanja ri manda'a. Pe nuy'ua ma'ra ya ja'i dí zofo co ya 'bede pa da hyandi pe hinda badi te 'bɛ'a, y da 'yøde pe hinda zo yá mfeni te rí bøni.

Ra Jesu bi mą te rí bōnga nura 'bede de ra mot'i

(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

¹¹ Nuna 'bede ja juadi dá mą rí bøni da 'ñena gue nura nda gue'a ra mąca noya.

¹² Ha nu'ua ya nda bi zo ja ra 'ñu go gue'a nú'a to'o øde ra mąca noya, ne da 'ñehe ra ts'ondahi da pu'tua rá mfeni pa hinda gamfri y njab'ua hinda za da mpøhø.

¹³ Ha nu'ua ya nda bi zo ja ra 'bodo go gue'a nú'a to'o øde ra mąca noya ne hani co 'nara johya ne 'ñena xi camfri, pe hingui camfri con gatho rá mai, hangue nu sta 'ñepa ya ts'othogui da 'uegue.

¹⁴ Ha nu'ua ya nda bi zo ja ya 'mini go gue'a nú'a to'o øde ra mąca noya, pe da mpumfri po rá ngue yá 'bɛfi ne de nú'a te gatho pɛ'tsi, ne ngue'a di dɛnda ya t'øt'e de ra ximhai, y njab'ua da 'bedi nú'a xqui 'yøde, nja ngu nú'ua ya nda himbi unga ra sofo.

¹⁵ Ha nu'ua ya nda bi zo ja ra hoga hai go gue'a nú'a to'o øde ra mąca noya ne da 'yøt'e con gatho rá mai ngu nú'a ri ho Ajuą, ne da zɛ rá jamfri, y go gue'a nja ngu nú'ua ya nda bi unga ra hoga sofo.

Ra 'bede de ra ñot'i (Mr. 4:21-25)

¹⁶ Ra Jesu bi mąnga ma'na ra 'bede ne bi 'ñena:

—Jo'o 'nara ja'i da tsøgue 'nara ñot'i ne da ye'mba 'nara caha o da hñuxa rí ga'ti de ra mfidi pa hinda yot'i. Nu'a da 'yøt'e, da tsøgue ra ñot'i ne da tøte hab'ua da tøte pa da yot'a gatho mbo ra ngu, ne pa njab'ua handa ya ja'i sta yat'i.

¹⁷ Njab'ua nehe gatho nú'a t'aguibya, 'nara pa ma da hnequi ja ra ñot'i, ne gatho nú'a hingui fadibya, 'nara pa ma da fadi.

¹⁸ Hangue jamasuh'ua pa gui 'yødeh'ua xá hño nú'a dí xi'ah'ua, ngue'a nu'a tó'o pɛ'tsa rá mfadi ne da badi da su, nu'a ma'na ma da t'umbabi ndunthi, pe nu'a tó'o hingui su rá mfadi, da pumfri nú'a ts'ua padi.

Rá nana ne yá cu ra Jesu
(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

19 Nepu de mi xahna ya ja'i ra Jesu, bi zohø rá nana ne yá cu, pe himbi za bi thogui pa habu mbi 'bui'a ngue'a xi xqui munts'ini ndunthi ya ja'i.

20 Ne bi t'embabi ra Jesu:

—Bi zø ri nana ne ri cu y 'bahni thi bí tøp'a'i gui ñaui 'na.

21 Pe nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Nu'u tó'o øde ra maça noya ne da 'yøt'a nú'a ma, nú'á go gue'u ma nana ne ma cu.

Ra Jesu bi japi bi tsaya ra bunthi
(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

22 'Nara pa ra Jesu bi bøxa ja 'nara motsa co yá nxadi ne bi 'ñembabi'u:

—Maha pa ri'nandi ra ndehe.

Y bi ma'u.

23 Y de mi pa ja ra ndehe bi zu ra t'aha ra Jesu ne bi 'ñaha. Y mi damfri'u bi nja 'nara danga bunthi ja ra ndehe, y bi madi bi mo ra dehe ja ra motsa asta mi ne xa yui'u.

24 Nepu nuyá nxadi bi ma bá a ra Jesu ne bi 'ñembi:

—¡Ay, ma zi Xahnate'ihe, ya ma ga cuihu ja ra dehe!

Nu'bu ra Jesu 'bestho ra ora'a bi nangui ne bi zu ra bunthi ne ra dehe, y 'bestho bi ntsaya gatho.

25 Nepu ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—¿Te bi ja co ri jamfrihu?

Ha nu'á xi bi ntsu ne bi 'yø de nú'a bi 'yøt'a ra Jesu, ne mri 'ñembabi'u 'na ngu ma'na:

—¿Te ma ts'edi hani 'bu, gue asta ra bunthi ne ra dehe zofo, y nu'á øte?

Ra Jesu bi 'yembaya ts'ondahi 'nara 'ñøhø me Gadara
(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

26 Nepu de gue'a bi 'rats'i de ra ndehe ne bi zonga ja 'nara hai ja rá hyo ra ndehe habu rá thuhu Gadara nú'a ri nhyanduitho ra hai Galilea.

27 Ha nu mi gai ra Jesu de ja ra motsa, 'bestho 'nara 'ñøhø mrá menguni e bi zudi. Nú'a ra 'ñøhø'a ya mi øt'a ndunthi ya pa mi pe'tsa 'raya ts'ondahi, ne himi he ra dutu, nixi mi 'bui ja 'nara ngu ngue'a nzantho mi 'bui ja ya nt'agui.

28 Y nu mi hyanda ra Jesu, bi e bi ndandiñahmu ja yá ua ne bi mafi nts'edi bi 'ñena:

—Nu'i Jesu, rá T'u'i Ajuá bí 'bu mahets'i, ¿hanja grí nhyøt'e con guequi? Dí bante'i gue oxqui ma gui 'yengagui de guecua.

29 Bi mangu njabu ngue'a ra Jesu ya mi fadi mri 'bepabi ra ts'ondahi da bøni de nú'a ra 'ñøhø. Ndunthi ya 'mi'qui ra ts'ondahi xqui gu nú'a ra 'ñøhø ne mi øt'ua nú'a go mi ne. Ha nuya ja'i ora mi handa njabu, da gu ne da dat'i co ya cadena ja yá ua ne ja yá 'ye, pe nu'á mi c'ucta nú'u ya cadena, y ra ts'ondahi mi japi da bønga yabu ja ya mbonthi.

30 Ha ra Jesu bi 'yambabi nú'a ra 'ñøhø ne bi 'ñembabi:

—¿Te rá hu'i?

Nu'á bi dadi ne bi 'ñena:

—Drí ndunthihe.

Bi mangu njabu ngue'a xi mi pe'tsa ndunthi ya ts'ondahi.

31 Ha nú'u ya ts'ondahi bi bantebi ra Jesu gue hinda mehna ja ra nidu.

32 Nu de guehni mi 'yoni 'na danga taxo ya ts'adi mri ñuni ja ra t'øhø, hangue ya ts'ondahi bi bantebi ra Jesu gue da umba nsequi da ma da yat'a ja nuya ts'adi'u, y nu'á bi umba nsequi'u.

33 Ra ora'a ya ts'ondahi bi bøni de nú'a ra 'ñøhø ne bi ma gá yat'a ja ya ts'adi, ne gatho ya ts'adi bi nest'ihí gá ma gá hñøt'a ja ra ndehe, ne bi jat'i'u.

34 Y nu mi hyanda njabu nú'u to'o mi taca ya ts'adi xi bi ntsu'u, ne bi ma hnest'ihí bá 'yonga ra 'bede ja ra hnini ne haburaza de nú'a te xqui nja.

35 Y gatho ya ja'i bi ma da hyanda nú'a xqui nja. Y nu mi zonga habu mi 'bu ra Jesu, ja bi zuhni'u nú'a ra 'ñøhø mi pe'tsa ya ts'ondahi mi huhni ja yá ua ra Jesu, ya mi he yá dutu ne ya xi mi ja rá mfeni. Y gatho ya ja'i xi bi ntsu.

36 Nepu nú'u to'o xqui hyanda nú'a xqui nja bi xipabi'u hanja xqui 'bui xá hño nú'a ra 'ñøhø'a.

37 Y nu mi badi njabu gatho ya me Gadara bi bantebi ra Jesu da bøni de guehni ngue'a xi xqui ntsu'u. Hangue nura Jesu bi yopa bøxa ja ra motsa ne bi ma de guehni.

³⁸ Nep_u nú'a ra 'ñøhø xqui t'εmba ya ts'ondahi bi bantebi xa meuihma ra Jesu, pe ra Jesu bi 'ñembabi:

³⁹—Hina, hinga tsix'a'i, cohiua, penguirí ma ri ngu, ne xipabi ya ja'i nú'a xa 'yø't'a'i Ajua.

Hangue nu'á bi mengui ne bi mudi bi metuabi ya ja'i ja gatho nú'a ra hnini de nú'a xqui 'yø'tua ra Jesu.

Bi ñani rá t'ixu ra Jairo, nehe bi ñani nú'a ra 'behña bi damba rá he ra Jesu

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰ Nu mi yopa menga ra Jesu pa ri'nandi ra ndehe, ya ja'i xi bi johya mi hyandi'a, ngue'a nu'ú mi tømtho'a.

⁴¹ Nep_u bi zøhni 'nara 'ñøhø mrá thuhu ra Jairo mrá nda de ra nija de guehni. Ne bi ndandiñahmu ja yá ua ra Jesu ne bi bantebi gue da meui pa ja rá ngu,

⁴² ngue'a mi nedu rá t'ixu. Hønsε gue'a mrá t'ixu'a, ne mi pe'tsa 'ret'amayoho njeya. Hangue ra Jesu bi meui, y nu mi ma, bi dena ndunthi ya ja'i asta mri ts'i'mi'a.

⁴³ Y ja nura hmuntsja'i'a mi pani nehe 'nara 'behña ya mi pe'tsa 'ret'amayoho njeya mi xo'tua ya ji, y ya xqui degue gatho nú'a mi pe'tsi pa mri 'ñøthehma, pe hinxqui za to xqui 'yøthe'a.

⁴⁴ Nura 'behña'a gá y_u ja rá xatha ra Jesu pa bi damba rá ñani rá he. Y nura ora'a 'bestho bi ñani, y ya himbi sigui bi xo'tua ya ji.

⁴⁵ Nep_u nura Jesu bi 'ñani ne bi 'ñena:

—¿To'o nú'a bi danga ma he?

Gatho ya ja'i bi dadi bi 'ñena:

—Hinto xa dñ'a'i.

Ha nura Pedro ne nú'u ma'ra yá minxadiui bi 'ñembabi ra Jesu:

—Ma zi Xahnate'ihe, guí handi gue ndunthi ya ja'i ri ts'ip'a'i ne ent'a'i, ha guí ena gue to'o bi dñ'a'i.

⁴⁶ Ha nura Jesu bi 'ñena:

—Dí padi bri thungagui, ngue'a dá tsa dá øthe 'nara ja'i co ma ts'edi.

⁴⁷ Nu mi hyanda nú'a ra 'behña gue ra Jesu xqui batho gue xqui thunba rá he, nu'bú nu'á bá ehe bi ndandiñahmu ja yá ua'a, ne asta mri huat'i co ra ntsu. Ne de ja yá thandi nuya ja'i bi ma pa te xqui dani'a,

ne bi ma gue ora mi damba rá ñani rá he, ra ora'a bi tsayabi nú'a ra hñeni mi tsadi.

⁴⁸ Nu'bú nura Jesu bi 'ñembabi nú'a ra 'behña:

—Ma zi t'ixu'i, co ri jamfri xcá ñani. Y nubyá rí ma te rá 'ñentho.

⁴⁹ Y de mi ña ra Jesu, bi zøhø 'nara 'mehni xqui 'ñe ja rá ngu ra Jairo nú'a mrá nda ja ra nija, ne bi 'ñembabi:

—Ri t'ixu ya bi du, ya oguí xuhña ra Xahnate.

⁵⁰ Y nu mi 'yøde njab_u ra Jesu bi 'ñembabi ra Jairo:

—Oguí tu ri mui, hønse gui camfrigui y nuri t'ixu ma ga da'a'i di 'bui xá hño.

⁵¹⁻⁵³ Y nu mi zøni'u ja rá ngu ra Jairo, ndunthi ya ja'i ya xqui munts'ini mi zoni ne mri mantho ngue'a xqui du ra nxutsi. Pe nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Oguí zoñ_u, ngue'a nura nxutsi hinxa du, ahatho.

Pe nu'á himbi gamfri nú'a bi mangan ra Jesu, bi nthetho. Nep_u ra Jesu himbi hopa ma'ra to'o bi yat'iuí hab_u mi 'benga ra nxutsi, hønse ra Pedro ne ra Cobo ne ra Xuua ne rá dada nú'a ra nxutsi ne rá nana, go gue'u bi hopi bi yat'i.

⁵⁴ Nep_u nura Jesu bi mipa 'nará 'yε nú'a ra nxutsi ne bi 'ñembabi nts'edi:

—Zi nxutsi, nanguí.

⁵⁵ Y 'bestho ra ora'a nú'a ra nxutsi bi yopa nte ne bi nanguí. Nep_u ra Jesu bi manda gue da t'umbabi te da zi.

⁵⁶ Ha nurá dada rá nana xi bi 'yø, y ra Jesu bi hñu'mba ra hña gue hinto da xipi de nú'a xqui nja.

9

Ra Jesu bi mehna nú'u 'ret'amayoho yá nxadi

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

¹ Ra Jesu bi munts'a nú'u 'ret'amayoho yá nxadi pa bi umba ra ts'edi pa da 'yemba nu'araza ra ts'ondahi nuya ja'i, ne da 'yøthebi yá hñeni.

² De guehni bi mehni'u pa da 'yøthe gatho ya da'thi ne da mangan ra hoga nt'øde gue ya bi zø ra Nda de mahets'i pa da nda.

³ Ne bi 'ñembabi'u:

—Ote xqui haxh_u pa ja ra 'ñu, oxqui haxh_u ri bordoh_u, nixi 'nara buxa, nixi

nú'a te gui tsih_u, nixi ra boja, nixi ri mponga dutuh_u.

⁴ Y nu'a ra ngu hab_u da t'a'ah_u ntsaya, ja gui 'buh_uni asta nú'a ra pa'a gui yopa j_u ri 'ñuh_u.

⁵ Y nu'a ra hnini hab_u hinda ne da t'a'ah_u ntsaya, pøñh_u de guehni, ne huath_u ra hai nú'a di tu ri uah_u, y nú'a gue'a 'nara seña gue ya hingo guí thadih_u de yá ts'oqui'a.

⁶ Y mi uadi bi xipa ra Jesu te da 'yøt'e'ü, bi nxani'ü bi ma hab_uraza ya hnini, bi mangan ra hoga nt'øde y mi øthebi yá hñeni ya ja'i hab_uraza mi tsøñ'ü.

*Ra Xuua Xi'tsate bi thecua rá ñaxu
(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)*

⁷ Ra nda Erode bi zo rá gu nú'a mi øt'a ra Jesu, ne himi paði te da beni'a, ngue'a 'rama'na'ño mi mangan ya ja'i. 'Ra mi ena gue mi gue'a ra Xuua Xi'tsate xqui yopa nte de ra du,

⁸ ha nu ma'ra mi ena gue mi gue'a ra baði Elía xqui yopa nte ma'na'qui, ha nu ma'ra mi ena gue mi gue'a 'na de gue nú'ü ma'ra yá 'mehni Ajuá mi 'b_u maya'b_u xqui yopa nte de ra du.

⁹ Y nura nda Erode bi 'ñena:

—Conque go nucse dá manda bi thecua rá ñaxu ra Xuua. Nu'bú ¿to'o nú'a xi ja ndunthi rá 'bede?

Y ra nda Erode xi mi ne da hyandi'a.

*Ra Jesu bi 'uinga thogui cut'a 'mo ya ja'i
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)*

¹⁰ Nu mi menga yá nxadi ra Jesu, bi xipabi'a gatho nú'a xqui 'yøt'e'ü. Nep_u ra Jesu bi zits'i bi meui'ü ja 'nara luga hab_u mi jo'o ya ja'i gueta ra hnini Betsaida.

¹¹ Pe mi baði ya ja'i gue mi pani'a, bi deni'ü. Pe ra Jesu himbi co'tsi'ü, nu'a bi 'yøt'e, bi müdi bi xipabi de hanja ri manda Ajuá, ne mi øthe gatho nú'ü mri hñeni.

¹² Ne de mi nde nú'a ra pa'a, nú'ü 'ret'amayoho yá nxadi bi ma bá tsüdi ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Da za gui pehna ya ja'i da ma ja ya hnini ne ja ma'ra ya luga hinga yab_u pa dua honi hab_u da ntsaya ne da hyoni te da zi, ngue'a nuua hab_u dí 'bah_u otho ni 'nara ngu y nixi te da ts'i.

¹³ Pe nura Jesu bi 'ñembabi'ü:

—Nu'ah_u go da umf_u te da ziy_u.

Nep_u nu'ü bi daði ne bi 'ñembabi:

—Otho te ga umfe, hønsε cut'a ya thuhme drí hñah_e, ne yoho ya zi hua, o ga mahe ga tambahe te da zi ri gathoy_u.

¹⁴ Xi mi ndunthi ya ja'i, sehe ya 'ñøhø ngu mi cut'a 'mo. Pe nura Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—'Neh_u dá hñudi ya zi hmunts'i ngu dega nde nthebe.

¹⁵ Njab_u bi 'yøt'e'ü, ne bi hñudi gatho.

¹⁶ Ha nura Jesu bi g_u nú'ü cut'a ya thuhme ne nú'ü yoho ya hua, ne bi nøts'e pa mahets'i bi 'yapa Ajuá rá Dada da japí. Nep_u bi hyecuabi bi umbabi yá nxadi pa da hyecuabi ya ja'i.

¹⁷ Gatho ya ja'i bi ñuni ne xi bi niña. Nep_u bi hmunts'a ya seca thuhme xqui bongui y bi ñuxa 'ret'amayoho ya 'bøts'e.

*Ra Pedro bi ma gue ra Jesu go gue'a ra Cristo
(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)*

¹⁸ 'Nara pa ra Jesu bi 'uehuisε yá nxadi ne bi 'yapabi Ajuá'a. Nep_u bi 'yambabi yá nxadi bi 'ñembabi:

—¿Te guí øh_u mangan ya ja'i de guequi? ¿Xi to'ogui, ena?

¹⁹ Ha nu'ü bi daði ne bi 'ñembabi:

—'Ra ena go gue'i grá Xuua Xi'tsate, ha nu ma'ra ena go gue'i grá baði Elía, ha nu ma'ra ena go gue'i 'na de nú'ü ma'ra yá 'mehni Ajuá mi 'b_u maya'b_u ne xa yopa nte de ra du.

²⁰ Nep_u nura Jesu bi 'ñembabi'ü:

—Pe xi nu'ah_u, ¿to'o guí mañh_u gue go guequi?

Nu'bú ra Pedro bi daði ne bi 'ñena:

—Nu'i go gue'i grá Cristo xuá pehn'a'i Ajuá pa gui nda.

Ra Jesu bi ma de rá du

(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

²¹ Pe nura Jesu bi hñu'mba ra hñ_u'ü gue hinto da xipabi mi to'o'a.

²² Ne bi 'ñembabi:

—Nú'a To'o bi e bi Nja'i pe'tsi da thogui ndunthi ya ts'othogui, y ya ndaxjua nda ne ya nda gá macja ne ya xahnate de ra ley ma da utsa ne hinda ma da gamfri, ne ma da hyo'ü. Pe rá hñupa ma da yopa nte ma'na'qui de ra du.

²³ Nep_u 'mefa bi zofo ra hmuntsja'i xqui munts'ni ne bi 'ñembabi:

—Nu'a tó'o da ne da dengagui pa dua nxadi, odi øt'a nú'a go rá paha sehe, mahyoni 'nara pa ngu 'nara pa da zeta gatho nú'a da 'ñepabi asta rá du, ne dá dengagui.

²⁴ Ngue'a nu'a tó'o ne da su rá te ma da 'bedi, pe nu'a tó'o da unga rá te po rá nguequi, nú'a ma da me'tsa rá te pa nzantho.

²⁵ ¿Te ri muui 'bu 'nara ja'i drá meti gatho ra ximhai y nura ja'i'a da 'medi pa nzantho?

²⁶ Ngue'a nu'a tó'o da ntsa da ña de guequi ne da ntsa da mąnga ma noya, necagui nehe núgui dá e dá nja'i, ma ga ma gue hindí paça'a nu xcrá yopa pengaua pa ga nda co rá nsunda ma Dada ne de ya maça enxe.

²⁷ Xi majuani dí xi'ahu gue 'ra de gue'ahu guí 'buhua, hingui ma gui tuhasta hingui hyanduahu rá nsunda ra Nda de mahets'i.

Bi mpadi rá 'bai ra Jesu

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸ Rá hñato ma pa'a de xqui mąnga ra Jesu njabu, bi bõxa ja 'nara t'øhø pa da 'yapabi Ajuá rá Dada, ne bi zixa ra Pedro, ra Cobo ne ra Xuua.

²⁹ Y de mri ora'a, bi mpadi rá hmi, ha nuyá dutu xi bi t'axqui asta mri huexqui.

³⁰ Y de guehni bi hneca yoho ya 'ñøhø mri 'bahni mi ñaui, y go mi gue'a ndu ra Moise ne ndu ra Elía.

³¹ Ne nu'ú xqui go'ma 'nara hyats'i habu mi 'bai, ne mi ña'u de hanja mi ma da du ra Jesu de guehni ja ra hnini Jerusale.

³² Nura Pedro ne nú'u mri 'ñoui xi mi tsuhma ra t'aha'u, pe bi ma ra t'aha nu mi hyanda nura hyats'i mi hnequi ja ra Jesu, ne bi hyandi mi 'bahni nú'u yoho ya 'ñøhø con gue'a.

³³ Y nú'u yoho ya 'ñøhø de ya mi ma da edi ra Jesu, nu'bú ra Pedro bi 'ñembabi:

—Ma zi Xahnate'i, ¡xá hño ga 'buhua! Te guí ma, ga hocje hñu ya zi ja'tsi, 'na pa gue'i, 'na pa ra Moise, ha nu'a ma'na pa ra Elía.

Pe nura Pedro himi padi nú'a mi ma.

³⁴ Y nura ora ts'a mi mąnga njabu'a, bi zø 'nara guui bi go'ma habu mi 'bai'u. Y nu mi go'ma ra guui'u, xi bi ntsu.

³⁵ Nepu de ja ra guui bi nt'øde 'nara noya bi 'ñena njaua:

—Nuni go guehni ma hmaça T'u. 'Yøhu nú'a da xi'ahuni.

³⁶ Y nu mi uadi bi nt'øde nú'a ra noya, bi hyandi'u gue ya hõnse ra Jesu mi 'baseni, y nu'ú ya hinte bi ma, y nuya pa'u hinto bi xipabi de nú'a xqui hyandi'u.

Ra Jesu bi 'yemba 'nara ts'ondahi 'nara ts'unt'u

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Rá hyax'a bá çai'u de ja ra t'øhø, y de guehni bi ma ndunthi ya ja'i pa bá c'a'tsa ra Jesu.

³⁸ Nepu 'nara 'ñøhø mi pani ja ra hmuntsja'i bi ña nts'edi ne bi 'ñembabi ra Jesu:

—Xahnate, 'yøtca ra mate e gui nutca ts'u ma t'u, ngue'a hõnsena dí pe'tsi,

³⁹ y pe'tsa 'nara ts'ondahi ri japi da mafi, ne da ntani ne da ndu sehe, ne ri japi asta da 'yents'a ra fugui rá ne. Nts'edi xi ri uni, y xi xá hñei da døgue.

⁴⁰ Ya dá xipahma ri nxadi da 'yembahma, pe hinxa za xa 'yembabi.

⁴¹ Nu'bú nura Jesu bi 'ñena:

—¡Nu'ahu 'nagya 'ñagamfrihu ne gyá ts'oja'ihu! ¡Asta ha'mu ma ga tse't'a ri 'ñajamfrihu!

Nepu bi 'ñembabi nú'a ra 'ñøhø:

—Bá tsincaua ri t'u.

⁴² Pe nu mi ts'i'tsua ra Jesu nú'a ra ts'unt'u, ra ts'ondahi bi fõmi pa ja ra hai ne bi japi bi ntani ne bi ndu sehe. Pe nura Jesu bi 'yenga nú'a ra ts'ondahi, ne 'bestho nú'a ra ora'a bi ñani nú'a ra ts'unt'u, ne bi yopa dapa rá dada.

⁴³ Y gatho ya ja'i xi bi 'yø de nú'a rá dąnga ts'edi Ajuá xqui hnequi.

Ra Jesu bi yopa ma de rá du

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

De nuya pa'u xi mri 'yø ya ja'i de gatho nú'a xqui 'yøt'a ra Jesu, nu'á bi 'ñembabi yá nxadi:

⁴⁴ —'Yøhu xá hño núna ma ga xi'ahu ne oxqui pumfrihu: Nú'a To'o bi e bi Nja'i ma dra da ja yá 'ye ya ja'i pa da 'yø'tua nú'a go da ne'u.

⁴⁵ Pe nuyá nxadi himbi badi te mri bõnga nú'a bi xipabi'u, ngue'a himi tsa da zo yá mfeni'u. Ne nu'ú mi tsu da 'yambabi te mri bõnga nú'a xqui xipabi'u.

Nú'a to'o ma'na ma da nja rá nsu

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶ Nep_u nuya nxadi bi m_udi mri 'ñámbabi 'na ngu ma'na to'o de gue'á mi ma da ua'á da má.

⁴⁷ Pe nura Jesu bi b_utho de nú'á mi beni'á hangue nu'á bi ma'ta 'nara zi b_utsi bi 'ba'ma ja rá hyo'á,

⁴⁸ ne bi 'ñembabi'á:

—Nu'á tó'o de ma thuhu da numansu 'nara zi b_utsi ngu nuna, nuguí go ri numansugui, y nu'á tó'o ri numansugui, go ri numansu nú'á to'o bá p_uncagui. Ngue'á nu'á tó'o hinda 'ñets'i, nú'á go gue'á da nd_ungui rá nsu.

Nu'á tó'o hingui átsaguih_u, gue'á 'b_ui con guecj_u

(Mr. 9:38-40)

⁴⁹ Nep_u nura Xuua bi 'ñembabi'á:

—Ma zi Xahnate'i, stá hanthe 'nara 'ñøhø de ri thuhu eng_u ya ts'ond_uhi, y nuje stá h_uacuabihe ngue'á nu'á hingui 'yo con guecj_u.

⁵⁰ Pe nura Jesu bi 'ñembabi'á:

—Oguí h_uacuah_u, ngue'á nu'á tó'o hingui átsaguih_u, go rí maxcaguih_u.

Ra Jesu bi z_ui ra Cobo ne ra Xuua

⁵¹ De ya mi ma da zø ra pa da yopa mengui ra Jesu pa mahets'i, 'na mfenitho bi g_u ra 'ñu bi ma pa Jerusale.

⁵² Ne bi m_uhna to'o bi 'm_ut'o pa da ma ja 'nara hnini de ra hai Nsamaria pa da hyoni hab_u da 'ñoxi'á.

⁵³ Pe nuya mengu de guehni himbi ne bi umba ntsaya'á ngue'á mri njua'ñu pa Jerusale.

⁵⁴ Pe nu mi b_uadi njab_u ra Cobo ne ra Xuua nú'á yoho de yá nxadi, bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'ihe, ¿ha hingui ne ga adih_u dua cai ya tsibi de mahets'i pa da tsat'a nuna hnini ngu nú'á bi 'yøt'a ndu ra b_uadi Elía?

⁵⁵ Mi m_unga njab_u'á, nura Jesu bi nu'ti ne bi z_ui bi 'ñembabi:

—Nu'ah_u, nixi guí pah_u te ma ndahi guí hanpah_u rá ts'edi pa guí mañh_u njab_u.

⁵⁶ Nú'á To'o bá e bi Nja'i, himbá ehe pa da hñ_uacua yá te ya ja'i, nú'á bá ehe pa da pøhøbi.

Nep_u nu'á bi thogui pa ma'na ra t'uca hnini.

'Raya ja'i to'o mi ne da d_una ra Jesu (Mt. 8:19-22)

⁵⁷ Y de guehni má 'ñu 'nara 'ñøhø bi 'ñembabi ra Jesu:

—Ma zi Hmu'i, dí ne ga t_un'a'i hab_uraza gui ma.

⁵⁸ Ra Jesu bi d_uadi ne bi 'ñembabi:

—Nuya haho ja yá hñ_uado, ha nuya ts'int_u'á ja yá 'bafi, pe Nú'á To'o bá e bi Nja'i otho nixi rá ngu pa hab_u da ntsaya.

⁵⁹ Nep_u bi 'ñembabi ma'na ra 'ñøhø:

—Bá ehe ga m_u pa dua nxadi'i.

Ha nu'á bi d_uadi ne bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, dí ne gui 'raca n_usequi ga ma ga agui 'm_ut'o ma dada, nep_u ga pengui ga t_un'a'i.

⁶⁰ Nu'b_u nura Jesu bi d_uadi ne bi 'ñembabi:

—Tsop_u nú'á xa du da 'ya yá mi'ñ_uagamfriui, pe nu'i bá ehe pa gui ma gui m_unga ra hoga noya gue ya xa zøhø ra Nda de mahets'i pa da nd_u.

⁶¹ Nep_u bi 'ñembabi ra Jesu ma'na ra 'ñøhø:

—Ma zi Hmu'i, necagui dí ne ga t_un'a'i, pe 'raca n_usequi 'm_ut'o ma ga edi ya mengu de ja ma ngu.

⁶² Pe nura Jesu bi 'ñembabi:

—B_u 'nara u_ufri h_uca 'nara the ne da ñegui, nurá the ya hinda ma manju_uantho. Njab_u nehe nu'á tó'o ø'tua rá 'b_ufi Aju_u ne da beni gatho nú'á bi zogui, hinte ri muui pa ja rá hmanda Aju_u.

10

Ra Jesu bi m_uhna má hñu'rate ne 'r_ut'a yá nxadi

¹ Nep_u 'm_ufa ra Jesu bi huahna má hñu'rate ne 'r_ut'a yá nxadi pa bi m_uhni dega yoho da 'm_ut'o'á pa ja ya hnini hab_u mi ma da thogui'á.

² Ne bi 'ñembabi:

—Xi majua_u dí xi'ah_u, xi ndunthi ra sofo pe ts'utho ya xofu. Hangue 'yaph_u Aju_u nú'á to'o rá m_uti ra sofo dua p_uhna ndunthi ya m_ufi pa da g_u'tsua rá sofo.

³ Y nubyá nu'ah_u ma ga p_uhn'a'ih_u gui maha ngu ya zi d_ueti madetho de ya mi'ño, hangue xi da nsuh_u.

⁴ Ne oxqui h_uxh_u ni 'nari buxah_u, nixi ri bojah_u, nixi ri ponga z_usth_u. Ne oxqui 'baih_u gui n_uenjuateh_u 'm_ut'o ja ri 'ñuh_u.

5 Ora gui cuthu ja 'nara ngu gui nzenjuatehu njaua: “Ajuá da jap'ahu pa gui 'buhu te rá 'ñentho.”

6 Ha nu'bu ya mengu de nura ngu'a ne da 'mu 'nara hoga'mui, nu'bú Ajuá da japi'u ngu gá xiphu. Ha nu'bu hina, Ajuá hinda japi'u.

7 Nu habu da t'a'ahu ntsaya, ja gui cohuni ne nu'ú da 'uiñ'ahu, ngue'a 'nara mefi rí 'ñepi da t'umbabi te da zi ne gatho nú'a te honi. Y ja gui 'buthuni, oxqui 'yohu dega nengu.

8 'Bu gui tsøñhu ja 'nara hnini ne da t'a'ahu ntsaya, tsihu gatho nú'a da t'a'ahu.

9 'Yøthehu ya da'thi nú'u di 'buhni, ne xiphu ya mengu de guehni gue ra Nda de mahets'i ya xa 'ñepu pa da nda.

10 Pe nu'bu gui tsøñhu ja 'nara hnini ne hinda t'a'ahu ntsaya, 'bahu habu da 'yøde'ihu ya ja'i de guehni ne gui 'ñemfu'u:

11 “Ma ga huathe ma uahe pa da hyø nú'a ra hai xa ncueta de nuna ri hninihu, ngue'a hincá camfriguihe nú'a stá xi'ahe. Pe pahu xá hño gue ra Nda de mahets'i ya xa 'ñepu pa da nda, y nuje ya hindí tháhe de ri ts'oquihu.”

12 Dí xi'ahu gue nura pa de ra nthanguenda ma'na ma da ndangui rá castigo nura hnini'a que ra hnini Sodoma nú'a bi huata Ajuá.

Ya hnini dega ts'o'yøde
(Mt. 11:20-24)

13 ¡Huecate'ihu nú'ahu gyá menguhu Corasí, ne nú'ahu gyá me Betsaidahu! Ngue'a nu'bu ya mengu de ra hnini Tiro ne de ra hnini Sidó xa hyanthmaha nuya milagro xcá hyanthabya, nú'ú xa ñobrihma'u de yá ts'oqui ne xa hñehma co ya he dega dumui, ne xa ncoxhma ra 'bospi dega ntsø'mi.

14 Pe nura pa'a sta thap'ahu nguenda, ma'na ma da ndangui ri castigohu que ra hnini Tiro ne Sidó.

15 Ha nú'ahu gyá menguhu Ncapernau, guí hu ri muihu gue rí 'ñep'ahu gui maha mahets'i, pe hina, ngue'a nu'ahu ya xa t'ep'a'ihu pa gui maha ja ra nidu.

16 Nepu bi xipabi yá 'mehni:

—Nu'a tó'o da 'yøde nú'a gui mañhu, go øtcagui, y nu'a tó'o hinda 'yøde nú'a gui

mañhu, hingo øtcagui, y nu'a tó'o hingui øtcagui, hingui øta nú'a to'o bá pencagui.

Nú'u hñu'rate ne 'ret'a ya 'mehni bi mengui co ndunthi ra johya

17 Nepu nu de bá penga nú'u hñu'rate ne 'ret'a yá 'mehni bi zøhø co ndunthi ra johya ne bi 'ñembabi ra Jesu:

—Ma zi Hmu'ihe, asta ya ts'ondahi xa 'yøtcahe, ngue'a stá ãñhe'u de ri thuhu.

18 Ha nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Haha, majuani dá handa ra Satá bá tagui de mahets'i ngu 'nara huéi.

19 Y nugui stá 'ra'ahu ra ts'edi pa gui nethu ya qu'eña ne ya penzu, ne pa gui tapabihu gatho rá ts'edi ra ts'ondahi, nsingue te da 'yøt'ahu.

20 Pe ogrí johyahu ngue'a xa 'yøt'ahu ya ts'ondahi, johyahu ngue'a nuri thuhuhu bí nt'ofu nuni mahets'i.

Ra Jesu xi bi johya co rá ts'edi ra Maca Ndahi

(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

21 Ra ora'a ra Jesu xi bi johya co rá ts'edi ra Maca Ndahi ne bi 'ñena:

—Ma Dada'i, go grá Nda de mahets'i ne de gatho ra ximhai, dí xøcambeni'i ngue'a xcá utuabi ri noya núyu nja ngu ya zi batsi, y hingo xcá utuabi ya bamhya ne ya nimfeni. Y nu'i ma Dada'i, xcá 'yøt'a njabu ngue'a gue'a ri paha'a.

22 Mi uadi bi manga ra Jesu njabu bi 'ñena:

—Ma Dada xa 'yentc'agui gatho ja ma 'ye. Hinto patcagui ma 'mui, hønse Ajuá ma Dada go gue'a patca ma 'mui. Ne hinto patua rá 'mui ma Dada, hønsegui go dí padi, ne nú'u to'o stá huahni pa da baði.

23 Ne bi mpunts'i bi hyanda yá nxadi ne bi 'ñembi 'nambu sehe'u:

—Johyahu ngue'a guí hanthu nú'a te dí øt'e.

24 Ngue'a nugui dí xi'ahu gue ndunthi yá 'mehni Ajuá ne ya nda mi 'bui maya'bu mi nehma xa hyanda ngu nú'a guí hanthabya, pe himbi za bi hyant'u, ne mi nehma xa 'yøde ngu nú'a guí øhabya, pe himbi za bi 'yøde'u.

Ra 'bede de 'nara me Nsamaria nú'a bi nja rá nthecate co rá miqu'eiu

²⁵ Nepu de gue'a 'nara xahnate de ra ley bi ma bá c'a'tsa ra Jesu pa da 'yø'tua 'nara nt'ani pa da nu te da dadi'a, ne bi 'yambabi bi 'ñembi:

—Ma Xahnate'i, ¿te mahyoni ga øt'e pa ga tsadi ra te pa nzantho?

²⁶ Nu'bú ra Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—¿Te mangua nú'a xa t'ofa ja ra ley? ¿Te xcá padi de guí he'ti?

²⁷ Nura xahnate de ra ley bi dadi ne bi 'ñena:

—Ena njaua: Mađi Ajuá ri Hmu bí 'bu mahets'i con gatho ri mfeni, con gatho ri coraso, con gatho ri ts'edi, ne con gatho ri mai, ne mađi ri miqu'eiui ne gui su ngu grí nsu sche.

²⁸ Nepu ra Jesu bi 'ñembabi:

—Gue'a majuani nú'a xcá ma. Nu'bu gatho gue'a guí øt'e, nu'bú gui tsadi ra te pa nzantho.

²⁹ Pe nura xahnate de ra ley himi ne to da c'a'tsua rá nt'ani, hangue bi yopa 'yambi ne bi 'ñembabi:

—¿To'o ma miqu'ei'be?

³⁰ Nepu ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembi:

—'Nara pa 'nara 'ñøhø mri ne ra 'ñu, xqui 'ñe de Jerusale pa mri ma ja ra hnini Jericó, y de má 'ñu bí daca 'raya dacate, ne bi hñambabi gatho nú'a te mi ha, asta yá dutu bi møcuabi, ne xi bi hna'mbabi'a, ne bi ts'ohni ya mi nedu.

³¹ Nepu de gue'a bi toca bi 'rani 'nara macja ja nú'a ra 'ñu'a, ne nu mi hyandi mi 'beni ja ra nenga'ñu nú'a ra 'ñøhø xqui hna'mbi, nu'bú nu'á bá catatho 'na lado bi thoguitho.

³² Nehe bi 'rani 'nara maste de ra nija nú'u t'embi ya levita, ne'a bi hyandatho nú'a ra 'ñøhø mi 'beni, y nu'á bi cata 'nambu bi thotho nehe.

³³ Nepu ja nú'a ra 'ñu'a bi 'rani 'nara me Nsamaria. Nu mi hyanda nú'a ra 'ñøhø mi 'beni, xi bi huequi.

³⁴ Nepu bi joni bá c'a'tsi, ne bi go'tsuabi ra aceite co ra vinu habu xqui ts'embabi, ne bi du'tuabi. Nepu bi 'yents'a ja rá burru, ne bi zixa asta ja 'nara meso, ne ja guehni bi su.

³⁵ Nepu rá hyax'a ante da ma de guehni nú'a ra me Nsamaria bi hñai yoho ya t'axboja ja rá buxa, ne bi umbabi nú'a ra me meso, ne bi 'ñembabi: “Dí tsoc'a'ua ts'u

nuna 'ñøhø gui su. Y nu'bu gá gasta má ts'u ra boja, nu xcrá yopa pengui ga ju't'a'i.”

³⁶ Nu mi uadi ra Jesu bi mangua njabu, bi 'yamba ra xahnate de ra ley ne bi 'ñembi:

—De nú'u hñu ya 'ñøhø, ¿to'o 'na de gue'u mrá miqu'eiui xi majuani nú'a ra 'ñøhø xqui thaqui?

³⁷ Nepu nura xahnate de ra ley bi 'ñembabi:

—Nú'a to'o bi nja rá nthe cate de gue'a.

Nu'bú nura Jesu bi 'ñembabi:

—Haha, gue'a mahyoni gui 'yøt'e nehe.

Ra Marta ne ra Maria bi umba ntsaya ra Jesu

³⁸ De guehni ra Jesu bi thogui rá 'ñu, nepu bi zonga ja 'nara hnini. Y nuni ja mi 'buhni 'nara 'behña mrá thuhu ra Marta, y nu'á bi umba ntsaya ra Jesu ja rá ngu.

³⁹ Ra Marta mi 'bu 'nará cu mrá thuhu ra Maria. Y nu'á bi hñudi de rí ga'ti yá ua ra Jesu pa da 'yøde nú'a mi mañ'a.

⁴⁰ Pe nura Marta xi mi ja ndunthi te da mēfi ja ra ngu. Ne bi dast'i habu mi 'bu ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, ¿hinguí handi gue ma cu bi zogase gatho ra 'befi? Xipabi ts'u da e da maxcagui.

⁴¹ Pe nura Jesu bi 'ñembabi ra Marta:

—Marta, xi guí xona ri 'befi ne guí tu ri mai ngue'a ndunthi ri 'befi,

⁴² pe hønse 'nara 'befi mahyoni gui 'yøt'e, ngu nuna hoga 'befi xa huahna ra Maria, y hinda za to'o da hñacuabi.

11

Ra Jesu bi 'ñudi hanja da t'apa Ajuá (Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ 'Nara pa ra Jesu bi 'yapabi Ajuá rá Dada ja 'nara luga, y nu de mi uadi'a, 'nará nxadi bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, dí ne gui 'ñutcaguihe hanja ga apabihe Ajuá ngu mi nja ra Xuua mi utuabi yá nxadi hanja da 'yapabi Ajuá.

² Nura Jesu bi 'ñembabi'a:

—Nu de xcrí 'yaphu Ajuá gui 'ñeñhu njaua:

Ma zi Dada'ihe, guí 'bui mahets'i, drá nsunda ri maça thuhu.

Bá ehe gui nda,

ne dá t'òt'a ri paha nuua ja ra ximhai ngu nú'a bí t'òt'e núb_u mahets'i.

³ Racje te ga tsihe núbya rapaya.

⁴ Ne pungaguihe ma ts'oquihe, ngue'a necje dí pumbabihe nú'á to'o xa 'yòtcahe ra nts'o'mú.

Ne oxqui hocje ga øthe ya ts'oqui, ñangaguihe de ra nts'o.

⁵ Nehe ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—Ma ga mañh_u gue 'na to'o pe'tsa 'nará 'nangu ne drá amigo, nep_u ngu made ra xuui da ma ja rá ngu, ne da 'ñembabi: “Drá 'ñehe gui 'yòtca ra favo gui hmica hñu ya thuhme,

⁶ ngue'a ja núbya bi zøhø ma'na ma amigo xqui 'ñehe de yab_u ha othogui te ga umbabi.”

⁷ Nep_u nu'á sta dadi mbo rá ngu da 'ñena: “Hindí honi gui zocagui, ma gosthi ya stá cot'i, ne dí huixa ma b_utsi, hangue hingui tsa ga nangui ga 'ra'a'i nú'a guí adi.”

⁸ Pe nugui dí xi'ah_u gue hinda nangui da umbi ngue'a rá amigo, nu'á da nangui da umbi, pe ngue'a ya pa hinda sigui da 'yapa rá t'ah_u.

⁹ Hangue dí xi'ah_u, 'yaph_u Ajuá nú'a guí hoñh_u ne da 'ra'ah_u; hyoñh_u nú'a te ri 'bep'ah_u, ne gui ts_udih_u; njah_u ngu 'nara ja'i bi zøhø 'rota ra gosthi ne bi socuabi.

¹⁰ Ngue'a nu'a tó'o da 'yadi, da t'umbabi; y nu'a tó'o da hyoni, da z_udi; y nu'a tó'o da 'rota ra gosthi, da socuabi.

¹¹ Nu'ah_u gyá dadah_u, 'b_u ri b_utsih_u da 'ya'ah_u 'nara thuhme, ¿ha gue gui umf_u 'nara do? O 'b_u da 'ya'a'ih_u 'nara huá, ¿ha gue gui umf_u 'nara qu'eñá?

¹² O 'b_u da 'ya'a'ih_u 'nara mado, ¿ha gue gui umf_u 'nara penz_u? Hina, ¿ngue há?

¹³ Nu'ah_u masque gyá 'yòt'ats'oquih_u, pe guí pa guí umf_u 'nara hoga t'òt'e ri b_utsih_u. ¿Xihmá ra Dada bí 'b_ui mahets'i, nú'a dua penpabi ra Maca Ndahi to'o da 'yapabi'a, ne gatho ma'ra ya hño!

Bi t'embabi ra Jesu gue mi hanpa rá ts'edi ra nda de ya ts'ondahi

(Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27)

¹⁴ 'Nara pa ra Jesu bi 'yemba 'nara ts'ondahi 'nara 'ñøhø xqui japi da ngone. Ne de mi bønga nú'a ra ts'ondahi, 'bestho

bi za bi ñá nú'a ra 'ñøhø. Ha nu mi hyanda ya ja'i njab_u xi bi 'yò'á.

¹⁵ Pe 'ra de gue'á bi ñama'ñ_u ne bi 'ñena:

—Nuni ra 'ñøhø engá ya ts'ondahi co rá ts'edi ra Beelsebú nú'a ra nda de ya ts'ondahi.

¹⁶ Ha nu ma'ra mi xipabi da 'yòt'a 'nara nt'udi de mahets'i, pa da 'ñudi ua xi ma-juani mrá 'mehni Ajuá.

¹⁷ Pe nura Jesu bi batho te mi beni'á, hangue bi 'ñembabi:

—'B_u 'nara hnini da hyegue ne da ntuhni sehe, nu'bú da nhuata nú'a ra hmada mi ja. O nu'b_u 'nara ngu da ntuhnise ya mengu de ra ngu, hinda za da 'm_u 'nadb_u.

¹⁸ Njab_utho nehe, nu'b_u ra Satá da ntuh-nui yá mits'ondahiui, nu'bú da nhuata gatho rá ts'edi'a. Nugui dí xi'ah_u njab_u ngue'a guí eñh_u gue nugui dí engá ya ts'ondahi co rá ts'edi ra Beelsebú ra nda de ya ts'ondahi.

¹⁹ Pe nu'b_u gue'a gra øt'e, nu'bú xi ri 'mehnih_u, ¿con te ma ts'edi engá ya ts'ondahi? Nú'á go dá xi'ah_u.

²⁰ Nugui dí engá ya ts'ondahi pe co rá ts'edi Ajuá, hangue pah_u gue nura Nda de mahets'i ya xa zøhø pa da nda.

²¹ Nu'b_u 'nara 'ñøhø xi o rá ts'edi ne ri hñá yá arhma pa ri su rá ngu, nu'bú 'be'tsa xá hño nú'a te pe'tsa ja rá ngu.

²² Pe nu'b_u da zøhø ma'na ra 'ñøhø ma'na dí o rá ts'edi que gue'a, nu'bú da ntate nú'a bi zøhø ne da hñambabi gatho yá arhma nú'á mi hu rá múi da mats'i, ne da bepabi gatho nú'a di pe'tsa ja rá ngu pa da jameti'a ne da hyecuabi ma'ra.

²³ Nu'a tó'o hingui 'b_ui con guequi, gue'a ri contragui, ne nu'a tó'o hingui faxqui ga munts'a ya gamfri, go gue'a xani.

Ra Jesu bi ma 'nara 'bede de ra ts'ondahi bi mengui

(Mt. 12:43-45)

²⁴ Nu'b_u 'nara ts'ondahi da bønga de ja 'nara 'ñøhø da 'ño hab_uraza ja ra mbonthe hongá ra tsaya, pe nu'b_u de guehni hindua ts_udi hab_u, nu'bú da beni ne da 'ñena: “Pøde ga yopa pengui hab_u nduí 'b_ui.”

²⁵ Ha nu stua yopa pengui e da z_udi nú'a ra 'ñøhø hab_u mbi 'b_ui, da z_utua rá mfeni dí nja ngu 'nara ngu nú'a xa thoqui xi xá hño,

xa 'bast'i ne xi strá nt'axi da zædi, pe hinto di 'bæhni.

²⁶ Nepæ nú'a ra ts'ondahi'a da ma dua tsi má yoto yá mits'ondahiui ma'na strá nts'o que gue'a, y da zøhø da yæt'a gatho ja rá mfeni nú'a ra 'ñøhø y ja da 'mæhni ri gatho'æ, y njabæ nú'a ra 'ñøhø'a ma'na da ts'ocua rá mfeni que rá mædi.

Xa njapi nú'æ to'o øtuabi rá noya Ajuæ

²⁷ Ts'a mi ñæ njabæ ra Jesu, 'nara 'bæhña mi 'bæhni bi ñæ nts'edi ne bi 'ñæna:

—Xi njapi nú'a ra 'bæhña de habæ gá 'bæi, ne bi tede'i!

²⁸ Pe nura Jesu bi dædi ne bi 'ñæna:

—Ma'na xa njapi nú'æ to'o øtuabi rá noya Ajuæ ne øt'e nú'a mæ!

Ya ts'ojæ'i adi 'nara nt'udi

(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

²⁹ Ya jæ'i 'yo mri munts'i gatho ja rá nthets'i ra Jesu, nepæ nu'á bi 'ñembabi'æ:

—Ya jæ'i de nuya pabya xi ya ts'ojæ'i, hangue adi 'nara nt'udi ga utuabi pa da bædi ua xi xué pencagui Ajuæ. Pe nú'a ra nt'udi adi'æ hinga ma ga utui, hønse nda'a da t'utuabi, nú'a ra nt'udi de ra bædi Joná.

³⁰ Ngue'a nú'a bi tho ra Joná nú'bæ mi dut'a 'nara dæhua ne ja bi gohni hñu pa, mi gue'a 'nara nt'udi pa ya me Ninive gue ra Joná go mrá 'mæhni Ajuæ. Njabæ nehe Nú'a To'o bi e bi Njæ'i ma da 'mæi hñu pa mbo ra hai, y nú'á go gue'a 'nara nt'udi da t'utuabi nú'æ ya jæ'i 'bæi mapaya.

³¹ Nu stí zø ra pa de ra nsæca uenda, nura pa'a ra 'bæhña nú'a mrá ndæ de ra hai Arabia ma da 'mai ja rá thandi nú'a to'o ma da hñanga nguenda pa da ñapabi nú'æ ya jæ'i 'bæi mapaya. Ngue'a nura 'bæhña'a masque xi mi yabæ rá hai pe bá ehe e bi 'yøde nú'a ra mfædi mi pe'tsa ndu ra Salomó. Pe 'bæcua 'na ma'na ra dængui rá nsu que ra Salomó, pe masque njabæ hinxa ne to'o xa 'yøde nú'a mæ.

³² Nehe nura pa de ra nsæca uenda nú'æ ya me Ninive ma da 'mai ja rá thandi nú'a to'o da hñanga nguenda pa da ñapabi nú'æ ya jæ'i 'bæi mapaya. Ngue'a nú'æ ya me Ninive ngu mi 'yøde nú'a bi mænga ra bædi Joná de nú'a xqui mænga Ajuæ, nu'bú nu'æ bi dæma ñobri 'bestho. Pe 'bæcua 'na ma'na

ra dængui rá nsu que ra Joná, pe masque njabæ hinxa ne to'o xa 'yøde nú'a mæ.

Ra ñot'i de ma ndo'yohæ

(Mt. 5:15; 6:22-23)

³³ Jo'o 'nara jæ'i to'o da tsøgue 'nara ñot'i ne da 'ñægui, o da ye'mba 'nara caho. Nu'a da 'yøt'e, da tøta habæ da tøte, pa da yot'a gatho mbo ra ngu pa di handi nú'æ to'o da yæt'i.

³⁴ Nuri dahæ gue'æ ngu 'raya ñot'i de ri ndo'yohæ. Nu'bæ ri dahæ xá hño, guí hanthæ habæ guí 'yohæ, pe nu'bæ ri dahæ hingui ho, hingui hanthæ habæ guí 'yohæ. Njabæ ri mfenihæ nehe, 'bæ 'bæi xá hño, nu'bú da za guí 'yohæ xá hño ja ra ñot'i, pe nu'bæ hingui 'bæi xá hño, hinda za guí 'yohæ xá hño ngue'a guí 'bæhæ ja ra 'bæxuui.

³⁵ Hangue 'yøthæ 'nara ts'edi pa da 'mæi xá hño ri mfenihæ pa da za guí 'yohæ xá hño ne hingui 'bæhæ ja ra 'bæxuui.

³⁶ Nu'bæ ri mfenihæ 'bæi xá hño, nu'bú guí 'yohæ ja ra hoga ñot'i ne guí pahæ habæ guí 'yohæ, ngue'a ri mfenihæ nja ngu 'nara ñot'i ri yot'a ri 'ñuhæ.

Ra Jesu bi mæ de yá ts'o'bæfi ya fariseo ne ya xahate de ra ley

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

³⁷ Nu mi uadi bi mænga njabæ ra Jesu, 'nara fariseo bi zits'i pa da ñungüi ja rá ngu. Y nu mi zøni bi yæt'i'æ, ha nura Jesu bi hñudi 'bestho ja ra mexa.

³⁸ Ha nura fariseo xi bi 'yø mi hyandi gue ra Jesu himbi nxæ'yæ 'mæt'o pa bi ñuni ngu myá nzæi'æ.

³⁹ Nu'bú nura Jesu bi 'ñembabi'a:

—Nu'ahæ fariseohæ guí njahæ ngu ra xæt'a vaso ne ra xæt'a manza, xæqui hønse møte ha nu mbo xi rá nts'o. Nu'ahú guí ne guí pønga ri hmihæ ja yá thandi ya jæ'i, pe oda ri mfenihæ ra nthate ne ra nts'o'mæi.

⁴⁰ ¡Nagyá 'bæmfenihæ! ¿Ha hingui pahæ gue Ajuæ go gue'a bi hyoca maxøgue rá 'bai ra jæ'i, de thi rá ndo'yo ne de mbo rá mfeni?

⁴¹ Bá faxhæ ya hyoya con gatho ri mæihæ, y njabæ hæ, da hnequi gue xá nt'axi ri mfenihæ.

⁴² ¡Huecate'ihæ nu'ahæ fariseohæ ngue'a ma xi dra castiga'ihæ! Ngue'a guí 'uecjæ 'ret'a de ra bæxo pa Ajuæ de nú'a guí pahæ de ra xæt'ri ne ra ruda ne gatho ma'ra

ya ndapo nú'ú hints'ú ri muui ndunthi, pe nura hño hinguí ø'tuah'ú ri miqú'eih'ú, nixi otho ri hmáteh'ú co Ajuá. Xá hño guí umf'ú Ajuá nú'á rí 'ñepabi de ya t'øt'e guí pah'ú, pe ma'na mahyoni hinguí pumfrih'ú guí 'yøth'ú nzantho ra hño ne guí p'e'tsh'ú ra hmáte co Ajuá.

43 ¡Huecate'ih'ú nu'ah'ú fariseoh'ú ngue'á ma xi dra castiga'ih'ú! Ngue'á nzantho guí ne guí hñuh'ú ja ya hoga hudi dega nsu ja ya nija, ne nzantho guí neh'ú dra zenjua'ih'ú co ndunthi ra t'equ'eí ja ya tai.

44 ¡Nú'ah'ú gyá xahnateh'ú de ra ley, ne nú'ah'ú gyá fariseoh'ú, 'nagyá yohmih'ú! ¡Huecate'ih'ú ngue'á ma xi dra castiga'ih'ú! Ngue'á nu'ah'ú guí ts'ocuah'ú yá mfeni ya ja'i, guí njah'ú ngu ya nt'agui hinguí hnequi, ha 'rani ya ja'i maña de gue'ú pe nixi pa'di'ú tengú rá nts'o mbo.

45 Nep'ú bi dadi 'nara xahnate de ra ley ne bi 'ñembabi ra Jesu:

—Ma Xahnate'ih'e, ora guí ma njab'ú, guí ñama'ñ'ú de guecje nehe núje dyá xahnatehe de ra ley.

46 Pe nura Jesu bi 'ñembabi'ú:

—¡Huecate'ih'ú nu'ah'ú gyá xahnateh'ú de ra ley ngue'á ma xi dra castiga'ih'ú nehe! Ngue'á guí japh'ú ya ja'i da 'yøt'a 'raya t'øt'e nú'ú hinguí tsa da 'yøt'e, pa guí eñh'ú gue njab'ú da za da denba rá ley Ajuá, ha nu'ah'ú nixi guí øtuah'ú nurá ley'á, ja ra uenda guí tutuah'ú ya ja'i 'nara 'bats'i xi rá hñh'ú y ni ts'ú hinguí faxh'ú da ndude.

47 ¡Huecate'ih'ú ngue'á ma xi dra castiga'ih'ú! Ngue'á guí yopa hocuah'ú yá pantyo ndu yá 'mehni Ajuá nú'ú bi hyose ndu ri xitah'ú.

48 Njab'ú ri hnequi gue guí tenbathoh'ú yá 'múi ndu ri xitah'ú, ngue'á nú'ú go gue'ú bi hyo nuya 'mehni'ú, ha nu'ah'ú go guí yopa hocuah'ú yá pantyo, hangue ri hnequi gue 'nada ri mfenih'ú co ndu ri xitah'ú.

49 Hangue sehe Ajuá go gue'á xqui 'ñena co rá danga mfadi'á: “Nú'ú ma ga penpa ma 'mehni nú'ú da mangan ma noya, pe 'ra de gue'ú ma da hyo'ú, ha nu ma'ra ma da utsa'ú.”

50 Hangue nuya ja'i 'baibya, Ajuá ma da hña'mba nguenda'ú de gatho yá maça ji yá 'mehni Ajuá xa mfani desde bi mudi ra ximhai,

51 desde ra Abé asta ra Sacaría nú'á bi tho mbo ra ndanija guetb'ú ja ra ata. Hangue nugui dí xi'ah'ú gue Ajuá ma da 'yambabi nú'ú ya ja'i 'búi mapaya de nú'ú ya hoja'i xa tho.

52 ¡Huecate'ih'ú nu'ah'ú gyá xahnateh'ú de ra ley ngue'á ma xi dra castiga'ih'ú! Ngue'á go ose ri 'yeh'ú rá mfadi de ra maça noya, pe nu'ah'ú ni guí hoph'ú ma'ra to'o da nehma da badi, ha ni gue'ah'ú hinguí ne guí pah'ú.

53 Nu mi uadi bi mangan njab'ú ra Jesu, ya xahnate de ra ley ne ya fariseo xi bi bø yá cue con gue'á, nep'ú bi mudi'ú xi bi 'yø'tua ndunthi ya nt'ani,

54 ngue'á mi ne xa 'yøde'ú da ñama'ñ'ú pa njab'ú xa za xa ñapabi'ú.

12

Jamasuh'ú de ya ts'o nt'udi de ya fariseo ya yohmi

1 Nep'ú de gue'á bi munts'a ya 'motho gá ja'i, y co yá ndunthi'ú mri net'ase 'na ngu ma'na. Y nura Jesu bi mudi bi zofo 'met'o sehe yá nxadi ne bi 'ñembabi:

—Jamasuh'ú de yá ts'o nt'utuate ya fariseo, ngue'á nu'ú xi ya yohmi, ne yá nt'utuate nja ngu ra nzoi tsini.

2 Pe ma da zø ra pa da fatuabi yá nt'utuate gue xá nts'o, ngue'á gatho nú'á t'aguihya, 'nara pa ma da hnequi, ne gatho nú'á t'øt'e mant'aguihya, ma da zø ra pa da fadi.

3 Hangue nugui dí xi'ah'ú gue gatho nú'á guí mañh'ú mant'agui, 'mefa ma da fadi habaraza, y gatho nú'á guí mañh'ú dega njone 'namb'ú, nu'á ma da hma nts'edi pa da nt'øde habaraza.

To'o mahyoni guí tsuh'ú (Mt. 10:28-31)

4 Nep'ú ra Jesu bi 'ñembabi'ú:

—Nú'ah'ú guí 'yoh'ú con guequi, oxqui tsuh'ú nú'á to'o da ne da hñac'a ri teh'ú ne 'mefa ya hinda za te da 'yøt'a'ih'ú.

5 Nugui dí xi'ah'ú, gue nu Ajuá hønse go gue'á mahyoni guí tsuh'ú, ngue'á nu'á da za da hñac'a ri teh'ú, ne pe'tsa ra ts'edi pa da meh'n'ah'ú ja ra nidu nehe.

6 Ya zi ts'int's'ú hints'ú ri muui asta 'ba cut'a por ngudmi, ¿ha ngue ha? Masque

nu'ú hini muui ndunthi, pe Ajuá hinhya'ma ri pumfri ni 'na de gue'a.

⁷Xihma'ih, gue asta ri stah Ajuá pađi ri hangu'a. Hangue oguí tsuh, ngue'a ma'na grí muuih que nuya ts'int'si.

Nú'a to'o damajuani de ra Jesu ja yá thandi ya ja'i

(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸Ne dí xi'ah, gue gatho nú'a to'o ma da mangan ja yá thandi ya ja'i gue xa gamfrigui, necagui ma ga mangan ja yá thandi yá enxe Ajuá gue majuani xa gamfrigui.

⁹Pe nu'a tó'o tsu ne cøngagui ja yá thandi ya ja'i, necagui ma ga ma ja yá thandi yá enxe Ajuá gue nu'ú hinstá pađi.

¹⁰Nu'a tó'o da ñama'ñ de Nú'a To'o bi e bi Nja'i, Ajuá da pumbabi; pe nu'a tó'o da ñama'ñ de ra Maça Ndađi, nu'a hinda pumbabi'a.

¹¹Nu sta ts'ix'ah, ja yá nija' o ja yá thandi ya nzaya o ja ma'ra ya nda de ya hnini, oxqui tu ri muih nda'a ma gui thadih, nixi oxqui beñh 'met'o nda'a ma gui mañh,

¹²ngue'a nura ora gui ñah, rá Maça Ndađi Ajuá ma da 'ñu't'ah nda'a rí 'ñepi gui mañh.

Jamasuh de ra nc'at'abojá

¹³Nep 'na de nú'a ra hmuntsja'i bi 'ñembabi ra Jesu:

—Ma Xahnate'i, xipa ts' ma cu da 'racagui nú'a rí 'ñepqui de nú'a bi zogahe ndu ma dadahe.

¹⁴Pe nura Jesu bi 'ñembabi'a:

—Xi'a'i, ¿pa te guí xiqui njaba? ¿Xi to'o xa hñuxcaguiga dega nzaya o dega hyeca hai?

¹⁵Nehe bi 'ñena:

—Jamasuh pa hingui hyøcuah yá hño ra ximhai ne gui ne gui pe'tshu'a, ngue'a hingue po ya hño de ra ximhai ma da nja rá te ra ja'i.

¹⁶Nep bi xipa 'nara 'bede nú'a ra hmuntsja'i, ne bi 'ñembabi:

—Mi 'bui 'nara 'ñøhø xi mi pe'tsa ndunthi yá hño, y nuyá hai nehe bi unga 'nara danga sofo.

¹⁷Nep nú'a ra 'ñøhø bi 'ño rá mfeni ne bi 'ñena: “¿Te ga øtbya gue otho habu ga pe'tsa gatho ma sofo?”

¹⁸Y nu'á bi beni ne bi 'ñense: “Ya dí pađi te ma ga øt'e, ma ga yø'ta nuy ma troha, ne ma ga hoca ma'ra ma'na dya dangui, ne ja ga utni gatho ma sofo ne gatho nú'a ma'na te dí pe'tsi.

¹⁹Y nu xcrá juadi ga pe'tsni gatho, nu'bú ga embabi ma te: Nubyá ha, jani gatho nú'a te gui hyoni pa ndunthi ya jeya da 'ñep. Nubyá da za gui ntsaya, gui ñuni, gui ntsithe, gui johya ndunthi.”

²⁰Pe Ajuá bi 'ñembabi nú'a ra 'ñøhø: “Nagra 'bemfeni, núbya dí nxuui ma gui tu, y gatho nú'a guí pe'tsi, ma gui tsop nixi guí pađi pa to'o.”

²¹Njabutho nehe nú'a to'o xa munts'a ndunthi yá hño pa gues'e'a, pe nu sta du, ma da hñoja ja rá thandi Ajuá.

Ajuá ri su gatho yá batsi

(Mt. 6:25-34)

²²Nep ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—Nubyá dí xi'ah, oguí tu ri muih de nú'a te gui tsih nixi nú'a te gui hyeh.

²³Ngue'a nuri teh ma'na ri muui que ra hñuni, ha nuri ndo'yoh ma'na ri muui que ra he.

²⁴Hyanth ya ca, nu'ú hingui pot'i nixi xofo, nixi otho yá troha, pe Ajuá go gue'a ri 'uini'. ¿Pe nu'ah ma'na grí muuih que ya ca, ne ma'na grí muuih que nu'araza ya ts'int'si?

²⁵¿To'o 'na de gue'ah nú'a da hñuxa má ts' rá hñets'i de rá ts'edise? Ni 'na hinda za da 'yø'ta njaba.

²⁶Nu'bú ¿hanja guí tu ri muih po ma'ra ya t'øt'e de ri teh?

²⁷Hyanth ya døni hanja gra nhye. Nu'ú hingui het'i nixi pe ma'na ra 'befi, pe ma'na ri hnequi mahotho que yá hoga he ra nda Salomó masque mri hñe mahotho'a.

²⁸'B Ajuá heta ya ndapo nú'a 'ba ja ra mbonthi da ndømbya, ne rixudi dra c'u'tsi ne dra ts'at'i, xi nu'ah, ¿hanja hingui camfrih gue Ajuá ma'na da he't'ah que gue'a?

²⁹Hangue odi oda ri mfenih nú'a te gui tsih ne nú'a te gui hyeh, ne odi tu ri muih nú'a te ri 'be'a'ih.

³⁰Ngue'a gatho nú'a ya ja'i hingui camfri, nzantho oda yá mfeni nú'a te da zi ne te da hye, ne tu yá mui' 'bu te 'bepabi. Pe

ri Dadah_u nú'a bí 'b_u mahets'i, nu'á pa_{di} xá hño te gatho øt'a_hu ra 'b_edi.

³¹ Nu'ah_u, nu'a gui 'yøth_u, 'm_et'o hyoñh_u hanja da za gui 'b_uh_u xá hño ja rá hmanda Ajuá, y nu'á da 'ra'ah_u gatho nú'a te gui hyoñh_u.

*Pe'tsa ri hño_hu nuni mahets'i
(Mt. 6:19-21)*

³² Ma zi t'uca taxo deti'ih_u, oguí tsuh_u nú'a te da 'b_e'a'ih_u, ngue'a Ajuá ri Dadah_u go gue'a rá paha pa gui 'b_uh_u ja rá hmanda'a, ne nu'á ma da su'a'ih_u.

³³ Hangue pah_u gatho nú'a guí pe'tsh_u, ne hyecuabih_u ya hyoya, njab_u gui øt'a ri 'm_e'tsih_u nuni mahets'i nú'a hinhya'm_u da thegue nixi da ts'oqui, ne nuni hinda za da yut'a ya be pa da bep'ah_u, nixi ya zu'ue hinda zip'ah_u nú'a xcá pe'tsh_u.

³⁴ Ngue'a hab_u ja ri 'm_e'tsih_u, ja guehni oda ri mfenih_u.

Hño_cju ne ndø'mh_u ngu 'raya hoga 'b_ego

³⁵⁻³⁶ Hño_cju ne ndø'mh_u. Njah_u ngu 'raya hoga 'b_ego di zø yá ñot'i ne tø'ma yá hmu sta menga ja 'nara ngo dega nthati, ha nu sta gant'a ra gosthi, nu'á 'bestho da xocuabi.

³⁷ Ma da johya ndunthi nú'u ya 'b_ego di nuhu sta zø yá hmu. Nugui dí xi'ah_u gue nura hmu'a da mø ra mexa ne da 'ñei da 'uini.

³⁸ Masque 'b_u da zøhø made ra xuui o ante da hyats'i, ma da johya ya 'b_ego nú'u da ts'udi di nuhu.

³⁹ Nehe dí xi'ah_u, 'b_u 'nara ja'i di pahma ha'm_u da zøhø ra be ja rá ngu, nu'bú nura ja'i'a hinda 'ñah_u, di su rá ngu pa hinda hyopabi ra be da yut'i da bepi.

⁴⁰ Hangue ne'a'ih_u ndø'mih_u, ngue'a nú'a ra pa nixi gri beñh_u, gue'b_u xcri thamfrih_u ma dua yopa pengui Nú'a To'o bi e bi Nja'i.

*Ra hoga 'b_ego ne ra ts'o'b_ego
(Mt. 24:45-51)*

⁴¹ Nep_u ra Pedro bi 'yambi ne bi 'ñena:

—Ma zi Hmu'i, xi nuna 'bede ja juadi gá ma, ¿ha gue hønse pa guecje, o pa gatho ya ja'i?

⁴² Nep_u ra zi Hmu Jesu bi 'ñena:

—Xi 'nara hmu de 'nara ngu, 'b_u da bøni da ma, ¿to'o da zocuabi rá 'b_efi pa da su ne

pa da 'uimba gatho yá m_efi? Da zocuabi 'nara hoga 'b_ego nú'a pa da su gatho, ¿ha ngue ha?

⁴³ Xi da johya nú'a ra 'b_ego nu sta zø rá hmu di øt'a gatho ngu nú'a xqui zocuabi.

⁴⁴ Majuani dí xi'ah_u, gue nú'a ra hmu ma da hñuxa nú'a ra hoga 'b_ego pa da supa gatho nú'a di pe'tsa ja rá ngu.

⁴⁵ Pe nu'b_u nú'a ra 'b_ego to'o bi ts'ogui pa da supa rá 'b_efi rá hmu, da beni gue hi'me dua penga rá hmu, nep_u nu'á da mudi da na'mbabi yá mi'b_egoui ne ya 'b_ehña nú'u ri 'm_ego pa da 'uinga ya m_efi, y nu'á go xi dri ñuni ne dri nti.

⁴⁶ Ha nurá hmu da zøhø nú'a ra pa'a hindi tø'mi. Nu'bú nura 'b_ego'a ma da castiga rá hmu ngu ma da ncastiga nú'u ma'ra ya ts'o'b_ego.

⁴⁷ Nu'a ra 'b_ego pa_{di} xá hño nú'a rá hne rá hmu, ne hinda 'yøt'e, nú'á xi dra castiga co ya m_efi.

⁴⁸ Pe nu'a ra 'b_ego hindi pa_{di} xá hño tengu rá 'b_efi rá hmu, ne hinda m_efi xá hño, dra castiga pe hinga ndunthi ngu nú'a ma'na. Ngue'a nu'a tó'o da t'ent'ua rá 'y_e ndunthi ra 'b_efi, go gue'a ma'na ma da th_a'mba nguenda. Ne nu'a tó'o da t'umbabi ndunthi pa da su, gue'a nehe ma da t'ambabi ndunthi.

*Po rá ngue ra Jesu ma da hyegue ya ja'i
(Mt. 10:34-36)*

⁴⁹ Nugui ngue'a stuá ehe nuua ja ra ximhai, ma da nja ya nt'atsate ne ya hegue po rá nguecagui, ne dí ne da njab_u 'bestho.

⁵⁰ Ne nugui pe'tsi ga thogui ndunthi ya ugui ne ya ts'othogui, ne dí ne da njab_u 'bestho.

⁵¹ Guí hu ri m_uih_u gue ngue'a stuá ehe hinda ma da nja ra tuhni ja ra ximhai. Hina, ngue'a por guequi ma da nja ya hegue ne ya tuhni.

⁵² Desde núbya pa dí 'ñep_u, 'b_u 'nara 'm_ui di 'b_ui cut'a dya mengu, nu'á ma da ntunse ne da hyegue po rá nguequi; 'b_u di 'b_ui hñu nú'u hingui camfrigui, da utsa nú'u má yoho camfrigui, ha nu'b_u di 'b_u yoho nú'u hingui camfrigui, da utsa nú'u má hñu.

⁵³ Ya dada da utsa yá t'_u, ha nuya t'_u da utsa yá dada. Ya nana da utsa yá t'ixu, ha nuya t'ixu da utsa yá nana. Nuya suegra da

utsa yá ts'ihue, ha nuya ts'ihue da utsa yá suegra.

*Ya nt'udi de te bra 'ñehe
(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)*

⁵⁴ Nehe ra Jesu bi 'ñembabi ya ja'i:

—Ora gui hyanthu da njuxa ya guui lado yuhyadi, 'bestho guí eñhu gue ma da 'uái, y majuani da 'uái.

⁵⁵ Ora da mudi ya panthi, guí eñhu gue ya ma da zø ra pahyadi, y majuani ya ma da njabu.

⁵⁶ ¡'Nagyá yohmihu! 'Bestho guí huxhu nguenda nú'a ma da nja ngue'a guí hanthu nú'a ri hnequi ja ra ximhai ne mahets'i, pe ¿hanja hingo guí huxhu nguenda de nú'u ya nt'udi ri hnequibya pa gui pahmahu to'ogui?

*Cohu 'nara cohi co ri ncontrahu
(Mt. 5:25-26)*

⁵⁷ ¿Hanja hinguí beñhu de sehe'ihu nda'a xá hño gui 'yøthu y nda'a hina?

⁵⁸ Nu'bu 'na to'o da zix'a'i pa ja ra ts'utbi, nu xcri 'yohu ja ra 'ñu, 'ramanu gui cohui 'nara cohi de grí yosehu, pa njabu ya hinda zix'a'i ja ra nzaya, ngue'a nu'bu gui tsøñhu ja ra nzaya, nu'a da 'bepa ra polecia da zix'a'i, ha nú'a ra polecia ma da go'a fadi.

⁵⁹ Y de guehni hinguí pøni asta hinguí jut'i gatho nú'a gri tu.

13

Mahyoni gui ñobrihu de ri ts'oquihu

¹ De nuya pa'u bi zønga 'raya ja'i habu mi 'bu ra Jesu pa bi xipabi gue ra Pilato xqui hyo 'raya me Galilea. Nú'u ya me Galilea xqui zønga Jerusale pa da hyo 'raya mbo'ni dega hña'ti pa Ajuá, nepu nura Pilato bi manda da tho'u, y nuyá ji'u bi nthants'ui yá ji ya mbo'ni.

² Y nura Jesu bi 'ñembabi:

—¿Ha guí hu ri muihu bi t'ø'tuabi njabu nú'u ya ja'i ngue'a ma'na myá 'yøt'ats'oqui que ma'ra ya me Galilea?

³ Hina. Pe nu'bu nú'ahu nehe hinguí ñobri de ri ts'oquihu, ne'ahu ma gui 'medihu nehe ngu bi 'medi'u.

⁴ Xi nú'u 'ret'amahñato ya ja'i bi zε'ma ra torre de Siloé, ¿ha guí hu ri muihu gue ma'na myá 'yøt'ats'oqui'u que gatho ma'ra ya me Jerusale?

⁵ Hina, pe nu'bu hinguí ñobrihu de ri ts'oquihu, gatho ma gui 'medihu nehe ngu bi 'medi'u.

*Ra 'bede de 'nara 'bai gá igo nú'a himbi
nøgue yá fruta*

⁶ Y ra Jesu bi xipa 'nara 'bede ya ja'i ne bi 'ñembabi:

—'Nara 'ñøhø mi pε'tsa 'na 'bai ra igo ja rá uá'obxi, y 'nara pa bi ma bá c'a'tsi ua di tøgue yá fruta, pe hinte bi zudi.

⁷ Nepu nú'a ra me uá'obxi bi 'ñembabi nú'a rá mefi mi mpe ja ra uá'obxi: “Dí ne gui tseca nuna ra 'bai gá igo, ngue'a ya hñu njeya stá ehe dí handi ua di tøgue yá fruta, pe hinte stá tsadi. Hangue ¿pa te hønse xa hñanga ndunthi ra hai habu 'bai, ne hinte ri uni?”

⁸ Nepu bi 'ñenga nú'a ra mefi dega uá'obxi: “Pøde hina, hinga tsecju, ma ga fønba ra hai ne ga u'ti.

⁹ Xama njabu da unga yá fruta, pe nu'bu hinda uni, nu'bá ha, ga tsecju.”

*'Nara pa dega tsaya ra Jesu bi 'yøthe 'nara
'behña mrá nc'ostha*

¹⁰ Nepu 'nara pa dega tsaya ra Jesu mi 'bu ja 'nara nija mi xahna ya ja'i.

¹¹ Ne mi 'buhni 'nara zi 'behña mi hñeni, ya mi pε'tsa 'ret'amahñato njeya mi njabu. 'Nara ts'ondahi xqui japi da nc'ostha, nixi himi tsa da juanga rá ndo'yo ni 'na tai.

¹² Nu mi hyandi ra Jesu bi zofo ne bi 'ñembabi:

—Naná, nubyá ya xcá ñani de ri hñeni.

¹³ Nepu nu'a bi hñuxa yá 'ye ja ra zi 'behña, y nú'a ra ora'a 'bestho bi za bi juanga rá ndo'yo xá hño, ne bi mudi bi xøcambeni Ajuá.

¹⁴ Pe nura nda de ra nija bi bø rá cue ngue'a ra Jesu bi 'yøthe nú'a ra zi 'behña ha mrá pa dega tsaya ra pa'a, ne bi 'ñembabi ya ja'i:

—Dí pε'tshu 'rato ma pa pa ga mpefihu. Y nú'u ya pa'u 'bu tsu'ahu ya hñeni, ua ehü pa da t'øthe'ihu. Oxqui ma go gui ehü nú'u ya pa dega tsaya pa da t'øthe'ihu.

¹⁵ Nepu ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—'Nagyá yohmihu, ¿ha gue hinguí xo'thu ri ndamfrihu o ri burruhu pa gui tsixhu da ntsithe masque ra pa dega tsaya?

16 Ha nuna zi 'behña xqui 'ñehe desde yá ja'i ndu ra Abrá, ha ra Satá xa japi xa hñeni ya øt'a 'ret'amahñaato njeya, ¿ha gue hiní 'ñepabini da t'embabi nú'a pe'tsni masque ra pa dega tsaya?

17 Y nu mi mąnga njabı ra Jesu, gatho nuyá ncontra mi 'bıhni bi me'tsa yá tsa de nú'a bi mañ'a. Pe nu ma'ra ya ja'i mri xocambeni Ajuá nu mi hyanda ya dąnga t'øt'e mi øt'a ra Jesu.

Ra 'bede de ra nda dega mostasa
(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

18 Nehe bi 'ñena ra Jesu:

—Ma ga xi'ahı 'nara 'bede ri nhyecuauı rá hmanda Ajuá.

19 Nu'á nja ngu 'nara zi nda dega mostasa nú'a da mot'a 'nara 'ñøhø ja rá huahi. Y nu'á da nte xi dra dąngui ngu 'nara 'bai gá za, y asta ja da hyocni yá 'bafi ya ts'int'sı.

Ra 'bede de ra nzoi
(Mt. 13:33)

20 Nehe bi 'ñena ra Jesu:

—Ma ga xi'ahı ma'na ra 'bede ri nhyecuauı rá hmanda Ajuá.

21 Nurá hmanda Ajuá ri nhyehui ra nzoi nú'a bi mant'a 'nara 'behña co ngu 'nate kilo ra arina pa da hyoca ya thuhme. Bi mant'i xá hño asta xi bi ntsini gatho ja ra arina, masque mi 'na zi tıı ra nzoi.

Ra ts'i'ma gosthi
(Mt. 7:13-14, 21-23)

22 Ha nura Jesu bi sigui rá 'ñu pa rı ma Jerusale. Bi thogui ja 'raya dąnga hnini ne ya t'ıca hnini pa mi xahna ya ja'i.

23 Y 'nara ja'i bi 'yambabi ne bi 'ñembi:

—Ndada, ¿ha gue 'na tıı ya ja'i nú'ı ma da mpøhø?

Ha nu'á bi 'ñembabi:

24 —'Yøt'a ra ts'edi gui cut'a ja ra ts'i'ma gosthi nú'a rı ma pa ja ra te pa nzantho. Nugui dí xi'a'i, gue ndunthi dı nehma da yut'ini, pe ya hinda za.

25 Nja ngu de stı got'a ra gosthi nú'a to'o rá me'ti 'nara ngu, njabı nu'ahı 'me'fa ja gri ganthmahı ne gri eñhı: “Ma zi Hmu'ihe, xogahe ra gosthi.” Pe nu'á ma da dıdı ne ma da 'ñeñ'ahı: “Hindı pa'a'ihı, nixi dí padi habı gyá menguhı.”

26 Nepı nu'ahı ma gui 'ñembabiı: “¿Hanja hinguı pa'cje? gue ndrı ñuñhı ne ndrı ntsithehı, ne ja ma hninihe go gue'i gá 'ñutcahe ri noya.”

27 Pe nu'á ma da 'ñeñ'ahı: “Dı xi'ahı gue hindı pa'a'ihı, nixi dí padi habı xqui 'ñehı. Rı maha de guecua, gatho nú'ahı gyá 'yøt'ats'oquihı.”

28 Y ra ora'a ja guehni ma gui nzoniı ne ma xi da du ri muıhı ndunthi nu xcrı hanythı ndu ri mıdı xitahı ra Abrá, ne ra Isaac, ne ra Cobo, ne gatho yá 'me'ni Ajuá di 'bıhni habı bı manda Ajuá, y nu'ahı hinda ma da tho'ahı gui cut'hı, ma gui cohiı thi.

29 Ne ma dua ehe ya ja'i de habıraza maxøgue de ra ximhai, desde bøxhyadi asta yıhyadi, ne desde mahufi asta mac'anguı, y ma da yut'i'ı nuni habı bı manda Ajuá ne ma dí hñudini'ı ja ra mexa pa da ñuni.

30 Y nura pa'a nu'ı tó'o ya dąnguiıya, ma da notsi'ı, ha nu'ı tó'o ya notsiıya, ma da ndąngui'ı.

Ra Jesu bi du rá mıı po ya me Jerusale
(Mt. 23:37-39)

31 Y ja nú'a ra pa'a bı zø 'raya fariseo há mı 'bı ra Jesu ne bi 'ñembabi'a:

—Rı ma de guecua, ngue'a nura nda Erode ec'a'i da hyo'i.

32 Y nura Jesu bi dıdı ne bi 'ñembabi'ı:

—Rı maha bá xiphı nú'a ra c'uamba ja'i'a gue nugui nubya ne rixudi ma ga sigui ga engı ya ts'ondahi ne ga øthe ya da'thi asta hinga juata ma 'be'fi.

33 Ne nu xcrá juata ma 'be'fi de guecua ga jı ma 'ñu ga ma pa Jerusale, ngue'a ja guehni nzantho xa thopa yá 'me'ni Ajuá, hangue ja grá mani nehe.

34 ¡Nú'ahı gyá menguhı Jerusale, go gue'ahı guı c'anhı co ya do gatho nuya 'me'ni xuá pehn'ahı Ajuá y asta guı hohı! ¡Hangu ya 'mi'qui dá ne ga munts'ahma gatho ri batsihı, dá nja ngu 'nara zi øni munts'a yá batsi pa da huıts'i ja yá hua, pe nu'ahı hınhya'mı gá ne gá 'yødehı!

35 Pe desde nubya Ajuá ma da hyec'asehı ri nijahı. Ne dí xi'ahı gue ya hinguı yopi gui hyandgaguihı asta hinda zø nú'a ra pa gui 'ñeñhı: “Xi njapi nuni to'o xuá me'na Ajuá ma Hmuı.”

14

Ra Jesu bi 'yøthe 'nara 'ñøhø nú'a mi neni

1 'Nara pa dega tsaya bi ma ra Jesu da ñunga ja rá ngu 'nara nda gá fariseo, ha nu ma'ra ya fariseo mi sutho de nú'a mi øt'e.

2 Ne ja guehni mi 'buhni 'nara 'ñøhø xi mi neni'a.

3 Nepu nura Jesu bi 'yambabi ya fariseo ne ya xahnate de ra ley ne bi 'ñembabi:

—¿Te mangan ja ra ley, ha gue da za da t'øthe 'nara da'thi ja ra pa dega tsaya, o hina?

4 Pe nu'á ni 'nara noya himbi dadi, bi hmetho. Nu'bá ra Jesu bi hñuxa rá 'ye ja nú'a ra 'ñøhø mi neni, ne bi 'yøthe ne bi mehni da ma.

5 Nepu bi 'ñembabi ya fariseo:

—¿To'o 'na de gue'ahu 'bu da zo 'nari burruhu o 'nari ndamfrihu ja 'nara poso, nepu hingui hñaihu ngue'a ra pa dega tsaya?

6 Y nu'á himbi za te bi dadi.

Ya madi hudi ja 'nara ngo dega nthati

7 Ha ra Jesu bi hyandi mi tsøhø nú'u xqui ts'ohni ja ra hñuni ne mi huahni'u ya madi hudi pa da hñudi ja ra mexa, nu'bá nu'á bi umbabi'u 'nara ts'ofu ne bi 'ñembabi:

8 —Nu'bu dra ts'ohn'a'i ja 'nara ngo dega nthati, ogui hudi 'bestho ja ya madi hudi, xi'bu da zøhø ma'na nú'a xa ts'ohni ne ma'na dri ts'apa mfeni que gue'i.

9 Nepu nú'a to'o xa zohn'a'i da 'ñeñ'a'i: “Tsocuabu ra hudi nuni ma'na.” Y nú'a ra ora'a 'nara 'betsa pa gue'i, y gui 'bai ua hudi asta ja ra ñani.

10 Nu'a mahyoni gui 'yøt'e nu'bu dra ts'ohn'a'i ja 'nara hñuni, hñudi asta ja ra ñani, pa nu sta hyant'a'i nú'a to'o xa zohn'a'i da 'ñeñ'a'i: “¿Hanja asta ja gui hucua? Thogui rí ma nuni asta ja ya madi hudi.” Y njabu ha, da hyanda nú'u ma'ra di huhni ja ra mexa gue xi ts'ap'a mfeni nehe'i.

11 Nugui dí xi'ahu, nu'a tó'o ri 'ñexase de rá mfeni ma da 'be rá tsa, pe nu'a tó'o hini 'ñexase, da t'e'tsua rá nsu.

12 Y bi 'ñembabi ra Jesu nú'a to'o xqui zohni:

—Nu'bu gui beni gui unga 'nara hñuni o 'nara nt'oxi nuua ja ri ngu, oxqui zohni hønse ri amigo, nixi ri cu, nixi hønse nú'u te ri njau, nixi nú'u ri 'nangu ja te pe'tsi,

ngue'a nu'ú 'nara pa da zohn'a'i nehe, y njabu da co'ts'a'i ngu nú'a xcá 'yø'tuabi.

13 Nu'a gui 'yøt'e, ora gui øt'ango, zohna ya zi hyoya, ne nú'u ya zi da'thi xa nza yá ndo'yo hingui tsa da 'ñani, ne ya zi doua, ne ya zi goda.

14 Nú'u ya zi ja'i'u hinda ma da co'ts'a'i de nú'a gui 'yø'tuabi'u, pe 'mefa de rá ñoho ra 'mai nu xcri yopa nte con gatho nú'u ma'ra to'o xa 'yøt'e xá hño, ma gui hñanga ri thaha co ndunthi ra johya.

Ra 'bede de 'nara 'ñøhø bi 'ñøt'ango

15 Y nu mi 'yøde njabu nú'u ya ja'i mi huhni ja ra mexa, 'na de gue'u bi 'ñembabi ra Jesu:

—Tengu da johya nú'a to'o ma da hñudi da ñuni de guehni habu bí manda Aju.

16 Nepu nura Jesu bi 'ñembabi:

—'Nara pa 'nara 'ñøhø bi 'ñøt'ango ne bi mehna yá 'bego pa da zohna ya ja'i.

17 Nepu nu mi zø ra ora pa ra nt'oxi, bi menpa ra noya co 'nara 'bego pa bá embabi gatho nú'u xqui mbitabi: “Ya maha 'na, ya bí jabu ra mexa xa nthoqui pa gue'ahu.”

18 Pe gatho nú'u xqui mbitabi bi madi bi 'ya ra pumbate ngue'a bi 'ñotho yá luga. Nu'a rá madi bi sipi bi 'ñena: “Gui pungui, pøde hinda za ga ma. Ja nú'bya dá juadi dá tanga 'nara hai, y mahyoni ga ma ga c'a'tsi.”

19 Ha nu ma'na bi 'ñena: “Stá tanga cat'a nt'ei ya ndamfri, y dí adi gui pungui, hinda za ga ma, ngue'a mahyoni ma ga nu ua da mpefi xá hño.”

20 Ha nu ma'na bi 'ñena: “Ja nú'bya dá juadi dá nthati, otho ma luga ga ma.”

21 Ha nu mi menga nú'a ra 'bego ja rá hmu, bi xipabi te gá dadi cada 'na nú'u xqui mbitabi. Nu'bá nura hmu xi bi bø rá cuε ne bi 'ñembabi rá 'bego: “Rí ma ja ra tai ne ja ya 'ñu de ra hnini ua tsincaua gatho nú'u gui tsupu, gatho ya zi hyoya ne nú'u xa nza yá ndo'yo ne hingui tsa da 'ñani, ne ya doua, ne ya goda, pa ga ñu'me'u.”

22 Ne ya 'mefa nura 'bego bi 'ñembabi rá hmu: “Ya stá øt'a nú'a gá xicagui, pe ponguitho ya hudi de ja ra mexa.”

23 Nepu nura hmu bi 'ñembabi rá 'bego: “Nubyá rí ma ja ya da'ñu ne ya t'uca 'ñu nú'u 'ranga ja ya mbonthi, y gui ja güi tsi

gatho nú'ụ gui tsudi pa da ñuxa nuya hudi ponguitho ja ma mexa.

²⁴ Ngue'ạ nuguí dí mạ gue nú'ụ dá mbitabi ra mudi, ni 'na de gue'ụ hinda ñuni con guequi.”

Nú'ụ to'o da za da dena ra Jesu

²⁵ Ndunthi ya ja'i mri dena ra Jesu, y nu'ạ bi mpants'i ne bi ñembabi'ụ:

²⁶ —Nu'ạ tó'o ne dua nxadi, mahyoni ma'na da madigui que rá dada, ne rá nana, ne rá 'behña, ne yá batsi, ne yá cu, ne rá tesc; pe nu'ụ hina, hinda za.

²⁷ Ha nu'ạ tó'o hinda 'ñei da dengagui masque da 'bedi gatho, hinda za ga øt'e ma nxadi'ạ.

²⁸ Xi'ụ 'nara ja'i da beni da hyoca 'nara danga ngu, ịha gue hinda beni 'met'o te gatho mahyoni pa da uadi da hyoqui?

²⁹ Pe nu'ụ hinda beni 'met'o, ne 'ụ hõnse bi fatua rá ua rá ngu, nepụ ya hinda juati, y gatho nú'ụ to'o da hyandi ma da nthede de gue'ạ,

³⁰ ne da 'ñena: “Nuna 'ñõhõni hõnse bi mụta rá 'befi, ya himbi za bi juati.”

³¹ O xi'ụ 'nara nda beni da 'ñõt'atuhni co ma'na rá mindaui nú'ạ pe'tsa 'nate 'mo ya soldado, ịha gue hinda beni 'met'o ua da za da ntate co nú'ụ 'ret'a 'mo yá soldado?

³² Y nu'ụ da beni 'met'o gue hinda ntate, da menpa ra noya ma'na rá mindaui nú'ạ bra 'ñe yabutho, gue ya hinda ntunhui.

³³ Hangue nuguí dí xi'ahụ, toraza de gue'ahụ nu'ụ hingui tsogui gatho nú'ạ gui pe'tshụ, hinda za dua nxadi'ihụ.

Rá ts'edi ra u

(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

³⁴ Nura u xá hño, pe nu'ụ ya bi 'be rá hño, ịhanja da za da yopa cụqui?

³⁵ Ya hingui ho nixi pa dra thants'a ja ra hai de ya huahi, nixi pa da t'ụtua ja yá ua ya ndapo, nixi pa ni 'nara t'õt'e ya hinxá hño, hangue dra fõtụ. Nu'ạ tó'o ja rá t'øde pa da 'yøde, dá 'yøde núna dí mạ.

15

Ra 'bede de 'nara zi deti xqui 'medi

(Mt. 18:10-14)

¹ Ndunthi ya 'ñatsa ngụxboja ne ndunthi ma'ra ya ts'oja'i bi ma bá tsudi ra Jesu pa da 'yøde nú'ạ mi mañ'ạ.

² Hangue nuya fariseo ne ya xahnate de ra ley mi ñama'ñụ de gue'ạ, ne mi ena:

—Nuni ra 'ñõhõ nzantho ñaui ya ts'oja'i ne ri ñuni con gue'ụ.

³ Nepụ ra Jesu bi xipa 'nara 'bede, ne bi 'ñembabi'ụ:

⁴ —Xi'ụ 'na de gue'ahụ 'ụ gri pe'tshụ 'na nthebe ya deti pe 'ụ gui 'behụ 'na de gue'ụ, ịha gue hingue gui tsohani nú'ụ goho'rate ne 'ret'amaguto pa gui maha ja ra mbonthi pa gua hoñhụ nú'ạ xcá 'bedihụ asta hingui tsuhụ?

⁵ Y nu xqui tsudihụ'ạ gui 'yents'a ja ri xi'nxihụ co ra johya ne gui tuxhụ.

⁶ Nepụ gui zoñhụ gatho ri amigohụ ne ri 'nanguhụ ne gui 'ñembabihụ: “Ma ga johyahụ, ngue'ạ ya stá tsudi nú'ạ ma deti stí 'behmahạ.”

⁷ Hangue dí xi'ahụ, njabutho nehe 'ụ 'nara 'yõt'ats'oqui da ñobri, da nja ra johya mahets'i, que nú'ụ goho'rate ne 'ret'amaguto ya ja'i beni gue 'ụi xá hño ne hu yá mui gue hinga mahyoni da ñobri.

Ra 'bede de 'nara boja xqui 'medi

⁸ O ne 'nara 'behña pe'tsa 'ret'a ya boja ne da 'bedi 'na, da tsø ra ñot'i ne da mpaxi 'ramats'ụ pa da hyoni asta hinda zudi.

⁹ Ha nu sta zudi'ạ, da zohna gatho yá mpadi ne yá 'nangu ne da 'ñembabi: “Ma ga johyahụ, ngue'ạ ya stá tsudi nú'ạ ra boja stí 'behmahạ.”

¹⁰ Hangue nuguí dí xi'ahụ, njabutho nehe 'ụ 'nara 'yõt'ats'oqui da ñobri, nu'ụ yá enxe Ajuạ bí øt'ango nuni mahets'i.

Ra 'bede de ra nanat'ụ

¹¹ Ra Jesu bi 'ñena nehe:

—'Nara 'ñõhõ mi pe'tsa yoho yá t'ụ,

¹² nepụ nú'ạ mbatsi bi 'ñembabi rá dada: “Papá, dí ne gui 'racagui nú'ạ rí 'ñepcagui de nú'ạ guí pe'tsi.” Nu'ụ nura dada bi mudi bi hecubi yá hño, ne bi umbabi yá t'ụ.

¹³ Nepụ de ya xqui thogui 'raya pa, nú'ạ ra t'ụ mbatsi bi munts'a gatho nú'ạ xqui t'umbabi ne bi hñats'i, ne bi bõni de guehni, bi gụ rá 'ñu bi ma pa ma'na ra hai yabụ habụ bá tegue gatho rá boja ja 'nara 'mụi xi xmá nts'o.

¹⁴ Pe nu mi degue gatho nú'ạ mi hụ, bi nja 'nara danga thuhu ja nú'ạ ra hai'ạ, ne nu'ạ bi mudi bi sufri co ra thuhu.

15 Nepu de guehni bi ma bá apa ra 'befi 'nara 'ñøhø de nú'a ra hai'a. Y nura 'ñøhø'a bi umbabi ra 'befi ne bi mehni da supa yá ts'udi.

16 Y ra ora mi ñunga ya ts'udi, nú'a mi nehma da zi nú'a mi tsi'u, ngue'a xi mi tsu ra thuhu, pe hinto mi huequi pa da t'umbi te da zi.

17 Nu'bú nu'a bi beni rá ngu ne bi 'ñena: “Hangu ya mēfi pe'tsa ma dada ja rá ngu, ne bí ja ndunthi te da ts'i, asta pongui. Y nugui, go dí 'youa ya ga tu ra thuhu.

18 Ma ga yopa penga ja rá ngu ma dada, ne ga embabi: Papá, stá øt'a 'nara ts'oqui ja rá thandi Ajuá ne ja ri thandigue.

19 Ya hiní 'ñepcagui gui 'ñengagui ri t'ugui. 'Yøtc'agui ngu 'nadrá 'begotho de gue'i; ga embabi njabu.”

20 Nepu nu'a bi ga rá 'ñu ne bi menga pa ja rá ngu rá dada.

Pe ante da zøni, rá dada bi hyandi ne bi huequi, ne bi nest'ihí bá ts'adi, y ngu bi nthui, bi hyafi ne bi za'tsi.

21 Nepu nura t'u bi 'ñembabi: “Papá, stá øt'a 'nara ts'oqui ja rá thandi Ajuá ne ja ri thandigue. Ya hiní 'ñepcagui gui 'ñengagui ri t'ugui.”

22 Pe nura dada bi 'ñembabi yá 'bego: “Bá hahu 'raya he nú'u ma'na strá hño ne hyethu, ne hñu'tsuahu 'nara mfo'yε, ne ti'tuahu.

23 Ne bá tsihu nú'a ra nocandamfri ga hohu ne ga tsihu. ¡Ma ga øthu 'nara ngo dega johya!

24 Ngue'a nuna ma t'u ndí hu ma mui gue ya xqui duhma, pe hina, y nubyá dí ja ra uenda gue ya xa yopa nte. Stí 'bedi, pe nubyá ya dá yopa handi.” Y nu'a bi mudi bi 'ñøt'ango.

25 Hinga ya'a bi zøhø nú'a ra t'u mada, mbi 'yo ja ra 'befi. Pe nu mi zøhø guetbu ja rá ngu, bi 'yøde mi ja ya 'be'mda ne ya hnei.

26 Nepu nu'a bi ma'ta 'na de nuya 'bego pa bi 'yambabi te mi ja.

27 Nepu nura 'bego bi 'ñembabi: “Ri cu xa zøhø y nuri dada bi manda bi tho ra nocandamfri ngue'a bi zøhø te rá 'ñentho ha hinte xqui ja.”

28 Pe nú'a ra cu mada xi bi bø rá cue ne himi ne da yut'i. Ha nurá dada bi bøni bi bantebi pa da yut'i.

29 Ha nu'a bi 'ñembabi rá dada: “Papá, guí pase hangu ya jeya stá 'buhui ne dí pep'a'i, ha hinhya'mu stá nts'o'yøde de gue'i. Pe ni 'na'qui hincá 'raca madi 'nara zi t'axi pa ga tsi'be ma amigo.

30 Pe nubyá, nú'a ri t'u xa zøhø, xua dec'a'i ri boja co ya ts'o'bēhña, nu'a ha, go asta gá hyopabi ra nocandamfri.”

31 Nepu nurá dada bi 'ñembabi: “Ma zi t'u'i, nu'í nzantho guí 'bui con guequi, y gatho nú'a dí pe'tsi, ri meti nehe.

32 Pe nubyá, mahyoni ga johyahu ne ga øthu 'nara ngo, ngue'a ri cu ndí hu ma mui gue ya xqui duhma, pe nubyá pa guequi dí ja ra uenda gue ya xa yopa nte. Y stí 'bēhmahu, pe nubyá ya dá yopa hanthu.”

16

Ra 'bede de 'nara 'betri mi ju ndunthi ra boja

1 Nehe ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—Mi 'bui 'nara 'ñøhø xi mrá rico ne mi 'bui 'nará 'betri. Y ra hmu xqui sipabi gue nú'a ra 'betri mi jampa ndunthi rá boja.

2 Nu'bú nura hmu bi zohna nú'a ra 'betri ne bi 'ñembabi: “Xa sicagui 'raya noya de gue'i. Hangue dí ne gui dacagui ra uenda de ri 'befi, ngue'a ya hindí ne gui sigui gui pepcagui.”

3 Nepu nú'a ra 'betri bi bense ja rá mfeni, ne mi ena: “Xibya, ¿te ga øt'e? Ma hmu ma da hñaga ra 'befi, ha otho ma ts'edi pa ga pe ya hai, y ri 'raca ra 'betsa 'bu ga mpeti.

4 A, nubyá ha, ya dá beni te ma ga øt'e. Ma ga hongra ra modo pa da macagui nú'u to'o tupabi ma hmu, pa da 'raca nsequi ja yá ngu nura pa'a da thagagui ra 'befi de guecua.”

5 Nepu nu'a bi zohna 'rama'na nú'u to'o mi tupabi rá hmu. Nu'a ra mudi bi 'yambabi ne bi 'ñembabi: “¿Hangu guí tupabi ma hmu?”

6 Nu'bú nu'a bi datuabi bi 'ñena: “Dí tupabi 'na nthebe barri ra aceite.” Ha nura 'betri bi 'ñembabi: “Jaua ra he'mi habu huts'i hangu guí tupa ma hmu, y dama hyoqui ma'na habu di ma gue hønse nde nthebe barritho gui tu.”

7 Nepu nu'a ma'na bi 'ñembabi: “Xi'a'i, ¿hangu guí tугue?” Nu'a bi 'ñena: “Na

nthebe huada ra trigo.” Nep_u nú'a ra 'betri bi 'ñembabi: “Nehe jaua ra he'mi hab_u huts'i hangu guí tupa ma hmu. Hyoca ma'na hab_u di ma gue h_{on}se goho'rate gui tu.”

⁸ Nep_u nura hmu bi 'ñe'tsua rá nsu nú'a ra ts'o'betri ngue'a bi dama nti rá mfeni pa bi gohi xá hño co nú'u to'o mi tu ya thai. Hangue njab_u nuya meximhai xi ya nimfeni pa da gohi xá hño co yá mimeximhaiui, pe nú'u xa gamfri Ajuá hinguí øt'e njab_u.

⁹ Pe nugui, nu'a dí xi'ah_u, masque ra boja da za da hyat'a 'na, pe nehe co nú'a ra boja'a ogyá mit'ih_u, faxh_u nú'u ja te ø'tua ra 'bedi, pa njab_u gui ntsixh_u'u, pa nu sta uadi ri teh_u de guecua ja ra ximhai ne sta uadi da thogui ra boja, nu'bá ma da t'a'ah_u 'nara hoga 'ñehe nu xcri tsøñh_u mahets'i hab_u bí ja ya hoga 'm_ui pa nzantho.

¹⁰ Nu'a tó'o hinguí cøni masque 'na t_ui ra boja xa t'umbi da su, nehe hinda gøni 'b_u da t'umba ndunthi ra boja pa da su. Nu'a tó'o cøni de nú'a 'na t_ui xa t'umbi pa da suhma, nehe da gøni 'b_u da t'umba ndunthi pa da su.

¹¹ Hangue nugui dí xi'ah_u, 'b_u gui cøñh_u ya hño de nuua ja ra ximhai nú'u xa t'a'ah_u pa gui suhma_u, ¿to'o da gamfri de gue'ah_u pa da 'ra'ah_u ya hño de mahets'i pa gui suhma_u?

¹² Nu'b_u hinguí pah_u gui suh_u nú'a higrí metih_u, ¿hanja da za da t'a'ah_u nú'a ri 'ñep'a'ih_u pa gui suh_u?

¹³ Ni 'nara 'bego hinda za da mepabi yoho ya hmu, ngue'a njab_u da za da utsa 'na, ne go da mahui nú'a ma'na, o nzantho go di pepabi 'na, y nu ma'na hina. Njab_u nehe hinguí tsa gui pepabih_u Ajuá ne da 'yoda ri mfenih_u ra boja.

¹⁴ Ha nuya fariseo xi mi ho da mε'tsa ndunthi ra boja ne mi 'bahni mi huxa nt'øde'u nú'a bi m_unga ra Jesu ne xi mi enda yá thede'u.

¹⁵ Ha nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Nu'ah_u ri hnequi 'ñena 'na xi gyá hoja'ih_u, pe h_{on}se pa gui pønga ri hmih_u ja yá thandi ri miqu'eih_u, pe Ajuá pat'athoh_u ri mfenih_u te rá 'bε'a guí beñh_u, hangue 'b_u guí ne gui pønga ri hmih_u ja yá thandi ri miqu'eih_u, hinguí tsa gui pønga ri hmih_u ja rá thandi Ajuá.

Rá ley ra Moise ne ra hoga nt'øde de rá hmanda Ajuá

¹⁶ Desde ante da zøhø ra Xuua Xi'tsate ya nguí pe'tsuah_u rá ley ra Moise ne nú'a xqui m_unga ma'ra yá 'mehni Ajuá. Y desde bi zøhø ra Xuua asta nubya xcá 'yøh_u xa si'ah_u ya noya dega hoga nt'øde de hanja go ri manda Ajuá, y njab_u ndunthi xa 'yøt'a ra ts'edi da yut'i nu hab_u ri manda Ajuá.

¹⁷ Masque mahets'i ne ra ximhai hinguí hei pa da uadi, pe ni 'nara noya nú'a xa t'ofa ja rá ley Ajuá hinda njab_utho, pe'tsi da njab_u ngu nú'a ma.

Ra Jesu bi ma de ra nxuni

(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸ 'B_u 'nara 'ñøhø da nxungüi rá 'behña pa go da nthatui ma'na ra 'behña, nú'a ra 'ñøhø'a ya bi 'yøt'a 'nara ts'oqui. Y nu'a tó'o da nthati co 'nara 'behña xa nxungüi rá dame, ne'a ya bi 'yøt'a 'nara ts'oqui.

Ra Jesu bi ma de 'nara 'ñøhø ra rico ne ra Lasaro

¹⁹ Mi 'b_ui 'nara 'ñøhø xi mrá rico, ne xi mri hñe xá hño co 'raya hoga dutu xi mahotho. Y mi øt'ango hyastho ja rá ngu co ndunthi ra nthoqui.

²⁰ Ne mi 'b_ui 'nara zi meti mrá thuhu ra Lasaro xi mrá hyoya, xqui hñuhni ja rá gosthingu nú'a ra rico. Ne mi ts_u 'nara hñeni mi 'ya maxøgue rá ndo'yo,

²¹ ne asta ya tsat'yo mi te'tsuabi hab_u mi 'ya. Y nú'a ra zi 'ñøhø'a mi nehma xa zi nú'a mi tagui de ja rá mexa nú'a ra rico.

²² 'Nara pa bi du ra zi hyoya, y ya enxe de mahets'i bá ehe e bi zits'i pa bá 'bahui ra Abrá nuni mahets'i. Nep_u 'mefa bi du nehe nú'a ra rico, ne bi t'agui.

²³ Y de mi oni nú'a ra rico ja ra nidu xi mri sufri ndunthi, nep_u nu'a bi guxa yá da ne bi hyandi de yab_u ra Abrá ya mi 'bahuini ra Lasaro nehe.

²⁴ Nep_u nura rico bi ma'ti ne bi 'ñembabi: “Ma dada'i Abrá, dá nja ri nthe cate de guequi, bá pehna ra Lasaro da pobo qué yá dedo co 'na zi t_ui ra dehe pa e da pobo qué ma jane, ngue'a xi dí sufri ndunthi nuua ja ra tsibi.”

²⁵ Ha nura Abrá bi 'ñembabi: “Amigo, beni gue nu'i nú'b_u nguí 'b_ui ja ra ximhai xi nguí 'b_ui xá hño, ha nura Lasaro mi sufri

ndunthi ra hñoaya. Pe nubyá nuní 'bui xá hño de guecua, ha nu'i go guí sufribya núbui habui guí 'bui.

²⁶ Ha nixi da za da mabui ra Lasaro, ngue'a ja 'nara hñe madetho xi xá hñe. Hangué nu'ui 'bucua hinda za dí mabui, ha nu'ui bí 'bui, hinda za dí 'ñecua nehe.”

²⁷ Nepui nú'a ra rico bi 'ñena: “Ma dada'i Abrá, nu'bú dí bante'i guí pehna ts'ui ra Lasaro ja rá ngu ma dada

²⁸ habui bí 'bui má cut'a ma cu, pa da zofo pa hinda zøhø de guecua ja ra nidu, e da sufri ngu dí sufriga.”

²⁹ Pe nura Abrá bi 'ñembabi'a: “Nu'ú ya bí p'e'tsa nú'a bi 'yofo ra Moise ne nú'a bi 'yofo ma'ra yá 'mehni Ajuá. ¡Go dá 'yøte'ui!”

³⁰ Pe nura rico bi 'ñena: “Haha majuaní guí ma, nú'i ma dada'i Abrá, pe nu'bui guí pehna 'na de nú'ui xa du, nu'ú dí pa'di da 'yøte ne da ñobri.”

³¹ Pe nura Abrá bi 'ñembabi: “'Bui hingo xa 'yøte nú'a bi mangua ra Moise ne ma'ra yá 'mehni Ajuá, nixi da ne da gamfri nú'a da xipabi nú'a di yopa nte de ja ra du.”

17

Ra Jesu bi ma gue ga nsuhui pa hinga japhui da 'yøt'a ya ts'oqui ma'ra
(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

¹ Ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—Nzantho da nja 'raya t'øt'e pa da japi da nts'oca ya ja'i, pe ¡huecate nú'a ra ja'i to'o da japi da 'yøt'a 'nara ts'oqui ma'na!

² Ma'na xá hño nú'a ra ja'i'a dra ts'utuahma 'nara do strá hñui ja rá 'yuga ne dra føta ja ra ndehe, pa te hønse da japi da 'yøt'a ra ts'oqui ma'na rá miq'u'eiuí nú'a hinxa zeditho rá jamfri.

³ Hangué nugui dí xi'ahui guí nsuhui. Nu'bui 'nari cuhui da 'yøt'ahui 'nara nts'o'mui, zofohui, hñacuahui. Nu'bui da ñobri, pumbabihui.

⁴ Masque da 'yøt'ahui ra nts'o'mui yoto 'mi'qui de ra pa, ne 'bui da 'ñehe da 'ya'ahui ra pumbate cada ra 'mi'qui, pumbabihui.

Ra jamfri ngu 'nara zi nda dega mostasa

⁵ Ha nuyá apostol ra Jesu bi 'ñembabi:

—Xupca ma jamfrihe.

⁶ Nepui ra zi Hmu Jesu bi 'ñembabi:

—Nu'bui xi majuaní gri p'e'tshui ra jamfri masque ngu 'nara zi nda dega mostasa rá ndanguí, nu'bú da za guí 'ñembabihui nuna danga 'bai gá za: “C'uts'i de habui guí 'bai ne rí ma guí nt'ut'a ja ra ndehe,” ha nura za'a da 'yøt'a'ihui co nú'a ri jamfrihui.

'Nara 'bego rí 'ñepi da mepa rá hmu, hingo dra 'bepi

⁷ Ra Jesu bi 'ñembabi nehe'ui:

—'Bui 'nara ja'i di 'bui 'nará 'bego xqui menga 'befi ja ra huahi o ra 'ba'yo, ¿hangué da t'embabi 'bestho: “Thogui hñudi guí 'ñuni”?

⁸ Hina. Nu'á da t'embabi: “'Met'o guí hoca ra nt'oxi, ne hñoquigue pa guí 'raqui te ga tsi. Nepui 'mefa guí 'ñunigue nehe.”

⁹ ¿Ha guí beñhui da t'umba njamadi ra 'bego de nú'a 'bepabi da 'yøt'e? Hina.

¹⁰ Njabui nehe nu xcrí juahui guí pephui rá 'befi Ajuá xa 'bep'ahui, rí 'ñepi guí 'ñeñhui: “Hiní 'ñepcahe guí 'yacje ra jamadi ngue'a 'nadyá 'begothohe ne hønse stá pehe nú'a mri 'ñepcaguihe ga pehe.”

Ra Jesu bi 'yøthe 'ret'a ya 'ñøhø mi tsudi ra lepra

¹¹ De guehni bi thogui ra Jesu bi sigui rá 'ñui pa mri ma Jerusale, bi 'ranga madetho de yoho ya hai, 'na rá thuhu Nsamaria, ha nu ma'na Galilea.

¹² Y ya de mi ma da zønga ja 'nara zi hnini, bi bøni pa bá tsudi'a 'ret'a ya 'ñøhø mi tsudi ra lepra nú'a mi tsit'atho ra ngø, ne nu'ú bi gohi zi yabutho de gue'a, ngue'a xuá nts'uni yá hñeni.

¹³ Nepui bi ma'ti'ui bi 'ñembi:

—Jesu, ma zi Xahnate'ihue, dá nja ri nthe-cate de guecje.

¹⁴ Nepui nu mi hyanda ra Jesu bi 'ñembabi'ui:

—Rí maha ua 'ñudihui ja ya macja.

Nepui nu'ú bi ma, ne de má 'ñui bi 'ñani de yá hñeni'ui.

¹⁵ Y 'na de gue'ui de mi za gue bi 'ñani, bi mengui mi xøcambeni Ajuá co ya hmafi.

¹⁶ Ne bi ndandiñahmu ja rá ua ra Jesu ne bi megui rá hmi asta ja ra hai pa bi umba njamadi ngue'a xqui 'yøthe'a. Y nú'a ra 'ñøhø'a mrá me Nsamaria.

¹⁷ Y nura Jesu bi 'ñani ne bi 'ñena:

—¿Ha gue hingue mi 'ret'a bi ñani? ¿Habu bi ma nú'ua má guto?

18 ¿Ha gue hõnse núni hingrá me Israel bá pengui ri xõcambeni Ajuá?

19 Nepu ra Jesu bi 'ñembabi nú'a ra 'ñõhõ:

—'Bai rí ma, ya xcá ñani ngue'a xcá camfrigui.

Ra Jesu bi ma de rá 'ñehe rá hmanda Ajuá (Mt. 24:23-28, 36-41)

20 Nepu ya fariseo bi 'yambabi ra Jesu ha'mu mi ma da zõhõ rá hmanda Ajuá nuua ja ra ximhai. Nepu nu'á bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Nurá hmanda Ajuá hinga 'nara t'õt'e pa da hnequi.

21 Nixi da za da t'eñ'ahu: “Xi jaua”, o “Bí jani”. Nurá hmanda Ajuá ya xa zõhõ ne ya 'bui con gue'ahu.

22 Nepu nu'á bi 'ñembabi yá nxadi nehe:

—Ma da zõhõ ra pa gui nehmu gui hyanthu da zõhõ 'bestho nú'a ra danga pa, pa gui hyanthu da yopa 'ñehe pa da nda Nú'a To'o e bi Nja'i, pe hindi tat'atho ya pa pa gue'a.

23 Ne ma da t'eñ'ahu: “Xi 'bucua”, o “Xi bí 'bahni”. Pe oxqui pahu ma gui c'a'tshu, ne oxqui tẽnihu nú'ua to'o da xi'ahu njabu.

24 Ngue'a ngu guí hanthu 'nara huei nú'a masetho da yot'i maxõgue mahets'i, ma da njabu nehe nú'a ra pa'a stua yopa pengui Nú'a To'o e bi Nja'i.

25 Pe mahyoni 'met'o da thogui ndunthi ya ts'othogui. Ne ma da utsal gatho ya ja'i nú'ua 'bui de nuya pabya.

26 Ngu nú'a bi nja de nuya pa'u de mi 'bui ra Noé, ma da njabu nehe nu stua yopa ehe Nú'a To'o e bi Nja'i.

27 Nu'ú mri ñuni, mi tsithe, ne mi õt'a nthati ngu xi yá nzai, ne hinte mi jamasu'u asta nura pa'a bi yat'a ra Noé ja ra arca, ne mi damfri'u bi ñuxa ra dehe maxõgue ra ximhai, y gatho ya ja'i bi jat'i.

28 Bi njabu nehe nuya pa'u mi 'bu ra Lot. Ya ja'i mi õt'e ngu xi myá nzai, mi ñuni mi tsithe, mi mpa ne mi ntai, mi mpot'i ne mi hõngu.

29 Pe nu de mi bõnga ra Lot de ra hnini Sodoma, bi 'ua ya tsibi ne ra asufre, y bi du dega nzat'i gatho ya ja'i de nú'a ra hnini'a.

30 Ma da njabu nehe nú'a ra pa'a stua yopa pengui Nú'a To'o e bi Nja'i.

31 De nura pa'a, 'bu 'na di 'ba ja ra patio de rá ngu, hinda yat'a mbo rá ngu pa da hñats'i nú'a te di pe'tsi. Y nu'a tó'o di 'yo ja rá huahi, ya hinda yopa menga ja rá ngu.

32 Benihu de hanja bi ndo'u rá 'behña ra Lot ngue'a bi ñegui bi hyanda nú'a ra hnini bi zopu.

33 Nu'a tó'o ne da su rá te, da 'bedi, pe nu'a tó'o da unga rá te po rá nguequi, nu'á ma da me'tsa ma'na ra hoga te pa nzantho.

34 Nehe dí xi'ahu gue nú'a ra xuui'a 'bu yoho di 'bonga 'nadbu ja yá aha, 'na da ts'its'i, ha nu ma'na da ts'ogui.

35 'Bu yoho ya gani di cani mahyegui, 'na da ts'its'i, ha nu ma'na da ts'ogui.

36 'Bu yoho ya 'ñõhõ di 'yo ja yá 'befi 'nadbu ja ra huahi, 'na da ts'its'i, ha nu ma'na da ts'ogui.

37 Nu mi 'yõde njabu ya apostol bi 'yambabi ra Jesu ne bi 'ñembi:

—¿Habu ma dua nja nú'a gá ma, ma zi Hmu'ihé?

Nepu nu'á bi dadi ne bi 'ñembabi'u:

—Nuni habu di 'beni nú'a xa du, ja ma da munts'ni ya pada pa da zi'u.

18

'Nara nzaya co 'nara viuda

1 Ra Jesu bi xipa 'nara 'bede yá nxadi gue mahyoni da 'yapabi Ajuá nzantho nsinque da zabi.

2 Ne bi 'ñembi:

—Mi 'bui 'nara nzaya ja 'nara hnini, himi tsu Ajuá ne ni 'nara ja'i himi tsu.

3 Ne de nú'a ra hnini'a mi 'bui 'nara viuda nehe, nzantho mi pa da c'a'tsa nú'a ra nzaya pa da ñani de rá ncontra'a.

4 Pe bi thogui ndunthi ya pa nura nzaya himbi umba ra mfats'i nú'a ra viuda. Pe 'mefa bi 'ño rá mfenise nú'a ra nzaya ne bi 'ñena: “Masque nugui hindí tsu Ajuá, nixi 'nara ja'i hindí tsu,

5 pe hingo rá ngue'a ma ga õta nú'a xica ra viuda, pa hingue xi stí tsõtatho ma mai.”

6 Ra zi Hmu Jesu bi 'ñena:

—Guehna bi manga nú'a ra ts'o nzaya.

7 Xihma Ajuá, ¿ha gue hinda ñani nú'ua to'o xa huahni, nú'ua apabi'a ma pa ra xuui? ¿Ha gue hinda mats'i 'bestho'u?

⁸ Dí xi'ah_u gue h_a, 'bestho da mats'i. Xi sta yopa mengui Nú'a To'o e bi Nja'i, ¿ha gue da z_udi ndunthi to'o di camfri 'b_u? Ya hina.

'Nara fariseo co 'na de nuya 'ñatsa nguxboja

⁹ Ra Jesu bi m_anga ma'na ra 'bede pa nú'ú to'o ri 'ñets'i gue ya hoj_a'i ne xi ya denate, ne bi 'ñena:

¹⁰ —Yoho ya 'ñøhø bi ma ja ra nija pa da 'yapabi Aju_a, 'na mrá fariseo, ha nu ma'na mrá 'ñatsa nguxboja.

¹¹ Ha nura fariseo bi 'yapabi Aju_a má 'bai ne mi ena njaua: “Dí jam_adi ma Zidada'i, ngue'a nuguí hindí nja ngu ya 'yøt'ats'oqui, ya be, ya ts'o'm_ui ne ya zinga medinth_ati, nixi dí nja ngu nuni ra 'ñatsa nguxboja 'bahni.

¹² Nugui dí ayuna yo'qui ra semana, ne nz_antho dí 'ra'a 'ret'a centavo cada ra b_exo nú'a dí t_ah_a,” njab_u bi 'ñena.

¹³ Pe nú'a ra 'ñatsa nguxboja bi gohi ts'ú zi yab_u de ra fariseo, ne nixi bi ne bi g_uxa yá da pa mahets'i ngue'a mi p_adi gue xi mrá nduts'oqui, pe xi mi apabi Aju_a con gatho rá m_ui ne mi ena: “¡Ma Zidada'i, dá nja ri nthecate de guequi, ngue'a xi maju_ani nuguí 'nadrá d_anga 'yøt'ats'oqui!”

¹⁴ Hangue bi 'ñenga ra Jesu:

—Dí xi'ah_u gue nú'a ra 'ñatsa nguxboja bi z_udi ra pumbate de yá ts'oqui, ne bi menga ja rá ngu ya hinte má ts'oqui mi tu. Pe nura fariseo himbi z_udi ra pumbate de yá ts'oqui. Ngue'a nu'a tó'o ri 'ñexase, nú'a go gue'a ma da 'b_e rá tsa. Ha nu'a tó'o hini 'ñexase, nú'a 'm_efa ma da t'e'tsua rá nsu.

Ra Jesu bi japa ya b_atsi

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵ Bá ts'impabi ya zi b_atsi ra Jesu pa da hñuxa yá 'y_e ne da j_apabi'ú. Pe nu mi hyanda njab_u yá nxadi bi z_ui nú'ú to'o mri zi yá b_atsi.

¹⁶ Ha nura Jesu bi 'ñembabi'ú:

—Hoph_u ya b_atsi da e da z_ucagui, oguí h_acua_h, ngue'a nu'ú tó'o da 'm_ui ja rá hmanda Aju_a, mahyoni da nja ngu nuya ya zi b_atsi.

¹⁷ Nehe dí xi'ah_u gue nu'a tó'o hinda nja ngu 'nara zi b_atsi pa da 'm_ui ja rá hmanda Aju_a, hinda za da y_at'a ja rá hmanda Aju_a.

'Nara rico bi 'ñauí ra Jesu

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

¹⁸ Ne de gue'a 'nara nd_a de ja ra nija bi 'yambabi ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Nu'i Xahnate, 'nagr_a hoj_a'i, ¿te da za ga øt'e pa ga ts_udi ra te pa nz_antho?

¹⁹ Ha nura Jesu bi 'ñembabi:

—¿Hanja guí engagui gue drá hoj_a'i? Jo'o ma'na ra hoj_a'i, h_ønse Aju_a.

²⁰ Nu'i guí p_adi xá hño ya hmanda de ra ley hab_u ena: “Oxqui ntsinga medinth_ati, oxqui nhyote, oxcrí mpe, ne oxqui j_u'tsua ya nc'ua_ma ri miq_u'eiui, ne umba ra t'equ'ei ri dada ne ri n_ana ne su'ú.”

²¹ Ha nú'a ra 'ñøhø bi 'ñena:

—Gatho núyá stá øt'e desde ndí b_atsi.

²² Ha nu mi 'yøde ra Jesu njab_u, bi 'ñembabi:

—Ri 'b_edi guí 'yøt'a ma'na. Rí ma guí pa gatho nú'a guí p_e'tsi, ne guí hecuabi ya hyoya. Njab_u h_a, ma grí ts_udi ya hño de mahets'i. Ne bá ehe guí t_engagui.

²³ Pe nu mi 'yøde njab_u nú'a ra nd_a xi bi du rá m_ui ngue'a xi mrá d_anga rico.

²⁴ Nu mi hyanda ra Jesu gue xi bi du rá m_ui, bi 'ñena:

—¡Xi xá hñei da y_at'a 'nara rico ja rá hmanda Aju_a!

²⁵ Ma'na hingui hei da thogui 'nara d_anga mbo'ni ngu ra cameyo ja rá gu 'nara 'yofri que 'nara rico da y_at'a ja rá hmanda Aju_a.

²⁶ Ha nú'ú to'o bi 'yøde nu mi m_anga njab_u, bi 'ñena:

—Nu'b_u njab_u, ¿to'o'a da za da mpøhø?

²⁷ Nura Jesu bi 'ñembabi:

—Nu'a j_umpabi xá hñei ya j_a'i, pa Aju_a otho 'nara t'øt'e strá hñei.

²⁸ Nep_u nura Pedro bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'ihe, nuje stuá tsoguihe gatho nú'a ndí p_e'tshe pa go stuá t_en'ahe.

²⁹ Nep_u ra Jesu bi 'ñembabi:

—Maju_ani dí xi'ah_u, nu'a tó'o da zogui rá ngu, o rá dada, o rá n_ana, o yá cu, o rá 'b_ehñ_a, o yá b_atsi po rá ngue ra m_aca noya,

³⁰ nu'a ma da hñ_ani nuua ja ra ximhai ma'na ndunthi que nú'a xa zogui, ne 'm_efa ma da hñ_anga ra te pa nz_antho nuni mahets'i.

Ra Jesu bi yopa ma de rá du
(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

³¹ Y nura Jesu bi 'ueque 'nambu nú'u 'ret'amayoho yá nxadi, ne bi 'ñembabi:

—Nubya grá maha pa Jerusale habu ma da nja ngu nú'a xa 'yofo yá 'mehni Ajuá de nú'a ma da thogui Nú'a To'o bi e bi Nja'i.

³² Ma da t'ent'ua ja yá 'ye ya ja'i nú'u hinyá me Israel, ne nu'á ma da 'yø'tua ra nt'eni, ne ma da ñama'ñu de gue'a, ne ma da zots'i.

³³ Nu'á ma da na'mbi nepu da hyo, pe nurá hñupa ma da yopa nte de ra du ma'na'qui.

³⁴ Pe nuya nxadi himi tso yá mfeni de nú'a mi xipabi ra Jesu, nixi himi tsa da badi'u de nú'a mi mañ'a.

Ra Jesu bi 'yøthe 'nara goda nuni Jericó
(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵ De ya mi ma da zønga ra Jesu ja ra hnini Jericó, mi huhni 'nara goda ja ra 'ñu, mi peti.

³⁶ Ha nu mi 'yøde'a gue mi pani ndunthi ya ja'i, nu'á bi 'ñani te rá 'be'a xqui nja.

³⁷ Nepu nu'á bi sipabi gue mi pani ra Jesu me Nasare.

³⁸ Nu'bá nu'á bi ña nts'edi ne bi 'ñena:

—¡Nu'i Jesu, rá T'u'i ra nda Davi, dá nja ri nthecate de guequi!

³⁹ Ha nuya ja'i mri 'bet'o mi tsai ne mi embi gue da go'ta rá ne, pe nu'á ma'na mri mafi nts'edi ne mi ena:

—¡Rá T'u'i ra Davi, huegagui!

⁴⁰ Nepu ra Jesu bi gohi bi 'mai ne bi mehni to'o bá tsi. Y nu mi zøhø habu mi 'bai'a, bi 'yambabi ne bi 'ñembi:

⁴¹ —¿Te guí ne ga ø't'a'i?

Ha nura goda bi dadi ne bi 'ñena:

—Dí ne ga handi, Ndada.

⁴² Y ra Jesu bi 'ñembabi:

—¡Nubya ha xa njabu ngu nú'a guí ne! Xcá ñani ngue'a xcá camfrigui.

⁴³ Bestho ra ora'a ra goda bi za bi hyandi, ne bi dena ra Jesu, mi xøcambeni Ajuá. Y gatho nú'u ya ja'i bi hyandi njabu, ne'u bi xøcambeni Ajuá nehe.

19

Ra Jesu co ra Saqueo

¹ Nepu nura Jesu bi yat'a ja ra hnini Jericó ne mri 'yo mi thogui made ra hnini.

² Ne de guehni mi 'bu 'nara 'ñøhø xi mrá rico mrá thuhu ra Saqueo, gue'a mrá nda de nuya 'ñatsa ngu xboja.

³ Nura Saqueo mi ne da hyanda ra Jesu pa da badi to'o'a, pe himi tsa ngue'a himrá he'tsa ja'i y mi 'ñoui ndunthi ya ja'i ra Jesu, hangue himi tsa da hyandi'a.

⁴ Nepu nu'á bi nest'ihhi bi 'met'o bi bøxa maña ja 'nara danga 'bai gá za pa da za da hyanda ra Jesu, ngue'a ja ma dí 'rani'a.

⁵ Nu mi thogui ra Jesu de guehni, bi hyandi gue ja mi tøhni'a. Ne bi 'ñembabi:

—Nu'i Saqueo, bá dama cai, ngue'a nubya dí ne ga tsøñ'a'i ja ri ngu.

⁶ Nepu nura Saqueo mant'a bi dama gai ne co ndunthi ra johya bi zixa ra Jesu ja rá ngu.

⁷ Ha nu mi hyanda njabu ya ja'i, bi mudi bi nøñ'u ra Jesu ngue'a bi ma bá cat'a ja rá ngu 'nara ts'oja'i.

⁸ Nepu nura Saqueo bi 'ñembabi ra Jesu:

—Ma zi Hmu'i, ma ga hecua ya hyoya made de numa hño dí pe'tsi, ne 'bu to'o stá hat'i, ma ga ju'tua goho 'mi'qui de nú'a stá hat'i.

⁹ Ha nura Jesu bi 'ñembabi:

—Nubya rapaya xa zøhø ra mpøhø nuua ja ri ngu, ngue'a ne'i xqui 'ñehe desde yá ja'i ndu ra Abrá.

¹⁰ Ngue'a Nú'a To'o bi e bi Nja'i, bá ehe pa da hyoni ne da pøhø nú'u xa 'medi.

Ra 'bede de nú'u 'ret'a ya 'bego co 'ret'a ya boja

¹¹ Nu mi uadi bi manga ra Jesu njabu, bi mudi bi xipabi ya ja'i 'nara 'bede, ngue'a ya mi ma da zønga Jerusale y nú'u ya ja'i mi hu yá mai gue mi ma da hnequi 'bestho rá hmada Ajuá nu stí zøni.

¹² Hangue nura Jesu bi 'ñembabi:

—Mi 'bui 'nara 'ñøhø mrá t'u 'nara nda. Nú'a bi ma yabu ja ma'na ra hnini pa da thuts'i dega nda ja rá hai, nepu da yopa mengui pa da nda.

¹³ Pe ante da ma'a, bi zohna nú'u 'ret'a yá 'bego pa da umbabi 'ra 'nara boja, y mahyegui rá ndunthi bi umbabi cada 'na de gue'u. Nepu bi 'ñembabi: “Yøthu ra thoni

co nú'a dá 'ra'ah_u pa da xu ri bojah_u asta hinga pengui.” Ne bi g_u rá 'ñu bi ma.

14 Pe nú'u ya ja'i de rá hai nú'u to'o mi utsa, bi mehna 'raya 'mehni pa da ma nehe hab_u mri ma'a pa xama hinxá thuts'i dega nda de yá hai'u.

15 Pe nu'á bi t'umbabi ra ts'edi pa da nda, ne bi menga ja rá hai. Ha nu mi zohø'a bi manda bi ts'ohna gatho nú'u to'o xqui umbabi ra boja, pa da badi hangu xqui dahá cada 'na de gue'u.

16 Nu'a rá madi bi zohø bi 'ñena: “Nú'i ri t'equ'e'i Nda, nuri boja gá 'raqui xa xu má 'ret'a yá ndunthi de nú'a gá 'raqui.”

17 Ha nura nda bi 'ñembabi: “Xá hño, xi grá hoga 'bego, xcá japi xa xu nú'a 'na tui dá 'ra'i. Nubya ma ga hux'a'i dega nda pa gui manda 'ret'a ya hnini,” bi 'ñembi.

18 Ha nu'a ma'na ra 'bego bi 'ñena: “Nú'i ri t'equ'e'i Nda, nuri boja gá 'raqui xa xu má cut'a yá ndunthi de nú'a gá 'raqui.”

19 Nu'bú ra nda bi 'ñembabi nehe: “Ne'i ma ga hux'a'i dega nda pa gui manda cut'a ya hnini.”

20 Nep_u bi zohø nú'a ma'na bi 'ñembabi: “Nú'i ri t'equ'e'i Nda, jaua ri boja núna gá 'raqui. Dá tu'ti ne dá pe'tsi xá hño pa hindá 'bedi.

21 Dá ntsu xa bø ri cue ngue'a nu'i guí japi da mpefi 'na ndunthi, ne guí j_u guí pe'tsi nú'a hingo xcá pefi, ne guí xofo nú'a hinxá pot'i.”

22 Nep_u nura nda bi 'ñembabi: “Nu'i 'nagrá ts'o'bego, co nú'a ri noya gá ma gá nts'oquise. Nu'b_u gá padi gue dri ja'ah_u gui mpeh_u nts'edi ne dí j_u dí pe'tsi nú'a hinstá pefi, ne dí xofo nú'a hinstá pot'i,

23 nu'bú ¿hanja hinga tsogui ma boja ja ra banco pa xa xu rá thahá?”

24 Nep_u bi 'ñembabi nú'u ma'ra ya 'bego mi 'buhni: “Hñamf_u nú'a ra boja ne umbabih_u nú'a to'o bi xu 'ret'a 'mi'qui rá ndunthi ra boja.”

25 Pe nu'á bi 'ñembabi: “Nú'i ri t'equ'e'i Nda, pe nu'á ya pe'tsa 'ret'a ya boja.”

26 Ha nura nda bi dadi ne bi 'ñena: “Dí xi'ah_u gue nu'a tó'o padi da xu nú'a t'umbi, da t'umbabi ma'na, pe nu'a hinguí padi da xu nú'a t'umbi, da thambabi nú'a ts'u di pe'tsi.

27 Ha nú'u ma ncontra himi ne gue go ga nda, bá tsinchah_uua gatho, ne hyoh_u ja ma thandi.”

Ra Jesu bi yut'a Jerusale

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

28 De mi uadi bi mंगा njab_u ra Jesu, bi thogui gá ma pa Jerusale.

29 Y de ya mi ma da zonga ja ra hnini Betfage ne ra hnini Betania, gueta ra t'ohø rá thuhu 'bo Olivo, bi mehna yoho yá nxadi,

30 ne bi 'ñembabi:

—Rí maha ja nuni ra hnini bí jani, ne nu xcri tsøñh_uni ma gui tsuh_u 'nara zi burru di thut'i de guehni, nú'a hinto xa tøguetho. Gui xo'th_u ne ua tsinchah_uua.

31 Nu'b_u to'o da 'yan'ah_u hanja guí xo'th_u, 'ñembabih_u: “Ma zi Hmuhe bí honi.”

32 Nep_u nú'u yoho yá nxadi bi ma ne bi zadi ngu xqui xipa ra Jesu.

33 Y ts'a mi xo'ti'u, nú'u to'o myá meti bi 'ñembi:

—¿Te gui japh_u ra burru guí xo'th_u?

34 Nep_u nu'á bi dadi ne bi 'ñena:

—Ma zi Hmuhe bí honi.

35 Nu'bú bi ts'i'tsuabi'a nura zi burru, ne nu mi zoni'u bi xi'tsua yá pat'i'u pa bi tøgue'a.

36 Ne de mri ne ra 'ñu ra Jesu, ya ja'i mi haca yá pat'i pa mi pøgue ja ra 'ñu hab_u mi thogui'a.

37 Ne nu mi donts'a ja ra t'ohø 'bo Olivo pa da gai, gatho nú'u mri deni'a bi madi bi mafi co ra johya ne mi xøcambeni Ajuá ngue'a xqui hyant'u ya danga nt'udi nú'u xqui 'yøt'a ra Jesu.

38 Ne mi ena'u:

—¡Njapi ra danga Nda nuni xuá mencah_u Ajuá! ¡Xi rá nsunda ra hoga'mai nuni mahets'i, ne ma da njab_u de guecua ja ra ximhai nehe! ¡Xi rá nsunda Ajuá!

39 Nep_u 'ra de nuya fariseo mi pani ja ya ja'i bi 'ñembabi ra Jesu:

—Xahnate, dí nehe gui hñacua nuy_u ya ja'i grí 'ñoui, hinda mafi.

40 Pe nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Dí xi'ah_u gue nu'b_u núy_u da go'ta yá ne, nu'bú da za da mafi asta ya do.

41 Nu mi zohø ra Jesu gueta ra hnini Jerusale, bi hyandi ne bi huequi ne bi nzoni,

42 bi ñena:

—¡Nu'ah_u me Jerusale, 'b_u di tsohma ri mfenih_u gue xa zøhø ra pa pa gui mpøhøhma_u! Pe nubyá hinda za gui pah_u, ngue'a xra t'ac'a ri mfenih_u.

43 Ma da zø ya pa xá nts'o pa gue'ah_u, ngue'a nuri ncontrah_u ma da go't'athoh_u, ne da the'ts'athoh_u, ne hingui c'oth_u de ja yá 'yε'_u.

44 Ne da hyo'ah_u ne gatho ri bātsih_u, ne ma da nhuata ri hninih_u, ne hinda ma da gohi ni 'nara do maña de rá midoui. Nú'á gue'a ma gui thoguih_u ngue'a hingá padi gá hñañh_u nuna ra mpøhø Ajuá bá pehn'ah_u.

Ra Jesu bi 'yenga nú'u mri mpa mbo ra ndanija

(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

45 Nep_u ra Jesu bi yut'a ja ra ndanija ne bi madi bi 'yenga gatho nú'u to'o mi 'buhni mri mpa ne mri ntai de guehni,

46 ne bi ñembabi:

—Ja ra Maca T'ofu Ajuá ena njaua: “Numa ngu ra ngu pa da sɔcambenigui”; pe nu'ahú xcá 'yøt'athoh_u ra ngu dega mfe.

47 Hyastho ra Jesu mi 'buhni ja ra ndanija ne mi xahna ya ja'i, pe nuya nda gá macja ne ya xahnate de ra ley ne gatho ya nda de ra hnini, gatho'u mi honi hanja da za da hyo'a.

48 Pe himi tsa da 'yøt'a njabu'u ngue'a gatho ya ja'i mi huxa nt'øde de nú'a mi maña.

20

Ra Jesu bi t'ambabi te ma nsequi mi ha

(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

1 'Nara pa ra Jesu mi 'bui ja ra ndanija mi zofo ya ja'i de ra hoga nt'øde. Nep_u bi zøhø ya nda gá macja ne ya xahnate de ra ley ne ya ndaxjua nda.

2 Nep_u nu'ú bi ñembabi:

—Dí ne gui xicje to'o xuá mehn'a'i pa gui 'yøt'a nuya ya t'øt'eya, ne con te ma nsequi guí øt'a njabu.

3 Nep_u nura Jesu bi ñembabi:

—Nequi ma ga an'ah_u 'nara nt'ani:

4 ¿To'o xqui umba ra ts'edi ra Xuua pa bi 'yøt'a ra sistehe? ¿Ha gue Ajuá, o ya ja'i?

5 Nu'bú nu'ú bi madi bri 'ñámbabi 'na ngu ma'na ne bi 'ñémbi:

—¿Te ga mañhabya? Nu'b_u ga emfu gue Ajuá bi umba ra ts'edi, ma da ñengaguih_u: “Nu'bú ¿hanja hingá camfrih_u?”

6 Ha nu'b_u ga emfu gue ya ja'i, nu'bú nu'ú da bø yá cuε ne da hyoju dega nc'ahni, ngue'a nu'ú beni gue ra Xuua xqui mehna Ajuá.

7 Nu'bú nu'ú bi ñembabi gue himi padi to'o xqui umba ra ts'edi ra Xuua pa mi øt'a ra sistehe.

8 Hangue nura Jesu bi ñembabi'.

—Nixi guequi, hinga xi'ah_u con te ma nsequi dí øt'a njaua.

Ra 'bede de ya ts'omεfi

(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

9 Nep_u nura Jesu bi madi bi xipa ya ja'i 'nara 'bede ne bi ñembabi:

—Mi 'bui 'nara 'ñøhø xqui gaxa ndunthi ya 'bai gá obxi ja yá huahi. Y de gue'a bi umba nhyandi rá uá'obxi 'raya hyanthuahi. Ha nu'á bi ma de guehni gá ma ja ma'na ra hai ndunthi ya pa.

10 Nu mi zøhø ra pa pa da nja ra sofo de ya obxi, bi mehna 'nará 'bego nú'a to'o mra me uá'obxi pa da 'yapabi nú'a mri 'ñepabi'a. Pe ya hyanthuahi bi guui dega mfei nú'a ra 'bego ne hinte bi umbabi.

11 Pe nura me uá'obxi bi mehna ma'na rá 'bego, nehe'a bi t'øt'tua ya nts'o'mui ne bi juui dega mfei ne hinte bi t'umbabi nehe.

12 Nep_u bi mehna ma'na, pe nú'u ya hyanthuahi bi gu bi na'mbi asta bi zeni ne bi guui'.

13 Nep_u nura me uá'obxi bi bense ja rá mfeni ne bi ñena: “Xibya, ¿te ga øt'e? Ma ga pehna ma hmaça t'u, xama nu stí hyandi' gue go di gue'a ma t'u, xama da 'yøte.”

14 Pe nú'u ya ts'o hyanthuahi mi hyandua rá t'u ra me uá'obxi bi zøhø, bi 'ñémbabi'': “Nuni go guehni ma da gohui yá hai rá dada, pe ma ga juh_u ga hoh_u pa go ga coh_u gatho ya hai.”

15 Hangue nu'ú bi gu nú'a ra t'u ne bi pøni de ja ra huahi ne bi hyo'u.

Nu'bú ra Jesu bi 'yambabi ya ja'i ne bi ñémbi:

—¿Te guí beñh_u ma da 'yøt'a nú'a ra me uá'obxi co nú'u ya ts'o hyanthuahi?

16 Nu'á ma da 'ñehe ne da hyo gatho'u, ne da umbabi ya hai ma'ra ya hyanthuahi.

Nu mi 'yøde njab_u gatho ya ja'i bi 'ñena:
—¡Xamā Ajuā hinda hopi da njab_u!

17 Nep_u ra Jesu bi hyandi'ua ne bi 'ñembabi:

—Nu'bu, ¿te ne da mā nú'a huxa ja ra Maça T'ofu hab_u ena njaua?:

Nú'a ra do bi fõt_u hmaḥa 'na lado nuya
hyøngu,

nubya gue'a ra mudi do de rá nija Ajuā.

18 Nu'a tó'o da fe'tsa nura do'a, da 'uaca yá
ndo'yo, ha nu'a tó'o da ze'mi, da qu'e'ti.

*Ra Jesu bi mā de ra boja nú'a adi ya nda
de ya hnini*

(Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17)

19 Ya nda gá macja ne ya xahnate de ra
ley xi mi nehma xa gu ra Jesu nura ora'a,
ngue'a bi zo yá mfeni'ua gue nú'a ra 'bede
xqui mañ'a, nu'a xqui mā pa gue'ua, pe nu'ú
mí tsu ya ja'i da bø yá cue.

20 Hangue bi mēhna 'raya 'yacate nú'ua
mri 'ñet'a hoja'i, pa xamā xa 'yøde xa
ñama'ñu ra Jesu, pa njab_u xa za xa ñapabi
co ra gobierhnu.

21 Hangue nu'ú bi 'yø'tua 'nara nt'ani ne
bi 'ñembabi:

—Ma zi Xahnate'ihe, dí pahe gue nu'i
guí mā ne guí udi nú'a xá hño, ne hinguí
huahna nú'a to'o guí ø'tua ra hño, gue'a
nu'i guí udi rá 'ñu Ajuā nú'a majuani.

22 Dí ne gui xicaguihe, ¿ha gue rí 'ñepi ga
juthe nú'a ra boja adi ra nda Cesa, o hina?

23 Pe ra Jesu mi pa'uatho yá ts'omfeni'ua,
bi 'ñembabi:

—¿Hanja guí ne gui hyacaguih_u?

24 'Ñutcah_u 'nara boja xa. ¿To'o rá c'oi
núna tøcua, ne to'o rá thuhuna?

Nu'bu nu'ú bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Rá c'oi ne rá thuhu ra nda Cesa.

25 Nu'bu nu'á bi 'ñembabi:

—Umf_u ra nda Cesa nú'a rí 'ñepabi, ne
umf_u Ajuā nú'a rí 'ñepabi'a.

26 Pe nu'ú himbi dinba ni 'nara ts'onoya
ja yá thandi ya ja'i ngu nú'a mi ne'ua, asta
go bi 'yø'ua de nú'a gá dadi ra Jesu, ne bi
go'tatho yá ne'ua.

*Ya saduceo bi 'yamba ra Jesu de rá ñoho
ra te*

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

27 'Mēfa 'raya ja'i nú'ua t'embi ya saduceo
bi ma bá c'a'tsa ra Jesu. Nú'ú ena gue hinda

ma da yopa nte nú'ua xa du. Ne nu'ú bi
'ñembabi ra Jesu:

28 —Ma Xahnate'ihe, ra Moise bi zogui
nt'ofu gue 'bu 'nara 'ñøhø da du ne da zogui
rá 'behña ne himbi me'tsua ni 'nara bātsi,
nu'bu nurá cu nú'a ra 'ñøhø bi du, mahyoni
da nthatui nú'a ra 'behña bi gohisε, pa 'bu
da me'tsa ya bātsi da thu'mba rá thuhu ngu
rá thuhu ndu rá 'bet'o dame.

29 'Na'qui mi 'bai yoto ya 'ñøhø mri ncu.
Nu'a rá mudi bi nthati pe 'mēfa bi du, ne ni
'nara bātsi himbi me'tsua rá 'behña.

30 Y nura 'behña'a bi nthatui ma'na rá cu
ndu rá dame, ne'a bi du, ne ni 'nara bātsi
himbi zocuabi.

31 Nep_u nurá hñu rá cu ndu rá dame bi
nthatui nehe nú'a ra 'behña. Y bi njab_u
'rama'na asta bi du gatho nú'ua yoto, ha nu
gatho'ua ni 'nara bātsi himbi zocuabi nú'a ra
'behña.

32 Ne 'mēfa bi du nehe nú'a ra 'behña.

33 Hangue xi de stí yopa nte de ra du'ua,
¿to'o 'na de gue nú'ua yoto bi nthatui dí
'mahui mahets'i?

34 Nep_u ra Jesu bi 'ñembabi:

—Nuua ja ra ximhai ya 'ñøhø ne ya
'behña ri nthati.

35 Pe nu sta yopa nte de ra du ne stí
'mahni mahets'i nú'ua rí 'ñepi da 'mahni, ya
hinda ma da nthati'ua,

36 ngue'a ya hinda ma da du ma'na'qui.
Ne ma da 'm_u ngu ya εnxε, ne dyá t'ua Ajuā
ngue'a ya da yopa nte'ua de ra du.

37 Nusε ra Moise xicaguih_u ja ra Maça
T'ofu gue ma da yopa nte nú'ua xa du, ne ja
guehnitho mā de nú'a ra ndapo mí zø, gue
ja bi 'ñembabini Ajuā gue go gue'a rá Ajuā ra
Abrá, ne de ra Isaac, ne de ra Cobo nú'ua ya
xqui du.

38 Pe Ajuā hingrá Ajuā de nú'ua xa du, go
rá Ajuā de nú'ua te. Hangue ra Abrá ne ra
Isaac ne ra Cobo bí te ja rá thandi Ajuā, ne
gatho ya ja'i te ja rá thandi'a.

39 Nep_u 'raya xahnate de ra ley bi
'ñembabi:

—Majuani nú'a gá mā, ma Xahnate'ihe.

40 Y de guehni ya hinte bi yopa 'yamba
ma'na'qui'ua.

¿Ha gue ra Cristo go rá t'ua ra nda Davi?

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

41 Ra Jesu bi 'ñembabi'ua:

—¿Hanja guí mañh_u gue nú'a ra Cristo bá p_ehna Ajuá pa da ndá gue rá t'_u ra Davi?

⁴² Gue nura Davi bi 'ñena njaua ja ra Maça T'of_o de ya Salmo:

Ajuá ra Dada bi 'ñembabi ma zi Hmu:

“Bá e gui hñudiua ja ma 'ñei,

⁴³ asta hinga tsihn'a'i gatho ri ncontra pa da gohi'_u de rí ga'ti ri ua.”

⁴⁴ Nep_u ra Jesu bi 'ñena:

—Nu'b_u ra Cristo go drá t'uhmá ra Davi, nu'bú ¿hanja bi 'ñenga ra Davi gue go rá Hmu?

Ra Jesu bi ma de yá ts'o'befi ya xahnate de ra ley

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Nep_u ra Jesu bi zofo yá nxadi, y gatho ya ja'i bi 'yøde. Ne bi 'ñembabi:

⁴⁶ —Nsu_h, oxqui øth_u ngu nú'a øt'a ya xahnate de ra ley, ri ho da 'ño co 'raya he xá ma pa da numansu ya ja'i'_u. Ne ri ho dra zenjua co ndunthi ra t'equ'ei ja ya tai, ne ri ho da g_u ya mudi hudi ja ya nija, ne go gue'_u huahna ya mudi hudi hab_u ja ra hñuni.

⁴⁷ Ne hanbabi nú'a pe'tsa ya viuda asta yá ngu nehe, ne pa hinda fatua yá ts'ot'øt'e'_u, øt'a yá sadi xi xá ma, pe nú'ú go gue'_u ma da hñanga 'nara castigo ma'na ra dangui.

21

'Nara viuda xi mrá zi hyoya bi unga 'nara 'baha ja ra ndanija

(Mr. 12:41-44)

¹ Ha nura Jesu mi 'b_uhni ja ra ndanija ne mi handa gatho nú'_u xi mi ja ndunthi te mi pe'tsi gue mi øt'a yá boja ja ra 'me'tsboja de ra nija.

² Nehe bi hyanda 'nara viuda xi mrá zi hyoya bi 'yent'ni yoho ya zi boja dega cobre.

³ Nep_u nura Jesu bi 'ñena:

—Xi majuañi dí xi'ah_u, gue nuna zi hyoya viuda xa unga ma'na ndunthi que nú'_u ma'ra,

⁴ ngue'a nu'ú bi uni pe de nú'_u yá mbongui, pe nuní, masque co rá zi nhyoya, bi unga gatho nú'a mi pe'tsi pa xa zihma.

Ra Jesu bi ma gue da nhuata ra ndanija

(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵ Nep_u bi 'yøde ra Jesu gue 'ra de nú'_u mi 'b_uhni mri mpede de ra ndanija, mi mañ'_u

gue mri hnequi xi mahotho co 'raya hoga do xqui thoqui, ne xica t'øt'e' xqui thuxni dega 'baha. Nep_u ra Jesu bi 'ñembabi'_u:

⁶ —Xi majuañi dí xi'ah_u, gue ma da zø ra pa gatho nú'_u guí hanth_u ma da yøt'e' gatho, ne hinda gohi 'nara do maña de rá midoui.

Ya nt'udi ante rá uadi ra ximhai

(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

⁷ Nep_u nu'ú bi 'yambabi ne bi 'ñembi:

—Ma Xahnate'ihe, ¿ha'm_u ma da nja nú'a gá ma? ¿Te ma seña ma da hnequi nu sta zø ra pa da njab_u?

⁸ Nu'bú ra Jesu bi 'ñena:

—Nsu_h, oxqui hoph_u to'o da hya'ah_u, ngue'a ma da 'ñep_u ndunthi da bepca ma thuhu ne da 'ñena: “Go guequi drá Cristo, ya xa zø ra pa pa ga ndá.” Pe oxqui ma gui camfribih_u'_u.

⁹ Y nehe nu xcri 'yøh_u gue di ja ya tuhni hab_uraza ne ya ts'othogui hab_uraza ya hai, oxqui ntsu_h, ngue'a mahyoni da njab_u, pe beñh_u gue tobia hindi gue'a rá ngats'i ra ximhai.

¹⁰ Ne bi sigui bi 'ñembabi'_u:

—Ma da ntuhna ya hnini co ma'ra yá mihniniui, ne ya hai co ma'ra yá mihaiui.

¹¹ Ne ma da nja ndunthi ya danga mbimhai ne ya danga thuhu, ne ma da nja ndunthi ya ts'o hñeni hab_uraza. Ha nu maña mahets'i ma da hneca 'raya nt'udi nú'_u asta dri unga ra ntsu.

¹² Pe ante da nja nú'a dí xi'ah_u, ma dra t'øtsa'ih_u ne dra ja'ah_u, ma da ts'ix'a'ih_u ja ya nija, ne ma da jo'a'ih_u fadi, ne ma da ts'ix'ah_u ja ya danga ndá ne ja ya gobierhnu po rá nguecagui.

¹³ Ne ja guehni ja ma gui mañh_uni gue majuañi xcá camfriguilh_u.

¹⁴ Oxqui beñh_u 'met'o nú'a te ma gui mañh_u, nixi nú'a ma gui thadih_u pa gui ñanga ri teh_u,

¹⁵ ngue'a nugui go ma ga 'ra'ah_u ya noya gui mañh_u, ne ra mfadi. Y njab_u nuri ncontra hinda za da da'ah_u.

¹⁶ Ngue'a nuse ri dadah_u, ne ri cuh_u, ne nú'_u ma'ra ja te ri njah_u, ne ri amigoh_u, go gue'_u ma da ñap'ah_u. 'Ra de gue'ah_u ma da tho'ah_u,

¹⁷ ne gatho ya ja'i ma da øtsa'ih_u po rá nguecagui,

18 pe hinda za te da 'yø't'ah_u, nixi da c'u'ts'ah_u ni 'nari stah_u 'b_u hingo rá paha Aju_a njab_u.

19 Y nu'b_u gui tseth_u nú'a da t'ø't'ah_u, nu'bú gui tsuh_u ra te pa nzantho.

20 Nu xcrí hyanth_u ra hnini Jerusale di 'buhni ya soldado gatho ja rá nthets'i, nu'bú gui pah_u gue 'bestho ma dra nhuati.

21 Ha nu'u di 'bui ja ra hai Judea mahyoni 'bestho da 'bat'i ja ya t'ø'hø, ha nu'u tó'o di 'bui mbo ra hnini Jerusale, mahyoni 'bestho da bøni. Ha nu'u tó'o di 'yo thi de ra hnini, ostí ma da mengui da yut'i.

22 Ngue'a nuya pa'u ma da hnequi rá cue Aju_a ne ma da nja ya ts'othogui ngu nú'a manga ra M_aca T'ofó.

23 ¡Huecate nú'u ya 'behñ_a di da'thi ne nú'u dya nz_u nuya pa'u! Ngue'a ma da nja ndunthi ya danga ugui, go gue'a 'nará danga cue Aju_a pa nú'u ya me Jerusale.

24 Ngue'a nu 'ra ma da du ja ra tuhni, ha nu ma'ra ma dra j_u ne da ts'ixa nts'ahni yab_u ja ma'ra ya hai. Ne ya nzø'hø ja'i ma da sigui da manda ra hnini Jerusale, asta hinda uadi nú'u ya pa da umba nsequi Aju_a da nda'u.

Ra Jesu bi ma hanja ma da yopa mengui ja ra ximhai

(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

25 De nú'u ya pa'u ma da hneca ya nt'udi. Ma da nja te da nja ja ra hyadi ne ja ra zana ne ja ya tsø. Y gatho ya ja'i de maxøgue ra ximhai ma da mpumfri co ra danga ntsu nu sta ñ_uni ra ndehe sta mpants'i.

26 Ha nuya ja'i asta di tu yá ts'edi co ra danga ntsu de gatho nú'a ma da nja de guecua ja ra ximhai. Ha nu mahets'i asta da mbi nehe.

27 Nep_u ma da thandi Nú'a To'o e bi Nja'i dua yopa pengui ja ya guui co rá danga ts'edi Aju_a xi strá nsunda.

28 Nu xcrí hyanth_u da mudi da nja nú'a dí xi'ah_u, oxqui ntsuh_u, j_uxa ri thandih_u pa mahets'i, ngue'a 'bestho ja dí 'ñehni ri Ñanteh_u.

29 Ne bi xipabi 'nara 'bede'u ne bi 'ñembabi:

—Hyanth_u ra 'bai gá igo o ma'ra ya ndapo,

30 ora ya da bøhø yá 'roho, guí pah_u gue ya ma da zø'hø ra pahyadi.

31 Njab_u nehe nu xcrí hyanth_u núya stá xi'ah_u, pah_u gue ra Nda de mahets'i ya 'bui guetb_u pa dua yopa ehe ja ra ximhai pa da nda.

32 Xi majuani dí xi'ah_u, gatho nuya ya t'ø't'eya ma da mudi da nja ante da du nú'u 'bui bya ja ra ximhai.

33 Mahets'i ne ra ximhai ma da uadi da thogui, pe numa noya hinhya'm_u da uadi, pe'tsi da njab_u ngu nú'a dá ma.

34 Nsuh_u, ne oxqui hoph_u ri mfenih_u da megui po rá ngue ra nts'o'yo ne ra ntixfani ne ma'ra ya ts'ot'ø't'e, ne oxqui tu ri muih_u de nú'a te da 'yø't'ah_u ra 'bedi. Nsuh_u pa hingue xcrí thamfrih_u da zø'hø nú'a ra pa'a.

35 Ngue'a ma da njab_u ndunthi nú'u 'bui haburaza rá nguni ra ximhai, sta damfri da zø'hø ra pa, da nja ngu 'nara trampa da dama njot'i.

36 Hangue ndø'mh_u ne 'yaph_u ndunthi Aju_a pa da za gui c'oth_u de gatho nuya ya ts'ot'ø't'e ma da nja, ne pa njab_u da za gui 'buh_u xá hño ja rá thandi Nú'a To'o e bi Nja'i.

37 Ra Jesu mi xahna ya ja'i dega pa ja ra ndanija, ha nu dega xuui mi pa ja ra t'ø'hø 'bo Olivo.

38 Y gatho ya ja'i mi tsø'hø hyastho xi 'nitho ja ra ndanija pa mi øde nú'a mi mañ'a.

22

Ra nt'u'ti pa dra j_u ra Jesu

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

1 Ya mi ma da zø'hø ra pa de ra ngo dega pascua nú'b_u mi ts'i ra thuhme nsi rá nzoi.

2 Ya nda gá macja ne ya xahnate de ra ley mri 'ñu'ti pa hanja da za da hyo ra Jesu, pe himi tsa da g_u ngue'a mi tsu'u ya ja'i.

3 Nep_u de gue'a ra Satá bi yut'a ja rá mfeni ra Juda nú'a xqui thu'mbabi nehe ra Iscariote, 'na de nú'u 'ret'amayoho yá apostol ra Jesu.

4 Y nu'a bi ma bá c'a'tsa ya nda gá macja ne ya nda de ra nija pa bá ñ_uui'u hanja da za da 'yent'ua ra Jesu ja yá 'ye'u.

5 Ha nu'u xi bi johya ne bi hña'tuabi ra boja'a.

6 Hangue nu'á 'bestho xi mi honi hanja da za da da ra Jesu, ne bi huahna 'nara ora mi jo'o ya ja'i.

Ra nt'oxi nú'a bi zi ra Jesu co yá nxadi ante da du

(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1Co. 11:23-26)

7 Ne bi zø ra pa de ra ngo pa da ts'i ra thuhme nsi rá nzoi, gue'bu mi pe'tsi da tho 'nara t'udeti dega hñá'ti.

8 Nu'bu ra Jesu bi mehna ra Pedro ne ra Xuua ne bi 'ñembabi:

—Rí maha 'bet'ohu pa grí hocju ra hñuni de ra pascua ga tsihu.

9 Nepu nu'ú bi 'yambabi ne bi 'ñembabi:

—¿Habú guí ne ma grá hocje'a?

10 Nu'bu ra Jesu bi 'ñembabi'ú:

—Nu xcrí cuthu ja ra hnini gui nthehuni 'nara 'ñøhø di ha 'na 'bada ra dehe. Ne gui tenhu asta ja nú'a ra ngu habu da yat'i'a.

11 Ne 'ñembabihu nú'a to'o ra me ngu: “Ra Xahnate bá pehn'a ra noya ga eñ'ahé njaua: ¿Habú ja ra ngu xcá 'uegagui pa ga tsihe ra nt'oxi dega pascua co ma nxadi?”

12 Nepu nu'á ma da 'ñu't'ahu 'nara danga ngu maña ja ra tøngu, ya xa thoqui xá hño, ne ja gui hocjuni ra nt'oxi.

13 Nepu nu'ú bi ma bá nthëui gatho ngu nú'a xqui xipa ra Jesu. Ne ja bi hyocni'ú ra nt'oxi.

14 Y nu mi zø ra ora da ñuni'ú, ra Jesu co yá apostol bi hñudi mahyegui ja ra mexa.

15 Nepu nura Jesu bi 'ñembabi'ú:

—¿Xi stá ne ga tsihu mahyegui ra nt'oxi de ra pascua ngu dí 'buihabya, ante da zø ra ora ga tu!

16 Ngue'a nugui dí xi'ahu gue ya hinga ma ga yopa tsi ra nt'oxi de ra pascua ma'na'qui asta hinda zøhø nú'a ra pa grá tsihu nuni mahets'i habu brí manda Ajuá ma Dada.

17 Nepu nu'á bi gu ra vaso ne bi umba njamadi Ajuá ne bi 'ñembabi'ú:

—Na, tsihu 'ra 'na tsiqui grí gathohu.

18 Nugui dí xi'ahu gue ya hinga ma ga yopa tsi ra vinu dega obxi asta nú'a ra pa grá 'bahu nuni mahets'i habu brí manda Ajuá ma Dada.

19 Nepu nu'á bi gu ra thuhme ne bi umbabi njamadi Ajuá ne bi hecuabi'ú bi umbi, ne bi 'ñembabi:

—Guehna ma ndo'yo ma ga uni po rá ngue'ahu. Ora gui tsihu, gue'a 'nara feni de ma du.

20 Nepu de ya xqui uadi ra nt'oxi'ú, nu'á bi gu ra vaso, ne bi 'ñembabi:

—Nuna vinu guehna 'nara seña de ra 'ra'yo cohi xa t'øt'e co ma ji nú'a ma ga fani po rá ngue'ahu.

21 Y nubyá 'na de gue nú'ahu guí 'buhua con guequi ja ra mexa, ma gui dagaguihu.

22 Nú'a To'o e bi Nja'i, ya ri ne nuna ra 'ñu xa t'utuabi pa rí ma ja ra du, pe jhucate nú'a to'o ma da da'a!

23 Nepu nu'ú bi mudi bi 'ñámbabi 'na ngu 'na to'o nú'a mi ma da 'yøt'a njabu.

To'o ma'na ma da ndangui rá nsu

24 Nepu nu'ú bi mudi bi 'ñámbabi to'o de gue'ú mi ma da ua'a da ma.

25 Pe ra Jesu bi 'ñembabi'ú:

—Ya nda ri manda yá hnini ngu ya hmu, ha nuya hnini e'tsua yá nsu yá nda gue xi øt'e xá hño.

26 Pe nu'ahú hingue rí 'ñepi gui njahubu. Nu'a rí 'ñepi gui 'yøthu, nu'a da nja rá nsu de gue'ahu, mahyoni da notsi, ha nu'a tó'o da manda, mahyoni da nja ngu 'nara 'bego.

27 ¿To'o ma'na t'umba ra nsu, ha gue nú'a to'o da hñudi ja ra mexa, o nú'a to'o pepabi? ¿Ha hingue nú'a hudi ja ra mexa? Masque njabu, pe nugui drá 'bego de gue'ahu.

28 Nu'ahu hincá 'ueguehu de guequi masque xcá hyanthu ya ts'othogui nú'ú stá thogui.

29 Hangue nugui ma ga 'ra'ahu ri nsuhu dega nda, ngu ma Dada xa 'racagui ra nsu pa ga nda.

30 Ha nu xcrá nda, ma gui 'buhuni nehe con guequi, ne ga ñuñhu. Ne ja ma grá 'ra'ahuni ri hudihu nehe dega nda pa gui mandahu nú'ú 'ret'amayoho ya 'mái de ya ja'i de Israel.

Ra Jesu bi ma gue ra Pedro mi ma da gøni'a

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

31 Nehe ra Jesu bi 'ñembabi ra Simu Pedro:

—Nugue Simu, ra Satá xa 'yadi pa da hñac'a ri jamfrih, ne da 'yø't'ah, ngu ra trigo ora 'biqui.

³² Pe nugui stá apabi Ajuá ma Dada por gue'i, gue hinda 'medi ri jamfri. Ha nu xcri yopa ja ri jamfri, gui japi da zedi yá jamfri nehe nuy, ma'ra ri cu.

³³ Ha nura Simu bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, nugui dí 'bucua 'b, da ts'ix'a'i ra fadi, ga ma nehe, ha nu'b, da tho'i, dá thogui nehe.

³⁴ Ha nura Jesu bi 'ñembabi'a:

—Nugui dí xi'a'i nu'i Pedro, gue núbya dí nxuui ante da mafi ra menja ma gui ma hñu'qui gue hinguí pacagui.

Ra Jesu bi xipa yá nxadi gue ma dra t'ø'tua 'ñena 'nara 'yø't'ats'oqui

³⁵ Ra Jesu bi 'yambabi yá nxadi ne bi 'ñembi:

—Xi nú'b, dá pehn'ah, hingá hñaxa ri buxah nixi ri ncubojah nixi ri mponga zesthih, ¿ha gue bi nja te bi 'yø't'ah, ra 'bedi?

Nep, nu'á bi dadi ne bi 'ñena:

—Hina.

³⁶ Nep, nu'á bi 'ñembabi:

—Pe nubyá ha, dí xi'ah, gue nu' tó'o pe'tsa rá buxa ne rá ncuboja, dá hñats'i. Ha nu'a tó'o hingui pe'tsa rá huai, dá pa rá pat'i pa da dai.

³⁷ Ngue'a nugui dí xi'ah, gue mahyoni da njab, ngu manga ra Maca T'ofu de guequi hab, ena: “Nu'á ja ra uenda 'nara 'yø't'ats'oqui.” Ngue'a gathu nú'a xa nt'ofu de guequi pe'tsi da njab.

³⁸ Nep, nu'á bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'ihe, jaua yoho ya huai dí pe'tshe.

Ha nu'á bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Con sehe' yoho.

Ra Jesu bi 'yapabi Ajuá rá Dada nuni Getsemani

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹ Nep, nura Jesu bi bñni bi ma ngu mrá nzai pa ja ra t'ø'hø 'bo Olivo. Ne gathu yá nxadi bi deni'a.

⁴⁰ Ha nu mi zñni de guehni, bi 'ñembabi':

—'Yaph, ndunthi Ajuá pa gui tseth, ya ts'othogu nu stí 'ñep.

⁴¹ Nep, ra Jesu bi 'uegue de gue' ts' zi yab, pa bá ndandiñahmu bá apabi Ajuá rá Dada,

⁴² ne bi 'ñembabi:

—Ma Dada'i, 'b, gui nehma, gui 'ueca nuna thogui ma ga thogui, pe hindí ne gui 'yø't'e ngu nú'a ga nega, go da 'yø't'a ngu nú'a ri pahague.

⁴³ Nep, nuni hab, mi apabi Ajuá'a, bi zøhni 'nara enxε xqui 'ñehe de mahets'i pa bi umbabi ra ts'edi pa da zeta ra ts'othogui.

⁴⁴ Nu'á xi mi tu rá mui ndunthi de mi apabi Ajuá, pe ma'na mi apabi co ndunthi ra ts'edi asta mri xanthe, ne nuyá xanthe ngu myá danga tagui dega ji, mi tui ja ra hai.

⁴⁵ Nu mi uadi bi 'yapabi Ajuá'a, bi mengui pa hab, xqui zogui yá nxadi, ne bi zudi gathu xqui 'ñah, ngue'a ya xqui uent'i' co ra dumui.

⁴⁶ Ha nu'á bi 'ñembabi:

—¿Hanja xcá ahah? Nanja, ne 'yapabih, Ajuá pa gui tseth, ya ts'othogui.

Ra Jesu bi ju 'ñena 'nara be

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Ts'a mi ñau yá nxadi ra Jesu, bi zøhø xi ndunthi ya ja'i, ne nura Juda 'na de nú'u 'ret'amayoho ya nxadi, mbra 'bet'o de ja ya ja'i. Ne 'bestho bi uat'a hab, mi 'ba ra Jesu pa bi z'tsi'a.

⁴⁸ Nep, ra Jesu bi 'ñembabi:

—Juda, ¿ha gue co 'nara nts' tsi grí da Nú'a To'o e bi Nja'i?

⁴⁹ Ha nú'u mri 'ñoui ra Jesu mi hyandi te ma da nja bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'ihe, ¿ha gui ne ga xithe co ya huai?

⁵⁰ Y 'na de gue' bi menpa 'nara ntsequi 'nará 'bego ra danga nda gá macja ne bi dacua rá gu ra 'ñei.

⁵¹ Pe ra Jesu bi 'ñembabi':

—Hyeh, oguí øth, njab.

Nep, nu'á bi hñuxa rá 'ye ja rá gu nú'a ra 'bego, ne bi ñani 'bestho.

⁵² Nep, bi zofu nuyá nda gá macja, ne ya nda de ra ndanija, ne ya ndaxjua nda, gathu nú'u xqui 'ñehe pa e da zits'i'a, ne bi 'ñembabi'.

—¿Ha gue drá be pa e gui jugaguih, co ya huai ne ya za?

⁵³ Pe nú'bu ndí 'bui hyastho con gue'ahu ja ra ndanija, hinte gá 'yotcahu. Pe xibya, go xcuá ehú masque dega xuui pa gui jugaguihu. Ngue'a nuya ya orabya go ri orahu pa gui ndahu de guequi, ne ya orabya go ya ora pa da nda ra 'bexuui.

Ra Pedro bi gonga ra Jesu

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Nepu de guehni bi gu nts'ahni'u ra Jesu, ne bi zits'i ja rá ngu ra danga nda gá macja, ha nura Pedro mi 'befa dega zi yabutho, mri deni.

⁵⁵ Ha nu mi zonga ra Pedro ja rá ngu ra danga nda gá macja, xqui t'udi 'nara faspi ja ra patio, ne ja mi huhni 'raya ja'i mri mpa'ti, nehe ra Pedro ja bi hñuhni con gue'u.

⁵⁶ Y de guehni 'nara nxutsi rá 'bego ra danga nda gá macja nu mi hyandi gue mi huhni ra Pedro ja ra tsibi xi bi nu'ti'a ne bi 'ñena:

—Pode ne nuni ra dame go mri 'ñoui ra Jesu nehe.

⁵⁷ Pe nura Pedro bi gombabi nú'a ra nxutsi ne bi 'ñembi:

—Hina, hindí pađi to'o'a.

⁵⁸ Nepu hinga ya'a bi hyanda ma'na ne bi 'ñembabi:

—Pode ne'i go ngrí 'ñoui ra Jesu.

Ha nura Pedro bi 'ñena:

—Hina, hinga majuañi ndrí 'ño'be'a.

⁵⁹ 'Mefa de xqui thogui ngu 'na ora bi 'ñena ma'na ra ja'i:

—Majuani nuna 'ñohøni go mri 'ñoui'a, ngue'a nehni mfatho gue ra me Galilea.

⁶⁰ Nepu nura Pedro bi 'ñena:

—Dí xi'a'i gue nixi dí pađi nú'a guí ma.

Y nú'a ra ora de ts'a mi mangan njabu, bi mafi ra menja.

⁶¹ Nú'a ra ora'a bi ñegui ra zi Hmu Jesu pa bi hyanda ra Pedro, ha nura Pedro 'bestho bi zo rá mfeni de nú'a xqui xipabi desde rá mađi, xqui 'ñembabi: “Ante da mafi ra menja ma gui cøngagui hñu'qui.”

⁶² Hangué nura Pedro bi bøni pa thi, xi bá nzoni nts'edi.

Ya ja'i mi ø'tuatho ra nt'eni ra Jesu

(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³ Ha nuya ja'i nú'u to'o mri su ra Jesu xi mi ø'tua ra nt'eni ne mi na'mbabi'u.

⁶⁴ Y bi go'tua yá da co 'nara dutu ne mi umba ya mpe'ti, ne mi embabi'u:

—Xicaguihe xa to'o nú'a bi nap'a'i!

⁶⁵ Ne mi xipabi ndunthi ya ts'onoya.

Ra Jesu ja yá thandi ra hmunts'a nda gá xodyo

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Rá hyax'a bi munts'a ya ndaxjua nda ne ya nda gá macja ne ya xahnate de ra ley. Ne bi ts'ixa ra Jesu pa habu mi munts'a nú'u ya danga nda gá xodyo, y de guehni ja bá t'ambabini ne bi t'embabi:

⁶⁷ —Xicje, ¿ha gue xi majuañi go gue'i grá Cristo xuá mehn'a'i Ajuá pa gui nda?

Nepu nu'a bi dađi ne bi 'ñembabi'u:

—'Bu ga eñ'ahu gue go guequi, hingui camfriguihu.

⁶⁸ Ha nu'bu ga ø't'ahu 'raya nt'ani, hingui xicaguihu, ha nixi gui hyegaguihu.

⁶⁹ Pe nuya pa xa 'ñepu, Nú'a To'o e bi Nja'i ma da hñudi ja rá 'ñei Ajuá nú'a to'o bí pe'tsa gatho ra ts'edi.

⁷⁰ Nepu nu'ú bi 'yambabi'a ne bi 'ñembabi:

—Nu'bá, ¿ha gue go gue'i rá T'u'i Ajuá?

Ra Jesu bi dađi ne bi 'ñembabi'u:

—Haha, go guecagui, ngu xcá mañhubya.

⁷¹ Nepu nu'ú bi 'ñena:

—Pa te ma'ra ya testigo ga hoñhu gue nucsehu ya dá øhu nú'a bi ma!

23

Ra Jesu bi ts'ixa habu mi ja rá ts'utbi ra Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Y de guehni gatho nuya nda bi 'mai'u bi zixa ra Jesu ja ra Pilato.

² Y nuni ja bi mađini bi ñapabi'u ne bi 'ñena:

—Ya stá tsuhe nuna 'ñohø mi 'yoni mi u'ta ya ja'i gue hinda gut'a yá njut'i ja ra nda Cesa, nehe xa 'ñense gue go guehni ra Cristo xuá mehna Ajuá pa da nda, 'na.

³ Hangué nura Pilato bi 'ñembabi:

—¿Ha go gue'i grá nda de ya xodyo?

Ha nura Jesu bi dađi ne bi 'ñena:

—Haha, go guequi, ngu gá ma.

⁴ Ha nura Pilato bi 'ñembabi ya nda gá macja ne gatho ya ja'i:

—Hinte ma ts'oqui dí tsutuabi nuna ra 'ñøhø.

⁵ Pe nu'ú ma'na mi ñate nts'edi, ne bi 'ñena:

—Nuni go guehni xa 'ño xa 'yu'ta ya ja'i haburaza de ra hai Judea, bá fadi desde Galilea asta bi zøhø de guecua Jerusale.

Ra Jesu ja rá thandi ra Erode

⁶ Nu mi 'yøde njabura ra Pilato bi 'yambabi ya ja'i ua mrá me Galilea ra Jesu.

⁷ Y nu'ú bi 'ñena gue ja mrá menguni'a, hangue nura Pilato bi mēhni 'bestho'a ja ra Erode, ngue'a go gue'a mrá nda de ja ra hai Galilea, pe nú'ua ya pa'ua xqui zøhø ra Erode ne ja mi 'buhni Jerusale.

⁸ Nu mi hyanda ra Jesu ra nda Erode, xi bi johya'a ngue'a ya mi pe'tsa ndunthi ya pa xi mi ne da hyandi'a ngue'a xqui 'yøde xqui hma ndunthi de gue'a. Ne mi ne da hyandi da 'yøt'a 'nara milagro.

⁹ Y nu'á bi 'yamba ndunthi ya nt'ani, pe ra Jesu hinte bi dadi.

¹⁰ Ja mi 'buhni nehe ya nda gá macja ne ya xahnate de ra ley, y ma'na xi mi ñate'ua.

¹¹ Nepura nura Erode co yá soldado bi nthedetho de gue'a. Nepura bi 'yø'tua ra nt'eni bi hyete ngu 'ñena 'nara nda co 'nara hoga he mahotho. Nepura nura Erode bi yopa mēhna ra Jesu ma'na'qui pa ja ra Pilato.

¹² Ra Pilato ne ra Erode mri 'ñutsahma'ua, pe nú'a ra pa'a bi mádi'ua.

Ra Jesu bri dapa ya ja'i pa da hyo

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

¹³ Nepura nura Pilato bi zohna gatho ya nda gá macja ne gatho ya nda de ra hnini, ne gatho ma'ra ya ja'i,

¹⁴ ne bi 'ñembabi'ua:

—Nu'ahua go uá tsincahua nuna ra 'ñøhø guí eñhua gue 'ta ya ja'i, pe nugui stá ø'tua ya nt'ani ja ri thandihua, y xcá 'yøhua gue hinstá tsutua ni 'nara ts'oqui de nú'a guí mañhua xa 'yøt'e.

¹⁵ Nixi ra nda Erode himbá tsutuabi ni 'nara ts'oqui, hangue bá yopa pēhna ma'na'qui pa guecua. Ya nubyá gá pahua gue nuní hinte ma ts'oqui xa 'yøt'e pa gui ñaphua gue rí 'ñepi da tho.

¹⁶ Hangue nugui, hønse ma ga manda dra fet'i, nepura ga hegui.

¹⁷ Ra Pilato mi pe'tsi da hyegui 'nara 'yofadi cada ra ngo de ra pascua, ngue'a gue'a myá nzai nuya gobierhnu de Judea.

¹⁸ Pe gatho nú'ua ya ja'i mi 'buhni bi mudi bi dø ya hmafi ne bi 'ñena:

—Hindí nehe gui thøgue ra Jesu, go da thøgue ra Barraba.

¹⁹ Nura Barraba xqui jot'a fadi ngue'a xqui gaxa ya ja'i pa da 'ñøt'atuhni ja ra hnini, ne ngue'a xqui hñote.

²⁰ Pe nura Pilato go mi ne da hyegui ra Jesu, hangue bi yopa zofo ya ja'i ma'na'qui.

²¹ Pe nu'ú bi mafi ma'na nts'edi ne bi 'ñena:

—¡Nu'a dí xi'ahe, gue gui pont'i, gui pont'i!

²² Nurá hñu'qui bi 'ñembabi'ua ra Pilato:

—¿Hanja? ¿Te ma ts'oqui xa 'yøt'ni? Nugui hindí tsutua ni 'nara ts'oqui nú'a rí 'ñepi da tho. Dí xi'ahua gue ma ga manda dra fet'i, nepura ga hegui.

²³ Pe nu'ú bi dø ya hmafi ma'na'qui, ne bi ja bi 'yadi gue dra pont'i'a. Ne co yá hmafi nú'ua ya nda gá macja ne ma'ra ya ja'i, bi zua yá ts'edi ngu mi ne'ua.

²⁴ Hangue nura Pilato bi 'yø'tua nú'a myá hne'ua.

²⁵ Hangue go bi hyegui nú'a ra 'ñøhø xqui 'yadi ya ja'i, nú'a mrá thuhu Barraba xqui jot'a fadi ngue'a mrá daga 'yøt'atuhni ne mrá hyote. Ha nura Jesu bi t'ent'ua yá 'ye ya ja'i pa da hyo.

Bi ts'ixa ra Jesu pa dra pont'i

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

²⁶ Y de bi ts'ixa ra Jesu pa dra pont'i, de má 'ñu bi nthēui 'nara 'ñøhø mrá me Cirene mrá thuhu ra Simu xqui menga ja ra mbonthi, go gue'a bri japi bi duxa ra pont'i ne bi 'mēfa de ja ra Jesu.

²⁷ Ne mri deni ndunthi ya ja'i, y ndunthi ya 'bēhñā xi mi zoni ne mri mantho'ua por gue'a.

²⁸ Pe ra Jesu bi hyandi'ua ne bi 'ñembi:

—Nu'ahua 'bēhñāhua me Jerusale, ogui zoñhua por guequi, nzonihua de gue'asēhua ne por gatho ri bātsihua,

29 ngue'a ma da zø ra pa da 'ñena ya ja'i: "Rá mat'a Ajuá nú'ú to'o hinxa me'tsa ni 'nara b̄atsi nixi xa nz̄ú."

30 Y nuya pa'ú ya ja'i ma da mafi ne da 'ñembabi ya d̄anga t'øhø ne ya t'úca t'øhø: "Yøt'e pa gui cobgahe pa hinda z̄ucaguihe rá cue Ajuá."

31 Xi majuani ma da thogui'ú ya ts'othogui, ngue'a nu'b̄ú nuguí dí sufri ha hinte ma ts'oqui dí tu, xihm̄a nú'ú tu ya ts'oqui.

32 Nehe bi ts'ixa má yoho ya 'ñøhø nú'ú xqui t'ε'mbi da tho nehe ngue'a 'namyá nduts'oqui. Bi ts'its'i pa da tho mahyεgui co ra Jesu.

33 Ha nu mi zønga ja 'nara zi t'øhø rá thuhu Ñaxmadu, ja bri pont'ini ra Jesu co nú'ú má yoho ya 'ñøhø, 'na bri 'ba'ma ja rá 'ñei, ha nu'a ma'na ja rá ngah̄a.

34 Y nu de mi z̄uhni ra Jesu ja ra pont'i, nu'á bi 'ñena:

—Ma Dada'i, pumbabi gatho nuȳú ya ja'i bi 'yøtca njaua, ngue'a nuyá hinguí pađi nú'a øt'e.

Ha nú'ú ya soldado mi 'b̄uhni bi ma ra t̄ah̄a'ú pa da nu to'o gue'a da d̄ah̄a 'na de nuyá he ra Jesu.

35 Y ndunthi ya ja'i mi 'bahni bi hyandi bri pont'a ra Jesu, ne asta ya nd̄a gá xodyo mi øtbuhlatho de gue'a ne mi ena:

—Ma'ra h̄a, bi pøhø, pe nu'b̄ú xi majuani go guehni ra Cristo xuá m̄ehna Ajuá pa da nd̄a, dí ne ga hanth̄abya da mpøhøse.

36 Nehe nuya soldado mi øtbuhlatho de gue'a, mi umbabi ra ju'tsa vinu pa da zi,

37 ne mi embabi'ú:

—'B̄ú xi majuani go gue'i grá Nd̄a de ya xodyo, mpøhøse núbya x̄a.

38 Ne xqui thøtua ja rá ñ̄a ra pont'i 'nara t'ofø xqui t'ofø dega griego, ne dega lati, ne dega ebreo, mi ena njaua: "Go guehna ra Nd̄a de ya xodyo."

39 Nep̄ú 'na de gue nú'ú ya nduts'oqui xqui 'bont'i nehe mahyεgui, bi ñ̄ama'ñ̄ú de gue'a ne bi 'ñembabi:

—'B̄ú xi majuani go gue'i grá Cristo xuá m̄ehn'a'i Ajuá pa gui nd̄a, mpøhøse ne pøhøguihe.

40 Pe nú'a ma'na ra nduts'oqui xqui 'bont'i nehe, bi z̄ú nú'a bi ñ̄ama'ñ̄ú, ne bi 'ñembabi:

—¿Ha hinguí tsu Ajuá pa gá m̄anga njab̄ú?

41 Guí nu gue dí sufrih̄ua mahyεgui, pe nujá rí 'ñepi ga sufrih̄u pa ga juth̄ú nú'a stá øth̄ú, pe nuni ra 'ñøhø hinxa 'yøt'a ni 'nara ts'oqui.

42 Nep̄ú nu'á bi 'ñembabi ra Jesu:

—Gui bengagui nu xcrí hudi ja ri hudi dega h̄manda.

43 Ra Jesu bi dađi ne bi 'ñembabi:

—Nuguí dí xi'a'i gue núbya 'bestho ma gui 'b̄ú con guecagui nuni mahets'i.

Ra Jesu bi du

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

44 Y ngu mi nde ma pa bi 'm̄exuui maxøgue ra ximhai, pa asta ngu nz̄unga h̄ñu nde,

45 ngue'a nura hyadi himbi yot'i, ha nura d̄anga x̄úni dutu mi naxa mbo ra nd̄anija pa mi cot'a hab̄ú ma'na xmá nsunda, bi xøgue desde mañ̄a asta rí ga'ti.

46 Nep̄ú ra Jesu bi ñ̄a nts'εdi ne bi 'ñena:

—Ma Dada'i, nubyá dí εnt'a'i ma te ja ri 'yε.

Ne mi uadi bi m̄anga njab̄ú, 'bestho bi du.

47 Ha nu mi hyanda njab̄ú ra nd̄a gá soldado bi xøcambeni Ajuá ne bi 'ñena:

—Xi majuani nuna 'ñøhøni hinte ma ts'oqui mi tu.

48 Gatho nú'ú ya ja'i mi 'bahni de mi uadi mi hyanda gatho nú'a xqui nja, bi ma de guehni co ndunthi ra dum̄ú.

49 Pe gatho nú'ú ya ja'i myá m̄pađi ra Jesu, ne 'raya 'b̄ehñ̄a xqui d̄eni desde Galilea, bi gohi zi yab̄atho mi handa gatho nú'a bi nja.

Ra Jesu bi t'agui

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

50 Mi 'b̄ú 'nara 'ñøhø xi mrá hoja'i mrá thuhu ra Jose, mrá mengu de ra hn̄ini Ari-matea de ra hai Judea. Nu'á mrá nd̄a nehe de ra hmunts'a nd̄a gá xodyo.

51 Pe nu'á mi tø'mi da hyandua rá h̄manda Ajuá, hangue nu'á himbi ne bi

mfaxui yá mindaui ngu nú'a xqui ncohi'ua ja yá hmunts'i.

⁵² Hangue nu'á bi ma bá c'a'tsa ra Pilato pa bá apabi ra nsequi da 'yacua rá ndo'yo ra Jesu.

⁵³ Nepu bi ca'ma ja ra pont'i, bi mant'a co 'nara hoga dutu, ne bá pɛgui ja 'nara 'ra'yo nt'agui nú'a xqui thoca ja 'nara medo, y ja nú'a ra nt'agui'a hinxqui nt'aguini ni 'nara ja'i.

⁵⁴ Y nura pa'a go mrá pa dega nthoqui, ne ya mi ma da madi ra pa dega tsaya.

⁵⁵ Ha nuya 'behña nú'u xqui dena ra Jesu desde Galilea bi ma pa bá handa habu xqui t'agui ra Jesu ne hanja xqui 'becuabi rá ndo'yo.

⁵⁶ Ha nu mi menga ja yá ngu'ua, bi hyoca 'raya hoga ñuni ne 'raya njots'i. Y bi ntsaya'ua nú'a nsabdo ngu mi mangua ra ley.

24

Ra Jesu bi yopa nte de ra du

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

¹ Ra madi pa de ra semana nú'a ndomingo mi xudi xi 'nitho nú'u ya 'behña bi ma pa ja ra nt'agui ne bi hñaxa nú'a ra hoga ñuni xqui hyoqui'ua, ne bi meui ma'ra yá mi'behñaui.

² Y nu mi zoni'ua bi zadi xqui t'ent'a nú'a ra do xqui jothma ra nt'agui.

³ Ne bi yat'i ja ra nt'agui'ua pe himbi zatuani rá ndo'yo ra zi Hmu Jesu.

⁴ Ne nu'ú xi bi du yá mui ne himi pa te da 'yot'ua, ne mi damfri'ua bi hyandi mi 'bahni yoho ya 'ñohø xqui hñe t'axi asta mri huexqui.

⁵ Pe nu'ú co ra ntsu bi ñe'mitho, himbi guxa yá da. Ha nú'u ya 'ñohø bi 'ñembabi'ua:

—¿Hanja e guí hoñhua ja ya nt'agui nú'a te?

⁶ Hinjo'oua, ya xa yopa nte. Beñua nú'a bi xi'ahua nú'bu nguí 'buhua Galilea.

⁷ Bi 'ñeñ'ahua gue Nú'a To'o e bi Nja'i mi pe'tsi da t'ent'ua ja yá 'yε ya ts'oja'i nú'u to'o mi ma da pont'i'a, pe rá hñupa mi ma da yopa nte'a de ra du.

⁸ Hangue nu'ú bi beni 'bestho de nú'u ya noya xqui xipa ra Jesu.

⁹ Ha nu mi menc'ua de ja ra nt'agui bi ma bá xipa gatho nú'u 'ret'ama'ra ya apostol ne gatho ma'ra nú'u to'o mri denhma ra Jesu.

¹⁰ Nú'u to'o bi hñá'tsua ra noya ya apostol go ra Maria Magdalena ne ra Juana ne ra Maria rá nana ra Cobo, ne nú'u ma'ra ya 'behña.

¹¹ Pe nuyá apostol ra Jesu himbi gamfri'ua, ne bi 'ñembabi nú'u ya 'behña gue xqui 'be yá mfeni.

¹² Pe ra Pedro bi nest'ihhi bá c'a'tsa ra nt'agui, y nu mi zoni'a bi ndoqui bi hyanda mbo ra nt'agui gue hønse nú'a ra dutu xqui 'bant'a ra Jesu mi 'bonga 'na lado. Y nu'á bi menga habu mi 'bui, ne himi padi te da beni de nú'a xqui nja.

Yoho yá nxadi ra Jesu mri ma pa ja ra hnini Emaú

(Mr. 16:12-13)

¹³ Guet'a ra pa'a yoho yá nxadi ra Jesu mri ne ra 'ñu mri ma pa ja ra hnini Emaú, mi pe'tsa ngu 'ret'ama'ra kilometro rá ñabu de Jerusale.

¹⁴ De mri ne ra 'ñu mi mpetue de gatho nú'a xqui nja.

¹⁵ Ha de ts'a mri mpetue de nú'a xqui nja, ra Jesu bi zadi'ua ne bi ncompauí má 'ñu.

¹⁶ Ne masque mri 'ñoui'ua pe himbi za bi badi'ua ua go mi gue'a.

¹⁷ Ha ra Jesu bi 'yambabi'ua ne bi 'ñembi:
—¿Te rá 'be guí 'yo má 'ñu guí mañhu?
¿Hanja guí tu ri muihu?

¹⁸ 'Na de gue'ua mrá thuhu ra Cleofa bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Gatho ya ja'i padi nú'a bi nja nuni Jerusale de nuya pabya. ¿Hanja hinte xcá padigue?

¹⁹ Nepu ra Jesu bi 'ñembabi:

—¿Te 'be'a xa nja?

Y nu'ú bi 'ñembabi:

—Ha hincá 'yøde de ra Jesu me Nasare, gue'a mi 'nará 'mehni Ajuá, ne mi hanpa rá ts'edi'a pa mi ña ne pa mi øt'a ya danga t'øt'e ja yá thandi ya ja'i ne Ajuá.

²⁰ Ha nuya nda gá macja ne nú'u ma ndahu de ma hninihu bi gu ne bi 'yent'ua ja yá 'yε ra Pilato pa bi manda da tho'a ja 'nara pont'i.

21 Nuje ndí beñhe ne ndí tømhe gue go gue'a mi ma da ñanj_u nú_u dyá me Israel_u, pe xi núbya ya pe'tsa hñu pa xa du.

22 Ha 'raya 'behñ_a de guecje bi ma max-udi xi 'nitho ja ra nt'agui pa bá c'a'tsi, nep_u picaguihe ena gue ya himi 'beni rá ndo'yo ra Jesu.

23 Ne ena gue xqui hyanda 'raya enx_e nú_u bi xipi gue ya xqui yopa nte de ra du.

24 Ne de gue'a bi ma 'rama compahe pa bá c'a'tsa ra nt'agui y eñ_u gue bi z_udi ngu nú'a xqui m_anga ya 'behñ_a, ne eñ_u nehe gue nixi gue'a himbi hyanda ra Jesu.

25 Nep_u ra Jesu bi 'ñembabi_u:

—¿Hanja hinxcá beñ_u nú'a xcá hñe'th_u ja ra Maça T'of_o, ne hanja hinxcá camfrih_u nú'a bi m_anga yá 'm_ehni Aju_a?

26 ¿Ha gue hingue mi mahyoni da thogui njab_u ra Cristo nú'a xuá m_ehna Aju_a pa da nd_a, nep_u da yopa menga mahets'i pa da t'umba rá hudi dega nsu?

27 Nep_u nu'á bi m_udi bi xipabi_u nú'a m_anga ra Maça T'of_o hab_u m_a de ra Cristo nú'a rá 'm_ehni Aju_a pa da nd_a, desde ra m_udi t'of_o de ra Moise ne gatho nú'a bi m_anga ma'ra yá 'm_ehni Aju_a.

28 Ha nu mi z_oni nú'a ra hnini hab_u mri ma'_u, ra Jesu bi 'y_ot'e ngu mi ma da thogui-itho.

29 Nep_u nu'á bi z_ami da 'ñoxi con gue'a ne bi 'ñembabi:

—Cohi con guecje, ngue'a ya bi nde ne ya ma da nxuui.

Ha nura Jesu bi y_ut'i ja yá ngu'a pa da gohi con gue'a.

30 Ne nu'á bi hñudi ja ra mexa pa da nt'oxi. Nep_u ra Jesu bi g_u ra thuhme ne bi japabi, ne bi heque pa bi umbabi_u.

31 Nú'a ra ora'a bi ba_udi'ue gue go mi gue'a ra Jesu, pe nu'á 'bestho bi 'm_editho de gue'a.

32 Ne mri 'ñembabi_u:

—¿Ne xi majua_uni ndí tsah_u 'nara johya ja ma corasoh_u nú'b_u mi xicaguih_u má 'ñu de ra Maça T'of_o!

33 Nep_u nu'á 'bestho bi g_u yá 'ñu bi menga pa Jerusale. Ne ja bi z_udini nú'a 'ret'ama'ra ya apostol xqui munts'i ne ma'ra ya nxadi.

34 Ne bi t'embabi nú_u yoho:

—Xi majua_uni xa yopa nte ma zi Hmuh_u, ngue'a ra Simu bi hyandi, ne xa xicaguihe.

35 Nep_u nú_u yoho bi metuabi nú'a xqui nja ja ra 'ñu, ne hanja bi ba_udi'ue ra Jesu nura ora mi hyeca ra thuhme.

Ra Jesu 'bahni madetho de yá nxadi
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

36 Ts'a mi ñatho de nú'a xqui hyandi_u ne nú'a xqui nja, mi damfri_u ra Jesu mi 'bahni madetho de gue'a, ne bi 'ñembabi:

—'Buh_u te rá 'ñentho.

37 Pe nu'á xi bi ntsu, ne mi hu yá m_ui gue mi handa 'nara thedi.

38 Pe ra Jesu bi 'ñembabi:

—¿Hanja guí tsuh_u? ¿Pa te guí beñ_u ja ri mfenih_u njab_u?

39 Hyandga ma 'y_eh_u ne ma ua, go guecagui drá Jesu. Thangaguih_u ne hyandgah_u xá hño, ngue'a 'nara nd_ahi hingui pe'tsa ra ngø nixi ra ndo'yo ngu guí hanth_u dí pe'tsi.

40 Y nu mi uadi bi m_anga njab_u, bi 'ñutuabi_u yá 'y_e ne yá ua.

41 Pe nu'á himi tsa da gamfri ngue'a ngu xqui mpumfri_u co ra johya, ne himi pa_udi te da beni_u. Nu'b_u nu'á bi 'ñembabi_u:

—¿Ha gue ja te ga tsih_u?

42 Nep_u nu'á bi umba 'na x_eni ra hua xqui hñaxi, ne 'na x_eni ra t'afi dega colmena.

43 Y nu'á bi hñani ne bi zi de ja yá thandi_u.

44 Nep_u bi 'ñembabi_u:

—Ya stá thogui nú'a dá xi'ah_u nú'b_u ndí 'b_ui con gue'ah_u, ngue'a mi mahyoni da njab_u gatho nú'a xa nt'of_o ja rá ley ra Moise, ne nú'a bi m_anga ma'ra yá 'm_ehni Aju_a, ne nú'a m_anga ja ya Salmo.

45 Nep_u nu'á bi xipabi_u nú'a m_anga ra Maça T'of_o pa bi za bi zo yá mfeni,

46 ne bi 'ñembabi:

—Njaua xa nt'of_o gue ra Cristo nú'a xuá m_ehna Aju_a pa da nd_a, mi mahyoni da du, ne rá hñupa mi mahyoni da yopa nte de ra du.

47 Y nehe ena gue co rá ts'edi de rá thuhua ma da hm_a de gue'a gatho rá ng_uni ra ximhai, da m_udi de guecua Jerusale da ts'of_o ya ja'i gue da ñobri pa dra pumba yá ts'oqui.

48 Y nu'ah_ubya, ma guí damaju_unih_u de nuya ya t'øt'e xcá hyanth_u.

⁴⁹ Y nuguí ma ga pɛhn'a'ihɯ ra M̄aca Ndahi nú'a xa ña't'ahɯ ma Dada. Pe ja da cohɯua ja ra hnini Jerusale asta hingui hñãñhɯ nú'a ra ts'ɛdi'a ma dua ehe de mahets'i.

Ra Jesu bi ma mahets'i

(Mr. 16:19-20)

⁵⁰ Nepɯ ra Jesu bi zixa gatho yá apostol bi bɔni de ra hnini Jerusale pa rí ma'ɯ ja 'nara zi t'ɯca hnini rá thuhu Betania, y nu'á ja bá jɯxni yá 'yɛ pa bi japabi'ɯ.

⁵¹ Y nu mi uadi bi japabi'ɯ, nu'á bi 'uegue de gue'ɯ, bi ts'its'i pa mahets'i.

⁵² Y nu'ú 'mɛfa de xqui xɔcambeni ra zi Hmu Jesu, bi mengui'ɯ pa Jerusale co ndunthi ra johya.

⁵³ De guehni nzantho mi 'bui ja ra ndañija mri xɔcambeni Ajuã. Njabɯ gue'a.

NSANJUA

RA MACA HOGA T'ØDE NÚ'A BĪ 'YOFO NSANJUA

Ra Noya nú'a mi 'buhui Ajuā bi e bi njā'i

¹ Ante da nja mahets'i ne ra ximhai, nú'a to'o go ra Noya ya mi 'bui, y nu'á mi 'buhui Ajuā, ne nu'á go gues'e'a Ajuā.

² Rá mudi mi othotho gatho nú'a te ja, pe nú'a to'o go ra Noya ya mi 'buhui Ajuā.

³ Y Ajuā bi 'yent'ua ja rá 'yē'a pa go bi hyoca te gatho ja; y nu'bu nú'á hinte xa hyoqui, nu'bá hinte di jahma.

⁴ Ne go gue'a to'o ri unga ra te pa nzantho, ne go gue'a ra ñot'i nú'a ri yo'tua yá mfeni ya ja'i.

⁵ Ha nura ñot'i'a, ri yot'a ja ra 'bexuui, ne nura 'bexuui hinxa za xa ntate.

⁶ Mi 'bui 'nara 'ñøhø mrá thuhu ra Xuua bá pēhna Ajuā pa da zofo ya ja'i.

⁷ Ne nu'á bá 'behni pa da damajuani de nú'a ra ñot'i, pa da gamfrihma gatho ya ja'i ngue'a go mri damajuani'a.

⁸ Ra Xuua hingo mi gue'a ra ñot'i, hønse bá 'behni pa da damajuani de ra ñot'i.

⁹ Nú'a to'o go ra ñot'i xi majuani, bá ehe de guecua ja ra ximhai ne go gue'a ri yo'tua yá mfeni gatho ya ja'i.

¹⁰ Nú'a to'o bi hyoca ra ximhai, ja bi 'ñe bi 'mæcua ja ra ximhai, pe nuya ja'i himbi badi ua go mi gue'a to'o bi hyoca ra ximhai.

¹¹ Bá ehma de guecua ja rá ximhai'a, pe nuya mengu rá hai himbi numansu'a.

¹² Pe nu'bu tó'o bi numansu ne bi gamfribi rá thuhu'a, nu'á bi umbabi ra ts'edi pa bi mbatsi de Ajuā.

¹³ Ha nú'bu to'o gatho xa gamfri'a, ya xa yopa 'mai ma'ra'yo, hingue dega ji, nixi dega ngø, nixi de rá paha 'nara 'ñøhø, hønse Ajuā go gue'a xa 'yøt'e pa xa yopa 'mai.

¹⁴ Nú'a to'o ra Noya bá e bi njā'i, ne bi 'mai con guecju, ne xi mrá hoja'i, ne nzantho mi mangua nú'a majuani. Ne dá handuahe rá nsunda'a, go gue'a rá nsunda Ajuā ra Dada nú'a pē'tsa rá 'ra T'bu nehe.

¹⁵ Hangué nura Xuua bi damajuani de gue'a ne bi ña nts'edi bi 'ñena:

—Go gue'a nú'a ndí xi'ah_u, gue 'mefa de gueque mi ma da 'ñehe ma'na, nú'a ma'na ja rá nsu, ngue'a nú'a ya go mi 'bui rá mudi de gueque.

¹⁶ Gathoguih_u stá hañh_u de yá hño'a, ne hinhya'm_u ri 'betcah_u rá hñoja'i'a.

¹⁷ Ha nu Ajuā xqui hñuxa ra Moise pa go bi 'ñutcah_u tengu rá ley'a, pe nubyá bá pēhna ra Jesucristo pa bá hancah_u rá hñoja'i, ne nú'a go gue'a bi 'ñudi gatho maxøgue nú'a majuani.

¹⁸ Hinhya'm_u to xa hyanda Ajuā ra Dada, pe nurá hmaça 'ra T'bu'a bi 'ñutcah_u tengu rá 'mai'a.

*Ra Xuua Xi'tsate bi ma de ra Jesucristo
(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)*

¹⁹ Ha nuya ndā gá xodyo mi 'buhni Jerusale bi mēhna 'raya macja ne 'rayá mfats'i'bu nú'bu mi t'embi ya levita, pa da c'a'tsa ra Xuua pa da 'yambabi ua go mi gue'a ra Cristo nú'a mi ma da mēhna Ajuā pa da ndā.

²⁰ Ha nura Xuua bi mangua nú'a majuani, himbi ncøni ne bi 'ñena:

—Hina, hingo guecagui drá Cristo.

²¹ Nep_u nu'ú bi 'ñembabi:

—Nu'bú ¿to'o'i? ¿Ha gue go gue'e grá badi Elía?

Nu'bú ra Xuua bi 'ñena:

—Hina, hingo guecagui.

Ha nu'ú bi yopa 'ñembabi ma'na'qui:

—¿Ha gue go gue'e rá danga 'mēhni'i Ajuā nú'a ma da 'ñehe?

Ha nu'á bi dadi ne bi 'ñena:

—Hina.

²² Ha nu'ú bi 'ñembabi:

—Nu'bú ¿to'o'i ne te ri 'be'figue? Xi da xicje pa ma ga xiphe nehe nú'bu to'o bá pēncahe.

²³ Ha nura Xuua bi 'ñembabi'bu:

—Nuga, hønse 'nadrá 'mēhni pa ga mangua ja ra mbonthi nú'bu ya noya bi mangua ra badi Isaía ne bi 'ñena: “Juañh_u rá 'ñu ra Zidada.” Hangué dí xi'ah_u, ntsø'mh_u, ngue'a ya xa 'ñep_u pa da ndā.

²⁴ Ha nuya ja'i xqui 'behni myá fariseo'bu.

²⁵ Hangué nu'ú bi 'yambabi ra Xuua ne bi 'ñembabi:

—'Bu hingo gue'e grá Cristo, nixi grá badi Elía, nixi rá danga 'mēhni'i Ajuā nú'a ma da 'ñehe, nu'bú ¿hanja guí xi'tsate?

26 Ha nura Xuua bi dadi ne bi 'ñena:

—Nuga bá 'bencagui pa ga xi'ts'a'ih_u co ra dehe. Pe 'bui 'na con gue'ah_u nú'a nixi guí p_utua rá 'b_efi.

27 Go gue'a bra 'b_efa de gueque, ne ma'na ra dangui rá nsu de gueque, nixi dí 'ñepqui ngugui ga xo'tua rá nthasthi de yá thiza'a.

28 Njab_u bi m_anga ra Xuua nuni ri'nandi de ja ra d_athe Jordá ja ra hai Betabara hab_u mi xi'tsate'a.

Ra T'uca Deti nú'a bá p_ehna Aju_a

29 Nurá hyax'a ra Xuua bi hyanda ra Jesu mbra e da z_udi ne bi 'ñembabi ya ja'i:

—Ndi, hyanth_u núni bá p_ehna Aju_a, nja ngu 'nara zi t'uca deti nú'u tho dega hñ_a'ti, y go guehni pu'tua yá ts'oqui ya ja'i.

30 Ne go guehni ndí xi'ah_u mi ma da 'ñehe 'm_efa de gueque ne ma'na ra dangui rá nsu, ngue'a ya go mi 'b_uini rá m_udi de gueque.

31 Nuga hindí p_utuahm_a tengu rá 'b_efini, pe bá 'bencagui ga xi'ts'a'ih_u co ra dehe pa njab_u gatho'ih_u gyá me Israelh_u da za gui p_ah_u gue go guehni ra Cristo xpá m_ehna Aju_a pa da nd_a.

32 Nehe ra Xuua bi m_a de nú'a te xqui nja ne bi 'ñena:

—Nuga dá handa ra M_aca Nd_ahi bá c_ai de mahets'i ngu 'nara zi domitsu, e bi z_udini.

33 Nuga hindí p_utuahm_a tengu rá 'b_efini, pe nú'a to'o bá p_encagui ga xi'ts'a'ih_u co ra dehe go gue'a bi 'ñengagui: “Ma gui hyanda ra M_aca Nd_ahi dua c_ai de mahets'i, e da z_udi 'nara zi 'ñ_oh_o pa da 'm_ahui, y nu'á go gue'a ma da xi'ts'ah_u dega M_aca Nd_ahi.”

34 Nuga stá handi hangue drí damaju_uni gue go guehni rá T'uc_a Aju_a.

Yá m_udi nxadi ra Jesu

35 Ha nurá hyax'a ra Xuua mi 'bahni ma'na'qui co yoho yá nxadi.

36 Nep_u bi hyanda ra Jesu mi 'yoni ne bi 'ñena:

—Ndi, hyanth_u núni bá p_ehna Aju_a, nja ngu 'nara zi t'uca deti nú'u tho dega hñ_a'ti.

37 Ha nú'u yoho yá nxadi ra Xuua mi 'y_ode njab_u, 'bestho bi d_eni'ra Jesu.

38 Nep_u nura Jesu bi mp_ants'i ne bi hyandi mri d_eni'ra ne bi 'ñembabi:

—¿Te 'b_e grí 'ñeh_u?

Ha nu'ú bi 'yambabi ne bi 'ñembabi:

—Xahnate, ¿hab_u guí 'b_uigue?

39 Nu'bú nu'á bi 'ñembabi:

—Maha pa gui p_ah_u hab_u dí 'b_ui.

Y bi m_eui'ra pa bi b_adi hab_u mbi 'b_ui'a. Bi z_oni ngu nz_unga 'r_et'a ne bi 'm_ahuini gatho ra pa.

40 Ha nú'u yoho ya nxadi xqui 'y_ode nú'a bi m_anga ra Xuua ne xqui d_ena ra Jesu, 'na de gue'u mrá thuhu ra Andre ne mrá cu ra Simu Pedro.

41 Nú'a ra Andre'a bi ma bá d_ama c'a'tsa ra Simu Pedro ne bi 'ñembabi:

—Stá hanthe ne stá p_ahe ra Cristo nú'a xpá m_ehna Aju_a pa da nd_a.

42 Nep_u bi zits'i'a pa hab_u mbi 'b_u ra Jesu. Ha nura Jesu mi hyanda ra Simu bi 'ñembabi'a:

—Nu'i grá Simu rá t'uc'i ra Joná. Nubyá go dí hup'a'i grá Pedro. —Nú'a ra thuhu'a rí b_oni da 'ñena 'nara do.

Ra Jesu bi zofo ra Lipe ne ra Natanael pa dyá nxadi

43 Ha nurá hyax'a ra Jesu mi beni da ma pa Galilea, pe 'm_et'o bi ma bá c'a'tsa ra Lipe ne bi 'ñembabi:

—Bá ehe tengagui pa ma nxadi'i.

44 Ha nura Lipe mrá me Betsaida hab_u mrá mengu ra Andre ne ra Pedro.

45 Nep_u nura Lipe bi ma bá c'a'tsa ra Natanael ne bi 'ñembabi:

—Stá hanthe ne stá p_ahebya ra Cristo nú'a mi ma da m_ehna Aju_a pa da nd_a ngu bi 'yofo ra Moise ja ra ley ne ngu bi 'yofo ma'ra yá 'm_ehni Aju_a maya'b_u, ne go gue'a ra Jesu rá t'uc' ra Jose ra me Nasare.

46 Ha nura Natanael bi 'ñembabi:

—P_ode hinda za da b_onga 'na xi di ja rá nsu nuni Nasare.

Nu'bú ra Lipe bi 'ñembabi:

—Maha pa gui hyandi 'b_u hingui camfri.

47 Ha nura Jesu mi hyanda ra Natanael bra e da z_udi bi 'ñena:

—Ndi, hyanth_u go guehni 'nara me Israel, nuni xi maju_uni camfri Aju_a, y hingrá hyate.

48 Nu'bú nura Natanael bi 'ñembabi ra Jesu:

—¿Hanja guí p_acagui?

Ha nura Jesu bi 'ñembabi'a:

—Himi xi'atho ra Lipe pa e gui c'a'scagui, dá hant'a'i nguí 'bai ja rá ua 'nara 'bai gá igo.

49 Nu'bu ra Natanael bi dadi ne bi ñembabi:

—Xahnate, nu'i go gue'e xi majuaní rá T'u'i Ajuá, ne go gue'e grá Nda de ya me Israel.

50 Nepu nura Jesu bi dadi ne bi ñembabi:

—¿Ha gue guí camfrigui hõnse ngue'a dá xi'a'i gue dá hant'a'i ja rá ua ra igo? Ma gui hyanda ma'ra ya t'õt'e ma'na dya dangui de nú'a dá xi'a'i.

51 Ne bi ñembabi'u:

—Xi majuaní dí xi'ahu gue ma gui hyanthu da xogui mahets'i, ne gui hyan-duahu yá enxe Ajuá di pòts'e ne di cai nuua habu di 'bui Nú'a To'o e bi Nja'i.

2

'Narant'hati nuni Ncaná de ra hai Galilea

1 Rá dat'mani bi nja 'nara nthati nuni ja ra hnini Ncaná de ra hai Galilea, ne xqui zõni de guehni rá naná ra Jesu.

2 Nehe ra Jesu bi zõni de guehni co yá nxadi ngue'a bi ts'ohna ja ra nthati.

3 Ne de mi 'buhni'a, bi thegue ra vinu, ha nurá naná ra Jesu bi ñembabi'a:

—Ya bi thegue ra vinu.

4 Ha nura Jesu bi ñembabi rá naná:

—¿Pa te go guí xicagui? Gue nuga ri 'beta ma ora pa da hneca ma ts'edi.

5 Nepu nurá naná'a bi ñembabi nú'u to mi faste ja ra ngo:

—'Yõthu gatho nú'a da xi'ahani.

6 Ne mi tihni 'rato ya danga mpothe dega do xqui t'ehni pa mi õt'a ra nt'axqui ya xodyo ngu myá nzai'u. Ne cada 'na de nú'u ya mpothe mri ñenga yoho o hñu xõni ra dehe.

7 Nepu nura Jesu bi ñembabi nú'u to'o mi 'yoni mi faste:

—Ñu'tshu ra dehe nuya ya mpothe.

Ha nu'á bi xit'a ra dehe asta habu bi ñuts'i.

8 Nepu ra Jesu bi ñembabi'u:

—Nubyá, 'ya'tshu ts'u ne hñá'tsuahu ra nda de nuna ra ngo.

Nu'bu nu'á bi 'yõt'a ngu nú'a bi sipabi'u.

9 Ha nú'a ra nda de ra ngo bi zamacuhi nú'a ra dehe xqui t'õt'e da mvinu, y nu'á himi padi habu xqui ñehe nú'a ra vinu, hõnse nú'u ya maste xqui 'ya'tsa ra dehe, go

gue'u mi padi. Hangué nura nda de ra ngo bi zohna nú'a ra navio mi õt'ango,

10 ne bi ñembabi:

—Nzantho nú'u to'o õt'ango, 'met'o ri unga nú'a ra vinu xá cuhi, nepu de ya sta niña co ra vinu nú'u to'o xa ts'ohni, ja da t'umba nú'a hingui cuhi. Pe nu'i, xcá p'e'tsta ra hoga vinu ne hinxcá untho asta nú'bya ja gá uni.

11 Ra Jesu bi 'yõt'a nú'a rá mudi ra danga nt'udi nuni Ncaná de Galilea. Ne njabu bi 'yõt'e pa bi hnequi rá nsunda, ne yá nxadi ma'na bi gamfri gue go gue'a xpá mehna Ajuá pa da nda.

12 Nepu nura Jesu bi ma pa Ncapernau, ne bi meui rá naná ne yá cu ne yá nxadi, ne ja bá 'buhni'u 'raya pa.

Ra Jesu bi 'yenga nú'u mri mpa mbo ra ndanija

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

13 Nepu de guehni ra Jesu bi ma pa Jerusale ngue'a mi ma da dat'a ra pa de ra pascua 'nará ngo de ya xodyo.

14 Ne bi hyanda 'raya ma mi 'buhni ja ra patio de ra ndanija, 'ra mi pa ya ndamfri, 'ra mi pa ya deti, ha nu ma'ra mi pa ya domitsu; ne mi huhni 'ra to'o mi pata ya boja.

15 Hangué nura Jesu bi met'a 'nara nthahi pa bi 'yeni co ya mfei nuya mbo'oni de mbo ra ndanija mahyegui co ya ma, nehe bi xamba yá boja nú'u to'o mi pata ya boja, ne bi pants'ua yá mexa,

16 ne bi ñembabi nú'u to'o mi pa ya domitsu:

—Jucju pa thi ri domitsuhu, oja guí huxhúu ri 'mahu mbo rá ngu ma Dada!

17 Ha nuyá nxadi bi beni gue njabu xqui t'ofa ja ra Maca T'ofa habu ena: “Xi dí te ma vida pa ga sup'a'i ri ngu.” Ne nuyá nxadi bi zo yá mfeni gue nú'u ya noya mi ma de ra Jesu.

18 Ha nuya nda gá xodyo bi ñembabi ra Jesu:

—¿Te ma danga nt'udi da za gui ñutcahe pa ga pahe to rá nsequi'a pa guí õt'a njabu?

19 Nu'bu ra Jesu bi dadi ne bi ñembabi'u:

—'Bu gui yõthu nuna ra nija, nuga co hñupa ga yopa 'ba'ma ma'na'qui.

20 Nu'bu' nu'ú bi ñena:

—Ñotema'rato njeya pa bri 'ba'ma nuna nijana, ¿nepu nu'i guí ena gue co hñupa ma guí yopa 'ba'ma ma'na'qui?

21 Pe nú'a ra nija mi mąnga ra Jesu, mi ma de rá ndo'yo sehe'a.

22 Ha nu de mi nanga ra Jesu de ra du, nu'bu' yá nxadi bi beni'ú nú'ú ya noya xqui mañ'a. Hangué bi gamfri'ú gue bi njabu ngu nú'a xqui t'ofu ja ra Maca T'ofu, ne ngu nú'a xqui manse'a gue ma da yopa nte.

Ra Jesu patuathu yá mfeni gathu ya ja'i

23 Ha nu de mi 'buhni ra Jesu nuni Jerusale ja ra ngo de ra pascua, ndunthi ya ja'i bi gamfri gue go mi gue'a bá pehna Ajuá pa da nda, nguetho nu'ú bi hyanda ya dąnga nt'udi mi ot'a.

24 Pe nura Jesu himi ne da 'ñoui'ú ngue'a mi patuathu yá mfeni'ú.

25 Ne himi honi'a to'o da xipabi tengu yá 'múi ya ja'i, ngue'a nu'á mi patuase yá mfeni'ú.

3

Ra Jesu ne ra Nicodemo

1 Ha mi 'bu' 'nara 'ñohø mrá thuhu ra Nicodemo mrá nda de ra hmunts'a nda gá xodyo, ne mrá fariseo.

2 Nu'á bi ma dega xuui pa bá c'a'tsa ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Xahnate, dí pahe gue Ajuá xpá meñ'a'i pa gui xancaguihe, ne guí 'búi con gue'a, ngue'a 'bu' hingri 'buhma con gue'a hinda za gui 'yøthma nuya dąnga nt'udi guí ot'e.

3 Ha nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Xi majuani dí xi'a'i, nu'a tó'o hinda yopa 'múi ma'ra'yo hinda za da 'mu' ja rá hmanda Ajuá.

4 Nu'bu' ra Nicodemo bi 'ñembabi:

—¿Hanja da za 'nara ndaxjua ja'i da yopa 'múi ma'ra'yo? ¿Ha gue da za da yopa yut'a ja rá múi rá nana ne da yopa 'múi?

5 Ha nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Xi majuani dí xi'a'i, nu'a tó'o hinda 'múi de ra dehe ne de ra Maca Nđahi, hinda za da yut'a ja rá hmanda Ajuá.

6 Nuto gathu bi mbatsi dega ja'i, gue'a 'nara ja'i, ha nu'a tó'o bi yopa 'múi ma'ra'yo dega Maca Nđahi, gue'a 'búi dega hoga ndahi.

7 Oguí 'yø ngue'a dí xi'a'i gue mahyoni gui yopa 'buhma ma'ra'yo.

8 Nura ndahi 'yo haburaza, ne guí øde bu, pe hinguí padi habu brí 'ñehe nixi habu rí ma. Njabu nehe ra Maca Nđahi nú'a ri mpefi ja yá mfeni nuto gathu xa 'múi ma'ra'yo de gue'a.

9 Nu'bu' bi dadi ra Nicodemo ne bi 'ñembabi:

—¿Pe hanja da za da njabu?

10 Ha nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—¿Conque grá xahnate de Israel ne hinguí padi nuya ya t'ot'e!

11 Xi majuani dí xi'a'i, dí mañhe nú'a dí pahe, ne dí damajuanihe de nú'a stá hanthe, pe nu'ahú hinguí ne gui camfrihu nú'a dí damajuanihe.

12 'Bu' hinguí camfrihu nú'a dí xi'ahu de nú'a jaua ja ra ximhai, nu'bu' ¿hanja da za gui camfrihu 'bu' ga xi'ahu ya t'ot'e de mahets'i?

13 Ni 'nara meximhai hinxa ma mahets'i pa bá ha ra noya de ya t'ot'e de guehni, hønse nú'a to'o bá cai de mahets'i, go gue'a Nú'a To'o e bi Nja'i, go gue'a ma de ya t'ot'e de mahets'i ngue'a ja ra menguni.

14 Y Nú'a To'o e bi Nja'i ma da t'ø'tuabi ngu bi 'yø't'a ra Moise bi pø'tsa ra qu'eña dega bøjá maña ja 'nara za nu de mi 'búi ja ra 'yo'mtha, njabu nehe mahyoni dra 'bø'tse maña ja 'nara za Nú'a To'o e bi Nja'i.

15 Pa njabu nuto gathu da gamfri'a hinda 'medi, ma da me'tsa ra te pa nzantho.

Ajuá madi gathu ya ja'i de ra ximhai

16 Ajuá xi bi madi nts'edi gathu ya ja'i de ra ximhai, hangué bá pehna rá 'ra T'ú, pa nuto gathu da gamfri'a hinda 'medi, nú'ú ma da me'tsa ra te pa nzantho.

17 Ajuá bá pehna rá T'ú pa guecua ja ra ximhai pa da pøhø ya ja'i, hingue pa da mehni'ú ja ra nidu.

18 Nu'a tó'o camfri'a hinda 'behna ja ra nidu, pe nu'a tó'o hinguí camfri'a, gue'a ya xa t'ε'mbi pa dra 'behna ja ra nidu, ngue'a hinxa gamfri bi rá thuhu rá 'ra T'ú Ajuá.

19 Nu'ú ma dra 'behna ja ra nidu ngue'a ra ñot'i bi zøhø ja ra ximhai, pe nu'ú ma'na ri ho da 'múta ja ra 'bexuui ngue'a hinguí ho nú'a ot'e'ú.

²⁰ Nuto gatho øt'a ya t'øt'e hingui ho, ri ʉtsa ra ñot'i ne hingui cuat'a ja ra ñot'i ngue'a tsu da hnequi yá ts'o'be'fi.

²¹ Pe nu'a tó'o øt'a ngu nú'a m̄anga majuañi, gue'a cuat'a ja ra ñot'i pa da hnequi gue nú'a øt'e, øt'e co rá ts'edi Ajuá.

Ra Xuua Xi'tsate bi yopa ma de ra Jesu

²² Nep_u 'mefa ra Jesu bi ma pa ra hai Judea co yá nxadi, ne ja bá 'b̄uini'ʉ 'raya pa, ne bá øt'a ra sistehe de guehni.

²³ Ne nura Xuua mi øt'a ra sistehe nuni Enón gueta Salim, ngue'a xi mi ja ndunthi ra dehe de guehni, ne mi pa ya ja'i pa mri nxistehe'ʉ.

²⁴ Ne ra Xuua hinxqui jot'atho ja ra fadi.

²⁵ Ha nuyá nxadi ra Xuua mi ntsanoy-aui 'rayá mixodyoui de ra sistehe pa ra nt'axqui.

²⁶ Nep_u bi ma ya nxadi bá c'a'tsa ra Xuua ne bi 'ñembabi:

—Xahnate, nu'i gá damajuani de nú'a ra 'ñøhø gá nuui ri'nandi ra ðathe Jordá, ha nubyá bí øt'a ra sistehe nehe, y gatho ya ja'i pa ja rí mani.

²⁷ Nu'bú ra Xuua bi ðadi ne bi 'ñembabi'ʉ:

—Hinda za te da me'ε 'na 'b̄u Ajuá hingo da 'be'pa 'na.

²⁸ Nu'ah_u ya xcá 'yøh_u stá m̄a gue hingo guecagui drá Cristo nú'a xpá mehna Ajuá pa da nda, hønse bá p̄ncagui pa go ga 'met'o de gue'a.

²⁹ Nja ngu 'nara 'ñøhø to'o ri nthatui 'nara 'behña, go gue'a rá 'behña'a. Ne nurá amigo nú'a ra 'ñøhø ra medinthati di 'bahui ne øts'e te m̄a, ne da johya'a nu stí 'yøtua rá noya ne sta hyandi da meui rá 'behña. Njab_u nehe xi drí johya ngue'a dí øde de nú'a bí øt'a ra Jesu, ne ngue'a dí øde gue ndunthi ri ðeni'a.

³⁰ Ngue'a nu'á mahyoni ma'na go da nja rá nsu'a, ha nuga da uadi ma nsu.

Rá T'ʉ Ajuá nú'a bá ehe de mahets'i

³¹ Ngue'a nu'á xqui 'ñehe de mahets'i, hangue ma'na ja rá nsu de gatho, pe nu ngugui drá ja'itho de ra ximhai, hangue dí paði nsøcta nú'ʉ ya t'øt'e jaua ja ra ximhai.

³² Y nú'a go gue'a m̄a de nú'a te xpá hyandi ne de nú'a te xpá 'yøde nuni mahets'i, pe masque njab_u, hinto camfribi nú'a mañ'a.

³³ Pe nu'a tó'o da gamfribi nú'a mañ'a, nehe m̄a gue Ajuá m̄anga majuañi.

³⁴ Ngue'a nurá T'ʉ Ajuá xpá mehni m̄anga nú'ʉ ya noya bá xipabi Ajuá, ngue'a nu'á xa umba maxøgue rá ts'edi ra M̄aca Ndahi.

³⁵ Ajuá ra Dada xi di maði rá T'ʉ, hangue xa 'yent'ua gatho ja rá 'ye'a.

³⁶ Nu'a tó'o camfri ra T'ʉ, go gue'a pe'tsa ra te pa nzantho, pe nu'a tó'o hingui ne da gamfri ra T'ʉ, hinhya'm̄u da z_u ra te pa nzantho, hønse rá cue Ajuá ma da zadi'a.

4

Ra Jesu bi zofo 'nara 'behña me Nsamaria

¹ Ha nura Jesu bi baði gue nuya fariseo xqui 'yøde'ʉ gue ma'na mi ndunthi yá nxadi'a ne ma'na mi øt'a ra sistehe'a que ra Xuua.

² Masque ra Jesu hingo mi øt'a ra sistehe'a, pe nuyá nxadi ha.

³ Y nu mi 'yøde ra Jesu gue mi hm̄anga njab_u, bi b̄oni de guehni Judea pa bi mengui Galilea.

⁴ Ne mi pe'tsi da 'randa Nsamaria.

⁵ Ne bi zønga ja ra t'uca hnini Sicar de Nsamaria guetb_u hab_u mi o rá hai ndu ra Cobo nú'a xqui zocua ndu ra Jose rá t'ʉ.

⁶ Ne ja mi jani 'nara poso nú'a bi gohui rá thuhu ra Cobo. Nep_u nura Jesu ja bi ntsayani ngue'a xqui zabi ja ra 'ñu. Y ya mi ngu nzanga 'rato nde.

⁷ Nep_u de guehni bi zøhø 'nara 'behña mrá me Nsamaria, e da 'yat'a ra dehe ja ra poso. Ha nura Jesu bi 'yadi ne bi 'ñembabi:

—'Raca ts'ʉ ra zi dehe ga tsi.

⁸ Ha nuyá nxadi'a xqui ma tai pa da dai te da zi'ʉ.

⁹ Y nú'a ra 'behña me Nsamaria bi 'ñembabi ra Jesu:

—¿Hanja guí acagui ra dehe, gue nu'i grá xodyo ha nuga drá me Nsamaria?

(Bi 'ñembi njab_u ngue'a ya xodyo himi tsa nixi da ñaui ya me Nsamaria.)

¹⁰ Nu'bú ra Jesu bi ðadi ne bi 'ñembabi:

—Nu'b_u gri pahm̄a nú'a unga Ajuá, ne 'b̄u gri pahm̄a nú'a to'o a'a'i ra dehe, nu'bú go xcá 'yacagui, ne nuga stá 'ra'a'i ra dehe dega te pa nzantho.

¹¹ Ha nura 'behña bi 'ñembabi:

—Ndada, hingrí hñá con te gui 'yat'a ra dehe, ha nura poso xá hñe. Nu'bú, ¿habu ja nú'a ra dehe dega te gui engagui?

¹² ¿Ha gue ma'na ja ri nsugue que ndu ma dadahu ra Cobo, nú'a to'o bi zogahe nuna poso? Y nu'á ja mi tsitheua co yá t'u ne co yá mbo'oni.

¹³ Nu'bú nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Nuto gatho da zi nuni ra dehe da yopa zu ra nduthe.

¹⁴ Ha nu'a to'o da zi nú'a ra dehe dí ungá, hinhya'mu da yopa zu ra nduthe, ngue'a nú'a ra dehe ga umbabi, da nja ngu 'nara pøthe ja rá coraso, di pøhø pa da umba ra te pa nzantho.

¹⁵ Nu'bú nura 'behñá bi 'ñembabi:

—Ndada, 'raca ts'u de nú'a ra zi dehe pa hinhya'mu da yopa zuca ra nduthe, ne pa hinhya'mu ga eheua ma'na'qui ga 'ñai.

¹⁶ Ha ra Jesu bi 'ñembabi:

—Gue da rí ma ua tsi ri dame.

¹⁷ Nu'bú nú'a ra 'behñá bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Jo'o ma dame.

Ha nura Jesu bi 'ñembabi:

—Majuani nú'a guí ma gue jo'o ri dame.

¹⁸ Pe xcá pe'tsa cut'a ri dame ne nú'a ra 'ñøhø guí 'buhuiya, hingo ri dame'a. Hangué majuani nú'a guí ma gue jo'o ri dame.

¹⁹ Nu'bú nura 'behñá bi 'ñembabi:

—Ndada, pøde go gue'e 'nará 'mehni'i Ajuá.

²⁰ Nu'bú te xi guí mangue de ndu ma dadahu bi xøcambeni Ajuá nuni ja ra t'øhøni, ha nu'ahu gyá xodyohu guí mañhu gue mahyoni dra søcambeni Ajuá nsøctho de guehni Jerusale.

²¹ Ha nura Jesu bi 'ñembabi:

—Naná, camfri nú'a dí xi'a'i, gue ma da zø ra pa gui xøcambenihu Ajuá ra Dada pe ya hinga nuni ja ra t'øhø, nixi de guehni Jerusale.

²² Nu'ahu hinguí pahu nú'a guí xøcambenihu. Pe nuje ha, dí pahé nú'a dí xøcambenihe, ngue'a ra pøhøte bá ehe de ja ya xodyo.

²³ Mi ma da zø ra pa y ya bi zøhø gue nu'u to'o xi majuani da xøcambeni Ajuá ra Dada, ma da xøcambeni dega jamfri ne ngu rí

'ñehe. Ne Ajuá ra Dada ri ho dra søcambeni'a njabu.

²⁴ Ajuá go gue'a dega Ndahi ne hingui hnequi, hangue nu'a to'o da xøcambeni'a, mahyoni da xøcambeni dega jamfri ne ngu rí 'ñehe.

²⁵ Nu'bú nura 'behñá bi 'ñembabi:

—Nuga dí paði gue ma da 'ñehe ra Mesía go ra Cristo nú'a ma da mehna Ajuá pa da nda. Ne nu stí zø'a gatho go ma da xicju'a.

²⁶ Ha ra Jesu bi 'ñembabi:

—Nuga go guecse dí ñauibya.

²⁷ Y nura ora'a bi zøhø yá nxadi, ne nu'ú bi 'yø ngue'a ra Jesu mi ñauí 'nara 'behñá. Pe nu'ú hinte bi 'yambabi ra Jesu te mi ambabi nixi hanja mi ñauí'a.

²⁸ Nu'bú nura 'behñá bi zopu rá xøni ne bi menga ja ra hnini ne bi 'ñembabi nú'u mi 'buhni:

²⁹ —Maha ma gui hyanthu nú'a to'o xa xictho te gatho stá øt'e. ¿Ha hingo di gue'a ra Cristo 'bu, nú'a mi ma da mehna Ajuá pa da nda?

³⁰ Nepu nuya ja'i'u bá ehe pa e da c'a'tsa ra Jesu.

³¹ Ha nu mi ma nú'a ra 'behñá, nuyá nxadi ra Jesu bi bantebi ne bi 'ñembabi:

—Xahnate, bá e gui ñuni.

³² Pe nu'á bi 'ñembabi'u:

—Dí pe'tsa 'nara hñuni ma ga tsi, nú'a nixi guí pahu.

³³ Ne nuyá nxadi bi 'ñémbabi'u 'na ngu 'na:

—¿Ua to xpá hñampi te da zi 'bu?

³⁴ Ha ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Numa hñuniga gue'a ga ø'tuabi rá paha nú'a to'o bá pøncagui ne ga pepa rá 'befi asta hinga juati.

³⁵ Guí mañhu gue di 'be goho nzana pa da nja ra sofo, ¿ha ngue ha? Pe nuga dí xi'ahu: Ndi, hyanthu ya 'bot'i ya xa ñats'i pa da sofo.

³⁶ Nuya xofu hani yá thaha ne jats'i 'nara hoga sofo. Hangué nuya xofu ma da johyauí ya mot'i. Njabutho nehe nú'u to'o da tunga ma noya, ma da hñanga yá thaha ne da munts'a ya ja'i pa da me'tsa ra te pa nzantho.

³⁷ Nja ngu enga ya ja'i: “'Na'ño to'o pot'i, 'na'ño to'o xofu.”

38 Hangue nuga stá peñ'a'ih_u pa gui muntsh_u ya ja'i, ngu 'nara sofo nú'a hincá pefih_u. Ma'ra xa mpefi, ha nu'ahá guí xopabih_u yá 'bot'i'ú.

39 Ne ndunthi ya mengu nú'a ra hnini'a de Nsamaria bi gamfri gue ra Jesu go mi gue'a xqui mehna Ajuá pa da nda, ngue'a nura 'behña xqui damajuani ne xqui 'ñena gue nu'á xa xiptho gatho nú'a te xqui 'yøt'e.

40 Hangue nu mi zøhni ya me Nsamaria hab_u mi 'b_u ra Jesu, bi bantebi gue da 'mahui'ú, hangue nu'á bi 'mahui'ú yo pa.

41 Ne xi ndunthi ma'ra bi gamfri ra Jesu ngue'a go mi zofosé'a.

42 Ha nu'ú bi 'ñembabi nú'a ra 'behña:
—Nubyá dí camfrihe hingue hønse ngue'a go gá xicje, dí camfrihe ngue'a ya stá øsche te xa ma, ne dí pahe gue xi majuani go guehni ra Pøhøte de ya ja'i gatho rá nguani ra ximhai.

Ra Jesu bi 'yøthebi rá t'ú 'nará danga maste ra nda

43 Ha nu mi thogui nú'ú yo pa, ra Jesu bi ma pa ja rá hai Galilea.

44 Ne nu'á xqui manse ne xqui 'ñena: “Ni 'nará 'mehni Ajuá hingui hnumansu ja rá hai.”

45 Ha nu mi zønga Galilea'a nuya mengu de guehni bi umba ntsaya ngue'a xqui hyandi'ú gatho ya danga nt'udi xqui 'yøt'e'a nuni ja ra ngo Jerusale, ngue'a nehe nuya mengu rá hai xqui ma ja nú'a ra ngo'a.

46 Nep_u nura Jesu bi yopa zønga ma'na'qui nuni Ncaná de Galilea hab_u xqui 'yøt'e da mvinu ra dehe. Y nuni Ncapernau mi 'b_uhni 'nará danga maste ra nda ne mri hñenga rá t'ú.

47 Y nu'á bi 'yøde gue ra Jesu xqui menga de Judea ne ya xqui zønga Galilea, hangue bi ma há mi 'b_u'a pa bá bantebi da meui ja rá ngu pa da 'yøthebi rá t'ú ngue'a ya mi nedu hmaha.

48 Nu'bá ra Jesu bi 'ñembabi:
—Nu'b_u hingui hyanth_u ya danga nt'udi ne ya danga t'øt'e, hingui camfrih_u.

49 Ha nura danga maste bi 'ñembabi:
—Ndada, maha, pa hinda du ma zi t'ú.

50 Nu'bá ra Jesu bi 'ñembabi:
—Grí ma, ya 'b_ui xá hño ri t'ú.

Ha nu'á bi gamfri nú'a bi xipa ra Jesu, ne bi g_u rá 'ñu bi ma.

51 Y de mri ne ra 'ñu bi 'ñe yá 'bego bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Ya 'b_ui xá hño ri t'ú.

52 Hangue nu'á bi 'yambabi'ú ne bi 'ñembabi:

—¿Te ma ora bi madi bi tsayabi ra hñeni?

Ha nu'ú bi 'ñembabi:

—Mande ngu nzunga yoto bi tsayabi ra nzø.

53 Nu'bá nura dada bi beni gue mi gue'a ra ora xqui xipabi ra Jesu gue ya mi 'b_ui xá hño rá t'ú. Hangue nu'á ne gatho nú'ú mi 'b_ui ja rá ngu bi gamfri gue ra Jesu go mi gue'a xqui mehna Ajuá pa da nda.

54 Go gue'a rá ñoho ra danga nt'udi bi 'yøt'a ra Jesu nuni Galilea ne go bi 'yøt'e'a de bá penga Judea.

5

Ra Jesu bi 'yøthe 'nara ts'onate nuni Betesda

1 Nep_u 'mefa bi nja 'nará ngo ya xodyo nuni Jerusale, ne ra Jesu bi mani.

2 Y de guehni Jerusale mi ja 'nara mothe xqui thu'mbabi rá thuhu Betesda de ra hñaqui ebreo, hab_u mi ja cat'a ya porta, ne mi gueta ra gosthi hnini hab_u mi thu'mbabi ra 'Ñu gá Ma'yo.

3 Ha mi 'boni ndunthi ya da'thi, ya goda, ya doua, ne ma'ra ya ts'onate mi tø'mi rá nhuat'i ra dehe.

4 Ngue'a ja ra ora mi caini 'nará enxé Ajuá ja ra mothe pa mi uant'a ra dehe. Ne nu'a tó'o rá madi mi cat'a mbo ra dehe ora dra huant'i, nú'á go gue'a mi ñani de nu'araza ra hñeni mi pe'tsi.

5 Ha mi 'b_uhni 'nara 'ñøhø ya mi pe'tsa 'natema'ret'a ma hñato njeya de mri hñeni.

6 Ha nura Jesu bi hyandi mi 'beni ne bi badi gue ya 'b_u xqui njab_u, ne bi 'ñembabi:

—¿Ha guí ne gui ñani?

7 Ha nura da'thi bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Ndada, jo'o to'o da cutcagui mbo ra mothe nura ora sta huat'a ra dehe, ha nura ora ga nehma ga cat'i nu ma'na da dama 'met'o de gueque.

8 Hangue ra Jesu bi 'ñembabi:

—Nangui, jaxa ri mfi ne 'yo.

9 Nu'ba nura 'ñohø'a 'bestho bi ñani, ha bi gaxa rá mfidí ne bi 'ño. Ha nura pa'a mrá pa dega tsaya.

10 Hangué ya nda gá xodyo bi 'ñembabi'a:

—Núbya rapaña go ra pa dega tsaya, ne ma leyha hingui unga nsequi gui hñaxa ri mfidibya.

11 Ha nú'a ra 'ñohø xqui ñani bi dadi ne bi 'ñembabi'a:

—Nú'a to'o bi 'yøthegui go gue'a bi xicagui gue ga jaxa ma mfidí ne ga 'yo.

12 Nepa nu'á bi 'yambabi:

—¿To'o bi xi'a'i gui jaxa ri mfidí ne gui 'yo?

13 Ha nú'a ra 'ñohø xqui ñani himbi badi to'o xqui 'yøthe'a, ngue'a mi 'buhni ndunthi ya ja'i y nura Jesu ya xqui ma.

14 'Mefa ra Jesu bi hyonga nú'a ra da'thi mbo ra ndanija ne bi nthui ma'na'qui ne bi 'ñembabi:

—Nu'i ya xcá ñani. Ya oxqui ma gui yopa 'yøt'a ya ts'oqui ma'na'qui, pa hingui thogui ma'ra ya ts'othogui ma'na strá nts'o.

15 Nepa nura 'ñohø'a bi ma bá xipa ya nda gá xodyo gue go mi gue'a ra Jesu xqui 'yøthe'a.

16 Hangué por gue'a ya nda gá xodyo xi mi utsa ra Jesu, ne xi mi ne da hyohma, ngue'a nu'á mi øt'a ya dangant'udi de nuya pa dega tsaya.

17 Nu'ba ra Jesu bi 'ñena:

—Aja ma Dada hingui tsaya di mpefi, njabuthogui nehe hindí tsaya.

18 Hangué nuya nda gá xodyo ma'na xi mi 'ramanu da hyohma, ngue'a nu'á himi øta ra ley nú'a mi ma de ra pa dega tsaya, ne ngue'a mi ma gue Aja mrá Dada'a, y njaba mri nhyecuauí Aja.

Ra Jesu ma de rá ts'edi xa umba Aja rá Dada ngue'a go gue'a rá T'a'a

19 Hangué ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'a:

—Xi majuañi dí xi'aha, hinda za te da 'yøt'ase rá T'a Aja. Ngue'a nu'á handi te gatho øt'a Aja rá Dada, y nú'a handi gue'a øt'e nehe, ngue'a te gatho øt'a rá Dada, gue'a øt'a ra T'a nehe.

20 Aja ra Dada xi madi rá T'a, ne utuabi te gatho øt'e'a. Ne ma da 'ñutuabi yá 'befi ma'na dya dangui que nú'a xcá hyantha, pa xi gui 'yøha.

21 Aja ra Dada jaxa gatho nú'a xa du ne umbabi'a ra te. Njab nehe rá T'a'a umbabi ra te to'oraza nú'a go da ne'a.

22 Aja ra Dada hingui ha'mba nguenda ni 'nara ja'i, nguetho gatho xa 'yent'ua ja rá 'ye rá T'a pa go da hñ'a'mba nguenda'a,

23 pa njaba gatho ya ja'i da numansu ra T'a ngu di numansu'a Aja rá Dada. 'Bu to'o hingui numansu ra T'a, nehe hingui numansubi rá Dada nú'a to'o bá pèhni.

24 Xi majuañi dí xi'aha: Nu'a tó'o huxa nt'øde nú'a dí ma ne camfri Aja nú'a bá pencagui, pè'tsa ra te pa nzantho, ne hinda 'behna ja ra nidu, ngue'a nu'á ja ra uenda ya xa du ne xa yopa nte pa da m'e'tsa rá te pa nzantho.

25 Xi majuañi dí xi'aha, ma da zø ra pa ne majuañi nubya ya ja, gue nú'a xa du da 'yøde nú'a manga rá T'a Aja, ha nu'a tó'o da hñuxa nt'øde ma da nja yá te pa nzantho.

26 Ngue'a Aja ra Dada hase ra ts'edi pa da unga ra te pa nzantho. Njab nehe rá T'a bi umba ra ts'edi pa da unga ra te pa nzantho nehe.

27 Ne xa 'yent'ua ja rá 'ye rá T'a pa go da hñ'a'mba nguenda gatho ya ja'i de ja ra ximhai, ngue'a go gue'a Nú'a To'o e bi Nja'i.

28 Ogui 'yøha ngue'a dí xi'ah'a njaba. Ngue'a ma da zø ra pa nuto gatho xa du ma da 'yøde sta ña rá T'a Aja.

29 Y nú'a to'o gatho xa 'yøt'a nú'a xá hño ma da nangui pa da nja yá te pa nzantho, ha nu'a tó'o xa 'yøt'a nú'a hingui ho ma da nangui pa da 'behna ja ra nidu.

'Bui to'o damajuani de ra Jesu

30 Nuga hingui tsa te ga øt'ase. Nú'a xicagui ma Dada, gue'a dí øt'e, ne dí øt'a ra ts'utbi ngu di 'bepqui, ne nura ts'utbi'a go gue'a xá hño ngue'a dí øt'ua rá paha ma Dada nú'a to'o bá pencagui, hingo dí øt'a nú'a go ma pahasega.

31 'Bu nuga gra manse to'ogui, hinte da muui nú'a ga ma.

32 Pe 'bui 'na to'o damajuani to'ogui, ne dí padi gue nú'a mañ'a xi di muui.

33 Nu'aha xcá pènhu ya 'mehni pa da 'yambabi ra Xuua de gueque, y nu'á bi damajuani to'ogui ne bi xi'aha nú'a majuañi.

³⁴ Pe pa gueque ni 'nara ja'i hindí honi to'o da dadi por gueque. Nuga hõnse dí ben'ah_u nú'a bi m̄anga ra Xuua, qué pa gui mpøhøh_u.

³⁵ Ra Xuua gue'a mi nja ngu 'nara ñot'i, mi yo't'a ri mfenih_u de nú'a mi xi'ah_u. Ha nu'ahú, gá 'yødeh_u co ra johya nú'a te mi ma, pe hõnse 'raya zi patho.

³⁶ Nuga dí pe ya 'befi ngu xa 'racagui Aju_a ma Dada ga juadi ga pefi, y nuya 'befi dí pefi go gue'u damajuani gue go Aju_a xpá mencagui. Y nuya 'befi'u ma'na ya dangui pa da fadi to'ogui que nú'a bi m̄anga ra Xuua de gueque.

³⁷ Ma Dada to'o bá pencagui go gue'a damajuani to'ogui, masque hinhya'm_u xcá 'yøh_u xa ña'a nixi xcá hyanth_u tengu'a.

³⁸ Ne nurá noya'a hinxa zoda ri mfenih_u, nguetho nu'ah_u hinxcá camfriguih_u gue nuga go rá 'mehngui'a. 'B_u xcá camfriguih_uh_uma, nu'bú gri pahmah_u te rí bõnga ra Maça T'ofó.

³⁹ Nu'ah_u hinhya'm_u guí heh_u ra Maça T'ofó, xi guí he'th_u pa xah_u ja gui tsahmah_uni ra te pa nzantho, pe hingui tso ri mfenih_u de nú'a guí he'th_u, ngue'a ja nura T'ofó'a ja maní de gueque.

⁴⁰ Ha nu'ahú hinguí ne gui camfriguih_u pa da za gui tsahmah_u nú'a ra te pa nzantho.

⁴¹ Nuga hindí m̄anga njab_u pa da 'ñesca ma nsu ya ja'i.

⁴² Dí m̄anga njab_u ngue'a dí padi gue nu'ah_u hingrí madih_u Aju_a.

⁴³ Masque stá eh_u de rá thuhu Aju_a ma Dada, pe nu'ah_u hinxcá numansuguih_u. Pe nu'b_u 'nara ja'i da 'ñehe de rá thuhuse, nu'bú h_a, go guí numansuh_u'a.

⁴⁴ Hinguí ne gui camfriguih_u ngue'a go 'met'o guí 'ñe'tsua nsuseh_u 'na ngu ma'na, hingo guí hoñh_u da 'ñe'ts'a ri nsuh_u Aju_a nú'a 'natho.

⁴⁵ Oguí beñh_u gue go nuga ma ga ñap'a'ih_u ja rá thandi Aju_a ma Dada. Nurá ley ra Moise go gue'a ma da ñap'a'ih_u, nú'a ts'a guí camfrih_u da ñañ'a'ih_u.

⁴⁶ 'B_u gri camfrih_uh_uma nú'a bi 'yofo ra Moise, nu'bú gri camfriguih_u hmah_a nehe, ngue'a nu'á bi 'yofo de gueque.

⁴⁷ Ha nu'b_u hinguí camfrih_u nú'a bi

'yofo'a, nu'bú çhanja da za gui camfrih_u nú'a dí m̄angá?

6

Ra Jesu bi 'uinga thogui cut'a 'mo ya ja'i (Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ Nep_u de gue'a ra Jesu bi 'ranga ri'nandi ra ndehe Galilea, nú'a rá thuhu nehe Tiberia.

² Ha mri dena ndunthi ya ja'i ngue'a mi handa ya danga nt'udi nú'u mi ø'tua ya da'thi mi ñani.

³ Nu'bú ra Jesu bi bõxa ja 'nara t'øhø ne ja bá huhuini yá nxadi.

⁴ Ne ya mi ma da dat'a ra pa de ra pascua 'nará ngo ya xodyo.

⁵ Nu'bú ra Jesu bi hyanda nú'u ya ja'i mi ndunthi xqui deni'a, nep_u nu'á bi 'ñemba ra Lipe:

—çHab_u ga tañh_u ra thuhme 'b_u, pa ga 'uiñh_u gatho nuya ja'iy_u?

⁶ Ra Jesu xa bi ne bi m̄anga njab_u pa bi nu te xa dadi hmah_a ra Lipe, ngue'a nu'á ya mi padise te mi ma da 'yøt'e.

⁷ Ha nura Lipe bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Pøde nixi co yo nthebe denario ra thuhme ga tañh_u, hinda uadi, ua 'ra 'na zi xeni da ziy_u.

⁸ Nep_u 'nará nxadi ra Jesu mrá thuhu ra Andre, go gue'a mrá cu ra Simu Pedro, bi 'ñembabi ra Jesu:

⁹ —'B_ucua 'nara ts'ant'u h_a cut'a ya thuhme dega cebada ne yoho ya zi hua, çpe te ri maña?

¹⁰ Nu'bú nura Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—Xiph_u gatho ya ja'i da hñudi.

Y mi jani 'nara 'bot'ei, ne ja bi hñuhni'u, ne ngu mi cut'a 'mo sehe ya 'ñøhø. Ya 'behña ne ya batsi himi pa 'mede.

¹¹ Nep_u nura Jesu bi g_u nú'u ya thuhme, ne bi umba njamadi Aju_a de nú'a ra thuhme ma da zi'u, ne ja ngá umba yá nxadi nep_u ya nxadi bi umba nuya ja'i mi huhni. Ne guet'atho bi 'yøt'e co nuya zi hua, ne bi zi'u asta xi bi niña.

¹² Ha nu mi uadi'u, ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—Bá muntsh_u gatho ya zi xeni nú'u bi bongui, pa hinte da 'medi.

¹³ Ha nu'ú bi munts'a gatho ya zi xeca thuhme xqui 'bonguabi'u de nú'u cut'a

ya thuhme dega cebada. Ne bi ñuxa 'ret'amayoho ya 'bøts'e co nuya xeca thuhme bi bongui.

¹⁴ Ha nu mi hyanda ya ja'i nú'a ra danga nt'udi xqui 'yøt'a ra Jesu, nu'ú bi 'ñena:

—Xi majuañi go guehni rá danga 'mehni Ajuá nú'a mi hma da 'ñecua ja ra ximhai.

¹⁵ Pe ra Jesu mi patho gue mi ne'ua da zixhmaha pa da ndahma'a de gue'ua, hangue nu'a bi 'yøt'e, bi ma de guehni bi yopa bøxa ma'na'qui ja nú'a ra t'øhø'a ri sehe.

Ra Jesu bi 'ño maña ra ndehe
(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Y de mi nde, yá nxadi'a bi ma pa ja ra ndehe.

¹⁷ Nepu de guehni bi yat'a ja 'nara motsa pa bi ma'ua Ncapernau de ri'nandi ra ndehe. Ha ya xma 'mexuui, ha ra Jesu hinxqui mengtho de ja ra t'øhø.

¹⁸ Ne bi mañi bi 'ño 'nara bunthi xi mri anga ra dehe.

¹⁹ Y ya xqui 'ño ngu cut'a o 'rato kilometro de ja ra dehe, nepu bi hyant'ua ra Jesu mbra 'yotho maña de ra dehe pa da e da zadi'ua, ne nu'ú xi bi ntsu.

²⁰ Pe nu'á bi 'ñembabi'ua:

—¡Nuga go guecagui, ogui tsuha!

²¹ Nepu nu'ú co ra johya bi pø'tsa ja ra motsa ne bi zits'i, ne 'bestho bi zøñ'ua co ra motsa ja ra hai habu mri ma'ua.

Ya ja'i bi hyonga ra Jesu

²² Ha nurá hyax'a nú'ua ya ja'i xqui gohni ri'nandi ra ndehe ne xqui hyandi gue 'nada ra motsa mi 'bahni, ne xqui badi gue nuyá nxadi ra Jesu bi mase'ua ja nú'a ra motsa, ne ra Jesu himbi meui'ua.

²³ Ne guetbu habu xqui zi ra thuhme'ua nu mi umba njamañi Ajuá nura Jesu, ja bi zøhni ma'ra ya motsa xqui 'ñehe Tiberia.

²⁴ Hangue nu mi hyandi'ua gue ya mi jo'oni ra Jesu nixi yá nxadi, nu'bú nu'ú 'bestho bi yat'a ja nú'ua ya motsa ne bi ma pa Ncapernau pa da hyonga ra Jesu.

Ra Jesu go ra thuhme dega te

²⁵ Y ja bá tsuhni'ua ra Jesu ri'nandi ra ndehe ne bi 'ñembabi'ua:

—Xahnate, ¿ha'mu gá tsøhø de guecua, desde manxuui o ja nubya?

²⁶ Ha nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Xi majuañi dí xi'ahu, guí hongaguihu ngue'a dá 'uiñ'a'ihu ne gá niñahu, hingue ngue'a gá hyanthu ya danga nt'udi.

²⁷ Guí øthu ra ts'edi pa gui tsuhu nú'a te gui tsihu, pe nu'á 'bestho da thegue. Ma'na xá hño 'yøthu ra ts'edi gui tsuhu nú'a ra nzaqui unga ra te pa nzantho, y nu'á hinhya'mu da thegue. Go gue'a ra nzaqui da 'ra'ahu Nú'a To'o e bi Nja'i. Ne Ajuá ra Dada xa 'ñu't'a'ihu gue xa umba ra ts'edi'a pa da 'ra'ahu nú'a ra nzaqui'a.

²⁸ Ha nu'ú bi 'ñembabi:

—Nu'bú ¿te mahyoni ga øthe pa njabu da za ga øthe ngu nú'a xa 'bepcahe Ajuá, pa njabu da za ga tsuhe nú'a ra nzaqui guí engaguihe?

²⁹ Nepu nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'ua:

—Nu'a mahyoni gui 'yøthu pa da za gui 'yøthu ngu nú'a xa 'bep'ahu Ajuá, camfrihu nú'a to'o xpá mehni'a.

³⁰ Ha nuya ja'i bi 'ñembabi'a:

—Nu'bú ¿te ma danga nt'udi da za gui 'yøt'e pa ga hanthe ne ga camfri'ihe? ¿Nda'a ra danga t'øt'e ma gui 'yøt'egue?

³¹ Maya'bu ndu ma dadahu ra Moise mri zi nú'ua ma'ra ndu ma dadahu ja ra 'yo'mtha, y ja bi zini'ua ra thuhme rá thuhu ra maná, ngu xa t'ofu ja ra Maca T'ofu habu ena: “Nu'á bá pempabi ra thuhme de mahets'i pa bi zi'ua.”

³² Ha nura Jesu bi 'ñembabi'ua:

—Xi majuañi dí xi'ahu: Hingo ra Moise bi umbabi'ua nú'a ra thuhme bá ehe de mahets'i nú'a bi zi'ua. Numa Dada go gue'a bi mampabi'ua. Y go guet'a bá pen'ahubya ra thuhme de mahets'i nú'a unga ra te pa nzantho.

³³ Nú'a ra thuhme bá pen'ahu Ajuá, go gue'a rá T'ua bá cai de mahets'i, ne go gue'a umba ra meximhai ra te pa nzantho.

³⁴ Nu'bú nuya ja'i bi 'ñembabi:

—Ndada, oxqui ma gui 'betcahe nú'a ra thuhme'a.

³⁵ Ha nura Jesu bi 'ñembabi'ua:

—Nuga go guecagui drá thuhme dega te pa nzantho. Nu'a tó'o da 'ñe da zacagui hinhya'mu da zu ra thuhu, ha nu'a tó'o da gamfrigui hinhya'mu da zu ra nduthe.

³⁶ Pe nuga ya stá xi'ahu gue masque ya xcá hyandgaguihu pe hinguí camfriguihu.

37 Gatho nú'á to'o xa 'racagui Ajuá ma Dada da 'ñehe da zúacagui, ha nu'á tó'o da 'ñehe da zúacagui hinga co'tsi.

38 Ngue'á nuga stá çai de mahets'i pa ga ø'tua rá paha nú'á to'o bá pëncagui, hingue nú'á go ma pahase.

39 Nurá paha ma Dada nú'á to'o bá pëncagui gue nú'á to gatho xa 'racagui ni 'na de gue'á hinga 'bëdi, ne nura pa de ra ngaxhmai, ma ga juts'i'á pa rí nja yá te pa nzantho.

40 Ne nurá paha nú'á to'o bá pëncagui gue da nja yá te pa nzantho nuto da badi to'ogui ne da gamfrigui, ne nura pa de ra ngaxhmai, ma ga juts'i'á pa rí nja yá te pa nzantho.

41 Nu'bú nuya xodyo bi nonga ra Jesu ngue'á mi ena: “Nuga go guecagui drá thuhme stá çai de mahets'i.”

42 Ne mi eñ'á:

—Go guehni ra Jesu rá t'á ra Jose, çha ngue há? Nujá dí padihá to'o rá dada ne rá nanani. Nu'bú çhanja ena gue bá çai de mahets'i?

43 Ha ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'á:

—Ogui nontehá de nú'á stá xi'ahá.

44 Ngue'á ni 'na hinto tsa da 'ñe da zúacagui 'bá hingo Ajuá ma Dada nú'á to'o bá pëncagui da zopa rá mfeni pa e da zúacagui, ne go gue'á ma ga juts'i nura pa de ra ngaxhmai pa rí nja yá te pa nzantho.

45 Njaua xa t'ofó ja yá t'ofó yá 'mehni Ajuá habá ena: “Ajuá ma da 'ñuta gatho ya ja'i,” ena njabá. Hangué gatho nú'á to'o da hñuxa nt'øde te mangua ma Dada ne da zo ja yá mfeni, nú'á go gue'á da 'ñe da zúacagui.

46 Hingo dí xi'ahá gue to'o xa hyanda Ajuá ra Dada, ngue'á hønsegui stá handi'á, ngue'á stá ehe de gue'á.

47 Xi majuaní dí xi'ahá, nu'á tó'o camfrigui p'e'tsa ra te pa nzantho.

48 Nuga go guecagui drá thuhme dega te pa nzantho.

49 Maya'bá nú'á ndu ri dadahá bi zi ra maná nu mi 'bái ja ra 'yo'mtha, pe nu'á bi du'á.

50 Pe nú'á ra thuhme dí manguá, hingue ngu nú'á ra thuhme bi zi nú'á bi du. Nú'á ra thuhme dí manguá bá ehe de mahets'i pa nuto'o da zi hinhya'má da du.

51 Nuga go guecagui drá thuhme dí te, dá ehe de mahets'i. Nu'á tó'o da zi nú'á ra thuhme dí manguá, da nja rá te pa nzantho. Ha nú'á ra thuhme dí manguá, go guehna ma ndo'yo nú'á ma ga da pa da nja yá te pa nzantho ya meximhai.

52 Ha nuya xodyo bi 'ñembabi'á 'na ngu ma'na:

—¿Hanja da za da 'racjá rá ndo'yoseni pa ga tsihá?

53 Ra Jesu bi 'ñembabi'á:

—Xi majuaní dí xi'ahá, 'bá hingui tsipabihá rá ngø ne rá ji Nú'á To'o e bi Nja'i, hinda nja ri tehá pa nzantho.

54 Nu'á tó'o da zicagui ma ngø ne ma ji, gue'á da nja rá te pa nzantho, ne nura pa de ra ngaxhmai nuga ga juts'i'á pa rí nja rá te pa nzantho.

55 Ngue'á ma ngø nja ngu ra nzaqui, ne ma ji nja ngu ra dehe nú'á ts'i pa da nte 'na. Pe numa ngø ne ma ji hingue ngu nuya nzaqui'á, ngue'á numa ngø ne ma ji unga ra te pa nzantho.

56 Nu'á tó'o da zicagui ma ngø ne ma ji, go gue'á da 'mái con gueque, ha nuga ga 'bái con gue'á.

57 Ajuá ma Dada nú'á to'o bá pëncagui, nu'á te, hangué nuga dí te nehe ngue'á nu'á te'á. Njabá nehe nu'á tó'o da zigágui, nu'á ma da nja rá te ngue'á dí tega.

58 Nuga go guecagui drá thuhme stá ehe de mahets'i. Pe hingo dí nja ngu nú'á ra maná nú'á bi zi ndu ri dadahá ne bi du. Ngue'á nu'á tó'o da zigágui núga drá thuhme, da nja rá te pa nzantho.

59 Njabá bi mangua ra Jesu nu mi xahnate ja ra nijá nuni Ncapernau.

Ya noya nú'á unga ra te pa nzantho

60 Ha ndunthi de nú'á to'o mi 'ñoui'á ne myá nxadihá, mi 'yøde'á bi mangua ra Jesu njabá, bi 'ñena'á:

—Xi hindrí hohá nú'á maní. ¿To ja gue'á da gamfribini?

61 Ha nura Jesu bi batho gue nu'á mi nonte de nú'á xqui mañ'á, hangué nu'á bi 'ñembabi'á:

—¿Ha gue hingrí hohá nú'á stá má?

62 ¿Xi te gui beñhá nú'bá xcrí hyanthá da yo menga pa mahets'i Nú'á To'o e bi Nja'i?

63 Nú'a ra nzaqui dí ma, go gue'a ra nzaqui pa ri ndahih_u, hingo pa ri ndo'yoh_u. Ngue'a nú'a ra nzaqui guí tsih_u pa ri ndo'yoh_u hinte di muui pa guí tsuh_u ra te pa nzantho. Y nuya noya stá xi'ah_u go gue'a ra nzaqui pa ri ndahih_u, ne go gue'a di 'ra'ah_u ra te pa nzantho.

64 Pe 'ra de gue'ah_u hinguí camfrih_u.

Ra Jesu bi m_unga njab_u ngue'a desde rá m_udi ya mi patho nú'a to'o himi camfri'a, ne ya mi patho to'o mi ma da da'a.

65 Nehe bi 'ñena:

—Xa njab_u ngu nú'a ya stá xi'ah_u gue hinda za to da 'ñese da z_uqui 'b_u hingo Aju_a ma Dada da zopa rá mfeni pa da e da z_ucagui.

66 Nep_u ndunthi de nú'a to'o mri 'ñoui ne myá nxadihm_a bi 'uegue'a, ya himbi deni'a.

67 Hangue nura Jesu bi 'ñembabi'ú'a 'ret'amayoho yá nxadi xqui huahni:

—Xi'ah_u, ¿ha gue ma guí 'uegueh_u nehe?

68 Ha nura Simu Pedro bi d_adi ne bi 'ñembabi'a:

—Ma zi Hmu'ihe, ¿to'o ja ga t_eñhe? gue h_onse'i guí m_unga ya noya de ra te pa nzantho.

69 Ha nuje stá camfrihe ne stá p_ahe gue go gue'e grá Cristo, rá T'ú'i Aju_a nú'a te, xpá men'a'i pa guí nd_a.

70 Nep_u nura Jesu bi d_adi ne bi 'ñembabi'ú'a:

—Nu'ah_u guí 'ret'amayohoh_u stá huan'ah_u, ¿ha ngue ha? Pe 'yob_u 'na de gue'ah_u ri 'ñoui ra ts'ondahi.

71 Nu'á bi m_a de ra Juda Iscariote rá t'ú ra Simu, ngue'a go mi gue'a mi ma da da'a, masque go mi gue'a 'na de nú'a 'ret'amayoho ya nxadi.

7

Yá h_ocu ra Jesu himbi gamfri'ú gue mi gue'a rá 'mehni Aju_a

1 'Mefa ra Jesu bi 'ñonitho ja ra hai Galilea, himbi ne ma bá 'b_uhni Judea ngue'a nuya nd_a gá xodyo de guehni mi honi hanja da za da hyo'a.

2 Ha ya mi ma da dat'a 'nará ngo ya xodyo go mrá ngo dega nth_oja'tsi.

3 Hangue yá h_ocu ra Jesu bi 'ñembabi:

—Grí ma pa Judea, pa nuya ja'i mri deñ'a'i de guehni da za da hyandi'ú nehe nú'a ya d_anga nt'udi guí øt'e.

4 Ngue'a 'b_u 'nara ja'i ne to'o da hyandua rá 'b_efi, nu'á hinda 'yøt'a rá 'b_efi mant'agui. Ya gue guí øt'a nuya d_anga t'øt'e, 'yøt'e'ú ja yá thandi gatho ya ja'i pa da hyanda nú'a guí øt'e.

5 Nuyá h_ocu'a bi xipabi njab_u ngue'a nixi gue'a himi camfri ua go mi gue'a rá 'mehni Aju_a.

6 Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi'ú'a:

—Pa gueque hinxa zøta ma ora pa ga mani, pe nu'ah_u, otho ri orah_u.

7 Ya ja'i hingui tsa da t_stsa'ih_u, pe nuga ha, di t_stsagui, ngue'a dí xipabi de yá ts'o'b_efi'ú.

8 Nu'ah_u, go da rí maha ra ngo. Nuga hinga ma, asta hinda zø ma ora pa ga ma.

9 Ha nu mi xipabi njab_u, bi ma'ú, ha nura Jesu bi gotritho Galilea.

Ra Jesu bi ma ra ngo dega nth_oja'tsi

10 Nep_u ra Jesu bi ma nehe ja ra ngo, pe asta 'mefa. Bi ma pe mant'aguitho pa hinto da hyandi.

11 Ha nuya nd_a gá xodyo nú'a mi ne da hyohm_a'a xi mi honi'ú de guehni ja ra ngo ne mi eñ'ú:

—¿Hab_u di 'youa'a 'b_u?

12 Ha ndunthi de nuya ja'i mi 'yoni ja ra ngo xi mi ñ_a de gue'a. 'Ra mi ena: "Nú'a ra 'ñøhø'a xi ra hoja'i"; ha nu ma'ra mi ena: "Hinga majuan_i, h_onse hat'atho ya ja'i."

13 Pe nu'ú mi ñ_a zi njante pa hinto da 'yøde, ngue'a mi tsu yá mixodyoui nú'a myá nd_a de gue'a.

14 Ts'a mi 'yo made ra ngo ra Jesu bi yat'a ja ra nd_anija pa bi nxahnate.

15 Ha nuya nd_a gá xodyo xi bi 'yø ne bi 'ñémse'ú:

—¿Hanja nuni ra Jesu nts'edi ja rá mf_adi ha hinxa nxadi?

16 Ha nura Jesu bi d_adi ne bi 'ñembabi'ú'a:

—Nú'a dí udi, hingo dí m_ansega. Nu'á bí ehe de Aju_a nú'a to'o bá p_encagui.

17 Nu'a tó'o da ne da 'yø'tuabi rá paha Aju_a, ma da b_adi de nú'a ma nt'utuante ua bí ehe de Aju_a o ua go dí bensega nú'a dí m_a.

18 Nu'a tó'o bense nú'a m_a, nú'a go gue'a ne da t'e'tsua rá nsu. Pe nu'a tó'o ne

da 'ñe'tsuabi rá nsu nuto bá pəhni'a, nu'á mą́nga majuani ne hingui hate.

¹⁹ Ra Moise xa 'ra'a'ih_u ra ley, pe ni 'na de gue'ah_u hinxcá 'yøteh_u nura ley'a. Nu'b_u gri øthmah_u nú'a ma, nu'b_u ¿hanja guí beñ_u guí hyogaguih_u?

²⁰ Ha nura hmuntsja'i bi dadi ne bi 'ñena: —Nu'i pø guí 'ñoui ra ts'ondahi. ¿To'o xa beni da hyo'ague?

²¹ Nu'b_u ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'ú: —Høñse ngue'a dá pε 'nara 'bεfi nú'a ra pa dega tsaya dá japi bi ñani 'nara da'thi, hangue por gue'a grí 'yøh_u.

²² Pe xi nu'ah_u nehe, nú'a ra pa dega tsaya guí hu'tsuah_u ra seña ja yá ndo'yo ri batsih_u ngu bi 'yøt'a ndu ri dadah_u, desde rá mudi bi hñuxa nura seña ja yá ndo'yo, ne 'mefa ra Moise mi manda da t'øt'a njab_u nehe, masque hingo bi mati. Hangue ringue'a nu'ah_ubya, ngu da dat'a rá hñato ma pa de xa 'múi ri t'ubatsih_u guí hu'tsuah_u ra seña, masque ra pa dega tsaya.

²³ 'B_u nu'ah_u guí hu'tsuah_u ra seña ri batsih_u ra pa dega tsaya høñse pa hingui ts'ocuah_u rá ley ra Moise, nu'b_u xi ¿hanja guí pø ri cuēh_u con gueque ngue'a stá øthebi maxøgue rá ndo'yo 'nara 'ñøhø nura pa dega tsaya?

²⁴ Guí beñ_u gue hinxá hño nú'a dá øt'e, ngue'a dá øt'e ra pa dega tsaya. Oguí dama beñ_u ua hingui ho 'nara t'øt'e asta hingo 'met'o guí pah_u ua majuani hingui ho o hina, pa njab_u da za guí beñ_u ngu rí 'ñepi nú'a ra t'øt'e.

Ra Jesu bi ma de hab_u xqui 'ñehe

²⁵ Ha nu 'raya me Jerusale bi 'ñena:

—¿Ha hingo guehni thoni pa da tho?

²⁶ Xini 'bahni ña ja yá thandi ya ja'i ne hinte sipabi. ¿Ha gue camfri ma ndah_u gue xi majuani go guehni ra Cristo rá 'mehni Ajuá pa e da nda?

²⁷ Pøde hina, ngue'a nuj_u dí pah_u hab_u ra menguni. Ngue'a nu stí zø ra Cristo hinto ma da badi hab_u dra mengu'a.

²⁸ Ra Jesu bi 'yøde te mi mą́nga ya ja'i, hangue nu mi nxahnate'a ja ra ndanija bi ña nts'edi bi 'ñena:

—¿Guí pacaguih_u ne guí pah_u hab_u drá mengu! Nuga hinstá esεhε. Nú'a to'o bá

pəncagui go guesε'a Ajuá nú'a xi majuani, ne nu'ah_u hingui pah_u'a.

²⁹ Nuga dí paca'a ngue'a stá ehe de gue'a, ne go gue'a bá pəncagui.

³⁰ Hangue nu mi 'yøde ya nda gá xodyo bi mą́nga ra Jesu njab_u, ma'na mi ne'ú da gu'a pa da zixhma'a nts'ahni, pe hinto bi gu ngue'a himi tsøta rá ora.

³¹ Pe ndunthi ya ja'i de guehni bi gamfri'a ne mi eñ'ú:

—Xi nu sta zøhø nura Cristo pa da nda, ¿ha gue ma da 'yøt'a ma'ra ya dą́nga nt'udi que nú'a øt'ni?

Ya fariseo bi mehna ya gants'ahni pa da gahma ra Jesu

³² Y nuya fariseo mi 'yøde bi mą́nga njab_u ya ja'i, nu'b_u nu'ú ne ya nda gá macja bi mehna 'raya gants'ahni pa da gahma ra Jesu.

³³ Hangue ra Jesu bi 'ñena:

—Ya ts'utho ya pa ma ga 'bui con gue'ah_u, nep_u ma ga yo pengui hab_u bí 'bui nú'a to'o bá pəncagui.

³⁴ Ma guí hyongaguih_u pe hingui ma guí tsucaguih_u, ne hinda za guí mahani hab_u ma ga 'būca.

³⁵ Nu'b_u ya nda gá xodyo mi 'buhni bi 'ñembabi 'na ngu 'na:

—¿Hab_u ma dí mani 'b_u pa ena gue ya hinda za ga tsuh_u? ¿Ha gue ma da ma pa ja yá hai ya me Grecia hab_u bí 'bui ma mixodyoh_u nú'ú xa nxani, ne ma dí xahna nehe ya me Grecia?

³⁶ ¿Te rí bōnga nuya noya xa mani 'b_u, ena: “Ma guí hyongaguih_u pe hingui ma guí tsucaguih_u, ne hinda za guí mahani hab_u ma ga 'būca”?

Ra dehe dega te pa nzantho da nja ngu 'nara dathe

³⁷ Nurá ngats'i ra pa de ra ngo go gue'a ma'na ra dą́ngo nú'a ra pa'a, ra Jesu bi 'mai bi ña nts'edi ne bi 'ñena:

—Nu'a tó'o tsu ra nduthe dá 'ñehe da zucagui pa da ntsithe.

³⁸ Ngu mą́nga ja ra Maça T'ofu, nu'a tó'o da gamfrigui ma da bøhø ra dehe dega te ja rá coraso ne da nja ngu 'nara dathe.

³⁹ Ra Jesu bi ma de ra Maça Ndahi nú'a mi ma da t'umba nuto mi ma da gamfri'a. Pe nura Maça Ndahi hinxcui 'behnitho,

ngue'a ra Jesu hinxqui menguitho ja rá nsunda nuni mahets'i.

Ya ja'i 'rama'na'ño mi mañ'u

⁴⁰ Ha ya ja'i mi 'yøde nuya ya noya, 'ra mi ena:

—Xi majuani go guehni rá danga 'mehni Ajuá nú'a mi hma da 'ñehe.

⁴¹ Ha nu ma'ra mi ena:

—Go guehni ra Cristo rá 'mehni Ajuá bá e pa da nda.

Ha nu ma'ra mi ena:

—¿Pe hanja? ¿Ha dra menguni Galilea ra Cristo?

⁴² Hina. Ngue'a ja ra Maça T'ofu ma gue nura Cristo ma da 'ñehe de yá ja'i ndu ra Davi, ne ma dra me Belé nuni ja ra t'uhnini habu mra mengu ndu ra Davi.

⁴³ Ne njabu ya ja'i 'rama'na'ño mi mañ'u de gue'a.

⁴⁴ Ha nu 'ra mi ne da zixhma nts'ahni, pe hinto bi gu'a.

Ya danga nda gá xodyo himbi gamfri'u ra Jesu

⁴⁵ Ha nuya gants'ahni xqui 'behni da guhma ra Jesu bi mengui habu mi 'bu ya nda gá macja ne ya fariseo, ne bi t'embabi:

—¿Hanja hinguá tsihu?

⁴⁶ Ha nuya gants'ahni bi dadi ne bi 'ñena:

—¿Hinda tsihe ngue'a dá ødehe ya hoga noya bi ma nú'a hinhya'ma stá øhe to'o xa ma njabu!

⁴⁷ Nu'bú nuya fariseo bi dadi ne bi 'ñembabi'u:

—¿Ha gue ne'ahu ya xa hya'ahu'a?

⁴⁸ Guí pahu gue ni 'na de guecje núje dyá ndahe de ma nijahu ne dyá fariseohe hinstá camfrihe nú'a xa mañ'a.

⁴⁹ Nú'u xa gamfri'a go gue'u nú'u hingui pa ra ley, y go gue'u ya xa t'equa pa ra 'ñu.

⁵⁰ Ha nura Nicodemo mi 'buhni nehe xqui munts'ui yá mifariseoui, ne go gue'a xqui ma dega xuui pa bá c'a'tsa ra Jesu. Nu'bú nu'á bi 'ñembabi gatho nú'u mi 'buhni:

⁵¹ —Pe numa leyhu ma gue hinto tsa ga tsamhu nts'ahni 'bu hinda nja ra nthanthyá 'met'o pa ga pahu te 'be'a xa 'yøt'e. ¿Ha gue njabu ma, o hina?

⁵² Nepu nu'ú bi datuabi ra Nicodemo ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gue ne'i go grá me Galilea pa guí ne gui camfri'a? Hñe'ta ra Maça T'ofu pa gui paði gue jo'o ni 'nará 'mehni Ajuá nú'a dra me Galilea.

'Nara 'behña ra zinga medinthati

⁵³ Nepu gatho ya ja'i bi ma yá ngu'u.

8

¹ Ha ra Jesu bi ma ja ra t'øhø 'bo Olivo.

² Nepu rá hyax'a bi mengui'a ma'na'qui pa ja ra ndanija, ne ja bi munts'uini gatho ya ja'i, ne bi hñuhni'a pa mi xahni'u.

³ Nepu nuya xahnate de ra ley ne ya fariseo bá tsimpabi 'nara 'behña xqui ts'udi mri hñuxui 'nara medinthati, ne bri 'ba'ma madetho habu mi 'bu ra Jesu co ya ja'i.

⁴ Nepu nu'ú bi 'ñembabi:

—Xahnate, nuna 'behña bi ts'udi mri hñuxui 'nara medinthati.

⁵ Nura Moise 'bepcahu ja rá ley gue ga hohu co ya nc'ahni nuya 'behña ga tsahu di øt'a njabu. Xi'i, ¿te go xi guí mangué?

⁶ Nú'ú bi mangua njabu hønse pa xa 'yøde'u te xa dadi hmaha ra Jesu, pa njabu xa za xa ñapahma. Ha nura Jesu bi ndoqui ne bi 'yofo 'raya noya ja ra hai co rá dedo.

⁷ Pe nu'ú mi sigui mi ambabi'a, nu'bú nu'á bi 'mai ne bi 'ñembabi'u:

—Nu'a tó'o hinxa 'yøt'a ni 'nara ts'oqui, dá føtua 'nara mudi nc'ahni nuna ra 'behña.

⁸ Ne bi yopa ndoqui'a ne bi sigui bi 'ñofo ja ra hai co rá dedo.

⁹ Ha nu mi 'yøde'u nú'a bi mañ'a, bi zose yá mfeni de yá ts'oqui'u, ne bi mudi bi ma'u 'rama'na, rá mudi bi ma nú'u ma'na mi tsøxa yá jeya, nepu gatho ma'ra, ne ra Jesu bi gosuiini nú'a ra 'behña mi 'bahni madetho.

¹⁰ Nepu nura Jesu bi 'mai ne bi hyandi ya mi jo'oni ni 'na, hønse nú'a ra 'behña mi 'buhni, ne bi 'ñembabi'a:

—Naná, ¿habu 'ba nú'u to'o mi ñap'a'i? ¿Ha gue ya hinto ne da hyo'i dega nc'ahni?

¹¹ Ha nu'á bi dadi ne bi 'ñena:

—Ya jo'o, Ndada.

Nu'bú nura Jesu bi 'ñembabi'a:

—Nixi gueque hinte ma ga øt'a'i. Grí ma, ne ya oxqui yopa øt'a ma'ra ya ts'oqui.

Ra Jesu go ra ñot'i nú'a yo'tua yá mfeni ya ja'i

12 Nepu ra Jesu bi yopa zofo ya ja'i ne bi 'ñembabi'u:

—Nuga go guecagui drá ñot'i dí yo'tua yá mfeni ya ja'i. Nu'a tó'o da dengagui hinda 'ño ja ra 'bexuui, nu'á da mε'tsa ra ñot'i dega te pa nzantho.

13 Nepu nuya fariseo bi 'ñembabi'u:

—Nu'i guí manse gue to'o'igüe, hangue hinga majuani nú'a guí ma.

14 Nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'u:

—Masque dí manse to'ogui, pe gue'a majuani nú'a dí ma, ngue'a nuga dí padi habu stí 'ñehe ne habu grá ma, pe nu'ahu hinguí pahu habu stí 'ñehe ni habu grá ma.

15 Nu'ahu gyá meximhaithohu, ne guí ha nguendahu ngu nú'a guí bensehu. Pe nuga hinstá ehe pa to ga ha'mba nguenda.

16 Pe nu'bu to'o dí ha'mba nguenda, nu'bú nú'a dí ma gue'a majuani, ngue'a hingo dí hanse nguenda, go dí ha'be nguenda ma Dada nú'a to'o bá pencagui.

17 Nehe xa t'ofu ja ri leyhu, nu'bu yoho ya ja'i da damajuani ne 'nada nú'a da mañ'u, go gue'a majuani.

18 Nuga dí manse to'ogui, ne ma Dada nú'a to'o bá pencagui, ne'a damajuani to'ogui.

19 Ha nu'ú bi 'ñembabi:

—¿Habú bí 'bu ri Dada?

Ha nura Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Nu'ahu hinguí pacju, hangue nixi ma Dada hinguí pahu. 'Bu gri pahmahu to'oguiga, nehe gri pahmahu ma Dada.

20 Ra Jesu bi manga njabu nu de mi xahna ya ja'i mbo ra 'mε'tsboja ja ra ndanija, pe hinto bi gu nts'ahni ngue'a mri 'beta rá ora'a.

“Hinda za gui mahani habu grá maga”

21 Ha nura Jesu bi yopa 'ñembabi'u:

—Nuga ma ga maga, ha nu'ahu ma gui hyongaguihu pe ya gra jo'o, ne ma gui tuhu gri nduda ri ts'oquihu, hangue njabu hinda za gui mahani habu grá maga.

22 Ha nuya nda gá xodyo bi 'ñémse'u:

—¿Ha gue ma da hñose 'bu? Hanja ena, “Hinda za gui mahani habu grá maga.”

23 Nepu nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Nu'ahu gyá meximhaihu, ha nuga drá mengu mahets'i. Nu'ahu ya meti'ihu nuna

ra ximhai, ha nuga hingo rá metigui nuna ra ximhai.

24 Hangue dí xi'ahu gue ma gui tuhu gri nduda ri ts'oquihu. Ngue'a 'bu hinguí camfriguíhu gue go gueque ngu nú'a stá xi'ahu, ma gui tuhu gri nduda ri ts'oquihu.

25 Nepu nu'ú bi 'ñembabi'a:

—Xicje, ¿to'o'igüe?

Nepu nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Ya stá xi'ahu desde rá mudi to'ogui.

26 Nuga masque jahma ma'ra te ga xi'ahu de ri 'máihu ne de nú'a xcá øthu, pe hñonse dí xi'ahu ngu nú'a bi xicagui nú'a to'o bá pencagui, y nu'á manga majuani.

27 Pe nú'u mi øde, himbi badi gue ra Jesu mi ña de Ajuá ra Dada.

28 Hangue nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Nu xcri pø'tshu Nú'a To'o e bi Nja'i pa gui hyohu, gue'bu ma gui pahu gue go gueque ngu nú'a stá xi'ahu, ne ma gui pahu gue hingo de ma ts'edi sehe nú'a dí øt'e, ngue'a ngu nú'a xa xica ma Dada gue'a dí ma.

29 Ha numa Dada nú'a to'o bá pencagui 'bui con gueque, hinxa hyegase, ngue'a nzantho dí øt'a nú'a di ho'a.

30 Nu mi manga njabu ra Jesu, bi gamfribi'a ndunthi ya ja'i.

Nú'u to'o yá batsi Ajuá ne nú'u to'o o ja rá 'yε ra ts'oqui

31 Ha nura Jesu bi xipabi nuya xodyo xqui gamfri'a, ne bi 'ñembabi:

—Nu'bu gui sigui gui camfrihu ma noya, nu'bú xi majuani go ma nxadi'ihu.

32 Ne ma gui pahu nú'a majuani, ha nu'bu gui pahu nú'a majuani, ya hinguí ma gui 'megohu.

33 Ha nu'ú bi dadi ne bi 'ñembabi'a:

—Nuje go guecje yá ja'iguihe ndu ra Abrá, ha hinhya'mu stá 'mεgohe. ¿Hanja guí ena gue ya hinga ma ga 'mεgohe?

34 Nura Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Xi majuani dí xi'ahu, nu'a tó'o øt'a ya ts'oqui go gue'a rá 'bεgo ra ts'oqui.

35 'Nara t'u cohi pa nzantho ja rá ngu, pe 'nara 'bεgo da nja ra pa da bñni da ma.

36 Njabutho nehe Nú'a To'o e bi Nja'i, 'bu da pñ'a'ihu de ja rá 'yε ra ts'oqui, nu'bú dyá batsi'ihu Ajuá ne ya hindyá 'bεgo'ihu ra ts'oqui.

³⁷ Nuga dí padi gue nu'ah_u yá ja'i'ih_u ndu ra Abrá. Pe nu'ah_u guí ne gui hyogaguih_u ngue'a hingrí hoh_u nú'a dí ma.

³⁸ Nuga dí m_unga nú'a xa xicagui ma Dada, ha nu'ah_u guí øth_u ngu nú'a xa m_unga ri dadah_u.

³⁹ Ha nu'ú bi dadi ne bi ñembabi:

—Pe nuje ma dadahe ndu ra Abrá.

Nu'bu nura Jesu bi ñembabi'ú:

—'B_u xi majua_{ni} go dri dadah_u ma ndu ra Abrá, nu'bu gri øth_u ma ngu mi øt'a.

⁴⁰ Pe nu'ah_u guí ne gui hyogaguih_u masque nuga go stá xi'ah_u nú'a ra noya xa xicagui Ajuá. ¡Pe ndu ra Abrá himi øt'e ngu guí øth_u bya!

⁴¹ Nu'ah_u guí øth_u ngu nú'a øt'a ri dadah_u.

Nu'bu nu'ú bi ñembabi ra Jesu:

—Nuje hingue to'oraza ma dadahe, 'nada nú'a ma dadahe, go gue'a Ajuá.

⁴² Ha nura Jesu bi ñembabi'ú:

—'B_u Ajuá go dri dadah_u ma, nu'bu gri macjhma_u, ngue'a stá ehe de hab_u ndí 'b_u'be'a. Ngue'a hinstá ese, nu'á go bá p_uncagui'a.

⁴³ ¿Hanja hingui tso ri mfenih_u nú'a dí xi'ah_u? Nu'ah_u hingui tso ri mfenih_u ngue'a hinguí ne gui 'yøh_u nú'a dí ma.

⁴⁴ Ra ts'ondahi go gue'a ri dadah_u, ha nu'ah_u go yá batsi'ih_u'a, ne nu'ah_u go guí nes_uh_u gui 'yø'tuabih_u nú'a di ho'a. Ne nu'á go gue'a ra hyote desde ra mudi. Nu'á hønse hat'a ya ja'i ne hinhya'm_u xa m_unga nú'a majua_{ni}. Nuya nc'uamba mañ'a go xa zanse, ngue'a nu'á xi ra c'uamba ne go gue'a ra dada de ya nc'uamba.

⁴⁵ Nu'ah_u hinguí camfriguih_u ngue'a dí m_unga nú'a majua_{ni}.

⁴⁶ ¿To'o 'na de gue'ah_u da zatca 'nara ts'oqui? Jo'o. Nuga dí xi'ah_u nú'a majua_{ni}. Nu'bu ¿hanja hinguí ne gui camfriguih_u?

⁴⁷ Nu'a tó'o rá meti Ajuá di ho da 'yøde nú'a m_unga Ajuá. Nu'ah_u hingo yá meti'ih_u Ajuá, hangue hingrí hoh_u gui 'yøh_u nú'a ma.

Ra Jesu ya mi 'bui ante de ra Abrá

⁴⁸ Nep_u ya xodyo bi dadi ne bi ñembabi:

—Nu'bu, majua_{ni} nú'a dí mañhe gue grá me Nsamaria, ne grí ñoui ra ts'ondahi.

⁴⁹ Nu'bu ra Jesu bi dadi ne bi ñena:

—Hindrí 'ño'be ra ts'ondahi. Nuga dí numansu ma Dada, pe nu'ah_u hinguí numansuguih_u.

⁵⁰ Pe nuga hindí m_unga njab_u pa gui esca ma nsuh_u, ngue'a 'bui 'na to'o esca ma nsu, ne go ha nguenda'a.

⁵¹ Xi majua_{ni} dí xi'ah_u, nu'a tó'o øtcagui nú'a dí ma, hinhya'm_u da du'a.

⁵² Nu'bu ya xodyo bi ñembabi:

—Nubyá ha, dá pahe gue xi majua_{ni} grí ñoui ra ts'ondahi, ngue'a nu'i guí ena gue nu'a tó'o da 'yø't'a' i nú'a guí ma, hinhya'm_u da du. Conque ra Abrá ne yá 'm_uehni Ajuá bi du.

⁵³ ¿Ha gue go ma'na ja ri nsugue que ndu ma dadahe ra Abrá ne ndu yá 'm_uehni Ajuá? Xi'a'igue ¿to'o go grí nhy_ucuauí?

⁵⁴ Ha nura Jesu bi dadi ne bi ñena:

—Nu'bu gra exase ma nsu, nu'bu hinte dri muui. Numa Dada go gue'a esca ma nsu, nú'a guí emf_u gue go gue'a ri Ajuá.

⁵⁵ Pe nu'ah_u nixi xcá pah_u'a. Nuga ha, dí paça'a. 'B_u gra ena gue hindí paça'a, nu'bu gra c'uambah_u ngu nu'ah_u. Nuga dí paça'a, ne dí øte nú'a ma.

⁵⁶ Ndu ri dadah_u ra Abrá mi ne co 'nara johya da hyandgagui ma 'm_ui nuya pa de ga 'youa ja ra ximhai, ne xi bi johya mi hyandga'a.

⁵⁷ Ha nuya xodyo bi ñembabi'a:

—Nixi made nthebe n_ueya hinguí pe'tstho, ¿ne guí ena gue gá hyanda ndu ra Abrá?

⁵⁸ Ha nura Jesu bi ñembabi'ú:

—Xi majua_{ni} dí xi'ah_u, desde ante da 'm_ui ra Abrá, nuga ya ndí 'bui.

⁵⁹ Hangue nu'ú bi g_uxa ya do pa da c'anh_u ma' a ngue'a mi nhy_ucuauí Ajuá. Pe nura Jesu bi 'bampi'ú bi 'ranga madetho de gue'ú ne bi b_uni de ra ndanija bi ma'a.

9

Ra Jesu bi 'yøthe 'nara 'ñøhø mrá goda ya de mi 'm_ui

¹ Ra Jesu mi 'yo ja 'nara 'ñu, ne de guehni bi hyanda 'nara 'ñøhø ya mrá goda desde rá 'bui.

² Ha nuyá nxadi bi 'yambabi ne bi ñena:

—Xahnate, ¿to'o bi 'yø't'a 'nara ts'oqui pa bi 'm_ui njani, nuni o rá dada o rá nana?

³ Nura Jesu bi dadi ne bi ñena:

—Hingo xa 'yøt'a ra ts'oquini, ni rá dada nixi rá nana pa bi 'mæi njani mrá goda. Xa njab_u hønse pa da hnequi rá ts'edi Ajuá de nú'a ma da t'ø'tuabini.

⁴ Núbya ma patho mahyoni ga pεpa rá 'bεfi nú'a to'o bá pεncagui, ngue'a ma da zø ra xuui, ne nu'bá ya hinda za to da mpefi.

⁵ De núbya dí 'bucua ja ra ximhai go guecagui drá ñot'i dí yo'tua yá mfeni ya ja'i.

⁶ Nu mi uadi bi manga njab_u'a, bi zo rá jihni ja ra hai ne bi mant'a ts'_u ra zi hai pa bi go'tsuabi ja yá da ra goda.

⁷ Ne bi 'ñembabi:

—Grí ma bá nxuca ja ra mothe Siloé.
—Nura thuhu'a pøni da 'ñena, xa 'bεhni.

Nep_u nu'á bi ma bá nxuqui, ha nu mi mengui ya mi handi.

⁸ Nep_u yá 'nangu ne nú'_u to'o xqui hyanda ma'met'o gue mrá goda'a bi 'ñémbabi'_u:

—Go guehni mi hudi mi peti, ¿ha ngue ha?

⁹ Ha 'ra mi ena:

—Go guehni.

Ha nu ma'ra mi ena:

—Hina. Pøde rí hñats'i ha, pe hingo guehni.

Ha nu'á bi dadi ne bi 'ñena:

—Majuani go guecaguihma.

¹⁰ Nu'bá nuya ja'i bi 'yambabi ne bi 'ñembi:

—¿Hanja tsa guí handbya?

¹¹ Nu'bá nu'á bi dadi ne bi 'ñena:

—Nú'a ra 'ñøhø rá thuhu ra Jesu go gue'a bi gosca ra bøhai ja ma da ne bi 'ñengagui: “Grí ma bá nxuca Siloé.” Nep_u nuga dá ma dá nxuqui, hangue 'bestho ra ora'a dá handi.

¹² Ha nu'ú bi 'yambabi ne bi 'ñembi:

—¿Hab_u bí 'bu'a?

Ne nu'á bi 'ñena:

—Hindí paði.

Ya fariseo bi 'yø'tua ya nt'ani nú'a mrá goda

¹³ Nep_u nuya ja'i'_u bi zi'tsua ya fariseo nú'a ra 'ñøhø mrá goda.

¹⁴ Ha nú'a ra pa'a ra Jesu bi mant'a ts'_u ra hai co rá jihni pa bi go'tsua yá da nú'a ra goda pa bi umba rá thandi, go mrá pa dega tsaya.

¹⁵ Nehe ya fariseo bi 'yambabi ra goda hanja xqui nja pa ya mi handi. Ne nu'á bi 'ñembabi'_u:

—Nú'a ra 'ñøhø rá thuhu ra Jesu bi gosca ra bøhai ja ma da, ne dá nxuqui, y hangue dí handbya.

¹⁶ Ha nu 'raya fariseo bi 'ñena:

—Nú'a ra 'ñøhø'a hinxqui 'ñehe de Ajuá ngue'a hingui jamasu ra pa dega tsaya.

Pe nu ma'ra mi ena:

—Nu'b_u 'nadra 'yøt'ats'oquihma, hinda za da 'yøt'a nuya ya danga nt'udi nguna.

Ne 'rama'na'ño mi mañ'_u.

¹⁷ Hangue nu'ú bi yopa 'yø'tua ya nt'ani ra goda ne bi 'ñembabi:

—Xi'a'i, ¿te go guí mangue de nú'a to'o bi xoc'a ri da?

Nu'á bi 'ñena:

—Nuga dí ena gue go gue'a 'nará 'mehni Ajuá.

¹⁸ Pe nuya nda gá xodyo'_u himi camfri gue go mi gue'a mrá goda ne ya xqui xo yá da, hangue nu'ú bi zompa rá dada ne rá nana.

¹⁹ Nep_u bi 'yambabi'_u ne bi 'ñena:

—¿Ha go gue'a ri t'_uha guí mañ'_u gue ya mrá goda desde mi 'mæi? ¿Hanja handbya 'b_u?

²⁰ Ha nurá dada ne rá nana'a bi dadi ne bi 'ñena:

—Dí pahe xá hño gue go gue'a ma t'_uhe, ne desde mi 'mæi ya mrá goda.

²¹ Pe hindí pahe hanja xa za xa hyandibya, nixi dí pahe to'o bi xocua yá da. Ya tsøxa yá jeya'a, go da 'yamf_u'a, nu'á da za da xi'asεh_u.

²² Gue'a bi dadi rá dada ne rá nana nguetho mi tsu yá nda'_u, ngue'a nuyá nda'_u ya xqui go 'nara cohi gue nu'a tó'o da ma gue ra Jesu go gue'a majuani ra Cristo rá 'mehni Ajuá pa e da nda, nú'a da t'eni de ja ra nija.

²³ Hangue nurá dada ne rá nana xqui 'ñena: “Ya tsøxa yá jeya'a, ne da za guí 'yambasεh_u.”

²⁴ Ha nuya nda gá xodyo bi yopa zohna nú'a mrá goda ne bi 'ñembabi:

—Xøcambeni Ajuá ne xicje nú'a majuani. Ngue'a nuje dí pahe gue nú'a ra 'ñøhø'a to'o xa xoc'a ri da, go gue'a 'nará 'yøt'ats'oqui.

²⁵ Ha nura goda bi dadi ne bi 'ñena:

—Nuga hindí pađi ua ra 'yøt'ats'oqui o hina. Hønsɛ nú'a dí pađi, gue ndrą goda, ha nubyá ya dí handi.

²⁶ Ha nu'ú bi yopa 'yambabi'a ne bi 'ñembi:

—¿Te bi 'yøt'a'i nú'a ra 'ñøhø mri xoc'a ri da?

²⁷ Nu'bú nu'á bi dađi ne bi 'ñembabi'ɥ:

—Ya stá xi'ahɥ ne hinguí ne gui camfriɥ. ¿Hanja guí ne ga yopa xi'ahɥ ma'na'qui? ¿Ha guí nehɥ gue ne'a'ihɥ dyá nxadi'ihɥ'a?

²⁸ Ha nu'ú bi zani'a ne bi 'ñembabi:

—Nu'i go rá nxadi'l'a, ha nuje yá nxadiguihe ra Moise.

²⁹ Nuje dí pahe gue Ajuá mi ñaui ra Moise, pe nura 'ñøhø'a guí ena, hindí pahe habɥ xqui 'ñehe'a.

³⁰ Ha nura goda bi dađi ne bi 'ñembabi'ɥ:

—¿Tengu gue nu'ahɥ hinguí pahɥ habɥ xqui 'ñehe, ha nu'á bi xoga ma da!

³¹ Ngue'a dí pahɥ gue Ajuá øtuabi yá t'adi nú'a to'o tsu'a ne ø'tuabi rá paha'a, pe nuyá t'adi ya 'yøt'ats'oqui hinguí øtuabi.

³² Ngue'a hinhya'mɥ stá øhɥ to xa xocua yá da 'nara ja'i nú'a ya mrá goda desde mi 'mɥi.

³³ 'Bɥ nú'a ra 'ñøhø'a hinxqui 'ñehma de Ajuá, hinda za da 'yøthma njabɥ'a.

³⁴ Ha nu'ú bi dađi ne bi 'ñembabi:

—Nu'i desde ngá 'bɥi ya ngrá 'yøt'ats'oqui, y njabɥ ¿xi nguí ne gui xancaguihe?

Nepɥ nu'ú bi 'yɛnga de ja ra nija.

Ra ngoda de rá mfeni 'na

³⁵ Ha nura Jesu bi 'yøde gue xqui t'ɛnga de ja ra nija nú'a mrá goda, bi hyoni, y nu mi yopa zɥdi bi 'ñembabi:

—Nu'i, ¿ha guí camfribi rá T'ɥ Ajuá?

³⁶ Nu'bú nu'á bi dađi ne bi 'ñena:

—Ndada, ¿to'o'a pa da za ga camfri?

³⁷ Ha nura Jesu bi 'ñembabi'a:

—Ya xcá hyandi, ne nú'a to'o guí ñaui bya go gues'e'a.

³⁸ Nu'bú nú'a mrá goda bi 'ñena:

—Ma zi Hmu'i, dí camfri'i.

Ne 'bestho bi ndandiñahmu pa bi nsunda'a.

³⁹ Ne ra Jesu bi 'ñena:

—Nuga stá eheua ja nuna ra ximhai pa ga øt'a ra ts'atbi, pa nu'ɥ tó'o xa ngoda ja yá mfeni, ga xocua yá mfeni pa da bađi, ha

nu'ɥ tó'o beni gue ja yá mfadi, nja ngu nú'ɥ to'o xa xo yá da, ga japi da ngoda'ɥ.

⁴⁰ Ha 'raya fariseo nú'ɥ mi 'bahuini'a bi 'yøde nú'a te mi mañ'a, ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gue necje dyá godahe?

⁴¹ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi'ɥ:

—'Bɥ gri godahmahahɥ, nu'bú hingri tuhma ri ts'oquiɥ. Pe nu'ahá guí eñɥ gue guí hanthɥ, hangue grí tuhɥ ri ts'oquiɥ.

10

Ra Jesu bi mąnga 'nara 'bede de 'nara ngu'ño

¹ Xi majuañi dí xi'ahɥ, nu'a tó'o hinguí cat'a ja ra gosthi ngu'ño, ne tonts'a ma'na lado pa da yɥt'i, go gue'a 'nara be ne 'nara dacate.

² Nú'a to'o taca ya deti, go gue'a ra ma'yo, ne go gue'a cat'a po ja ra gosthi.

³ Nura nsugosthi xoca ra gosthi pa da yɥt'a ra ma'yo, ha nuya deti pa tuatho rá noya, ha nu'á da zopa yá thuhu nú'ɥ yá meti'a pa da pøni'ɥ.

⁴ Ha nu stí pønga gatho nuyá meti'a, nu'á di 'bet'o ne ma'ti'ɥ, ne nuyá deti di deni'a ngue'a pa tuatho rá noya.

⁵ Ngue'a nuya deti hinguí tena ma'na'ño ra ma'yo, nu'ú da ne'tsua ra 'rihi da ma, ngue'a hinguí patua rá noya'a.

⁶ Ra Jesu bi xipabi'ɥ nuna ra 'bede, pe nu'ú himbi zo yá mfeni te mri bønga nú'a bi xipabi'ɥ.

Ra Jesu go ra hoga ma'yo

⁷ Nepɥ ra Jesu bi yopa 'ñembabi'ɥ:

—Xi majuañi dí xi'ahɥ, nuga go guecagui drá gosthi habɥ thogui ya deti.

⁸ Gatho nú'ɥ to'o bá 'bet'o de gueque go gue'ɥ myá be ne myá dacate ngue'a mi ne da hyat'a ma deti pa da deni'ɥ. Pe numa deti himbi 'yøtuabi nú'a mi mañ'ɥ, ngue'a hingo myá meti'ɥ.

⁹ Nuga go guecagui drá gosthi. Nu'a tó'o da yɥt'a ja nuna ra gosthiñá da mpøhø, ne nu'á da nja ngu 'nara zi deti di cat'i di pøni pa da ñuni.

¹⁰ 'Nara be bí ehe hønsɛ pa da mpe, ne pa da hñote, ne pa da huata ra taxo. Pe nuga stá ehe pa ga umba yá te ya ja'i, ne nura te'a go 'nara hoga te pa nzantho.

11 Nuga go guecagui drá hoga ma'yo, ngue'a 'nara hoga ma'yo da unga rá te po rá ngue yá deti.

12 Pe 'nara ma'yo 'mεgo nú'a su ya deti hõnse pa da hñanga rá thaha, nu'á 'b_u da hyanda 'nara mi'ño bra 'ñehe pa e da za ya deti, nu'á da ne'tsua ra 'rihi da ma ne da zop_u ya deti ngue'a hingo yá meti y hingo xi majuani yá ma'yo'u. Ha nura mi'ño da pent'i 'raya deti, ha nu ma'ra hab_uraza da nxani'u.

13 Njab_u nú'a ra ma'yo 'mεgo da nest'ih_i da ma ngue'a hingu_i tu rá m_ui de ya deti ngue'a nu'á 'nara 'bεgotho.

14-15 Nuga go guecagui drá hoga ma'yo. Ngu pa_ucagui ma Dada ne dí pa_uca'a, njab_u nehe dí pa_udi ma deti ne nu'ú pa_ucagui nehe, ngue'a ma metiga'u, ne ma ga unga ma te po rá ngue'u.

16 Nehe 'b_ui ma'ra ma deti nú'u hingu_{yá} mengu de nuna ra ngu'ño, ne nu'ú mahyoni ga tsi nehe. Ne nu'ú da 'yõscagui nu xcrá zofo, ne da 'ñehe'u, ne njab_u da 'nadra taxo ne da 'nadra ma'yo, y nura ma'yo'a go guecsεgui.

17 Aju_u ma Dada xi ri ma_ucagui ngue'a ma ga unga ma te pa ga tu, ha nu xcrá tu, ma ga yopa nte ma'na'qui.

18 Pe hinto ma da hñaga ma te, ma ga tuse. Dí h_u ra ts'edi pa ga tuse, ne dí h_u ra ts'edi pa ga yopa nte ma'na'qui. Njab_u bá 'bεpcagui ma Dada.

19 Ha nuya xodyo 'rama'na'ño mi ma_unga ma'na'qui'u ngue'a bi 'yõde te mi ma_unga ra Jesu.

20 Ndunthi de gue'u bi 'ñena:

—Nun_i 'ñoui ra ts'ond_uhi ne xa 'bε rá mfeni. ¿Hanja guí øx_u nú'a te ma?

21 Ha nu ma'ra mi ena:

—Nuya noya ma_uni hingu_{yá} noya dega ts'ond_uhi. ¿Ha gue ra ts'ond_uhi da za da xocuah_u yá da 'nara goda?

Ya nda gá xodyo himbi ne bi gamfri ra Jesu

22 Ne nuni Jerusale ja bi t'õt'ni 'nara ngo, ne nú'a ra ngo'a gue'a 'nara feni de nú'a ra pa bi yopa 'na'yo ma'na'qui ra ndanija nú'a xqui yopa th_uni. Ha nuya pa'u myá pa dega tse.

23 Ha ra Jesu mi 'yoni ja ra porta nú'a mrá thuhu Salomó, go 'namrá porta nú'a ra ndanija'a.

24 Ha nuya nda gá xodyo bi 'yent'a made-tho'a ne bi 'yambabi:

—¿Ha'm_u ma gui hñubga ma m_uihe? 'B_u xi majuani go gue'e grá Cristo rá 'mehni'i Aju_u pa gui nda, xi da xicje majuani pa ga pahe.

25 Nu'bú ra Jesu bi da_utuabi'u ne bi 'ñembi:

—Ya stá xi'a'ih_u ne nu'ah_u hinx_ucá camfri_u. Nuya 'bεfi dí pεfi de rá thuhu ma Dada, go gue'u udi to'ogui.

26 Pe nu'ah_u hingu_i camfri_u nguetho hingo ma deti'ih_u, ngu ya stá xi'ah_u.

27 Numa detiga øde nú'a dí ma, ne nuga dí pa_uca'u, ne nu'ú tengagui.

28 Nuga dí umbabi'u ra te pa nzantho, ne hinhya'm_u da 'mεdi, nixi hinto da zingagui de ma 'yε.

29 Numa Dada nú'a to'o xa 'racagui'u, ma'na ja rá ts'edi de gatho, ne hinda za to da zinbabi'u de rá 'yε'a.

30 Nuga ne ma Dada dí 'natho'be.

31 Nu mi ña njab_u nura Jesu, nuya nda gá xodyo bi yopa g_uxa ya do pa xa hyohma dega nc'ahni'a.

32 Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Ndunthi ya hoga 'bεfi stá øt'e ja ri thandih_u nú'u xpá 'ñehe de ma Dada. ¿Nda'a de gue nú'u ya 'bεfi stá øt'e hinxá hño pa guí ne guí c'ancah_u?

33 Nu'bú nu'ú bi da_udi ne bi 'ñena:

—Hinga po rá ngue 'nara hoga 'bεfi dí ne ga c'an'ahe, hõnse ngue'a guí ha_ucuabi rá nsu Aju_u, ngue'a nu'i 'nagrá 'ñøhø nguje ne grí nhyεcuaui Aju_u.

34 Nu'bú ra Jesu bi da_udi ne bi 'ñena:

—Xa t'of_u ja ri leyh_u gue Aju_u bi zofo ya nzaya nú'u xqui hñuts'i'a, ne bi 'ñembi'u: “Nu'ah_u gyá aju_uh_u.”

35 Y nú'a xa t'of_u ja ra Ma_uca T'of_u hingu_i tsa to da ma gue hinga majuani. Ya gue Aju_u bi 'ñembabi gue go ya aju_u nú'u to'o bi hñani rá noya'a,

36 xihma nú'a to'o bi hñuxa Aju_u ne bá pehniua ja ra ximhai, ¿hanja guí mañh_u gue hacua rá nsu Aju_u ngue'a bi 'ñena gue rá T'u'a?

³⁷ Nuga dí øt'a ya t'øt'e ngu øt'a ma Dada. Pe nu'b_u hindí øt'a ngu øt'a ma Dada, oguí camfriguih_u.

³⁸ Pe nuga dí øt'a ya t'øt'e nú'ü bí ehe ja ma Dada, hangue masque hingo gui camfriguih_u gue go gueque ngu nú'a stá xi'ah_u, go da camfrih_u gue nú'ü ya t'øt'e dí øt'e bí ehe de Ajuá, pa njab_u nehe xi da hñu ri m_uih_u gui pah_u gue Ajuá ma Dada 'b_ui con gueque ne nuga dí 'b_ui con gue'a.

³⁹ Nu'b_u ya ndá gá xodyo ma'na'qui bi 'ramanu pa xa g_uhma'a, pe nu'á bi ma'a, himbi za te bi 'yøt'ua'ü.

⁴⁰ Nep_u nura Jesu bi mengui pa ri'nandi ra d_athe Jordá hab_u mi øt'a ra sistehe ra Xuua ma'met'o, ne ja bá 'b_uhni'a.

⁴¹ Ne ndunthi ya mengu de guehni bi ma bá c'a'tsi ne mi eñ'ü:

—Nura Xuua hinte ma d_anga nt'udi bi 'yøt'e, pe gatho nú'a bi xicj_u de ra Jesu, majuani xa njab_u.

⁴² Y ja guehni ndunthi ya ja'i bi gamfri gue ra Jesu go mi gue'a xpá mehna Ajuá pa da ndá.

11

Rá du ra Lasaro

¹ Y de mi 'b_uhni ra Jesu ri'nandi ra d_athe Jordá, gue'b_u mri hñenga 'nara 'ñøhø mrá thuhu ra Lasaro mrá me Betania nuni hab_u mrá mengu nehe ra Maria ne ra Marta nú'ü myá nju'a.

² Nú'a ra Maria mrá nju nura Lasaro go gue'a bi go'tsuabi ra hoga ñ_uni ja yá ua ra Jesu, nep_u bi o'tuabi co yá stá'a.

³ Nú'ü ya 'b_ehñá mri ncu bi mempa ra noya ra Jesu gue da t'embi:

—Ma zi Hmu'i, nú'a ri hm_adi di hñeni.

⁴ Ha nu mi sipabi ra Jesu njab_u, bi 'ñena'a:

—Nú'a ra hñeni'a hingue xi pa da du'a. Xa njab_u pa da hnequi rá nsunda Ajuá, ne da hnequi rá nsunda rá T'ü Ajuá po rá ngue'a.

⁵ Ha nura Jesu xi mri m_adi gatho nú'ü hñu mri ncu.

⁶ Masque myá hm_adi'ü ne bi 'yøde gue ra Lasaro mri hñeni, pe ra Jesu hinga 'bestho bi ma, bá 'b_uhniho má yo pa hab_u mi 'b_ui'a.

⁷ Nep_u ja 'mefa nu'á bi 'ñembabi yá nxadi:

—Maha pa Judea ma'na'qui.

⁸ Ha nuyá nxadi bi 'ñembabi:

—Xahnate, guí nu ya ndá gá xodyo de guehni ja maha'm_u mi ne xa hyo'a'i dega nc'ahni. ¿Ha nu'i guí ne gui yopa mani ma'na'qui?

⁹ Nep_u nura Jesu bi d_adi ne bi 'ñembabi'ü:

—¿Ha hinguí pah_u pe'tsa 'ret'amayoho ora cada ra pa? Y nu'a tó'o da 'ño dega pa hinda hñaxa 'nara mfe'tse, ngue'a zø ra ñot'i ja ra ximhai, go gue'a nú'a to'o ø'tua rá paha Ajuá ne hinxa juatatho ra 'b_efi nú'a bi umbi.

¹⁰ Pe nu'a tó'o da 'ño dega xuui da hñaxa ra mfe'tse ngue'a otho ra ñot'i, go gue'a nú'a to'o hingui ø'tuabi rá paha Ajuá.

¹¹ Mi uadi bi m_anga njab_u ra Jesu ne bi 'ñembabi'ü:

—Ma amigoh_u ra Lasaro bí ahá, pe nuga ma ga mani pa ga a de rá t'ahá.

¹² Ha nuya nxadi bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'ihe, 'b_u ahá, nu'á ma da ñani.

¹³ Pe nura Jesu mi m_a gue xqui du ra Lasaro, ha nu'á mi hu yá m_ui gue mi m_a de ra t'ahátho.

¹⁴ Nu'b_u ra Jesu bi xipabi'ü de nú'a xqui nja ne bi 'ñena:

—Ra Lasaro xa du.

¹⁵ Ne nuga xi drí johya ngue'a dá njo'oni ora mi hñeni, ngue'a go 'nara hño pa gue'ah_u, ngue'a po rá ngue'a ma'na ma gui camfriguih_u. Maha, ma ga c'a'tsh_u'a.

¹⁶ Nep_u nura Toma nú'a mi t'embi ra Go, bi 'ñemba yá minxadiui:

—Maha nehe pa grá tuh_u mahyεgui con guehni.

Ra Jesu da g_uxa nú'ü xa du ne da umba ra te

¹⁷ Ha nu mi zønga ra Jesu ja ra hnini Betania, bi sipabi gue ya mi pe'tsa goho ma pa xqui t'agui ra Lasaro.

¹⁸ Ha nura zi hnini Betania mi guetb_u Jerusale mi pe'tsa ngu hñu kilometro rá ñab_u.

¹⁹ Ha xi ndunthi yá mixodyoui xqui ma da c'a'tsa ra Marta ne ra Maria pa da hñu'mba yá m_ui ngue'a xqui du yá cu'ü.

²⁰ Ha nu mi 'yøde ra Marta gue ya mi ma da zønga ra Jesu ja yá ngu'ü, bi ma bá th_adi, pe nura Maria bi gotriho ja rá ngu.

²¹ Nep_u ra Marta bi 'ñembabi ra Jesu:

—Ma zi Hmu'i, nu'b_u gri 'b_uhma_u hinxa duhma_u ma cu.

²² Pe masqué, nuga dí pa_{di} gue gatho nú'a te gui apabi Aju_a, nu'á da 'ra'a'i.

²³ Ha ra Jesu bi 'ñembabi:

—Ri cu ma da nangui de rá du.

²⁴ Nep_u nura Marta bi 'ñembabi:

—Dí pa_{di} gue ma da nangui de rá du nú'a ra pa de ra ngaxhmai stí nanga gatho nú'a ma'ra xa du.

²⁵ Nura Jesu bi 'ñembabi:

—Nuga ga j_uxa nú'u xa du ne ga umbabi'u ra te. Nu'a tó'o da gamfrigui, masque xa du, nu'á ma da nja rá te.

²⁶ Ne nu'a tó'o 'b_ui ne camfrigui, hin-hya'm_u da du. Xi'i, ¿ha gue guí camfri njab_u?

²⁷ Nep_u nura Marta bi 'ñembabi:

—Haha, ma zi Hmu'i, nuga dí camfri gue go gue'e grá Cristo, rá T'u'i Aju_a, go gue'e ndí t_op'a'ihe pa gui 'ñehe nuua ja ra ximhai.

Ra Jesu bi nzoni hab_u mi t'agui ra Lasaro

²⁸ Ha ngu mi m_anga njab_u ra Marta, 'bestho bi mengui pa bá umba nt'ode ra Maria rá cu, ne bi xipi zi njante pa hinto da 'yode ma'ra, ne bi 'ñembabi:

—Xa z_o ra Xahnate bí t_op'a'i 'na.

²⁹ Ha nu mi 'yode'a bi dama 'mai ne bi ma bá c'a'tsi'a.

³⁰ Ne nura Jesu hinxqui yat'atho mbo ra hnini, ja bi gotritho hab_u xqui ma da da_{di} hma_h ra Marta.

³¹ Ha nuya xodyo nú'u mi 'b_uhni ja rá ngu ra Maria mi hu'mba rá m_ui, ngu xi bi hyandi'u gue ra Maria bi dama 'mai ne bi b_oni de rá ngu, nu'ú bi d_eni ne mri 'ñembabi'u 'na ngu 'na:

—Nuni rí ma da nzoni hab_u bí t'agui rá cu.

³² Nep_u ra Maria bi z_oni hab_u mi 'b_u ra Jesu, y ngu bi hyandi bi ndandiñahmu ja yá ua'a ne bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, nu'b_u gri 'b_uhma_u hinxa duhma_u ma cu.

³³ Ha nu mi hyanda ra Jesu gue ra Maria xi mi zoni ne nú'u ya xodyo mbra 'ñoui mi zoni'u nehe, nu'b_u nu'á bi nts_o'mi ne bi du rá m_ui.

³⁴ Nep_u bi 'ñena'a:

—¿Hab_u xcá aguih_u'a?

Ha nu'ú bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'ihe, maha ma ga u't'ahe.

³⁵ Nep_u ra Jesu bi nzoni.

³⁶ Ha nuya xodyo bi 'ñémse'u:

—A, xi mri ma_{di}hma.

³⁷ Pe 'ra de gue'u bi 'ñena:

—Nuni go guehni bi xocua yá da nú'a ra goda. ¿Ha hinxa zahma xa 'y_ot'e nehe pa hinxa duhma_u ra Lasaro?

Ra Jesu bi g_uxa ra Lasaro de rá du

³⁸ Ha nura Jesu bi yopa du rá m_ui, nep_u bi z_oni hab_u xqui t'agui ra Lasaro. Xqui thi'tsi ja 'nara c_uts'i, ne mi jot'i co 'nara xingdo.

³⁹ Ha ra Jesu bi 'ñena:

—Hñacj_u ra do.

Ha nura Marta nú'a mrá cu nú'a xqui du bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, ya strá nx_a ngue'a ya pe'tsa goho ma pa de xa du.

⁴⁰ Ha ra Jesu bi 'ñembabi ra Marta:

—¿Ha gue hinstá xi'a'i gue nu'b_u gui camfri ma gui hyandua rá nsunda Aju_a?

⁴¹ Nep_u nuya ja'i bi hñaca nú'a ra do xqui jot'a ra nt'agui. Nep_u nura Jesu bi n_ots'e pa mahets'i ne bi 'ñena:

—Ma Dada'i, dí 'ra'a'i ra jam_udi ngue'a xcá 'yode nú'a stá a'a'i.

⁴² Nuga dí pa_{di} nzantho guí øde nú'a dí a'a'i. Pe dá m_anga njab_u po rá ngue ya ja'i 'b_ucua con gueque, pa njab_u da za da gamfriy_u gue go gue'e xcá p_encagui.

⁴³ Ha mi uadi bi 'yapa Aju_a njab_u, nep_u bi ñ_a nts'edi bi 'ñena:

—¿Lasaro, bá p_oni!

⁴⁴ Ha ra Lasaro 'bestho bá p_oni mi 'bant'a yá 'y_e ne yá ua co 'raya x_uni dutu, ne mi 'bant'a rá ñ_axu co ma'na ra dutu. Ha ra Jesu bi 'ñembabi ya ja'i:

—Xo'tuah_u ya x_uni dutu.

Ya nda gá xodyo bi 'ñu'ti pa hanja da za da g_u ra Jesu

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵ Nu'b_u nú'u ya xodyo mri 'ñoui ra Maria mi hyanda nú'a bi 'y_ot'a ra Jesu, ndunthi de gue'u bi gamfri'a.

⁴⁶ Pe 'ra bi ma bá xipabi ya fariseo nú'a te xqui 'y_ot'e'a.

⁴⁷ Nu'b_u nuya nda gá macja ne ya fariseo bi 'y_ot'a 'nara hmunts'i ne bi 'ñena:

—¿Te ga øth_u? Ngue'a nura 'ñ_oh_o'a xi øt'a ndunthi ya d_anga nt'udi.

48 Nu'bu ga hoptahu njabu, gatho ya ja'i da gamfri'a, ne 'mefa da 'ñehe ya me Nroma da hñanga ma nijahu ne da zinga ma ja'ihu.

49 Pe 'na de gue'u mrá thuhu ra Caifá mrá danganda gá macja nú'a ra jeya'a, nu'á bi 'ñembabi'u:

—Nu'ahu hinte ri fadihu.

50 ¿Ha hinguí pahu gue ma'na xá hño da du 'nada ra 'ñohø pa hinda du gatho ya ja'i, pa njabu hinda 'medi ya ja'i mengu ma haihu?

51 Pe nú'a ra Caifá himbi bense nú'a bi ma. Pe ngue'a mrá danganda gá macja nú'a ra jeya'a, Ajuá bi umbabi nuya ya noya, hangue bi ma gue ra Jesu mi ma da du po rá ngue ya me Judea.

52 Y hingue hõnse po rá ngue ya menguni, pe nehe pa gatho yá batsi Ajuá nú'u xa nxani haburaza de ra ximhai, pa da 'natho'u.

53 Hangue de gue'bu bi 'ñu'ti'u pa hanja da hyohma'u ra Jesu.

54 Hangue ra Jesu ya himbi sigui bi 'ño haburaza pa bi ña ja yá thandi ya xodyo, ne bi ma de guehni Judea pa ja 'nara t'uca hnini rá thuhu Efraí, guetbu habu ja 'nara 'yo'mtha, ne ja bá 'buhuni yá nxadi.

55 Ha ya mi ma da dat'a ra pa de ra pascua 'nará ngo ya xodyo, y ndunthi ya ja'i de haburaza ya zi t'uhnini bi ma Jerusale ante ra ngo pa da nt'axqui ngu myá nzai'u.

56 Ne go gue'u mi 'yo mi hongra ra Jesu, y de mi 'buhni ja ra ndanija, mri 'ñémse'u:

—¿Te guí beñhu? ¿Ha gue hinda 'ñecua ja ra ngo'a 'bu?

57 Ha ya nda gá macja ne ya fariseo xqui manda gue nu'bu to'o da badi habu di 'yo'a da xipabi'u, pa da gu nts'ahni'a.

12

'Nara 'behña bi go'tsua 'nara njots'i ja yá ua ra Jesu nuni Betania

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

1 Y mri 'be 'rato ma pa pa da dat'a ra ngo de ra pascua, nura Jesu bi ma pa Betania habu mi 'bu ra Lasaro nú'a xqui gats'i de rá du.

2 Y ja bi t'ø'tuani 'nara nt'oxi ra Jesu. Ra Marta go mrá møxmexa, ne nura Lasaro mi huhuini ra Jesu ja ra mexa co ma'ra ya ja'i.

3 Nepu ra Maria mri hña nde litro ra hoga ñuni mi 'ra'ta ra nardo ne xi mri muui

ndunthi, ne bi go'tsuabi ja yá ua ra Jesu, nepu bi o'tuabi co yá sta, ne bi mfont'a nú'a ra ñuni gatho mbo ra ngu.

4 Nu'bu ra Juda Iscariote nú'a mrá t'u ra Simu ne 'namrá nxadi ra Jesu, ne go gue'a mi ma da da'a, bi 'ñena:

5 —¿Hanja himbi 'ba nú'a ra hoga ñuni'a xi xá ma'di? Xa za xa 'bahma po hñu nthebe denario, ne nura boja'a xa thecuahma ya zi hyoya.

6 Nura Juda bi ma njabu ngue'a mrá be, ne ngue'a go mi pe'tsa ra ncaboja ne mi ju nú'a go mi ne de ja ra buxa, ne hingue xi majuani mri hueca ya hyoya'a.

7 Pe nura Jesu bi 'ñembabi ra Juda:

—Ote guí xipabi. Nuní bi goscagui nuna ñuni ja ma ua pa nura pa'a de ma nt'agui.

8 Ngue'a nuya hyoya nzantho ma da 'mái con gue'ahu, pe nuga hinga nzantho ma ga 'buiua con gue'ahu.

Ra nt'u'ti pa dra thohma ra Lasaro

9 Nepu xi ndunthi ya xodyo bi sipabi gue ra Jesu mi 'buhni Betania, ne bi ma'u pa bá c'a'tsi'a, y hingue hõnse pa da c'a'tsa ra Jesu, nehe pa bá handa ra Lasaro nú'a xqui guxa ra Jesu de rá du.

10 Nu'bu nuya nda gá macja bi 'ñu'ti pa da hyohma ra Lasaro nehe.

11 Ngue'a po rá ngue ra Lasaro ndunthi ya xodyo xqui 'uegue de gue'u ne bi gamfri'u ra Jesu.

Ra Jesu bi yut'i ja ra hnini Jerusale

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

12 Ha nurá hyax'a gatho ya ja'i nú'u xqui ma ra ngo de ra pascua nuni Jerusale bi 'yøde gue ra Jesu mi ma da zøni de guehni.

13 Ne nu'á bi doca ya denthí ne bi ma bá thadi ra Jesu ne mi manta'u mi ena:

—¡Xá nsunda Ajuá! ¡Ajuá da japi nuni to'o bá ehe de rá thuhu'a! ¡Ajuá da japi nuni ma Ndahú núju dyá me Israelhu!

14 Ha nura Jesu bi zadi 'nara zi t'ubru ne bi tøgue'a pa bi nja ngu nú'a xqui t'ofu ja ra Maca T'ofu habu ena:

15 Oxqui ntsuhu, nú'ahu gyá menguhu Sión; ndi, hyanthu, xa 'ñepu ri Ndahú, bra tøgue 'nara zi t'ubru.

16 Ha nuyá nxadi hinga 'bestho ra ora'a bi zo yá mfeni hanja xqui njabu. Pe nú'bu

mi yopa nte ra Jesu ne bi yopa menga mahets'i, nu'bá ha, bi beni yá nxadi gue xqui t'ofó njab_u de gue'a, ne xqui njab_u ngu nú'a xqui t'ofó.

¹⁷ Nú'ú ya ja'i mi 'bahni nura ora'a ra Jesu bi xipa ra Lasaro da b_oni de ra nt'agui ne bi gats'i de ra du, nu'ú xqui 'yonga ra 'bede de nú'a xqui hyant'ú.

¹⁸ Hangue ndunthi ya ja'i xqui b_oni de ra hnini pa bá thadi ra Jesu ngue'a xqui 'yode de nú'a ra danga nt'udi xqui nja.

¹⁹ Nep_u ya fariseo mri 'ñémsé'ú:

—¡Ha ngue dí xi'ah_u gue hinda za te gui 'yoth_u! Ndi, gatho ya ja'i di denini, hinda za to da zamiy_u.

'Raya me Grecia mi hongra ra Jesu

²⁰ Nehe 'raya me Grecia xqui ma Jerusale ja nú'a ra ngo pa da x_ocambeni'ú Ajuá.

²¹ Y nú'ú ya me Grecia bi ma bá tsudi ra Lipe nú'a mrá me Betsaida de ra hai Galilea, ne bi 'ñembabi:

—Ndada, dí nehmahe ga ñahe co ra Jesu.

²² Nep_u bi ma nura Lipe bá xipabi ra Andre, ne ri yoho'ú bi ma bá xipa ra Jesu.

²³ Ha ra Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Ya bi z_o ra ora pa da du Nú'a To'o e bi Nja'i ne da yopa menga pa mahets'i.

²⁴ Xi majuani dí xi'ah_u, 'b_u 'nara nda dega trigo 'bé'tsitho ne hinda 'bot'a ja ra hai, hinda nxandi. Pe nu'b_u xa 'bot'i, ma da unga ndunthi ra sofo.

²⁵ Nu'a tó'o da madi rá te, ma da 'bedi, pe nu'a tó'o hingui madi rá te nuua ja ra ximhai, nú'a go gue'a ma da mé'tsa rá te pa nzantho.

²⁶ Nu'a tó'o da mépcagui, mahyoni da dengagui, y nu hab_u ga 'b_uiga da 'm_uhni nehe. Ha nu'a tó'o da mépcagui, ma Dada ma da 'ñe'tsua rá nsu.

Ra Jesu bi ma de rá du

²⁷ Nubyá xi dí tu ma mui. ¿Te ma ga apa Ajuá ma Dada? ¿Ha ga xipa njaua: “Ma Dada'i, ñangagui de nú'a ma ga thogui nuna ra orabya”? Pe hinda za ga embi njab_u, ngue'a pa guehna stá ehe.

²⁸ Ma Dada'i, 'yot'e nú'a go ri paha pa dra nsunda'i ri thuhu.

'Bestho ra ora'a bi nt'ode 'nara noya de mahets'i nú'a bi 'ñena:

—Ya stá ot'e ne ma ga yopa ot'a ma'na'qui.

²⁹ Ha nura hmuntsja'i mi 'bahni ra ora'a bi 'yode nú'a ra noya de mahets'i, ne 'ra bi 'ñena gue mi 'nara ngani, ha nu ma'ra mi ena gue 'nara enxé bi zofó'a.

³⁰ Nep_u nura Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Hingo po rá ngueque xa nt'ode nú'a ra noya, h_onsé po rá ngue'ah_u.

³¹ Nubyá nú'ú ya meximhai hinda ne da gamfrigui ma dra t'e'mbabi pa dra castiga'ú, ne ma dra thacuabi rá ts'edi ra ts'ondahi nú'a ri nda ja nuna ra ximhai.

³² Nuga ma dra ts'ut'cagui maña ja 'nara ponza pa da thogagui, y nu sta t'ot'que njab_u, ma da gamfrigui ndunthi ya ja'i po rá ngue ma du.

³³ Nu'á bi m_anga njab_u pa da fadi te ma du mi ma da du'a.

³⁴ Nep_u nuya ja'i bi dadi ne bi 'ñena:

—Nu'i guí ena gue go gue'e Nú'a To'o e bi Nja'i, ne nuje ndí hu ma muihe gue go guet'a ra Cristo nú'a mi ma da méhna Ajuá pa da nda. Pe nu'i guí ena gue mahyoni ma dra ts'uta maña ja ra ponza Nú'a To'o e bi Nja'i. Pe nura ley ma gue ra Cristo ma da 'mui pa nzantho. Nu'b_u ¿te rá 'befi Nú'a To'o e bi Nja'i? ¿Ha go gue'a nú'a mi ma da méhna Ajuá pa da nda?

³⁵ Nu'b_u ra Jesu bi 'ñembabi'ú:

—Nuga drá ñot'i dí yo't'a ri mfenih_u. Pe ya ts'utho ya pa dí 'b_ui con gue'ah_u. Hangue mientras dí 'b_ui con gue'ah_u, tengaguih_u, pa hingui njah_u ngu nú'a to'o bi z_u ra 'béxuui, ngue'a nu'a tó'o 'yo ja ra 'béxuui hingui padi hab_u rí ma.

³⁶ De dí 'b_uia pa ga yo't'a'ih_u, camfriguih_u, pa njab_u dyá meti'ih_u ra ñot'i.

Ha nu mi uadi bi m_anga njab_u ra Jesu, bi 'uegue de gue'ú bi ma bá 'b_ui hab_u hinda badi'ú.

Hanja ya xodyo himbi gamfri ra Jesu

³⁷ Masque ra Jesu xqui 'yot'a ndunthi ya danga nt'udi ja yá thandi nuya xodyo, pe nu'ú himbi gamfri.

³⁸ Bi njab_u ngu nú'a xqui 'yofó ra badi Isaia hab_u ena:

Ma zi Hmu'i, ¿to ja gue'a xa gamfri ma noyah_u?

¿To ja gue'a xa gamfri'i ngue'a xcá 'yøt'a ya danga nt'udi?

39 Nu'ú himi tsa da gamfri ngue'a bi njabu ngu nú'a xqui 'yofo ra badi Isaia ja ma'na ra xeni habu ena:

40 Ajuá bi go'tua yá da'u ne bi japi bi megui yá mfeni,
pa himbi hyandi co yá da,
nixi bi badi co yá mfeni,
pa himbi ñobri'u ne pa njabu nuga himbi za dá pøhø'u.

41 Ra Isaia bi manga njabu de ra Jesu ngue'a xqui hyandua rá nsunda'a, hangue mi ma de gue'a.

42 Masque njabu, pe asta 'raya nda gá xodyo nehe bi gamfri gue ra Jesu go gue'a xpá mehna Ajuá pa da nda, pe nu'ú hinto bi xipabi ngue'a mi tsu ya fariseo da 'yeni'u de ra nija.

43 Ngue'a nu'ú ma'na mi ne da pønga yá hmi ja yá thandi ya ja'i que ja rá thandi Ajuá.

Ya ja'i tuda yá ts'oqui ngue'a himbi gamfri nú'a bi manga ra Jesu

44 Ra Jesu bi ña nts'edi ne bi ñena:

—Nu'a tó'o camfrigui, hingue hønse camfriguiga, nehe camfri nú'a to'o bá pencagui.

45 Ne nu'a tó'o handga ma 'mui, ja ra uenda handua rá 'mui nú'a to'o bá pencagui.

46 Nuga go guecagui drá ñot'i stá eheua ja ra ximhai pa nuto gatho da gamfrigui ga pøni de ja ra 'bexuui.

47 Nu'a tó'o øde nú'a dí ma, ne hinda ne da 'yøt'e, nuga hingo ma ga ε'mbi pa da ma ja ra nidu, ngue'a nuga stá ehe pa ga pøhø ya ja'i, hingue pa ga ε'mbi da ma ja ra nidu.

48 Nu'a tó'o hingui numansugui ne hingui ne da gamfri nú'a dí ma, go gue'a ma da t'ε'mbi pa ja ra nidu, ne numa noya go gue'a ma da 'yε'mbi nú'a ra pa de ra ngaxhmai.

49 Ngue'a nuga hinstá bense nú'a dí ma. Ma Dada nú'a to'o bá pencagui go gue'a xa 'bepcagui pa ga xi'ahu nú'a bi xiqui.

50 Ne dí padi gue nú'u ya noya xa 'bepqui ga ma go gue'u unga ra te pa nzantho. Hangue dí xi'ahu ngu nú'a xa xicagui ma Dada.

13

Ra Jesu bi xucua yá ua yá nxadi

1 Nura pa ante ra ngo de ra pascua, ra Jesu mi padi gue ya xqui zø ra ora pa da ma de guecua ja ra ximhai pa da yopa mengui habu bí 'bu Ajuá rá Dada. Nu'á nzantho bi madi nú'u to'o yá meti'a, ne xi ra dangui rá hmate bi mε'tsuabi'u.

2 Ha ra Jesu bi nt'oxiui yá nxadi. Ha ra ts'ondahi ya xqui yut'a ja rá mfeni ra Juda Iscariote nú'a mrá t'u ra Simu, pa da da ra Jesu.

3 Ha ra Jesu mi padi gue bá ehe de habu mi 'buhui Ajuá rá Dada pa da 'mucua ja ra ximhai, ne mi padi nehe gue ya mi ma da yopa mengui pa da 'mahui'a. Nehe mi padi gue Ajuá rá Dada ya gatho xqui 'yent'ua ja rá 'yε'a.

4 Hangue nu'á bi 'mai de ja ra mexa habu mri nt'oxi'u ne bi hñaca rá pat'i ne bi ngat'a 'nara nt'ot'yε.

5 Ne bi xit'a ra dehe ja 'nara nsu'yε, ne bi madi bi xucua yá ua yá nxadi. Nepu mi o'tuabi co nú'a ra nt'ot'yε mri ngat'i'a.

6 Ha nu mi ma da xucua yá ua ra Pedro, ra Pedro bi 'ñembabi:
—Ma zi Hmu'i, ¿ha gue go ma gui xuga ma uaga?

7 Ha nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:
—Nubyá hingui tsa da zo ri mfeni nú'a dí øt'e, pe 'mefa ha, ma gui padi.

8 Nura Pedro bi 'ñembabi:
—Nu'i hinhya'mu ma gui xuga ma uaga. Ha nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:
—Nu'bu hinga xuc'a ri ua, hinte gui pε'tsi

de gueque.

9 Nu'bu ra Pedro bi 'ñembabi:
—Ma zi Hmu'i, nu'bu, hingue hønse ma ua gui xugagui, xuga ma 'yε ne ma ñaxu nehe.

10 Ha nura Jesu bi 'ñembabi:
—Nú'a to'o ya xa nxaha, ya hinga mahyoni da yopa nt'axca ma'na'qui, hønse da sūcua yá ua, ngue'a ya xá nt'axi gatho rá ndo'yo. Ha nu'ahu ya xá nt'axi'ihu, masque hinga gatho'ihu.

11 Nu'á mi padi to'o mi ma da da'a, hangue bi 'ñena gue hinxmá nt'axi gatho'u.

12 Ha nu mi uadi bi xucua yá ua'u, bi yopa hñuxa rá pat'i ne bi hñudi ma'na'qui ja ra mexa ne bi 'ñembabi'u.

—¿Ha tso ri mfenih_u nú'a stá ø't'a'ih_u?

¹³ Nu'ah_u guí enj_u go gueque ri Xah-nateguih_u ne ri Hmuguih_u. Nú'a guí enj_u gue'a majuani, ngue'a h_a, go guecagui.

¹⁴ Hangue ngue'a núga ri Hmuguih_u ne ri Xahnateguih_u ne stá x_uc'a ri uah_u, hangue nu'ah_u nehe rí 'ñep'ah_u gui nx_ucua uah_u 'na ngu ma'na.

¹⁵ Dí u't'a'ih_u njab_u pa ne'ah_u da za gui 'yøth_u ngu nú'a stá ø't'a'ih_u.

¹⁶ Xi majuani dí xi'ah_u, 'nara 'b_ego hingo ma'na ri manda'a que rá hmu, nixi 'nara 'm_ehni hingo ri manda'a que nú'a to'o xa m_ehni.

¹⁷ Nu'b_u gui pah_u nú'a dí xi'ah_u, ne 'b_u gui 'yøth_u, nu'b_u gui njapih_u.

¹⁸ Pe hindí m_a de gatho'ih_u, ngue'a dí pa'a'ih_u nú'ah_u stá huan'a'ih_u pa dua nxadi'ih_u, ne stá huan'ah_u pa da njab_u ngu nú'a m_anga ra M_aca T'ofu hab_u ena: “Xa g_ugui dega ncontra nú'ase to'o stá ñu'me.”

¹⁹ 'B_edi da njab_u ngu nú'a stá xi'ah_u, pe nubyá dí xi'ah_u nú'a te ma da nja, pa nu stí njab_u, da za gui camfrih_u gue go gueque ngu nú'a stá xi'ah_u.

²⁰ Xi majuani dí xi'ah_u, nu'a tó'o da numansu ma 'm_ehni, go gueque numansugui; ne nu'a tó'o da numansugui, go numansu nú'a to'o bá p_encagui.

Ra Jesu bi m_a gue ra Juda ma da da'a

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹ Ha nu mi m_anga njab_u ra Jesu, bi du rá m_ai, ne bi xipabi yá nxadi te mri b_onga nú'a mi m_a, ne bi 'ñena:

—Xi majuani dí xi'ah_u, 'na de gue'ah_u ma da dagagui.

²² Ha nuya nxadi bi n_u'tua da'u ngue'a himi pa_di to'o 'na de gue'u nú'a mi mañ'a.

²³ Ha 'nara nxadi nú'a xi mrá hm_adi ra Jesu, ja mi huhni ja rá hyo'a.

²⁴ Y nura Pedro bi 'ñutua ra seña nú'a ra hm_aca nxadi pa da 'yambabi ra Jesu to'o'a.

²⁵ Nep_u nu'á xqui ncahma guetb_u ja rá tiñ_a ra Jesu bi 'ñembabi:

—¿To'o 'na de guecje, ma zi Hmu'ih_e?

²⁶ Ha nura Jesu bi da_di ne bi 'ñena:

—Nú'a to'o ga umba ra c'athuhme go gue'a.

Nu'b_u nu'á bi po'mba ra thuhme ne bi umbabi ra Juda Iscariote nú'a mrá t'u ra Simu.

²⁷ Ha nura Juda mi hñ_anga nú'a ra c'athuhme gue'a ra ora bi yat'a ra Satá ja rá mfeni'a pa da 'yø'tua rá 'b_efi. Nep_u nura Jesu bi 'ñembabi:

—Nú'a guí beni gui 'yø'te, 'yø'te 'bestho.

²⁸ Pe ni 'na de gue nú'u mi huhni ja ra mexa himbi zo yá mfeni hanja bi xipabi njab_u'a.

²⁹ Ngue'a nura Juda go mi pe'tsa ra nc_aboja, hangue 'ra de gue'u mi hu yá m_ai gue ra Jesu xqui xipabi gue da ma da danga te mahyoni pa ja ra ngo, o pa da umbi te da umba ya hyoya.

³⁰ Ne ngu xi bi hñ_anga nura c'athuhme, 'bestho bi b_oni. Ne ya xm_a 'm_exuui ra ora'a.

Ra 'ra'yo hm_anda

³¹ Ha nu mi b_onga ra Juda, bi 'ñenga ra Jesu:

—Nubyá ma da hnequi rá nsunda Nú'a To'o e bi Nj_a'i po nú'a ma da thogui. Ne po rá ngue'a ma dra nsunda Aju_a.

³² Nep_u Aju_a ma da umba rá nsu pa di mahy_eguiui yá nsu, ne ma da 'yø'te 'bestho.

³³ Ma zi t'u'ih_u, ya hinga ma ga 'b_ui ndunthi con gue'ah_u. Ma gui hyongaguih_u, ne ngu stá xipa ya nd_a gá xodyo, njab_u nehe dí xi'ah_ubya: Hinda za gui mahani hab_u grá maga.

³⁴ Nubyá 'nara 'ra'yo hm_anda dí tsoc'ah_u: Má_dih_u 'na ngu ma'na, nja ngu stá ma'a'ih_u, njab_u nehe gui má_dih_u 'na ngu ma'na.

³⁵ 'B_u gui má_dih_u 'na ngu ma'na, nu'b_u njab_u da ba_di gatho ya ja'i gue majuani ma nxadi'ih_u.

Ra Jesu bi m_a gue ra Pedro ma da g_oni'a

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Ha nura Pedro bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, ¿hab_u ma gui ma?

Ha nura Jesu bi da_di ne bi 'ñembabi:

—Hinda za ga m_euibya hab_u grá maga. 'M_efa h_a, ma gui mani.

³⁷ Ha nura Pedro bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, ¿hanja hinda za ga m_euibya? Nuga masque ga tu por gue'e.

³⁸ Ha nura Jesu bi 'ñembabi:

—¿Ha gue ma gui tugue po rá nguecagui? Xi majuani dí xi'a'i, ma gui cøngagui hñu'qui ante da mafi ra menja.

14

Ra Jesu tsixcah_u pa hab_u bí 'b_u Aju_u ra Dada

¹ Ne ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—Oguí tu ri muih_u. Nu'ah_u guí camfrih_u Aju_u ma Dada, hangue camfriguih_u nehe.

² Nuni hab_u bí 'b_u Aju_u ma Dada xi bí ja ndunthi ya ngu. Nu'b_u di othohma, ya stá xi'ahmah_u. Nuga ma ga ma pa ga hoc'a'ih_u hab_u ma gui 'buh_u.

³ Ne xcrá ma pa ga hoc'a'ih_u hab_u gui 'buh_u, ma ga yopa pengui pa ga tsix'a'ih_u pa gui 'buh_u hab_u ma ga 'buc_a.

⁴ Ne guí pah_u hab_u ma ga maga, ne guí pah_u ra 'ñu.

⁵ Nu'b_u nura Toma bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, hindí pahe hab_u ma gui ma, ¿ne guí enje gue dí pahe ra 'ñu?

⁶ Nu'b_u ra Jesu bi 'ñembabi:

—Nuga go guecagui drá 'ñu, ne drá majuani, ne drá te. Hinda za to da zøni hab_u bí 'b_u ma Dada 'b_u hingo ga tsixca.

⁷ 'B_u xcá pacjhmah_u, xcá pahmah_u ma Dada nehe. Ne desde nubya guí pah_u'a, ne xcá hyanth_u'a.

⁸ Ha nura Lipe bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'ih_e, 'ñutcahe Aju_u ra Dada, ne ya con guet'a.

⁹ Nu'b_u ra Jesu bi 'ñembabi:

—¿Ha hinxcá pacaguitho, nугue Lipe? Y ya øt'a ndunthi ya pa stá 'ñoh_u. Nu'a tó'o xa hyandgagui xa hyanda Aju_u ma Dada nehe. Nu'b_u ¿hanja guí engaguih_u gue ga u't'a'ih_u Aju_u ra Dada?

¹⁰ ¿Ha hinguí camfri gue dí 'natho'be Aju_u ma Dada? Nuga hinstá bense nú'a dí xi'ah_u, nixi nú'u ya 'b_efi dí p_efi hingo dí p_efi de guecs_e. Numa Dada to'o dí 'natho'be go gue'a øt'e gatho, ne go rá 'b_efise'a.

¹¹ Camfrih_u gue nuga dí 'natho'be Aju_u ma Dada. Pe nu'b_u hinguí camfrih_u nú'a dí ma gue dí 'natho'be'a, camfrih_u po nú'u ya 'b_efi stá p_efi.

¹² Xi majuani dí xi'ah_u, nu'a tó'o da gamfrigui, ne'a ma da m_e ya 'b_efi ngu nú'u dí p_efi, ne ma'na dya dangui ma da m_efi'a

nguetho nuga ma ga yopa pengui pa ga 'b_u'be ma Dada.

¹³ Ne gatho nú'a te ma gui 'yapabih_u ma Dada de ma thuhuga, ma ga øt'a ri nt'adih_u, pa dra nsunda ma Dada po rá ngueque rá T'ugui.

¹⁴ Hangue nu'araza te gui 'yadih_u ja ma thuhu, nuga ga 'ra'ah_u.

Ra Jesu bi ñagui ma dua p_ehna ra Maça Ndahi

¹⁵ 'B_u grí macaguih_u, 'yøth_u nuya hmanda dí 'b_ep'a'ih_u.

¹⁶ Ne nuga ma ga apabi Aju_u ma Dada da men'ah_u ma'na nú'a to'o da hñup'a ri muih_u, ne nu'a da men'ah_u pa da 'm_ui nzantho con gue'ah_u, y nu'a go gue'a ra Maça Ndahi nú'a to'o m_anga majuani.

¹⁷ Ne ya ja'i nú'u hingyá gamfri hingui tsa da hñani'a, ngue'a nú'u hingui padi to'o'a, ne hingui tso yá mfeni'u tengu'a. Pe nu'ah_u guí pah_u'a ngue'a nú'a 'b_ui con gue'ah_u, ne ma da 'm_ui ja ri corasoh_u.

¹⁸ Hangue njab_u nuga hinga ma ga tsoc'aseh_u, ma ga yopa pengui ma'na'qui pa ga 'b_ui con gue'ah_u.

¹⁹ Ne 'bestho ma da zø ra ora ya ja'i nú'u hingyá gamfri ya hinda ma da hyandgaua ngue'a pa gue'u ma ga njo'o, pe nu'ah_u ha, ma gui hyandgaguih_u ngue'a ma ga 'b_ui con gue'ah_u. Y nuga ma ga yopa nte, hangue ne'ah_u ma gui p_e'tsh_u ra te pa nzantho ngue'a dí tega.

²⁰ Ha nu xcrá njab_u, ma gui pah_u gue dí 'b_u'be ma Dada, ne nu'ah_u guí 'buh_u con gueque, ne nuga dí 'b_ui con gue'ah_u ja ri corasoh_u.

²¹ Nu'a tó'o øt'a ya hmanda nú'u dí ma, nú'a go gue'a ri macagui. Ha nu'a tó'o ri macagui, ma Dada ri mad'i'a, nequi ga mad'i'a ne ga utuabi tengu ma 'm_ui.

²² Nu'b_u ra Juda, pe hingue nura Juda Iscariote, bi 'ñembabi ra Jesu:

—Ma zi Hmu'i, ¿hanja hønseguihe ma gui utcaguihe tengu ri 'm_ui, ha nu ma'ra ya ja'i hina?

²³ Nu'b_u ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Nu'a tó'o ri macagui ma da 'yøtca nú'a dí ma, ne ma Dada da mad'i'a, ne nuga co ma Dada ga e'be ne ga 'b_uhe 'nadb_u con gue'a.

24 Nu'a tó'o hingui maçagui, hingui øtca nú'a dí ma. Y nú'a guí øh_u dí ma, hindí mansεga, numa Dada nú'a to'o bá pεncagui go gue'a mañ'a.

25 Dí xi'ah_u njab_u nú'bya de dí 'bui_u con gue'ah_u.

26 Pe ra Maça Nda_uhi nú'a ma dua pεhna ma Dada de ja ma thuhu pa da 'mai con gue'ah_u ne da hñup'a ri muih_u, nu'á ma da 'ñu't'a'ih_u gatho, ne ma da ben'a'ih_u gatho ngu nú'a stá xi'ah_u.

27 Dí ne gui 'buh_u te rá entho nsinque ra dumai, hangue dí 'ra'ah_u ra humai, gue'a ngu 'nara tsogui dí tsoc'ah_u. Y nú'a ra humai dí 'ra'ah_u, hingue ngu nú'a di unga ya meximhai. Hangue oxqui tu ri muih_u, nixi gui ntsuh_u.

28 Nu'ah_u ya stá xi'ah_u gue ma ga ma, ne ma ga yopa pengui pa ga 'bui con gue'ah_u. 'B_u gri maçjhma_u, nu'bú xcá johyahma_u nu ndá xi'ah_u gue ma ga ma hab_u bí 'b_u ma Dada, ngue'a nu'á go ma'na h_u ra ts'edi de gueque.

29 Nubyá dí xi'ah_u nú'a di 'betho da nja, pa nu stí nja, ma gui beñh_u, pa njab_u ma'na gui camfriguih_u.

30 Ya hinga ma ga 'bui ndunthi con gue'ah_u pa ga ñah_u, ngue'a xa 'ñep_u ra ts'ondahí nú'a ri nda de nuna ximhai, pe nu'á hingui h_u ra ts'edi pa te da 'yøtcagui.

31 Nuga ma ga hoptho da 'yøtque nú'a te xa 'yε'mgagui, pa njab_u da badi gatho ya ja'i gue dí ma_udi ma Dada, ne dí øt'e ngu nú'a xa 'bεpcagui'a. 'Baih_u, maha.

15

Ra 'bai gá obxi ne yá mai

1 Nep_u ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi: Nuga dí nja ngu 'nara hoga 'bai gá obxi, ha numa Dada nja ngu nú'a to'o pε ra u_u'obxi.

2 Nu'uh_u tó'o 'bui con gueque go gue'uh_u nja ngu ya mai de nura hoga 'bai gá obxi'a. Ne gatho ya mai nú'uh_u hingui unga yá fruta, nú'a to'o pε ra u_u'obxi da zεqui'uh_u. Pe nu'uh_u di unga yá fruta, nu'á da moqui'uh_u pa ma'na da unga yá fruta.

3 Nu'ah_u ya xá nt'axi'ih_u po nura noya stá xi'ah_u.

4 'Buh_u con gueque, ne nuga ga 'bui con gue'ah_u. Ngu 'nara mai hingui tsa da unse

yá fruta 'b_u hingui tøgue ja rá 'bai, guí njah_ub_u nehe, hinda za gui uñh_u ri frutah_u 'b_u hingui 'buh_u con gueque.

5 Nuga go guecagui drá 'bai gá obxi, ha nu'ah_u go gyá maih_u. Nu'a tó'o 'bui con gueque, ne nuga con gue'a, go gue'a da unga ndunthi ya fruta, ngue'a nsinque de gueque hinda za te gui 'yøth_u.

6 Nu'uh_u tó'o ya hingui 'bui con gueque, nja ngu ya mai xa ts'εqui, da 'yot'i, nep_u da hmunts'i gatho pa dra thøt'a ja ra tsibi, da nzø.

7 'B_u xi gui 'buh_u con gueque, ne 'b_u ma noya da 'yoda ja ri mfenih_u, nu'bú 'yaph_u Aju_u gatho nú'a go gui neh_u ne nu'á da 'ra'ah_u.

8 'B_u gui uñh_u ndunthi ra fruta, nu'bú da hnequi rá nsunda ma Dada, ne njab_u ma go dua nxadi'ih_u.

9 Ngu ma Dada maçagui, njab_u nehe dí ma'a'ih_u. Oxqui 'uegueh_u de ma hmate.

10 Nu'b_u gui 'yøth_u nuya hmanda dí 'bεp'ah_u, nu'bú guí 'buh_u ja ma hmate, ngu nuga stá øt'ua yá hmanda ma Dada ne dí 'b_u ja rá hmate'a.

11 Dí xi'ah_u njab_u pa da nja ma johya ja ri corasoh_u, ne pa hinhya'm_u da 'mε ri johyah_u.

12 Nu'a ma hmanda dí 'bεp'ah_u: Má_udih_u 'na ngu ma'na ngu stá ma'a'ih_u.

13 Nu'a tó'o da du po rá ngue yá amigo, go gue'a ma'na ja rá hmate ra dangui de gatho.

14 Ha nu'b_u gui 'yøth_u nú'a dí 'bεp'ah_u, nu'bú go ma amigo'ih_u.

15 Hangue ya hindí hant'ah_u ngu 'nara 'bεgo, ngue'a 'nara 'bεgo hingui pa_udi te pε rá hmu. Y nubyá dí hant'ah_u ngu ma amigo'ih_u, ngue'a stá xi'ah_u gatho nú'a xa xicagui ma Dada.

16 Nu'ah_u hingo xcá huancah_u, nuga go stá huan'a'ih_u, ne stá hux'a'ih_u pa gui maha hab_u ga pεn'a'ih_u, ne pa gui uñh_u ra fruta nú'a hinhya'm_u da thegue. Ne nú'a te gatho gui 'yapabih_u ma Dada de ja ma thuhu, nu'á da 'ra'a'ih_u.

17 Hangue nu'a dí 'bεp'a'ih_u, má_udih_u 'na ngu ma'na.

Nú'uh_u hingyá gamfri utsa ra Jesu, nehe utsa nú'uh_u to'o camfri'a

18 'B_u da ʉtsa'ih_u ya ja'i, beñ_u gue go 'mɛt'o bi ʉtsaguiga'ʉ.

19 Nu'b_u dyá mɛti'ih_u hmaha ra ximhai, nu'b_u ya meximhai di ma'a'ih_u ngu mađi yá mimeximhaiui. Pe nu'ah_u hingyá mɛti'ih_u ra ximhai ngue'a nuga stá huan'a'ih_u ne stá 'uec'a'ih_u de ya ts'ot'ɔt'e de ra ximhai. Hangué por gue'a ya ja'i di ʉtsa'ih_u.

20 Oxqui ma gui pumfrih_u nú'a stá xi'ah_u, gue 'nara 'bɛgo hingo ma'na ja rá nsu que rá hmu. Nu'ʉ tó'o xa ʉtsagui da ʉtsa'ih_u nehe, ha nu'ʉ tó'o xa 'yɔtca nú'a stá ma, nehe da 'yɔt'a'ih_u nú'a gui mañ_u.

21 Pe nú'ʉ to'o ma da ʉtsa'ih_u ngue'a gui camfriguih_u, nu'ʉ ma da 'yɔt'a'ih_u njab_u ngue'a hingui pađi'ʉ nú'a to'o bá pɛncagui.

22 'B_u hinstá ehehma ne hinstá zofohma ya ja'i, nu'b_u nu'ʉ hinte ma ts'oqui di tuhma'ʉ. Pe nuga dá ehe, ne dá zofo'ʉ. Hangué nubyá nu'ʉ tu ya ts'oqui ne hinda za te ma da dađi'ʉ.

23 Nu'a tó'o ʉtsagui, ʉtsa ma Dada nehe.

24 Nuga dá ɔt'a ya danga nt'udi ja yá thandi'ʉ, nú'ʉ hinhya'm_u to'o ma'na xa 'yɔt'e. Pe masque njab_u nu'ʉ himbi ne bi gamfrigui, hangué nubyá tu yá ts'oqui. Ne masque bi hyanda nuya danga nt'udi'ʉ, bi ʉtsagui ne bi ʉtsa ma Dada nehe.

25 Bi njab_u pa da nja ngu nú'a xqui t'ofa ja yá ndaxjua ley'ʉ: “Masque hinte ma ts'oqui stá ɔt'e, pe nu'ʉ bi ʉtsagui.”

26 Pe ma ga pɛn'a'ih_u ra Maça Ndahi pa da 'm_ui con gue'ah_u ne da hñup'a ri m_uih_u. Nu'á ma da 'ñehe de Ajuá ra Dada, ne m_unga majuani, ne ma da xi'ah_u de gueque.

27 Ne'ah_u ma gui xiph_u ma'ra ya ja'i de gueque ngue'a desde rá m_udi xcá 'b_uh_u con gueque.

16

1 Dí xi'ah_u njab_u pa hingui 'uegueh_u de gueque nu xcri thoh_u ya nt'ʉtsate.

2 Ma da t'eñ'a'ih_u de ja ya nija. Nehe ma da nja ra pa gue 'b_u to'o da hyo'ah_u da beni gue supa rá 'bɛfi Ajuá.

3 Nu'ʉ ma da 'yɔt'a'ih_u njab_u ngue'a hinxa bacagui'ʉ nixi xa ba ma Dada.

4 Dí xi'ah_u njab_u pa nu stí zɔ ra pa da njab_u, da za gui beñ_u gue ya stá xi'ah_u.

Rá 'bɛfi ra Maça Ndahi

Nurá m_udi hindá xi'ah_u nú'a te ma da nja ngue'a mi 'bɛtho pa ga ma.

5 Pe nubyá ma ga yopa pengui ga 'b_u'be nú'a to'o bá pɛncagui, ne ni 'na de gue'ah_u hingui angah_u hab_u drá ma.

6 Pe go guí tu ri m_uih_u ngue'a dí xi'ah_u njab_u.

7 Pe dí xi'ah_u majuani gue pa gue'ah_u ma'na xá hño ga ma, ngue'a 'b_u hinga ma, hinda 'ñe ra Maça Ndahi pa da 'm_ui con gue'ah_u ne da hñup'a ri m_uih_u, pe nu xcrá ma, ma ga pɛn'ah_uua'a.

8 Ha nu stí zɔ'a ma da zopa yá mfeni ya ja'i pa da bađi'ʉ gue xi tu ya ts'oqui, ne hanja da za da 'm_u xá hño, nehe da bađi'ʉ gue Ajuá ma da 'yɔt'a ra ts'utbi.

9 Nú'a ra Maça Ndahi'a ma da 'ñutuabi'ʉ gue xi tu ya ts'oqui ngue'a hingui camfrigui'ʉ.

10 Nehe nu'á ma da 'ñutuabi'ʉ hanja da 'm_ui'ʉ xá hño, ngue'a nuga ya ma ga ma pa ga 'b_u'be ma Dada ne nu'ah_u ya hingui ma gui hyandgah_u.

11 Y nu'á ma da 'ñutuabi'ʉ gue Ajuá ma da 'yɔt'a ra ts'utbi, ngue'a nu'á ya xa hñacua rá ts'ɛdi ra ts'ondahi nú'a di nda ja nuna ra ximhai.

12 Ja ma'ra te ga xi'ah_umañ_u, pe nubyá hinga ma ga xi'ah_u ngue'a hinda za gui pađih_u gatho.

13 Pe nu stí zɔ ra Maça Ndahi, ma da 'ñu't'ah_u pa gui pah_u gatho nú'a majuani, nguetho nu'á m_unga majuani, ne hinda ma da mansɛ nú'a da ma, nu'á ma da xi'ah_u gatho nú'a ma da xipabi Ajuá ma Dada, ne ma da xi'ah_u nú'a te ma da nja.

14 Ne ma da 'yɔt'e pa da hneca ma nsunda, ngue'a ma da xi'ah_u ngu nú'a te ga xipabi.

15 Nuga, nu'a dí ma, dí ma ngu nú'a xica ma Dada, hangué dí eñ'ah_u gue ra Maça Ndahi ma da xi'ah_u ngu nú'a ga xipi.

Nura dum_ui da mp_unga johya

16 Ya ma da zɔ ra ora ya hingui ma gui hyandgah_u, nep_u hints'ʉ ya'a ma gui yopa hyandgah_u ma'na'qui, ngue'a ma ga yopa pengui hab_u bí 'b_u ma Dada.

17 Nep_u 'rayá nxadi bi 'ñémse'ʉ 'na ngu 'na:

—¿Te rí bɔnga nú'a bi xicjuni nu mi ma: “Ya ma da zø ra ora ya hingui ma gui hyandgah, nepu hints'u ya'a ma gui yopa hyandgah ma'na'qui, ngue'a ma ga yopa pengui habu bí 'bu ma Dada”?

18 Ne nu'ú mi 'ñémse'u:

—¿Te rí bɔnga nuya ya noya xicjuni: “Ya ma da zø ra ora”, ne “hints'u ya'a”? Hingui tso ma mfenih nú'a bi mani.

19 Ha nura Jesu bi batho gue mi ne'u da 'yambabi hmaha, hangue nu'á bi 'ñembabi'u:

—¿Ha gue grí 'ñánbah te rí bɔnga nú'a stá eñ'ah gue ya ma da zø ra ora ya hingui ma gui hyandgah, nepu hints'u ya'a ma gui yopa hyandgah ma'na'qui?

20 Xi majuani dí xi'ah, nu'ah ma gui nzoñh ne ma gui tu ri muih, pe ya ja'i nú'u hingyá gamfri da johya'u. Ma da du ri muih, pe nuri dumuih ma da mpunga johya nu xcrí yopa hyandgah ma'na'qui.

21 Ma gui njah ngu 'nara 'behña ma da 'mu rá batsi pe'tsa xica ugui ngue'a ya xa dat'a rá pa, pe nu stí uadi da 'mu rá batsi, nu'á ya da pumfri yá ugui ne da johya'a ngue'a ya bi dá nximhai 'nara batsi.

22 Guí njahbu nehe, guí tu ri muih, pe nuga ma ga yopa pengui ga 'bui con gue'ah, ne njabu ma xi gui johyah, ne hinto da hñac'ah nura johya'a.

23 Ha nuya pa'u ya hinte ma nt'ani ma gui 'yangah. Xi majuani dí xi'ah, nú'a te gatho gui 'yapabih ma Dada de ja ma thuhu, nu'á ma da 'ra'ah.

24 Hinte xcá 'yapho Ajuá ma Dada de ja ma thuhu. 'Yaph y nu'á da 'ra'ah, pa njabu nzantho xi da nja ri johyah.

Ra Jesu bi ntate de ra ximhai

25 Nú'a stá xi'ah, stá xi'ah ngu 'nara 'bede. Pe ma da zø ra pa gue ya hinga ma ga xi'ah njabu, pe ma ga xi'ah de ma Dada co ya noya nú'u 'bestho da za gui padih.

26 Ha nuya pa'u ma gui 'yaph ma Dada de ja ma thuhu, y hinga mathoni go ga api pa da 'ra'ah nú'a te gui 'yaph.

27 Ngue'a ma Dada xi ma'a'ih, ngue'a guí macaguih ne xcá camfriguih gue stá ehe de habu ndí 'bu'be'a.

28 Ndí 'bu'be ma Dada ne stá ehe pa guecua ja ra ximhai, ne nubyá ma ga ma

de guecua ja ra ximhai pa ga yopa pengui ma'na'qui nuni habu bí 'bu ma Dada.

29 Nu'bu nuyá nxadi bi 'ñembabi:

—Nubyá ha, ya tso ma mfenihe xá hño nú'a guí ma, ngue'a ya hinte grí hycuabi nú'u ya noya guí ma.

30 Nubyá ha, dí pãhe gue guí patho gatho, hangue hinga mahyoni to da 'yan'a'i 'nara nt'ani. Hangue dí camfrihe gue Ajuá bá peñ'a'i.

31 Ha nura Jesu bi datuabi ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gue ya guí camfrih?

32 Pah gue ma da zø ra pa ne majuani nubya ya xa zøhø, ma gui nxanih ne ma gui penjua ja ri nguh 'na ngu 'na, ne ma gui hycaseh, pe nuga hinga ma ga 'busaga, ngue'a dí 'bu'be ma Dada.

33 Dí xi'ah njabu pa da za gui 'buh te rá 'ñentho nsi ra dumai ngue'a guí camfriguih. Nuua ja ra ximhai ma gui thoh ya thogui, pe oxqui tu ri muih, dá nja ri ts'edih pa gui tsetih, ngue'a nuga ya stá ntate de nuna ra ximhai.

17

Ra Jesu apa Ajuá rá Dada po yá nxadi

1 Mi uadi bi manga njabu ra Jesu, nepu bi nòts'e pa mahets'i ne bí 'yapa Ajuá rá Dada, bi 'ñena:

—Ma Dada'i, ya bi zø ra ora. 'Yøt'e pa da hnequi ma nsunda núga ri T'ugui, ne pa njabu necá ga øt'e pa da hnequi ri nsunda nehe.

2 Ngue'a nu'i xcá 'yentc'a ja ma 'yε gatho ya ja'i de ra ximhai, pa ga umbabi ra te nzantho nuto gatho xcá 'raqui.

3 Nú'u to'o pe'tsa ra te nzantho go gue'u padi gue go gues'e'i grá 'nat'a Ajuá majuani, ne pacagui núga drá Jesucristo xcá pencagui.

4 Nuga stá øt'e pa bi hnequi ri nsunda nuua ja ra ximhai, ngue'a ya stá jua't'a ri 'befi nú'a gá 'bepcagui ga pefi.

5 Nubyá, ma Dada'i, 'yøt'e pa nu xcrá yopa mabu, da yopa hnequi ma nsunda ngu nú'a ndí pe'tsi nú'bu ndá 'buhuibu nú'bu mi othotho ra ximhai.

6 Núyu to'o xcá huahni de ra ximhai ne xcá 'racagui, ya stá utuabiyu to'o'igue ne tengu ri 'mui. Nuyu go ri metiyu ne xcá

'racaguiya, ne nuyá xa 'yøt'e ngu mąnga ri noya.

⁷ Nuyá ya pądi gue gatho nú'a dí pęfi ne nú'a dí ma go xcá 'bępcagui.

⁸ Ngue'a stá xipabiyu nú'a xcá xicagui, ne nuyá xa gamfri, ne xa bądi gue xi majuani stá ehe de habu ndí 'buhui, ne xa gamfri gue go gue'e xcá pęncagui.

⁹ Nuga dí a'a'i gui suyu, hingo dí a'a'i pa gui su nú'u ya ja'i hingyá gamfri, hõnse dí a'a'i gui su núyu xcá 'racagui, ngue'a go ri metiyu.

¹⁰ Ne gatho nú'a xcá 'racagui go ma metiga, ne gatho nú'a ma metiga go ri meti nehe, ne gatho nú'a ri metigue go ma metiga nehe. Mahyęgui ma metihu. Ne ma nsunda di hnequi ja guehyu.

¹¹ Ngu gui pądi gue nuga ya hinga ma ga 'bucua ja ra ximhai, ngue'a ma ga mabu pa habu gui 'bui. Pe nuyá ha, ma da gohi. Ma maça Dada'i, jamasu co ri ts'edi núyu to'o xcá 'racagui, pa njabu da 'nathoyu ngu dí 'nathoui.

¹² De stá 'bucua ja ra ximhai stá jama-sugayu co ri ts'edi pa hinxa 'uegueyu. Stá su núyu xcá 'racagui, ne hinto ma'na de guehyu xa 'medi, nsøctho nú'a to'o dí 'ñepi da 'medi pa da njabu ngu mąnga ra Maça T'ofu.

¹³ Nubyá ma ga mabu habu gui 'bui. Pe de dí 'bucua ja ra ximhai, dí a'i go gui subyayu, pa njabu nuyá da mę'tsa ra johya ja yá coraso ngu nú'a dí pę'tsca.

¹⁴ Nuga stá xipabiyu ri noya, pe nuya ja'i nú'u hingyá gamfri di utsayu ngue'a nuyá ya hingyá meti ra ximhai, ngugui nehe hingo rá metigui ra ximhai.

¹⁵ Hindí a'a'i pa gui tsits'i de guecua ja ra ximhai, nu'a dí a'a'i, ñaniyu de ra ts'ondahi.

¹⁶ Nuyá ya hingyá meti ra ximhai, ngugui nehe hingo rá metigui ra ximhai.

¹⁷ Hangue dí a'a'i gui utuabiyu ri noya, pa njabu da 'uegueyu de gatho nú'a xa nts'o ja ra ximhai, ngue'a nuri noya gue'a majuani.

¹⁸ Ngu xcá pęncaguiua ja ra ximhai, njabu nehe dí pęhniyu pa da ma gatho ja rá nguani ra ximhai pa da mąnga ri noya.

¹⁹ Nuga dí huts'i ga unga ma te po rá guehyu ngue'a dí ø't'a'i nú'a go ri paha, pa njabu neheyu da 'yøt't'a'i ri paha ngue'a nuyá pądi nú'a majuani.

²⁰ Hindí a'a'i pa seheyu, dí a'a'i nehe pa nuto gatho ma da 'yøde nú'a da manyu, ne da gamfrigui,

²¹ pa da 'nathoyu ngu dí 'nathoui, ngue'a nu'i ma Dada'i gui 'bui con gueque ne nuga dí 'bui con gue'e. Ne dí a'a'i pa nú'u ne nuju ga 'nathoyu, pa njabu gatho ya ja'i ja ra ximhai da gamfri gue go gue'e xcá pęncagui.

²² Ngu xcá 'yøt'e pa bi hneca ri nsunda ja ma 'mui nuua ja ra ximhai, njabu nehe stá øt'e pa da hneca ri nsunda ja yá 'mui'u, pa njabu da 'nathoyu nehe ngu dí 'nathoui.

²³ Nuga dí 'bui con gue'u ne nu'i gui 'bui con gueque, y njabu da 'nathoyu, pa njabu gatho ya ja'i ja ra ximhai da za da bądi gue go gue'e xcá pęncagui ne grí mađi'u nehe ngu grí maçagui.

²⁴ Ma Dada'i, ya ngu maçagui desde nú'bu mi othotho ra ximhai, ne 'nada ra nsunda habu ndí 'buhui. Nubyá nú'u to'o xcá 'racagui dí ne da mabu núbu habu grá ma, y núbu ma dí hyanda ma nsunda nú'a ya ma ga yopa hani ma'na'qui.

²⁵ Ma hoga Dada'i, nuya ja'i hingyá gamfri hingu pądi to'o'i, pe nuga ha, dí pądi to'o'i, ne núyu xcá 'racagui pądi gue go gue'e xcá pęncagui.

²⁶ Stá utuabiyu to'o'igie ne tengu ri 'mai, ne ga sigui ga utuabi, pa njabu ngu grí maçagui, neheyu da mę'tsa nú'a ra hmate'a ja yá coraso, ne nuga ga 'bui con guehyu.

18

Briju nts'ahni ra Jesu

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

¹ Ha nu mi uadi bi mąnga ra Jesu njabu, bi ma de guehni co yá nxadi ne bi 'rani ja 'nara hñe rá thuhu Cedró, pa bi zõni'u ja 'nara uaza, nepu ja bi yat'ini'u.

² Ha nura Juda nú'a bi da ra Jesu, ya mi pądi nú'a ra uaza, ngue'a ndunthi ya 'mi'qui xqui mani'a co ra Jesu ne ma'ra yá nxadi, mi munts'ini'u.

³ Nu'bu ra Juda bi zixa 'na hmunts'i ya soldado ne 'raya gants'ahni nú'u xqui męhna ya nda gá macja ne ya fariseo, ne ja bi mani'u ja ra uaza mri hña ya ñot'i ne con te da hñotehma.

4 Pe nura Jesu gatho mi patho nú'a te mi ma da t'ø'tuabi'a, hangue bá pøni de ja ra uaza pa bi nthøui'ü, ne bi 'yambabi'ü:

—¿To'o guí hoñhü?

5 Ha nu'ú bi dadi ne bi 'ñena:

—Ra Jesu nú'a ra me Nasare.

Nu'bú nura Jesu bi 'ñembabi'ü:

—Go guecagui.

Ne ra Juda nú'a to'o bi da'a mi 'bahuini ya soldado ne ya gants'ahni.

6 Ha ngu bi uadi bi mąnga ra Jesu gue go mi gue'a, nu'bú nu'ú bi mengui dega xütha ne bi dagui ja ra hai.

7 Nepü nura Jesu bi yopa 'yambabi'ü ne bi 'ñembabi:

—¿To'o guí hoñhü?

Ha nu'ú bi 'ñena:

—Ra Jesu nú'a ra me Nasare.

8 Ha ra Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Ya stá xi'ahü gue go guecagui. 'Bü go gueque guí hongaguihü, oxqui juhü ni 'na de núyü drí 'ño'be.

9 Ra Jesu bi mąnga njabü pa da nja ngu nura noya xqui mañ'a: “Ni 'na hindá 'bedi de núyü xcá 'racagui.”

10 Nu'bú nura Simu Pedro mri hña 'nara mahuai, ha bi c'o'tsi ne bi dacua rá gu de ra 'ñei rá 'bego ra dąnga ndą gá macja. Y nú'a ra 'bego'a mrá thuhu ra Malco.

11 Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi ra Pedro:

—Oguí øt'a njabü, pø'tsa ri huai. Majuani ma ga tho ra thogui, ngue'a gue'a rá paħa Ajuą ma Dada.

Ra Jesu bi ts'ixajará thandi ra dąnga ndą gá macja

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

12 Nepü nuya soldado co yá ndą ne co ya gants'ahni nú'ü xqui mēhna ya ndą gá xodyo bi mihi'ü ra Jesu ne bi du'ti.

13 Rá mudi bi ts'its'i'a habü mi 'bü ra Anás, ngue'a nu'á go mrá ndøhña ra Caifá nú'a to'o mrá dąnga ndą gá macja de nú'a ra jeya'a.

14 Nura Caifá go gue'a xqui mā ne xqui xipa ya ndą gá xodyo gue mri 'ñepi hōnda 'na da du po rá ngue ya ja'i.

Ra Pedro bi ncøni gue himi padi ra Jesu

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

15 Ha nura Simu Pedro ne ma'na ra nxadi mri 'befa zi yabatho mi dęnga ra Jesu. Nú'a rá ñoho ra nxadi mrá mpadi nú'a to'o mrá dąnga ndą gá macja, hangue nu'á bi yüt'a ja ra patio de rá ngu'a habü xqui ju'ta ra Jesu.

16 Pe nura Pedro bi gohi møte de ra gosthi. Nepü nú'a ra nxadi mrá mpadi nú'a to'o mrá dąnga ndą gá macja bi bøni ne bi ñauí ra 'behña nú'a mrá nsugosthi pa bi thoca ra Pedro mbo.

17 Nepü nú'a ra 'behña mrá nsugosthi bi 'yambabi ra Pedro ne bi 'ñembabi:

—¿Ha hingo gue'e gá 'ñoui dega nxadi nura dame'a?

Nepü nura Pedro bi dadi bi 'ñena:

—Hina, nuga hina.

18 Ha nuya 'bego ne ya gants'ahni xqui 'ñu ra tsibi ngue'a xmá tse, ne mi 'bahni mri mpa'ti, ha nehe ra Pedro mi 'bahuini'ü mri mpa'ti'a.

Ra dąnga ndą gá macja bi 'yø'tua ya nt'ani ra Jesu

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

19 Ha nú'a ra dąnga ndą gá macja bi 'yambabi ra Jesu de yá nxadi ne de rá nt'utuate.

20 Ne nura Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Nuga stá ña ja yá thandi gatho ya ja'i, nzantho stá udi ma nt'utuate ja ya nija ne ja ra ndanija habü di munts'a gatho ya xodyo, ne hinstá ña mant'agui.

21 ¿Hanja go guí angagui? 'Yambabi to'o gatho xa 'yøde te stá mā. Nú'ú ha, padi xá hño te stá mā.

22 Ha nu mi mąnga njabü ra Jesu, 'nara gants'ahni mi 'bahni bi umba 'nara mpe'ti'a, ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gue njabü guí thatuabi ra dąnga ndą gá macja?

23 Nu'bú nura Jesu bi 'ñembabi:

—Nu'bü stá ñama'ñuhma, da za gui xiqui te rá 'be'a stá mā xá nts'o. Xi'a gue dá ña xá hño, ¿hanja guí nabgagui?

24 Nepü de gue'a ra Anás bi mēhni mi that'itho pa habü mi 'bü ra Caifá nú'a mrá dąnga ndą gá macja.

Ra Pedro bi yopa ncøni gue himi padi ra Jesu

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

²⁵ Ha nura Pedro mi 'bahni mri mpa'ti bi t'ambabi ma'na'qui:

—¿Ha hingo gue'e gá 'ñoui dega nxadi nú'a ra 'ñøhø'a?

Ha nu'á bi ncøni ne bi 'ñena:

—Hina, nuga hina.

²⁶ Ha mi 'bahni 'nará 'bego ra danga nda gá macja, ne nu'á mi ja te mra njauí nú'a xqui thacua rá gu, ne nura Pedro go xqui 'yøt'a njabu. Nura 'bego'a bi 'ñembabi ra Pedro:

—¿Ha gue hindá hant'a'ini ja ra uaza con gue'a?

²⁷ Ha nura Pedro bi ncøni ma'na'qui, ne 'bestho nura ora'a bi mafi ra menja.

Ra Jesu bri 'ba'ma ja rá thandi ra Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸ Hamxuditho bi ts'ixa ra Jesu de ja rá ngu ra Caifá pa habu mi ja rá ts'utbi ra Pilato nú'a mra gobierhnu, ha nuya xodyo himbi yat'a mbo ra ts'utbi pa njabu hinda nts'oqui'u, ne pa njabu da za da zi ra hñuni de ra ngo dega pascua.

²⁹ Nu'bu ra Pilato bi bonga møte habu mi 'bai'u pa bi 'yambabi'u ne bi 'ñembi:

—¿Te 'be guí ne gui mambabihuni?

³⁰ Nu'ú bi dadi ne bi 'ñembabi:

—'Bu hinte ma ts'oqui xa 'yøthma, nixi stá tsin'ahmahe.

³¹ Ha nura Pilato bi 'ñembabi'u:

—Tsixhu ne go da 'yø'tuah ra ts'utbi ngu nú'a mangu ri leyhu.

Ha nuya xodyo bi 'ñena:

—Núje dyá xodyohe hindí p'e'tshe ra nsequi pa ga hohe 'nara ja'i.

³² Bi mangu njabu'u pa ra Jesu da 'yo ja yá 'ye ya me Nroma, ngue'a nu'ú ha, mi p'e'tsa ra nsequi pa da nhyote'u ja 'nara ponza. Hangue bi njabu ngu xqui mangu ra Jesu te ma du mi ma da du'a.

³³ Nepu nura Pilato bi yopa yat'i ma'na'qui habu mi ja rá ts'utbi, ne bi zohna ra Jesu pa bi 'yambabi ne bi 'ñembabi:

—¿Ha go gue'e grá Nda de ya xodyo?

³⁴ Ha ra Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—¿Ha gue to xa xi'a'i, o go guí manse?

³⁵ Ha ra Pilato bi 'ñembabi:

—¿Ha gue drá xodyoga? Nuya mengu ri hai ne ya nda gá macja go gue'u bá tsi'a'i de guecua. ¿Te xcá 'yøt'e?

³⁶ Nu'bu ra Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Ma nsu dega nda hingo xa 'raca ya meximhai. Nu'bu go xa 'racjhma'u, nu'bu nú'u to'o gra manda xa ñanjmahā de ja yá 'ye ya nda gá xodyo. Pe numa hmandaga hingo mahyεgui ngu nú'u jaua ja ra ximhai.

³⁷ Hangue nura Pilato bi 'ñembabi:

—Nu'bu nu'i 'nagra ndague'bu.

Ra Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Haha, drá nda ngu ja juadi gá ma. Pa gue'a dá e dá 'buiua ja ra ximhai pa ga xipa ya ja'i nú'a majuani. Nuto gatho camfri nú'a majuani, go gue'u øde nú'a dí ma.

³⁸ Nu'bu ra Pilato bi 'ñembabi:

—¿To ja gue'a padi nú'a majuani?

Ra Jesu bi secuabi gue da tho

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Ha nu mi mangu njabu bi bonga møte pa bá yopa ñauí ya xodyo ne bi 'ñembabi'u:

—Nuga hinte ma ts'oqui dí tsatuabi nuna ra 'ñøhø.

³⁹ Numa nzaihu dí p'e'tshu dí hec'ahu 'nara 'yofadi núbya de ra ngo dega pascua. Nu'bu, ¿ha guí nehga hec'ahu nuni ri Ndahú nú'ahu gyá xodyohu?

⁴⁰ Ha nu'ú bi madi bi mafi gatho ne bi 'ñena:

—¡Nuní hina, nura Barraba ha!

Ha nú'a ra Barraba mra dacate'a.

19

¹ Hangue ra Pilato bi manda bri fet'a ra Jesu.

² Nepu nuya soldado mi 'bahni bi met'a 'nara corona dega 'bini, ne bi hñu'tsuabi ja rá ñaxu ra Jesu ne bi hyete 'nara thenga dutu.

³ Nepu bi 'ñembabi'a:

—¡'Bui pa nzantho nu'i ri t'equ'ei rá Nda'i ya xodyo!

Nepu nu'ú mi umba ya mpe'ti'a.

⁴ Ha nura Pilato bi bonga møte ma'na'qui ne bi 'ñembabi ya xodyo:

—Ndi, dra zin'a'ihua pa gui pahu gue hinte ma ts'oqui dí tsatuabini.

⁵ Ha ra Jesu bi bonga møte mi hu'tsa nú'a ra corona dega 'bini ne mi he nú'a ra

thenga dutu. Nepu ra Pilato bi 'ñemba ya xodyo:

—¡Xi 'bacua nuna 'ñøhø!

⁶ Ha nuya nda gá macja ne ya gants'ahni mi mantho'u nu mi hyanda ra Jesu, ne mi eñ'u:

—Nuní drá pont'i, drá pont'i pa da du.

Nu'bú ra Pilato bi 'ñembabi'u:

—Tsixhu, go da bá ponthu, ngue'a nuga hinte ma ts'oqui dí tsutuabini.

⁷ Nepu nuya xodyo bi dadi ne bi 'ñena:

—Nuje dí p'e'tshe 'nara ley, ne nura ley'a ma gue nuní dí 'ñepi da du, ngue'a xa 'ñet'a T'u de Ajuá.

⁸ Ha nu mi 'yøde ra Pilato nú'a mi mañ'u, ma'na bi ntsu'a.

⁹ Hangué bi zixa ra Jesu ma'na'qui mbo ja ra ts'utbi ne bi 'yambabi bi 'ñembi:

—¿To'o rá 'mehni'?

Pe nura Jesu hinte bi dadi.

¹⁰ Hangué ra Pilato bi 'ñembabi'a:

—¿Ha gue hinte guí thadi? ¿Ha gue hinguí padi gue dí ha ra ts'edi pa ga pont'a'i o pa ga hec'a'i?

¹¹ Nu'bú nura Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Ni 'nara ts'edi hinguí ha pa da za te gui 'yøtcagui 'bu hingo Ajuá da 'ra'a ra ts'edi. Hangué nú'a to'o xa dagagui ja ri 'ye, nú'a go gue'a ma'na tu ra ts'oqui que nu'i.

¹² Hangué desde ra ora'a, ra Pilato mi ne da hyeguihma'a, pe nuya xodyo himi tsaya ra hmafi ne mi ena'u:

—¡Nu'bu nu'i gui hyegui nú'a ra 'ñøhø'a, nu'bú higrí amigo ra danga nda Cesa, ngue'a gatho nú'a to'o da 'ñet'a nda gue'a rá ncontra ra Cesa!

¹³ Ha nu mi 'yøde ra Pilato nú'a mi mañ'u, nu'bú nu'a bi manda da ts'ixa ra Jesu pa møte, nepu nehe'a bi bøni pa bá hudi ja rá hudi dega ts'utbi ja ra luga mrá thuhu Gabata dega ebreo, rí bøni da 'ñena rá thuhu ra T'ut'ado.

¹⁴ Y nú'a ra pa'a mrá pa dega nthoqui de ra ngo dega pascua, ne ngu mi nzunga 'rato xudi. Nepu ra Pilato bi 'ñembabi ya xodyo:

—¡Ndi, 'bacua ri Ndahú!

¹⁵ Pe nu'á bi yopa mafi'u ma'na'qui ne bi 'ñena:

—¡Tsits'i, bá pont'i, ne ja dí duni!

Nepu ra Pilato bi 'ñembabi'u:

—¿Ha gue guí nehú ga pont'a nuna ri Ndahú?

Nepu nuya nda gá macja bi dadi ne bi 'ñena:

—Nura Cesa hønse go gue'a ma ndahe, y jo'o ma'na.

¹⁶ Hangué ra Pilato bi 'yent'ua ja yá 'ye ya xodyo pa dra pont'i'a. Hangué nu'á bi zinga ra Jesu ne bi zits'i pa da pont'i ngu mi ne'u.

Ra Jesu bri pont'a ja ra ponza

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Ne ra Jesu bi bøni mi ndude rá ponza. Ne bi ts'its'i pa ja ra t'øhø rá thuhu Ñaxmadu, dega ebreo rá thuhu Golgota.

¹⁸ Ne ja brá pont'ini'a co má yoho ya 'ñøhø, 'na cada rá hyo, ha ra Jesu bi 'yoda madetho de gue'u.

¹⁹ Y ja ra ponza habu bri pont'a ra Jesu xqui thøta 'nara xithe ne mi huxni 'raya noya nú'a bi manda ra Pilato da t'ofu. Mi ena njabu: “Ra Jesu ra me Nasare, rá Nda ya xodyo.”

²⁰ Ne ndunthi ya xodyo bi hñe'ta nú'u ya noya, ngue'a habu bri pont'a ra Jesu mi guetbu ra hnini Jerusale, y nú'u ya noya'u xqui t'ofu dega ebreo, ne dega griego, ne dega lati.

²¹ Ne nuyá nda gá macja ya xodyo bi ma bá embabi ra Pilato:

—¿Hanja gá ofo njabu gue go gue'a rá Nda ya xodyo? 'Yofu gue nu'á mi manse gue rá Nda ya xodyo.

²² Ha nura Pilato bi dadi ne bi 'ñena:

—Nu'a stá ofo, ya stá ofo.

²³ Ha nu mi uadi bi pont'a ra Jesu nuya soldado, bi gampa yá dutu ra Jesu nú'u xqui 'bøcuabi. Mi goho ya soldado, ne bi hñegue 'ra 'na xeni nuya dutu'u. Ne bi gampa rá mahe nú'a himi p'e'tsa ni 'nará nt'edi, mi xøgue ra xuni.

²⁴ Nepu nu'á bi 'ñembabi'u 'na ngu 'na:

—Hinga ma ga tuñhu, ma ga rifahu pa ga nuhu to'o drá meti.

Hangué bi njabu ngu mangu ra Maca T'ofu habu ena: “Bi nhyegue 'ra 'na xeni ma dutu, ne bi rifagui nú'a ma'na ma he.” Ne gue'a bi 'yøt'a ya soldado.

²⁵ Y guetbu ja ra ponza mi 'bahni rá nana ra Jesu, ne 'nara 'bèhña nú'a mrá cu rá nana ra Jesu, ne ra Maria rá 'bèhña ra Cleofa, ne ra Maria Magdalena.

26 Ha nu mi hyanda ra Jesu rá nana mi 'bahuini nú'a rá hm̄aça nxadi'a, nu'bú nu'á bi 'ñembabi rá nana:

—Nubyá 'yøt'a ra uenda gue nú'a guí 'bahuib̄u go gue'a dri t'ubya'a.

27 Nep̄u ra Jesu bi 'ñembabi nehe nú'a rá hm̄aça nxadi:

—Ne'i, 'yøt'a ra uenda gue nú'a guí 'bahuib̄u go gue'a dri nan̄abya'a.

Y desde gue'b̄u, nura hm̄aça nxadi bi zits'i'a ja rá ngu pa bi japamasu.

Ra Jesu bi du

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

28 Y ra Jesu mi pādi gue ya bi uadi gatho, nep̄u pa bi nja ngu nú'a m̄anga ra Maça T'ofu, nu'á bi 'ñena:

—Ts̄uca ra nduthe.

29 Ha mi jani 'nara mohi mi po ra ju'tsa vinu. Nep̄u bri 'bo'mba 'nara sponja co nura ju'tsa vinu ne bri th̄øta ja 'nara ts'ut'o dega isopo, nep̄u bi 'bøtse asta ja rá ne ra Jesu.

30 Ha nu mi zi nura ju'tsa vinu ra Jesu bi 'ñena:

—Ja xa uadiua gatho nú'a xra 'b̄εpcagui. Ne 'bestho ra ora'a bi ñe'mi ne bi du.

'Nara soldado bi umba 'nara ns̄uni ja rá hyo rá tiña ra Jesu co 'nara lansa

31 Ha mrá pa ra nthoqui de ra ngo dega pascua, hangue nuya nd̄a gá xodyo bi ma bá b̄antebi ra Pilato pa da manda dra thempa yá ua nú'u xqui 'bont'i ne da ja'mba yá ndo'yo de guehni, pa njab̄u ni 'nara anima hinda gohi ja ra ponza nura pa dega tsaya, ngue'a nú'a ra pa dega tsaya gue'a ra dango.

32 Hangue nuya soldado bi uat'i hab̄u mi z̄udi 'na de nú'u ya be xqui 'bont'i mahȳεgui co ra Jesu pa bi thempabi yá ua, nep̄u bri jab̄u nehe nú'a ma'na ra be.

33 Pe nu mi uat'i hab̄u xqui 'bont'a ra Jesu, nu'á ya himbi thempa yá ua ngue'a bi hyandi'u gue ya xqui du'a.

34 Pe 'nara soldado bi umba 'nara ns̄uni ja rá hyo rá tiña co 'nara lansa, nep̄u 'bestho bi b̄ønga ra ji ne ra dehe.

35 Ha nú'a to'o pedena, go 'na to'o bi hyandi, y nuna ma go guehna majuani, pa gui camfrih̄u nehe.

36 Bi njab̄u pa bi nja ngu m̄anga ra Maça T'ofu hab̄u ena: “Hindra thempabi ni 'nará ndo'yo'a.”

37 Y nehe bi njab̄u ngu m̄anga ra Maça T'ofu hab̄u ena: “Ya ja'i bi hyandi nú'a bi s̄unse'u.”

Ra Jesu bri t'agui

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

38 Nep̄u ra Jose mrá me Arimatea bi ma bá b̄antebi ra Pilato pa da 'yapa ns̄equi da ca'mba rá zi ndo'yo ra Jesu de ja ra ponza ne da duts'i'a. Ra Jose xqui gamfri ra Jesu, masque mant'aguitho ngue'a mi tsu yá mixodyoui. Ne ra Pilato bi umba ns̄equi, hangue bi ma bá ca'mba rá ndo'yo ra Jesu de ja ra ponza ne bi duts'i.

39 Nehe ra Nicodemo nú'a xqui ma da c'a'tsa ra Jesu dega xuui, nehe bi mani hab̄u xqui 'bont'i'a. Nu'á mi h̄ña ra mirra mi nthants'i co ra aloe, mi p̄e'tsa 'natema'ret'a kilo rá h̄ñu.

40 Nep̄u nu'á bi du'tsua rá zi ndo'yo ra Jesu, ne bi mant'i co ya x̄ani dutu nú'u xqui t'axa nú'a ra mirra ne ra aloe, ngue'a mi njab̄u yá nzai yá nt'agui ya xodyo.

41 Y nu hab̄u bri pont'i'a, mi j̄ampa guetb̄u 'nara uaza hab̄u mi ja 'nara c̄ats'i pa ra nt'agui, ne hinto xqui nt'aguitho ja nura c̄ats'i'a.

42 Hangue ja bá aguini'u ra Jesu ngue'a guehni bi ḡampa guetb̄u'u de hab̄u xqui 'bont'i'a, ne ngue'a ya mi ma da m̄adi ra pa dega tsaya de ya xodyo.

20

Ra Jesu bi yopa nte de ra du

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

1 'Nitho nú'a ndomingo, tobya himi hats'itho, ra Maria Magdalena bi ma hab̄u xqui t'agui ra Jesu, ne bi hyandi gue xqui t'ent'a ra do nú'a xqui jot'a ra nt'agui.

2 Hangue nu'á bi ma hnest'ih̄i pa hab̄u mi 'bui ra Simu Pedro ne nú'a ma'na ra nxadi nú'a xi mrá hm̄adi ra Jesu ne bi 'ñembabi'u:

—Xa th̄ai ra zi Hmu de hab̄u mi t'agui ne xa thuts'i, y nubyá nixi hindí pahe hab̄u xá ts'ogui'a.

3 Nep̄u nura Pedro bi ma 'bestho pa da c'a'tsa ra nt'agui co nú'a ma'na ra nxadi.

⁴ Bi ma hnest'ihí ri yoho, pe nú'a ma'na ra nxadi ma'na bi 'mɛt'o de ra Pedro, hangue 'mɛt'o bi zɔnga ja ra nt'agui'a.

⁵ Ngu bi zɔni bi ndoqui ne bi nc'ats'i, nepɛ bi hyanda ya xɛni dutu mi 'bɔni, pe nu'á himbi yut'i.

⁶ Nepɛ hinga ya'a 'bestho bi zɔnga ra Simu Pedro nú'a mri 'bɛfa, ne nu'á ha, bi yut'a mbo ra nt'agui ne bi hyanda ya xɛni dutu mi 'bɔni.

⁷ Ne bi hyanda nú'a ra dutu xqui thu'tuahma rá ñaxu ra Jesu xqui 'bants'i ne 'nambɛ xqui thuts'i.

⁸ Nehe nú'a xqui zɔnga ra mɛdi, bi yut'i mbo habɛ bi t'agui ra Jesu pa bi hyandi, ne bi gamfri gue ra Jesu xqui yopa nte ngu xqui xipi'ɛ.

⁹ Nu'á hinxqui zo yá mfeni de nú'a mi mɛnga ra Maça T'ofu habɛ ena gue mi pɛ'tsi da nangui de ja ra du, ne asta nura ora'a ja bi zo yá mfeni'ɛ.

¹⁰ Nepɛ ri yoho bi mengui pa ja yá ngu'ɛ.

Ra Maria Magdalena bi hyanda ra Jesu xqui nangui de ra du

(Mr. 16:9-11)

¹¹ Pe nura Maria mi 'bahni mɔte guetbɛ ra nt'agui mi zoni, ne ra ora mi zoñ'a bi ndoqui pa bi nc'axa mbo ra nt'agui.

¹² Ne bi hyanda yoho ya ɛnxɛ mri hñe t'axi, 'na mi hudi habɛ xqui nja rá ñaxu, ha nu'a ma'na habɛ xqui nja yá ua nuni habɛ xqui 'bɛgui hmahá rá zi ndo'yo ra Jesu.

¹³ Ha nu'á bi 'ñembabi'a:

—Naná, ¿hanja guí zoni?

Nu'á bi 'ñena:

—Ngu'e'a xa thai ma zi Hmu ne xa thuts'i, ne hindí padi habɛ xá ts'ogui'a.

¹⁴ Ne nu mi mɛnga njabɛ'a, bi ñegui nepɛ bi hyanda ra Jesu mi 'bahni, pe nu'á himbi badi ua go mi gue'a ra Jesu.

¹⁵ Ha nura Jesu bi 'ñembabi:

—Naná, ¿hanja guí zoni? ¿To'o guí honi?

Ha nura Maria mi hu rá mai gue go mi gue'a ra nsu uaza, hangue bi 'ñembabi:

—Ndada, 'bɛ xcá tuts'igue, xicagui habɛ xcá tsogui pa ga ma ga tuts'i.

¹⁶ Ha nura Jesu bi 'ñembabi:

—¡Maria!

Ra ora'a ra Maria bi mpants'i ne bi 'ñembabi dega ebreo:

—¡Raboni! —Nú'a ra noya'a rí bɔni da 'ñena Xahnate.

¹⁷ Ha ra Jesu bi 'ñembabi:

—Oguí thangagui ngue'a hinstá matho habɛ bí 'bɛ ma Dada, pe rí ma bá xipabi nú'ɛ ma'ra ma cu ne gui 'ñembabi'ɛ gue ma ga ma habɛ bí 'bɛ ma Dada ne ri Dadahɛ, ma Ajuá ne ri Ajuahɛ.

¹⁸ Nu'bá ra Maria Magdalena bi ma bá xipabi ya nxadi gue xqui hyanda ra zi Hmu, ne bi xipabi'ɛ ngu nú'a xqui xipabi'a.

Ra Jesu bi 'mai madetho de yá nxadi

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹ Ne nura domingo'a de mi nxuui ya nxadi xqui munts'i ne xqui got'a ya gosthi ngue'a mi tsu ya nda gá xodyo. Nepɛ bi zɔnga ra Jesu ne bi 'mai madetho de gue'ɛ ne bi zengua bi 'ñembabi'ɛ:

—'Buhɛ te rá 'ñentho.

²⁰ Ne nu mi xipabi njabɛ'ɛ, bi 'ñutuabi yá 'yɛ ne rá hyo rá tiña. Hangue ya nxadi xi bi johya ngue'a bi yopa hyanda ra zi Hmu.

²¹ Nu'bá ra Jesu bi yopa 'ñembabi'ɛ:

—'Buhɛ te rá 'ñentho. Ngu bá pɛncagui Ajuá ma Dada, njabɛ nehe dí pɛn'ahɛ.

²² Ne nu mi mɛnga njabɛ bi hui'ti'ɛ ne bi 'ñembabi:

—Hñahñɛ ra Maça Ndahi.

²³ Nuto gathu gui pumbahɛ yá ts'oqui, gue'ɛ dra pumbabi, ne nuto gathu hingui pumbahɛ, gue'ɛ di tuda yá ts'oqui.

Ra Toma bi hyanda ra zi Hmu gue xqui yopa nte de ra du

²⁴ Pe nura ora mi zɔnga ra Jesu mi jo'oni ra Toma 'na de nú'ɛ ya 'rɛt'amayoho ya nxadi, nú'a mi t'embi ra Go.

²⁵ Hangue nu ma'ra ya nxadi bi 'ñembabi ra Toma:

—Stá hanthe ra zi Hmu.

Nepɛ nu'á bi 'ñembabi'ɛ:

—'Bɛ hinga handua yá 'yɛ habɛ bi mfoxa ya clavo, ne 'bɛ hinga thint'a ma dedo habɛ bi mfoxa ya clavo, ne 'bɛ hinga thint'a ma 'yɛ ja rá hyo rá tiña, hinga camfri.

²⁶ Rá hñato ma pa'a bi yopa munts'a ya nxadi ma'na'qui, ne nu'bá ha, mi 'bahni nehe ra Toma. Nepɛ bi zɔnga ra Jesu mi jot'a ya gosthi ne bi 'mai madetho de gue'ɛ ne bi zengua bi 'ñembabi'ɛ:

—'Buhɛ te rá 'ñentho.

27 Nepu nu'á bi 'ñembabi ra Toma:

—Haua ri dedo ne thint'a ja ma 'ye, ne haua ri 'ye ne thint'a ja rá hyo ma tiña. Ográ 'ñagamfri, camfrigui.

28 Nu'bu ra Toma bi dadi ne bi 'ñembabi:

—¡Ma zi Hmu'i, ne ma Ajua'i!

29 Nepu ra Jesu bi 'ñembabi:

—¿Ha gue ya xcá camfri ngue'a xcá hyandgagui, nугue Toma? Dá njapi nuto gatho camfrigui masque hinxa hyandgagui.

Nuna ra t'ofu bi t'ofu pa gui camfrihu

30 Ndunthi ma'ra ya danga nt'udi bi 'yot'a ra Jesu ja yá thandi yá nxadi, pe nu'á hinxa t'ofu ja nuna ra t'ofu.

31 Pe nuyá bi t'ofu pa da za gui camfrihu gue ma zi Hmuhu ra Jesu go gue'a ra Cristo rá T'u Ajua, ne pa 'bu gui camfrihu, da nja ri tehu pa nzantho po rá ngue'a.

21

Ra Jesu bi c'a'tsa yoto yá nxadi ja ra ñanthe

1 'Mefa ra Jesu bi yopa hnequi habu mi 'bui yá nxadi ja ra ndehe rá thuhu Tiberia. Ne bi yopa hnequi njaua:

2 Ra Simu Pedro mi 'buhui 'nadb ra Toma nú'a mi t'embi ra Go, ne ra Natanael nú'a ra me Ncaná de Galilea, ne yá t'u ra Sebedeo, ne má yoho yá nxadi ra Jesu, gatho'u 'nadb mi 'bui.

3 Ha ra Simu Pedro bi 'ñembabi'u:

—Ma ga ma ra 'behua.

Ha nú'u ma'ra nehe bi 'ñena:

—Ga maha nehe.

Nepu bi ma'u ne bi yut'a ja 'nara motsa, pe nura xuui'a hinte bi gu'u.

4 Ha nu mi hyats'i mi 'bahni ra Jesu ja rá hyo ra ndehe, pe nuya nxadi himi padi ua go mi gue'a ra Jesu.

5 Nepu nu'á bi 'ñembabi'u:

—Ts'unt'uhu, ¿ha hinte xcá juh'u?

Nu'á bi dadi ne bi 'ñena:

—Otho.

6 Ha nu'á bi 'ñembabi'u:

—Cathu ra xit'a po ja ra 'ñei de ja ra motsa ne njabu da za gui juh'u.

Hangue nu'á bi gat'a ra xit'a, ne nu mi gats'i xi mi ñuxa ya hua asta himi tse di da pø'tse'u co yá hñu ya hua mi cu.

7 Nu'bu nú'a rá hmaça nxadi ra Jesu bi 'ñembabi ra Pedro:

—¡Go guehni ma zi Hmuhu!

Ha ngu mi 'yøde ra Pedro gue go mi gue'a ra zi Hmu, nu'bu bi dama hñuxa rá he nú'a xqui hñagui, ne bi hñot'a ja ra ndehe pa bi zonga ja ra ñanthe habu mi 'ba ra Jesu.

8 Ne nu ma'ra ya nxadi bi 'yet'a ra motsa pa ja ra ñani, mri gat'atho'u ra xit'a nú'a mi ñuxa ya hua, ngue'a himi yabu pa ja ra ñani, ngu mi 'na nthebe metro rá yabu.

9 Ha nu mi bøni'u de ra motsa, bi hyanda 'raya despi mi zøni, ne ja mi oxni 'nara hua mi nthaxi, nehe mi jani 'raya thuhme.

10 Nu'bu ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Bá hahu 'raya hua nú'u ja juadi gá juh'u.

11 Nu'bu ra Simu Pedro bi yut'a ja ra motsa ne bi pønga ra xit'a ja ra ñanthe nú'a mi ñuxa ya danga hua, mi 'na nthebe made ne hñu yá ndunthi'u. Y masque mi ndunthi ya hua pe ra xit'a himbi ntani.

12 Ha nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Bá e gui ntacohu.

Ha nuya nxadi mri ntsapabi da 'yambi to'o'a, ngue'a mi padi'u gue go mi gue'a ra zi Hmu.

13 Nepu nura Jesu bi joni ja ra tsibi bi hñaca ya thuhme ne bi umbabi'u; njabu nehe bi 'yot'e co ra hua.

14 Ya rá hñu'qui'a xqui 'ñudi ra Jesu ja yá nxadi nu de ya xqui yopa nte de ra du.

Ra Jesu bi ñagui ra Simu Pedro

15 Nu mi ua ntaco'u ra Jesu bi 'yambabi ra Simu Pedro ne bi 'ñembi:

—Nugue Simu, rá t'u'i ra Joná, ¿ha gue ma'na go grí macagui de guehyu ma'ra?

Ha nu'á bi 'ñembabi:

—Haha, ma zi Hmu'i, nu'i guí padi gue drí ma'i.

Ne nu'á bi 'ñembabi:

—Supca ma zi t'uca deti.

16 Nepu rá ño'qui ra Jesu bi 'yambabi ma'na'qui, bi 'ñembabi:

—Nugue Simu, rá t'u'i ra Joná, ¿ha grí macagui?

Ra Pedro bi dadi ne bi 'ñembi:

—Haha, ma zi Hmu'i, nu'i guí padi gue drí ma'i.

Ne nu'á bi 'ñembabi:

—Supca xá hño ma zi deti.

¹⁷ Nepu rá hñu'qui bi 'yambabi ma'na'qui, ne bi 'ñembabi:

—Nugue Simu, rá t'u'i ra Joná, ¿ha grí maçagui?

Ra ora'a bi du rá mui ra Pedro ngue'a ya rá hñu'qui bi 'yambabi ua mi maði'a, ne bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, nu'i gatho go guí paði, ne guí paði gue xi drí ma'i.

Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi:

—Supca xá hño ma zi deti.

¹⁸ Xi majuañi dí xi'a'i, nú'bu nguí nts'ant'u nguí hesε ri he ne nguí 'yo habu go nguí ne. Pe nu xcrí ndaxjua ma gui tunga ri 'yε, ne ma'na to ma da hye't'a'i ri he, ne da zix'a'i habu hingo gui negue.

¹⁹ Bi mąga njabu'a pa bi xipi te ma du mi ma da du ra Pedro pa da hnequi rá nsunda Ajuá. Ne nu mi mąga njabu bi 'ñembabi:

—¡Tengagui!

Ra hmaça nxadi

²⁰ Nepu nura Pedro bi ñegui ne bi hyandi gue mi dεna nú'a rá hmaça nxadi ra Jesu, nú'a xqui hñudi ja rá hyo ra Jesu nú'bu mi nt'oxi'u ne xqui 'yambabi to'o mi ma da da'a.

²¹ Ne nu'bú ra Pedro nu mi hyant'a bi 'yambabi ra Jesu:

—Ma zi Hmu'i, xi nuni, ¿te go ma da jani?

²² Nu'bú ra Jesu bi daði:

—Nu'bu go ga negá nuni da 'mui asta ra pa ga pengui, ¿te go grí 'ñanigue? Nu'i go da tengagui.

²³ Hangue nuna ra 'bedena bi 'ño ja gatho ya gamfri, ne bi beni'u gue nura nxadi'a himi ma da du. Pe ra Jesu himbi 'ñena gue himi ma da du, hønse bi 'ñena: “Nu'bu go ga negá nuni da 'mui asta ra pa ga pengui, ¿te go grí 'ñanigue?”

²⁴ Nú'a ra hmaça nxadi'a go gue'a di damajuani de nuya ya t'øt'e bi nja, ne bi 'yofo ja nuna ra t'ofu. Ne dí pahe gue nú'a bi 'yofo gue'a majuañi.

²⁵ Nehe ja ndunthi ma'ra ya t'øt'e nú'u bi 'yøt'a ra Jesu. 'Bu to da 'yofo gatho'u dí beni gue nuya t'ofu'u hinda 'ñeni gatho maxøgue rá ngani ra ximhai. Njabu gue'a.

RA ECHO YA 'BĒFI NÚ'Ū BI MĒFI YA APOSTOL

Ra Zidada Jesu bi ñatcah̄ da mēncah̄ ra Maça Ndahi

¹ Núga drá Luca, nura m̄di t'ofo dá ofo ne dá p̄hn'ab̄, zi cu Teofilo, ja m̄ni gatho nú'a te bi 'yøt'a ma zi Hmuh̄ ra Jesucristo, ne nú'a bi 'ñudi desde ra pa'a bi futa rá 'bēfi,

² asta ra pa bi yopa mengui pa mahets'i. Pe ante da ma pa mahets'i, bi zofo yá apostol nú'uh̄ xqui huahni, ne po ra Maça Ndahi bi xipabi te mi ma da 'yøt'e'uh̄.

³ 'Mēfa de xqui du ra Jesu ja ra pont'i ne de xqui yopa nte, nú'a bi 'm̄cua má ñote ma pa, ne mri 'ñudi ja yá apostol pa bi gamfri'uh̄ gue ya xqui yopa nte ma'na'qui, ne pa mi xipabi'uh̄ de hanja ri manda Ajuā.

⁴ Y de mi ñaui yá apostol ante da ma'a pa mahets'i, bi 'ñembi'uh̄:

—Oxqui ma gui p̄ñh̄ de guecua Jerusale, ja da 'b̄h̄ua asta hingui hañh̄ nú'a xa ña't'ah̄ Ajuā ra Dada, nú'a ya stá xi'ah̄ gue ma gui hañh̄.

⁵ Ra Xuua mi xi'tsate co ra dehe, pe nu'ah̄ ya 'bestho ma da zø ra pa gui nxis-teheh̄ co ra Maça Ndahi.

Ra Zidada Jesu bi mengui pa mahets'i

⁶ Y de mi ñaui yá apostol bi 'ñani'uh̄ bi 'ñembi:

—Ma zi Hmu'ih̄e, ¿ha gue nuya pabya ma gui umba ma'na'qui rá ts'edi ra hnini Israel pa da nda?

⁷ Nu'bá ra Zidada Jesu bi daṭuabi'uh̄ ne bi 'ñembi:

—Hingo rí 'ñep'ah̄ gui paḥ̄ ha'm̄ ma da 'yøt'a Ajuā ra Dada nú'a xa bense'a da 'yøt'e.

⁸ Nu'ah̄, nu'a ma da nja, ma gui hañh̄ rá ts'edi ra Maça Ndahi sta zøhø, ne ma gui dah̄ majuani de gueque nuua Jerusale, ne gatho rá nḡni Judea, ne nuni Nsamaria, ne gatho maxøgue rá nḡni ra ximhai.

⁹ Nu mi uadi bi m̄nga njab̄ ra Zidada Jesu bi njats'i pa maña ja yá thandi yá apostol. Nep̄ bi hyandi'uh̄ gue bi go'ma

'nara guui, ne ya himbi za bi yopa hyant'uh̄ ma'na'qui.

¹⁰ Nep̄ de mi nøts'e mi handa ra Jesu bi ma pa mahets'i, mi damfri'uh̄ mi 'bahni yoho ya enx̄e con gue'uh̄, mri hñe dega t'axi.

¹¹ Y nú'uh̄ ya enx̄e'uh̄ bi 'ñembabi ya apostol: —Nú'ah̄ gyá me Galileah̄, ¿te 'bē guí nøtsh̄ nuni mahets'i? Nura Jesu xcá hyanth̄bya xa ma pa mahets'i, go guet'atho ma da yopa menguiua ngu xcá hyanth̄ bi ma, njab̄ ma da mengui.

Bri thahna ra Matía pa rá mpøte ra Juda

¹² Nep̄ yá apostol ra Jesu bi gai de ja ra t'øhø 'bo Olivo pa bi ma ja ra hnini Jerusale. Nurá ñab̄ de ra t'øhø pa ja ra hnini p̄'tsa ngu 'na kilometro.

¹³ Y nu de mi zøni'uh̄ mbo ja ra hnini, bi bøxa ja ra tøngu hab̄ xqui mihi'uh̄, ne ja mi 'b̄h̄ni ri gatho'uh̄, ra Pedro, ra Cobo, ra Xuua, ra Andre, ra Lipe, ra Toma, ra Tolo, ra Teo, ma'na ra Cobo rá t'uh̄ ra Alfeo, ne ra Simu nú'a mi t'embi ra Selote, ne ra Juda rá cu ra Cobo.

¹⁴ Gatho'uh̄ nzantho mi munts'i mi apabi Ajuā co 'nada ra mfeni, mahyεgui co yá cu ra Jesu, ne ra Maria rá nana'a, ne ma'ra ya 'b̄h̄ña.

¹⁵ Ha nuya pa'uh̄ bi munts'ini ngu 'na nthebe ne 'nate ya cu, y 'na'qui, ra cu Pedro bi 'mai madetho de gue'uh̄ ne bi 'ñembi'uh̄:

¹⁶ —Ma zi cu'ih̄, p̄'tsi te xi da njab̄ ngu nú'a xqui m̄nga ra Davi ne bi 'yofo ngu nú'a xqui xipabi ra Maça Ndahi. Ra Davi bi m̄ de ra Juda nú'a to'o bi zixa ya ja'i pa bá ja ma zi Hmuh̄ ra Jesu.

¹⁷ Y nuj̄ dí paḥ̄ gue nu'a go gue'a nehe mrá nxadi ra Jesu, ne mahyεgui ndí p̄ph̄'a.

¹⁸ Nu'a bi pa ma zi Hmuh̄ ra Jesu, y co nú'a ra boja bi t'umbi, bi thanga 'nara hai. Nep̄ nu'a bi dagui ma'm̄mfo, ne 'bestho bi fø rá m̄i ne bi bønga yá xefo, y bi du.

¹⁹ Y gatho ya me Jerusale bi baḍi nú'a xqui nja, hangue nu'uh̄ bi hñu'mbabi nura hai'a de yá hñāqui'uh̄ Aceldama, rí bøni da 'ñena ra Hai dega Ji.

²⁰ P̄'tsi te da njab̄ ngu nú'a xa t'ofo ja ra Maça T'ofo ja ya Salmo ne ena: Dá nhuata rá ngu'a, oto sti ma da 'm̄ini.

Nehe ena:

Nu'a mrá 'bɛfihma'a, dá mɛ ma'na ra ja'i.

²¹ Hangue mahyoni ga huañhabya 'na de nú'u to'o ndí 'ñohu gatho nú'u ya pa ndá 'buh co ma zi Hmuh ra Jesu,

²² desde mi xi'tsa ra Xuua asta mi ma mahets'i. Nu'a tó'o ma ga huahnihu go gue'a ma da maxcahu ga dahu majuani gue ma zi Hmuh ra Jesu ya xa yopa nte de ra du.

²³ Nepu bi huahni'u 'nara cu rá thuhu ra Jose nú'a xqui thu'mbabi ra Barsabá ne mi t'embi ra Justo, ne bi huahni'u ma'na ra cu rá thuhu ra Matía.

²⁴ Nepu bi 'yapabi'u Ajuá ne bi 'ñena:

—Ma zi Dada'ihe, go gue'e guí patca gatho ma mfenihe, 'ñutcahebya de nuya yoho ya cu 'bucua to'o de guehyu xcá huahni.

²⁵ Nu'i go guí padi nda'ña de guehyu xcá huahni pa da mɛp'a'i ne go di guehni dri apostol pa drá mpote ra Juda nú'a to'o bi nts'oqui ne bi 'uegue bi ma habu mri 'ñepi da ma.

²⁶ Y nu'ú bi rifa ne bi zo rá thuhu ra Matía, hangue ya bi ma 'mede co nú'u 'ret'ama'ra yá apostol ra Zidada Jesu, pa bi yopa nzot'a nú'u 'ret'amayoho.

2

Xa zohø ra Maça Ndahi

¹ Nu mi zohø ra pa de ra Pentecoste yá ngo ya xodyo, gatho ya gamfri xqui munts'a 'nabhu co 'nada ra mfeni.

² Nepu mi damfri'u bi nt'øde 'nara ñuni xi nts'edi xqui 'ñe de mahets'i. Bi nt'øde gatho mbo ra ngu habu xqui munts'i'u ngu 'ñena 'nara danga bantni xi nts'edi.

³ Ne 'mɛfa bi hnequi 'ra ngu ya t'uca faspí maña de ja yá ñaxu cada 'na de nuto gatho mi 'buhni.

⁴ Y gatho'u bi hñanga ra Maça Ndahi, ne bi mudi bi ña 'rama'na'ño ya hñaquí cada 'na de gue'u ngu mi japabi ra Maça Ndahi da ña'u.

⁵ Nuya pa'u mi 'buhni Jerusale 'raya xodyo xqui 'ñehe de haburaza ya hai de ra ximhai, ne nu'ú xi mi camfri Ajuá ngu nú'a xqui t'utuabi.

⁶ Y nu de mi nt'øde nú'a ra danga ñuni, ndunthi ya ja'i xi bi dama munts'i habu mi

'bui ya cu, ne bi 'yø ngue'a mi øde yá hñaquí cada 'na de gue'u.

⁷ Ne himi pa te da beni, bi 'yø ne mri 'ñémbabi'u:

—¿Ha gue hingo guehyu ya me Galilea núyu dí øhu ña?

⁸ Nu'bú çhanja cada 'na de guecju dí ø ma hñaquihu nú'a dá pah desde dá 'buh?

⁹ Ngue'a 'ra de guecju dyá menguhu Partia ne de Media, ne de Elam, ne de Mesopotamia, ne de Judea, ne de Capadocia, ne de Mponto, ne de Asia.

¹⁰ Ne nu ma'ra de guecju ya me Frigia, ne Pamfilia, ne Egipto, ne 'raya hnini de Africa gueta Cirene. Ne nu ma'ra de guecju ya me Nroma, 'ra majuani ya xodyo ha nu ma'ra bi nxodyo hønse ngue'a ri denga ma leyh.

¹¹ Ne nu ma'ra de guecju ya me Creta ne Arabia. Ha gatho nugaguihu dí øhu xicju de ma hñaquihu gra ña cada 'na de guehyu, ne xicju de nuya danga t'øt'e xa 'yøt'a Ajuá.

¹² Nepu nú'u ya ja'i'u bi ntsø'mi ne mi tu yá mui mri 'ñémba 'na ngu 'na:

—¿Xibya? ¿Te rí bømbyana?

¹³ Ha nu ma'ra mi øtbuhlatho mi ena:

—Nuyú xa nti.

Ra apostol Pedro bi zofo ya ja'i

¹⁴ Nu'bú ra ora'a ra apostol Pedro bi 'mai co nú'u má 'ret'ama'ra ya apostol, nepu bi ña nts'edi'a, bi 'ñena:

—Nú'ahu gyá me Judeahu ne gatho nú'ahu guí 'buhua Jerusale, 'yøhu núna ma ga ma pa gui pah.

¹⁵ Núyu guí øhu ña, hindi ti ngu guí beñhu, ngue'a ja nzanga guto xudi.

¹⁶ Núna guí hanthu, go guehna xqui mangu ra badi Joel gue mi pɛ'tsi da njabu, y nubyá ya gá hyanthu bi nja ngu nú'a bi maña'a. Nu'á bi 'yofo njaua:

¹⁷ Ajuá bi 'ñena: Nuya pa da 'ñepu, ma ga pempa ra Maça Ndahi gatho ya ja'i de ra ximhai.

Nuri t'uhu ne ri t'ixuhu ma da ña co rá ts'edi ra Maça Ndahi.

Nuya basja'i ma da hyanda 'raya nt'udi, nuya ndaxjua ma da 'ui ya t'i.

¹⁸ Ne nuya pa'u gatho nú'u pɛpqui, dra 'ñøhø que dra 'behña, ma ga pempabi'u ra Maça Ndahi

pa da umba ra ts'edi da ña.

¹⁹ Ne ma ga u't'ah_u 'raya danga nt'udi nuni mahets'i

ne nuua ra ximhai,

dega ji, ne dega tsibi, ne dega 'bifi.

²⁰ Ma gui hyanth_u ra hyadi hinda ma da unga ra ñot'i, ma da 'mexuui.

Nura zanā ngu ma da nji.

Nep_u de gue'a ja da zøhø nú'a ra pa de rá 'ñehe ra Zidada,

gue'a ra pa ma da hneca rá danga ts'edi'a strá nsunda.

²¹ Ne gatho nú'u to'o da 'yapa ra Zidada da mpøhø, da pøhø'a.

²² Nú'ah_u gyá me Israelh_u, 'yødeh_u nuya ya noya ma ga xi'ah_u: Nu'ahú guí pah_u gue ra Jesu nú'a mrá me Nasare bi 'yøt'a gatho nú'u ya t'øt'e ne gatho nú'u ya nt'udi bi 'yøt'e con gue'ah_u po rá ts'edi Ajuá, ngu guí pasch_u, y njab_u bi hnequi gue Ajuá xqui mēhni'a.

²³ Pe nu'á bri da ja ri 'yeh_u, nep_u nu'ah_u gá daph_u ja yá 'yε ya 'yøt'ats'oqui pa bi pont'a ja 'nara pont'i asta himbi du. Pe gatho nú'a bi nja, bi njab_u ngue'a Ajuá go bi bense da njab_u y nú'á gue'a mrá paha'a.

²⁴ Nu'ah_u gá hyoh_u ra Jesu, pe nu Ajuá go gue'a bi 'yøt'e pa bi yopa nte ma'na'qui de ra du, ngue'a nura du otho rá ts'edi pa da zami'a.

²⁵ Ra ndá Davi xqui mā de gue'a ne xqui 'ñena:

Nuga dí pađi gue Ajuá nzantho 'b_ui con gueque

pa da maxcagui ne da ñangagui.

²⁶ Hangue nuga xi drí johya ne dí ña co nura johya dí pε'tsi.

Ne dí tø'mi gue nu xcrá tu, ma ga yopa nte de ra du.

²⁷ Ngue'a nu'i, ma Dada'i, hingui ma gui hopi ja da gohni ma te ja ra du,

nixi gui hopi da 'ya ma ndo'yo ja ra hai, ngue'a go ri hmāca 'begogui.

²⁸ Ngue'a nu'i xcá 'ñutca ra 'ñu dega te, ne ma gui 'raca 'nara danga johya nu xcrá 'b_up_u mahets'i con gue'e.

Guehna bi mānga ra Davi ja ra Māca T'ofu.

²⁹ Nú'ah_u ma cu'ih_u xcá munts'ih_uua, xi majuani dí xi'ah_u, xa du ma xitah_u ra ndá Davi ne bi nt'agui'a, ne jaua rá nt'agui asta mapaya.

³⁰ Ra Davi mrá 'mēhni Ajuá hangue nu'á bi mā nú'a mri 'bēdi da nja. Ne mi pađi gue mi ma da 'm_u 'nará t'_u pa drá mpøte'a, ngue'a njab_u xqui ña'tuabi Ajuá. Y nú'a ra t'_u'a go di gue'a ra Cristo nú'a xqui ña'tuabi da mēhni pa da ndá.

³¹ Hangue nura Davi 'ñena ya xqui hyanda nú'a bi nja 'mēfa, ne bi 'yofo gue mi pε'tsi da e da yopa nte ra Cristo nú'a xqui hñuts'i Ajuá pa da ndá, ne himi ma ja da gohni rá te ja ra du, nixi rá ndo'yo nehe hinda 'ya ja ra hai.

³² Y nuna ra Jesu dí mañhe, nuje dí dahe majuani gue Ajuá bi 'yøt'e pa bi yopa nte de ra du.

³³ Hangue nubya po rá ts'edi Ajuá ra Dada, bi ma pa mahets'i, ne ja bí huhni ja rá 'ñei ra Dada. Ne bá pēhna ra Māca Ndāhi ngu nú'a xqui ñagui Ajuá ra Dada. Hangue gatho nú'a guí hanth_u ne guí øhabya, go ra Māca Ndāhi øt'a njab_u.

³⁴ Pe ra ndá Davi hingo bi njuts'i pa mahets'i, pe nu'á bi mañ'a bi 'ñena:

Ajuá ra Dada bi 'ñemba ma zi Hmu:

“Bá ehe gui hñudiua ja ma 'ñei,

³⁵ asta hinga tsiñ'a'i gatho ri ncontra pa da gohi'ua ja nga'ti ri ua.”

³⁶ Nubyá, mahyoni da bađi gatho ya me Israel gue Ajuá ra Dada xa hñuxa ra Jesu pa go di gue'a dra Hmu ne da ndá ngue'a go gue'a ra Cristo xpá pēhni'a. Y go gue'a gá ponth_u ja ra pont'i ne asta hinga hyoh_u.

³⁷ Ha nu mi 'yøde nú'a bi mānga ra apostol Pedro, nú'u ya ja'i mi 'b_uhni xi bi du yá māi, ne bi 'yambabi ra apostol Pedro ne nú'u ma'ra ya apostol, bi 'ñembi:

—Zi cuh_u, nu'bá ¿xi te rá 'bε mahyoni ga øthebya?

³⁸ Nep_u ra apostol Pedro bi 'ñembabi:

—Ñobrih_u ne gui nxisteheh_u gatho'ih_u de rá thuhu ra Zidada Jesucristo pa njab_u dra pun'a ri ts'oquih_u. Ne njab_u ha, Ajuá da pēn'a'ih_u ra Māca Ndāhi pa da 'm_u ja ri corasoh_u.

³⁹ Ngue'a nuna hñā'tina pa gue'ah_u ne pa ri batsih_u ne pa gatho ma'ra ya ja'i 'b_u ja rá nguñi ra ximhai nú'u da zohna Ajuá ma Hmuh_u.

⁴⁰ Ra apostol Pedro bi sigui bi zofu ya ja'i co ndunthi ma'ra ya noya ne bi 'ñembabi:

—Mpøhøh_u pa hinda z_u'ah_u rá cue Aju_a nú'a ma da z_udi nú'u hingui ne da mpøhø.

⁴¹ Nep_u gatho nú'u to'o bi hñani nú'a ra ts'ofola bi nxistehe 'bestho. Hangué nura pa'a bi hñuxa ngu má hñu 'mo ya gamfri.

⁴² Y nu'ú bi 'yøt'a gatho nú'a bi xipabi ya apostol. Ne mi 'b_u'u co 'nadra mfeni, ne nzantho mri munts'a mahyεgui pa da zi ra Maça Nt'oxi ne pa mi apabi Aju_a.

Yá 'm_ui ya m_udi gamfri

⁴³ Ne gatho ya mengu de guehni xi bi ntsu ngue'a xqui hyanda ya apostol mi øt'a ndunthi ya danga nt'udi ne ya danga t'øt'e co rá ts'edi Aju_a.

⁴⁴ Ne gatho nú'u ya gamfri mi 'b_ui 'nadb_u ne mri mfax'u 'na ngu ma'na pa hinte da 'b_uepi'u.

⁴⁵ Ne mi pa gatho nú'a te mi pε'tsi'u ne mi hecuabi gatho nú'u ma'ra ya zi hyoya cu nú'u mi othobi.

⁴⁶ Ne hyastho 'nara pa ngu 'nara pa mri munts'a ja ra nija co 'nadra mfeni. Ne mi tsi ra Maça Nt'oxi ja yá ngu'u, ne mri ñuni'u mahyεgui co ndunthi ra johya ne co 'nara hoga mfeni.

⁴⁷ Ne mri nsunda Aju_a mahyεgui. Ne ma'ra ya ja'i mi handi te mi øt'e'u, nu'b_u nuya ja'i'u mi numahño'u. Ne 'nara pa ngu 'nara pa mi 'yo mi camfri ma'ra ya ja'i nú'u mi zofo Aju_a, ne mri munts'a 'nadb_u'u co nú'u ya m_udi gamfri.

3

Bi t'øthe 'nara zi doua

¹ 'Nara pa ra apostol Pedro ne ra apostol Xuua mri ma pa ja ra ndanija ngu nzanga hñu nde, ya mi gue'a ra ora pa ra søcambeni ja ra nija.

² Y nuni ja ra gosthi nija nú'a mrá thuhu Mahotho, ja xqui hñudini 'nara 'ñøhø mrá doua desde xqui 'm_ui. Mi ts'ixa hyastho pa ja mi t'ehni pa mi apabi ra boja gatho nú'u to'o mi thohni mi c_ut'a mbo ra ndanija.

³ Nu'b_u nu'á bi hyanda ra apostol Pedro ne ra apostol Xuua de mi ma da y_ut'a ja ra ndanija, bi 'yapabi ra boja.

⁴ Nep_u nura Pedro ne ra Xuua bi gohi bi 'mai bi hyanda nú'a ra zi m_uti, ne ra Pedro bi 'ñembabi:

—Hyandgahe.

⁵ Ne nura zi doua xi bi gohi bi nu'ta nú'u yoho ya apostol, mi hu rá m_ui gue mi ma te da umbahma'u.

⁶ Nep_u ra Pedro bi 'ñembabi:

—Othogui ra t'axi nixi ra oro pa ga 'ra'a'i. Nú'a dí pε'tsi gue'a ma ga 'ra'i. De rá thuhu ra Jesucristo nú'a mrá me Nasare dí xi'a'i gui 'bai gui 'yo.

⁷ Nep_u bi mipa rá 'yε ra 'ñei ne bi 'ba'mi, ne 'bestho bi nja yá ts'edi yá ua ne yá gut'εgui.

⁸ Y nura ora'a 'bestho bi 'yεnga 'nara sagui ne bi 'mai xá hño, nep_u bi 'ño, ne bi m_uei ya apostol pa mbo ra nija xi mi εnsagui mi xøcambeni Aju_a con gatho rá johya.

⁹ Y gatho ya ja'i bi hyanda nú'a mrá doua gue ya mi 'yo ne mi xøcambeni Aju_a.

¹⁰ Nep_u nu'ú 'bestho bi ba'di gue go mi gue'a mrá douahma nzantho mi hudi mi a ra boja ja ra gosthi nija mrá thuhu Mahotho. Ne xi bi 'yø'u de nú'a xqui nja.

Ra apostol Pedro bi mamba rá noya Aju_a ja ra porta rá thuhu rá Porta ra Salomó

¹¹ 'Mεfa nú'a ra 'ñøhø mrá doua himi ne da 'uegue de ra apostol Pedro nixi de ra apostol Xuua. Y gatho nuya ja'i mi 'yo de guehni xi mri 'yø de nú'a xqui hyandi, hangue bi dama munts'i'u ja ra porta rá thuhu ra Porta de ra Salomó nuni hab_u mi 'bai ra Pedro ne ra Xuua co nú'a mrá doua.

¹² Y nu mi hyanda ra Pedro nú'u ya ja'i xqui munts'ini, bi 'ñembabi:

—Nú'ah_u gyá me Israel_u, ¿hanja xi grí 'yøh_u, ne hanja xi guí n_utcahe 'ñena gue co ma ts'edische go stá japhe xa 'ño nuna 'ñøhø, o 'ñena ngue'a gue por dí 'yohe xá nt'axi gue por gue'a stá japhe da ñani?

¹³ Nú'a ra Aju_a mi xøcambeni ra Abrá ne ra Isaac ne ra Cobo ne gatho nú'u ma'ra ndu ma xitah_u, nú'a go guet'a ra Aju_a bi japi bi 'ño nuna ra 'ñøhø po rá thuhu ra Jesucristo nurá T'u'a, pa njab_u da hneca rá ts'edi nura T'u'a. Nú'a go gue'a gá daph_u ya nda, ne gá mañh_u ja rá thandi ra Pilato gue hinda thεgui, masque ra Pilato go mi neh_u xa hyεgui'a.

¹⁴ Pe nu'ah_u hinga neh_u, masque go gue'a rá hm_uca T'u Aju_a nú'a hinte ma

ts'loqui xqui 'yøt'e. Pe nu'ahá gá eñhú gue ma'na xá hño dra thøgue 'nara hyote.

15 Nepu nu'ahú gá hyohú nú'a to'o ri 'racju ra te, pe Ajuá bi 'yøt'e pa da yopa nte de ra du. Nuje go dá hanthe bi yopa nte, hangue dí damajuanihe de gue'a.

16 Nuna 'ñøhø guí hanthú ne guí pahú gue mrá douahma, go ra Jesu bi 'yøthe ngue'a dí camfrihe'a. Hangue bi njabú ngu guí hanthúbya.

17 Nubyá, nú'ahú ma cu'iehe, dí pahé xá hño gue gá dahú ra Jesu ngue'a hinte nguí pahú, ngu nú'ú ma ndahú nehe himbi zo yá mfeni nehe nú'a bi 'yøt'e, hangue gá mfaxhú gá hyohú ra Jesu.

18 Pe nu Ajuá bi 'yøt'e da nja ngu nú'a xqui xipa yá 'mehni maya'bu ne xqui 'yofu'ú gue nura Cristo nú'a rá 'mehni pa e da ndá mi p'etsi da thogui ndunthi ya ugui asta rá du'a.

19 Hangue nubya mahyoni gui ñobrihú ne gui yopa jonihú co Ajuá pa da pun'a ri ts'oquihú, y nu'bú há, nu'á da 'ra'a'ihú 'nara 'ra'yo mfeni ne 'nara hoga'mú.

20 Ne da yopa pen'a'ihú ra Jesu nú'a to'o ra Cristo nú'a xqui hñuts'i'a pa da ndá.

21 Ne nu'á xi majuaní bi yopa mengui mahets'i pa ja dua 'buhni asta hinda zø ra pa da yopa hoca Ajuá gatho, ngu nú'a xqui xipa maya'bu yá maca 'mehni da ma.

22 Ngu bi mangua ra Moise bi xipa ndu ma xitahú bi 'ñembi: "Nú'a Ajuá ma zi Hmuhú ma da hñux'ahú 'na de gue'ahú pa drá 'mehni'a ngu xa hñuxcagui nehe, y nú'á ma gui 'yøtehú nú'a da xi'ahú.

23 Ne gatho nú'ú to'o hinda ne da gamfribi rá noya nú'a ra 'mehni'a, nu'ú dra huati ne da 'medi de ja yá hnini."

24 Gatho nú'ú ma'ra yá 'mehni Ajuá desde ra Samue pa xqui 'ñecua, xqui ma nehe de nuya pabya dí 'buhú.

25 Y nú'ú ya hñá'ti bi mangua nuya 'mehni'ú, gue'ú pa gue'ahú. Y nú'ú ya japi de ra cohi xqui gohui Ajuá ndu ma xitahú, nehe gue'ú pa ri hñohú. Hangue Ajuá bi 'ñembabi ra Abrá: "Po 'nari 'roho ma da 'ñehe 'mefa, ma ga japi gatho ya ja'i de rá nguani ra ximhai."

26 Y nu'ahú go yá mudi'ihú bá pen'ahú rá T'ú Ajuá pa bi zo'ahú gui ñobrihú de ri

ts'oquihú pa njabú da jap'a'ihú.

4

Ra apostol Pedro ne ra apostol Xuua bi jot'a fadi ne bi ñgui ya nda

1 Ra apostol Pedro ne ra apostol Xuua mi 'buhniho ja ra ndanija mi zofo ya ja'i. Nepu bi zøni 'raya macja ne ra nda de ya nsunija, ne ya saduceo nú'ú himi camfri gue da yopa nte nú'ú ya xa du.

2 Nepu nu'ú bi bø yá cuε ngue'a ra Pedro ne ra Xuua mi xipabi ya ja'i gue ra Zidada Jesu xqui yopa nte de ra du, hangue mi utuabi'ú gue gatho ya ja'i ma da yopa nte.

3 Nu'bú nuya ja'i'ú 'bestho bi gu nts'ahni ra Pedro ne ra Xuua, ne bi zits'i pa bá cot'a fadi. Y asta rá hyax'a mi ma da nhyanthya, ngue'a nú'a ra pa'a ya bi nde.

4 Pe ya xi mi ndunthi nú'ú to'o xqui 'yøde ne xqui gamfri nú'a mi mangua ra Pedro. Ya ngu mi cut'a 'mo ya 'ñøhø xqui gamfri, y himi pa 'mede ya 'behña nixi ya batsi.

5 Nurá hyax'a bi munts'a nuni Jerusale nuyá ndaxjua ndá ya xodyo ne ya xahnate de ra ley ne gatho ma'ra ya ndá gá xodyo.

6 Gatho'ú bi munts'a mahyεgui co ra Anás nú'a to'o mrá dangá ndá gá macja, nehe mi 'buhni ra Caifá ne ra Xuua ne ra Jandro, ne gatho ma'ra ya 'ñøhø nú'ú mi ja te yá njauí ya dangá ndá gá macja.

7 Nepu nu'ú bi manda bá ts'i ra apostol Pedro co ra apostol Xuua ne bri 'ba'ma madetho de gue'ú pa bi t'ambabi, ne bi t'embabi:

—¿To'o yá 'mehni'ihú, ne to'o rá ts'edi guí hampahú pa guí øthú njabú?

8 Nu'bú ra Pedro mi hampa rá ts'edi ra Maca Ndahi pa bi dadi ne bi 'ñena:

—Nú'ahú gyá ndahú de ma hninihú Israel,

9 ya gue guí angahe de nú'a ra hño bi t'ø'tua nuni ra zi 'ñøhø mrá doua,

10 ma ga xi'ahé hanja bi za bi ñanini, pa gui pahú ne gatho nú'ú ma'ra ya me Israel. Nuni ra zi 'ñøhø guí hanthú 'bahni, nuni bi ñani de rá thuhu ra Jesucristo nú'a mrá me Nasare nú'a gá ponthú ja 'nara pont'i, pe nu'á bi 'yøt'e Ajuá pa bi yopa nte de ra du.

11 Nú'á go gue'a gá utsahú, nja ngu nú'ú ya hyøngu mi 'bui maya'bu bi føthmabú ra

madi do nú'a mi ma xa hyoca rá nija Ajuá. Pe nubyá go gue'a ra madi do bi megui Ajuá pa bi hyø rá nija.

12 Jo'o ma'na to'o da za da pøhøguih, hønse ma zi Hmuh ra Jesu, ngue'a jo'o ma'na to'o bá 'behni nuua ja ra ximhai pa da pøhøguih, hønse ra Jesu go gue'a bá 'behni ne go gue'a tsa da pøhøguih.

13 Nu'bá nuya nda mi 'bahni xi bi 'yø ngue'a bi hyandi gue ra Pedro ne ra Xuua himi tsu, ne mi padi gue himyá 'ñøhø dega danga mfadi ngue'a myá hyoya ja'i. Pe bi badi'ua gue mi gue'ua 'raya 'ñøhø xqui 'ñoui ra Jesu.

14 Pe nu'ú himbi za te bi datuabi ra Pedro ngue'a bi hyandi mi 'bahni con gue'ua nú'a ra zi doua xqui ñani.

15 Nu'bá nú'ua ya nda bi 'bepabi ra Pedro ne ra Xuua ne nú'a ra 'ñøhø mrá doua da bøhma de habu xqui munts'i'ua, ne bi 'ñu'ti'ua 'na ngu 'na,

16 ne bi 'ñémbi:

—Xibya, ¿te ga øthu co nuyua ya 'ñøhøy? Ngue'a nú'a xa 'yø'tua nuna 'ñøhø mrá doua, ya padi gatho ya ja'i nuua ja ma hninih Jerusale, y hingui tsa ga cønih.

17 Ha nujú ya hindí nehua da fadi de guehna haburaza, hangue ma ga hø'tuahua ra hña gue ya hinte da sigui da ma, ne ya hinto da zofo de rá thuhu ra Jesu.

18 Nepua bi ts'ohna ma'na'qui ra Pedro ne ra Xuua ne nú'a ra 'ñøhø mrá doua, ne bi t'embabi'ua:

—Ya ote ma xqui mañhu, ne ya oxqui ma gui zofohua ma'ra ya ja'i de rá thuhu ra Jesu.

19 Nu'bá nura Pedro ne ra Xuua bi dadi ne bi 'ñena:

—¿Ha gue gui beñhu xá hño njabu ja rá thandi Ajuá gue go rí 'ñepi ga ø't'ahe ri pahahu que rá paha Ajuá?

20 Ngue'a nuje hinda za to'o da hñagahe ga mañhe de nú'a stá hanthe ne nú'a stá øhe.

21 Nu'bá nú'ua ya nda hinte bi 'yø'tuabi ra Pedro ne ra Xuua, hønse bi xipabi gue ya hinda sigui da zofo ya ja'i, nepua bi hyeguiho. Himbi za te bi 'yø'tuabi ngue'a mi tsu ya ja'i xa bø yá cue, ngue'a gatho ya ja'i xi mi xøcambeni Ajuá po rá ngue nú'a ra 'ñøhø xqui ñani.

22 Ngue'a nú'a ra 'ñøhø xqui ñani ya mi pe'tsa thogui ñote njeya.

Ya gamfri bi 'yapabi Ajuá mahyegui

23 Nu mi thegui ra apostol Pedro ne ra apostol Xuua bi ma bá c'a'tsa nú'ua ma'ra ya gamfri pa bi metuabi nú'a xqui xipabi ya nda gá macja ne yá ndaxjua nda ya xodyo.

24 Ha nu mi 'yøde ya gamfri, bi xøcambeni Ajuá co 'nadra mfeni ne bi 'ñena'ua:

—Ma zi Hmu'ihe, nu'i go gue'e grá Ajuá gá hoca mahets'i ne ra ximhai ne ra ndehe ne gatho nú'a te ja.

25 Ne nu'i po ra Maça Nda hi gá xipa ri 'bego ra Davi da mangu njaua:

Ya ja'i bi munts'i pa bi 'ñu'ti'ua da 'yø't'a ya nts'o'mui, pe nú'a ra nts'o'mui bi beñ'ua da 'yø't'e, hinda za da 'yø't'e.

26 Bi munts'a ya nda de gatho ya hnini de ra ximhai pa bi 'ñu'ti'ua da utsa Ajuá ne ra Cristo nú'a xa hñuts'i'a pa da nda.

27 Ngue'a xi majuaní ja nuna hninih bi munts'a ra nda Erode ne ra Poncio Pilato co ya me Israel ne co nú'ua hingyá me Israel, pa bi utsa nuri maça T'ua ra Jesu nú'a xcuá pehni pa da nda.

28 Ne bi 'yø't'e'ua ngu nú'a gá beni ne gá mangu maya'bu gue mahyoni da nja.

29 Nubya ma zi Hmu'ihe, hyanda núna te øtcahe ya ja'i, ne faxcahe pa hinga ntsuhe ga ñahe de ri maça noya, ngue'a go dí pep'ahe.

30 Ne nu'i go ma gui hñuxa ri 'ye ja ya da'thi pa da ñani'ua ne da hyanda ya ja'i. Ne gui 'yø't'a ndunthi ya nt'udi ne ya danga t'øt'e de rá thuhu ri maça T'ua ra Jesu.

31 Ngu xi bi uadi'ua bi xøcambeni Ajuá, bi hmangu ra ngu habu xqui munts'i'ua, ne gatho nú'ua mi 'bahni bi hñanga rá ts'edi ra Maça Nda hi, ne bi ña nts'edi'ua de rá noya Ajuá, ne ya hinto mi tsu.

Gatho nú'a mi pe'tsa ya gamfri myá meti 'na ngu ma'na

32 Y gatho nú'ua ya xqui gamfri Ajuá mi 'nada yá mfeni, ne mi 'nada yá hmate'ua. Ne mi mfax'ua 'na ngu ma'na nú'a te mi ø'tua ra 'bedi, ngue'a gatho nú'a mi pe'tsi'ua mrá meti mahyegui, ne ni 'nara cu himi pe'tsa ni 'nara t'øt'e nú'a mrá metise.

³³ Ne co ndunthi ra ts'edi mi pe'tsa ya apostol bi damajuani gue xqui yopa nte de ra du ma zi Hmuh_u ra Jesu, ne Aju_a xi bi mats'i'ua.

³⁴ Ha ni 'na de gue'ua hinte mi ø'tua ra 'bedi, ngue'a gatho nú'ua to'o mi pe'tsa yá hai ne yá ngu bá pa gatho, ne bá ha gatho nú'a ra boja mi hani de yá hai ne de yá ngu,

³⁵ ne bi umbabi ya apostol. Y nuya apostol go gue'ua mi hecuabi cada 'nara gamfri ngu nú'a te mi ø'tua ra 'bedi gue'a mi t'umbabi nehe.

³⁶ Ne mi 'buhni 'nara cu mrá thuhu ra Jose mrá me Chipre mrá levita. Ne bi hñu'mbabi ya apostol dra Berhna, rí bõni da 'ñena Nú'a To'o Hu'mba yá mai ya Ja'i.

³⁷ Nu'á bi pa 'nará hai'a ne bá ha gatho ra boja pa bi umbabi ya apostol.

5

Ra Ananía ne ra Safira ya hyate

¹ Pe mi 'bu ma'na ra gamfri mrá thuhu ra Ananía ha nurá 'behña mrá thuhu ra Safira. Nú'á bi pa 'nara hai myá meti'ua.

² Nep_u bi beñ'ua gue hinda unga gatho ra boja de nú'a xqui pa yá hai, hangue bi zama 'na tui ra boja ra cu Ananía. Ne mi pase co rá 'behña gue xqui zama ra boja. Nu'bú ra cu Ananía bi hñaxa nú'a ra boja bi hyeque pa bá umbabi ya apostol, 'ñena gatho ra boja mi ha, pe hina.

³ Nep_u ra apostol Pedro bi 'ñembabi:

—Ananía, ¿hanja xcá hopi xa hya'a'i ra Satá pa xcá hyathma ra Maca Ndahi? Ngue'a hingá unga gatho nú'a ra boja gá hani de ri hai gá pa ngu nú'a gá ma gue mi xøgue ra boja.

⁴ ¿Ha gue hingo ri metihma ra hai? ¿Ha gue hingo ri metihma ra boja nehe? ¿Hanja gá beni gui 'yøt'e njabu? Ya xcá nc'uamba ja rá thandi Aju_a, hingue hønse con guecje.

⁵ Ha nu mi 'yøde nuya ya noya ra cu Ananía 'bestho ra ora'a bi dagui bi du. Y gatho nú'ua to'o mi 'buhni ne gatho nú'ua ma'ra to'o bi 'yøde de nú'a xqui nja, gatho'ua xi bi ntsu.

⁶ Nep_u nuya bats'ñøhø mi 'buhni bi 'mai bá jats'i ne bi mant'i bi duts'i'ua pa bi ma bá agui.

⁷ Nep_u xqui tho ngu hñu ora bi zøhø rá 'behña ra cu Ananía nehe hab_u mi 'bui ya gamfri, pe nu'á nixi mi paði te xqui nja.

⁸ Nep_u ra apostol Pedro bi 'yambabi de ra boja, ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gue gue'a bi muui nú'a ra hai gá pah_u?

Nu'bú nú'a ra nju bi daði ne bi 'ñena:

—Haha, gue'a bi muui.

⁹ Nep_u ra Pedro bi 'ñembabi:

—¿Hanja gá cohui 'nara cohi ri dame pa gui hyathmah_u rá Maca Ndahi Aju_a? Ndi, 'bap_u møte ja ra gosthi nú'ua to'o ja bá juadi bá ac'a ri dame, y nubyá e da dux'a'i nehe pa da 'yac'a'i.

¹⁰ Y 'bestho nura ora'a ra nju Safira bi dagui bi du ja yá ua ra apostol Pedro. Ha ngu mi yat'a nú'ua ya bats'ñøhø bi hyandi gue ya xqui du nú'a ra nju nehe, 'bestho bi duts'i'ua pa bi ma bá agui nehe hab_u xqui 'yacuabi'ua rá dame.

¹¹ Nep_u gatho ya gamfri xi bi hñaxa 'nara danga tsu, nehe gatho nú'ua ma'ra to'o bi 'yøde de nú'ua ya t'øt'e'ua, xi bi ntsu'ua.

Bi hnequi ndunthi ya nt'udi ne ndunthi ya danga t'øt'e

¹² Nuya apostol bi 'yøt'a ndunthi ya nt'udi ne ndunthi ya danga t'øt'e ja yá thandi ya ja'i. Mri munts'a gatho ya gamfri mahyegui 'na mfenitho ja ra porta nú'a rá thuhu ra Porta de ra Salomó.

¹³ Gatho nú'ua himyá gamfri xi mi tsu da munts'i co ya gamfri, pe nuya ja'i'ua mi e'tsua yá nsu'ua.

¹⁴ Ne 'nara pa ngu 'nara pa mi 'yo mi camfri ndunthi ya ja'i, ya 'ñøhø ne ya 'behña.

¹⁵ Ne 'yo mi fadi, hangue asta mi thuxa ya da'thi pa mbi 'begui co yá mfi di ja yá hyo ya 'ñu pa nura ora da thohni ra apostol Pedro, hønse co rá xudi'a da go'ma nú'ua ya da'thi, nú'á 'bestho da ñani.

¹⁶ Gatho nú'ua ya hnini mi ja gueta Jerusale mi pa ya ja'i pa guehni mi tsixa ya da'thi ne nú'ua to'o mi pe'tsa ya ts'ondahi, y gatho mi ñani.

Ya apostol briju nts'ahni

¹⁷ Nep_u bi njuxa ra danga nda gá macja ne ya saduceo nú'ua myá mfats'i'a, ngue'a xi

bi bə yá cue'ɥ ngue'a mi ne da nsɛh'ɥ ne ya ndunthi ya ja'i mri dɛna ya apostol.

18 Nepɥ bi gɥ nts'ahni ya apostol ne bi got'a fadi.

19 Nepɥ nú'a ra xuui'a 'nará ɛnxɛ Ajuá bá ehe pa bi xoca ra gosthi fadi, ne bi pɔnga pa thi ya apostol, ne bi 'ñembabi:

20 —Rí maha ja ra ndanija ua zofohɥni ya ja'i, ne xipabiɥ ra hoga noya de nuna ra 'ra'yo te.

21 Nepɥ rá hyax'a xi 'nitho, nu'ú bi ma pa ja ra ndanija ngu nú'a xqui xipabi rá ɛnxɛ Ajuá. Y ngu mi zɔni bi yut'a mbo 'bestho pa bi zofoni ya ja'i.

Y de mi zofo ya ja'i ya apostol, nura danga nda gá macja ne yá mfats'i bi 'yɔt'a 'nara hmunts'i con gatho ya nda de ra hnini Israel. Ne bi mɛhna to'o mi ma dua tsi nú'ɥ ya apostol mi jot'a fadi.

22 Ha nu mi zɔnga nú'ɥ ya nzints'ahni ja ra fadi, ya mi jo'oni ya 'yofadi. Nu'bú nu'ú bá dama pengui pa bi ma gue ya mi jo'oni'ɥ,

23 ne bi 'ñena'ɥ:

—Dá tsɛhe ra fadi xi mi jot'i xá hño, ne nuya nsufadi ja mi 'bahni ja ra gosthi, pe nu ndá xocje ra gosthi hinto dá tsɛheni mbo.

24 Nu mi 'yɔde njabɥ nura danga nda gá macja ne ra nda de ya nsunija ne ma'ra ya nda gá macja, xi bi du yá mɛi, ne himi pađi te da beni, y mri 'ñɛmbi'ɥ:

—Xibya ¿te rí bɔmbya'a?

25 Nepɥ bi zɔhɔ 'nara ja'i bi 'ñembabi'ɥ:

—Nú'ɥ ya 'ñɔhɔ gá cothmaɥ fadi, ya bí 'bahni ja ra ndanija bí zofo ya ja'i ma'na'qui.

26 Nu'bú ra nda de ya nsunija bi mɛui ya gants'ahni pa bá yopa ja ya apostol. Bá ja pe hinte bi 'yɔ'tuabi'ɥ ngue'a mi tsu xa bɔ yá cue ya ja'i y xa hyɔxa nc'ahni.

27 Nepɥ bi zixa ya apostol ja ra hmunts'a nda gá xodyo, ne ja bi 'ba'mni ja yá thandi'ɥ. Nepɥ nú'a ra danga nda gá macja bi 'ñembabi:

28 —¿Ha gue hindá xi'ahe gue ya hinxcá zofohmaɥ ya ja'i ne ya hinxcá ñahmaɥ de rá thuhu ra Jesu? Nu'bú ¿hanja hinxcá 'yɔhɥ? Ya gatho ya ja'i de guecua Jerusale xcá zofohɥ de ri noyaɥ. Ne go guí ne

gui hyɔxcáhe ra thaibya de rá du nú'a ra 'ñɔhɔ'a.

29 Nu'bú ra apostol Pedro ne gatho ma'ra ya apostol bi dađi ne bi 'ñeñ'ɥ:

—Nuje ma'na rí 'ñepi ga øthe Ajuá que yá hmanda ya meximhai.

30 Ajuá nú'a to'o mi xɔcambeni ndu ma xitahɥ go gue'a bi 'yɔt'e pa bi yopa nte ra Jesu de ra du, masque nu'ahɥ gá ponthɥ ja 'nara za asta himbi hñu ri mɛiɥ gá hyohɥ.

31 Y nubyá Ajuá xa 'ñegui ja rá 'ñɛi pa da nda. Y nú'a go gue'a ra Pɔhɔte zo'ahɥ gatho nú'ahɥ gyá me Israelɥ pa gui 'ñobriɥ de ri ts'oquiɥ ne da pun'ahɥ.

32 Nuje dí dahe majuani de gue'a, ne ra Maca Ndađi ri damajuani de gue'a nehe. Nehe Ajuá ri umba ra Maca Ndađi nú'ɥ to'o øte'a.

33 Ha nu mi 'yɔde njabɥ ya nda xi bi bɔ yá cue ne asta mi ne xa hyohma ya apostol.

34 Pe mi 'bahni 'nara 'ñɔhɔ mrá fariseo mrá thuhu ra Gamalie, nú'a mi 'nara xahnate de ra ley, y gatho ya ja'i xi mi numahño'a. Nu'a bi 'mai ne bi manda dra pɔnga 'na zi ora nuya apostol.

35 Nepɥ nura Gamalie bi 'ñembabi gatho nú'ɥ ya ja'i xqui munts'ini:

—Nú'ahɥ compahɥ de Israel, beñhɥ 'met'o xá hño nú'a guí ne gui 'yɔ'tuahɥ nuya 'ñɔhɔ'ɥ.

36 Beñhɥ gue pɛ'tsa 'raya pa bi nanga 'nara 'ñɔhɔ mrá thuhu ra Teuda mi hu rá mɛi gue mi pɛ'tsa 'nara nsu ne mi ne da ndangu de ma'ra, hangue bi dɛna ngu goho nthebe ya 'ñɔhɔ. Pe nura Teuda bi tho, ne gatho nú'ɥ to'o mri 'ñoui bi nxani ne bi nhuati gatho'ɥ.

37 Nepɥ 'mɛfa de gue'a bi 'mɥ ma'na ra 'ñɔhɔ mrá thuhu ra Juda mrá me Galilea. Ne nú'ɥ ya pa dega nthuxa thuhu, nú'a bi 'yɥ'ta ndunthi ya ja'i pa go bri theni'a. Ne 'mɛfa nu'a bi tho nehe, ne bi nxanga gatho yá ja'i nú'ɥ mri 'ñoui.

38 Hangue nuga dí xi'ahɥ, ma'na xá hño hyɛɥ dí 'yobɥ nuya 'ñɔhɔ'ɥ. Nu'bɥ nú'a øt'e'ɥ go xa benseɛ, pɛ'tsi ga hanthɥ da nhuati nehe.

39 Pe nu'bɥ go rá meti Ajuá nú'a øt'e'ɥ, nu'bú hinda za gui hñacuahɥ. Ngue'a 'bɥ gui 'yɔthɥ njabɥ, ja ra uenda go grí ntuñhɥ co Ajuá.

⁴⁰ Y nú'ᵤ mi 'buhni ja ra hmunts'i bi 'yøde nú'a ra ts'ofola. Hangué bi yopa cu'ta mbo ya apostol pa hõnse bi na'mbabi ne bi yopa hyø'tua ra hñá gue ya hinda sigui da ñá de rá thuhu ra Jesu, nepᵤ bi hyegui bi ma'ᵤ.

⁴¹ Y de mi bõnga ya apostol de guehni, xi mri johya'ᵤ ngue'a Ajuá xqui umba nsequi da tho 'nara 'betsa po rá thuhu ra Zidada Jesu.

⁴² Ha hyastho himi tsaya'ᵤ da zofo ya ja'i de ja ra ndanija, ne mi pa ja ya ngu mi mangan ra hoga nt'øde de ra Zidada Jesu-cristo.

6

Bri thahna yoto ya maste

¹ Nuya pa'ᵤ mri xu ma'ra ya gamfri. Ne mi 'buhni 'raya cu mi ñá griego. Nepᵤ nu'ᵤ bi 'ñembabi nú'ᵤ ya cu mi ñá de yá hñáqui ya xodyo, ne mi ambi hanja himi t'umbabi te da zi xá hño nú'ᵤ yá viuda ya griego ra ora mi t'umba te da zi ya hyoya ne nú'ᵤ ma'ra ya viuda, ngue'a nu'ᵤ hyastho mi t'umbi te da zi.

² Nepᵤ nú'ᵤ 'ret'amayoho ya apostol bi zohna gatho ya cu pa bi munts'i ne bi 'ñembabi'ᵤ:

—Ma zi cu'ihé, nuje dí 'búhe pa ga mañhe rá noya Ajuá, ne hingui tsa ga tsayahe ni 'na ora pa da za go ga hecuahe nú'a te da zi nú'ᵤ hingui tsapabi.

³ Hangué mahyoni gui huañhu yoto ya cu de guecju nú'ᵤ xcá hanthᵤ 'yo xá hño ne hampa rá ts'edi ra Maca Ndahi ne xi di ja yá mfadi. Nú'ᵤ go gue'ᵤ dyá uenda da me nuna 'bεfina.

⁴ Ha nuje ma ga sigui ga aphe Ajuá ne ga mamfe rá noya'a.

⁵ Ha nu mi 'yøde bi sipa njabᵤ ya cu, gatho xi bi ho'ᵤ. Rá mudi, bri huahna ra cu Teba nú'a mi pε'tsa ndunthi ra jamfri ne mi hampa rá ts'edi ra Maca Ndahi. Nepᵤ bi huahna ra cu Lipe, ne ra cu Procoro, ne ra cu Nicano, ne ra cu Timu, ne ra cu Parmena, ne ra cu Cula nú'a ra me Antioquia xqui nxodyo ngue'a xqui demba yá ley'ᵤ.

⁶ Ne bi ts'ixa pa habᵤ mbi 'bui ya apostol pa bi 'yapabi Ajuá por gue'ᵤ. Nepᵤ ya apostol bi hñuxa yá 'yε ja nú'ᵤ ya cu xqui thahni.

⁷ Y njabᵤ ma'na mri ntanga rá noya Ajuá, ne mri xu ndunthi ya gamfri nuni Jerusale, ne ndunthi ya macja bi gamfri rá noya Ajuá nehe.

Ra Teba bri jᵤ nts'ahni

⁸ Ha nura cu Teba xi mi hampa rá ts'edi Ajuá ne mi ja rá mfadi pa mi pεpa rá 'bεfi Ajuá, mi øt'a ya danga t'øt'e ne ya nt'udi de ja yá thandi ya ja'i.

⁹ Y nuni ja yá nija ya xodyo nú'a mrá thuhu ya Nzai 'Bεgo xa Thøgue, ja mi 'buhni 'raya 'ñøhø nú'ᵤ mri 'ñoui 'raya me Cirene, 'raya me Alejandría, 'raya me Cilicia, ne 'raya me Asia, gatho'ᵤ bi mudi bi ntsanoy-ai ra cu Teba.

¹⁰ Pe nu'ᵤ himi tsa te da datuabi'a ngue'a nu'ᵤ mi há ra hoga mfadi ne mi hampa rá ts'edi ra Maca Ndahi pa mi ñá.

¹¹ Nepᵤ nú'ᵤ ya ja'i'ᵤ bi 'yua'ta 'raya 'ñøhø ne bi gu'tuabi pa da mangan ya nc'uamba ne da 'ñena njaua: “Nuje stá øhe gue nura 'ñøhø'a xa ñama'ñᵤ de ra Moise ne de Ajuá.”

¹² Hangué bi bø yá cuε yá ndaxjua nda ya xodyo ne ya xahnate de ra ley ne gatho ya ja'i. Nepᵤ bri jᵤ ra cu Teba bi ts'ixa ja ra hmunts'a nda gá xodyo.

¹³ Ne bri japabi 'raya ja'i da hyøxa ra thai ra cu Teba ne bi 'ñena'ᵤ:

—Nuna 'ñøhøni hingui tsaya ñama'ñᵤ de nuna ra maca nija ne de rá ley ra Moise.

¹⁴ Nuje go stá øhe nú'a xa mani xa 'ñena gue nú'a ra Jesu mrá me Nasare ma da huata nuna nija ne ma da pata ma nzaihu nú'ᵤ bi 'ñutcahu ra Moise ga øthᵤ.

¹⁵ Nepᵤ gatho nú'ᵤ to'o mi 'buhni ja ra hmunts'i xi mi heta ra cu Teba ne mi handuabi rá hmi gue mi ngu rá hmi 'nará εnxε Ajuá.

7

Ra Teba bi mamba rá noya Ajuá

¹ Nepᵤ de gue'a ra danga nda gá macja bi 'yambabi ra cu Teba ne bi 'ñembi:

—¿Ha gue xi majuani xcá ñama'ñᵤ de Ajuá ne de ra Moise?

² Nu'bú ra cu Teba bi dadi ne bi 'ñena:

—Nú'ahᵤ ma cu'ihᵤ, ne nú'ahᵤ ma nda'ihᵤ xcá muntshᵤua 'nadbᵤ, 'yøhu núna ma ga xi'ahᵤ. Ajuá nú'a xá nsunda bi

zofo ndu ma xitah_u ra Abrá nú'b_u hinxqui matho pa ja ra hai Arán ne mi 'b_uhnitho Mesopotamia.

³ Ne bi 'ñembabi: “Pøni de guecua ri hai, tsop_u nú'u ja te ri njau, ne grí ma pa ma'na ra hai nú'a ma ga u't'a'i pa ja gui 'b_uhni.”

⁴ Nu'bá bi bøni de guehni hab_u mi 'b_ui, hab_u myá hai ya Caldeo, ne bi ma pa bá 'b_u ja ra hai Arán. Ha nu mi du rá dada, Ajuá bá tsi pa guecua hab_u dí 'b_uh_ubya, ja bi 'm_ucua nehe'a.

⁵ Pe nu Ajuá himbi umbabiu ni 'na xeni ra hai pa drá meti'a, pe xqui ña'tuabi gue nuna hai hab_u dí 'b_uh_ubya go drá meti'a 'mefa ne gatho yá ja'i de rá ji'a nú'u da 'm_ui 'mefa. Pe nuya pa'u ra Abrá hinxqui me'tstho ni 'nara b_utsi.

⁶ Y Ajuá bi 'ñembabi'a: “Nuri b_utsi ri 'beto ne ri mbong'beto ma da 'm_u ja 'nara hai hab_u hindyá meti'u ngue'a dya nzøhøtho de guehni. Ne ja ma da 'm_uhni'u ngu goho nthebe njeya, ne ma da 'm_ugotho'u, ne ma da t'ø'tua ndunthi ra nts'o'm_ui.”

⁷ Nehe bi 'ñembabi Ajuá: “Nuga go ma ga ha'mba nguenda ya ja'i de nú'a ra hnini hab_u ma da 'm_ugo'u. Ne 'mefa ma ga yopa tsi de guehni pa da 'ñehe da mepcagui de guecua.”

⁸ Nep_u Ajuá bi gohui 'nara cohi ra Abrá, ne bi manda gue gatho yá b_utsi yá 'beto ne yá mbong'beto da me'tsa 'nara seña ja yá ndo'yo de nú'a ra cohi bi gohi. Hangué nu mi 'm_ui rá t'u ra Abrá nú'a mrá thuhu ra Isaac, nurá hñato ma pa de xqui 'm_ui bi 'yø'tua nú'a ra seña xqui gohui Ajuá da 'yø't'e. Ne guet'a bi 'yø't'a ra Isaac co rá t'u nú'a mrá thuhu ra Cobo, ne guet'a bi 'yø't'a ra Cobo co nú'u 'ret'amayoho yá t'u, y go gue'u yá dada nú'u 'ret'amayoho ya 'm_ui de Israel.

⁹ Nep_u nú'u yá t'u ra Cobo xi bi utsa 'na de nuyá cu nú'a mrá thuhu ra Jose. Hangué nu'ú bi papabi ya me Egipto nú'a yá cu'u, ne bi ts'its'i pa guehni. Pe Ajuá himbi hyeε'a.

¹⁰ Hangué xi bi ñani de ja yá ts'othogui bi thogui, ne bi umba ndunthi ra mfadi ne bi mats'i pa njab_u ra Faraó bi hopa rá 'm_ui. Ra Faraó go gue'a mrá nda de Egipto. Nep_u ra Faraó bi umba 'nará nsu ra Jose pa bi gohi ngu rá ñoho de gue'a, ne bi manda maxøgue ja rá ngu ra Faraó.

¹¹ 'Mefa bi nja 'nara danga thuhu nuni Egipto ne nuni Canaán, ne bi nja 'raya danga dumai, ne bi 'ñotho te bi zi ndu ma xitah_u. Himi tsudi hab_u da dai ngue'a mi otho te da dañ'u.

¹² Nep_u ra Cobo bi 'yøde gue mi ja ra trigo nuni Egipto, hangué bi mehna yá t'u pa guehni. Gue'a ra mudi 'mi'qui bi ma pa Egipto.

¹³ Nep_u nurá ño'qui bi ma'u, ra Jose bi xipabi'u to'o mi gue'a pa bi badi'u gue go mi gue'a myá cu. Hangué nura Faraó bi batuabi yá ja'i ra Jose.

¹⁴ Nep_u nura Jose bá pempa ra noya rá dada pa da ma da 'm_u Egipto con gatho ma'ra yá ja'i. Nu'ú mi hñu'rate ne 'ret'amacut'a.

¹⁵ Nep_u 'bestho bi ma'u pa Egipto. Y nep_u ja bá tuni'a, ne ja bá tuni gatho yá t'u, y nú'ú go gue'u ndu ma xitah_u.

¹⁶ Ne 'mefa de ya xqui thogui ndunthi ya jeya de xqui du'u, bá thampa yá ndo'yo'u de guehni pa e bi t'acua ja yá hai nuni Siquem 'nara hnini de Canaán. Ne bi t'acuabi nuyá ndo'yo ja 'nara nt'agui xqui danga ndu ra Abrá xqui damba yá t'u ra Amor nuni Siquem.

¹⁷ Y ya xqui nxanda ndunthi yá t'u yá 'beto ne yá mbong'beto ra Cobo nuni Egipto, ne ya mi ma da zø ra pa da hñanga nú'a ra hñati xqui xipabi Ajuá ra Abrá.

¹⁸ Nep_u de nú'u ya pa'u bi 'm_u ma'na ra nda nú'a himi padi to'o mi gue'a ra Jose ne te xqui mefi'a, ngue'a ya mi pe'tsa ndunthi ya jeya xqui du'a.

¹⁹ Nú'a ra nda'a xi bi 'yø'tua ra nts'o'm_ui nú'u ndu ma xitah_u. Ne bi manda dra japi da 'yεi gatho yá zi 'uene nú'u myá ts'ant'u, pa njab_u da du gatho'u.

²⁰ Y gue'u ya pa bi 'm_u ra Moise, y Ajuá xi mri hopa rá 'm_ui. Nu'á bi tede rá dada ne rá nanā hñu nzana ja yá ngu'u.

²¹ Nep_u bi thogui nú'u hñu nzana, nu'ú bi ma bá εi ngue'a njab_u xqui manda ra Faraó da t'ø't'e. Pe 'nará t'ixu ra Faraó bá juxa ra Moise de hab_u xqui t'εi, nú'a mrá zi 'uetho, pa bi tede, ja ra uenda go mrá b_utsi'a.

²² Hangué ra Moise bi te ne bi batua yá mfadi ya me Egipto, ne xi mrá nimfeni, ne mi ha ra ts'edi pa da ña ne pa te da 'yø't'e.

23 Nepu de ya mi pe'tsa ñote njeya ja bi zo rá mfeni da ma da c'a'tsa ya me Israel nuyá ja'i pa bá nu te ngra 'm'u.

24 Nepu ngu mi zoni habu mi 'bu yá ja'i, bi hyanda 'nara me Egipto mi na'mbabi 'na de gue'u. Hangue pa bi za bi ñanga rá ja'i, ra Moise bi hyo nú'a ra me Egipto.

25 Nura Moise mi beni yá ja'i'a xa unga nguenda gue Ajuá xqui mehni'a pa da ñani'u, pe nu'á himbi zo yá mfeni ua mrá 'mehni Ajuá ra Moise.

26 Nepu rá hyax'a bi yopa thohni ra Moise, ne bi hyanda yoho ya me Israel mri ntunsehe. Ne mi ma da hyeque'u ne bi 'ñembabi: “Nu'ahá gyá me Israelhu, ne grí ncuha. ¿Hanja grí ntunsehu 'na ngu ma'na?”

27 Nepu nú'a to'o mi na'mba nú'a ma'na, bi umba 'nara nt'ent'i ra Moise ne bi 'ñembabi: “¿To'o xa hñux'ague dega nzaya ne dega nda pa go gui hñagahe nú'a dí øthe?”

28 ¿Ua gue guí ne gui hyogagui nehe ngu gá ø'tua ra me Egipto mande?”

29 Nu mi 'yøde njabu ra Moise xi bi ntsu, ne bi 'bat'i bi ma pa ja 'nara hai rá thuhu Madián, y ja bá 'buhni dega nzøhø, y ja bá nthatini ne bi me'tsa yoho yá t'u.

30 Ne ya xqui thogui ñote njeya de xqui bonga ra Moise de Egipto pa bá 'bu ja ra hai Madián, nepu 'nara pa xqui bonga de rá ngu mbi 'yo asta ja rá ua 'nara t'øhø rá thuhu Sinaí. Ne de guehni bi hyanda 'nara 'bai gá ndapo mi zø 'nara faspí madetho de gue'a, ne mi 'bahni 'nará enxε Ajuá madetho de ra faspí.

31 Nepu nura Moise himbi badi há bi nja, pe bi uat'a ja ra faspí pa bi hyandi te rá 'be'a, ne bi 'yøde bi ña Ajuá y bi 'ñembabi:

32 “Nuga go gueque rá Ajuagui ra Abrá, ra Isaac, ra Cobo, ne gatho nú'u ma'ra ndu ri xitahu.” Nu'bú ra Moise asta mri huat'i co ra ntsu hangue ya himi nehma da sigui da hyanda nú'a ra faspí mi handi.

33 Ha nu Ajuá bi 'ñembabi: “C'o'ta ri zesthi ngue'a nuua habu guí net'i guehna 'nara maca hai xá nt'axi.

34 Xi majuaní stá handa nuya ts'othogui thogui ma ja'i nuni Egipto, ne stá øtua yá ts'oni'u, ne stá ehe pa ga ñani. Nubya ma ga peñ'a'i gui yopa penga Egipto.” Njabu bi xipabi Ajuá ra Moise.

35 Masque nuyá ja'i ra Moise xqui utsa'a ne xqui 'ñembi: “¿To'o xa hñux'ague dega nzaya ne dega nda pa go gui hñagahe nú'a dí øthe?”, pe xi majuaní go Ajuá xqui mehna ra Moise pa da nda ne pa da zinga nú'u yá ja'i mbi o ja yá 'ye ya me Egipto, ngue'a njabu xqui xipa rá enxε Ajuá nú'a bi hnequi madetho de 'nara faspí nuni ja rá ua ra t'øhø Sinaí.

36 Nepu ra Moise bá penga pa Egipto pa bá tsinga gatho ya me Israel nú'u mbi 'buhni. Ne bi 'yøt'a ndunthi ya danga t'øt'e ne ya nt'udi nuni Egipto ne ja ra Thenga Ndehe, nehe bá øt'a nuni ja ra mbonthi habu bá 'yo'u ñote njeya.

37 Go guet'a ra Moise nú'a bi xipabi yá ja'i nú'u myá me Israel bi 'ñembi: “Ajuá ma da hñux'ahu 'na de gue'ahu pa drá 'mehni'a ngu xa hñuxcagui nehe. Y nú'a ma gui 'yøtehu nú'a da xi'a'ihu.” Njabu bi xipa ra Moise yá ja'i.

38 Nura Moise go guet'a mi 'ñoui ya me Israel nuni ja ra mbonthi, ne ja bi munts'ini'u ja ra t'øhø Sinaí. Ne ja bi ñauini ra Moise rá enxε Ajuá. Nepu ra Moise bi xipa ndu ma xitahu ngu nú'a xqui xipa ra enxε. Njabu ra Moise bi hñanga ra noya dega te pa bi 'racju nehe.

39 Pe nú'u ndu ma xitahu himbi ne bi 'yøta ra Moise, ne himi ne go da nda de gue'u, ne bi bengá ja yá mfeni gue ma'na xá hño da mengui pa Egipto.

40 Ha nu mi ma ra Moise bá ñauí ra enxε, nu'bú nuya ja'i bi 'ñembabi ra Aarón: “Stá beñhe gue xá hño 'bu ga hocju 'rama ajuahu pa go gue'u dri 'bet'o de guecju, ngue'a nura Moise hønse bá jugaguihu de Egipto pa e bi hyegahuua ja ra mbonthi, ha nu'á, hadifa'a te xua ja'a.”

41 Hangue nu'á bi hyoca 'nara t'untfani dega bøja, ne bi thopabi ya mbo'oni pa bi t'umbabi'a, ne mri nsunda'u, ne xi mri johya ngue'a bi hyandi gue mi mahotho nú'a ra c'oi xqui hyocse'u.

42 Hangue nu Ajuá 'bestho bi 'uegue de gue'u, ne bi hyepu da nsunda ya tsø ne ra zana ne ra hyadi. Njabu bi 'yofu maya'bu 'na de yá 'mehni Ajuá nú'a ena njaua:

Nu'ahu gyá me Israelhu, ¿ha'mu rá 'nandi gá hyohu 'raya mbo'oni pa gá ñatcahu

de nú'ᵤ ñote njeᵤa gá 'yohᵤ ja ra mbonthi?

43 Hinhya'mᵤ gá øtcaᵤ njabᵤ. Nu'aᵤ nguí øthᵤ, ngrí ndudehᵤ nú'ᵤ ri c'oihᵤ gá hocᵤ pa gui nsundahᵤ,

'na nguí hu'mbabihᵤ ra Moloc,

ha nu'aᵤ ma'na gá hocᵤ ngu 'nara tsø, nguí hu'mbabihᵤ ra Renfán.

Hangue nubyá ma ga pøñ'a'ihᵤ de ri haihᵤ pa ga peñ'ahᵤ asta thogui de ra hai Babilonia.

Guehna bi xipa Ajuá ya me Israel.

44 Nú'aᵤ ra mbonthi habᵤ bi 'ranga ndu ma xitahᵤ, ja guehni xqui hocni'ᵤ 'nara ngu dega dutu habᵤ mi 'be'tsa nú'aᵤ ra xingdo habᵤ mi nt'ofó nú'ᵤ 'ret'a ya hmada. Nú'aᵤ ra ngu'aᵤ bi thoqui ngu xqui xipa Ajuá ra Moise da hyoqui, ne ngu nú'aᵤ xqui 'ñutuabi.

45 Nepᵤ 'meᵤa nú'aᵤ ra ngu'aᵤ bi gohui ndu ma xitahᵤ nú'ᵤ mri zi ra Josue. Nepᵤ bá ha'ᵤ pa nuua habᵤ bi ntuncui ya ja'i nú'ᵤ himyá me Israel nú'ᵤ bi guui Ajuá de guecua nú'bᵤ mi zøcua nú'ᵤ ndu ma xitahᵤ. Y ja nura ngu'aᵤ ja bi nsundani'ᵤ Ajuá asta mi 'mᵤi ra Davi nú'aᵤ bi nda.

46 Y Ajuá xi bi hopa rá 'mᵤi'aᵤ. Y ra Davi mi nehᵤa xa hyoca 'nara ngu pa habᵤ dra nsunda hmaha Ajuá nú'aᵤ rá Ajuá ndu ma xitahᵤ ra Cobo. Pe himbi za bi hyoqui.

47 Pe nu 'nará t'ᵤ ha, nú'aᵤ mrá thuhu Salomó, nu'á ha, go gue'aᵤ bi hyocua rá ngu Ajuá nú'aᵤ mi behᵤa da hyoca rá dada.

48 Masque nu Ajuá bí 'bᵤi maña mahets'i, hingui 'bᵤ ja 'nara ngu nú'aᵤ xa thoqui co yá 'yε ya ja'i, ngu bi 'ñenga ra baᵤi Isaia gue Ajuá mi ena njaua:

49 Nuua mahets'i ja guecua ma hudiga habᵤ dí 'bᵤi dega nda,

ha nu ja ra ximhai ja guehni dí tøta ma ua.

Nehe ena: ¿Te ma ngu nú'aᵤ ra ngu ma da thogaga 'bᵤ?

O ¿habᵤ ma ga 'bᵤca 'bᵤ?

50 ¿Ha gue hingue co ma ts'edi stá hocaga gatho nuya t'øt'e ja ja ra ximhai?

51 Y ra cu Teba bi sigui bi 'ñembabi ya ja'i: Pe nu'ahᵤ nzantho xi xcá njahabᵤ, xi xá me ri mfenihᵤ, hinguí ne gui 'yøhᵤ. Guí njahᵤ ngu nú'ᵤ ya ja'i hingui pa Ajuá, ngue'aᵤ nu'ahᵤ hinguí ne gui 'yøthᵤ nú'aᵤ xi'ahᵤ ra Maça Ndaᵤi ngu mi nja ndu ma xitahᵤ nehe.

52 ¿Hangu hᵤa yá 'meᵤni Ajuá bi t'ø'tua ra nts'o'mᵤi? Y nú'ᵤ ndu ma xitahᵤ go gue'ᵤ bi 'yøt'a njabᵤ. Nú'ᵤ go gue'ᵤ bi hyo nú'ᵤ to'o mi ma desde rá mᵤdi gue mi ma da 'ñehe nú'aᵤ ra hoja'i hinda ma da 'yøt'a ni 'nara ts'oqui. Ha nu mi zøhø'a, go gue'ahᵤ gá dahᵤ ne gá hyohᵤ.

53 Nu'ahᵤ gá hñañᵤ ya hmada nú'aᵤ e bi zogahᵤ yá εnxε Ajuá, pe hinxcá ne xcá 'yøthᵤ ngu nú'aᵤ bi hmada'ihᵤ.

Rá du ra Teba

54 Nepᵤ mi 'yøde njabᵤ nuya ja'i nuya noya'ᵤ, xi bi bø yá cuε nts'edi co ra cu Teba.

55 Pe nura cu Teba mi hampa rá ts'edi ra Maça Ndaᵤi, ne bi nøxa pa mahets'i ne bi hyandua rá nsunda Ajuá, nehe bi hyanda ma zi Hmuhᵤ ra Jesu mi 'bahni ja rá 'ñei Ajuá.

56 Nepᵤ ra cu Teba bi 'ñemba ya ja'i:

—¡Ndi! Dí handa mahets'i xogui, nehe dí handa Nú'aᵤ To'o e bi Nja'i bí 'bai ja rá 'ñei Ajuá.

57 Y nura ora'aᵤ gatho nú'ᵤ ya ja'i mi 'bahni bi go'ta yá gu ne bi dø ya hmafi, ne bi nest'ihᵤ ri gatho bi mfats'i bi mihi ra cu Teba.

58 Nepᵤ de guehni nuya ja'i'ᵤ bi pønga ra cu Teba de ra hnini, nepᵤ bi c'ahni. Ne mi 'bahni 'nara baᵤja'i mrá thuhu ra Saulo, nú'aᵤ nehe go gue'aᵤ bi hyandua rá du ra cu Teba, nehe go gue'aᵤ mi supa yá he ya hyote nú'ᵤ xqui hñaqui pa bi za bi hñote'ᵤ.

59 Y nú'aᵤ ra ora mi thøxa ya nc'ahni ra cu Teba, nu'aᵤ bi 'yapabi Ajuá ne bi 'ñena:

—Ma zi Hmu'i Jesu, dí a'i gui hñani ma te ja ri maça 'yεbya.

60 Nu'bá nu'á bi ndandiñahmu ne bi 'ñena:

—Ma zi Hmu'i, oxqui ha'mba nguenda nuyᵤ ya ja'i de nú'aᵤ øtcagui.

Y ngu bi uadi bi mᵤnga njabᵤ, 'bestho bi du.

8

Ra Saulo xi bi 'yø'tua ndunthi ra nts'o'mᵤi nuya gamfri

1 Ha nura Saulo xqui da rá hña gue da tho ra cu Teba.

Nepᵤ 'bestho nú'aᵤ ra pa'aᵤ bi mᵤdi bi nja 'nara danga nt'atsate contra nú'ᵤ xqui gamfri Ajuá nuni Jerusale. Ne bi nxanga

gatho ya gamfri haburaza maxøgue ra hai Judea ne Nsamaria, hønse ya apostol himbi bønga de Jerusale.

² Y nu 'raya cu xi mi ja yá jamfri co Ajuá, go gue'ü bi 'ñoni pa bi 'yagui ra cu Teba, ne xi bi nzoni ndunthi ngue'a xi mri maði'ü.

³ Ha nura Saulo xi bi 'yø'tua ndunthi ra nts'o'müi ya gamfri, ne 'rama'na ra ngu mi cut'i pa mi jüca ya 'ñøhø ne ya 'behña pa da zits'i da got'a fadi.

Bi hmamba rá noya Ajuá nuni Nsamaria

⁴ Ha nú'ü ma'ra ya gamfri xqui 'bat'i ne xqui nxani, go gue'ü mi 'yo mi mamba rá noya Ajuá haburaza.

⁵ Ha 'na de gue'ü mrá thuhu ra Lipe bi ma pa ja 'nara hnini nuni Nsamaria pa bá xipa ya ja'i de ra Zidada Jesucristo.

⁶ Y nuya ja'i de guehni mri munts'i pa mi huxa nt'øde xá hño de nú'a mi mangan ra cu Lipe, ne mi handi'ü nú'ü ya nt'udi mi øt'e'a.

⁷ Ngue'a nu'á mi emba ya ts'ondahi nú'ü to'o mi pe'tsi, ne nuya ts'ondahi asta mi mafi da bøni. Ne ndunthi ya ts'onate mi øthe'a.

⁸ Hangue njabü bi me'tsa 'nara danga johya nú'a ra hnini'a.

⁹ Ne mi 'bühni 'nara 'ñøhø mrá thuhu ra Simu nú'a mrá 'ñete de nú'a ra hnini'a. Nura 'ñete'a xi xqui hyat'a ndunthi ya me Nsamaria, ne xi mri 'ñets'i co nú'a rá mfaði mi paði.

¹⁰ Ne gatho nuya ja'i de guehni notsi ndangui xi mi huxa nt'øde de nú'a mi mangan nú'a ra 'ñete'a, ne mi eñ'ü:

—Nura 'ñøhø'a hampa rá danga ts'edi Ajuá.

¹¹ Ne gatho ya ja'i xi mi huxa nt'øde ngue'a ya ya'mü xqui hyat'i'ü co rá nt'ete.

¹² Pe nu mi zønga ra cu Lipe ja nú'a ra hnini'a bi mangan ra hoga nt'øde de rá hmada Ajuá ne bi ma de ra Zidada Jesucristo. Nepü gatho ya ja'i bi gamfri ne bi nxistehe, ya 'ñøhø ne ya 'behña.

¹³ Nehe nú'a ra 'ñete mrá thuhu ra Simu bi gamfri bi rá noya Ajuá ne bi nxistehe. Ne nzantho bi 'ñoui ra cu Lipe, mi handa nú'ü ya nt'udi ne ya danga t'øt'e mi øt'e, ne nu'á xi mri 'yø de nú'a mi handi.

¹⁴ Nepü mi baði nú'ü ya apostol mi 'bühni Jerusale gue ya me Nsamaria ya xqui

hñanga rá noya Ajuá, 'bestho bi mehna ra apostol Pedro ne ra apostol Xuua pa guehni.

¹⁵ Y ngu mi zøñ'ü bi 'yapabi Ajuá po ya gamfri de guehni Nsamaria pa bi za bi hñanga ra Maça Ndahi,

¹⁶ ngue'a ni 'na de gue'ü hinxqui hñani thoho ra Maça Ndahi, hønse xqui nxistehe de rá thuhu ma zi Hmuhü ra Jesucristo.

¹⁷ Hangue ra Pedro ne ra Xuua bi hñuxa yá 'yε ja ya gamfri, nepü nu'á 'bestho ra ora'a bi hñanga ra Maça Ndahi.

¹⁸ Ha nu mi hyanda ra Simu nú'a mrá 'ñetehma gue xqui hñanga ra Maça Ndahi nú'ü to'o xqui hñu'tsua yá 'yε ra Pedro ne ra Xuua, hangue nu'á asta bi ña'tuahma ra boja nú'ü ya apostol,

¹⁹ ne bi 'ñembabi:

—'Racaguihü nehe nú'a ra ts'edi guí hahü, pa njabü necagui da za ga huxa ma 'yε ja ya ja'i ne nu'á da hñanga ra Maça Ndahi.

²⁰ Nepü ra Pedro bi daði ne bi 'ñembi:

—Ma'na xá hño 'mædiui ri boja. ¿Hanja xcá beni gue rá ts'edi Ajuá da za da thai co ra boja?

²¹ Hinguí pe'tsa ra nsequi nixi rí 'ñep'a'i gui peñi nuna 'befina, ngue'a hingui ho núna xcá beni de ja rá thandi Ajuá.

²² Hangue nu'a mahyoni gui 'yøt'ebya, ntsø'mi de nú'a ri ts'oqui xcá beni, ne 'yapabi Ajuá pa xahma da pun'a'i de nú'a ra ts'omfeni xcá beni.

²³ Ngue'a nuga dí handi gue xi 'nagrá ts'omfeni ne 'nagrá 'yøt'ats'oqui.

²⁴ Nepü nú'a ra Simu bi daði ne bi 'ñena:

—'Yaphü ts'ü Ajuá por gueque, pa hinda njabü ngu nú'a xcá ma.

²⁵ Ha nú'ü ya apostol ngu bi damajuani'ü de ma zi Hmuhü ra Jesu ne bi mamba rá noya Ajuá, bi bøni'ü de nú'a ra hnini'a. Ne bi thohni ja ma'ra ya t'üca hnini de Nsamaria mi mangan ra hoga nt'øde de ra mpøhø. Nepü nu'á bi yopa menga Jerusale.

Ra Lipe bi xi'tsa 'nara me Etiopía

²⁶ 'Mεfa de gue'a 'nará enxε Ajuá bi zofo ra cu Lipe ne bi 'ñembabi:

—Lipe, stá ehe ga peñ'a'i grí ma grí cai, ju nú'a ra 'ñu nexa Jerusale pa rí zønga asta ja ra hnini Gasa.

Nú'a ra 'ñu'a thogui ja 'nara mbonthi.

²⁷ Nepu ra cu Lipe 'bestho bi gu ra 'ñu bi ma. Ne de má 'ñu bi nthēui 'nara 'ñøhø mrá me Etiopía. Nú'a mrá eunuco, ne mi gue'a 'namrá danga mfats'i nú'a ra 'behña mrá nda nuni Etiopía ne mrá thuhu ra Candace. Nura 'ñøhø'a go gue'a mrá mε'sboja de ja rá ts'utbi nú'a ra 'behña mrá nda. Y nu'a xqui mengui xqui xøcambeni Ajuá nuni Jerusale.

²⁸ Ne ya mri menga pa ja rá hai ne mri zi rá carro mri gat'a ya fani. Nuni ja mi huhni mi he'ta ra Maça T'ofó nú'a bi 'yofo ra badi Isaía.

²⁹ Nepu ra Maça Ndañi bi 'ñemba ra cu Lipe:

—Rí ma ua tsu nuna carro xa mani ne rí mēui.

³⁰ Nepu nura cu Lipe bi nest'ihí bi ma bá tsu nú'a ra carro, ne bi 'yøde nú'a ra 'ñøhø mi he'tua rá t'ofó ra badi Isaía, ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gue guí padi te rí bonga nú'u ya noya guí he'ti?

³¹ Nepu nu'a bi dadi ne bi 'ñena:

—¿Hanja da za ga padi te rí bōni 'bu hinto da 'ñutcagui?

Ne bi 'ñemba ra cu Lipe:

—Bá pøxa ja ra carro ne bá e ga huhui.

³² Y nú'a ra xeni de ra Maça T'ofó mi he'ti'a nu habu ena njaua:

Nú'a bi ts'its'i nja ngu 'nara zi deti pa da tho;

ne 'besthó himbi xoxa rá ne nja ngu 'nara zi deti bi 'begui pa da t'axi.

³³ Mri 'ñenda ya ja'i, ne hinto bi ñani;

ha nú'u yá ja'i xi bi nts'o'mai, ne bi thacua rá te de guecua ja ra ximhai. Njabu mangua ra Maça T'ofó.

³⁴ Nepu nú'a ra me Etiopía bi 'ñembabi ra cu Lipe:

—Dí bante'i gui xicagui de nú'a rá 'mehni Ajuá, ¿ha gue mi ma de gues'e'a, o mi ma de ma'na ra ja'i?

³⁵ Nepu nura cu Lipe bi madi bi ña, ne bi xipabi gatho ra hoga nt'øde de ma zi Hmuu ra Jesu desde habu mi he'ta ra me Etiopía go gue'a 'nara xeni de ra Maça T'ofó nú'a xqui 'yofo ra badi Isaía.

³⁶ Nepu de mi 'yo'u ja ra 'ñu bi zonga habu mi ja 'nara mothe, ha bi 'ñenga nú'a ra me Etiopía:

—Jani 'nara zi mothe po ra dehe. ¿Ha hinda za ja ga nxisteheni?

³⁷ Ha nura cu Lipe bi 'ñembabi:

—'Bu xi guí camfri con gatho ri mfeni da za, hanja hina.

Nura me Etiopía bi 'ñena:

—Haha, dí camfri gue ra Jesucristo go gue'a rá T'u Ajuá.

³⁸ Nu'bú nu'a bi 'bepa rá 'bego bi 'ba'ma ra carro, nepu bi gai ri yoho'u, ne bi yat'a mbo ra dehe. Nepu ra cu Lipe bi xi'tsa nú'a ra cu me Etiopía.

³⁹ Y nu mi bøxa ra cu Lipe de ja ra dehe, bi 'metho ngue'a rá Maça Ndañi Ajuá bi zits'i. Nepu nura cu me Etiopía ya himbi yopa hyanda ra cu Lipe ma'na'qui. Y ya mri sehe'a bi sigui bi ne rá 'ñu co ndunthi ra johya mi pe'tsi.

⁴⁰ Nepu nura cu Lipe bi zonga nuni Asoto, ne de mi 'rani de guehni bi madi bi mangua ra hoga nt'øde asta bi zonga nuni Cesarea.

9

Ra Saulo bi gamfri ra Zidada Jesu (Hch. 22:6-16; 26:12-18)

¹ Ha nuya pa'u ra Saulo mi hu'tsa ya gamfri da hyo, ne bi ma bá nu ra danga nda gá macja.

² Bi ma bá a nsequi pa da ma nuni ja yá nija ya xodyo nuni Ndamasco pa da gu nú'u ri demba rá jamfri ra Zidada Jesu, gue dra 'behña gue dra 'ñøhø, ne dua tsi pa Jerusale da got'a fadi.

³ Ne de mri ne ra 'ñu ya mi ma da zonga Ndamasco, mi damfri bi got'atho 'nara ñot'i asta mi huexqui nú'a ra hyats'i mri 'ñehe de mahets'i.

⁴ Nepu ra ora'a 'bestho bi dagui ma'memfo ja ra hai. Ne bi 'yøde 'nara noya mi ena:

—Saulo, Saulo, ¿hanja guí hongagui pa gui 'yøtca ra nts'o'mai?

⁵ Nu'bú ra Saulo bi dadi ne bi 'ñena:

—¿To'o'i, zi Hmu?

Nu'a bi dadi ne bi 'ñena:

—Nuga go gueque drá Jesu. Ha nu'i guí hongui pa gui 'yøtcagui ra nts'o'mai ngue'a guí honi pa gui 'yø'tua ra nts'o'mai nú'u to'o xa gamfrigui. Pe nu'i go grí 'ñanse, guí nja ngu nú'a øt'a ra ndamfri ora tica ra nsamboi.

⁶ Y ra Saulo asta mri huaṭ'i co ra ntsu ne bi 'ñena:

—Ma zi Hmu'i, ¿te rá 'be guí ne ga øt'ebya?

Nu'bá ra Zidada bi 'ñembabi:

—Nangui ne rí ma ja ra hnini, nuni ja guehni ma da si'a'i nú'a rí 'ñep'a'i gui 'yøt'e.

⁷ Y nú'u ya 'ñøhø mri 'ñoui ra Saulo xi bi ntsu ngue'a nu'ú xqui 'yøde nehe nú'a ra noya pe hinxqui hyandi ua to'o mi 'bahni.

⁸ Nepu nura Saulo bi nangui de ja ra hai, ne xi mri zøthma yá da pe himbi za bi hyandi. Hangue bri jahni bi ts'its'i pa asta ja ra hnini Ndamasco.

⁹ Y nuni ja bá 'bahni hñu pa ne himi handi. Y nú'u hñu pa ni ts'u hinte bi zi.

¹⁰ Nuni Ndamasco mi 'bahni 'nara gamfri mrá thuhu ra Ananía, y nura Zidada Jesu bi zofo ngu dega t'i ne bi 'ñembabi:

—¡Nugue Ananía!

Nu'á bi daḍi:

—¿Te'a, zi Hmu?

¹¹ Ha nura Zidada bi 'ñembabi:

—Rí ma, ja nú'a ra 'ñu rá thuhu ra Jua'ñu, ne thogui ja rá ngu ra Juda, ne ja gui 'ñanini ra Saulo nú'a ra me Tarso. Nu xcri tsøni gui tsuḍi di øt'a rá søcambeni.

¹² Nu'á ya stá xipabi ngu dega t'i gue ma da tsøni 'nara 'ñøhø rá thuhu ra Ananía, ne da hñu'tsua yá 'ye pa da yopa hyandi.

¹³ Nu mi 'yøde njabu ra cu Ananía bi daḍi ne bi 'ñena:

—Zi Hmu, stá øde ndunthi de nú'a ra 'ñøhø'a gue xi mi ø'tuabi ndunthi ra nts'o'mui ya cu nuni Jerusale.

¹⁴ Ha xa umba nsequi ya nda gá macja pa da za da gu gatho nú'u di xøcambeni'i ri thuhu de guecua nehe.

¹⁵ Nepu ra Zidada bi 'ñemba ra cu Ananía:

—Grí ma gui 'yøt'a nú'a dí xi'i, ngue'a go gue'a ra 'ñøhø stá huahni pa da mepcagui ne da 'ñutua ma thuhu ya me Israel ne gatho nú'u hingyá me Israel ne nuyá nda'u, pa da baḍi'u to'ogui.

¹⁶ Ne nuga go ma ga utuabi gatho nú'u ya ts'othogui pe'tsi da thogui po rá ngue ma thuhu.

¹⁷ Nu'bá ra cu Ananía bi ma ne bi yuṭ'a ja ra ngu habu mi 'bu ra Saulo. Ne bi hñu'tsua yá 'ye, ne bi 'ñembabi:

—Zi cu Saulo, ra Zidada Jesu nú'a to'o gá handa ja ra 'ñu nú'a ngrí nehi pa guecua, go gue'a xa mæncagui pa da yopa xo ri da ne gui hñanga ra Maca Ndaḥi.

¹⁸ Ne 'bestho ra ora'a bi dagui nú'a te mi co'tua yá da, ne 'bestho bi yopa hyandi. Ne nu'á bi 'mai bi ma bá nxistehe.

¹⁹ Ne bi 'ñuni, nepu bi yopa nja rá ts'edi, ne bi 'mahni 'raya pa co ya gamfri nuni Ndamasco.

Ra Saulo bi mamba rá noya Ajuá ja ra hnini Ndamasco

²⁰ Nepu 'bestho bi ma bá damajuani de ma zi Hmuhu ra Jesucristo ja yá nija ya xodyo, ne mi ma gue ra Jesu go gue'a rá T'u Ajuá.

²¹ Y gatho nú'u to'o mi øde nú'a mi mañ'a xi mri 'yø ne mi eñ'u:

—¿Ha hingo guehni núni xi mi ø'tua ra nts'o'mui nú'u to'o xøcambenibi rá thuhu ra Jesu nuni Jerusale? ¿Ha hingo guehni xqui 'ñehe da gu nts'ahni ya gamfri pa da zi'tsua ya nda gá macja?

²² Pe nura cu Saulo ma'na mi ja rá ts'edi pa da damajuani gue ra Jesu go gue'a ra Cristo rá 'mehni Ajuá ne xqui hñuts'i'a pa da e da nda. Y nuya xodyo himbi baḍi te da beni gatho nú'u mi 'bahni Ndamasco.

Ra Saulo bi c'ot'i de ja yá 'ye ya xodyo

²³ Bi thogui ndunthi ya pa, nepu bi muḍi bi mámbi ya xodyo pa da hyohma ra cu Saulo.

²⁴ Pe nú'a ra cohi bi gohi'u, bi t'umba nt'øde ra cu Saulo gue nu'ú ma pa ra xuui mi su gatho ya gosthi de nú'a ra hnini'a pa xa thohma'a.

²⁵ Pe nu mi baḍi ya cu njabu, bi 'yent'a ra cu Saulo ja 'nara danga 'bøts'e pa bri tonts'a dega xuui pa møte de ra jaḍo nú'a mi cot'a ra hnini, pa bi za bi 'bat'i'a.

Nú'a ra pa bi zønga ra Saulo nuni Jerusale

²⁶ Nu mi zønga ra cu Saulo Jerusale mi nehma'a da munts'iui ya gamfri, pe nu'ú mi tsu ngue'a himi camfri'u gue nu'á ya mi 'nara gamfri.

²⁷ Pe nura cu Berhna bi zits'i pa habu mbi 'bu ya apostol, ne bi metuabi hanja xqui hyanda ra Zidada Jesu ja rá 'ñu ra cu Saulo, ne xqui ñaui. Ne bi metuabi'u gue nu'á

ya xqui ña de rá thuhu ra Zidada Jesu co ndunthi ra ts'edi nuni Ndamasco.

²⁸ Y njabu bi za bi 'm̄ai co ya gamfri nuni Jerusale.

²⁹ Nu'á himi tsu da ma de rá thuhu ra Zidada Jesu, ne mi ntsanoyau ya xodyo nú'á mi ñaca griego, ha nu'á mi ecuabi da hyo'a.

³⁰ Pe nu mi badi njabu ya cu bi zixa ra cu Saulo pa nuni Cesarea, nepu bi mehni'á pa Tarso.

³¹ 'Mefa gatho ya gamfri bi m̄e'tsa 'nara hoga'm̄ai nuni Judea ne Galilea ne Nsamaria, ne mi zedi yá jamfri, ne mi 'yo'á co ndunthi rá ntsu Ajuá, ne ma'na mri xu ya gamfri co rá mfats'i ra Maça Ndaḥi.

Ra Enea bi ñani

³² Ha nura apostol Pedro bi 'ño bi zonga gatho ya gamfri, ne bi ma bá c'a'tsa ya cu nú'á mi 'buhni Lida.

³³ Ne ja bi zahni 'nara 'ñøhø rá thuhu ra Enea, ne ya mi øt'a hñato jeya xqui 'menga ja ra mfidi ngue'a mi tsu 'nara hñeni nú'a nixi mi tsa da anga rá ndo'yo.

³⁴ Nepu ra cu Pedro bi 'ñembabi:

—Enea, ra Zidada Jesucristo xa 'yøthe'i. Nangui juxa ri mfidi.

Nepu nu'á 'bestho bi nangui.

³⁵ Y gatho ya mengu de guehni Lida ne ya me Sarón bi zogui yá ndaxjua jamfri ne bi gamfri ra Zidada Jesu co nú'a xqui hyandi'á.

Ra Dorca bi yopa nte de ra du

³⁶ Nuni Jope mbi 'bu 'nara 'behña mrá gamfri nú'a mrá thuhu ra Tabita, dega griego t'embi ra Dorca. Nú'á nzantho mi øt'a ndunthi ra hñoja'i ne mi faxa ya hyoya.

³⁷ Ha nuya pa'á bi zu 'nara hñeni ne bi du. Nepu bi sati ngu myá nzai'á ne bá 'beḡui ja 'nara tøngu.

³⁸ Pe de guehni Jope mi guetbu pa ja ra hnini Lida, ne nuya gamfri de guehni xqui 'yøde gue ja mbi 'buhni ra cu Pedro nuni Lida, hangue bi 'behna yoho ya 'mehni pa dua tsi ne da 'ñembi:

—Dí bante'ihe ga maha 'bestho pa Jope.

³⁹ Nepu nura cu Pedro 'bestho bi m̄eui'á. Ne nu mi zøni bi ts'its'i pa ja ra tøngu habu xqui munts'a ndunthi ya viuda mi zoni. Ne bi t'utuabi ra cu Pedro nuya pahni ne

ma'ra ya he xqui hyoca ra nju Dorca nú'bu mi te'a.

⁴⁰ Nu'á ra cu Pedro bi 'bepi da bonga pa thi gatho nú'á mi 'buhni, ne nu'á bi ndandiñahmu ne bi 'yapabi Ajuá. Nepu bi zofu nú'a xqui du ne bi 'ñembabi:

—Tabita, nangui.

Ne nu'á 'bestho bi zøt'a yá da, ne nu mi hyanda ra cu Pedro bi nangui bi hñudi'a.

⁴¹ Ha nura cu Pedro bi mipa 'nará 'ye ne bi 'ba'mi. Nepu bi zohna ya viuda ne ma'ra ya gamfri pa bi 'ñutuabi gue ya xqui yopa nte.

⁴² Y gatho de guehni Jope bi nt'øde de nú'a xqui nja, ne ndunthi to'o bi gamfri ra Zidada Jesu.

⁴³ Ha nura cu Pedro bi gohi ndunthi ya pa de guehni Jope ja rá ngu ra cu nú'a rá thuhu ra Simu dexifri.

10

Ra apostol Pedro ne ra Cornelio

¹ Mi 'bu 'nara 'ñøhø nuni Cesarea mrá thuhu ra Neyo nú'a mrá me Italia ne himrá xodyo, nehe go mrá nda de nú'á ya soldado myá mengu rá hai'a.

² Nú'á xi mrá hoja'i ne xi mi tsu Ajuá, ne gatho nú'á ya mengu rá ngu. Ne mi øt'a ndunthi ra hño ngue'a mi faxa ya xodyo nú'á xi myá hyoya. Ne nzantho mi xøcambeni Ajuá.

³ Nepu 'nara pa ngu mi nzanga hñu nde bi hyanda 'nará enxε Ajuá ngu dega t'i, bi yut'a habu mi 'bui'a ne bi 'ñembabi:

—¡Neyo!

⁴ Nu mi hyandi xi bi nu'ti ne xi bi ntsu, ne bi 'ñena:

—¿Te'a, zi Hmu?

Nura enxε bi 'ñembi:

—Nuri nt'adi xa 'yøde Ajuá ne nú'á ri mfats'i xcá 'yøt'e xa hyandi'a.

⁵ Hangue nubya pehna 'raya 'mehni pa ja ra hnini Jope pa dua tsi ra Simu nú'a thu'mbabi nehe ra Pedro.

⁶ Nú'á bí 'bui ja rá ngu ma'na ra Simu nú'a ra dexifri, 'bui guetbu ja rá hyo ra ndehe. Y nú'a ra Pedro go gue'a ma da xi'a'i te rí 'ñep'a'i gui 'yøt'e.

⁷ Nu mi ma ra enxε nú'a mi ñau ra Neyo, bi zohna yoho yá 'bego ne 'namrá nzai soldado nú'a mi xøcambeni Ajuá nehe.

8 Go gue'ua bi xipabi te 'be'a bi nja, ne bi mehni pa ra hnini Jope.

9 Ha nurá hyax'a de mi 'yo yá 'ñu'ua y ya mi ma da zonga ja ra hnini Jope, nu'bú nura ora'a ra cu Pedro bi bõxa ja 'nara tõngu pa da 'yapabi Ajuá nuni ja ra hnini Jope, y mi ngu nde ma pa nura ora'a.

10 Y xi mi tsu 'nara thuhu y ya xa nehma xa ñuhma, pe ja mi thocuabi te da zi. Y nú'a ra ora'a bi hyanda 'nara nt'udi ngu dega t'i.

11 Ne bi hyandi bi xogui mahets'i ne bá ja'ma pa ja ra hai 'ñena 'nara danga dutu mi thu'tsa gatho goho yá ñani.

12 Y ja nú'a ra dutu'a mbra cuni gatho ya mbo'oni ne gatho ya zu'ue nú'ua ja goho yá ua, ne ya qu'eña ne ya ts'int's'ua.

13 Nepu bi 'yøde 'nara noya bi 'ñena:

—Pedro, ju nuyua ya mbo'oni ne ya zu'ue ne hyo pa gui tsi.

14 Nu'bú nura cu Pedro bi dadi ne bi 'ñena:

—Hina, zi Hmu, ngue'a hinhya'ma stá tsi nú'a xá nts'o ne hingui t'axi.

15 Ne nú'a ra noya'a bi 'ñemba ma'na'qui:

—Oguí embi xá nts'o nú'a xa xuca Ajuá ne xá nt'axi.

16 Bi njabu hñu'qui, nepu bi bõxa ma'na'qui pa mahets'i nú'a ra dutu.

17 Ha nura cu Pedro mi 'buhni mi 'yo rá mfeni ne mi ne da badi te mri bõnga nú'a ngu ra t'i xqui hyandi. Nura ora'a bi zõhõ yá 'mehni ra Neyo ja ra gosthi, xqui 'ño xqui 'ñani habu mi ja rá ngu ra Simu dexifri.

18 Ha nu mi zõni ja nú'a ra ngu'a bi 'ñani ua ja mi 'buhni ra Simu nú'a xqui thu'mbabi nehe ra Pedro.

19 Pe nura cu Pedro tobya mi oda rá mfeni nú'a ngu ra t'i xqui hyandi, ne ra Maca Ndañi bi 'ñembi:

—Bi zõ hñu ya 'ñõhõ hoñ'a'i.

20 'Bai çai rí meui'ua. Ne ote xqui ma gui tsu, ngue'a go stá penca'ua.

21 Nepu ra cu Pedro bi çai habu mi 'ba nú'ua yá 'mehni ra Neyo, ne bi 'ñembi:

—Nuga go gueque guí honja. ¿Te xqui 'beñ'ahu?

22 Nu'ú bi dadi ne bi 'ñena:

—Xpá mencahe ma ndá gá soldadohe ra Neyo, 'nara hoga 'ñõhõ xi tsu Ajuá, ne gatho ya xodyo ñamahño de gue'a. Y 'nará enxε Ajuá bi xipi gue mahyoni da mehni

to'o da e da zix'a'i pa gui ma ja rá ngu'a, pa da 'yøde nú'a ma gui xipabi.

23 Nepu ra cu Pedro bi umba ntsaya'ua habu mi 'bui'a, ne ja bi 'ñoxini'ua con gue'a nú'a ra xuui'a. Ha nurá hyax'a ra cu Pedro bi ma con gue'ua ne bi me ma'ra ya cu nú'ua mi 'buhni Jope.

24 Y rá hyax'a bi zõñ'ua nuni Cesarea habu mi 'bu ra Neyo mi tøm'i, ne xqui zohna gatho nú'ua ja te myá njauí, ne nú'ua xi myá hmadí'a.

25 De mi zonga ra cu Pedro ja rá ngu ra Neyo, nu'á bi bõni pa da dadi, ne bi ndandiñahmu ja yá ua'a.

26 Pe nura cu Pedro bi 'ba'mi ne bi 'ñembabi:

—'Bai, ngue'a nequi 'nadrá 'ñõhõ nehe ngu'atho.

27 Y de mi ña'ua bi yut'a ri yoho mbo ra ngu, ne mi 'buhni ndunthi ya ja'i xqui munts'i.

28 Nepu ra cu Pedro bi 'ñembabi'ua:

—Nu'ahu guí pahu gue núje dyá xodyohe hingui tsa ga nthantshe co nú'ahu hingyá xodyohe, y nixi tsa ga cuthe ja ri nguhe, ngue'a 'rama'na'ño ma jamfrihu. Pe Ajuá xa xicagui gue hinga embabi xá nts'o o hingui t'axi ni 'nara ja'i.

29 Hangue ngu mi xicagui ya 'mehni gue ga eheua, 'bestho duá ehe nsingue te dá ma. Ne dí ne ga padi pa te uá tsigaguihu.

30 Nu'bú ra Neyo bi datuabi ne bi 'ñembi:

—Ø't'a goho ma pa ngu ra zi orabya ndí 'bucua ja ma ngu stí ayuna ne ndí apabi Ajuá ngu ma nzai dega nde, ndá thamfri dá handa 'nara 'ñõhõ mi he 'raya dutu asta mi huexqui.

31 Ne bi 'ñengagui: “Neyo, Ajuá xa 'yø't'a'i ri t'adi ne xa hyanda nú'a xcá 'yø'tua ya hyoya xcá fats'i.

32 Pehna pa ja ra hnini Jope to'o ma dua tsi ra Simu nú'a xa thu'mbabi nehe ra Pedro. Nu'á bí 'bu ja rá ngu ma'na ra Simu ra dexifri nú'a bí 'bu guetbu ja rá hyo ra ndehe. Y nu sta zõ'a ma gui ñauí pa da zo'a'i,” njabu bi 'ñengagui.

33 Hangue 'bestho dá pempu to'o bá hoñ'a'i, ne xá hño'a xcá ehe. Y nubyá dí 'buheua gatho ja rá thandi Ajuá, ne dí ne ga øhe gatho nú'a xa xi'a'i pa gui xicje.

Ra apostol Pedro bi mamba rá noya Ajuá ja rá ngu ra Cornelio

³⁴ Hangue nura cu Pedro bi mudi bi ña ne bi ñena:

—Nubyá ha, stá padi gue xi majuani Ajuá hingui huahna ya ja'i 'ra co ma'ra.

³⁵ Ngue'a nu'á ri madi gatho nú'a to'o 'yo ja rá ntsu'a ne øt'a nú'a xá hño, masque habaraza dya mengu.

³⁶ Ajuá bi zocje núje dyá me Israelhe pa dá mádihe con gue'a po ra Zidada Jesu-cristo nú'a to'o ma Hmuhá drí gathohá.

³⁷ Ngu guí pásɛhú nú'a bi nja nuni ja ma haihe núje dyá xodyohe, ra Xuua bi 'yøt'a ra sistehe, 'mefa ma zi Hmuhá ra Jesu bi fata rá 'bɛfi nuni Galilea ne bi 'ño gatho ja ra hai Judea.

³⁸ Ne guí pásɛhú gue Ajuá bi umba ra Maça Ndahi ra Jesu nú'a mrá me Nasare pa bi umba ra ts'edi. Nú'á bi 'ño bi 'yøt'a ra hño, ne bi 'yøthe gatho nú'a mi hñeni ne mi pɛ'tsa ya ts'ondahi. Ra Zidada Jesu mi øt'a njabú ngue'a Ajuá mi 'bui con gue'a.

³⁹ Y nuje go drí damajuanihe gatho nú'a bi 'yøt'a ra Zidada Jesu nuni ja ya t'uca hnini Judea ne ja ra danga hnini Jerusale. Y 'mefa nu'á bi ts'ata ja 'nara pont'i asta himbi tho.

⁴⁰ Pe Ajuá bi 'yøt'e pa rá hñupa bi yopa nte, ne bi 'yøt'e pa bi hnecanja'i pa dá hanthe ma'na'qui.

⁴¹ Pe hingo gatho ya ja'i bi yopa hyant'a, hõnsɛguihe dá hanthe, ngue'a Ajuá xqui huancahe desde rá mudi pa ga dahe majuani de gue'a gue nu'á bi yopa nte ma'na'qui de ja ra du. Y nu de ya xqui yopa nte de ja ra du, dá yopa ñuñhe ne dá ntsithehe con gue'a.

⁴² Nepu nu'á bi 'bɛpcahe ga zofohé ya ja'i ne ga dahe majuani gue Ajuá go xa hñuts'i'a pa da hñá'mba nguenda nú'a te, ne nú'a xa du.

⁴³ Nehe gatho yá 'mɛhni Ajuá mi 'bui desde rá mudi bi damajuani de ra Zidada Jesu gue nu'a tó'o da gamfribi rá thuhu dra pumbabi yá ts'oqui.

Bi hñanga ra Maça Ndahi nú'a hingyá xodyo

⁴⁴ Ha de mi manga ra cu Pedro nuya ya noyaya, bá cai ra Maça Ndahi ne bi yut'a

ja yá coraso gatho nú'a to'o mi øde nú'a mi manga ra cu Pedro.

⁴⁵ Ha nú'a ya xodyo myá gamfri nú'a bá 'ñoui ra cu Pedro, xi bi 'yø ngue'a xqui hñanga ra Maça Ndahi nehe nú'a himyá xodyo.

⁴⁶ Ngue'a bi 'yøde mi ña nehe de ma'ra ya hñaquí nú'a himi padi, ne mri xøcambeni'u Ajuá.

⁴⁷ Nepu nura cu Pedro bi 'ñena:

—¿To'o ja da hñacuabi da nxistehe núyu to'o xa hñanga ra Maça Ndahi ngu stá hñhú?

⁴⁸ Nu'bú ra cu Pedro bi 'bɛpabi'u da nxistehe de rá thuhu ra Zidada Jesucristo. Nepu nu'á bi bantebi ra cu Pedro gue da gohi con gue'u ma'ra ya pa.

11

Ra apostol Pedro bi xipa ya gamfri me Jerusale de rá ts'edi Ajuá

¹ Bi 'yøde nú'a ya apostol ne ma'ra ya gamfri mbi 'bú Judea gue ne nú'a himyá xodyo ya xqui hñanga rá noya Ajuá.

² Ne mi menga ra cu Pedro pa Jerusale, ja bá nuuini nú'a yá mixodyoui ya myá gamfri pe mri denbatho yá nzai ya xodyo. Nú'á bi zai ra cu Pedro,

³ ne bi 'ñembabi:

—¿Hanja xcá cat'a ja yá ngu nú'a ya 'ñøhø hingyá xodyo ne xcá ñuni con gue'u?

⁴ Nu'bú ra cu Pedro bi metuabi gatho nú'a xqui nja desde ra mudi ne bi 'ñembabi'u:

⁵ —Nuga ndí 'buhni ndí apabi Ajuá ja ra hnini Jope, ne dá handa 'nara nt'udi ngu dega t'i. Bá ja'mi de mahets'i 'ñena 'nara danga dutu mi thu'tsa gatho goho yá ñani, ne bi zøhø habu ndí 'bui.

⁶ Ne dá handa xá hño te mi cuni, dá handi mi cu gatho ya mbo'oni ne gatho ya zu'ue nú'a ja goho yá ua, ne ya qu'eña ne ya ts'int's'u.

⁷ Ne dá øde 'nara noya bi 'ñengagui: “Pedro, ju nuyá ya mbo'oni ne ya zu'ue, ne hyo pa gui tsi.”

⁸ Ne dá embabi: “Hina, zi Hmu, ngue'a hinhya'mu stá tsi nú'a xá nts'o ne hingui t'axi.”

⁹ Nep_u nú'a ra noya de mahets'i bi yopa ña ne bi 'ñengagui: “Oguí embabi xá nts'o nú'a xa xuca Ajuá ne xá nt'axi.”

¹⁰ Bi njab_u hñu'qui, nep_u bi njats'i pa mahets'i nú'a ra dutu.

¹¹ Ha nú'a ra ora'a bi zøhø ja ra ngu hab_u ndí 'bui hñu ya 'ñøhø xqui 'bèhni de Cesarea pa da zixcagui.

¹² Y nura Māca Ndāhi bi 'ñengagui ga mē'be'u, masque himyá xodyo. Nehe dá mē'be nú'u má 'rato ya cu, ne dá tsøñhe dá cūthe ja rá ngu nú'a to'o xqui mēhna ya 'mēhni da zixcagui.

¹³ Nura 'ñøhø'a bi xicje hanja xqui hyan-dua 'nará enxe Ajuá de guehni ja rá ngu gue nu'á bi 'ñembabi 'na: “Pēhna 'raya 'mēhni pa ja ra hnini Jope pa dua tsi ra Simu nú'a xa thu'mbabi nehe ra Pedro.

¹⁴ Nu'á go da xi'a'i hanja da za gui mpøhø ne gatho ya mengu ri ngu.”

¹⁵ Ha nu ndá fūdi dá ña, bi hñani'u ra Māca Ndāhi mahyεgui ngu dá hañhe ra mudi nehe.

¹⁶ Ra ora'a dá beni de nú'a xqui mangu ma zi Hmuh_u nú'b_u bi 'ñena: “Ra Xuua mi xi'tsate co ra dehe, pe nu'ahú ma gui nxisteheh_u co ra Māca Ndāhi.”

¹⁷ 'B_u Ajuá njab_u rá paha xa umbabi'u ra Māca Ndāhi ngu bi 'racaguih_u nú'j_u dí cam-frih_u ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, to'oguiga pa go ga haçua rá 'bēfi Ajuá.

¹⁸ Ha nu mi 'yøde njab_u nú'u ya cu mi 'bāhni Jerusale, ya bi go'tatho yá ne, ne bi nsunda Ajuá bi 'ñena:

—¡Njab_u rá paha Ajuá gue da ñobri nehe nú'u hingyá xodyo pa da mē'tsa ra te pa nzantho ngu nú'a dí pē'tsh_u nehe!

Ya gamfri me Antioquía

¹⁹ Desde bi tho ra cu Teba, bi mudi bi t'utsa nú'u ma'ra ya gamfri. Hangué nu 'ra de gue'u bi 'bat'i gá ma Fenicia, ha nu ma'ra Chipre, ha nu ma'ra Antioquía. Y nu hab_u gá ma'u bá zo yá mixodyoui de rá noya Ajuá, hinto ma'ra bá zofo.

²⁰ Pe mi 'b_u 'raya cu myá me Chipre ne nu ma'ra myá me Cirene, nú'ú bi zønga ja ra hnini Antioquía, y bi zofo nehe nú'u ya ja'i himyá xodyo de ra hoga nt'øde de ra Zidada Jesu.

²¹ Ajuá bi umba ra ts'edi'u ne bi mats'i, ne ndunthi ya ja'i bi hyεp_u yá ndaxjua jamfri ne bi gamfri ra Zidada Jesu.

²² Ne mi badi ya gamfri nú'u mi 'bāhni Jerusale de nú'a mbi ja de guehni Antioquía, hangué nu'ú bi mēhna ra cu Berhna pa guehni.

²³ Ne nu mi zøñ'a bi hyandua rá 'bēfi Ajuá, nu'bú nu'á bi badi gue Ajuá xqui japi'u, ne nu'á xi bi johya. Ne bi zofo gatho nú'u xqui gamfri de guehni gue xá hño da sigui da gamfri Ajuá co yá mfeni strá nt'axi ne da zedi yá jamfri.

²⁴ Ngue'a nú'a ra cu Berhna 'namrá hoga cu mi hampa rá ts'edi ra Māca Ndāhi ne xi mi ja rá jamfri. Y ndunthi ya ja'i bi gamfri ra Zidada por gue'a.

²⁵ Nep_u ra cu Berhna bi ma pa Tarso pa da hyonga ra cu Saulo, ne de mi zadi bi zits'i bi mēui pa Antioquía.

²⁶ Ne ja bi 'māhni'u maxøgue 'na njeya, ne mri munts'i'u co ya gamfri, ne bi 'ñutuabi ndunthi ya ja'i de rá noya Ajuá. Y nuni Antioquía ja guehni bi mudi bi thu'mba ya gamfri gue dya cristiano ngue'a bi gamfri ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

²⁷ De nuya pa'u bi bønga 'rayá 'mēhni Ajuá de guehni Jerusale pa bi ma Antioquía.

²⁸ Ne 'na de gue'u mrá thuhu ra Agabo bi 'mai madetho de hab_u xqui munts'a ya cu ne bi mā gue xqui xipa ra Māca Ndāhi gue mi ma da nja 'nara danga thuhu maxøgue rá ngūni ra ximhai. Y ha bi njab_u nú'u ya pa mrá nda ra Claudio.

²⁹ Nep_u nuya gamfri de Antioquía bi beni gue da mēmpa 'nara mfats'i nú'u ma'ra ya gamfri mi 'b_u nuni Judea, bi uni cada 'na de gue'u ngu nú'a mi tsupa yá ts'edi.

³⁰ Y nú'a ra mfats'i bi uñ'u bi 'bēmpa nuya nda de ra nija Judea, y go bi hñaxa ra cu Berhna co ra cu Saulo pa guehni.

12

Bri tho ra apostol Cobo, nep_u ra apostol Pedro bri j_u nts'ahni

¹ Nuya pa'u ra nda Erode bi mudi bi 'yø'tua ra nts'o'mēi ya gamfri.

² Nú'á bi manda da thēcua rá 'yuga ra apostol Cobo rá cu ra apostol Xuua.

³ Ha nu mi hyandi'a gue ya xodyo mri ho njabu, nu'bu bi manda dra ja ra apostol Pedro nehe. Ne bri ja 'nará ngo ya xodyo de rá pa ra thuhme nsingue rá nzoi.

⁴ Ha nu mri ja'á bi jot'a fadi ne bi t'ent'ua ja yá 'ye goho ya hmunts'a soldado pa da su'a, cada 'nara hmunts'i mi goho ya soldado. Ngue'a ra Erode mi beni gue de xa ua ra ngo de ra pascua xa pønga de ra fadi pa xa thoma ja yá thandi ya ja'i.

⁵ Pe nu de mi ofadi ra cu Pedro ne mri su xá hño, nuya gamfri himi tsaya mi apabi Ajuá por gue'a con gatho yá jamfri.

Ra Zidada bi xocuabi ra apostol Pedro ra gosthi fadi

⁶ Y nú'a ra xuui'a ante da manda ra Erode dua ts'i de ja ra fadi, ra cu Pedro mi aha de guehni, y mi that'i co 'nara soldado ja rá 'ñei ne ma'na ja rá ngaha, gatho ri hñu mi that'i co ya cadena, y nu ma'ra ya soldado mi 'bai ja ra gosthi fadi mri su ra cu Pedro pa hinda bøni.

⁷ Y masectho bi zøhø 'nará enxε Ajuá ne asta mri yot'a mbo ra fadi, y nura enxε bi dani ra cu Pedro pa bi 'ya, ne bi 'ñembabi:

—Nxøni dama nangui.

Y nura ora'a 'bestho bi xot'a ya cadena de ja yá 'ye ra cu Pedro.

⁸ Ha nura enxε bi 'ñembabi:

—Du'ta ri ngat'i ne ti'ta ri thiza.

Y nu'á 'bestho bi 'yøt'a njabu. Nepu ra enxε bi 'ñembabi:

—Pat'a ri pat'i ne maha.

⁹ Nu'bu ra cu Pedro bi bøni bi dæna ra enxε, nixi mi paði gue xi majuañi xqui 'yøt'a njabu ra enxε ngue'a mi hu rá mui'a gue mi 'ui'tha.

¹⁰ Ne bi thogui'u habu mi 'ba ya mædi soldado, nepu bi thogui habu mi 'ba rá ñoho ra hmunts'a soldado, ne 'bestho bi zønga ja ra danga gosthi dega bøja nú'a mi ja de thi ja ra 'ñu. Y nú'a ra gosthi'a bi xoguisε. Nepu bi bøni'u pa ja ra 'ñu. Y de guehni bi 'ño 'na tui'u, nepu 'bestho ra ora'a ra enxε bi 'uegue de ra cu Pedro.

¹¹ Nu'bu ra cu Pedro ya bi gu rá mfeni, ne bi 'ñense:

—Nubyá ha dí paði gue xi majuañi Ajuá xpá mehni rá enxε pa bi ñangagui de yá 'ye ra Erode ne de gatho nú'u mi ne xa 'yøtcagui ya xodyo.

¹² De mi beni njabu ra cu Pedro bi gu ra 'ñu bi ma pa ja rá ngu ra nju Maria nú'a rá nana ra cu Xuua, nú'a xqui thu'mbabi ra Marco nehe. Ne ja mi 'buhni ndunthi ya gamfri mi apabi Ajuá por gue'a.

¹³ Nepu nu'á bi gant'a ra gosthi, ne 'nara nxutsi mrá thuhu ra Rode bi ma ja ra gosthi pa da nu to'o mri gant'i.

¹⁴ Y nú'a ra nxutsi 'bestho bi batua rá noya gue go mi gue'a ra cu Pedro. Pe co ra johya mi pe'tsi himbi xocua ra gosthi. Bi nest'ihí bá xipabi nú'u ma'ra ya gamfri gue ya mi 'bahni ra cu Pedro ja ra gosthi.

¹⁵ Nepu nu'á bi 'ñembabi:

—jXcá 'bε ri mfeni!

Pe nu'á xi mi zedi gue go mi gue'a ra cu Pedro. Hangué nu'á bi 'ñembabi:

—Hingo gue'a, zai go di gue'a rá enxε Ajuá nú'a su'a.

¹⁶ Pe nura cu Pedro himi tsaya mi gant'a ra gosthi. Ne de mi xoca ra gosthi'u bi hyandi gue go mi gue'a ra cu Pedro. Nepu nu'á xi bi ntsu.

¹⁷ Pe ra cu Pedro mi utua ra seña co rá 'ye gue da go'ta yá ne, ne bi metuabi gue Ajuá xqui pønga ja ra fadi. Nepu nu'á bi 'ñembabi'u:

—Xiphu ra cu Cobo ne gatho ma'ra ya cu hanja bi za duá pønga ja ra fadi.

Y nu'á 'bestho bi ma de guehni pa ja ma'na ra hnini.

¹⁸ Y nurá hyax'a xi mi tu yá mui ya soldado y himi pa te da beni, ngue'a himi paði te xqui nja co ra cu Pedro.

¹⁹ Nepu ra nda Erode bi manda da yopa thoni'a, pe himbi za bi ts'udi. Hangué nura nda Erode bi xucua ra uenda nú'u ya nsu-fadi, nepu bi manda da tho'u. Nepu nu'á bi bønga de guehni Judea, bi ma bá 'bu ja ra hnini Cesarea.

Ra nda Erode bi du

²⁰ Ra nda Erode xi mri utsa ya me Tiro ne ya me Sidó. Pe nuya mengu de guehni bi go 'nara cohi pa da ma da c'a'tsa ra Erode, pe 'mæt'o bi gu'tuabi ra Blasto nú'a mi supa rá hudi, pa nú'a da zofo ra Erode pa da za da ñaui'u, pa njabu da bantebi gue ya hinda ntuhni'a con gue'u. Bi 'yøt'e njabu ngue'a ra Erode mi ja rá nsu pa da umba nsequi ya me Sidó ne ya me Tiro da ts'ocui te da zi'u ja yá hai.

²¹ Hangue 'nara pa ra Erode bi zohna ya me Tiro ne Sidó, y nú'a ra pa'a xqui nhye dega nda, bi hñudi ja ra hudi habu mi ja ra ts'utbi ne bi mudi bi zofu'u.

²² Nepu nú'u ya ja'i xqui munts'ni xi mi thø ya hmafi mi ena:

—¡Núni dí øhu ña, go 'nara zidada, hingrá ja'i!

²³ Nura ora'a 'nará ενχε Ajuá bi japi bi hñenga ra Erode ngue'a hinxqui umba rá nsu Ajuá pa da ña njabu, ngue'a nu'á xqui guε ra ts'edi. Hangue ra Erode bi zu 'nara ts'ohñeni nú'a bi yu 'raya zu'ue mbo rá mui, ne 'bestho bi du.

²⁴ Ha nuya pa'u bi 'ño bi ntanga rá noya Ajuá habu'raza ya hnini.

²⁵ De mi ua yá 'befi ra cu Berhna co ra cu Saulo nuni Jerusale bi bøni pa bi menga Antioquía, ne bá 'ñoui ra cu Xuua nú'a xqui thu'mbabi nehe ra Marco.

13

Ra apostol Berhna ne ra apostol Saulo bi mudi bi 'ño bi mamba rá noya Ajuá

¹ Mbi 'bu ja ra nija nuni Antioquía 'rayá 'mehni Ajuá ne 'raya xahnate, ra cu Berhna ne ra cu Simu nú'a xqui thu'mbabi nehe ra Negro, ne ra cu Lucio nú'a mrá me Cirene, ne ra cu Saulo, ne ra cu Manaén nú'a bi teui mahyεgui ra nda Erode.

² 'Nara pa xqui munts'i mi xøcambeni Ajuá ne xqui ayuna. Nepu ra Maça Ndañi bi 'ñembabi'u:

—'Uegaguihu ra Berhna ne ra Saulo pa da me nú'a ra 'befi stá umbi.

³ Nu'bú ya cu bi ayuna ne bi 'yapa Ajuá po ra cu Berhna ne ra cu Saulo, ne bi hñu'tsua yá 'ye'u, nepu bi 'ñehui'u.

Ya apostol bi mamba rá noya Ajuá nuni Chipre

⁴ Nu'bú ra cu Berhna ne ra cu Saulo xqui mehna ra Maça Ndañi da me rá 'befi Ajuá ne bi zits'i pa bi ma ja ra hnini Seleucia, ne de guehni bi ma co ra motsa bi 'raxa ja ra ndehe pa bi ma ja 'nara zi hai rá thuhu Chipre bí o madetho de ja ra ndehe.

⁵ Nu mi zønga de guehni ja ra hnini Salamina ja rá hyo ra ndehe bi mudi bi mamba rá noya Ajuá mbo ja yá nija yá mixodyoui. Ne mi 'ñoui'u ra cu Xuua mi faste nehe.

⁶ Y de ya xqui 'ranga gatho maxøgue ra hai de Chipre bi zu ma'na ra zi t'uca hnini mrá thuhu Pafos ja rá hyo ra ndehe. Ne de guehni bi nthεui 'nara xodyo mrá thuhu ra Barjesu mrá 'ñete ne mi 'ñet'a badi de Ajuá.

⁷ Nú'á nzantho mri 'ñoui ra nda Sergio Paulo nú'a xi mrá nimfeni. Nepu nú'a ra nda bi zohna ra cu Berhna ne ra cu Saulo ngue'a mi ne da 'yøtua rá noya Ajuá.

⁸ Ne nú'a ra 'ñete'a mi t'embi nehe ra Elima rí bøni da 'ñena 'ñete, nú'á bi nø'tua ra cu Berhna ne ra cu Saulo, ne mi ne da hñacuahma ra nda pa hinda gamfri bi nú'a mi udi'u.

⁹ Nu'bú ra cu Saulo nú'a xa thu'mbi nehe ra Paulo, mi hampa rá ts'edi ra Maça Ndañi ne xi bi nu'ta nú'a ra 'ñete,

¹⁰ ne bi 'ñembabi:

—¡Nu'i 'nagrá 'yu'tate ne 'nagrá c'uamba, rá t'u'i ra ts'ondañi grí utsa gatho nú'a xá hño! ¿Hanja xi guí ts'ocua yá mfeni nú'u ne da gamfri Ajuá?

¹¹ Nubyá Ajuá ma da castiga'i. Ma gui ngoda pa ndunthi ya pa, nixi da za gui hyanda ra hyadi.

'Bestho ra ora'a bi go'mba yá da 'nara 'bexuui, himbi za bi hyandi. Nepu mi honi to'o da guhni ngue'a ya himi tsa da hyandi.

¹² Nu'bú nú'a ra nda nu mi hyanda nú'a bi nja, bi gamfri Ajuá ngue'a xi bi ho nú'a bi 'yøde de ra Zidada.

Ra apostol Pablo ne ra apostol Berhna bi 'ño ja ra hnini Antioquía de Pisidia

¹³ Ra cu Pablo co nú'u ma'ra mi 'ñoui bi gu ra motsa de guehni Pafos pa bi 'raxa ja ra ndehe pa bi ma ja ra hnini Perge de ja ra hai Panfilia. Pe nura cu Xuua bi 'uegue de gue'u, bi menga pa Jerusale.

¹⁴ Nepu de guehni Perge bi gu yá 'ñu bi ma'u pa ja ra hnini Antioquía nú'a bí ja ja ra hai Pisidia, ne bi 'mahni 'raya pa. Ne nú'a ra pa dega tsaya bi yut'a ja yá nija yá mixodyoui ne bi hñudini'u.

¹⁵ Nepu de mi uadi bi the'ta ra Maça T'ofu nú'a xa 'yofo ra Moise ne nú'u xa 'yofo ma'ra yá 'mehni Ajuá, nu'bú ya nda de ra nija bi zohna ra cu Pablo ne ra cu Berhna, ne bi 'ñembabi:

—Zi cuhu, 'bu guí ne te gui xiphu ya ja'i pa gui zofohu, da za gui xiphu'bya.

16 Nu'ba ra cu Pablo bi 'mai ne bi 'ñu ra seña co rá 'ye pa hinto da ña ne bi 'ñembabi:

—Nú'ah_u gyá me Israelh_u, ne gatho'ih_u guí tsuh_u Ajuá, 'yøh_u núna ma ga xi'ah_u.

17 Nu Ajuá nú'a ri xøcambeni ma ja'ih_u ya me Israel bi huahna nú'u ndu ma dadah_u pa bi japi'u, ne bá nxandi nuni Egipto de mi 'bahni ngu myá nzøhø'u. Nep_u Ajuá co rá danga ts'edi bá pøni'u de nú'a ra hai'a.

18 Ne bi zetua yá nts'o'mai de guehni ja ra mbonthi ngu ñote njeya.

19 Nep_u Ajuá bi huata yoto ya hnini de nuni ja ra hai Canaán, pa go bi t'umba nú'u ndu ma dadah_u pa ja bi 'mahni'u.

20 De guehni Ajuá bi hñuxa ya nzaya pa bi manda'u ngu goho nthebe made ya jeya, asta bi 'mai ra badi Samue pa bi sigui bi manda nehe'a.

21 Nep_u nu'ú bi 'yadi 'nayá nda pa da nda de gue'u. Y Ajuá bi umba ra Sau pa bi nda ñote njeya, nú'a mrá t'u ra Cis, mi gue'a 'nara 'ñøhø desde yá t'u ra Benjami.

22 Y 'mefa Ajuá bi zica ra Sau dega nda, pa go bi hñuxa ra Davi. Ne bi ma de gue'a bi 'ñena: “Nuni ra Davi rá t'u ra Isaí, guehni stá hopa rá 'mai, ne ma da 'yøtca gatho nú'a ma pahaga.”

23 Y de ja yá t'u ra Davi bá ehe ra Jesu. Y nú'a ra Jesu go gue'a xqui hñuxa Ajuá pa da pøhø ya ja'i de Israel ngue'a njab_u xqui ñagui.

24 Ne ante da mata rá 'befi ra Jesu, nura Xuua mi zofo gatho ya ja'i de Israel gue da ñobri ne da nxistehe.

25 Ne de ya mi ma da ua rá 'befi ra Xuua bi 'ñena: “Nuga hingo gueque ngu guí beñh_u gue go gueque nú'a xi guí tømh_u. Pe 'mefa de gueque xa 'ñep_u ma'na nú'a to'o ma'na ja ndunthi rá nsu de gueque, nú'a hindí 'ñepcagui nixi ga xo'tua yá thiza.”

26 Zi cuh_u, nú'ah_u yá ja'i'ih_u ra Abrá, ne nú'ah_u guí tsuh_u Ajuá, pa gue'ah_u xpá 'behni nuna ra noya pa gui mpøhøh_u.

27 Nuya me Jerusale ne yá nda'u himi paði'u to'o gue'a ra Jesu, y nixi mi tso yá mfeni'u te 'be'a mi ne da ma nú'u ya noya bi 'yofo maya'b_u yá 'mehni Ajuá, masque mi he'ti'u nú'a ra pa dega tsaya. Hangué nu'ú bi 'ye'mbi pa da hyo pa bi njab_u ngu nú'a xqui mąnga maya'b_u yá 'mehni Ajuá.

28 Ne masque hinhya'm_u bi zetua 'nara ts'oqui xqui 'yøt'e'a pa xa za xa hyohma, pe nu'ú bi 'yapa ra Pilato pa da manda'a da tho.

29 Ne bi uadi bi 'yø'tuabi'u gatho ngu nú'a xqui 'yofo yá 'mehni Ajuá ja ra Maca T'ofu, nep_u bi ja'ma de ja ra pont'i pa bá t'agui.

30 Pe nu Ajuá bi japi bi yopa nte de ra du.

31 Ne nú'u to'o xqui 'ñoui de Galilea pa Jerusale, go gue'u bi hyandi ndunthi ya pa 'mefa de xqui yopa nte. Ne nubya go gue'u ri damajuani de gue'a ja ya ja'i.

32 Hangué nuje dí xi'ahe ra hoga noya gue Ajuá ya bi 'yøt'e nú'a xqui ña'tua ndu ma dadah_u.

33 Y nú'a xqui ña'tuabi'u go bi 'racj_u núju dyá batsih_u de ndu ma dadah_u, ngue'a bi japi da yopa nte ra Zidada Jesu de ja ra du, ngu xa nt'ofu ja rá ñoho ra Salmo ne ena njaua: “Nu'i go gue'e ma T'u'i, ne nubya ri hnequi ja yá thandi ya ja'i gue go ri dadagui.”

34 Ajuá xqui ma gue mi ma da japi da yopa nte de ra du, ne nurá ndo'yo'a hinda 'ya ja ra hai. Hangué bi mąnga njaua ja ra Maca T'ofu: “Ga 'ra'ah_u gatho nú'u ya japi stí ña'tua ra Davi.”

35 Nehe ja ma'na ra Salmo bi 'ñenga njaua ra Davi: “Stá paði gue nu'i hingui ma gui hopi da 'ya ma ndo'yo ja ra hai, ngue'a go ri hmąca 'begogui.”

36 Xi majuani ra Davi bi 'yø'tua rá paha Ajuá de nú'u ya pa bi nte'a ne mi pepabi nuyá ja'i'a. Nep_u bi du ne bi t'agui, ha nurá ndo'yo bi 'ya ja ra hai ngu gatho nú'u ma'ra ndu ma dadah_u.

37 Pe nura Zidada Jesu himbi 'ya rá ndo'yo ja ra hai, ngue'a Ajuá bi japi bi yopa nte de ra du.

38 Hangué zi cuh_u, dá zo ri mfenih_u núna dí xi'a'ih_u, gue por gue'a da za gui tsuh_u ra pumbate de ri ts'oquih_u.

39 Nurá ley ra Moise himi tsa ja da ts'ahni ra pumbate, pe nubya gatho nú'u to'o camfri ra Zidada Jesu, ya xra pumbabi yá ts'oqui.

40 Hangué nubya jamasuh_u pa hinda z'ah_u nú'a xa mąnga yá 'mehni Ajuá ne bi 'ñena njaua:

41 Nú'ah_u guí øtbuhlathoh_u, 'yøh_u. Ma gui 'yøh_u nú'a ma ga øt'e co ma ts'edi, pe

ma gui 'mɛdihɯ.

Ngue'a núga drá Ajuá ma ga øt'a 'nara danga t'øt'e de nú'ɯ ya pa gri 'buhɯ, pe nu sta si'ahɯ, hingui ma gui camfrihɯ.

42 Y nu mi uadi bi mąnga njabɯ ra cu Pablo, bi bɔnga de ja yá nija ya xodyo mahyɛgui co nú'ɯ mri 'ñoui. Y mi 'buhni 'ra himyá xodyo, ne bi bantebi ra cu Pablo da gohi pa ma'na ra pa dega tsaya pa da yopa zofu'ɯ ma'na'qui.

43 Ne mi ua ra hmunts'i ja ra nija, ndunthi ya xodyo ne ndunthi ma'ra ya ja'i nú'ɯ xqui demba yá jamfri ya xodyo, bi gamfri nú'a bi xipabi ra cu Pablo ne ra cu Berhna, ne bi mɛui. Ne nu'ú bi xipi gue mahyoni da zedi yá jamfri ne da sigui da 'mɯ ja rá hñoja'i Ajuá.

44 Y rá hñato'a ra pa dega tsaya bi munts'a maxøgue nú'a ra hnini'a pa da 'yøtua rá noya Ajuá.

45 Pe nu mi hyanda ya xodyo gue xi mi ndunthi ya ja'i, xi bi bø yá cuɛ ngue'a mi ne da nsɛhɛ'ɯ, ne bi mɛdi bi mā gue nú'a mi mąnga ra cu Pablo hinga majuani, ne bi ñama'ñu'ɯ de gue'a.

46 Hangué nura cu Pablo ne ra cu Berhna mi ña con gatho ra ts'edi ne bi 'ñembi:

—Rá mɛdi dá xi'ahɛ rá noya Ajuá nú'ahɯ gyá xodyohɯ ngue'a mahyoni njabɯ. Pe hingat ne gá camfrihɯ, ne guí manschɯ gue hindí 'ñep'ahɯ ra te pa nzantho. Hangué nubyá ma ga zofu'ɯ hingat xodyo.

47 Ngue'a njabɯ bi 'bɛpcahe Ajuá bi 'ñenje: Stá hux'a'ihɯ ngu 'nara ñot'i pa gui yo'tuahɯ yá mfeni gatho ya ja'i, ne pa gui mañhɯ ra noya dega pøhøte habɯraza maxøgue de ra ximhai.

48 Nu mi 'yøde njabɯ nú'ɯ himyá xodyo xi bi johya ne bi mɛdi bi mañ'ɯ gue rá noya Ajuá xá hño, ne bi gamfri gatho nú'ɯ xqui thahni pa da mɛ'tsa ra te pa nzantho.

49 Ne bi mɛdi bi hmamba rá noya Ajuá maxøgue ja nú'a ra hai'a.

50 Pe nuya xodyo bi 'ñu'tiui ya nda de ra hnini co ya 'behña nú'ɯ xi ya 'yonija, pa da t'utsa ra cu Pablo ne ra cu Berhna, ne da juui de nú'a ra hnini'a.

51 Nu'bu' ra cu Pablo ne ra cu Berhna bi huat'a ra hai nú'a mi tu ja yá thiza, gue'a 'nara seña gue ya hinda ma da ñau'i ya ja'i

de guehni ne hinda ma da dadi de gue'ɯ ngue'a nu'ú himbi ne bi gamfri Ajuá. Nepɯ nu'ú bi ma pa ja ra hnini Iconio.

52 Pe nuya gamfri xqui gohini xi mi johya'ɯ ne mi hampa rá ts'edi ra Maca Nda'i.

14

Ra apostol Pablo ne ra apostol Berhna bi mamba rá noya Ajuá nuni Iconio

1 Ra cu Pablo ne ra cu Berhna bi zɔnga ja ra hnini Iconio, nepɯ bi yu'ta ja yá nija yá mixodyoui pa bi zofu'ɯ ya ja'i de rá noya Ajuá co ndunthi ra ts'edi. Ne ndunthi de gue'ɯ bi gamfri, ngu ya xodyo ngu nú'ɯ himyá xodyo.

2 Pe nú'ɯ ya xodyo himbi ne bi gamfri bi 'yu'ta nú'ɯ himyá xodyo pa da bengaya ts'omfeni de nú'ɯ ya cu.

3 Hangué ra cu Pablo co ra cu Berhna bi gohni ndunthi ya pa, ne himi tsu da mamba rá noya Ajuá ngue'a mi camfri gue Ajuá mi fats'i'ɯ. Ne nu Ajuá mi umbabi'ɯ ra ts'edi pa da 'yøt'a ya nt'udi ne ya danga t'øt'e de ja yá thandi ya ja'i pa da gamfri'ɯ gue nú'a mi mañ'ɯ go gue'a majuani.

4 Pe nuya mengu de guehni xqui hyegue, 'ra mri dɛna ya xodyo ha nu ma'ra mri dɛna ya apostol.

5 Nepɯ 'raya xodyo ne 'ra de nú'ɯ himyá xodyo bi 'ñu'ti'ɯ co ya nda de ra hnini pa da 'yøt'ua ra nts'o'mai ya apostol ne da c'ahni co ya do.

6 Pe nura cu Pablo ne ra cu Berhna bi 'yøde de nú'a mi ma da t'øt'ua'ɯ, hangué bi 'bat'i ne bi ma pa ja ra hnini Listra ne Derbe, ya hnini de ja ra hai Licaonia. Ne bi thexa ja gatho nú'a ra hai'a.

7 Ne ja mi mambani rá noya Ajuá.

Ya me Listra bi c'ahna ra apostol Pablo co ya do

8 Nuni ja ra hnini Listra mi 'bu 'nara 'ñøhø himi tsa da 'ño ngue'a desde mi 'mai ya mi njabɯ, ne hinhya'mɯ xqui 'ño, ha mi huhnitho.

9 Nura 'ñøhø'a bi 'yøde nú'a mi mąnga ra cu Pablo. Nepɯ ra cu Pablo bi nu'ti ne bi badi gue mi ja rá jamfri pa da ñani.

10 Hangué nura cu Pablo bi 'ñembabi nts'edi:

—'Bai manjuantho.

Y nura 'ñøhø'a 'bestho ra ora'a bi 'yenga ra sagui bi 'mai ne bi 'ño.

11 Nepu ndunthi ya ja'i de guehni bi hyanda nú'a xqui 'yøt'a ra cu Pablo, ne bi manga nts'edi de yá hñaqui de Licaonia bi 'ñena:

—¡Ma ajuahu xa mpunga ja'i ne xuá 'ñehe pa ja ra ximhai, xiyu 'bahni!

12 Hangué ra cu Berhna bi t'embabi gue go mi gue'a ra zidada Jupite, ha nura cu Pablo ra zidada Mercurio ngue'a nú'a go gue'a mi ña'a. Ngue'a mi gue'u yá thuhu yá ajuá ya me Licaonia.

13 Nepu nura macja bá tsi ya ndamfri ne bá ha ya thødri pa ja rá nija ra Jupite nú'a mi ja ja ra gosthi hnini, ne ja bi munts'ini co ndunthi ya ja'i pa da nsunda'u ya apostol, ne mi ne da hyopa ya ndamfri dega hña'ti.

14 Pe nu mi badi njabu ya apostol bi dunga yá dutu co ra dumai ngue'a hingo rí 'ñepi da t'ø'tuabi'u njabu. Ne bi yut'a ja ra hmuntsja'i ne bi 'ñena njaua:

15 —¿Hanja guí øthu njabu? Nuje dyá ja'ihé ngu'ahu. Nuje stá ehehe pa ga xi'ahé gue nuya c'oi grí nsundahu hinte ri muui, hangué mahyoni gui 'ueguehu de gue'u pa gui pephu Ajuá nú'a te, nú'a bi hyoca mahets'i ne ra ximhai ne gatho nú'a te ja.

16 Maya'bu nu'a mi hopta ya ja'i da 'yøt'a gatho nú'a go mi beni'u.

17 Pe nzantho xa 'ñutuabi'u tengu rá 'mai'a ngue'a xa 'yø'tuabi ya hño, ngue'a go gue'a pehna ra 'ye ne ya hoga sofo, ne 'racju te ga tsihu, ne hubga ma muihu pa ga johyah.

18 Pe masque ra cu Pablo ne ra cu Berhna bi xipa ya ja'i njabu pa hinda hyopa ya ndamfri nú'a ma xa t'umbi'u dega hña'ti, pe xmá hñei pa da hñaacuabi'u.

19 Ra ora'a bi zøhø 'raya xodyo xqui 'ñehe de ra hnini Antioquia ne Iconio. Nú'u bi 'yu'ta ya ja'i pa bi c'ahna ra cu Pablo co ya do. Nepu bi gut'i'u bi pønga de ja ra hnini pa bá føte ngue'a mi hu yá mai'u gue ya xqui du.

20 Y nu de ya xqui munts'a ya gamfri habu mi 'benga ra cu Pablo, nú'a ra ora'a bi 'mai ne bi yopa yut'a ja ra hnini. Nepu rá hyax'a bi meui ra cu Berhna pa ja ra hnini Derbe.

21 Ne ja bá mambani'u rá noya Ajuá nehe, ne ndunthi ya mengu de guehni bi gamfri. Nepu bi mengui pa bi ma Litra, ne bi 'ranga Iconio, nepu bi ma Antioquia.

22 De nú'u ya hnini'u bi japi da zedi yá jamfri nú'u ya gamfri mi 'bahni, bi xipi gue hinda 'uegue de yá jamfri, ne bi xipi gue mahyoni da zeta ya nt'atsate ne ya ts'othogui pa da hyandua rá nsunda Ajuá.

23 Ne bi thahna 'raya cu pa da nda cada 'nara nija de nuya ya hnini habu xqui 'rani. Nepu bi 'yapabi Ajuá ne bi ayuna, ne nú'u to'o xqui thahni pa da nda bi 'yent'ua ja yá 'ye Ajuá nú'a to'o xqui gamfri'u.

Ra apostol Pablo ne ra apostol Berhna bi mengui pa ja ra hai Antioquia de Siria

24 Nepu bi thogui bi ma ja ra hai Pisidia ne bi zøñ'u ja ra hai Pamflia.

25 Nepu nu'u bi mamba rá noya Ajuá ja ra hnini Perge, nepu de guehni bi ma'u ja ra hnini Atalia.

26 Ne de guehni bi gu'u ra motsa pa bi 'raxa ja ra ndehe pa bi menga Antioquia nuni habu xqui t'ent'ua yá 'ye Ajuá pa bi me nú'a ra 'bæfi xqui t'umbi'u ne ya bi uadi.

27 Ne nu mi zøni bi munts'a mahyegui con gatho ya gamfri ne bi xipabi'u gatho nú'a xqui 'yøt'e co rá ts'edi Ajuá. Ne bi xipi gue Ajuá bi mats'i pa bi zofo nehe nú'u himyá xodyo, ne bi xocua yá mfeni'u pa bi za bi gamfri'u ra Zidada Jesu nehe.

28 Nepu ra cu Pablo ne ra cu Berhna bi 'muhni ndunthi ya pa co ya gamfri de guehni.

15

Ya nda de ya gamfri bi munts'a Jerusale

1 De nú'u ya pa'u 'raya cu xqui 'ñehe de ra hai Judea pa ja ra hnini Antioquia bi mudi bi xipa gatho ya cu gue pa da mpøhø'u mahyoni da thu'tsua nú'a ra seña xqui manga ra Moise da thu'tsua gatho ya xodyo nú'u dya 'ñøhø.

2 Nu'bú ra cu Pablo ne ra cu Berhna bi ntsanoyau'i'u ndunthi. Hangué bi thahna ra cu Pablo ne ra cu Berhna ne ma'ra ya cu pa da ma pa Jerusale da c'a'tsa ya apostol ne ya nda de ra nija de guehni, pa da ñaui'u de nú'a ra seña'a.

³ Nep_u ya gamfri de ra nija Antioquía bi 'ñehui nú'a ya cu. Ne dega 'ñu bi 'ranga ja ra hai Fenicia ne Nsamaria, ne bi xipa ya cu gue nú'a himyá xodyo ya xqui hyεp_u yá ndaxjua jamfri ne ya xqui gamfribi rá noya Ajuá nehe. Nu'bú gatho ya cu xi mri johya ndunthi.

⁴ Ne nu mi zōnga Jerusale, nuya apostol de guehni ne ya nda de ra nija co ma'ra ya cu mi 'buhni bi umba'u 'nara hoga 'ñehe. Ne ra apostol Pablo ne nú'a to'o mi 'ñoui bi xipabi'u gatho nú'a xqui 'yøt'e co rá mfats'i Ajuá.

⁵ Pe 'raya fariseo mi 'buhni nú'a ya xqui gamfri, bi 'mai ne bi 'ñena:

—Mahyoni da thu'tsua nú'a ra seña gatho ya gamfri masque hingyá xodyo, ne dra 'bεpabi da 'yøt'a gatho nú'a mąnga rá ley ra Moise.

⁶ Nep_u ya apostol ne ya nda de ra nija bi munts'i'u pa da ña'u de rá ley ra Moise ne de nú'a ra seña, ua mahyoni da t'øt'e pa da mpøhø 'na.

⁷ Nep_u de ya xqui ña'u ndunthi, ra apostol Pedro bi 'mai ne bi 'ñena:

—Zi cuh_u, ngu guí pasεh_u ya øt'a ndunthi ya pa Ajuá bi huancagui pa dá umba ra hoga nt'øde de ra mpøhø nú'a hingyá xodyo pa bi gamfri'u nehe.

⁸ Ne Ajuá nú'a to'o patca gatho ma mfenih_u bi 'ñudi gue mi ja yá jamfri'u, ngue'a bi umba ra Maça Nda'hi'u njab_u ngu bi 'racj_u nehe.

⁹ Njab_u stá pah_u gue Ajuá handgaguih_u gue dí mahyεguih_u con gue'u, ngue'a nu'a bi xucua yá mfeni ngue'a bi gamfribi rá noya'a.

¹⁰ Nu'bú ¿hanja hinguí ne gui camfrih_u nú'a xa 'yøt'a Ajuá? ¿Hanja guí japh_u ya cu da 'yøt'a núna himbi za dá øth_u, ne nixi ndu ma dadah_u himbi za bi 'yøt'e?

¹¹ Hingui tsa ga øth_u njab_u. Nujá dí camfrih_u gue stá mpøhøh_u po rá hñoja'i ra Zidada Jesucristo, y njab_u xa mpøhø'u nehe.

¹² Nep_u mi uadi bi mąnga ra cu Pedro njab_u, bi go'ta yá ne gatho pa da 'yøde nú'a mi ma ra cu Berhna ne ra cu Pablo. Nu'ú bi ma de gatho ya nt'udi ne ya dąnga t'øt'e xqui 'yøt'ua bi Ajuá nú'a himyá xodyo por gue'u.

¹³ Y de mi uadi bi ña'u bi 'ñenga ra cu Cobo:

—Zi cuh_u, 'yøh_u nú'a ma ga mąngá.

¹⁴ Ra cu Pedro ya bi xicj_u hanja Ajuá xqui mudi xqui japa nú'a hingyá xodyo ne go xqui huahna 'ra de gue'u pa nehe'u drá hnini'a.

¹⁵ Hangue bi njab_u ngu nú'a xqui 'yofo 'nará 'mεhni Ajuá ne bi 'ñena:

¹⁶ 'Mεfa de guehna ma ga japi da yopa nja rá hmanda ra nda Davi masque ya xa du,

ne masque ya xa nhuati ma da yopa nja ngu rá mudi.

¹⁷ Pa njab_u gatho ma'ra ya hnini da hyon-gagui,

ne gatho'u da xøcambenigui ma thuhu.

¹⁸ Njab_u bi 'ñena Ajuá nú'a to'o xa 'yøt'a nuya ya t'øt'e nú'a bi 'ñudi maya'bu.

¹⁹ Hangue ringue'a nuga dí beni gue hindí 'ñepi ga xaxh_u nú'a hingyá xodyo nú'a xa hyεp_u yá ndaxjua jamfri ne xa gamfri Ajuá.

²⁰ Hønsε mahyoni ga opabih_u pa ga haçuah_u hinda zipa yá ngø ya mbo'oni nú'a xa hña'tua ya c'oi. Nehe ga oph_u gue hinda hñuxui 'nara 'bεhña nú'a hingue xi rá 'bεhña, ne hinda zipa yá ngø nú'a ya mbo'oni hinxra 'bømba yá ji. Nehe ga xiph_u gue hingui ho da zipa yá ji ya mbo'oni.

²¹ Nuga dí beni ga xiph_u njab_u ngue'a desde ya'bu 'bui to'o he'tuabi rá ley ra Moise tat'a pa dega tsaya ja gatho ya hnini.

²² Hangue nuya apostol ne nú'a ya nda de ra nija ne gatho ya gamfri bi beñ'u gue xá hño da huahna 'raya cu pa da mεhna Antioquía co ra cu Pablo ne ra cu Berhna. Ne bri thahna yoho ya dąnga cu, ra cu Juda nú'a xqui thu'mbabi nehe ra Barsabá, ne ra cu Sila.

²³ Ne bi umbabi'u 'nara hε'mi pa da hña'tsua ya cu nuni Antioquía hab_u mi ena:

“Núje dyá apostolhe ne núje dyá ndahe de ra nija, ne gatho ya cu de guecua Jerusale, dí pεn'aheb_u ra nzengua nú'ahu ma cu'ihe hingyá xodyoh_u guí 'buhub_u Antioquía, ne nú'ahu guí 'buhub_u ja ra hai Siria ne Cilicia.

²⁴ Stá pahe gue 'raya cu de guecua xa ma xqui mab_u nsinqe ma nsεquihe, ne xpá xax'ahu, y co nú'a yá noya xa xi'ahu'u xa

ts'oc'a ri mfenih_u. Xa xi'ah_u gue mahyoni gui 'yøth_u nú'a ra seña xqui m_anga ra Moise, ne mahyoni gui 'yøth_u gatho nú'a bi mañ'a ja ra ley.

²⁵ Hangue nuje dá beñhe xá hño ga huañhe 'raya cu de guecje pa ga peñheb_u da ma da c'a'ts'ah_u pa da meui mahyegui ma zi cuh_u ra Berhna ne ra Pablo.

²⁶ Nuy_u ri yoho xa hñuxa yá te pa da m_am_a rá noya ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

²⁷ Hangue stá pen'aheb_u ra cu Juda ne ra cu Sila, y nú'á go ma da xi'as_eh_u nehe núna dí xi'ahe.

²⁸ Ra Maça Ndahi, necaguihe stá beñhe gue xá hño hinga 'bep'ahe ndunthi ya hmanda, hønse ga 'bep'ahe gui 'yøth_u nú'a xi mahyoni.

²⁹ Hangue oxqui ma gui tsiph_u yá ngø ya mbo'oni nú'u xa hña'tua ya c'oi, ne oxqui ma gui tsiph_u yá ji ya mbo'oni, ne oxqui ma gui tsiph_u yá ngø ya mbo'oni nú'u hinxra 'bømba yá ji, nixi gui hñuxh_u 'nara 'behña nú'a hingue xi ri 'behñah_u. 'B_u gui jama-suh_u hingui øth_u nuya t'øt'e dí xi'ah_u, nu'bú gui 'buh_u xá hño. Nsøct'a ndí ne ga xi'ahe. Nubyá Ajuá da max'ah_u."

³⁰ Nep_u nú'u to'lo xqui 'behni bi ma pa Antioquía. Ne mi zøñ'u bi munts'a gatho ya gamfri ne nu'á bri dapabi ra he'mi.

³¹ Y nu mi uadi bi hñe'ti'u, xi bi johya co nú'a ra d_anga hum_u xqui 'bempabi.

³² Ra cu Juda ne ra cu Sila myá 'mehni Ajuá nehe, ne mi ña'u co rá ts'edi'a, hangue bi zofo ya cu ne bi nupa yá mfeni'u pa da ze yá jamfri.

³³ Ne bi gohni ndunthi ya pa con gue'u. Nep_u 'mefa ya cu me Antioquía bi 'ñedi co 'nara hm_ate pa da menjhma pa Jerusale hab_u xqui 'behni.

³⁴ Pe nura cu Sila bi beni gue ja da gohni'a nuni Antioquía.

³⁵ Nehe ra cu Pablo ne ra cu Berhna ja bi gohni nehe'u, ne mi udi ra hoga nt'øde de rá noya Ajuá co ma'ra ya cu de guehni mi mfax'u.

Ra apostol Pablo bi yopa 'ño ma'na'qui bi m_am_a rá noya Ajuá

³⁶ Nep_u xqui tho 'raya pa, ra cu Pablo bi 'ñembabi ra cu Berhna:

—Maha ma'na'qui, ma ga c'a'tsh_u ya cu gatho nú'u ya hnini hab_u dá m_am_a rá noya Ajuá pa ga nuh_u te gra ma'u.

³⁷ Ra cu Berhna mi nehma xa zixa ra cu Xuua nú'a xqui thu'mbabi ra Marco nehe.

³⁸ Pe ra cu Pablo bi 'ñena gue hinxá hño da zits'i'a ngue'a 'nara pa mri 'ñoui bi 'uegues_e de guehni Panfilia, ne ya himbi ne bi meui'u da m_am_a rá noya Ajuá.

³⁹ Y por gue'a ra cu Pablo ne ra cu Berhna bi ntsanoya'u, nep_u bi beni gue ma'na xá hño da ma 'ra 'namb_u. Hangue nura cu Berhna bi zixa ra cu Marco, ne bi meui ja ra motsa bi 'raxa ja ra ndehe pa bi ma Chipre.

⁴⁰ Ha nura cu Pablo bi huahna ra cu Sila pa da meui. Ne nuya cu de guehni Antioquía bi 'yent'uabi'u ja yá 'ye Ajuá.

⁴¹ Nep_u bi gu yá 'ñu bi ma'u pa ja ra hai Siria ne bi 'ranga Cilicia, ne mi nupa yá mfeni ya cu mbi 'b_ui de guehni pa da zedi yá jamfri.

16

Ra Timoteo bi meui ra Pablo ne ra Sila

¹ De mi zønga ra cu Pablo co ra cu Sila ja ra hnini Derbe, de guehni bi thogui pa rí ma Listra, y ja bi nth_euini 'nara gamfri rá thuhu ra Timoteo, nurá nañá mrá xodyo ne mrá gamfri'a, y nurá dada mrá me Grecia.

² Ha nuya cu mbi 'b_u Listra ne Iconio mi ña xá hño de ra cu Timoteo.

³ Ha nura cu Pablo mi ne da zits'i pa da meui'a. Pe 'met'o bi japi da thu'tsua nú'a ra seña m_anga rá ley ra Moise, pa hinda bø yá cu_e nú'u ya xodyo mi 'b_uhni, ngue'a gatho'u mi pa_di gue mrá me Grecia rá dada.

⁴ Nep_u nu'á bi ma de guehni bi thogui pa ja ma'ra ya hnini, ne mi xipa ya cu nú'u ya noya xqui mehna ya apostol ne ya nda de ra nija nuni Jerusale pa da 'yøt'e'u.

⁵ Ne njab_u ma'na bi te yá jamfri gatho nú'u ya gamfri de nú'u ya hnini hab_u xqui 'rañ'u. Ne hyastho mi 'yo mi camfri ma'ra ya ja'i de rá noya Ajuá, ne mi munts'ini ma'ra ya cu.

Ra apostol Pablo bi hyanda 'nara me Macedonia ngu dega t'i

⁶ De guehni bi thogui'u pa bi ma ja ra hai Frigia ne Galacia, ngue'a ra Maça Ndahi

himbi hopabi da thogui ja ra hai Asia pa da mamba rá noya Ajuá de guehni.

⁷ Ne bi thogui'ú pa bi ma ja ra hai Misia, ne mi ne xa mahma'ú pa ja ra hai Bitinia, pe rá Maça Ndahí ra Jesu himbi hopi da ma'ú.

⁸ Hangué bi thoguitho de guehni Misia pa bi ma ja ra hnini Ntroa.

⁹ Ne mi nxuui ra cu Pablo bi hyanda 'nara nt'udi ngu dega t'i. Bi hyanda 'nara 'ñøhø mrá me Macedonia, mi 'bahni ne bi 'ñembabi: “Thogui pa Macedonia pa grí faxcaheni.”

¹⁰ Ne nu mi hyanda njabú ra cu Pablo nú'a ra nt'udi'a ngu dega t'i, 'bestho dá hñocje pa dá mahe ja ra hai Macedonia, núga drá Luca ne ra cu Pablo ne nú'ú ma'ra ya cu. Dá pahe gue Ajuá mi pencahe pa ma grá mañheni ra hoga nt'øde de ra mpøhø.

Ra Pablo ne ra Sila bi 'ñoja ra hnini Filipino

¹¹ Hangué dá pøñhe de guehni Ntroa dá juhe ra motsa pa dá 'raxhe ja ra ndehe. Ne dá mahe manjuantho ja ra zi t'úca hai rá thuhu Samotracia o madetho ra ndehe. Nepú rá hyax'a dá tsøñhe ja ra hnini Neapoli de ra hai Macedonia.

¹² De guehni dá mahe pa Filipino gue'a 'nará hnini ya me Nroma, ne gue'a 'nara danga hnini de ra hai Macedonia. Y ja dá 'baheni 'raya pa.

¹³ Ha ra pa dega tsaya dá pøñhe de ra hnini ne dá mahe ja ra dathe habú xqui nzai ya ja'i da ma dua apabi Ajuá. Ne ja dá huheni habú xqui munts'a 'raya 'beshña, ne dá fúhe dá xiphe de rá noya Ajuá.

¹⁴ Ne 'na de gue'ú mrá thuhu ra Lidia mrá me Tiatira, mi pa ya hoga dutu xqui jat'i dega murado, ne mi xøcambeni Ajuá. Bi 'yøde nú'a mi mangua ra cu Pablo, y Ajuá bi xocua rá mfeni pa bi gamfri.

¹⁵ Ne bi nxistehe'a con gatho ya mengu rá ngu. Nepú bi banteguihe bi 'ñenje:

—'Bú nu'ahú guí hanthú gue xi majuani drá gamfri de ra Zidada Jesu, maha pa ja ra ngu ga 'bahuni.

Ne bi jacje dá 'baheni 'raya pa.

¹⁶ Ne 'nara pa ndrú mahe habú nzantho mi t'apabi Ajuá, de má 'ñu dá nthéhe 'nara nxutsi mrá 'bego ne mi pe'tsa 'nara ts'ondahi nú'a mi japi da xipabi te ma suerte mi pe'tsa cada 'nara ja'i, y nuyá

hmu'a mi taha ndunthi ra boja po nú'a ra 'befi mi pefi'a ngue'a nura nxutsi'a mrá badi.

¹⁷ Nepú nu'á bi dengage ne bi ña nts'edi bi 'ñena:

—Nuyú ya dameyú go guehyú yá 'bego Ajuá de mahets'i, ne utua ya ja'i hanja da za da mpøhø.

¹⁸ Ndunthi ya pa bi dengage ne nzantho mi mangua njabú. Pe ra cu Pablo ya himi ne da 'yøde da mangua njabú. Hangué bi mpants'i ne bi zofo nú'a ra ts'ondahi mi pe'tsa nú'a ra nxutsi ne bi 'ñembabi:

—De rá thuhu ra Zidada Jesucristo dí 'bep'a'i gui pøni de gue nuna nxutsina.

Y nura ora'a 'bestho bi bonga ra ts'ondahi.

¹⁹ Ha nu mi hyanda yá hmu gue ya himi tsa da daga ra boja co rá 'befi nú'a ra nxutsi, bi bø yá cuε ne bi gu ra cu Pablo ne ra cu Sila pa bi zi'tsua ya nda ja ra tai.

²⁰ Ne bi zi'tsua ya nzaya ne bi 'ñembabi:

—Nuyá ya 'ñøhø go ya xodyo, ne hønse rí 'ñehe pa da japi da nxaxni ma hninihú.

²¹ Ne udi yá nzai nú'ú hindí 'ñepi ga øthu ngue'a dyá me Nromahú y dí ohú ja yá 'ye ma ndahú me Nroma.

²² Nu'bú nú'ú ya ja'i xqui munts'ini bi bø yá cuε con gue'ú, nepú ya nda bi manda da 'bøcua yá dutu ne dra fet'i co ya ts'ut'o.

²³ Y mi uadi bi hna'mbabi nts'edi, bi jot'a fadi ne bi sipa ra nsufadi gue da su xá hño.

²⁴ Y mi 'yøde njabú ra nsufadi, bi cu'ta asta xi ra ts'at'a fadi, ne bi ze'mba yá ua ja 'nara danga za habú hingui tsa da xocse'ú.

²⁵ Pe ngu made ra xuui ra cu Pablo ne ra cu Sila mi apabi Ajuá ne mi tutuabi ya jahña Ajuá, ne gatho ma'ra ya 'yofadi mi øde'ú,

²⁶ mi damfri bi nja 'nara danga mbimhai, asta mi 'ñanga yá ua ya jado de ra fadi, ne asta bi xogui gatho ya gosthi fadi, ne bi xot'a gatho ya cadena nú'ú mi that'a ya 'yofadi.

²⁷ Ha nura nsufadi bi nuhu bi hyanda ya gosthi fadi gatho mi xogui, hangué bi gúca rá mahuai pa xa hñosehma'a, ngue'a mi hu rá má gue ya xqui 'bat'a gatho ya 'yofadi.

²⁸ Pe nura cu Pablo bi ma'ti ne bi 'ñembabi: —Oxqui ma gui hñose. Nuje dí 'báheua gatho.

²⁹ Nep_u nura nsufadi bi 'yadi 'nara ñot'i, ne bi yut'i hnest'ihhi asta mri huat'i co ra ntsu, ne bá ndandiñahmu ja yá ua ra cu Pablo ne ra cu Sila.

³⁰ Nep_u 'bestho bi pøni pa thi ne bi 'yambabi'u bi 'ñembi:

—'Ñøhøhu, ¿te rá 'be ga øt'e pa ga mpøhø?

³¹ Nu'bú nu'ú bi 'ñembi:

—Camfri ra Zidada Jesucristo pa njab_u gui mpøhø nu'i ne gatho ya mengu ri ngu.

³² Nep_u ra cu Pablo ne ra cu Sila bi xipa rá noya Ajuá nú'a ra nsufadi ne gatho ya mengu rá ngu.

³³ Y mi nxuuiho ra nsufadi bi x_ucuabi'u hab_u xqui t'umba ya mfei. Nep_u nu'á bi nxistehe 'bestho ne gatho ya mengu rá ngu.

³⁴ Ne bi zixa pa ja rá ngu ne bá umbi te bi zi'u. Y nú'a ra nsufadi ne nú'u ya mengu rá ngu xi mri johya ngue'a xqui gamfri'u Ajuá.

³⁵ Nurá hyax'a ya nda bi mehna ya polecia da xipa ra nsufadi gue da hyegui ra cu Sila ne ra cu Pablo.

³⁶ Hangué ra nsufadi bi 'ñembabi ra cu Pablo:

—Xuá menca ra noya ya nda ga hεc'ah_u. Hangué da za gui pøñh_u ne gui maha te rá entho.

³⁷ Pe ra cu Pablo bi zofo nú'u to bá ha ra noya pa da thegui'u, ne bi 'ñembi:

—Hina, ngue'a nuje dyá me Nromahe nehe y dí ohe ja yá 'ye ma dangá ndah_u me Nroma, ne bri fetc'ahe ja yá thandi ya ja'i nsinque bi t'angahe 'nara nt'ani, ne bi jotcaguihe ja ra fadi. Ha nubya go ne da hyegaguihe nsinque to da badi. Hinda za. Duá es'e'u pa da pøngaguihe de guecua.

³⁸ Nu'bú ya polecia bi ma bá xipa njab_u ya nda. Nu'bú nu'ú bi ntsu nu mi badi gue myá me Nroma ne mi o ja yá 'ye ra dangá nda Nroma.

³⁹ Hangué nu'ú bi ma bá apa ra pumbate ra cu Pablo ne ra cu Sila, bi pøni de ra fadi ne bi bantebi da bøni'u de ja ra hnini.

⁴⁰ Ha nu mi bønga fadi'u bi ma ja rá ngu ra nju Lidia. Ne bá hu'mba yá mai ya cu. Nep_u bi ma'u.

17

Ya me Tesalonica bi ñants'i'u

¹ Ra cu Pablo ne ra cu Sila bi ma bi 'ranga ja ra hnini Anfipoli ne ja ra hnini

Apolonia, ne de guehni bi zønga asta ja ra hnini Tesalonica. Ne ja mi jani 'nará nija ya xodyo.

² Y nuni ra nija'a nú'a ra pa dega tsaya ra cu Pablo ngu xi mrá nzai bi ma bi yut'ini hñu semana dega tat'a hñato pa mi ntsanoyau ya xodyo.

³ Mi he'ta ra Maça T'ofu ne mi xipabi'u hanja mi pε'tsi da sufri ra Cristo nú'a rá 'mehni Ajuá, ne da du ne da yopa nte. Ne mi embabi:

—Nuna ra Jesu dí xi'ah_u go guehna ra Cristo bá pehna Ajuá pa da nda.

⁴ Ne 'ra de ya xodyo bi gamfri ne bi munts'ui ra cu Pablo ne ra cu Sila. Nehe bi gamfri ndunthi ya me Grecia nú'u mri xøcambeni Ajuá, ne ndunthi ya 'bεhñá nú'u xi myá fadi de ra hnini.

⁵ Hangué xi bi bø yá cuε ya xodyo nú'u himyá gamfri, ne bá munts'a 'raya ts'oja'i mbi 'yo dega dahñei ja ra hnini pa bi 'y_u'ti ne bi japi da ñants'i maxøgue ra hnini. Nep_u bi ma'u ja rá ngu ra cu Jasón pa xa gucjmhah_u ra cu Pablo ne ra cu Sila pa xa 'yent'ua ja yá 'ye ya ja'i.

⁶ Pe nu'ú mi jo'oni, hangué go bri j_uca ra cu Jasón co ma'ra ya cu, bi ts'ixa ja ya nda de ra hnini, ne mi mafi nts'edi ya ja'i mi ena:

—Nú'u ya 'ñøhø to'o xa ts'oca gatho ra ximhai co yá ts'ont'udi ya xa zøcj_uua nehe.

⁷ Nuna Jasón go guehni xa umba nsequi ja rá ngu. Gathoy_u hingui øta ma ndah_u Nroma ngue'a nuyú ma gue 'b_u ma'na ra nda, ne nú'a ra nda'a rá thuhu ra Jesu, 'na.

⁸ Y nu mi 'yø njab_u ya ja'i ne ya nda de ra hnini, xi bi bø yá cuε gatho ne mri ñahnitho'u.

⁹ Pe ra cu Jasón ne nú'u to'o mri 'ñoui bi 'yadi'u 'nara fiansa pa bi thegui.

Ra Pablo ne ra Sila bi 'ñoja ra hnini Berea

¹⁰ Ne ngu bi nxuui ya cu bi mehna ra cu Pablo ne ra cu Sila pa bi ma ja ra hnini Berea. Ne nu mi zøni de guehni bi yut'a ja yá nija ya xodyo.

¹¹ Y nuya xodyo de guehni Berea xi myá hoja'i'u, hingue ngu ya me Tesalonica. Co ndunthi ra paha bi gamfri'u rá noya Ajuá, ne hyastho mi hongá ja ra Maça T'ofu pa da badi ua gue xi majuani nú'a mi mañ'u.

12 Hangue ringue'a ndunthi de gue'u bi gamfri, ne 'raya me Grecia bi gamfri nehe, nehe ndunthi nú'u to'o xi myá fadi ngu ya 'behña ngu ya 'ñøhø, gatho bi gamfri'u.

13 Pe nu mi 'yøde ya xodyo me Tesalonica gue ra cu Pablo mi m̄anga rá noya Ajuá de guehni Berea, bi ma de guehni'u pa bá u'ta ya ja'i.

14 Pe nuya cu de guehni Berea bi dama zixa ra cu Pablo pa bi ma ja ra ndehe. Pe ra cu Sila ne ra cu Timoteo ja bi gohnitho'u Berea.

15 Ha nú'u to'o bi zixa ra cu Pablo bi m̄eui asta ja ra hnini Atena. Nepu nu'ú bá pengui bá h̄a ra noya nú'a bá xipa ra cu Pablo gue da xipa ra cu Sila ne ra cu Timoteo da ma 'bestho pa ja dí nth̄eui.

Ra apostol Pablo bi 'ño ja ra hnini Atena

16 Ha nu de mi 'buhni Atena ra cu Pablo mi t̄o'ma ra cu Sila ne ra cu Timoteo, xi mi tu rá m̄ai ngue'a bi hyandi xi mi ja ndunthi ya c'oi nú'u mi nsunda ya ja'i de guehni.

17 Hangue bi zofo ya xodyo ja yá nija, ne nú'u ma'ra mi xøcambeni Ajuá de guehni. Ne hyastho mi 'yoni ja ra tai mi zofo ya ja'i.

18 Ne bi ntsanoyau 'raya 'ñøhø de guehni mri nxadi nú'a mi utuabi ya ja'i nú'u mi t'embi ya epicureo, ne ma'ra mri nxadi de ya estoico. Ne 'ra de gue'u mi ena:

—¿Te xicju 'bu nuna 'ñøhø xi ña ndunthi?

Ha nu ma'ra mi ena:

—'Matho m̄amba rá noya ma'ra ya zidada.

Nu'ú bi m̄anga njabu ngue'a ra cu Pablo xqui xipabi'u de ra Zidada Jesu, ne xqui xipabi gue xqui yopa nte de ra du.

19 Nepu de guehni bi zixa ra cu Pablo ja 'nara zi loma rá thuhu Areópago, ngue'a mri nzai ja da munts'ini gatho ya ja'i pa da nxahni'u 'na ngu ma'na, ne bi t'ambabi:

—¿Ha da za gui 'ñutcaguihe nuna ra 'ra'yo nt'utuate guí udi?

20 Ngue'a guí xicaguihe ya 'ra'yo noya hinstá øhe, hangue dí ne ga pahe te rí b̄onga nuya noya guí m̄a.

21 Bi m̄anga njabu'u ngue'a gatho ya me Atena ne ya nzøhø gá ja'i mi 'bui de guehni mri nzai mri munts'i hønse pa da 'yøde ne da m̄a de nú'u ya 'ra'yo noya xqui 'yøde.

22 Hangue ra cu Pablo bi 'mai madetho de gue'u nuni ja ra Areópago ne bi 'ñena:

—Nú'ahu gyá me Atenahu, dí handi gue nu'ahá xi grí xøcambeni'u gatho nú'u ri zidadah.

23 Ngue'a de dá thogui de guehni ja ri nijahu habu guí xøcambeni ri zidadah, dá handa 'nara ata habu nt'ofu ne ena: “Nuna ata ja guecua di xøcambeni nú'a ra ajuá hinhya'm̄a xa fadi”, njabu ena. Y nú'a Ajuá hinhya'm̄a xcá pah, go gue'a dí xi'ahabya.

24 Nú'a Ajuá to'o bi hyoca ra ximhai ne gatho nú'a jaua, go gue'a ra Nda de mahets'i ne de ra ximhai. Nu'á hingui 'bu ja ya nija nú'u xa hyoca ya ja'i.

25 Ne nixi hingui ø'tua ra 'bedi nú'a ø'ta ya ja'i pa gue'a, ngue'a go gues'e'a ri 'racju ra te ne ra ndahi pa ga j̄anshu, ne gatho ya t'øt'e nú'u dí hoñhu.

26 Ne 'nadra ji bi hyoca gatho ya ja'i nú'u 'bui haburaza nuua ja ra ximhai. Ne nu'á go bi m̄a hangu ya j̄eya da nte'u ne habu da 'm̄a'u.

27 Ajuá njabu bi hyogaguihu pa ga hoñhu'a pa xahma ga tsudihu, masque nu'á hingui 'bui yabu de guecju.

28 Ngue'a por gue'a dí 'buhu ne dí 'ñanihu, nja ngu 'rari 'yofohu bi 'yofo njaua bi 'ñena: “Xi majuani nujá go yá batsiguihu Ajuá”, njabu bi 'ñena.

29 Hangue nu'bu yá batsiguihu Ajuá, hinda za ga eñhu gue Ajuá 'nara c'oi dega oro o dega t'axi o dega do nú'a xa hyoca ya ja'i ngu nú'a beni hanja da hyocse'u.

30 Ajuá mi hopi da thoguitho nú'a xqui 'yøt'a ya ja'i maya'bu ngue'a hinte myá fadi, pe nubyá ri manda gue da ñobri gatho ya ja'i.

31 Ngue'a Ajuá xa hñuxa 'nara pa, ne nú'a ra pa'a ma da hñam̄ba nguenda gatho ya ja'i de ra ximhai co 'nara hoga ts'utbi. Y nú'a to'o bi hñuts'i pa da hñanga nguenda go gue'a ra Zidada Jesucristo. Ne ngu 'nara nt'udi de gue'a, Ajuá bi japi bi yopa nte de ra du.

32 Y nu mi 'yøde'u gue ra Zidada Jesu xqui yopa nte de ra du, 'ra mi 'ñant'utho, ha nu ma'ra mi ena:

—Ma'na xá hño ma'na ra pa gui xicje nú'a guí m̄a.

33 Nepu ra cu Pablo bi 'uegue de gue'u.

34 Pe 'ra de gue'u bi gamfri ne bi deni'a. Ne 'na de gue'u mrá thuhu ra Nisio, mi

gue'a 'na de nuya nda mri munts'ini ja ra Areópago. Nehe 'nara 'behña mrá thuhu ra Damari bi gamfri rá noya Ajuá, co ma'ra ya mengu de guehni.

18

Ra apostol Pablo bi zofo ya me Corinto

¹ Nepu de gue'a ra cu Pablo bi bõni de guehni Atena pa bi ma ja ra hnini Corinto.

² Ne ja bi nthuini 'nara cu mrá xodyo mrá thuhu ra Aquila, mrá me Ponto ne ja xqui 'ñehe de ra hai Italia, ne mri 'ñoui rá 'behña mrá thuhu ra Priscila. Nú'á xqui bõni de ra hnini Nroma gue'a ra nda Claudio bi manda da juui de guehni gatho ya xodyo.

³ Ra cu Pablo bi ma bá 'buhui ra cu Aquila co rá 'behña gue'a mi 'nada yá 'befi'á, mi hoca ya carpa dega dutu.

⁴ Ne cada ra pa dega tsaya ra cu Pablo mi pa ja yá nija ya xodyo pa mi ñaui'á, nehe mi ñaui nú'á himyá xodyo, y mi zofo'á de rá noya Ajuá.

⁵ Ne nu mi zohø ra cu Sila ne ra cu Timoteo xqui 'ñehe'á de ra hai Macedonia, bi zuhni'á ra cu Pablo mi ja ndunthi ra 'befi gue'a hyastho mi zofo ya xodyo mi xipabi gue ra Jesu go gue'a ra Cristo nú'á xqui mehna Ajuá pa da nda.

⁶ Pe nuya xodyo bi nø'tuabi ne bi zani. Nu'bá ra cu Pablo bi hñaca rá pat'i ne bi huat'i, gue'a 'nara seña gue mi ma da 'uegue de gue'á ne hinda ma da dadi de yá ts'oqui, ne bi 'ñembabi:

—Nu'á gu go ma gui thadischa de ri duha, gue'a nuga ya hinte dí thadi de gue'á. Desde nubya ma ga zofo nú'á hingyá xodyo.

⁷ De guehni ra cu Pablo bi 'uegue de gue'á ne bi ma ja rá ngu 'nara 'ñohø mrá thuhu ra Justo mi 'ba gueta yá nija ya xodyo, ne nu'á mi xocambeni Ajuá.

⁸ Nepu 'nara 'ñohø mrá thuhu ra Crispo mrá nda de yá nija ya xodyo bi gamfri ra Zidada Jesu con gatho ya mengu rá ngu. Ne ndunthi ya me Corinto bi 'yøtua rá noya Ajuá mi mangan ra cu Pablo, bi gamfri'á ne bi nxistehe.

⁹ Nepu 'nara xuui ra Zidada Jesu bi zofo ra cu Pablo ngu dega t'i ne bi 'ñembabi:

—Oguí tsu, sigui gui manga ra maça noya, oguí tsaya gui ña.

¹⁰ Ngue'a nuga dí 'bui con gue'e, y hinda za to da 'yø't'a ra nts'o'mui. Ngue'a ja nuna hnini'á 'bui ndunthi ya ja'i go ma meti, y nú'á ma da gamfrigui.

¹¹ Hangue ra cu Pablo bi gohni 'na njeya made nuni ja ra hnini Corinto. Ne nzantho mi zofo ya ja'i de rá noya Ajuá de guehni.

¹² Pe de nú'á ya pa mrá nda ra Galio nuni ja ra hai Acaya, ya xodyo bi 'ñu'ti pa da gu ra cu Pablo, ne bi zix'á ja ra ts'utbi.

¹³ Ne bi 'ñembabi ra nda:

—Nuna 'ñohøna 'ta ya ja'i pa hinda nsunda Ajuá ngu manga rá ley ra Moise.

¹⁴ Ra cu Pablo mi ma da dahmaha, pe ra nda Galio bi 'ñemba ya xodyo:

—'Bu di jahma te xa 'yø't'áhu nuna ra 'ñohø, o xa 'yø't'a 'nara ts'ocate nuua ja ra hnini, nu'bá ha, da za ga ø't'a nú'á guí mañha.

¹⁵ Pe nú'á guí mañha hønse dega noya ne de ri leyha, go da nuha te gui 'yøthá. Nuga hinte dí 'ñent'i con guehna.

¹⁶ Nepu bi japi da bõn'á de guehni ja ra ts'utbi.

¹⁷ Nu'bá gatho nú'á himyá xodyo mi 'buhni bi mihi ra Soste nú'á mrá nda de yá nija ya xodyo de nura hnini'á, ne ja bi hna'mbabini nts'edi ja rá thandi ra nda Galio, pe nu'á nixi bi 'yø't'a ncaso, y nixi hinte bi ma.

Ra apostol Pablo bi menga pa Antioquia, ne ya rá hñu'qui bi madi bi ño bi mamba rá noya Ajuá

¹⁸ Ha nura cu Pablo bi gohi ndunthi ya pa de guehni. Nepu de gue'a bi 'ñedi gatho ya cu, ne bi meui ra cu Aquila co ra nju Priscila pa bi ma ja ra hai Siria. Ne de má 'ñu bi 'ranga ja 'nara zi t'aca hnini rá thuhu Cencrea. Ne ante da gu ra motsa'á pa da 'raxa ja ra ndehe, 'met'o ra cu Pablo bi 'ñaxa gatho rá sta pa bi 'yø't'a ra hñá'ti ngu nú'á xqui ma.

¹⁹ Y nu mi zonga Efeso ra cu Pablo ja bi zoguini ra nju Priscila co ra cu Aquila, y nu'á bi ma ja yá nija yá mixodyoui pa bá ñaui'á.

²⁰ Y nu'á bi bantebi ra cu Pablo da gohi 'raya pa, pe nu'á himbi ne.

21 Hangue bi 'ñehui'ʉ ne bi 'ñembabi:

—Dí pe'tsi te grá 'bʉ Jerusale pa ga øt'a ra ngo nú'a ya ma da dat'i, pe ma ga penga ma'na'qui pa ga c'a'ts'a'ihʉ 'bʉ Ajuá go rá paha.

Ne bi bøni de guehni Efeso, ne bi gʉ ra motsa pa bi 'raxa ja ra ndehe pa bi ma Cesarea.

22 Nu mi zøni de guehni bi thogui 'bestho pa bi ma Jerusale. Ne nu mi uadi bi zengua gatho ya cu de guehni, bi thogui pa bi ma Antioquía.

23 Nepʉ de ya xqui 'mʉhni 'raya pa, bi bøni ma'na'qui pa bi ma gatho ja ya hnini de ra hai Galacia ne de Frigia pa da nu te gra ma rá 'bɛfi Ajuá, ne mi xipi da zedi yá jamfri gatho ya gamfri nú'ʉ mbi 'bʉhni.

Ra Apolo bi mamba rá noya Ajuá nuni Efeso

24 Nú'ʉ ya pa'ʉ bi zønga Efeso 'nara xodyo mrá thuhu ra Apolo mrá mengu ja ra hnini Alejandría. Xi mi paði da ñá xá hño, ne mi paði xá hño gatho nú'a mǎnga ra Ndaxjua T'ofu.

25 Nu'á xqui t'utuabi rá noya ra Zidada Jesu desde bi gamfri'a, ne xi mrá ehya mi udi xá hño de nú'a mi paði de ra Zidada Jesu, masque hønse mi paði de rá sistehe ra Xuua.

26 Ne bi mʉdi bi zofo ya xodyo ja yá nija'ʉ, ne himi tsu. Nepʉ mi 'yøde ra nju Priscila ne ra cu Aquila, bi zixa 'nambʉ pa bi 'ñutuabi ma'na xá hño de rá noya Ajuá.

27 Nepʉ nu'á 'mɛfa mi ne da ma Acaya, y ya cu de guehni Efeso bi xipabi gue xá hño da ma. Ne nu'á bi 'yopa 'nara hɛ'mi pa bi mɛmpa ya cu Acaya pa da t'umba ra hoga 'ñehe'a. Ne nu mi zønga Acaya, nu'á bi mats'i de guehni nú'ʉ xqui gamfribi rá noya Ajuá.

28 Ne xi mi ntsanoyau ya xodyo ja yá thandi gatho ya ja'i. Nu'á mi xipi ngu nú'a mǎnga ja ra Ndaxjua T'ofu gue ra Jesu go gue'a ra Cristo nú'a to'o bá pɛhna Ajuá pa da nda, ne go gue'a nú'a mi tø'mi'ʉ.

19

Ra apostol Pablo bi zofo ya me Efeso

1 Nura cu Apolo mi 'bʉhni Corinto, ha nura cu Pablo mbi 'yo ra 'ñu pa mri

ma Efeso, bi 'ranga ja 'raya t'øhø xi myá mboza, ne de gue'a bi zønga Efeso habʉ mi 'bʉi 'raya gamfri.

2 Nepʉ nu'á bi 'yambabi'ʉ ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gue gá hñañhʉ ra Mǎca Ndahi núbya gá camfrihʉ rá noya Ajuá?

Nu'á bi daði ne bi 'ñena:

—Hina, nixi stá øhe ua 'bʉ ra Mǎca Ndahi.

3 Hangue nura cu Pablo bi 'yambabi ne bi 'ñembabi:

—¿Te ma sistehe xcá hñañhʉ 'bʉ?

Ne nu'á bi daði ne bi 'ñena:

—Rá sistehe ra Xuua.

4 Ra cu Pablo bi 'ñembabi'ʉ:

—Nura Xuua mi xi'tsa ya ja'i ngue'a gue'a ngu 'nara seña gue nuya ja'i'ʉ ya xqui ñobri de yá ts'oqui. Pe bi xipabi'ʉ nehe gue mahyoni da gamfri nú'a mi ma da zøhø 'mɛfa de gue'a, go gue'a ra Jesu nú'a to'o ra Cristo nú'a bá pɛhna Ajuá pa da nda.

5 Ha nu mi 'yøde njabʉ bi nxistehe'ʉ de rá thuhu ra Zidada Jesu.

6 Nepʉ ra cu Pablo bi hñuxa yá 'yɛ ja gatho ya gamfri pa bi hñanga ra Mǎca Ndahi. Y nura ora'a bi ña'ʉ 'rama'na'ño ya hñaqi ne bi mañ'ʉ ngu nú'a xqui xipabi Ajuá da mǎ.

7 Ngu mi 'rɛt'amayoho por gatho nú'ʉ xqui hñanga ra Mǎca Ndahi.

8 Ngu hñu nzañá ra cu Pablo bi ma ja yá nija ya xodyo habʉ mbi mamba rá noya Ajuá co ndunthi ra ts'edi. Nu'á mi ntsanoyau ya ja'i ne mi øt'a 'nara ts'edi pa da gamfri'ʉ nú'a mi xipabi hanja go ri manda Ajuá.

9 Pe 'ra de gue'ʉ xi xmá me yá coraso hangue himbi ne bi gamfri, hønse mi tsanba rá noya Ajuá ja yá thandi ya ja'i. Hangue nura cu Pablo bi 'uegue de gue'ʉ, ne bi zixa nú'ʉ xqui gamfri ja 'nara scuela, ne nura xahnate mi 'bʉhni rá thuhu ra Tiranno. Y ja guehni ra cu Pablo mbi mamba rá noya Ajuá hyastho.

10 Njabʉ bi 'yøt'a yo njeya pa bi 'yødebi rá noya ra Zidada Jesu gatho nú'ʉ mi 'bʉ ja ra hai Asia, ya xodyo ne nú'ʉ himyá xodyo.

11 Y Ajuá bi umba ra ts'edi ra cu Pablo pa bi 'yøt'a ya dǎnga nt'udi,

12 asta mi tha'tsua yá nthu'tañaxu ne ma'ra yá dutu nuya da'thi pa mi thani'a ne mi yopa tha'tsuabi ya da'thi y nu'á mi ñani,

y nu'ᵐa tó'o mi pɛ'tsa ya ts'ondahi nu'ᵐa mi pøni de gue'ᵐa.

13 Pe nu 'raya xodyo myá 'ñete mi 'yo'ᵐa mi japa ya ts'ondahi da bøni de ja ya ja'i, nepᵐa nu'ᵐa bi beni gue da zapi da 'yɛnga ya ts'ondahi de rá thuhu ra Zidada Jesu nehe ngu mi øt'a ra cu Pablo. Ne mi embabi ya ts'ondahi:

—Dí xi'a'ihē gui pøni de rá thuhu ra Jesu nú'a mąnga ra Pablo.

14 Guehna bi 'yøt'a nú'ᵐa yoto yá t'ᵐa ra Seva nú'a 'namrá nda gá macja gá xodyo.

15 Pe nu mi 'yøt'ua njaua 'nara ts'ondahi, nu'ᵐa bi dadi ne bi 'ñemba nú'ᵐa ya 'ñøhø:

—Nuga dí paça to'o ra Jesu, ne dí paça to'o ra Pablo, xi nu'ahᵐa, ¿to'o'ihᵐa?

16 Ha nú'a ra 'ñøhø to'o mi pɛ'tsa ra ts'ondahi bi ma bá ja nú'ᵐa ya 'ñete co rá ts'edi ra ts'ondahi ne xi bi na'mbi nts'edi. Ha nu'ᵐa bi nest'ihī bi bøni de guehni myá thelo ngue'a bi thamba gathō yá dutu, ne bi hñaxa ndunthi ya nts'eni.

17 Y gathō ya xodyo mi 'buhni Efeso ne nú'ᵐa himyá xodyo bi 'yøde'ᵐa nú'a xqui nja, nu'bú nu'ᵐa xi bi ntsu. Ne ma'na xi mri t'e'tsua rá nsu rá thuhu ra Zidada Jesu.

18 Ne ndunthi de nú'ᵐa xqui gamfri mi pa mri njuani de yá ts'oqui.

19 Y ndunthi ya 'ñete bi hñaxa yá t'ofō pa bi tsat'a ja yá thandi ya ja'i, ha nuya libro'ᵐa nu mi t'øt'a ra uenda, mri muui ngu made nthebe 'mo ya t'axaboja.

20 Njabᵐa ma'na mri ntąnga rá noya Ajuá co ndunthi ra ts'edi.

21 Nepᵐa de gue'a ra cu Pablo bi hñuts'i gue da ma da c'a'tsa ya cu asta ja ra hai Macedonia ne Acaya, nepᵐa rí 'ñehe Jerusale, nepᵐa de guehni mahyoni rí ma Nroma.

22 Hanguē bi mehna yohō yá mfats'i da 'mɛt'o pa rí ma Macedonia, bi mehna ra cu Timoteo ne ra cu Erasto. Ha nura cu Pablo bi gohnitho ma'ra ya pa de guehni ja ra hai Asia.

Ya me Efeso bi ñunts'i'ᵐa

23 Nú'ᵐa ya pa'ᵐa bi ñunts'a gathō ya me Efeso ngue'a bi zønini rá noya Ajuá.

24 Mi 'buhni 'nara 'ñøhø mrá thuhu ra Demetrio. Nura 'befi mi pađi'a mi pøe ya boja dega t'axi. Ne mi 'bᵐa yá mfats'i mi hoca ya c'oi de 'nara zinąnā rá thuhu Diana

pa mi papa ya ja'i. Y xi mi taħa ndunthi ra boja.

25 Nepᵐa 'nara pa ra Demetrio bi munts'a gathō nú'ᵐa yá mfats'i ne ma'ra nú'ᵐa to'o mi hoca ya c'oi nehe, ne bi 'ñembabi:

—Nu'ahú guí pađihᵐa gue co nuna 'befina stá taħa ndunthi ra boja, ne hinte stá 'bɛhᵐa.

26 Pe ngu xcá 'yøhᵐa ne xcá hyanthᵐa gue nura Pablo ri 'yo ne ma gue nú'ᵐa ya zidada nthoqui, hingyá zidada. Y njabᵐa xa hñacua ndunthi ya ja'i gue hinda nsunda ya zidada, hingue hønseua Efeso, nehe maxøgue gathō ma haihᵐa Asia.

27 Nuna guehna ma'na xá nts'obyana, ha go guehna ma 'befihᵐa dí hanthmaħana. Nubyá da ne ma ga 'bedihᵐa zai, asta ne ra nija de ma zinąnāhᵐa Diana nú'a xi rá nsunda, ma da 'mɛdi nú'a ra nsu pɛ'tsi. Ha ne gue numa zinąnāhᵐa Diana ri nsunda gathō ya ja'i de guecua ja ma haihᵐa Asia ne gathō maxøgue ra ximhai.

28 Nu mi 'yøde njabᵐa gathō nuyá mfats'i ne gathō nú'ᵐa ma'ra to'o mi hoca ya c'oi xi bi bø yá cu'e'ᵐa, ne mi mafi mi ena:

—¡Xi rá nsunda ma zinąnāhᵐa Diana!

29 Ne bi nja ngu ra mpumfri gathō ja ra hnini, ne bri mihi ra cu Gayo ne ra cu Aristarco myá me Macedonia nú'ᵐa xqui 'ñoui ra cu Pablo. Ne bri jat'i ne bri ts'its'i asta habᵐa mi øt'a yá hmunts'i.

30 Ha nura cu Pablo mi ne xa yat'ini pa xa zofo ya ja'i, pe nuya gamfri himbi hyopi bi yat'i.

31 Nehe 'raya nda de Asia nú'ᵐa mi ntsixui ra cu Pablo, bi mɛmpa ra noya gue hinda yat'a de guehni.

32 Nura ora'a xi mbi ja 'nara hmahni ja yá hmunts'i'ᵐa, 'rama'na'ño mi mañ'ᵐa, ngue'a gathō xi xqui mpumfri, ne xi ndunthi de gue'ᵐa nixi mi pađi hanja xqui munts'i.

33 Pe nu 'ra de gue'ᵐa bi xipabi ra Jandro hanja xqui munts'i. Nuya xodyo xqui umba ya nt'ent'i ra Jandro pa da 'mai da ña ja yá thandi ya ja'i. Nepᵐa nu'ᵐa bi 'ñutua ra seña ya ja'i co rá 'yɛ pa da go'ta yá ne. Nu'ᵐa mi ne da ñąnga yá mixodyoui nú'ᵐa xcrí ja.

34 Pe nu mi bađi ya ja'i gue mrá xodyo'a, nu'ᵐa bi mafi nts'edi ngu yo ora, ne mi ena:

—¡Xi rá nsunda ma zinąnāhᵐa Diana!

³⁵ Nepu 'nara nda de ra hnini bi go'tua yá ne ya ja'i ne bi 'ñembi:

—Nú'ahu gyá menguhua Efeso, haburaza xa fadi gue nuua ja ma hninihu xi drí suphu rá nija ma zinanahu Diana nú'a xá nsunda, y drí suphu rá c'oi nú'a bá cai de mahets'i bá pehna ma zidadahu ra Jupite.

³⁶ Guí pahue gue xa fadi haburaza, ogui tu ri muihu, ne ote guí othu 'bu hinxá beñhu xá hño 'met'o nú'a guí ne gui othu.

³⁷ Nuyhu ya 'ñohø xcuá tsihu hinte xa 'yø't'ahu, ha nixi xa ñama'ñu de ma zinanahu drí nsundahu.

³⁸ Y nura Demetrio ne nú'hu ma'ra to hoca ya c'oi, 'bu ja te da ñapabi, dá ñapabi ja ra ts'utbi, ne dá nhyanthuyi ja ra nzaya.

³⁹ Nu'bu ja ma'na te gui mañhu, da za gui maha ja ra ts'utbi gui mañhu ja ma hmunts'ihu ngu manga ra ley.

⁴⁰ Ngue'a pa guecju xá nts'uni. Da za da hñapcahu da t'ena gue xi dyá necatuhnihu por nuna ra ñants'i stá othuabya, ne hindí pahue te ga thadihu nu sta t'angahu.

⁴¹ Nepu mi manga njaua ra nda, bi 'ñehui ya ja'i ne bi ua ra hmunts'i.

20

Ra apostol Pablo bi 'ño ja ra hai Macedonia ne Grecia

¹ Ha nu mi uadi nú'a ra danga ñants'i xqui nja, ra cu Pablo bi zohna gathu ya cu pa bi umba 'nara ts'ofu. Nepu bi 'ñehui gathu co 'nara nthufi ne bi bõni de guehni bi gu ra 'ñu bi ma pa ja ra hai Macedonia.

² Ne bi yopa zõni habu gathu mi 'bu ya cu pa bi nupa yá mfeni, nepu bi ma pa Grecia.

³ Y nuni ja bi 'muhni hñu nzana. Ne 'mefa ya mi ma da gu ra motsa pa da 'raxa ja ra ndehe pa dí ma Siria, pe bi 'yøde gue ya xodyo xqui go 'nara cohi pa da 'yø'tua ra nts'o'mui, hangue nu'a bi beni gue ma'na xá hño da yopa 'ranga Macedonia.

⁴ Ne bi meui ra cu Sopate mrá me Berea, ne ra cu Aristarco ne ra cu Segundo nú'hu myá me Tesalonica, ne nura cu Gayo mrá me Derbe, ne nura cu Tiquico ne ra cu Trofimo myá me Asia, ne ra cu Timoteo. Mri 'ñoui ra cu Pablo bi zõnga Macedonia habu ndí 'buiga núga drá Luca.

⁵ Nú'hu ya cu'hu bi 'met'o pa ja ra hnini Ntroa ne ja bá tøbgaheni.

⁶ Nuje asta mi ua ra ngo de ra nts'ithuhme nsi rá nzoi, dá pøñhe de guehni Filipino, dá juhe ra motsa pa dá 'yohe ja ra ndehe cut'a ma pa pa dá tsøñhe Ntroa, ne ja dá ntheheni nú'hu ya cu xqui 'met'o, nepu ja dá 'buheni yoto ma pa.

Ra apostol Pablo bi zofo ya gamfri nuni ja ra hnini Ntroa

⁷ Y nú'a ndomingo bi munts'a gathu ya gamfri pa da zi ra Maca Nt'oxi. Y ra cu Pablo bi zofo'hu de rá noya Ajuu asta made ra xuui, ngue'a mi ma da bõni'a rá hyax'a 'bestho.

⁸ Y nu habu xqui munts'i'hu mrá tøngu y ja mi zõni ndunthi ya ñot'i.

⁹ Nepu 'nara zi ts'unt'hu mrá thuhu Eutico mi huhni ja 'nara ventana, xqui do'ma ra t'aha ngue'a ra cu Pablo xi bi ña ndunthi ya ora. Ne nu mi 'ñaha bi dagui desde rá hñu ra tøngu asta nja'ti. Y nu mri juts'i 'ñena ya xqui du.

¹⁰ Nu'bu ra cu Pablo bi gai ne bi 'yots'i ne bi hyufi nú'a ra zi ts'unt'hu. Ne bi 'ñembabi ya cu:

—Ogui tsuhu, hinxu du, tetho.

¹¹ Nepu nura cu Pablo bi yopa bõxa ma'na'qui habu xqui munts'i'hu. Ne bi hyeca ra thuhme pa bi zi'hu ra Maca Nt'oxi, ne bi sigui bi ñauí ya cu asta mi hyats'i, nepu bi ma.

¹² Y nu mi ts'ixa nú'a ra zi ts'unt'hu ya mi te xá hño, ne gathu ya cu bi hñu yá mui ne bi johya.

Ra apostol Pablo bi ma de guehni Ntroa pa rí zõnga Mileto

¹³ Nepu dá ncohe ga juhe ra motsa pa ga 'bet'ohé grá mahe ja ra hnini Asón pa ja grá ntheheni ra cu Pablo ngu nú'a stí mañhe, ngue'a nu'a bi beni da ma 'ñoua.

¹⁴ Nepu de guehni Asón dá nthehé, nepu nu'a bi gu ra motsa habu ndí ohe pa dá mahe mahyegui ja ra hnini Mitilene.

¹⁵ Ne de guehni rá hyax'a dá pøñhe pa dá tsøñhe gueta ja ra hnini Quío. Y rá yopa dá tsøñhe ja 'nara danga hnini rá thuhu Samo nú'a ja ja rá hyo ra ndehe. Nepu ma dá coheni ja ra hnini Trogilio. Ne rá hñupa dá tsøñhe asta ja ra hnini Mileto.

16 Ra cu Pablo himbi hyodi ja ra hnini Efeso ngue'a himbi ne bi 'm_u ndunthi ya pa ja ra hai Asia. Nu'á bi dáma nxøni pa da zøni 'nitho ja ra hnini Jerusale, pa sta dat'a ra ngo Pentecoste ya di 'b_uhni'a 'b_u da za.

Ra apostol Pablo bi zofo ya nda de ra nija nuni Efeso

17 Ne de ya mi 'b_uhni Mileto ra cu Pablo bi m_umpa ra noya ya nda de ra nija de guehni Efeso gue mi tøm_i nuni Mileto.

18 Ne nu'á bá ehe hab_u mi 'b_u ra cu Pablo, y nu'á bi 'ñembabi'á:

—Nu'ah_u guí pah_u xá hño tengu ma 'm_ui con gue'ah_u desde dá tsøhø de guecua ja ra hai Asia.

19 Stá p_epabi ma zi Hmuh_u con gatho ra hñoja'i, ne ndunthi ya 'mi'qui xa du ma m_ui asta stá nzoni co nú'á ya nts'o'm_ui xa 'yøtca ya xodyo asta mi ne da hyogagui'á.

20 Masqué, pe nuga hindá tsaya dá xi'ah_u nú'a ra hño mri 'ñep'ah_u. Ne xi dá u't'a'ih_u ja ri hmunts'ih_u ne ja ri nguh_u.

21 Ne dá zo'a'ih_u nú'ah_u gyá xodyoh_u ne nú'ah_u hingyá xodyoh_u pa gui ñobrih_u de ri ts'oquih_u ja rá thandi Ajuá, ne gui camfrih_u ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

22 Nubyá ra M_aca Nda_hi tsixcagui grá ma Jerusale, pe nixi dí pa_di te ma grá thogui de guehni.

23 Høns_e dí pa_di gue ja gatho nuya hnini hab_u drá ma, xicagui ra M_aca Nda_hi gue bí tøbgagui ya fadi ne ndunthi ya ts'othogui.

24 Pe ni 'na de guehya hingui picagui, nixi tu ma m_ui, nixi ma te hindí tsu ga 'bedi ngue'a hinte di muui, qué go ga juata ra 'b_efi xa 'racagui ma zi Hmu ra Jesu, y nura 'b_efi'a gue'a ga m_anga ra hoga noya de rá d_anga hm_ate Ajuá.

25 Ha nubyá dí pa_di xá hño gue nú'ah_u stá xi'ah_u hanja ri manda Ajuá, ya hingui ma gui yopa hyandgah_u ma'na'qui.

26 Nubyá dí ne ga xi'ah_u gue nuga ya hinte dí th_adi de gue'ah_u.

27 Ngue'a nuga ya stá xi'ah_u gatho nú'a xa 'ñutcagui Ajuá de nú'a beni'a, ne hinte stá cøñ'ah_u.

28 Hangu_e nu'a dí xi'ah_ubya, nsus_eh_u, ne suh_u gatho nú'á ya gamfri xa 'y_ent'a'ih_u ja ri 'y_eh_u ra M_aca Nda_hi nú'a xa hñux'ah_u pa

gui suph_u rá nija ra Zidada nú'a xa dai co rá m_aca ji.

29 Nuga dí pa_di xá hño gue de xcrá ma de guecua ma da 'ñep_u 'raya ts'oja'i nú'á to'o da ne da huata gatho ya gamfri de ra nija, nja ngu 'nara miñ'o hinda pumba ni 'nara d_eti.

30 Ne ma da 'm_ump_u 'ra de gue'as_eh_u ma da xi'ah_u ya nt'udi nú'á hingo maju_ani pa da 'ueca ya gamfri da zits'i.

31 Hangu_e xi da nsuh_u, ne beñ_u gue nuga stá zo'ah_u hñu nj_eya ma pa ra xuui, ne asta stá zont'a'ih_u cada 'na de gue'ah_u.

32 Nubyá zi cuh_u, ra Zidada da max'ah_u, ne da te't'a ri jamfrih_u co rá m_aca noya'a, ne da 'ra'ah_u gatho nú'a xa ñ_a'tuabi da umbi gatho nú'á to'o yá meti'a.

33 Nuga hinto stá apa ra boja pa guecs_ehe, nixi hinto stá api te ga he.

34 Ngue'a nuga ngu xcá pas_eh_u stá m_pe_fi co ma 'y_e pa stá ts_udi nú'a dí honi pa gueque ne pa nú'á ndr_i 'ño'be.

35 Nz_antho stá u't'ah_u gui 'yøth_u ngu stá øt'e, gui m_pe_hu pa gui faxh_u nú'á to'o othobi, ne gui bembabih_u nú'a bi m_anga ra Zidada Jesu ne bi 'ñena: “Ma'na nj_api nú'a to'o ri uni que nú'a to'o h_ani.”

36 Nep_u mi uadi bi m_anga njab_u ra cu Pablo, bi ndandiñ_ahmu gatho ya cu, ne bi 'yapabi Ajuá mahy_egui.

37 Nep_u gatho ya cu bi nzoni ne bi hy_afi ra cu Pablo ne bi z_a'tsua rá hmi,

38 ngue'a xi mi tu yá m_ui co nú'á ya noya xqui mañ'a gue ya himi ma da yopa hyandi ma'na'qui. Nep_u bi ma bá eni'á ja ra motsa pa bi nets'i ne bi ma.

21

Bi ma Jerusale ra apostol Pablo

1 Dá 'ueguehe de ya cu dá mahe co ra motsa manjuantho asta ja 'nara zi x_eca hai rá thuhu Cos bí o madetho ra ndehe. Nep_u rá hyax'a dá thohe ja ma'na ra hai rá thuhu Roda bí o madetho ra ndehe nehe. Ne de guehni dí mahe ja 'nara hnini rá thuhu Patara bí ja ja rá hyo ra ndehe.

2 Nep_u de guehni Patara dá ts_uhe 'nara motsa mri ma pa Finicia dá mahe con gue'a.

³ Ha nu de ndí pahe ja ra ndehe dá hanthe ra hai Chipre mi ja lado ngaha, ne dá siguihe asta dá tsøñhe Siria, ngue'a nú'a ra motsa ndrí 'ñöhe mi ma da zogui nú'a mri ndude ja ra hnini Tiro nú'a bí ja ja rá hyo ra ndehe, ja dá caheni.

⁴ Ne ma dá tsuheni ya gamfri, ne dá 'buheni yoto ma pa con gue'u. Ha nu'ú bi xipa ra cu Pablo gue hinda ma pa Jerusale ngue'a ra Maca Ndahi xqui xipi'u te ma da thoguini.

⁵ Pe nu mi uadi nú'u yoto ma pa, dá mahe con gatho ya gamfri, ya 'bɛhña ne ya bɔtsi, dá pøñhe de ra hnini pa bi nexcahe ja ra motsa, ne dá ndandiñahmuhe gatho ja ra ñanthe pa dá apabihe Ajuá.

⁶ Nepu dá edihe ya cu dá nhyafihe 'na ngu 'na, ne dá pøxhe ja ra motsa dá mahe. Ha nu'ú bi menga ja yá ngu.

⁷ De guehni Tiro dí mahe ja ra hnini Tolemaida. Ja dá zenguaheni ya cu, y dá 'buheni 'na pa con gue'u.

⁸ Nepu rá hyax'a dá thohe pa dí mahe ja ra hnini Cesarea. Y ja mi 'buhni ra cu Lipe nú'a mi mamba rá noya Ajuá ne mi 'na de gue nú'u yoto ya nda de ra nija, hangue ja dá ma dá oxheni ja rá ngu.

⁹ Nú'a ra cu Lipe mi pe'tsa goho yá t'ixu, y nu'ú hinxqui nthati, y mi ña co rá ts'edi ra Maca Ndahi.

¹⁰ Ne dá 'buheni 'raya pa, ne bi zøhø 'nará 'mehni Ajuá mrá thuhu ra Agabo xqui 'ñehe de Judea.

¹¹ Bá ehe pa e da c'ascahe, ne bi hñamba rá ngut'i ra cu Pablo, nepu con gue'a bi du'tase yá ua ne yá 'ye, ne bi 'ñena njaua:

—Rá Maca Ndahi Ajuá ena gue ya xodyo de guehni Jerusale ma da du'ta njaua nú'a to'o rá meti nuna ngut'ina, ne da 'yent'ua ja yá 'ye ya ja'i nú'u hingyá xodyo.

¹² Nu ndá øhe njabu nuje ne ya cu de guehni Cesarea dá bantebihe ra cu Pablo gue hinda ma Jerusale.

¹³ Nepu nura cu Pablo bi dadi ne bi 'ñena:

—¿Pa te guí zoñhu? Høñse guí jacju da du ma mui nehe. Nuga ya dí 'bui pa da thogagui de guehni Jerusale po rá thuhu ma zi Hmu Jesu, y hingue høñse pa dra thu'tcagui.

¹⁴ Pe himbi za dá hacuahe ra cu Pablo pa da ma de guehni, ne ya hinte dá mañhe, høñse dá embabihe:

—Nu'bú dá t'øt'a ngu nú'a rá paha ma zi Hmuh.

¹⁵ Ne de gue'a dá høñocje dá mahe pa Jerusale.

¹⁶ Ne bi dengage 'raya cu de guehni Cesarea, y 'na de gue'u mrá thuhu ra Nasó mrá me Chipre, ya mi pe'tsa ndunthi ya jeya xqui gamfri ra Zidada Jesu. Y mi ja rá ngu nuni Jerusale hangue bi zixcahe pa duá 'buheni con gue'a.

Ra apostol Pablo bi c'a'tsa ra apostol Cobo

¹⁷ Y nu ndá tsøñhe Jerusale ya cu de guehni bi 'racje 'nara hoga 'ñehe.

¹⁸ Ha nurá hyax'a ra cu Pablo bi ma con guecje pa dá c'a'tshe ra cu Cobo, ne ja mi 'buhni gatho ma'ra ya danga cu de ra nija.

¹⁹ Nura cu Pablo bi zengua'u, ne bi metuabi gatho nú'a xqui 'yøt'e co rá ts'edi Ajuá pa bi gamfri nú'u ya ja'i hingyá xodyo.

²⁰ Y nu mi 'yøde njabu'u, bi xøcambeni Ajuá, ne bi 'ñemba ra cu Pablo:

—Nde'bu zi cu, pe ya guí padi gue ya 'motho de ma mixodyohu ya xa gamfri ra Zidada Jesu, pe nu'ú mā gue mahyoni da t'øt'e ngu nú'a manganá rá ley ra Moise.

²¹ Ne xa sipabi'u gue nú'i guí utuabi nú'u ma'ra ma mixodyohu bí 'bu ja ma'ra ya hai gue hinda 'yøt'a ngu nú'a manganá rá ley ra Moise. Nehe nu'ú ena gue xcá xipabi'u gue hinda hø'u'tsua nú'a ra seña yá bɔtsi, ne hinda 'yøt'a ngu nú'u ma nzaihu.

²² Xibya, ¿te ga øthu? Ngue'a nu sta badi ya ja'i gue guí 'bucua ma da munts'i gatho'u.

²³ Hangue ma'na xá hø 'yøt'a núna ma ga xi'ahe: De guecjua 'bucua goho ya cu mahyoni da 'yøt'a 'nara hø'a'ti bi ña'tuabi Ajuá.

²⁴ Tsits'i rí me ua nxuqui con guehyu ngu yá nzai ma mixodyohu, ne ju'tuabi yá gasto. Nepu nu'ú da za da 'ñaxi. Y njabu ha, da badi gatho ma mixodyohu gue hinga majuani nú'a xa sipabi'u gue go xcá manda njabu. Y njabu da badi'u gue ne'i guí øt'e ngu nú'a manganá rá ley ra Moise.

25 Pe nú'ᵐ ya gamfri hingyá xodyo, ya stá opabihe gue hinga mahyoni da 'yøt'e ngu ma nzaiᵐ, hønse gue nu'a mahyoni da 'yøt'e, hinda zi ra ngø nú'a xa hñá'tua ya c'oi, nixi yá ji ya mbo'oni, nixi nú'ᵐ ya mbo'oni xa hmi'tua yá 'yuga hinxá 'bømba yá ji, ne ni 'na de gue'ᵐ hinda hñuxui 'nara 'behñá nú'a hingue xi rá 'behñá.

Bri jᵐ nts'ahni ra apostol Pablo ja ra ndanija

26 Nu'bú rá hyax'a ra cu Pablo bi zixa nú'ᵐ goho ya cu pa dua nxuca mahyegui con gue'a ngu yá nzai ya xodyo. Ne 'mefa bi yut'a ja ra ndanija pa bi unga nt'øde ha'mᵐ da ua yá pa de ra nsuqui, ne ha'mᵐ da dat'a ra pa da unga yá hñá'ti nú'ᵐ ya cu'ᵐ.

27 Pe ya mi ma da uadi nú'ᵐ yoto ma pa de ra nsuqui, 'raya xodyo me Asia bi hyanda ra cu Pablo gue mi o mbo ra ndanija. Nepᵐ nu'ú bi 'yᵐ'ta ya ja'i pa bi japi bi ñants'i, nepᵐ bi gᵐ ra cu Pablo.

28 Ne nu'ú xi mi mafi mi ena:

—jNú'ahᵐ gyá me Israelᵐ, faxcaheua! Nuna guehna ra 'ñøhø 'yo haburaza ᵐ'ta ya ja'i da ñama'ñᵐ de ma hniniᵐ ne de ma leyᵐ ne de ma nijahᵐ. Ha nubyá xa cᵐ'ta 'raya me Grecia ja ma nijahᵐ, núyᵐ hindi 'ñepi da yut'i, y hønse ri ts'onga ma maça nijahᵐ.

29 Mi mąga njabᵐ'ᵐ ngue'a xqui hyandi'ᵐ ra cu Pablo ja ra hnini mri 'ñoui ra cu Trofimo ra me Efeso. Ha nu'ú mi hu yá mᵐi gue go gue'a xqui zixa ra cu Pablo ja ra nija.

30 Hangué gatho ra hnini bi njuts'i, ne gatho mri nest'ih'i'ᵐ haburaza mbrí 'ñehe. Nepᵐ bi gᵐ ra cu Pablo ne bi gut'i pa bi pøni de ra nija, ne 'bestho bi jot'a ya gosthi nija.

31 Ne nu'ú mi 'ramanu pa xa dama hyo. Pe bi 'yøde ra dąga ndá gá soldado gue gatho ra hnini de Jerusale xqui njuts'i.

32 Hangué nú'á bi munts'a gatho yá soldado ne ma'ra ya ndá gá soldado, ne bi ma hnest'ih'i pa habᵐ xqui munts'a ya ja'i. Nepᵐ ngu mi hyanda ya ja'i ra dąga ndá gá soldado bi zøni mi zi yá soldado, ra ora'a ya ya himbi sigui bi na'mba ra cu Pablo.

33 Hangué nura dąga ndá gá soldado bi gᵐ nts'ahni ra cu Pablo ne bi manda dra

that'i co yoho ya cadena, nepᵐ 'mefa bi 'ñani to'o mi gue'a ne te xqui 'yøt'e.

34 Nu'bú nuya ja'i xi mi thø ya hmafi ne 'rama'na'ño mi mañ'ᵐ, hangué njabᵐ himbi za bi badi ra dąga ndá gá soldado de nú'a xqui nja ngue'a mi mantho'ᵐ. Hangué ma'na xá hño bi manda da ts'ixa ra cu Pablo asta ja ra cuarte.

35 Ha nu mi zøni ja ra 'rendo de ra cuarte ya soldado bi ndudetho ra cu Pablo ngue'a xi mi ne da na'mbabi ya ja'i.

36 Ngue'a gatho ya ja'i mri 'befa mi mantho mi ena:

—jDá tho nura 'ñøhø'a!

Ra apostol Pablo bi ma de rá jamfri

37 Ne de mi ma da ja'ta mbo ra cuarte, ra cu Pablo bi 'ñemba ra dąga ndá gá soldado:

—¿Ha hingui 'raca nsequi ga ñá ts'ᵐ?

Ha nura dąga ndá gá soldado bi 'ñembabi:

—A, xi guí padi gui ñá dega griego.

38 Nu'bú hingo gue'a'i grá me Egipto nú'a to'o bi 'yøt'a 'nara tuhni ya pɛ'tsa ya pa, ne bi zixa ja ra mbonthi nú'ᵐ goho 'mo ya 'yøt'atuhni.

39 Nepᵐ nura cu Pablo bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Hina. Nugá drá xodyo, drá me Tarso nú'a ra dąga hnini de ra hai Cilicia. Ne dí bante'ibya gui 'raca nsequi ga zofo nuyᵐ ya ja'i 'bahni.

40 Nepᵐ nú'a ra dąga ndá gá soldado bi umba nsequi da ñá. Nu'bú ra cu Pablo bi 'mai ja ra 'rendo ne bi 'ñutua ra seña ya ja'i co rá 'yɛ pa da go'ta yá ne, ne ya hinto bi ñá. Ha nura cu Pablo bi ñá dega ebreo ne bi 'ñembabi'ᵐ:

22

1 —Nú'ahᵐ ma cu'ihᵐ guí 'bahabᵐ, ne nú'ahᵐ gyá ndahᵐ de ma nijahᵐ, 'yøᵐ núna ma ga xi'ahᵐ pa gui pahᵐ te rá 'bɛ nú'a stá øt'e.

2 Ha nu mi 'yøde'ᵐ gue ra cu Pablo bi ñaca ebreo ngu'ᵐ, ma'na xi bi go'ta yá ne, y nura cu Pablo bi 'ñena:

3 —Nuga drá xodyo nehe ngu'ahᵐ, ne duá 'bui ja ra hnini Tarso de ra hai Cilicia, pe ja stá te de guecua Jerusale. Ne stá nxadi ja rá hmanda nú'a ra xahnate rá thuhu ra

Gamalie. Y nú'á bi 'ñutcagui xá hño te rí bonga rá ley ndu ma dadah. Nzantho xi stá pɛpabi Ajuá con gatho ma mui, ngu nú'á guí øth nehe mapaya.

⁴ Nuga rá mudi ndrí utsa nú'á to'o mi camfri rá noya Ajuá, asta ndí ho nehe. Ne ndí tsixa dega nthu'ti ja ra fadi ya 'ñøhø ne ya 'behña.

⁵ Nura danga ndá gá macjá ne numa ndah de ma nijah da za da mąnga núbya gue nú'á bi 'raca nsequi co 'nara he'mi pa dá ha'tsuahmá nú'á ma mixodyoh de guehni Ndamasco pa da hñe'ti'á. Nuga ndrą mahmá pa guehni pa ma ga hongá nú'á xqui gamfri rá noya Ajuá pa ga tsi dega nthu'ti nuua Jerusale pa dra castiga.

Ra apostol Pablo mi pede de hanja bi gamfri

(Hch. 9:1-19; 26:12-18)

⁶ Pe de ndí ne ra 'ñu de ya ma ga tsonga Ndamasco ngu mi nde ma pa, ndá thamfri bi gobgatho 'nara ñot'i xqui 'ñe de mahets'i y asta mri huexqui nts'edi.

⁷ Nepu nuga dá tagui ne dá ø 'nara noya mi engagui: “Saulo, Saulo, ¿hanja guí hongui pa guí 'yøtca ra nts'o'mui?”

⁸ Nepu nuga dá ambabi njaua: “¿To'o'i, zi Hmu?” Nepu bi 'ñengagui: “Nuga go gueque drá Jesu drá me Nasare. Ha nu'i guí hongui pa guí 'yøtcagui ra nts'o'mui ngue'á guí honi pa guí 'yø'tua ra nts'o'mui nú'á to'o xa gamfrigui”, bi 'ñengagui.

⁹ Nehe nú'á ndrí 'ño'be bi hyanda nú'á ra ñot'i nehe, ne xi bi ntsu. Pe nu'á himbi 'yøde nú'á ra noya bi zocagui.

¹⁰ Ha nuga dá ambi nú'á to'o bi zoqui ne dá embabi: “Ma zi Hmu'i, ¿te mahyoni ga ø'tebya?” Ha nu'á bi 'ñengagui: “'Bai ne sigui ri 'ñu pa grí ma Ndamasco. Ne ja guehni ma da si'ani gatho nú'á mahyoni guí 'yøt'e.”

¹¹ Y co nú'á ra ñot'i'á bi jaqui dá ngoda 'bestho. Nepu nú'á ndrí 'ño'be go gue'á bi guncagui pa bi za dá tsonga Ndamasco.

¹² Ne de guehni ja mi 'buhni 'nara 'ñøhø rá thuhu ra Ananía, ne xi mi øt'a gatho nú'á mąnga ra ley, ne gatho nú'á ma mixodyoh mbi 'buhni Ndamasco mi ñá xá hño de gue'á.

¹³ Y nu'á bi ma bá c'ascagui, ne mi zøni bi 'ñengagui njaua: “Zi cu Saulo, hñanga ri thandi ma'na'qui.” Ne 'bestho ra ora'á bi za dá handa ra Ananía mi 'bahni.

¹⁴ Nepu nu'á bi 'ñengagui: “Ajuá nú'á mi xøcambeni ndu ma dadah go gue'á xqui huahn'a'i desde ra mudi pa guí patua rá paha'á, ne pa guí hyandua rá T'á'á nú'á to'o hingui tu ni 'nara ts'oqui, ne pa guí 'yøtua rá noya'á nu sta zo'a'i.

¹⁵ Ngue'á go nu'i ma guí damajuani ja gatho ya ja'i haburaza de nú'á xcá hyandi ne xcá 'yøde.

¹⁶ Xibya, ¿te rá 'be guí tø'mi? Nxøni maha guí nxistehe, ne 'yapabi ra Zidada da pun'a ri ts'oqui.”

Ra apostol Pablo bi mą hanja xqui 'behna da zofo ya ja'i hingyá xodyo

¹⁷ Nepu dá penga pa Jerusale ne dá cat'a ja ra ndanija pa dá apabi Ajuá, ne ja dá handini 'nara nt'udi ngu dega t'i.

¹⁸ Dá handa ra Zidada, ne bi 'ñengagui: “Nxøni dama pøni de guecua Jerusale, ngue'á nuya ja'i de guecua hinda ma da gamfri'i nú'á ma guí damajuani de gueque.”

¹⁹ Hangue nuga dá embabi: “Ma zi Hmu'i, nu'á padi xá hño gue nuga ndí cat'a mbo ja gatho ya nija, ne ndí tsixa fadi nú'á to'o mi camfri'i ne ndí tsuhni, ne ndí na'mbabi.

²⁰ Ne nu mi mfanga rá ji ri hoga mefi ra cu Teba nú'á mi damajuani de gue'e, nequi ndí 'bahni nehe, ne xi dá ho nú'á bi t'ø'tuabi'á. Ne go ndí supabi yá dutu nú'á ya hyote.”

²¹ Pe nura Zidada bi 'ñengagui: “Grí ma, ngue'á ma ga pen'a asta habu bí 'bu nú'á hingyá xodyo pa guí zofo'á.”

Ra apostol Pablo mi o ja yá 'yε ra danga ndá gá soldado

²² Hønsε gue'á ya noya bi za bi mąnga ra cu Pablo, ngue'á ra ora'á bi mudi bi mafi gatho ya ja'i ne mi ena njaua:

—¡Nuni dí 'ñepi da tho ngue'á ya hindi 'ñepi da nte!

²³ Ha nuya ja'i mi mantho himi ne da go'ta yá ne asta mi pants'a yá dutu ne mi fōta ya hai co yá cūε.

24 Nepu nura danga nda ga soldado bi manda da jot'a ra cu Pablo ja ra cuarte, ne bi manda dra fet'i pa da mahma te ma ts'oqui xqui 'yot'e, pa njabu da badi hanja mi pø ya cue ya ja'i con gue'a.

25 Pe nu mri that'a ra cu Pablo pa dra fet'i, nu'bu bi ñembabi 'nara nda ga soldado mi 'bahni:

—¿Ha gue xá hño gui fethu 'nara 'ñohø me Nroma nixi hinxcá pahu 'met'o ua xi xa 'yot'a 'nara ts'oqui ua hina?

26 Ha nu mi 'yøde njabu ra nda ga soldado, bi ma bá xipa ra danga nda ga soldado ne bi ñembabi:

—Jamasu nú'a ma gui 'yø'tua nú'a ra 'ñohø, ngue'a nu'a ra me Nroma.

27 Nepu ra danga nda ga soldado bi ma bá tsadi ra cu Pablo ne bi 'yambabi:

—¿Ha gue xi majuani grá me Nroma?

Ra cu Pablo bi dadi ne bi 'ñena:

—Haha, majuani.

28 Nu'bu nura danga nda ga soldado bi ñembabi njaua:

—Conque nuga xi dá jut'a ndunthi ra boja pa bi za dá me Nroma.

Ha nura cu Pablo bi ñembabi:

—Pe nuga drá mengu desde dá 'bui.

29 Ne nu mi 'yøde njabu nú'u to'o mi ma xa methma ra cu Pablo, nú'ú 'bestho bi 'uegue de gue'a. Ne ra danga nda ga soldado mi badi gue xi majuani mrá me Nroma, bi ntsu ngue'a xqui manda dra that'i.

Ra apostol Pablo mi ña ja yá thandi ya hmunts'a nda ga xodyo

30 Nepu rá hyax'a ra danga nda ga soldado bi 'yot'e pa da nja ra nthantha pa da badi hanja xqui ñapabi ya xodyo ra cu Pablo. Hangué bi manda da thacua ya cadena nú'u mi that'a ra cu Pablo ne bi zohna gatho ya nda ga macja ne gatho ya nda ga xodyo pa da munts'i. Nepu bri pønga ra cu Pablo ne bi 'ba'ma ja yá thandi'u.

23

1 Nu'bu ra cu Pablo bi hyanda gatho ya nda ga xodyo xqui munts'ini ne bi ñembabi:

—Ma cu'ihu, nuga nzantho stá 'bui xá hño ja rá thandi Ajuá co ma mfeni xá nt'axi asta mapaya.

2 Nu'bu ra Ananía nú'a mrá danga nda ga macja bi 'bepabi nú'u mi 'bahni guetbu ra cu Pablo da me'tua rá ne.

3 Nu'bu nura cu Pablo bi ñemba ra danga nda ga macja:

—¡Ajuá ma da 'ra'a ri nju'ti, nu'i 'nagrá yohmi! Pa gue'a guí hupu gui 'yangagui te stá øt'e ngu mangu ra ley. Nu'bu, ¿hanja hinguí øt'e ngu mangu ra ley, gue hønse go grí manda da hnabgagui?

4 Ha nu ma'ra ya ja'i mi 'bahni bi ñembabi:

—¿Ha gue njabu gui thatuabi rá danga macja Ajuá?

5 Nu'bu nura cu Pablo bi ñembabi'u:

—Ma cu'ihu, nuga hinduí pahmahá ua go guehni ra danga nda ga macja. Stá pahma hinstá ma njabu, ngue'a mangu ja ra Maca T'ofu njaua: “Oxqui ñama'ñu de ni 'nari nda de ja ri hnini.”

6 Nepu ra cu Pablo bi badi gue 'ra de gue'u myá saduceo, ha nu ma'ra myá fariseo. Hangué bi 'ñenga nts'edi:

—Ma cu'ihu, nuga nequi drá fariseo ne drá t'u de ya fariseo. Hangué nubya xuá ts'igagui pa guecua hønse ngue'a dí camfri gue ma da yopa nte nú'u xa du.

7 Nu de mi mangu njabu ra cu Pablo, ya fariseo ne ya saduceo bi madi bi ntsanoya'u, ne bi hyegue 'ra 'nambu.

8 Ngue'a nuya saduceo ena gue nú'u xa du ya hinda ma da yopa nte, ne ena gue hinguí 'bu ya enxε, nixi ya ndahi. Pe nuya fariseo há, camfri gue ma da yopa nte nú'u xa du, ne camfri gue 'bui ya enxε ne camfri gue 'bu ya ndahi.

9 Nepu xi bi mu ra mahni'u. Y nura ora'a bi 'mai 'raya xahnate de ra ley nú'u myá fariseo ne bi 'ñena:

—Nuna ra 'ñohø hinte ma ts'oqui dí tsutuahu. Xi'bu xa zofo 'nara ndahi o 'nara enxε, hinguí tsa ga nø'tuah rá ts'edi Ajuá.

10 Ha nu'ú co yá cue xi mri mantho, hangué ra danga nda ga soldado xi bi ntsu ngue'a mi hu rá mui gue nú'ú ma xa hyo ra cu Pablo. Hangué bi manda dua ts'i ya soldado pa da zica ra cu Pablo de ja yá 'ye ya xodyo, ne bi yopa zixa ja ra cuarte.

11 Y nu mi nxuui ra Zidada bi zofo ra cu Pablo ne bi ñembabi:

—Pablo, oxqui ntsu, ngue'a ngu xca damajuani de gueque nuua Jerusale, njabu ma gri damajuani de gueque nuni Nroma nehe.

Yá ncontra ra apostol Pablo bi 'yot'a 'nara cohi'pa da hyohma'a

¹² Ha nurá hyax'a 'raya xodyo bi go 'nara cohi pa da hyohma ra cu Pablo. Bi hñuts'i gue hinda ñuni nixi da ntsithe asta hinda 'yot'e nú'a xqui 'ye'mbabi'.

¹³ Mi thogui ñote ya 'ñohø nú'a to'o xqui me'tsa nú'a ra cohi'a.

¹⁴ 'Met'o bi ma bá c'a'tsa ya nda gá macja ne yá ndaxjua nda ya xodyo, ne bi 'ñembabi'.

—Nuje stá cohe 'nara cohi xá nts'uni gue hinte ma ga tsihe asta hinga hohe ra Pablo.

¹⁵ Ha nubyá nu'ahu ne ma'ra ya nda de ma hmunts'a ndahu 'yaphu ra danga nda gá soldado gue rixudi dua tsin'ahu'a ja ri thandihu. Gui 'ñemfu gue guí ne gui pahu xá hño de nú'a xa 'yot'a. Ha nuje ma xi ga acje pa ga hohe ante da zohø de guecua.

¹⁶ Pe nu 'nará 'bedatsi ra cu Pablo bi badi gue mi t'ecua rá tio, hangue 'bestho bi ma bá xipabi ja ra cuarte.

¹⁷ Nu'bá nura cu Pablo bi zohna 'na de ya nda gá soldado ne bi 'ñembabi:

—Tsi'tsua ra danga nda gá soldado nuna ts'unt'ana, ngue'a ha 'raya noya da xipabi.

¹⁸ Hangue nura nda bi zi'tsua ra danga nda nú'a ra ts'unt', ne bi 'ñembabi:

—Nú'a ra Pablo ofadi bi zoncagui pa dua tsin'a nuna ts'unt' ngue'a ne da xi'a'i 'raya noya 'na.

¹⁹ Nu'bá nura danga nda gá soldado bi mipa rá 'ye ra ts'unt' ne bi zixa 'nambu pa bá ambase ne bi 'ñembi:

—¿Te 'me guí ne gui xicagui?

²⁰ Ha nú'a ra ts'unt' bi 'ñembabi:

—Ya xodyo xa 'yot'a 'nara cohi gue ma da 'ya'a'i ra favo gui pempa ra Pablo rixudi ja yá thandi yá hmunts'a nda', ne ma da 'ñeñ'a'i gue nu'ú ne da badi xá hño nú'a te xa 'yot'e.

²¹ Pe oxqui camfri nú'a da xi'a'u, ngue'a ngu ñote ya 'ñohø acate, ne xa ma gue hinda ñuni nixi da ntsithe asta hinda hyo ra Pablo. Nubyá nu'ú hønse tømtho nú'a go gui mangue.

²² Nepe nura danga nda bi 'ñehui nú'a ra ts'unt' ne bi hyu'mba ra hña ne bi 'ñembi:

—Oto xqui xipabi de nú'a gá xicagui.

Ra apostol Pablo bi 'behni pa ja ra nda Feli

²³ Hangue nura danga nda bi zohna yoho ya nda gá soldado ne bi 'bepabi gue da hñoqui co yo nthebe ya soldado dega 'ñoua, ne má hñu'rate ma 'ret'a ya soldado dega ntøgue, ne má yo nthebe ya soldado co ya lansa, pa da ma'ja ra hnini Cesarea nzanga gato nxuui.

²⁴ Nehe bi manda gue da t'umbabi 'na yoho ya fani ra cu Pablo pa da ma ntøgue, ne da ts'its'i, pe xi dra su xá hño pa dra dapabi ra Feli nú'a mrá nda ja ra hai Cilicia.

²⁵ Nehe bi t'umba 'nara t'ofu ya nda gá soldado pa da umba ra nda Feli, habu mi enga njaua:

²⁶ “Núga drá Claudio Lisia, dí zengua'i, nu'i hoga nda Feli.

²⁷ Nuna ra 'ñohø rá thuhu ra Pablo bi gu ya xodyo ne mi ma da hyohma. Pe nuga dá padi gue ra me Nroma, hangue dá ñaniga co ma soldado.

²⁸ Nuga ndí ne ga padi hanja mi ñapabi', hangue dá tsixhe ja yá thandi yá hmunts'a nda'.

²⁹ Ne nú'a dá padi gue mi ñapabi de yá leys'e', hingo te xqui 'yot'e de ma leyhu pa xa tho nixi pa xa jothma fadi.

³⁰ Pe nuga bi sicagui gue nuya xodyo mi ne xa 'yaqui pa xa hyohma', hangue 'bestho dá pen'abu'a. Ne dá xipabi nú'a to'o ri ñapabi gue da ñapabi ja ri thandi nú'a xa 'yot'e. Gue'a mi ja te ga xi'a'i. Nzenguathohu.”

³¹ Nu'bá ya soldado bi 'yot'a ngu nú'a bri 'bepabi, bi zixa ra cu Pablo dega xuui asta ja ra hnini Antipatri.

³² Ha nurá hyax'a ya soldado nú'a mi 'ñoua bi menga pa ja ra cuarte, ha nú'a mi pa ntøgue bi thoguiui ra cu Pablo.

³³ Ha nu mi zonga Cesarea bi t'umba ra t'ofu ra nda Feli, ne ra cu Pablo bi t'ent'ua ja rá 'ye'a.

³⁴ Ha mi uadi bi hñe'ta nú'a ra t'ofu ra Feli bi 'yambabi habu mrá mengu. Ha nu mi xipabi gue mrá me Cilicia,

³⁵ nu'bá bi 'ñembabi:

—Ma ga ø te gui mā nu sta 'ñepu nú'ʉ to'o ri ñap'a'i.

Nepu bi manda gue dra su xá hño ja nú'a ra ngu habu mi ja rá ts'utbi ra nda Erode.

24

Ra apostol Pablo bi 'mai ja rá thandi ra nda Feli

¹ De ya mi pe'tsa cut'a ma pa mi 'buhni ra cu Pablo nuni Cesarea, bi zonga ra danga nda gá macja nú'a mrá thuhu ra Ananía co 'rayá ndaxjua nda ya xodyo, ne mi 'ñoui'ʉ 'nara pønja mrá thuhu ra Tértulo, bi zõñ'ʉ pa da ñapa ra cu Pablo ja ra nda Feli.

² Nepu bá ts'i ra cu Pablo pa bi nja ra nthanthyā ja rá thandi ra Feli, y ra Tértulo bi mudi bi ñate ne bi 'ñembabi ra Feli:

—Dí jamadi'ihe, ma hoga nda'ihe, ngue'a stá pe'tshe 'nara hoga'mui ne hinto stá ntuñhe. Po ri danga mfats'igue xa 'mui xá hño ma hninihe.

³ Gatho nuya ya hño xcá 'yõt'e de guecua ne haburaza, guehna 'nara danga jamadi dí 'ra'ahe, nú'i ma zi hoga nda'i Feli.

⁴ Pe pa hinga hac'ahe ri 'befi, dí bante'ihe gui øtca ra favo gui hñuxa nt'øde 'na zi ora de nuna ma ga xi'ahe.

⁵ Nuje stá hanthe gue nuna 'ñøhøni gue nuyá noya mā 'ñena 'nara hñeni teste, ne xa 'ño haburaza xa heca ya xodyo, ne dí pahe gue go guehni 'nara nda de nú'a ra hmunts'i rá thuhu nasareno.

⁶ Nuní mi ne xa ts'onga ma nijahe ngue'a ya mi tsixa 'raya ja'i hingyá xodyo. Hangué nuje dá jahe ne ndí ne stá nhyanthyahe con gue'a ngu nú'a mąnga ma leyhe.

⁷ Pe nura danga nda gá soldado rá thuhu ra Lisia bi yat'a madetho de guecje, ne bi ja bi zingahe nuna ra 'ñøhø.

⁸ Nepu nu'a bi mā gue nú'ʉ to'o mi ne da ñapa nuna ra 'ñøhø gue da 'ñehe pa guecua pa da e da ngaste con gue'e. Nu'i go da za gui 'yambase pa gui padi hanja dí ñaphe.

⁹ Gatho nú'ʉ ya xodyo mi 'buhni mi eñ'ʉ gue xi majuani nú'a mi mąnga ra Tértulo.

¹⁰ Nepu nura Feli bi 'ñutua ra seña ra cu Pablo gue da ña, hangué nura cu Pablo bi mudi bi ña ne bi 'ñena:

—Con gatho ra paha ma ga mā ja ri thandi nú'a te stá øt'e, ngue'a dí padi gue

ya øt'a ndunthi ya jeya grá nda de nuna hnini.

¹¹ Da za gui 'ñani pa gui padi gue nuga ja øt'a 'ret'amayoho ma pa dá tsonga de guehni Jerusale pa ga xocambeni Ajuā.

¹² Ne hinto xa zucagui to'o dí ntsanoya'be nixi to'o xa zuci dí 'ta ya ja'i ja ra ndanija, nixi ja ma'ra ya nija, nixi ja ra hnini.

¹³ Nuyū ya ja'i hingui tsa da xitca ma hmi de nú'a te gra ñapcagui.

¹⁴ Nuga ma xi ga xi'a'i nú'a majuani. Nuga dí pepabi nu Ajuā nú'a mi pepa ndu ma dada, ne drí dena 'nara 'ra'yo jamfri nú'a manyū gue hinga majuani. Pe nehe nuga dí camfri gatho nú'a xa t'ofa ja rá ley ra Moise, ne nú'a bi 'yofa ma'ra yá 'mehni Ajuā.

¹⁵ Nuga dí camfri nehe ngu camfriyū gue Ajuā da 'yõt'e pa da yopa nte nú'ʉ xa du, ngu ya hoja'i ngu ya ts'o'mui.

¹⁶ Hangué nzantho stá øt'a ra ts'edi ga 'bui xá hño co 'nara hoga mfeni ja rá thandi Ajuā ne ja yá thandi ya ja'i.

¹⁷ Øt'a 'raya jeya ndí 'yo ja ma'ra ya hai, ne duá yopa penga nuua ma hai pa ga umba 'nara mfats'i ya hyoya ne ga unga ma hña'ti.

¹⁸ Guehna ndí øt'a ja ra ndanija ha bi zø 'raya xodyo ya me Asia, ne ja bi zuci ya stí nxuci ngu yá nzai ma ja'ihe, hingue bi zuci co 'nara hmuntsja'i ndí 'ti pa da ñants'i.

¹⁹ 'Bu nú'ʉ ya xodyo me Asia xa zucagui gra øt'a 'nara ts'ocate, nu'bú go guehma'ʉ di ñapcagui, hingo nuyū.

²⁰ Dá mąnga núyū ua bi zatca 'nara ts'ocate nú'bū dá 'ba ja yá thandiyū ne ja yá thandi ma'ra ya nda de ra hmunts'a nda gá xodyo.

²¹ Hønsē nu'a dá mā ja yá thandiyū dá ena njaua: “Nubya xcá ñapcaguihū hønsē ngue'a dí camfri gue ma da yopa nte nú'ʉ xa du.”

²² Ra Feli ya mi padi xá hño de yá jamfri nú'ʉ to'o xqui gamfri ra Zidada Jesucristo. Y nu'a bi zoguiho njabu de nú'a mi mañ'ʉ, ne bi 'ñena:

—Nu sta zøhø ra danga nda gá soldado ra Lisia gue'bu ma ga yopa øthu ra nthanthyā pa ga padi xá hño de nú'a gui mañhū.

23 Nepu ra Feli bi 'bepabi 'nara nda gá soldado gue da su ra cu Pablo mbo ra fadi, ne da umba nsequi nú'a yá ja'i'a da c'a'tsi ne da umbi nú'a te da hyoñ'a.

24 Nepu ya xqui tho 'raya pa, bi yopa zohø ra nda Feli mri 'ñoui rá 'behña mrá thuhu ra Drusila ne mrá xodyo. Y ra Feli bi manda bi ts'i'tsua ra cu Pablo pa bi 'yøde'u bi ña de rá noya ra Zidada Jesucristo.

25 Pe nu mi madi bi mangua ra cu Pablo nda'a ri ho Ajuu ga øthu ne ga nsuhu pa hinga øthu ya ts'oqui, ne mangua Ajuu gue ma da hña'mba nguenda ya ja'i de rá ngats'i ra pa, nu'bá nura ora'a ra Feli bi ntsu, ne bi 'ñembabi:

—Grí mahma, ne nu sta 'ñotho ma 'befi ga yopa zo'a'i pa da za ga ñahu xá hño.

26 Mi hu rá mui ra Feli gue ra cu Pablo mi ma da umba ra boja pa da hyegui, hangue ja guetbu mi zohni pa mi ñaui.

27 Rá yo njeya bi bonga ra Feli dega nda, ne go bi gohi ra Porcio Festo. Nura Feli hinhya'mu bi hyegui ra cu Pablo ngue'a mi ne da gohi xá hño co ya xodyo.

25

Ra apostol Pablo bi 'mai ja rá thandi ra nda Festo

1 Ha nu mi zonga ra Festo nuni Cesarea pa da 'mui dega nda, rá hñupa'a bi ma pa Jerusale.

2 Ne de guehni nuya nda gá macja ne ma'ra ya nda gá xodyo bi ma bá c'a'tsi pa bi xipabi nú'a xqui 'yøt'a ra cu Pablo.

3 Y nu'ú bi 'yapa ra favo gue da manda da ts'i ra cu Pablo pa Jerusale, ngue'a nu'ú bi bengá ma'na'qui xa daga ja ra 'ñu pa xa hyo.

4 Pe nura Festo bi datuabi'u ne bi xipi gue nura Pablo ja da gotritho ja ra fadi Cesarea, cabu nu'a 'bestho mi ma da mengui pa guehni.

5 Ne bi 'ñembabi'u:

—Dí xi'ahu 'bu 'ra de gue'ahu guí ne ga maha, maha pa ja grí xicjuni 'bu te xa 'yøt'a nú'a ra 'ñøhø'a.

6 Ra Festo bi 'mu Jerusale hønse ngu hñato ma pa o 'ret'a ma pa, ne bi menga pa Cesarea. Ne rá hyax'a bi gu rá hudi ne bi manda da ts'i'tsua ra cu Pablo.

7 Nepu de mi yat'a ra cu Pablo de habu mi hudi ra nda, nuya xodyo xqui 'ñehe de Jerusale bi 'yøt'a 'nara nthets'i habu mi 'bai'a, ne bi ñapabi de ndunthi ya nthøsthai, pe hinte bi ts'utuabi'a.

8 Ha nura cu Pablo bi madi bi dadi ne bi 'ñena:

—Nuga hinstá ts'ocuabi yá ley nuyu ma cu ya xodyo, nixi stá ts'onga ma nijahe, nixi hinte stá ts'ocuabi ra Cesa nú'a ma ndahu Nroma.

9 Pe nura Festo mi ne da gohi xá hño co ya xodyo, hangue bi 'yambabi ra cu Pablo ne bi 'ñembabi:

—¿Ha guí ne ga maha pa Jerusale pa ja grá xuc'ani ra uenda de nú'a xcá 'yøt'e?

10 Nu'bá nura cu Pablo bi dadi ne bi 'ñena:

—Pøde hina, ngue'a dí 'bucua ja rá thandi ra ts'utbi de ma ndahu Nroma, ne ja guecua mahyoni ga nhyanthya'be núyu to'o ñapqui. Y ngu guí padi gue nuga hinte stá ts'ocua ma mixodyo'be.

11 Nu'bu stá øt'a 'nara danga ts'ocate ne rí 'ñepcagui da thogagui, da za. Nuga hindí tsu ma du. Pe nu'bu hinga majuani de nú'a ñapcaguiyu, ni 'na hingui pe'tsa ra nsequi da 'yentc'a ja yá 'ye ya xodyo. Nuga dí adi gue numa danga ndahu ra Cesa de Nroma go gue'a da hñabga nguenda ua xi stá øt'a 'nara ts'ocate ua hina.

12 Nu'bá nura Festo bi ñaui rayá mfats'i, nepu bi 'ñembabi ra cu Pablo:

—Nu'i xcá 'yadi gue ma dí hñap'a nguenda ra nda Cesa de Nroma de nú'a xcá 'yøt'e, hangue nubyá ma gui ma pa guehni.

Ra apostol Pablo bi 'mai ja rá thandi ra nda Agripa

13 Nepu de ya xqui thogui 'raya pa, ma'na ra nda rá thuhu Agripa bi mui rá 'behña nú'a mrá thuhu ra Berenice, ne bi ma pa Cesarea pa bá zengua ra nda Festo.

14 Ne bá 'bu de guehni ndunthi ya pa. Y nura Festo bi metuabi ra nda Agripa de ra cu Pablo, ne bi 'ñembabi:

—Nuua jot'a ja ra fadi 'nara 'ñøhø bi zogui ra Feli.

15 De duá 'buhni Jerusale 'raya nda gá macja ne 'rayá ndaxjua nda ya xodyo bi ma bí ñate'u ne bi xicagui te xqui 'yøt'a, ne mi adi'u gue stá manda xa tho.

16 Pe nuga dá embabi'ua gue ra ts'utbi de Nroma hingrá nzai da hyo 'nara ja'i 'bu hinxa nhyanthya'houi nú'a to'o xa ñapabi.

17 Hangué ngu dá tsøheua nú'ua ya 'ñøhø de Jerusale, rá hyax'a dá hudi ja ma hudi, ne dá manda dua ts'i nú'a ra 'ñøhø.

18 Pe nú'ua to'o mi ñapabi hinte bi ma de gue nú'a ndí beni. Ngue'a nuga ndí beni gue nu'a mi ts'oca ma leyh'ua de Nroma.

19 Pe hina, hønse nu'a mi ñate'ua, por nuyá jamfri pe'tsase'ua, ne bi ma de 'nara 'ñøhø rá thuhu ra Jesu mañ'ua gue xa du, pe nura Pablo ena gue bi yopa nte 'na.

20 Ha nuga hinduí padihma te ga øt'e con gue'ua, hangué dá ambabi ra Pablo 'bu mi nehma xa ma pa Jerusale pa ja xuá tha'mbani nguenda de nú'a mi hñapabi.

21 Pe nu'a bi 'yadi gue go da hña'mba nguenda ma ndah'ua ra Augusto Cesa, hangué dá manda da gohitho ja ra fadi asta hinga pehna ja ma ndah'ua Nroma.

22 Nep'ua ra nda Agripa bi 'ñembabi ra Festo:

—Nequi dí ne ga øde te rá 'be'a manga nú'a ra 'ñøhø'a.

Nu'bu ra Festo bi 'ñembabi:

—Nu'bu 'bestho rixudi ma gui 'yøde te 'be da ma.

23 Hangué nurá hyax'a ra Agripa ne ra Berenice bi zøhø bi yat'a co ndunthi ra nsu ja ra ts'utbi, nehe mi 'ñoui ma'ra ya nda de ra hnini ne ya nda gá soldado. Nep'ua ra Festo bi manda da ts'i'tsua ra cu Pablo.

24 Nep'ua bi 'ñena:

—Ma nda'ithe Agripa, ne gatho'ihu gui 'bah'ua con guecje, xi 'bucua nuna ra 'ñøhø xi xa ñama'ñ'ua ya xodyo de guehni nuni Jerusale ne de guecua Cesarea, ne hinguí tsaya xicagui'ua gue mahyoni ga manda da tho.

25 Pe nuga hinstá tsatuabini ni 'nara ts'oqui pa da za ga manda da tho. Y nuni xa 'yadise gue da ma pa nuni ja ma ndah'ua Augusto Cesa pa go da hña'mbase ra uenda, hangué stá beni ma'na xá hño ga pempabi'a.

26 Ha nuga hindí padi te ma noya ga ofo pa ga pempa ma ndah'ua Nroma, hangué stuá tsin'a ja ri thandi, ma nda'ithe Agripa, ne ja ri thandih'ua gatho nú'ah'ua gui 'bah'ua,

pa gui 'yamfa ts'ua te xa 'yøt'e pa gui xicaguih'ua te ma noya da za ga pempabi ma ndah'ua.

27 Ngue'a nuga dí beni gue hindí 'ñepi ga pehna 'nara ts'ahni ja ma ndah'ua Cesa 'bu hindí pehna ra noya hanja xa hñapabi.

26

Ra apostol Pablo bi ma de rá jamfri ja rá thandi ra nda Agripa

1 Nep'ua ra nda Agripa bi 'ñembabi ra cu Pablo:

—Dí 'ra'a nsequi gui ma hanja xa hñap'a'i.

Hangué nura cu Pablo bi 'ñena:

2 —Con gatho ma paha ma hoga nda'i Agripa ma ga xi'a'i hanja ñapcagui nú'ua 'ra de ma mixodyoh'ua.

3 Ne drí johya ngue'a nu'i guí padi xá hño gatho ma nzaih'ua nú'ua dyá xodyoh'ua, nehe guí padi de gatho nú'a te dí mañ'ua. Hangué nuga drí bante'i gui 'yøde gatho nú'ua ma ga ma.

Ra apostol Pablo bi ma de rá 'm'ui ante da gamfri

4 Gatho ya xodyo xa batca ma 'm'ui desde nú'ua ndrá notsi, nú'ua ndí 'bu'be ma ja'i ja ma hai ne ja nda ehe Jerusale.

5 Ne'ua nehe padi xá hño ne tsa da ma 'bu go da ne'ua gue desde ndí ts'unt'ua stá 'yo xá hño ja ma jamfrih'ua ngue'a ndrá fariseo, ne guí padi gue nuya fariseo ma'na ø'tua rá ley ra Moise que gatho ma'ra ma mixodyoh'ua.

6 Nubya xa ts'ancagui de guecua ja ra ts'utbi hønse ngue'a dí camfri gue ma da yopa nte nú'ua xa du ngu nú'a xqui ña'tua Aju'a nú'ua ndu ma dadah'ua.

7 Hangué gatho ma mixodyoh'ua tøm'i da hñanga nú'a ra hña'ti'a, ne nzantho ri xøcambeni Aju'a ne pepabi ma pa ra xuui. Nuna guehna dí tøm'i nehe, ma hoga nda'i Agripa, y hangué por gue'a xa ñapcagui'ua.

8 ¿Hanja hinguí camfrih'ua gue Aju'a ma da japi da yopa nte nú'ua xa du?

Ra apostol Pablo bi ma de rá nts'o'm'ise co ya gamfri

9 Nequi nehe rá mudi ndí benga ndunthi ya ts'omfeni pa ga ø'tua ra nts'o'm'ui nú'ua to'o mi camfri ra Jesu nú'a mrá me Nasare.

¹⁰ Y njab_u dá øt'e nuni Jerusale. Stí pønga ra nsequi ja ya nda gá macja pa ndí ju ndunthi ya gamfri pa ndí cot'a fadi, ne dá thadi gue ha da tho 'ra de gue'u.

¹¹ Ne ndunthi 'mi'qui ndí castiga nts'edi ya gamfri ja yá nija ma mixodyoh_u pa ndrí japi da ncøni de yá jamfri xqui me'tsi. Ne xi ndí ncuε con gue'u ne ndí pa ja ma'ra ya hnini yab_u pa nduí honi pa ga ø'tua ra nts'o'mai.

Ra apostol Pablo bi ma ma'na'qui de hanja bi ñobri de yá ts'oqui
(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹² Hangue gue'a ndrú mahma Ndamasco ngue'a ya stí pønga ra nsequi ja ya nda gá macja ne xqui 'raca ra ts'edi pa ga ju ga cot'a fadi ya gamfri.

¹³ Pe dí xi'a'i ma nda'i, nu ja ra 'ñu ngu mi nde ma pa, nura ora'a dá handi bi gob-gatho 'nara ñot'i mahyεgui co nú'u to'o ndrú 'ño'be, y nura ñot'i'a ma'na mi tsedi que ra hyadi.

¹⁴ Nep_u ra ora'a dá taguihe gatho, y nuga dá øde 'nara noya bi ñaca ebreo ne bi 'ñengagui: “Saulo, Saulo, ¿hanja guí hongui pa guí 'yøtca ra nts'o'mai? Nu'i grí 'ñansehe, guí nja ngu ra ndamfri ora tica ra nsamboi.”

¹⁵ Nep_u nuga dá embabi: “¿To'o'i, zi Hmu?” Nu'bú nu'á bi 'ñengagui: “Nuga go gueque drá Jesu. Ha nu'i guí hongui pa guí 'yøtca ra nts'o'mai ngue'a guí honi pa guí 'yø'tua ra nts'o'mai nú'u to'o xa gamfrigui.

¹⁶ Nubyá nangui ne 'bai, ngue'a nuga go stá zo'i y go stá huan'a'i pa guí pεpcagui, ne pa guí damajuani ja ya ja'i de nú'a xcá hyandibya ne de nú'a ma ga u't'a'i 'mefa.

¹⁷ Nuga go ma ga ñañ'a'i de ja yá 'ye ya xodyo ne de nú'u hingyá xodyo nuni hab_u dí peñ'a'i guí ma.

¹⁸ Nuni ja guehni ma guí zofo ya ja'i pa da pata yá mfeni pa da 'ño ja ra maca ñot'i, ne ya hinda sigui da 'ño ja ra 'bexuui. Ne guí xip'u da 'uegue de ja yá ts'o'bεfi ra Satá, ne da mεpabi Ajuá ma Dada, ne da gamfrigui pa da hñanga ra mpumbi de yá ts'oqui, ne pa dyá metigui ngu gatho nú'u ma'ra xa nt'axca yá mfeni ngue'a xa gamfrigui.” Njaua guehna bi xicagui ra Zidada.

Ra apostol Pablo himrá ts'o'yøde de rá noya ra Zidada

¹⁹ Hangue njab_u, ma nda'i Agripa, hindá nts'o'yøde de nú'a dá øde de mahets'i.

²⁰ Hangue dá fudi dá zofo ya ja'i 'bestho de guehni Ndamasco, nep_u dá ma pa Jerusale ne gatho ja ma'ra ya hnini Judea. Ne dá ma nehe hab_u bí 'b_u nú'u hingyá xodyo, dá zofo gue da ñobri'u de yá ts'oqui ne da gamfri Ajuá, ne da 'yøt'a nú'a xá hño pa da hnequi gue majuani xa pata yá 'mai.

²¹ Y hangue por guehna ma mixodyoh_u bi gūgagui ja ra ndanija ne mi ne xa hyogagui.

²² Pe co rá mfats'i Ajuá asta nubya dí siguitho dí zofo nú'u ja yá nsu ne nú'u otho yá nsu. Y nuga nzantho dí ma ngu nú'a bi mangua ra Moise ne ma'ra yá 'mehni Ajuá de nú'a mi pe'tsi da nja.

²³ Nu'ú mi ma gue ra Cristo nú'a xqui hñuxa Ajuá pa da nda, mi pe'tsi te da thogui ndunthi ya ts'othogui asta hinda tho. Pe 'mefa de rá du'a go gue'a rá madi mi pe'tsi da yopa nte de ra du. Ne go gue'a mi ma da xipa ya xodyo ne nú'u hingyá xodyo de nú'a ra 'ra'yo te da umbi, ne nura 'ra'yo te'a nja ngu 'nara ñot'i ri yot'i'u.

Ra apostol Pablo bi zofo ra nda Agripa

²⁴ Y nu mi mangua njaua ra cu Pablo pa bi ma hanja xqui hñapi, ra ora'a ra Festo bi ña nts'edi ne bi 'ñembabi:

—¿Asta xcá 'be ri mfeni, Pablo! Ngue'a oda ri mfeni de ya he'mi xcá hñe'ti, hangue xcá 'be ri mfeni.

²⁵ Pe nura cu Pablo bi dadi ne bi 'ñembabi: —Hinstá 'be ma mfeni, ma hoga nda'i Festo, ngue'a nuga dí mangua nú'a majuani.

²⁶ Nuni ra nda Agripa, nehni padi xá hño de nú'a dí ma, hangue nuga hindí tsu ga ña ja rá thandini. Dí padi xá hño gue nuní ya xa unga nguenda de gatho núna dí ma, ngue'a hinxa t'øt'e mant'agui.

²⁷ Ma zi hoga nda'i Agripa, ¿ha guí camfri nú'a bi mangua yá 'mehni Ajuá? Nuga dí padi gue nu'i guí camfri nú'a bi mañ'u.

²⁸ Nep_u nura nda Agripa bi dadi ne bi 'ñena:

—Ya ma'na tui ri 'bedi pa guí jacagui ga camfri ra Jesucristo nehe.

²⁹ Hangue nura cu Pablo bi 'ñembabi:

—Haha, co rá mfats'i Ajuá da njab_u, ne hinga hõnse'i, nehe gatho núy_u xa 'yøde nú'a stá mambya. Dí ne da gamfry_u ngu stá camfriga nehe, hõnse hindí ne dra thät'i co ya cadena ngu xra jagagui.

³⁰ Nep_u de ya bi uadi bi ñá ra cu Pablo, bi 'mai ra ndá Agripa co ra Berenice ne ra Festo ne gatho nú'u mi huhuini.

³¹ Ne bi njūqui'u pa bá ñase'u 'na ngu 'na, ne bi 'ñémbi:

—Hinte xa 'yøt'a nuna ra 'ñøhø pa rí 'ñepi da tho, nixi pa da mfadi.

³² Nep_u ra ndá Agripa bi 'ñembabi ra Festo:

—Ya xa za xa thēhma nuna ra 'ñøhø 'b_u hinxqui 'yadi da ma ja ma ndah_u ra Augusto Cesa pa ja dí thä'mbani nguenda 'b_u te xa 'yøt'e.

27

Ra apostol Pablo bri ts'ixa nts'ahni pa Nroma

¹ Y mi zø ra pa de nú'a xqui bengá ra ndá Festo pa da mēncahe ja ra hai Italia, ra cu Pablo ne ma'ra ya 'yofadi bi t'ent'ua yá 'ye 'nara ndá gá soldado mrá thuhu ra Julio nú'a 'na de yá soldado ra ndá Augusto Cesa. Y núga drá Luca dá mē'be'u.

² Y bi zixcahe 'nara dānga motsa xqui 'ñehe de ra hnini Adramitio, ne dá pøñhe de guehni Cesarea pa dá 'raxhe ja ra ndehe dí mahe pa ja ra hai Asia. Nehe drí 'ñøhe ra cu Aristarco nura me Tesalonica 'nara hnini de ra hai Macedonia.

³ Y rá hyax'a dá tsøñhe ja ra hnini Sidó. Y nura Julio xi bi nhyoja'i co ra cu Pablo ne bi umba nsequi da ma dua c'a'tsa ya cu nú'u mi 'b_u de guehni, ne pa bá t'umbi nú'a te mi honi.

⁴ Nep_u dá pøñhe de guehni Sidó dá thothe po ra lado mac'angui de ra hai Chipre nú'a o madetho ra ndehe. Dá øthe njab_u pa dá 'banpahe ra bñthi mi 'yo.

⁵ Ne dá 'raxhe ja ra ndehe dá 'ranthe manjuantho de ra hai Cilicia ne Panfilia, ne dá tsøñhe ja ra hnini Mira de ra hai Licia.

⁶ De guehni ra ndá gá soldado ja bi zñhni 'nara motsa mrá me Alejandria de ra hai Egipto mri ma pa ja ra hai Italia. Nu'bá dá juhe nú'a ra motsa'a pa dá thoguihe hab_u ndrā mahe.

⁷ Ndunthi ya pa ndrí 'yohe 'ramats'u ja ra ndehe, xi xmá hñei pa dá tsøñhe gueta Gnido. Nep_u ngue'a mi 'yo ndunthi ra bñthi himi hocaguihe ga 'yohe, hangue dá 'rañhe gueta ra hnini Salmón, dá 'bañhe po lado mac'angui de ra hai Creta o madetho ra ndehe.

⁸ Xi dá 'yohe masque 'ramats'u ngue'a mi 'yo ndunthi ra bñthi himi hocje ga 'yohe xá hño. Y hinga 'me dá tsøñhe ja rá hyo ra ndehe hab_u xqui thu'mbabi Ya Hoga Gosthi gueta ra hnini Lasea.

⁹ Ya xqui thogui ndunthi ya pa ndí 'yohe ja ra ndehe, y ya ma'na xi xmá nts'uni pa ga 'yohe ngue'a ya mi ma da zøhø ya pa de ya tse, ne gue'b_u xi 'yo ndunthi ra bñthi. Hangue nura cu Pablo bi zofo gatho ya ja'i,

¹⁰ ne bi 'ñembabi:

—Compah_u, dí handi gue ma ga thoñ ndunthi ya ts'othogui má 'ñu, da za da yñi ra motsa con gatho nú'a te di c_u, ha nujá ga tuh_u nehe.

¹¹ Pe nura ndá gá soldado himbi 'yø'tua ncase ra cu Pablo, ma'na bi 'yøta nú'a mi manganá ra 'yet'amotsa ne nú'a to'o mrá mēti.

¹² Y ngue'a xmá nts'uni da gohni ra motsa ja Ya Hoga Gosthi pa nú'u ya pa'u de ya tse, hangue ndunthi nú'u to'o mi pani bi beñ'u gue ma'na xá hño da bøni de guehni pa xahma xa zahma xa zønga Fenice nú'a ja ja ra lado yñhyadi de ra xeca hai Creta, pa ja xa 'mahmani'u nú'u ya pa de ya tse.

Ra dāta bñthi ja ra ndehe

¹³ Nep_u bi mudi bi 'ño 'na tñi ra ndahi nú'a mri 'ñe ngue mac'angui, hangue bi beñ'u gue xá hño da sigui da thogui pa hab_u mri ma'u. Hangue dá pøñhe de guehni hab_u stí ntsayahe, ne dá 'bañhe gueta rá hyo ra hai Creta.

¹⁴ Nep_u hinga ya'a bi zñcje 'nara bñthi xi nts'edi mbrí 'ñehe ngue mahui fi hab_u ndrā mahe.

¹⁵ Nura bñthi'a bi duxa ra motsa ngue'a xi mi tse di, ne himi tsa ga tsamhe. Hangue dá hehe bi duts'i.

¹⁶ Dá thothe gueta 'nara zi xeca hai rá thuhu Clauda o madetho ra ndehe, ja ra lado hab_u hints'u mi tse ra bñthi. Nu'bá dá dá pø'tsheni ra t'uca motsa pa ja ra dānga motsa nú'a mri gñt'i, pe xi dá henbahe.

17 Nepu de ya dá pø'tshe ra t'uca motsa, dá thathe co ya nthahi nura danga motsa ne xi dá du'the pa hinda nhuati. Nepu nú'u to'o mri 'yεt'a ra motsa, mi tsu da pø'tsa pa ja ra 'bomu ja 'nara t'uca hai rá thuhu ra Sirte, hangue bi ja'ma ya dutu nú'u xqui thuxa maña de ra motsa pa da 'ño co ra ndahi, ne bi hopabi'u da duxa ra ndahi.

18 Ha nurá hyax'a hinxqui tsayatho nú'a ra bñthi xi mi tsedi, hangue nu'ú bi fōta ja ra ndehe nú'u te mri du ra motsa.

19 Nepu nurá hñupa dá fōthe nehe ja ra ndehe ma'ra ya t'ōt'e nú'u mi pēpabi ra motsa.

20 Bi thogui ndunthi ya pa hindá hanthe ra hyadi nixi ya tsø ngue'a xi mi 'yo ndunthi ra bñthi, hangue ndí hu ma mñihe gue ya ma stá tuhmahe.

21 Ya mi pε'tsa ndunthi ya pa hinte stí tsihe, hangue ra cu Pablo bi 'mai madetho de guecje ne bi 'ñena:

—Compahu, 'bu xcá 'yøhmahu nú'a dá xi'ahu gue stá cohmañani Creta, nu'bú hin-stá thohmahu núna dí thohu, ne hinxa 'mēdihma gatho nú'a stá 'behu.

22 Pe nubyá, oguí tu ri mñihu, ngue'a ni 'na de guecju hinga ma ga tuhu, masque ra motsa da nxeni ne da yui nuua ja ra ndehe.

23 Ngue'a manxuui bi zocagui 'nara εnxe bá pēnca Ajuá nú'a to'o dí camfri ne dí pēpabi.

24 Y nú'a ra εnxe'a bi 'ñengagui: “Pablo, oguí tsu, ngue'a mahyoni gui tsønga Nroma habu bí 'bu ra nda Cesa, ne gui 'ba ja rá thandi'a, ne por gue'a'i Ajuá ma da ñanga de ra du núy guí pēuiua ja ra motsa.”

25 Hangue compahu, nubyá dí xi'ahu, oguí tu ri mñihu, ngue'a nuga dí camfri gue Ajuá da suju, ngue'a dí camfri gue ma da njabu ngu nú'a bi xicagui rá εnxe'a.

26 Nu'a ma da nja, ma da 'yεtc'ahu ra ndahi ne ma dí zogahu ja 'nara zi xεca hai o mbo ra ndehe.

27 Ne ya mi pε'tsa 'net'ocut'a ndí 'yohe njabu co nú'a ra bñthi, ndí 'yohe ja ra danga ndehe nú'a rá thuhu Adria, mi 'yεtc'ahē ra ndahi pa haburaza. Ne ngu made ra xuui nú'u to'o mi εt'a ra motsa bi mudi bi unga nguenda gue ya mi ma ga tsøñhe ja 'nara hai.

28 Nu'bú bi mudi bi 'yeni hangue rá hñe ra dehe, y ya mi pε'tsa ntsøca 'natema'ret'a ne 'rato metro rá hñe. Nepu dá thohē má ts'u de guehni pa ja ra hai, bi yopa 'yeni ma'na'qui, y ya mi pε'tsa ntsøca 'natemayoto metro.

29 Y co ra ntsu da mfant'ui ya do nura motsa, bi ja'ma goho ya bōja de mōte ra motsa asta habu bi zudi ra hai pa ya hints'u bi ntihi nts'edi, y gathoguihe ga nehmahe ya xa hyats'i.

30 Y nú'u to'o mi εt'a ra motsa bi mámbi gue xahma xa za xa 'bathma'u, hangue nu'ú bi yopa ca'ma ra t'uca motsa ja ra ndehe mi mantho'u gue pa xa 'yent'a ma'ra ya bōja ja rá ñaxu ra motsa.

31 Hangue nura cu Pablo 'bestho bi xipabi ra nda gá soldado ne ma'ra ya soldado ne bi 'ñembabi:

—Nu'bu núy da gai de guecua ja ra motsa, nu'bú hinda za ga pøñhu de guecua.

32 Nu'bú ya soldado bi dama hyeca ya nthahi de ra t'uca motsa ne bi dōgue bi ma.

33 Nepu rá hyax'a hamxuditho, ra cu Pablo bi xicje drí gathohē gue ga tsihe te ga tsihe, ne bi banteguihe bi 'ñenje:

—Nu'ahu, ya øt'a 'net'ocut'a hinte xcá ahu ne hinte xcá tsihu.

34 Dí bante'ihu gui tsihu te gui tsihu, ngue'a guehna mahyoni pa njabu da nja ri ts'edihu, ngue'a dí padi gue ni 'na de gue'ahu hingui ma gui tuhu.

35 De mi manga njabu ra cu Pablo bi gu 'nara thuhme ne bi umba njamadi Ajuá ja yá thandi'u. Nepu bi heque, ne bi mudi bi zi'a.

36 Nepu gathoguihe xi bi hñu ma mñihe, ne dá ñunihe nehe.

37 Y núje ndí pahe ja ra motsa, ndí tsøxhe yo nthebe ne hñu'rate ne 'ret'ama'rato.

38 Y ya de dá juahe dá ñuñhe ne dá niñahe, nú'a ra trigo bi bongui dá fōthe mbo ra ndehe pa ma'na ya hinxmá hñu nú'a mri du ra motsa.

Ra motsa bi nxeni co rá ts'edi ra dehe

39 Nepu de ya bi hyats'i, nú'u to'o mri 'yεt'a ra motsa bi hyandi gue ya ma da zōnga ja ra hai pe himi padi te ma hai'a. Ne bi hyanda 'nara luga ngu ra gosthi mbo ra zi xεca hai habu mri hnequi 'na xeni ra 'bomu guetbu rá hyo ra ndehe. Ne nu'ú bi

beni xahma da za da zonga ra motsa asta habu mi ja ra 'bomu.

⁴⁰ Bi hyeca ya nthahi nu'u mi that'a ya boja nu'u mri gut'a mbo ja ra dehe. Nehe bi xo'tua ya nthahi nu'u ya za dega nt'et'a motsa. Nepu bi pø'tsa ya dutu pa da daca ra ndahi ja rá ñaxu ra motsa. Nepu ra motsa bi 'yent'a ra ndahi gá ma ja rá hyo ra hai.

⁴¹ Pe bi zonga habu mi ja yoho ya ts'edi ra dehe, nepu bi 'yent'a ra motsa pa ja ra 'bomu. Ha nurá ñaxu ra motsa xi bi yu ja ra 'bomu, hangue ya himbi za bi 'ño. Ha nu de rí møte bi madi bi nxeni co rá ts'edi ra dehe.

⁴² Nura ora'a ya soldado mi ne xa hyo gatho ya 'yofadi pa hinda 'ba'tuabi'u dega ncanthe.

⁴³ Pe nura nda gá soldado bi hñacuabi'u pa hinda hyo, ngue'a nu'a mi ne da ñanga ra cu Pablo. Nepu nu'a bi 'bepabi gue da mføte rá madi pa ja ra dehe nu'u to'o mi pa da 'raxa ja ra dehe dega nsaha, pa da zonga asta ja ra hai.

⁴⁴ Ha nu'u ma'ra nu'u to'o himi pa da 'raxa ja ra dehe dega nsaha, bi 'bepabi da gu'ra 'na xeni ra za nu'u xqui xø'tsa ra dehe de ja ra motsa. Y njabu ha, bi za bi zonga gatho'u ja ra hai.

28

Ra apostol Pablo bi 'ño ja ra xeca hai rá thuhu Malta nu'a o madetho ra ndehe

¹ Nu ndá pøñhe gatho de ja ra dehe, ni 'na de guecje hindá jathe. Nepu ja dá pahe te rá hu nu'a ra hai habu dá tsøñhe. Gue'a 'nara xeca hai rá thuhu Malta o ja ra ndehe.

² Nepu nuya mengu de guehni xi bi 'yøtcahe ndunthi ra hñoja'i. Ne bi 'ñutcahe 'nara danga faspí pa dá mpa'the, ngue'a xi xmá tsé 'nara 'ye mi 'uai.

³ Nepu ra cu Pablo bi xu 'raya za pa mi u'tsa ja ra tsibi. Y nura ora'a co ra pa bi bonga 'nara zatequ'eña habu xqui t'u ra tsibi, ne bi 'mat'a ja rá 'ye ra cu Pablo.

⁴ Y nu mi hyanda njabu nu'u ya mengu de nu'a ra hai'a gue ra qu'eña mi zudi ja rá 'ye ra cu Pablo, mri 'ñémbi'u 'na ngu 'na:

—Nuna 'ñøhøni pøde xa hñote. Nuní masque bi c'othma rá du de ja ra ndehe, pe nura ts'atbi xa zudi de guecua, ya hinda hopi da nte.

⁵ Pe nura cu Pablo bi huat'a rá 'ye ja ra tsibi pa bi dagui nú'a ra zatequ'eña, y hinte bi ja ra cu Pablo.

⁶ Gatho ya mengu de nu'a ra hai'a mi tømí gue xa hyandi xa nenga rá 'ye, o xa datho xa du. Mi tømtho'u te xa thogui hmaha'a, pe nu mi hyandi gue ya hinte bi ja, nu'bá nu'ú bi pata yá mfeni. Nepu nu'a bi beñ'u, gue nura cu Pablo mi gue'a 'nara zidada.

⁷ Guetbu de guehni ja mi jani yá hai 'nara 'ñhø mrá thuhu ra Publio nú'a mrá nda de maxøgue nú'a ra hai'a. Nu'a xi bi 'yøtcahe ndunthi ra hñoja'i ne bi 'racje ntsaya hñu pa ja rá ngu.

⁸ Y nurá dada'a mi 'benga ja ra mfidi mri hñeni mri umba ra nzø ne ra nast'i. Y nura cu Pablo bi ma bá c'a'tsi pa bá apabi Ajuá por gue'a ne bi hñu'tsua rá 'ye. Nepu 'bestho bi ñani'a.

⁹ Y nu mi fadi njabu, bi zøhø ndunthi ya da'thi nu'u myá mengu de nu'a ra hai'a, ne gatho bi ñani.

¹⁰ Ne xi bi numansuguihe, y nu ndá pøñhe de guehni bi 'racje gatho nú'a mi padi'u gue da 'yøtcahe ra 'bedi má 'ñu.

Ra apostol Pablo bi zonga Nroma

¹¹ Dá 'buheni hñu nzana con gue'u. Nepu ja dá juhni 'nara motsa nú'a xqui gohni nehe nu'u ya pa dega tsé. Nú'a ra motsa'a mrá me Alejandría 'nara hnini de ra hai Egipto. Ne de mbo ra motsa xqui thøteni 'raya c'oi de 'ra nu'u t'embi ya ajuá, 'na de gue'u rá thuhu ra Casto, ha nu ma'na rá thuhu ra Polu.

¹² Nepu dá tsøñhe ja 'nara hnini rá thuhu Siracusa, ja dá 'buheni hñu pa.

¹³ De guehni dá thoguihe mahui fi dá mahe ja rá hyo ra ndehe pa dá tsøñhe asta ja ra hnini Regio. Nepu rá hyax'a bi 'ño ra ndahi mri 'ñehe mac'angui, nepu rá yopa dá tsøñhe ja ra hnini Puteoli de ra hai Italia.

¹⁴ Ne de guehni ja dá ntheheni 'raya cu nu'u bi zixcahe pa ja yá ngu pa dá 'buheni con gue'u hñato ma pa. Nepu de ya dá pøñhe de ra hnini Puteoli dá ma dí mahe ja ra hnini Nroma.

¹⁵ Y nuya cu de guehni Nroma ya mi padi gue ma ga tsøñhe, hangue nu'ú xqui bøni e da dacje ja ra da'ñu nú'a mri ma Nroma,

gueta ra tai de ra t'uca hnini rá thuhu Foro de Apio ne ra hnini rá thuhu Hñu Ngu. Ha nu mi hyanda ra cu Pablo nú'ua ya cu, nu'á bi umba njamadi Ajuá ne bi hñu rá mui ne xi bi johya'a.

¹⁶ Nepu de dá tsøñhe Nroma, ra nda gá soldado bi 'yent'ua ja rá 'yε ra nda gá nsufadi nú'ua ya 'yofadi mri zi'a. Pe nura cu Pablo bi umba nsequi pa bi ts'ixa 'nambu bá 'bui, ne bá 'buhuini'a 'nara soldado pa bi su.

Ra apostol Pablo bi mamba rá noya Ajuá nuni Nroma

¹⁷ Ne rá hñupa de xqui zønga ra cu Pablo nuni Nroma, bi zohna gatho ya nda gá xodyo nú'ua mi 'buhni. Nepu de ya xqui munts'i bi 'ñembabi:

—Ma cu'ihu, masque núga hinte stá ø'tua ma mixodyohu, nixi stá ø't'a 'nara nts'o'mui co nú'ua yá nzai ndu ma dadahu, pe masque hinte stá ø't'e, nuga bri jøgagui nts'ahni nuni Jerusale ne bi t'entc'a ja yá 'yε ya me Nroma.

¹⁸ Pe nu ndá nhyanthahe, himbi ts'utcgui ni 'nara ts'oqui te stí ø't'e pa xa hyocjhma'u, hangue nu'á mi ne da hyegagui.

¹⁹ Pe numa mixodyohu de guehni himbi ne'ua gue da thegagui, hangue ma'na xá hño dá adi ga ehe pa guecua pa go da hñamga nguenda ma ndahu ra Augusto Cesa, pe hingue pa e ga ñapabi ma mixodyohu.

²⁰ Hangue stá zon'ahu pa ga ñahu. Nuga dí 'bacua ja ri thandihu dí that'i co ya cadena ngue'a dí tø'mi nú'a ra hñati xa ñatcguihu Ajuá núju dyá me Israelhu.

²¹ Nu'bá nuya nda gá xodyo bi 'ñemba ra cu Pablo:

—Nuje ni 'nara he'mi hinte stá hañhe de guehni Judea de gue'a'i, ne ni 'na de gue nú'ua ma mixodyohu xqui 'ñehe de guehni hinte xa xicje de gue'a'i, nixi xa ñap'a'i.

²² Dí ne ga øhe nú'a guí ma de nú'a guí camfri, ngue'a dí pahe gue haburaza ñamañu ya ja'i de nuna ra 'ra'yo jamfri.

²³ Nepu bi mámbi'ua te ra pa mi ma da yopa ña'ua ma'na'qui. Y nu mi dat'a nú'a ra pa'a xqui mañ'ua, ndunthi de gue'ua bi zønga habu mi 'bu ra cu Pablo. Desde mi xudi bi mudi bi ña'a asta mi nde tobya mi zofo ya ja'i de hanja ri manda Ajuá. Nú'a mi ma

de rá ley ra Moise ne gatho nú'a xqui 'yofo ma'ra yá 'mehni Ajuá, pa nu'á da gamfri nehe gue ra Jesu go gue'a ra Cristo nú'a to'o bá pehna Ajuá pa da nda.

²⁴ Nepu 'ra de gue'ua bi gamfri nú'a mi mangua ra cu Pablo, pe nu ma'ra himbi gamfri.

²⁵ Ne 'ra de gue'ua bi ntsanoyasε ne bi mudi bi ma'ua. Pe ante da ma'ua ra cu Pablo bi 'ñembabi'ua:

—Go gue'a majuani bi mangua ra badi Isaia po rá Maça Ndañi Ajuá bi xipa ndu ma dadahu, ne bi 'ñena njaua:

²⁶ Rí ma ua xipa nuya ja'i:

Ma gui 'yødehu, pe hinda zo ri mfenihu, ma gui hyanthu, pe hingui ma gui pahu te rí bøni nú'a gui hyanthu.

²⁷ Ngue'a xi xa megui ri mfenihu, ne hinguí ne gui hñuxhu nt'øde nú'a guí ødehu,

ne hinguí ne gui pahu nú'a guí hanthu.

Nu'ahu hinguí ne gui hanthu,

nixi gui 'yødehu,

nixi gui pahu,

ngue'a hinguí ne gui ntsø'mhu pa ga pun'a ri ts'oquihu.

Guehna mangua ra Maça T'ofu.

²⁸ Hangue pahu xá hño gue desde nubya ma da t'umbabi ra noya dega mpøhø nú'ua hingyá xodyo. Nuga dí camfri gue nu'á ha, ma da 'yøde ne da gamfri.

²⁹ Ne nu mi uadi bi mangua njabu ra cu Pablo, ya xodyo bi ma ne mri ntsanoya sehe'ua.

³⁰ Ha nura cu Pablo bi 'muhni maxøgue yo njeja ja 'nara ngu dega njut'i, ne mi umba ntsaya gatho nú'ua mi tsøni pa da ñau.

³¹ Ne mi zofo ya ja'i hanja go ri manda Ajuá, ne mi xipabi'ua de ra Zidada Jesucristo. Himi tsu da ña, ne hinto mi hacuabi'a.

RA ROMANU RÁ CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO NÚ'A BI 'YOPABI YA GAMFRI ME NROMA

Ra apostol Pablo opabi ya gamfri me Nroma

¹ Núgui drá Pablo, rá 'bεgogui ma zi Hmuh ra Jesucristo. Ajuá ra Dada bi zoncagui pa ga 'ñapostol, ne xa hñuxcagui pa ga mamba rá maça hoga noya'a.

² Nuna maça hoga noyana, guehna bi ñagui maya'bú Ajuá ja ra Maça T'ofu nú'a bi 'yofo yá 'mehni'a.

³ Y nuna maça hoga noyana xicju de ma zi Hmuh ra Jesucristo nú'a to'o rá T'ú Ajuá, ne utcaguih gue nú'a ra T'ú'a, de rá ndo'yo, bá ehe de rá ji ra nda Davi,

⁴ pe de rá ndahi xá nt'axi bi fadi gue go gue'a rá T'ú Ajuá, ngue'a co rá danga ts'edi bi yopa nte de ja ya du.

⁵ Po rá ngue'a, Ajuá xa 'racagui ra 'befi dega apostol pa ga mangua ra maça hoga noya gatho ja ya hnini, pa da gamfri'ú ne da 'yote Ajuá. Guehna ra 'befi dí pefi pa nuya ja'i da nsundabi rá maça thuhu ma zi Hmuh ra Jesucristo.

⁶ Hangue nehe nu'ahú, Ajuá xa zohn'a'ihú pa gui ténhú ra Zidada Jesucristo.

⁷ Hangue dí op'ahú gatho'ihú zi cuhú gui 'buhú Nroma, nú'ahú xi ri ma'ahú Ajuá ne xa zohn'a'ihú pa gui nt'axquihú. Ajuá ma Dadahú ne ma zi Hmuh ra Jesucristo da jap'a'ihú ne da max'ahú pa gui 'buhú te rá 'ñenthó.

Ra apostol Pablo ne da zonga ya cu me Nroma

⁸ Nuya ya mudi noya dí op'ahú ja ma carta, dí xi'ahú gue dí umba njamadi Ajuá ma Dadahú por gatho'ihú de rá thuhu ma zi Hmuh ra Jesucristo, ngue'a haburaza ja ra ximhai hmá gue xi xcá camfrihú xá hño.

⁹ Ajuá dí pepabi con gatho ma coraso pa da ntunga nú'a ra maça hoga noya nú'a habú xicju de rá maça T'ú'a, y nu'á go gue'a padi gue nzantho dí apabi'a por gue'ahú.

¹⁰ Masque stá tømá ndunthi ya pa pa ga mabú ga tsøñ'ahú, pe hinstá tsaya ga apa Ajuá pa da xoga ra gosthi pa da za ga mabú 'nitho. Hønse go dí tømá nú'a ra pa da mañ'a Ajuá pa ga mabú.

¹¹ Ngué'a xi dí ne ga mabú ga 'búi con gue'ahú pa da za ga u't'a'ihú ra mfadi nú'a xa 'ñutcagui ra Maça Ndahi, pa ma'na da nja ri jamfrihú.

¹² Y dí ma gue numa jamfrihú da 'racju ra ts'edi 'na ngu ma'na. Nuri jamfrihú da jaqui ma'na da zε ma jamfri, ha numa jamfriga da ja'ahú ma'na da zε ri jamfrihú nehe, ngue'a 'nat'a ma jamfrihú.

¹³ Ne dí ne gui padihú, ma zi cu'ihú, gue ndunthi ya i'qui stá huts'i ga mabú ga tsøñ'a'ihú, pe tobya hinxa za. Dí ne ga mabú pa ga fax'ahú ngu stá faxes ma'ra ya cu ja ma'ra ya hnini.

¹⁴ Ngué'a xuá 'bencagui ga xipa gatho ya ja'i nuna maça hoga t'ode de ra mpøhø, hangue mahyoni gatho ga zofo, ngu nú'ú ña griego ne ngu nú'ú ña ma'ra ya hñagui, ngu nú'ú ya bamhya ne ngu nú'ú hinte yá fadi.

¹⁵ Hangue nú'a ra pa go da ne Ajuá, nuguí xi dí ne ga mabú pa ga mangua ra maça hoga t'ode nehe nubú Nroma.

Rá ts'edi ra maça hoga t'ode

¹⁶ Hindí ntsa pa ga mangua ra maça hoga t'ode, ngue'a go gue'a 'nara noya dega ts'edi nú'a xuá pèhna Ajuá pa da pøhø gatho nú'ú to'o da gamfri, ra mudi ya xodyo, nepu gatho nu ma'ra ya ja'i.

¹⁷ Nuna maça hoga t'odená udi gue Ajuá ma gue ya hinte ma ts'oqui tu nú'ú to'o camfri, y nu'ú 'búi xá hño co Ajuá hønse po yá jamfri. Ma njabú nehe ra Ndaxjua T'ofu habú ena: "Nu'a tó'o xa gamfri, ya hinte ma ts'oqui tu, nú'a pè'tsa 'nara 'ra'yo te."

Yá thai tu ya meximhai

¹⁸ Ajuá utuabi ya meximhai tengu rá ndangui rá cue'a, ne brí nhyoqui'a pa dua pèhna ra castigo de mahets'i pa da zudi nú'ú ya ts'o'yøde hingui ne da 'yøt'e xá hño. Ajuá ri ncuε ngue'a nuya ja'i masque padi gue 'búi Ajuá ne padi te rí 'ñepi da 'yøt'e'ú, pe hingui øt'e, nu'ú ri sigui co yá 'ñagui'equ'e'i ne yá ts'oqui.

19 Gatho nú'a te da za da fadi de Ajuá, nu'á xa t'utuabi xá hño, y nu Ajuá go guese xa 'ñutuabi'ú.

20 Desde nú'bú Ajuá bi hyoca ra ximhai, desde gue'bú, Ajuá bi 'ñutuabi'ú tengu rá 'mái'a. Gatho nú'ú ya t'òt'e ri hnequi, gue'ú utuabi ya ja'i tengu rá 'mái Ajuá nú'a hini hnequi, y njabú ri hnequi gue Ajuá 'bú ne ja rá ts'edi pa nzantho. Hangué ya ja'i hingui tsa te da dadi de nú'a te xa 'yòt'e'ú.

21 Nu'á, masque bi badi Ajuá, pe himbi ne bi nsunda'ú ngu rí 'ñepi, níxi bi umba njamadi de gatho ya hño xa hñani'ú. Nu'a bi 'yòt'e, bi ts'oca yá mfeni ne bi megui yá coraso pa himbi za bi badi nda'a ra hño nda'a ra 'ñú.

22 Masque mi eñ'ú gue xi myá bamhya, pe hinte myá fadi.

23 Hangué bi zogui nú'a ra sòcambeni mi 'ñepi da umbabi Ajuá nú'a xá nsunda ne pè'tsa ra te nzantho, pa go bi xòcambeni ya c'oi nú'ú xa thoqui ngu yá 'bai ya ja'i nú'ú pè'tsi da du, nehe ya c'oi nú'ú xa thoqui ngu rá 'bai 'nara ts'int's'ú, ne nú'ú ngu rá 'bai 'nara mbo'ni, ne nú'ú ya c'oi dega qu'eña.

24 Hangué Ajuá bi hyetho ya meximhai pa bi 'yòt'a gatho nuya ts'onc'at'i mi beni ja yá mfeni, y njabú bi 'betua sèhè yá tsa yá ndo'yo'ú.

25 Ngué'a nuya meximhai'ú bi zogui nú'a Ajuá majuani pa go bi dèna nú'ú t'embabi gue go gue'ú Ajuá; y nuya ja'i'ú go bi nsunda nuya t'òt'e nú'ú xa hyoca Ajuá, hingo bi nsunda Ajuá to'o bi hyoca gatho, ne xá nsunda rá thuhu'a pa nzantho.

26 Hangué Ajuá bi hyetho'ú pa bi 'ño ja yá hne dega 'betsa, asta ya 'behña bi hñuxui yá mi'behñau hingo hønse co ya 'ñhø ngu nú'a xqui manda Ajuá.

27 Nehe ya 'ñhø bi mè'tsa 'nara ts'onc'at'i pa da hñuxui yá mi'ñhøui hingo hønse co ya 'behña, y njabú 'ñhø co 'ñhø bi 'yòt'a ra t'òt'e xi xá nts'o. Hangué ja gues'ú bi hñani nú'a mi 'ñepi da hñani'ú por yá ts'ot'òt'e.

28 Nehe nguetho himbi ho da beni'ú de Ajuá, hangué nu Ajuá bi hyetho'ú pa bi beni ya mfeni xá nts'o ne pa bi 'yòt'e nú'a himri 'ñepi'ú,

29 ne bi 'yòt'e'ú ya t'òt'e hingui ho, ne bi mè'tsa ndunthi ya ts'onc'at'i ne ya

ts'omfeni. Myá nduste, myá hyote, myá 'yòt'atuhni, myá hyate, myá ts'o'mái, myá nònte,

30 mi ja'tsua ya nc'uamba ma'ra, mi utsa Ajuá, myá 'ñaqu'equ'eí, mri 'ñexa sèhè, mi beni hanja da za da 'yòt'a ya t'òt'e xá nts'o, myá ts'o'yøde co yá dada yá nana.

31 Bi ts'oca yá mfeni hangué himi padi nda'a ra hño nda'a ra 'ñú, ne himbi cumpli yá noya. Ne himbi mè'tsa ra hmäte co yá ja'i, ne himbi mè'tsa ra huecate.

32 Nehe nubya njabú, masque padi ya ja'i nú'a te xa ma Ajuá, gue nu'ú tó'o òt'a nuya t'òt'e'ú rí 'ñepi da du, pe masque padi njabú, pe nu'ú òt'e nuya ya ts'ot'òt'e, y hingue hønse òt'e, nehe ri johyau nú'ú ma'ra to'o handi'ú òt'a njabú nehe.

2

Ajuá ma da hña'mba nguenda yá ts'oqui ya ja'i co ra hoga ts'utbi

1 Hangué dá ngu'a dá ngu, otho te grí ncøni nú'i guí 'yø de nú'a te òt'a ma'ra, ngue'a nú'a ra ora guí 'yø de nú'a te òt'a ma'ra, nu'í guí ncondena sèhè, ngue'a guí òt'a nehe ngu òt'a nú'ú ma'ra.

2 Dí padihú gue Ajuá ma da hña'mba nguenda co ra hoga ts'utbi nú'ú to'o òt'a ya ts'oqui.

3 Hangué 'bú nú'i guí 'yø de ma'ra ne guí òt'a nehe ngu òt'e'ú, ogui beni gue ma gui mpont'ui rá cue Ajuá nú'a ra pa da hñap'a nguenda.

4 Oxqui beni gue ngue'a Ajuá xi ra hoja'i con gue'i ne xa zè't'a ri nts'o'mái ne astabya hinxa castiga'i, gue nu'i da za gui sigui gui 'yòt'a ya ts'oqui. Padi gue Ajuá ra hoja'i con gue'i pa gui ñobri.

5 Pe nu'í hinguí ne, ngue'a xi rá me ri coraso ne hinguí øde ne hinguí ñobri, hangué ma'na ma da castiga'i nú'a ra pa da hnequi rá cue Ajuá pa da 'yòt'a rá hoga ts'utbi'a.

6 Y nu'á ma da umbabi nú'a rí 'ñepabi cada 'na ngu nú'a xa mèfi.

7 Nu'á ma da umba ra te pa nzantho nú'ú to'o xa hyomba rá nsunda ne xa hyoni pa Ajuá da 'ñe'tsua yá nsu ne xa hyonga ra te pa nzantho, ne hinxa zabi xa 'yòt'a ya hoga 'bèfi.

8 Pe pa ya ts'o'yøde nú'ɥ 'mɛt'o go øt'a nú'a hingui ho, ne hingo ne da 'yøt'a nú'a xá hño, Ajuá ma da umbabi'ɥ 'nara castigo con gatho rá cue.

9 Ma da nja ya danga ɥgui ne ya dumɥi pa gatho nú'ɥ ya ja'i øt'a ya ts'oqui, rá mɥdi pa ya xodyo, nepɥ pa gatho ma'ra ya ja'i.

10 Pe Ajuá ma da cɥ'ta ja rá nsunda gatho nú'ɥ to'o xa mɛfi ya hoga 'bɛfi. Nehe ma da 'ñe'tsua yá nsu ne da umba ra hoga'mɥi, rá mɥdi pa ya xodyo, nepɥ pa gatho ma'ra ya ja'i.

11 Ngue'a Ajuá hinda ma da huahnitho ya ja'i nura ora da hña'mba nguenda'ɥ.

12 Ajuá ma da hña'mba nguenda gatho ya ja'i mahyɛgui, ngue'a gatho nú'ɥ to'o xa 'yøt'a ya ts'oqui masque hinxá bɥtua rá ley ra Moise, nu'ɥ ma dra thá'mba nguenda ne dra castiga nsinque da the'ta ra ley; ha gatho nú'ɥ bi badi ra ley ne himbi 'yøt'a nú'a ma, nu'ɥ ma da thá'mba nguenda ngu nú'a mɥnga nú'a ra ley'a.

13 Ngue'a hingue nú'ɥ xa 'yødetho rá ley ra Moise gue go gue'ɥ 'bɥi xá hño co Ajuá, hina, pe nú'ɥ to'o øte ra ley há, go gue'ɥ ma da hmá gue hinte ma ts'oqui tu.

14 Ne nú'a ra ora nuya ja'i hingyá xodyo øt'a sɛhɛ'ɥ nú'a xá hño ngu nú'a mɥnga rá ley ra Moise, njabɥ ri hnequi gue pe'tsa sɛhɛ 'nayá ley, masque hinxá badi rá ley ra Moise.

15 Ja gue'ɥ ri hnequini 'nara ley ngu xa nt'ofu ja yá coraso. Nehe nu'ɥ pe'tsa 'nayá ts'ɛdisɛ pa da badi ua xá hño nú'a øt'e'ɥ ua hina; nehe yá mfeni xipabi gue hingui ho nú'a øt'e, o ja ra ora xipabi gue xa 'yøt'a xá hño.

16 Nehe ma da njabɥ nú'a ra pa'a sta 'yøt'a ra nsuca uenda Ajuá ngu nú'a gra 'mɥi yá mfeni ya ja'i, masque nú'a xqui beni mant'agui'ɥ. Ne nú'a to'o ma da hña nguenda go ma Zidadahɥ ra Jesucristo. Njabɥ udi ra maça hoga noya nú'a xa 'bɛncagui ga ma.

Ya xodyo ne ra ley nú'a bi 'yofo ra Moise

17 Nu'i xodyo, guí beni gue ja ri nsu ngue'a grá xodyo, ne guí camfri gue guí 'bɥi xá hño ngue'a guí pe'tsua rá ley ra Moise, ne grí 'ñets'i ngue'a guí nsunda nú'a ra Ajuá majuani,

18 ne guí patua rá paha'a, ne guí padi gui huahna nú'a xá hño ngue'a njabɥ u't'a'i ra ley.

19 Ne nu'i guí camfri gue da za gui cɥhna ma'ra ya ja'i ja ra uenda ya goda, y guí ngu 'nara ñot'i pa nú'ɥ 'bɥi ja ra 'bɛxuui.

20 Y guí camfri gue da za gui utui ma'ra ya ja'i nú'ɥ 'ñena ya t'ɥbatsitho hinte yá fadi, ngue'a nú'a ra ley guí pe'tsi ja xcá tsɥhni ra hoga mfadi ne nú'a majuani.

21 Nú'i guí utui ma'ra, ¿hanja hingo guí øt'e nehe nú'a guí udi? Y nú'i guí ma gue hinda mpe 'na, ¿ha gue nu'i hinguí mpe?

22 Nú'i guí ma gue hingui tsa da ts'inga 'nara medinthati, ¿ha gue nu'i hinguí øt'a njabɥ? Nú'i guí utsa ya c'oi, pe ¿ha gue hinguí mpe ja yá nija'ɥ?

23 Nú'i grí 'ñets'i ngue'a guí pe'tsua rá ley ra Moise, ¿ha gue hinguí 'betua rá tsa Ajuá ngue'a hinguí øt'a nú'a mɥnga nú'a ra ley'a?

24 Hangue ja ra Maça T'ofu 'nará 'mɛhni Ajuá bi xipa ya xodyo ne bi 'ñembi: “Ya ja'i nú'ɥ hingyá xodyo ñama'ñɥ de Ajuá po rá ngue'ahɥ.”

25 Nubyá nura circuncisio go gue'a ngu 'nara seña nú'a xa thuts'i ja ri ndo'yohɥ ne go gue'a ra nt'udi de ra cohi nú'a bi gohi Ajuá co ndu ri dadahɥ ra Abrá. Nú'a ra seña'a da max'ahɥ ndunthi 'bɥi guí 'yøthɥ nú'a mɥnga ra ley. Pe nu'bɥ hinguí øthɥ ngu mɥnga ra ley, nu'bú ra nt'udi de ra cohi ja ra uenda hinga ra nt'udi.

26 Nehe nu'bɥ nú'ɥ ya ja'i hingyá xodyo nú'ɥ to'o hingui pe'tsa nuna seña, nu'bɥ nú'ɥ pɛfi ya hoga 'bɛfi ngu nú'ɥ mɥnga ra ley, nu'bú nehe'ɥ Ajuá ma da hyandi gue ja ra uenda pe'tsa nú'a ra seña de ra cohi.

27 Ne njabɥ nú'a to'o hingrá xodyo, ma da 'ñudi gue nu'i grá 'yøt'ats'oqui, ngue'a nú'a desde bi 'mɥi xa gohi rá ndo'yo ngu bi hyoca Ajuá nsi ra seña pe xa 'yøt'a ya hoga 'bɛfi ngu nú'ɥ mɥnga ra ley, ha nu'i guí pe'tsa ra seña de ra cohi ne guí pe'tsa rá ley Ajuá nt'ofu, pe hinguí øte nura ley'a.

28 Hangue ra xodyo xi majuani hingo nú'a de rá 'baitho, ne ra seña xi majuani hingo nú'a hnequi de thi ja rá ndo'yo.

29 Pe nu'a xi majuani ra xodyo, gue'a nú'a to'o øta Ajuá ja rá coraso, ha nu'a ra seña

xi majuañi, gue'a nú'a ja mbo ja rá coraso 'na, nú'a ra seña xa 'yøt'a Ajuā ja rá te 'na, hingue nú'a t'øt'e ja rá ndo'yo ngu xa nt'ofa ja ra ley. Y nú'u to'o xi majuañi ya xodyo ngue'a øta Ajuā ja yá coraso, go gue'u ma da 'ñe'tsua yá nsu Ajuā, hingo ya ja'i.

3

¹ Nu'buá, ¿te ma'na ra mfats'i pe'tsa ra xodyo? O ¿te ma mfats'i hani de ja ra seña de ra cohi?

² Ndunthi ya mfats'i pe'tsa ya xodyo nú'a hingui pe'tsa nú'u ma'ra ya ja'i. 'Na de nuya mfats'i'u gue'a gue Ajuā bi umba rá noya'a pa go bi su'u.

³ 'Ra de gue'u himbi gamfri nú'a bi ña'tuabi'u Ajuā, pe nu'á hingui ne da 'ñena gue Ajuā hinda ma da cumpli nú'a xa ñagui.

⁴ Hanja hina, nu'á ma da cumpli nú'a xa ñagui. Ajuā hinga ma ga ec'uambahu, ma'na xá hño ga beñhu gue gatho ya ja'i go ya c'uamba y hingo Ajuā. Ngu mangu ja ra Maça T'ofa habu sipa Ajuā njaua ne ena: Ma da fadi gue go gue'i guí mangu majuañi, y ma gui ntate nú'a ra pa da 'ñec'uamba'i ya ja'i.

⁵ 'Nara ja'i tsa da 'ñena njaua: “Nu'bu ma ts'oquihu japi da hnequi tengu rá hoga'mai Ajuā, nu'bu ¿ha gue ra hoga ts'utbi da castigaguihu?” Njabu mangu nú'u ma'ra ya ja'i, hingo dí mangu.

⁶ Hina, nu'á hinda za ga beñhu ngu beñ'u. Ngue'a nu'bu di njabu ngu nú'a mañ'u, nu'bu ¿hanja da za da 'yøt'a ra ts'utbi'a co ra ximhai?

⁷ 'Nara ja'i tsa da 'ñena njaua: “Nu'bu por 'nara nc'uamba ga ma ga japi da hnequi rá nsunda Ajuā ngue'a ja ri hneeni gue Ajuā cumpli rá noya, nu'bu ¿ha gue rí 'ñepabi da castigagui?”

⁸ Ne asta da za da 'ñena 'nara ja'i gue 'na da za da 'yøt'a nú'a xá nts'o pa da nja ra hño. 'Ra xa guscagui ra nc'uamba y 'bai mañ'u gue guehna dí udi. Nuya ja'i'u rí 'ñepabi da secuabi 'nara castigo.

Gathoguihu dí tuh ya thai

⁹ Hangue ¿te ga beñhu? ¿Ha gue ga beñhu gue nú'u dyá xodyohu ma'na dí 'buhu xá hño que ma'ra ya ja'i? Hina, hingui tsa;

ngue'a ya stá ma gue gathoguihu, ngu ya xodyo ngu nú'u hingyá xodyo, gathoguihu dí ohu ja rá 'ye ra ts'oqui.

¹⁰ Hangue ra Maça T'ofa enga njaua: Jo'o ni 'na nú'a hindi tu ya ts'oqui. Haha, jo'o ni 'na.

¹¹ Jo'o ni 'nara ja'i nú'a strá nt'axi rá mfeni, ne jo'o ni 'na to'o di honi Ajuā.

¹² Gatho'u ya ts'o'yøde, gatho'u xa nts'oqui. Ni 'na hingui øt'a xá hño, haha ni 'na.

¹³ Yá ne'u xá nts'o, nja ngu 'nara nt'agui xots'i; ne nzantho hate'u.

Nehe xá nts'uni yá ne, nja ngu rá ne ra qu'eña nú'a hote.

¹⁴ Pøni ya ts'one de yá ne, ne ya noya dega cu.

¹⁵ Co 'na tui nu'ú da ma hnest'ihhi pa da hyo yá miqu'eiu.

¹⁶ Habaraza 'yo'u øt'a ya nhuati ne tsogui ya ugu,

¹⁷ y hinxa badi'u hanja da 'mai'u te rá 'ñentho.

¹⁸ Y nu'ú ni ts'u hingui tsupabi rá cu Ajuā.

¹⁹ Nubyá dí padihu gue nú'a mangu ja rá ley ra Moise, ma pa nú'u to'o 'bu ja nú'a ra ley'a pa da me'tsa yá tsa y da go'ta yá ne, pa njabu nu'ú ne gatho ma'ra ya ja'i de ra ximhai da dø'ma nú'a ra castigo ma da hñani de Ajuā.

²⁰ Ngue'a ni 'nara ja'i hinxa 'yøt'e gatho nú'a manda ja ra ley. Hangue enga ja ra Maça T'ofa gue Ajuā hinda ma da ma gue ni 'nara ja'i hingui tu ra ts'oqui, masque da 'mai 'ra da 'ñena gue xa 'yøt'a ngu nú'a mangu ra ley. Ngue'a nu'araza ra ley xo'tsuabi yá ts'oqui ya ja'i.

Ra mpøhø bí ehe po ra jamfri

²¹ Pe nubya Ajuā xa 'ñudi 'nara hño pa ra meximhai, y nura hño'a, nú'a hanja grá 'buhu xá hño ja rá thandi'a. Pe nura hño'a hingui pe'tsi te da nu ni co ni 'nara ley, masque ja dí mahma ja rá ley ra Moise ne ja nú'a bi 'yofo ma'ra yá 'mehni Ajuā.

²² Nuna danga hñoña ma gue nu'a tó'o camfri ra Zidada Jesucristo ya 'bui xá hño ja rá thandi Ajuā. Y nuna hñoña ja pa gatho nuto da gamfri'a, ngue'a gatho ya ja'i mahyegui, gue dra xodyo gue hindra xodyo.

23 Y gathoguih_u dyá 'yøt'ats'oquih_u, ne ni 'na de guecj_u hingui tsa ga 'yoh_u xá hño ngu ri ho Ajuá.

24 Pe nu'á xi ra hoj_u'i, hangue mā de rá pahase gue ya hinte ma ts'oqui dí tuh_u ngue'a dí camfrih_u ra Zidada Jesucristo. Ajuá tsa da mā njab_u ngue'a ra Zidada Jesucristo ya bi gutca ma thaih_u.

25 Ajuá bá p_uhna ra Zidada Jesucristo pa bi du ja ra pont'i ngu 'nara hñ_u'ti, pa bi hñ_uaga ma ts'oquih_u po rá maça ji bi mani, pa njab_u nu'a tó'o da gamfri'a ya hinda ma da z_utua rá cue Ajuá. Njab_u bi 'yøt'a Ajuá pa bi 'ñudi rá hoga ts'utbi, masque himi hnequih_u mā ngue'a po rá maça pasencia hinxqui castiga ya ja'i nuya pa xqui thogui.

26 Ha nubyá, po rá du rá T'_u, Ajuá bi 'ñudi rá hoga ts'utbi, ne nu'á mā gue ya hinte ma ts'oqui tu nú'_u to'o camfri ra Zidada Jesu.

27 Hangue nubyá hingui tsa to da 'ñets'i. 'B_u xa za 'na xa m_uε ya hoga 'b_ufi ngu nú'_u mānga rá ley ra Moise pa xa mpøhøhma, nu'bú xa zahmā xa 'ñets'i. Pe nutó ya hinte ma ts'oqui tu ngue'a xa gamfri ra Zidada Jesucristo, nu'á hingui tsa da 'ñets'i.

28 Ngue'a dí pah_u xá hño gue Ajuá mā gue ya hinte ma ts'oqui tu nú'a to'o camfri ra Zidada Jesu nsinque te da nu co ya 'b_ufi de ra ley.

29 ¿Xi ha gue Ajuá go ra Ajuá nsøctho pa ya xodyo? ¿Ha hingrá Ajuá nehe pa nuya ja'i hingyá xodyo? Haha, go gue'a ra Ajuá nehe pa gue'a.

30 Ngue'a 'nat'a Ajuá 'b_ui, y nú'á mā gue ya hinte ma ts'oqui tu ya xodyo nú'_u p_u'tsa ra seña de ra cohi ja yá ndo'yo nú'b_u camfri ra Zidada Jesucristo. Nehe go guet'a Ajuá mā gue nehe nú'_u hingui p_u'tsa ra seña ja yá ndo'yo ya hinte tu nú'b_u camfri'ra ra Zidada Jesucristo.

31 ¿Ha gue dí puth_u rá ley ra Moise ngue'a dí udih_u ra jamfri de ra Zidada Jesucristo? Hina, hinda za da feni njab_u, ngue'a nujá ma'na dí umf_u rá ts'edi nura ley'a.

4

Ra Abrá himbi mpøhø po nuya hoga 'b_ufi bi 'yøt'e

1 Xi ra Abrá nú'a ma m_udi dadah_u nú'ju dyá xodyoh_u, ¿te rá 'b_uε da za ga beñ_u 'b_u de gue'a?

2 Nu'b_u Ajuá xa māhma gue ra Abrá ya hinte ma ts'oqui mi tu por yá hoga 'b_ufi mi øt'e, nu'bú nu'á xa zahmā xa 'ñets'i. Pe hina, himbi za bi 'ñets'i ja rá thandi Ajuá.

3 Ngue'a ra Maça T'of_uo enga njaua: “Ra Abrá bi gamfri gue mi ma da hñ_uani nú'a bi ñ_u'tuabi Ajuá, hangue Ajuá bi mā gue ra Abrá ya hinte ma ts'oqui mi tu.”

4 Nu'b_u 'nara ja'i øt'a 'nara 'b_ufi, nurá thaha da t'umbi hingui t'umtho co ra hñ_uoja'i; t'umbabi ngue'a xa mp_uεfi ne thupi.

5 Pe nura ja'i to'o camfri Ajuá ne camfri gue hingue po yá hoga 'b_ufi da za da mā Ajuá gue ya hinte ma ts'oqui tu, nura ja'i'a, Ajuá da mā gue ya hinte tu ngue'a bi gamfri'a.

6 Nehe ra Davi xicj_u gue Ajuá mānga nuna noyanā dega japi. Nu'á ena gue Ajuá mā gue 'nara ja'i ya hinte ma ts'oqui tu nsinque da 'y_u'tua nguenda de yá 'b_ufi.

7 Ra Davi bi 'yof_uo njaua: Njapi ndunthi nú'a to'o xra pumba yá ts'oqui.

8 Haha, njapi ndunthi nú'a hingui mā Ajuá te xa 'yøt'e.

9 Xi nuna ra noya dega japi mānga Ajuá, ¿ha gue mā pa gatho ya ja'i, o hønse pa nú'_u p_u'tsa ra seña de ra cohi bi gohi Ajuá co ya xodyo? Hina, nu'á mā pa gatho. Dí padih_u gue Ajuá bi mā gue ya hinte ma ts'oqui mi tu ra Abrá ngue'a bi gamfri'a.

10 ¿Ha gue ra Abrá mi p_u'tsa ra seña ja rá ndo'yo nura ora'a o hina? Hina, himi p_u'tsta nú'a ra seña'a, mi 'b_utho njab_u.

11 Nura seña de ra cohi bi thu'tsua ja rá ndo'yo pe asta 'm_uεfa; y nura seña'a gue'a ngu 'nara sey_u bi hñ_u'tsuabi Ajuá pa da fadi gue ri muui nú'a xqui mañ'a gue ra Abrá hinte ma ts'oqui mi tu ngue'a bi gamfri. Ajuá bi mā gue ra Abrá ya hinte mi tu ante da thu'tsuabi nura seña, y njab_u ra Abrá bi ndada de gatho nú'_u to'o camfri masque nu'á hinxa m_u'tsa nú'a ra seña, pa njab_u nehe'ra Ajuá bi mā gue ya hinte tu'a.

12 Nehe ra Abrá bi ndada de ya ja'i to'o p_u'tsa ra seña de ra cohi ne camfri, nú'_u to'o hingue hønse p_u'tsa ra seña pe nehe t_unba

rá jamfri ma dadah_u ra Abrá nú'a to'o bi gamfri ante da thu'tsua ra seña.

Nuj_u ga hañ_u ra hñ'a'ti nú'b_u ga camfri_u

¹³ Ajuá bi ña'tua ra Abrá da umbabi ra ximhai ngu 'nara tsogui pa gue'a ne pa yá ja'i 'mefa de gue'a. Bi ña'tuabi pe hingue ngue'a xqui 'yøta ra ndaxjua ley; nu'á bi ña'tuabi njab_u ngue'a mi camfri ne ya hinte ma ts'oqui mi tu.

¹⁴ 'B_u nú' tu to'o ri dena ra ndaxjua ley da gohui nú'a ra tsogui, nu'bú ra jamfri da bøni gue hinte ri muui, ne nú'a ra hñ'a'ti'a ma da njab_utho.

¹⁵ Pe ra ley ri japi da hnequi rá cue Ajuá ngue'a dyá ts'o'yødeh_u, pe 'b_u di otho 'nara ley, nu'bú ¿hanja gra ts'o'yødeh_u?

¹⁶ Hangué nura hñ'a'ti de ra tsogui ja pa nú' tu to'o camfri, pa njab_u Ajuá da za da unga ra tsogui po rá hñoja'i. Ma dra t'umbi pa gatho yá ja'i ra Abrá, hingue hønse pa nú' tu to'o bi nte ja ra ley nep_u bi gamfri, pe nehe pa nú' tu to'o hinxa te ja ra ley ne bi gamfri ngu bi gamfri ra Abrá nú'a to'o go ra dada de gathoguih_u núj_u dyá gamfrih_u.

¹⁷ Ngu mąga ja ra Maça T'ofu gue Ajuá bi xipa ra Abrá ne bi 'ñembi: “Stá hux'a'i pa gui ndada de ndunthi ya hnini.” Hangué ja rá thandi Ajuá ra Abrá bi ndada de gatho nú' tu to'o camfri. Y nu'á mi camfri gue Ajuá tsa da japi da yopa nte nú' tu xa du, y ri manda nú'a hingui 'b_uitho, pa gue'a ja ra uenda ya 'b_ui.

¹⁸ Ne masque ngu xmá hñei, pe ra Abrá mi camfri gue da zøhø nú'a xqui xipabi Ajuá ne bi sigui bi dø'mi. Hangué njab_u nu'á bi ndada de ndunthi ya hnini ngu nú'a xqui xipabi Ajuá ne bi 'ñembabi: “Ma da ndunthi ri bątsi da 'm_ui.”

¹⁹ Ra Abrá xi mi ja rá jamfri gue da mē'tsa 'nará t' tu. Nu'á himi jamasu ua ya mrá daqu'ei, masque mi ma da got'a 'na nthebe njeya. Nixi himi jamasu gue ra Sara nurá 'behña'a ya mrá daqu'ei nehe ne hinxqui mē'tsa ni 'nara bątsi.

²⁰ Pe de nú'a xqui hñ'a'tuabi ni ts' tu himbi 'b_e rá jamfri, nu'á ma'na bi nja rá jamfri, ne bi nsunda Ajuá.

²¹ Ngue'a mi pađi xá hño gue Ajuá mi ja rá ts'edi pa da 'yøt'e ngu nú'a xqui ña'tui.

²² Hangué por gue'a Ajuá bi ma gue ya hinte ma ts'oqui mi tu ra Abrá, ngue'a ra Abrá bi gamfri'a.

²³ Pe nuya noya nú' tu ena gue Ajuá bi ma gue ya hinte ma ts'oqui mi tu ra Abrá, himbi t'ofu hønse pa ra Abrá;

²⁴ bi t'ofu pa guecaguih_u nehe, ngue'a Ajuá ma mahyεgui de guec_u núj_u dí camfrih_u'a. Dí camfrih_u gue nu'á pē'tsa ra ts'edi pa bi 'yøt'e bi yopa nte ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

²⁵ Nu'á bri da pa bi du po rá ngue ma ts'oquih_u, ne bi t'øt'e pa bi yopa nte pa bi t'udí gue ya hinte ma ts'oqui dí tuh_u.

5

Ya hño nú' tu pē'tsa ra gamfri ngue'a Ajuá xa ma gue ya hinte ma ts'oqui tu

¹ Nubyá Ajuá xa ma gue ya hinte ma ts'oqui dí tuh_u ngue'a stá camfrih_u'a, hangué ya dí 'b_uh_u te rá entho con gue'a por ma Zidadah_u ra Jesucristo.

² Nehe ngue'a dá camfrih_u ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, hangué ya stá jonih_u co Ajuá ra Dada ne stá tsutuah_u rá hñoja'i'a. Y nubyá ya dí 'b_uh_u ja nú'a ra hñoja'i'a, ne dí tø'mh_u co ndunthi ra johya nú'a ra pa ga 'b_uh_u ja rá nsunda Ajuá.

³ Y hingue hønse dí johyah_u por gue'a, nehe rí 'ñepi ga johyah_u ora dí thoh_u ya ts'othogui, ngue'a dí pađih_u gue ya ts'othogui ri jac_u ga zedih_u.

⁴ Y nu'b_u ga zedih_u, ga pøñ_u 'radyá hoga gamfrih_u, y por guehna ma'na da ndangui ma nthø'mateh_u.

⁵ Y nuna nthø'mateną hinda ma da njab_utho nep_u ga 'b_e ma tsah_u, ngue'a ra Maça Nđahi nú'a xa t'acaguih_u xa 'ñutcah_u xá hño gue Ajuá maçaguih_u.

⁶ Dí pađ_u gue Ajuá maçaguih_u, ngue'a ja nú'a ra pa xqui beni'a, bá pēhna ma zi Hmuh_u ra Jesucristo pa bi du po rá guec_u núj_u ndyá dađits'oquih_u, ngue'a nuj_u otho ma ts'edih_u pa ga mpøhøseh_u.

⁷ Xi xá hñei to da ne da du po rá ngue 'nará miqu'eiuí nú'a di øthmą xá hño, pe ja ra ora da za 'na da rezga da du po rá ngue 'nara hoja'i.

⁸ Pe Ajuá xa 'ñutcaguih_u tengu rá ndangui rá hmate nú'a pēscah_u, ngue'a masque

'nandyá dadits'oquih_u, pe bá pɛhna ma zi Hmuh_u ra Jesucristo pa bi du po rá nguecj_u.

⁹ Y núbya ya gue nu'á bi du pa bi ñangaguih_u co rá maça ji, ne ya hinte ma ts'oqui dí tuh_u, nu'bú nubyá go dí tɔ'mh_u gue nu'á da ñangaguih_u de rá cue Ajuá sta 'ñep_u.

¹⁰ Nuj_u ndí ncontrah_u co Ajuá, pe nubyá dí mádi_u con gue'a po rá du rá maça T'_u. Y núbya stá mádi_u con gue'a, dí padi_u gue ma ga mpøhøh_u po rá te'a.

¹¹ Pe hingue hønse'a, nehe nuj_u dí jhyah_u ndunthi ngue'a dí 'buh_u xá hño co Ajuá por nú'a bi 'yøt'e ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, ngue'a por nú'a bi 'yøt'e'a ya stá mádi_u co Ajuá.

Nú'a bi 'yøtcah_u ra Adá y nú'a bi 'yøt'a ra Zidada Jesucristo pa guecj_u

¹² Hangué nu mi yut'a ra ts'oqui gatho ja ra meximhai, bi yut'i po nú'a bi 'yøt'a 'nara 'ñøhø, y go gue'a numa madi dadah_u. Nehe po rá nts'o'yøde'a ra du bi yut'i ja gatho ya ja'i, ngue'a xa t'øt'a ra uenda gue gatho bi 'yøt'a ra ts'oqui.

¹³ Hangué ante da thuxa ra ley ya mi ja ra ts'oqui ja ra ximhai, pe nú'u ya ts'oqui bi t'øt'e himbi thanga nguenda ngue'a hinxqui thusta ra ley, ngue'a hingui tsa da thanga nguenda ya ts'oqui nu hab_u otho ni 'nara ley.

¹⁴ Pe madi njab_u, ra du bi ntate ja ya ja'i desde ra Adá asta ra Moise, masque nú'u ya ja'i' u himbi 'yøt'a ngu nú'a ra nts'o'yøde bi 'yøt'a ra Adá. Nura Adá po nú'a bi 'yøt'ase hangué bi nja ra du pa gathoguih_u; njab_u nehe bi 'ñehe ra Zidada Jesucristo bi 'yøt'ase pa bi nja ra te pa nzantho.

¹⁵ Pe nú'a ra ts'oqui bi 'yøt'a ra Adá hinga ra dangui ngu nú'a ra 'baha bi unga Ajuá dega hñoja'i. Po rá ngue rá ts'oqui 'nadra 'ñøhø bi nja ra du pa gatho, pe Ajuá po rá hñoja'i bá pɛhna 'nadra 'ñøhø nehe pa da unga ra te pa nzantho ngu 'nara 'baha pa gatho ya ja'i po rá hñoja'i nú'a 'nadra 'ñøhø. Y nura 'ñøhø'a go gue'a ma Zidadah_u ra Jesucristo.

¹⁶ Ra ts'oqui dí tuh_u por nú'a bi 'yøt'a 'nada ra ja'i hinga ra dangui ngu nú'a ra 'baha xa t'acj_u. Ajuá bi hña'mba nguenda de nú'a 'nadra ts'oqui, ne bi 'yε'mba ra du

pa gatho ya ja'i; pe 'mefa Ajuá po rá hñoja'i bi unga nura 'baha'a masque ya ja'i xi xqui 'yøthma ndunthi ya ts'oqui, pe Ajuá bi ma gue ya hinte ma ts'oqui mi tu.

¹⁷ Ya gue bi ntate ra du po nú'a ra ts'oqui bi 'yøt'a 'nada ra 'ñøhø, pe nubyá nú'u to'o xa hñani nú'a ra 'baha xa unda Ajuá po rá hñoja'i y xa hñani nura noya gue nu'ú ya hinte ma ts'oqui tu, nu'ú ma go da nda'u ja nú'a ra te xa 'ñep_u po rá ngue nú'a bi 'yøt'a 'nada ra 'ñøhø, y nura 'ñøhø'a go gue'a ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

¹⁸ Hangué por nú'a ra ts'oqui bi 'yøt'a 'nada ra 'ñøhø, Ajuá bi 'yε'mba ra du pa gatho ya ja'i, y nehe por nú'a ra hoga 'bεfi bi 'yøt'a 'nada ra 'ñøhø, Ajuá ena pa gatho ya ja'i gue ya hinte ma ts'oqui tu'u ne umbabi'u ra te.

¹⁹ Po 'nara ts'o'yøde gá 'ñøhø, bi japi bi nts'oqui gatho ya meximhai, njab_u nehe po 'nara hoga'yøde, ndunthi da t'embi gue ya hinte ma ts'oqui tu.

²⁰ Pe 'mefa bi nja ra ley pa ma'na bi ndunthi ya nts'o'yøde. Y masque xa ndunthi ya nts'o'yøde, ma'na xa ndangui rá hñoja'i Ajuá.

²¹ Masque ra ts'oqui xi bi ntatehma ngue'a bi nja ra du, pe ma'na bi ntate rá hñoja'i Ajuá, ngue'a po rá hñoja'i'a nu'á ma gue nuj_u ya hinte ma ts'oqui dí tuh_u, ne xa 'racaguih_u ra te pa nzantho po ma Zidadah_u ra Jesucristo.

6

Núju stá 'uegueh_u de ra ts'oqui rí 'ñepi ga 'buh_u 'nara 'ra'yo te co ra zi Hmu Jesucristo

¹ Xibya, ¿te ga mañh_u? ¿Ha gue ga sigui ga øth_u ya ts'oqui pa ma'na da ndangui rá hñoja'i Ajuá pa guecj_u?

² ¡Hina! ¡Hinda za ga beñh_u njab_u! Nuj_u ma'met'o ndí oh_u ja rá 'yε ra ts'oqui, pe nubyá ya stá pøñh_u, ya hindí oh_u ja rá 'yε, ja ra uenda ya stá tuh_u. Nu'bú ¿hanja da za ga sigui ga øth_u ya ts'oqui?

³ ¿Ha gue hingui padi_u gue núju stá nxisteheh_u stá 'nathoh_u co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, ne nura ora dá nxisteheh_u ja ra uenda dá tuh_u con gue'a?

⁴ Nehe nú'a ra ora dá nxisteheh_u, ja ra uenda dá nt'aguih_u ngu bi nt'agui'a ngu

'ñena stí tuh_u nehe, pa ngu bi yopa nte'a de ja ra du po rá maça ts'edi Ajuá rá Dada, njab_u necaguih_u stá yopa nteh_u ma'ra'yo pa ga 'buh_u 'nara 'ra'yo 'm_ui.

⁵ Ngue'a nu'b_u stá 'nathoh_u con gue'a ngue'a ja ra uenda stá tuh_u ngu bi du'a, nu'b_u ma ga 'buh_u 'nara 'ra'yo 'm_ui ngu gra 'm_ua, ngue'a ja ra uenda dá yopa nteh_u ngu bi yopa nte'a de ja ra du.

⁶ Dí padih_u gue ma ndaxjua 'm_uihi bi mpont'i mahyegui con gue'a, pa gue numa ndaxjua 'm_uihi nú'a mi p_upa ra ts'oqui, ngu ya xra huati pa ya hinga 'm_uegoh_u de ra ts'oqui.

⁷ Ngue'a nu'a tó'o ya xa du, ya hingui o ja rá 'y_e ra ts'oqui.

⁸ 'B_u stá tuh_u mahyegui co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, dí camfrih_u gue ga 'buh_u con gue'a.

⁹ Ngue'a dí pah_u gue ma zi Hmuh_u to'o bi yopa nte de ja ya du, ya hingui p_u'tsi te da yopa du'a, ne ra du hinda ma da yopa ntate de gue'a.

¹⁰ Ngue'a nu mi du'a, bi du 'na'quitho pa bi gutca gatho ma ts'oquih_u, y ya hingui p_u'tsi te da nu co ra ts'oqui. Y nubyá nu'a bi yopa nte y 'b_ui pa rá nsunda Ajuá.

¹¹ Njab_u necj_u ga øth_u ra uenda gue ya stá tuh_u ne ya hindí p_u'tsh_u te ga nuh_u co ra ts'oqui, ne ya dí 'buh_u pa rá nsunda Ajuá ngue'a dí 'nathoh_u co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

¹² Hangué ya oxqui hoph_u ra ts'oqui da sigui da manda ja ri ndo'yoh_u nú'u ma da du. Oxqui hoph_u da ja'ah_u gui 'yøth_u nú'a go da ne ri ndo'yoh_u.

¹³ Oxqui sigui gui p_uph_u ra ts'oqui nú'a ja'ah_u gui 'yøth_u nú'a hingui ho. Nu'a gui 'yøth_u, daph_u ri teh_u ja rá 'y_e Ajuá pa gui 'yø'tuah_u rá paha'a, ngue'a nu'ah_u ja ra uenda ya xcá tuh_u de ra ts'oqui ne xcá yopa nteh_u ma'ra'yo. Hangué daph_u ri ndo'yoh_u ne ri ts'edih_u Ajuá pa gui p_uph_u rá 'b_ufi'a.

¹⁴ Ngue'a nura ts'oqui ya hinda ma da nda de guecj_u, ngue'a ya hindí 'buh_u ja rá hmanda ra ndaxjua ley, nubyá dí 'buh_u ja rá hñoja'i Ajuá.

Núj_u ndí oh_u ja rá 'y_e ra ts'oqui, ¿pa te ga yopa penj_uni?

¹⁵ Nde'b_u, ¿ha gue ga øth_u ya ts'oqui ngue'a dí 'buh_u ja rá hñoja'i Ajuá ne ya hindí 'buh_u ja rá hmanda ra ndaxjua ley? ¡Hina! ¡Hinda za ga beñ_u njab_u!

¹⁶ Dí padih_u gue dyá 'b_uegoh_u de nú'a to'o dí øteh_u. Nu'b_u guí øteh_u ra ts'oqui go rá 'b_uego'ih_u'a ne go gue'a da ja'ah_u gui 'm_uedih_u. Ha nu'b_u guí øth_u Ajuá go rá 'b_uego'ih_u'a y nu'a da 'yø'te pa gui 'buh_u xá hño ja rá thandi'a.

¹⁷ Pe jamadi Ajuá gue masque gá 'm_uegoh_u de ra ts'oqui, pe nubyá ya xcá ndah_u pa gui 'yøteh_u con gatho ri m_uihi ra nt'utuete xa t'u't'ah_u.

¹⁸ Ajuá bi zin'ah_u de rá 'y_e ra ts'oqui nú'a nguí p_uph_u, pa go gui p_uph_u'a ne gui 'yøth_u xá hño ngu ri ho'a.

¹⁹ Núna dí xi'ah_u, dí hec'ah_u ngu ya 'b_uego pa da zo ri mfenih_u. Njab_u ngu xcá ndah_u pa gá 'm_uegoh_u ja ra ts'oqui ne nguí nts'o'yødeh_u, njab_utho nehe ndah_u ja rá 'y_e Ajuá pa gui 'yøth_u nú'a xá hño, ne gui 'buh_u xá nt'axi.

²⁰ Nguetho nú'b_u nguí 'm_uegoh_u ja ra ts'oqui, himi tsa gui 'yøth_u nú'a xá hño.

²¹ ¿Te ma thah_u gá hañh_u de nú'u ya t'ø'te xmá nts'o nguí øth_u? Ha nubyá grí ntsah_u de gue'u. Ngue'a nú'a ra thah_u ri uni nú'u ya t'ø'te xá nts'o, go gue'a ra du.

²² Pe nubyá ya hingyá 'b_uegoh_u de ra ts'oqui, ya gyá 'b_uegoh_u de Ajuá, hangué ya xcá hañh_u 'nara dang_u thah_u, y nura thah_u'a go gue'a gui 'buh_u xá nt'axi y rá ngats'i 'nara te pa nzantho.

²³ Nguetho nurá njut'i ra ts'oqui go gue'a ra du, pe nurá 'baha Ajuá go gue'a 'nara te pa nzantho nú'a da 'racj_u ngue'a drí 'nathoh_u co ma Zidadah_u ra Jesucristo.

7

Dí 'buh_u co ra Zidada, hingue dí 'buh_u ja ra ndaxjua ley

¹ Zi cuh_u, nu'ah_u guí padih_u ya ley, gue mientras ra ja'i te, p_u'tsi da 'yø'te ngu m_uanga ra ley, pe 'b_u da du, ya hina.

² Nja ngu 'nara 'behñ_u ra medinth_uati, mientras te rá dame p_u'tsi da 'yø'te nú'a m_uanga ra ley dega nth_uati, pe nu'b_u ya xa du rá dame, nura 'behñ_u'a ya hingui 'b_ui ja nura ley'a.

³ Pe nu'bu te rá dame, ne da meui ma'na ra 'ñøhø, nura 'behña'a da thu'mbabi ra zinga medinthati; pe nu'bu xa du rá dame, nura 'behña'a ya hingui 'bui ja nura ley'a, ne hinda ma da thu'mbabi ra zinga medinthati masque da nthatui ma'na ra 'ñøhø.

⁴ Njabu necaguihu ndí 'buhuhma ja rá hmanda ra ndaxjua ley. Pe nubyá ja ra uenda stá tuhú mahyεgui co ra Zidada Jesucristo nu mi du'a, ne ya hindí 'buhú ja nura ley'a. Dá njahu ngu nú'a ra 'behña bi du rá dame ne bi nthatui ma'na, ngue'a nujú ya hindí 'buhú ja ra ndaxjua ley, ngue'a ya dá 'nathohú co ra Zidada Jesucristo nú'a to'o bi yopa nte de ra du. Y stá njahubu pa da za ga øthu ya hoga 'befi pa rá nsunda Ajuá.

⁵ Ngue'a nú'bu ndí 'buhú ja ma ndaxjua 'múihu xá nts'o, nura ley ma'na bi nupca ma mfenihu pa dá øthu nú'u ya ts'onc'at'i ndí pe'tshú, y nu'ú mri mpéfi ja gatho ma ndo'yohú pa dá øthu ya ts'oqui ne pa xa zixcahmu ja ra du.

⁶ Pe nubyá ja ra uenda stá tuhú de ja ra ndaxjua ley, ngue'a ya hindí 'buhú ja rá hmanda nú'a ra ley'a. Ya hindí ohú ja rá 'ye ra ley, hangue nubyá da za ga pephú Ajuá co 'nara 'ra'yo mfeni nú'a bi 'racjú ra Maca Nda'hi, ne hingue ngu ma'met'o nú'bu ndí 'buhú ja rá hmanda ra ndaxjua ley ne ndí pephú ngu nú'a xqui t'ofu.

Ra ts'oqui nú'a dí hahú

⁷ ¿Te ga beñhúbya? ¿Ha gue ra ndaxjua ley tu ra thai de ra ts'oqui? ¡Hina! ¡Hinda za! Ngue'a go gue'a bi 'ñutcagui te rá 'be'a ya ts'oqui. Ngue'a hinduí pa'di hma'ha ua ra ts'oqui pa dra hyøcua nú'a te pe'tsi ma'na. Dá pa'di asta nu mi 'ñengagui ra ley: “Oxqui hyøca nú'a hinga ri meti.”

⁸ Pe nu ndá øde nura hmanda'a, nuya ts'onc'at'i bi mpéfi ja ma ndo'yo pa dá hyøque ndunthi ya t'øt'e, y njabu dá tu ra ts'oqui ngue'a hindá øt'e ngu nú'a manga ra ley, ngue'a nsi ra ley hingui tsa to da du ra ts'oqui.

⁹ Ma'met'o hinduí pahma ra ley, y ndí beni gue nduí 'bui xá hño ja rá thandi Ajuá. Pe nu ndá pa'di ra ley, gue'bu dá pa'di tengu rá ndangui ra thai ndí tu, ha nura ts'oqui ma'na bi nja rá ts'edi pa bi cacagui ga pepi.

¹⁰ Njabu ra ley nú'a ña'tui ra te pa nzantho pa to'o da cumplibi, bi 'ñutcagui gue ya dí nehi ra 'ñu pa ja ra du.

¹¹ Ngue'a ra ts'oqui mi cacagui ga øt'a nú'a mi hagahma ra ley pa hinga øt'e, hangue ra ley bi condenagui ga tu po rá ngue ra ts'oqui.

¹² Hangue ra maca ley xá nt'axi y nú'a ri manda'a go gue'a xá nt'axi ne xá hño y øt'a ra hoga ts'utbi.

¹³ Nu'bú, ¿ha gue nú'a ra hoga ley go gue'a bi 'yøtca 'nara 'ñu pa xa zixca ja ra du? ¡Hina! ¡Hinga beñhú njabu! Ngue'a nuya ts'oqui stá øt'e go gue'u bi 'yøtcagui nura 'ñu pa xa zixcahmu ja ra du. Y njabu xa fa'di que nura ts'oqui xi ra cate, ngue'a por nú'a ra hoga ley, ra ts'oqui bi jaqui dá 'medihma. Hangue po ra ley bi hnequi gue ra ts'oqui nts'edi xá nts'o.

¹⁴ Dí pa'dihu gue ra ley bá ehe de mahets'i. Pe nugui drá ja'i dega ximhai, ne dí o ja rá 'ye ra ts'oqui, hangue otho ma ts'edi pa ga øt'a ngu nú'a ri manda ra ley.

¹⁵ Nugui hindí pa'di nú'a dí pefi, ngue'a hingo xi ma paha nú'a dí pefi, pe nú'u ya 'befi dí utsa xcá thamfri ya dá øt'e.

¹⁶ Y nu'bu dí øt'e nú'a hingui ho ne hingo ma pahaga, nu'bú numa pahaga ri nthé ngu manga ra ley, ngue'a ra ley ma gue hinxá hño nú'a dá øt'e, hangue dí handi gue ra ley xá hño.

¹⁷ Hangue njabu hingo de guecε dí pefi nuya t'øt'e. Nuya ts'onc'at'i dí pe'tsi ja ma ndo'yo, go gue'u ri jaqui dí øt'a njabu.

¹⁸ Y nugui dí pa'di gue hinte ma t'øt'e xá hño dí øt'e ja ma ndaxjua 'mú, ngue'a ga nehma ga øt'e nú'a xá hño pe hingui tsa ga øt'e.

¹⁹ Nguetho nura hño dí ne ga øt'e, hindí øt'e, pe nú'a xá nts'o ne nú'a hingo ma paha pa ga øt'e, nu'a go gue'a dí øt'e.

²⁰ Pe nu'bu nugui ga øt'e nú'a hingo dí ne, nu'bú ha, hingo dí pefi nura 'befi'a, nuya ts'onc'at'i dí pe'tsa ja ma ndo'yo go gue'u ri jaqui dí øt'a njabu.

²¹ Hangue dí pa'di gue nzantho ri nda 'nara ts'edi ja ma ndo'yo, y ri mpéfi njaua: 'bu dí ne ga øt'a nú'a xá hño, hingui tsa ngue'a nzantho go dí øt'a nú'a hingui ho.

22 Ngue'a nuguí de ja ma mfeni dí ho rá ley Ajuá,

23 pe ja 'nara ts'edi ma'na'ño nú'a ri ndá ja ma ndo'yo. Nura ts'edi'a ri ntuncui ma paha, ne nzantho jaqui ga øt'a ya ts'oqui pa ma'na rí datc'agui'a.

24 ¡Huecagui! Xibya, ¿to da ñangagui de nuna ts'edi ri ndá ja ma ndo'yo nú'a tsixcagui pa ja ra du?

25 Jamadi Ajuá gue ya bi ñangagui'a po ra Zidada Jesucristo. Guehna nú'a dí ma: nuguí de ma paha dí ne ga pɛpabi rá ley Ajuá, pe rá ts'edi ra ts'oqui ri ndá ja ma ndo'yo.

8

Ra te nú'a ja po rá ts'edi ra Maça Ndahi

1 Nubyá, Ajuá ya hinda ma da conde-naguih_u ni 'na de guecj_u núj_u drí 'nathoh_u co ra Zidada Jesucristo ne dí 'yoh_u ngu nú'a utcah_u ra Maça Ndahi, y ya hindí ø'tuah_u rá paha ma ndo'yoh_u.

2 Ngue'a Ajuá xa ñangaguih_u de rá ts'edi ra ts'oqui nú'a mi tsixcah_u ja ra du, y nubyá ra Maça Ndahi go gue'a ri mandaguih_u ne tsixcah_u ja ra 'ra'yo te ngue'a drí 'nathoh_u co ra Zidada Jesucristo.

3 Ra ndaxjua ley mi xicj_u ndunthi ya 'bɛfi pa stá øth_u hma_u, pe himbi za bi maxcah_u pa stá øth_u ngue'a ndí ø'tuah_u rá paha ma ndo'yoh_u. Pe Ajuá ha, xa maxcah_u ngue'a bá pɛhna rá T'_u, bi 'ñe bi njá'i ngu núj_u dyá 'yøt'ats'oquih_u pa bi za bi unga rá maça ndo'yo po ma ts'oquih_u, y njab_u Ajuá bi hñacua rá ts'edi ra ts'oqui pa hinda sigui da ndá ja ma ndo'yoh_u.

4 Ajuá bi 'yøt'a njab_u pa da za ga øth_u ya hoga 'bɛfi ngu ri manda ra ndaxjua ley, ngue'a nubyá go dí øth_u ngu nú'a rá paha ra Maça Ndahi, y ya hindí øth_u nú'a go rá paha ma ndo'yoh_u.

5 Ne dí padih_u nu'a tó'o ø'tua rá paha rá ndo'yo, hønse oda rá mfeni nú'a go da ne rá ndo'yo, pe nu'a tó'o ø'tua rá paha ra Maça Ndahi, nu'á ha, oda rá mfeni hanja da 'yøt'tua nú'a ri ho ra Maça Ndahi.

6 Nguetho nu'a tó'o hønse oda rá mfeni ra ndaxjua 'mɛi go gue'a ma da 'mɛdi. Pe nuto oda rá mfeni da 'yøt'e ngu nú'a ri ho

ra Maça Ndahi, nu'á pe'tsa ra te nzantho ne 'bɛi te rá 'ñentho.

7 Nguetho nu'a tó'o oda rá mfeni ra ndaxjua 'mɛi, go gue'a ri ncontraui Ajuá, nguetho hingui øte rá ley Ajuá ha nixi hinda za da 'yøt'e.

8 Nu'a tó'o ø'tua rá paha rá ndo'yo, hingui tsa da 'yøt'e ngu nú'a ri ho Ajuá.

9 Pe nu'ah_u ya xcá tsohab_u nuri ndaxjua 'mɛih_u, ne ya hinguí ø'tuah_u rá paha ri ndo'yoh_u. Nubyá guí ø'tuah_u rá paha ra Maça Ndahi ngue'a nu'á 'bɛi ja ri corasoh_u. Y nu'a tó'o hingui pe'tsa ra Maça Ndahi nú'a bá pɛhna ra Zidada Jesucristo, nura ja'i'a hingo rá mɛti ra Zidada Jesucristo.

10 Pe 'bɛi ra Zidada Jesucristo 'bɛi ja ri corasoh_u, masque ri ndo'yoh_u xa t'ɛ'mbi da du po rá ngue ra ts'oqui, pe nuri ndahih_u ma da 'mɛi pa nzantho ngue'a ya hinte ma ts'oqui guí tuh_u.

11 Ajuá to'o bi japi bi yopa nte ra Zidada Jesucristo, go gue'a ma da japi da yopa nte ri ndo'yoh_u nehe ngue'a ra Maça Ndahi 'bɛi ja ri corasoh_u. Nú'a ri ndo'yoh_u xa du, Ajuá ma da japi da yopa nte po ra Maça Ndahi nú'a 'bɛi ja ri corasoh_u.

12 Hangué ringue'a zi cuh_u, hinga mahyoni ga ø'tuabih_u rá paha ma ndo'yoh_u ngue'a ya hindí 'bɛh_u ja rá hmanda'a.

13 'Bɛi go guí ø'tuah_u rá paha ri ndo'yoh_u, nu'bú ma guí tuh_u. Pe nu'bɛi co rá ts'edi ra Maça Ndahi guí hñacj_u ya ts'ot'øt'e de ri ndo'yoh_u, nu'bú hingui ma guí tuh_u.

14 Nguetho gatho nú'u to'o øt'e ngu nú'a utuabi ra Maça Ndahi, go gue'u yá bɛtsi Ajuá.

15 Nura Maça Ndahi bi t'acj_u pa ya hinga 'mɛgoh_u ja ra ts'oqui, hangué njab_u ya hinga yopa ntsuh_u. Nura Maça Ndahi bi t'acj_u go gue'a bi 'yøt'e pa dyá bɛtsiguih_u Ajuá. Hangué po rá ts'edi ra Maça Ndahi dí emf_u Ajuá: “¡Ma hmaça Dada'ihe!”

16 Nguetho ra Maça Ndahi gue'a dama-juani ja ma ndahih_u gue yá bɛtsiguih_u Ajuá.

17 Y dí pah_u gue nuya bɛtsi gatho nú'a te pe'tsa yá dada go yá mɛti nehe. Hangué necj_u nehe ma mɛtih_u nú'a te pe'tsa Ajuá, y mahyɛgui co ra Zidada Jesucristo ma ga hañh_u nú'a ma da 'racj_u Ajuá ngu 'nara

tsogui, pe mahyoni ga tseth_u ya thogui ngu bi zeta ra Zidada Jesu, pa nehe da za ga 'buh_u ja rá nsunda con gue'a.

18 Dí p_{adi} gue nuya ts'othogui dí thoh_u nuya pabya ni ts'_u ri nhy_εcuauí rá ndangui de nú'a ra nsunda ma ga hanth_u 'mefa.

19 Gatho nú'a xa hyoca Aju_a, ja ra uenda ngu t₀bgah_u co ndunthi ra johya nu xcrá hnequih_u ja rá nsunda Aju_a núj_u yá batsiguih_u'a.

20 Gatho nú'a te xa hyoca Aju_a xmá hñohm_a pe 'mefa bi ts'oqui. Pe hingo de yá pahaseh'e'_u, go rá paha Aju_a pa bi njab_u, pe nu'á bi 'yε'mbi gue da yopa hogui 'mefa.

21 Y nura pa'a ma da uadi yá nzabi de gatho nú'a te xa hyoca Aju_a, ngue'a ma da yopa hogui ma'ra'yo. Hangué gatho nuya t'0t'e ja, ya hinda ma da 'yo ja rá 'yε ra ts'oqui nu sta zixcaguih_u Aju_a de nuna ra ts'oximhai pa grá 'buh_u ja rá nsunda núj_u yá batsiguih_u'a.

22 Dí pah_u gue gatho nú'a bi hyoca Aju_a, astabya ri sufri ngu ri sufri 'nara 'behñ_a ma da 'm_u rá zi batsi, pe nu sta thogui yá ugui'a, ma da haxamahai.

23 Y hingue h₀nse nú'_u ya t'0t'e bi hyoca Aju_a, necj_u nehe drí tsah_u ya ugui, ne dí ga'tsih_u, pe Aju_a xa 'racj_u ra M_aca Nd_ahi ngu 'nara seña de ra johya ma ga pe'tsh_u, hangué dí t'0mh_u gue nu xcrá 'buh_u ja rá nsunda Aju_a ma da 'ñudiguih_u gue yá batsiguih_u'a co ma ndo'yoh_u strá nsunda nsi ra nzabi ni ra ugui.

24 Nu ndá mp₀h₀h_u bi t'acj_u ra nth₀'mate gue ma ga 'buh_u hab_u xá nsunda. Pe nu'b_u ya dí hanth_u nú'a xa sicj_u ga t'0mh_u, nu'b_u ya hinga mahyoni ga nd₀'mh_u ngue'a ya dí hanth_u.

25 Pe nu'b_u dí t'0mh_u nú'a hindí hantathoh_u, nu'b_u p_e'tsi te ga t'0mh_u asta hinga hanth_u.

26 Nehe ra M_aca Nd_ahi 'bui pa da maxcah_u, ngue'a de guecs_εguih_u otho ma ts'edih_u pa ga tseth_u. Ngue'a nujá hindí pah_u te ga aph_u Aju_a nixi hanja ga ñah_u con gue'a. Pe ra M_aca Nd_ahi ri jacj_u ga ngá'tsih_u masque hinda za ga mañh_u te ga mañh_u, nu'b_u ra M_aca Nd_ahi ri bantebi Aju_a por guec_u.

27 Y Aju_a nú'a patca ma mfenih_u, p_{adi} nú'a adi ra M_aca Nd_ahi ngue'a adi ngu nú'a

rá maça paha Aju_a y ri bantebi Aju_a pa yá gamfri'a.

Ma ga ntateh_u co rá mfats'i Aju_a

28 Núj_u xa zoncaguih_u Aju_a ngu nú'a xqui beni maya'b_u, ne dí madih_u'a, dí p_{adi}h_u gue nu'á ri supca ma teh_u pa gatho nú'a da 'ñepcaguih_u go pa ma hñoh_u.

29 Ngue'a Aju_a ya mi pacaguih_u desde ra m_{adi}, hangué nu'á bi huancah_u ne bi hñuxcah_u pa ga 'buh_u ngu gra 'm_u rá T'_u, pa njab_u nura T'_u'a dra cu madá de gathoguih_u dyá cuh_u.

30 Nujá bi hñuxcah_u Aju_a pa ga 'buh_u ngu gra 'm_u rá T'_u, y hingue h₀nse'a, nehe bi zocj_u pa dá camfrih_u'a. Y hingue h₀nse'a, nehe bi xicj_u gue ya hinte ma ts'oqui dí tuh_u. Y hingue h₀nse'a, nehe ma da zixcaguih_u ja rá nsunda.

31 Nubyá, ya dí pah_u gue Aju_a 'bui con guec_u, nu'b_u ¿hanja da za to da d_acaguih_u? Hinda za.

32 Aju_a bi unga rá 'ra T'_u pa bi du po rá guec_u. Nu'b_u ¿ha gue hinda 'racj_u nehe mahy_εgui con gue'a gatho ma'ra te dí hoñh_u?

33 ¿To'o da za da m_ambgah_u núj_u yá hmadiguih_u Aju_a? Jo'o, ngue'a Aju_a go gues'e'a xa m_a gue ya hinte dí tuh_u.

34 ¿To'o tsa da condenaguih_u? Jo'o, ngue'a ra Zidada Jesucristo go gue'a bi du por guec_u, y 'mefa bi yopa nte, y nubyá bí 'bui ja rá nsu ja rá 'ñei Aju_a, y ja guehni brí bantebi Aju_a por guec_u.

35 ¿Nda'a gue'a tsa da 'uegaguih_u de rá hmate ra Zidada Jesucristo? ¿Ha gue ya ts'othogui, o ya dum_u, o ya njute, o ra thuhu, o ra 'ñ_ahe, o ra ntsu, o ra du? Hina, ni 'na.

36 Ngu m_anga ra M_aca T'of_o hab_u ena njaua:

Nuje stá camfri'ihe, hangué nz_antho t'εbgaguihe da thoj_e

ngu 'nara zi deti ho ra hyomg₀.

37 Pe de gatho nú'a dí thoh_u, xi dí tateh_u po nú'a to'o ri macaguih_u.

38 Hangué dí pah_u gue jo'o ni 'na to'o da za da 'uegaguih_u de rá hmate Aju_a, nixi nú'b_u ga tuh_u, nixi nú'bya dí teh_u, nixi ya enx_ε, nixi ya nd_a gá enx_ε, nixi nú'a jabya mapaya, nixi nú'a ma da nja 'mefa,

³⁹ nixi nú'a ja maña de mahets'i, nixi nú'a ja ri ga'ti de ra ximhai; ni 'na de nú'u xa hyoca Ajuá, hinda za da 'uegaguih_u de rá hmáte'a nú'a p_escah_u ngue'a dí 'nathoh_u co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

9

Ajuá xa huahna ya me Israel

¹ Nugui, nú'a dí ma, dí m_anga majuani ngu rí 'ñepcagui ngue'a dí camfri ra Zidada Jesucristo. Hangué nú'a ma ga m_a hingerá nc'uamba. Nu ja ma mfeni dí pa_di xá hño gue dí m_anga majuani ngue'a go ra Maça Nda_hi xicagui gue nú'a dí m_a gue'a majuani.

² Xi 'raca 'nara ntsø'mi y nzantho zonga ma mfeni.

³ Nugui, ga nehma gue masque go ga 'mediga de rá thandi ra Zidada Jesucristo, qué pa da mpøhø ma'ra ma mixodyo'be nú'u hinxa gamfritho ra Zidada Jesucristo.

⁴ Nú'ú go gue'u ya me Israel. Ajuá bi hñuts'i'u pa dyá batsi'a, ne mi utuabi'u rá maça nsunda'a ja rá ndanija'u, ne bi gohui'u 'raya cohi. Nehe bi umbabi'u ra maça ley, ne bi 'ñutui hanja da xøcambeni'a ja rá nija'u. Nehe Ajuá bi ña'tuabi'u ya hña'ti.

⁵ Nuyá xita'u go gue'u ra Abrá ne ra Isaac ne ra Cobo ne yá t'u, y ja nuya ja'i'u ja bi 'ñe bi nja'ini ra Cristo nú'a bá p_ehna Ajuá pa da nda, y nu'á go guesε'a Ajuá, y go gue'a rá m_eti gatho nú'a te ja ne 'bui. Drá nsunda'a pa nzantho. Njabu gue'a.

⁶ Pe hiní 'ñepi ga beñhu gue Ajuá hinxa cumpli rá noya co ra hnini Israel, ngue'a Ajuá xqui ña'tuabi da japi nura hnini'a, pe hingue gatho ya me Israel go gue'u rá hnini Ajuá.

⁷ Masque bi 'm_ui ndunthi yá 'beto yá mbong'βeto ra Abrá, pe hingue gatho'u t'øt'a ra uenda gue yá batsi majuani, hønse nú'u yá batsi ra Isaac. Ngue'a ja ra Maça T'ofu ena gue Ajuá bi xipabi ra Abrá njaua: "Go dri 'beto yá batsi ra Isaac."

⁸ Nubyá ne da 'ñena gue hingo gatho nuya batsi de rá ji ra Abrá go gue'u yá batsi Ajuá, pe hønse nú'u bi 'm_ui dega hña'ti ngu bi 'm_ui ra Isaac.

⁹ Guehna ra hña'ti bi ña'tuabi ra Abrá, bi 'ñembabi Ajuá: "Rijeya ngubya, ma ga yopa

ehe ga c'a'ts'a'i, ha nura Sara ma da m_e'tsa 'nará t'u."

¹⁰ Y hingue hønse ra Isaac bi huahna Ajuá, nehe ra Rebeca bi 'm_u yoho yá t'u de 'nadra dada, go gue'a ndu ma xitahu ra Isaac, y de nú'u yoho ya t'u'u, 'natho bi huahna Ajuá nehe.

¹¹ Y nú'bu hinxqui 'm_uitho nú'u ya t'u ne hinte xqui 'yøt'atho nú'a xá hño o nú'a hinxá hño, Ajuá ya xqui huahna 'na de gue'u, pa njabu da hnequi xá hño gue nu'á huahna ya ja'i hingue po yá 'b_efi'u pe po nú'a xa beni'a, ngue'a nu'á zohni nú'a to'o go da ne'a.

¹² Hangué ante da 'm_ui nú'u yoho ya t'u'u, Ajuá ya xqui 'ñembabi yá nana njaua: "Nura cu mada ma da m_epi nú'a mbatsi."

¹³ Y ja ma'na ra xeni de ra Maça T'ofu ma mahyεgui habu Ajuá ena njaua: "Dá ma_di ra Cobo ha nura Esaú dá utsa."

¹⁴ Nu'bu ¿xi te ga mañhubya? ¿Ha gue ga eñhu gue Ajuá hingui øt'a ra ts'utbi xá hño? Hina, hinga beñhu njabu.

¹⁵ Ngue'a go guesε'a p_e'tsa ra nsequi, hangué bi 'ñemba ra Moise njaua: "Nugui dí huequi nú'a go ga ne ga huequi."

¹⁶ Hangué dí pa_hu gue 'nara ja'i hingui tsutua rá hmáte Ajuá ngue'a go da nese ra ja'i, nixi ngue'a da 'yøt'ase ra ts'edi. Hina, go Ajuá beni sehe to'o gue'a ma da huequi'a.

¹⁷ Nehe ja ra Maça T'ofu xa t'ofu gue Ajuá bi xipabi ra Faraó nú'a mrá nda Egipto, y bi 'ñena njaua: "Stá hux'a'i pa gui nda, ngue'a dí ne da hneca ma ts'edi ja gue'i pa da fa_di to'ogui ne tengu ma ts'edi ja gatho ra ximhai."

¹⁸ Hangué ringue'a dí pa_hu gue Ajuá ri huequi nú'a go da ne'a y ri japi da necio nú'a go da ne'a.

¹⁹ Nu'bu, da ne 'nara ja'i da 'ñengui: "Nu'bu ¿hanja Ajuá ri condena ya ja'i? ¿To'o gue'a xa c'a'tsuabi nú'a rá paha'a?"

²⁰ Pe nugui ga tha_tuabi'a ne ga embi: "¿To'o'igue pa guí nø'tua Ajuá? 'Nandi gue ra ts'e dega dohmi ma da nø'tuabi nú'a to'o bi hyoqui ne da 'ñembi: '¿Pa te xcá hogagui njaua?"

²¹ Nura hyocatraste tsa da hyoca nú'a go da ne. Nu'á ha ra ts'edi pa da hyoca de

'nadra bøhai 'nara ts'e dega nsu y nu ma'na pa ra 'bɛfi hingue dega nsu.”

²² Njabu nehe Ajuá masque mi ne xa 'ñudi gue ja rá ts'edi'a ne nu'á ri castiga ya ts'o'mui gá ja'i, pe nu'á desde maya'bu xa mɛ'tsuabi ndunthi ra pasencia ya ts'o'mui gá ja'i, pe 'mɛfa ma da castiga'u ngu xa beni y ngu nú'a rí 'ñepabi'u.

²³ Nu'á bi 'yøt'a njabu pa bi 'ñudi tengu rá ndangui rá nsunda ja guecju, ngue'a xi xa mɛscaguihu ra nthe cate núju to'o xa beni desde maya'bu ma ga 'buhu 'nadbju ja rá nsunda'a.

²⁴ Nu'á xa zoncahu pa ga 'buhu con gue'a, masque dyá xodyohu o hindyá xodyohu.

²⁵ Ra badi Osea bi 'yofo de guehna ja ra Maça T'ofu gue Ajuá bi 'ñena njaua: Ma ga hu'mbabi gue ma hnini nú'u hingue ma hninihma, y nú'u hinduí madihma, go gue'u ma ga madi.

²⁶ Nu habu bi t'embabi ya ja'i njaua: “Nu'ahu hingo ma hninihu”, nuni ja guehni ma da thu'mbabi gue go gue'u yá t'u Ajuá nú'a te.

²⁷ Nehe ra badi Isaia bi ma de ra hnini Israel, y bi 'ñena: “Masque ya me Israel da ndunthi ngu rá ndunthi ra 'bomu ja ra ñanga ndehe, pe husthoho to'o ma da mpøhø de gue'u.

²⁸ Ngue'a Ajuá masectho da huata ndunthi de gue'u ngu nú'a xqui 'yɛ'mbi asta hinda gohi 'na zi taitho.”

²⁹ Nehe go guet'a ra Isaia bi 'yofo 'mɛt'o ja ma'na ra xeni de rá t'ofu'a, ne bi 'ñena: 'Bu Ajuá nú'a ri nda de ya mundo ɛnxe mahets'i hinxa huegaguihu ne hinxa zogaguihu hmaha 'raya ja'i, nu'bú stá njahu ngu bi nja ra hnini Sodoma ne Gomorra nú'u bi nhuati gatho.

Ya me Israel ne ra maça hoga t'øde

³⁰ Nu'bú dí pahabya gue ya ja'i hingyá me Israel nú'u himbi 'yøt'a ra ts'edi pa da 'mui xá hño co Ajuá, go gue'u ya 'bui xá hño con gue'a, ngue'a ya xa gamfri bi rá noya'a.

³¹ Pe nuya me Israel mi øt'a ra ts'edi pa da 'yøt'a nú'a manga ra ndaxjua ley pa xa 'muhma xá hño co Ajuá, pe nu'á himbi za bi 'mui xá hño con gue'a.

³² ¿Hanja himbi za bi 'mui xá hño? Himbi za ngue'a mi honi da 'mui xá hño co Ajuá hõnda po ya 'bɛfi nú'a manga ra ley pe hingue po ra jamfri de ra Zidada Jesucristo. Hangue nu'á bi hñaaxa 'nara mfe'tse ja nú'a xa t'embabi “ra Mfe'tsado.”

³³ Ngu ena Ajuá ja ra Maça T'ofu: Dí pegui nuni Sión 'nara do pa da mfe'tsa ya ja'i, 'nara danga do nú'a japi da dagui, pe nu'á tó'o da gamfri'a hinda ma da 'bɛ rá tsa, ngue'a nú'a xa gamfri gue'a majuaní.

10

¹ Zi cuhu, xi dí ne con gatho ma coraso gue da mpøhø ra hnini Israel, y gue'a dí apabi Ajuá.

² Dí damajuani de gue'u gue xi øt'a ra ts'edi pa da ðeni Ajuá, pe hingui øt'e'u co ra mfadi.

³ Ngue'a nu'á hingui tso yá mfeni nú'a xa manga Ajuá de hanja da za da 'mui xá hño ja rá thandi'a, ne nu'á ri 'ramanu de gues'e'u pa da 'mui xá hño hmaha ja rá thandi'a, hangue nu'á fe'tsuabi nú'a ma Ajuá.

⁴ Ngue'a pa nú'u to'o camfri ra Zidada Jesucristo ya hinte ri muui ra ndaxjua ley pa da za da 'mui xá hño ja rá thandi Ajuá.

⁵ Ra Moise bi ma de nú'u to'o da ðemba ra ndaxjua ley pa da 'mui xá hño ja rá thandi Ajuá, ne bi 'ñena gue nu'a tó'o da 'yøt'e gatho ngu nú'a manga ra ley, go gue'a da zadi ra te ngue'a xa 'yøt'e gatho ngu ri manda.

⁶ Pe nu'a tó'o da gamfri ra Zidada Jesucristo pa da 'mui xá hño ja rá thandi Ajuá, ja ra Maça T'ofu manga njaua: “Oxqui bensehe njaua ja ri coraso ne gui 'ñena: ¿To'o da za da bøxa ja mahets'i? —nuna guehna pa da tsincahu ra Zidada Jesucristo.

⁷ Nixi oxqui bensehe njaua ja ri coraso gui 'ñena: ¿To'o da za da gai asta habu bí 'bu nú'u xa du?” —nuna guehna pa da yopa tsi ra Zidada Jesucristo de ja ya du.

⁸ Nu'a xá hño gui beni, ngu nú'a manga ra Maça T'ofu ne ena: “Ya xcá 'yøde nú'a xa manga Ajuá, y nú'a xa mañ'a xa zo ja ri mfeni, y nu'á go gue'a ya xcá ma.” Njabu manga ra Maça T'ofu. Y nú'a xa manga

Ajuá go guehna ra noya dega jamfri dí mañhã, ne ena njaua:

⁹ Nu'bu gui ma gue ra zi Hmu Jesu go gue'a ri Hmu, ne 'bu gui camfri ja ri coraso gue Ajuá ra Dada bi 'yøt'e pa bi yopa nte'a de ra du, nu'bú ma gui mpøhø.

¹⁰ Ngu'e'a nu'bu ga camfrihã ja ma corasohã, nu'bú Ajuá ma da ma gue ya hinte ma ts'oqui dí tuhã, y nu'bu ga mañhã gue dí camfrihã ra zi Hmu Jesucristo, nu'bú ga mpøhøhã.

¹¹ Ngu'e'a enga ja ra Maça T'ofu njaua: "Nu'a tó'o da gamfri'a hinda ma da 'bẽ rá tsa, ngu'e'a nú'a camfri gue'a majuani."

¹² Ra Maça T'ofu bi 'ñena gue nu'a tó'o da ne da gamfri, dá gamfri, ngu'e'a otho ni 'nara nthahni dega xodyo ni nú'u hingyá xodyo, ngu'e'a ra Zidada go gue'a ra Zidada pa gatho, nehe ra memati'a pa gatho nuto da hyomba rá mfats'i'a.

¹³ Ngu'e'a ra Maça T'ofu ena gue gatho nuto da 'yapa ra Zidada da mpøhø, da pøhø'a.

¹⁴ Pe ¿hanja da za da 'yapabi 'na gue da pøhø 'bu hingui camfri gue 'bui? Y ¿hanja da za da gamfri 'bu hinxa 'yøde de gue'a? Y ¿hanja da 'yøde 'bu jo'o to'o da xipabi?

¹⁵ Y ¿hanja da za to'o da ma da manba rá noya Ajuá 'bu hinto xa mēhni? Y ya xa 'bēhni nú'u to'o manba rá noya Ajuá, ngu'e'a enga ja ra Maça T'ofu: "¿Hangu ra johya dí pe'tshu ngu'e'a xa zøhø nú'u to'o bra hñã 'nara hoga t'øde gue gatho ma da 'mũi te rá 'ñentho!"

¹⁶ Pe hingue gatho ya ja'i xa ne xa 'yøde ra maça hoga t'øde. Ngu xqui manga ra badi Isaia maya'bu, ne bi 'ñena: "Zi Hmu, hinxa ne to xa gamfri numa noyahã."

¹⁷ Hangu pa da za da gamfri 'na, mahyoni da 'yøde 'na, y mahyoni dra hma de ra Zidada Jesucristo pa njabu da nt'øde de gue'a.

¹⁸ Pe dí ena: ¿Ha gue hinxa 'yøde'u? ¿Haha, xi majuani ya xa 'yøde'u! Ngu'e'a enga ja ra Maça T'ofu:

Gatho ja ra ximhai xa nt'øde yá noya'u.

Haha gatho maxøgue ra ximhai xa njabu.

¹⁹ Ma'na'qui dí ma: ¿Ha gue himbi unga nguenda ya me Israel? Haha, bi unga

nguenda, ngu'e'a ra Moise bi ma rá mudi gue Ajuá bi 'ñena:

Nugui ma ga japi nú'u ya ja'i hingo ma hnini hma, y nu'ahu ma da zøt'a ri muihã por gue'a.

Por nuya japi ma ga umba ya 'ñamfadi gá ja'i, nu'ahu ma da bø ri cuehã.

²⁰ Nepu ra badi Isaia himbi ntsu bi ma gue Ajuá bi 'ñena njaua:

Nu'u himi hongagui go gue'u bi zacagui, ha nu'u himri 'ñanigui dá ma dá tsadiga'u.

²¹ Nehe bi 'ñena de ya me Israel gue Ajuá bi 'ñena njaua: "Nugui hindá tsaya dá zofu nuya ja'i pa xa ñobrihma, pe nu'ú himbi ne bi 'yøde ngu'e'a xi ya ts'o'yøde ne ya nøt'e."

11

Ajuá bi huahna 'raya me Israel hangu nu'ú bi mpøhø

¹ Nu'bú, ¿ha gue ga beñhã gue Ajuá xa hyepu rá hnini? ¿Hina, hinhya'mu! Ngu'e'a nequi drá me Israel stí 'ñehe de yá ja'i ra Benjami de rá ji ra Abrá.

² Ajuá hinxa zogui rá hnini nú'a bi 'ñembi gue go rá hnini'a de rá mudi. ¿Ha gue hingui pahã te manga ra Maça T'ofu habu ma de ra Elía, gue nu'a mi manbabi ra hnini de Israel co Ajuá? Ne bi 'ñena njaua:

³ "Ma zi Hmu'i, nuna hninina xa hyop'a'i gatho ri 'mēhni, ne xa huata gatho ri ata. Y de gatho nú'u to'o mi camfri'i hønsegui dí pongui, y nu'ú xi honi hanja da hyogaguihma."

⁴ Nu'bú Ajuá bi datuabi njaua: "Dí pe'tsitho yoto 'mo ya 'ñøhø pa da nsundagui, nú'u hinxa ndandiñahmu ja rá thandi ra c'oi Baal."

⁵ Nehe njabu nuya pabya xa gohi hønse 'na zi tui ya me Israel nú'u xa huahna Ajuá co rá hñoja'i.

⁶ Y 'bu bi huahni co rá hñoja'i, nu'bú hingue po yá 'bēfi øt'e'u. 'Bu di gue'a dega 'bēfi hma, nu'bú Ajuá hindi øt'e co rá hñoja'i.

⁷ Xibya ¿te ga beñhã de nú'a thogui ya me Israel? Nu'u ya me Israel mi ndunthi, himbi zudi hanja da za da 'mũi xá hño co Ajuá, pe nu'u 'na tui xqui thahni, nu'ú ha, bi za bi 'mũi xá hño ja rá thandi Ajuá. Y nu'u ya me Israel mi ndunthi, bi megui bi yá

mfeni, y himbi ne bi gamfri nú'a bi manga Ajuá.

⁸ Ngu xa nt'ofó ja ra Māca T'ofó: “Ajuá bi japi'ú bi mpumfri, bi japi bi ngoda pa hinda hyandi, nehe bi japi bi ngogu pa hinda 'yøde asta mapaya.”

⁹ Y ra Davi bi mā de ya japi xqui t'umba ya me Israel, bi t'ents'ua ra 'ñu ne bi 'ñena njaua:

Nuyá mexa da 'bø'tsuabi gue'a da ngu 'nara xit'a ne 'nara trampa habu da zo'ú,

y ja da japini da gut'i nú'a tu'ú.

¹⁰ Dá njot'a yá da'ú pa hinda hyandi, y dá ndoqui nzantho co yá 'bats'i ri du.

Ajuá hinxá 'mēdi pa nzantho nurá hmate co ya xodyo, hangue nú'ú hingyá xodyo ri 'ñēpi da su yá jamfri

¹¹ Nu'bú, xi nú'ú, ¿ha gue xa 'betuabi rá hmate Ajuá pa nzantho po yá 'ñajamfri? ¡Hina, hinhya'mu! Pe po yá nts'o'yøde'ú bi zu ra mpøhø gatho ma'ra ya hnini, pa njabu da nuhu yá mfeni ya me Israel pa da yopa hñani'ú ra japi ngu nú'a xa hñanga ma'ra ya hnini hingyá xodyo.

¹² Ya gue po rá nts'o'yøde ra hnini Israel bi nja ra hño pa gatho ya meximhai, ne bi nja 'nara danga japi pa nu ma'ra ya hnini hingyá xodyo, nu'bú jtengu hma ra japi da hñanga nú'ú hingyá xodyo nú'a ra pa ya xodyo da gamfri Ajuá!

¹³ Nú'ahu hingyá xodyohu, ja'a dí ne ga xi'ahu. Ajuá bi hñuxcagui dega apostol pa gue'ahu nú'ahu hingyá xodyohu, hangue dí e'tsua rá nsu ma 'bēfi

¹⁴ pa xahmá da za ga nupa yá mfeni 'ra de nú'ú ma mixodyo'be da ne da hñanga nehe nú'a ra japi xcá hañhu, ne da mpøhø'ú.

¹⁵ Ya gue Ajuá bi hyepu ya xodyo ne go bi japi gatho ya meximhai ngue'a bi 'yøt'e pa bi za bi 'mú xá hño con gue'a, nu'bú jtengu ra japi ma da umbabi'ú nu sta yopa munts'a ya xodyo ma'na'qui! Ne nura japi'a go gue'a 'nara 'ra'yo te.

¹⁶ Nu'bu Ajuá bi huahna ya madi xita de ra hnini Israel pa dyá meti'a, nu'bú gatho ra hnini Israel go rá metitho Ajuá, nja ngu 'nara 'bai gá za, 'bu Ajuá ri japa yá 'yu, nehe yá 'yeza njapi, y nehe nja ngu ya hme, 'bu

ra madi hme njapi, nu'bú gatho ra bola juni njapi.

¹⁷ Ngu 'nara 'bai gá hoga olivo da ts'ecua 'nará 'yeza ne da cueta 'nará 'yeza ra mbanga olivo pa nu'a da zipa rá ngui rá 'yu nú'a ra hoga olivo, njabu nehe 'raya xodyo bri t'equé de Ajuá ne nú'ahu hingyá xodyohu go xra hmunts'a'ihu pa dyá hnini'ihu Ajuá nehe, ne xcá hñanihu yá japi Ajuá.

¹⁸ Masque'a oxqui ndanguihu de ya xodyo, ngue'a guí padihu gue hingo ya 'yeza ri umba ra te yá 'yu ra za, nuya 'yu go gue'ú ri umba ra te ya 'yeza.

¹⁹ Nu'ahu ma gui 'ñenahu: “Ya 'yeza bri ts'equi pa bi za bri juetcahu.”

²⁰ Majuani, bri t'equé'ú, pe bri t'equé ngue'a himbi ne bi gamfri'ú. Ha nu'ahu ya rá hnini'ihu Ajuá ngue'a guí camfrihu. Hangue oxqui ndanguihu. Nu'a gui 'yøthu, tsuhu Ajuá.

²¹ Nu'bu Ajuá xa castiga ya xodyo nú'ú to'o ngu ya 'yeza hinga njuete, nehe nú'ahu hingyá xodyohu y guí njahu ngu ya 'yeza xa njuete, da za da castiga'ihu nehe.

²² Hangue dá zo ri mfenihu nú'a bi 'yøt'e Ajuá, njabu ngu ra hoja'i, njabu ra zute nehe. Bi nhyoja'i con gue'ahu, ha nu'ú ya xodyo bi nts'o'yøde, bi 'ueque'ú. Hangue nu'a mahyoni gui 'yøthu, sigui gui 'buhu ja rá hñoja'i, ngue'a nu'bu hina, da 'uec'a'ihu nehe.

²³ Y nehe nuya xodyo nu'bu hinda sigui yá 'ñajamfri, nu'bú dra yopa cuete ja ra 'bai gá olivo habu mi tøgue'ú, ngue'a Ajuá ja rá ts'edi pa da yopa cuete'ú.

²⁴ Ngue'a 'bu nú'ahu hingyá xodyohu ngugyá 'yezahu de 'nara mbanga olivo, xa ts'ec'ahu de ri 'baihu, y bi za bri juet'ahu ja ra hoga olivo masque nu'ahu grá mbanga olivohu, ¡xihmá ya xodyo gue go gue'ú ya 'yeza yá meti ra hoga 'bai gá olivo, ma'na da za da ncuete ma'na'qui ja rá 'bai!

Rá ngats'i ma da mpøhø ra hnini de Israel

²⁵ Zi cuhu, dí ne gui padihu nuna mñadi xqui nt'agui hmaha. Dí ne gui padihu pa hingui beñhu gue hønse'ihu xa huahn'ahu Ajuá. Pahú gue masque Ajuá xa japi xa megui yá mfeni ndunthi ya me Israel, pe 'ra de gue'ú xa me'tsitho ja rá hnini'a. Pe

hingue pa nzantho ma da megui yá mfeni, hønse asta hinda zøxa ra 'bede de nuya ja'i hingyá xodyo nú'x ma da mpøhø.

²⁶ Nep_x de gue'a gatho ya me Israel ma da mpøhø. Ma da nja ngu xa t'ofø ja ra Maça T'ofø ne ena:

Nuni Sión nú'a rá hnini Ajuá ja ma drí 'ñehni ra Ñante

nú'a ma da xøcuabi yá ts'ot'øt'e ya me Israel nú'x yá ja'i ra Cobo.

²⁷ Y nu xcrá xøcuabi yá ts'oqui'x, ya stá cumpli ma cohi nú'a stá cohi con gue'x.

²⁸ Pa da za da ntunga ra maça hoga t'øde ja ma'ra ya hnini ngu xa beni Ajuá, nu'á xa hyanda ya xodyo ngu yá ncontra'a, pa go da jap'a'ih_x nú'ah_x hingyá xodyoh_x. Pe Ajuá maðitho ya xodyo po rá ngue yá xita'x nú'x bi huahni'a.

²⁹ Ajuá hingui pata rá mfeni. Nú'a da uni, hinda ma da hñaqui, ne hinda ma da hyεp_x nú'x to'o xa huahni'a.

³⁰ Nú'ah_x hingyá xodyoh_x hingüi camfrihmah_x Ajuá, pe nubyá co rá nthe cate Ajuá bi jap'a'ih_x ngue'a ya xodyo himbi ne bi gamfri ra zi Hmu Jesucristo.

³¹ Nubyá nuya xodyo bi 'ñagamfri, pe bi njab_x pa 'mefa, co rá nthe cate Ajuá da japi'x ngu bi jap'a'ih_x.

³² Njab_x Ajuá bi zotho gatho co yá 'ñajamfri, gue dya xodyo gue hindya xodyo, pa 'mefa da huequi'x mahyεgui.

³³ ¡Xi ra dangui rá mfadi Ajuá, ngue'a paði gatho nú'a t'øt'e, y paði hanja da 'yøt'e gatho nú'a go da ne! Hinda za to da baði gatho nú'a te beni Ajuá, ne hinda za to da baði hanja øt'e nú'x ya danga 'bεfi øt'e'a.

³⁴ “¿To'o gue'a paðuabi rá mfeni Ajuá? y ¿to'o gue'a xa 'yo'mbabi rá 'ñu'a?”

³⁵ Y ¿to'o 'mεt'o xa nja te xa umbabi Ajuá, pa njab_x Ajuá da co'tsuabi'a?”

³⁶ Nguetho go guesε'a bi hoqui gatho nú'a te ja, y gatho o ja rá 'ye'a, y gatho'x pa rá nsunda'a. Y nu'á drá nsunda pa nzantho. Njab_x gue'a.

¹ Nubyá, ma zi cu'ih_x, xcá hyanth_x rá ndangui rá nthe cate Ajuá xa 'yøtcah_x. Hangué dí bante'ih_x gue gui daph_x Ajuá gatho ri teh_x. Gue'a 'nara hña'ti strá nt'axi ngu nú'a ri ho'a, ngue'a nu'b_x guí øth_x njab_x, guí xøcambenih_x Ajuá co ri corasoh_x.

² Oxqui tenbah_x yá 'mxi nú'x ya ja'i 'yo ja ra ts'oqui. Nu'a gui 'yøth_x, tenda ri 'ra'yo mfenih_x pa njab_x xi gui 'buh_x 'nara 'ra'yo 'mxi, y 'b_x gui njahub_x ma gui paðuah_x nda'a rá paha Ajuá gui 'yøth_x, y nú'a rá paha'a gue'a nú'a gui 'yøth_x nú'a xá hño ne nú'a ri ho'a, ne gui 'buh_x xá hño ja rá thandi'a.

³ Ajuá xa 'racagui nuna ra nsu dega apostol po rá hñoja'i, hangue ma ga xi'ah_x nda'a rí 'ñepi gui 'yøth_x. Oxqui ma gui beñh_x gue gyá danguih_x y masque hina. Benih_x xá hño ne hyandasch_x hangu rá ndunthi ri jamfrih_x nú'a xa 'ra'ah_x Ajuá cada 'na de gue'ah_x.

⁴ Ngue'a nja ngu ma ndo'yoh_x dí pe'tsh_x ndunthi ya xeni pe gatho ya xeni hingue 'nada yá 'bεfi pεfi.

⁵ Njab_x nehe masque dí ndunthih_x, pe dí 'nada ra ndo'yoh_x co ra Zidada Jesucristo, y gatho nú'x ngu dyá xenih_x de 'nada ra ndo'yo.

⁶ Ne 'rama'na'ño ya mfadi ne ra ts'edi xa 'racaguih_x Ajuá po rá hñoja'i'a pa ga pεfih_x nú'a ra 'bεfi xa 'racaguih_x. 'B_x 'nara cu xa t'umbabi 'nara ts'edi pa da manba rá noya Ajuá, dá mañ'a ngu rá ndunthi ra jamfri pe'tsi'a.

⁷ Nu'a tó'o xa t'umba ra ts'edi pa da mfaste, dá mfaste. Ha nu'a tó'o xa t'umba ra ts'edi pa da nxahnate, dá nxahnate.

⁸ Nu'a tó'o xa t'umba ra mfadi pa da unga ra ts'ofø, dá nzote'a, ha nu'a tó'o xa t'umba ra ts'edi pa da unga 'nara mfats'i, dá uni con gatho rá mxi. Nu'a tó'o xa t'umba ra ts'edi pa da nda, dá nda con gatho rá mfeni, ha nu'a tó'o xa t'umba ra ts'edi pa da mats'i nú'x to'o othobi, dá mats'i con gatho rá mxi.

12

Ga umf_x Ajuá gatho ma teh_x pa ga pεph_x ngu ne'a

Nú'a rí 'ñepi da mεfi ra gamfri

⁹ Dá nja ri hmæteh_x pa gatho ya ja'i, pe hingue de maxøts'ethø. Ũtsah_x nú'a xá nts'o, y tenh_x nú'a xá hño.

10 Mádih_u 'na ngu 'na co ra hmäte nú'a xa 'ra'ah_u Ajuá ngue'a gyá cuh_u, ne 'ñumbah_u ra t'equ'e'i 'na ngu ma'na.

11 'Yøth_u ri 'bēfih_u con gatho ri ts'edih_u. Ostí ma da z_u'ah_u ra ndahñei. Pēpabih_u ma Zidadah_u ra Jesucristo con gatho ri m_uih_u.

12 Johyah_u ngue'a guí tøm_uh_u ma gui 'b_uh_u ja rá nsunda Ajuá. Tseth_u gatho ya ts'othogui, ne oguí tsayah_u gui 'yaph_u Ajuá.

13 Faxh_u ya cu nú'ü hingui ts_upi, ne umf_u ntsaya nú'ü to'o tsøñ'a'ih_u.

14 'Yaph_u Ajuá da mats'i nú'ü to'o ø't'ah_u ra nts'o'm_ui, oxqui tsañh_u'_u.

15 Johyah_u co nú'ü to'o ri johya, ne nzonih_u co nú'ü to'o zoni.

16 'B_uh_u mahyεgui co 'nadra hmäte, oxqui ñets'ih_u nixi gui 'uegueh_u de ya zi hyoya cu. 'Yoh_u mahyεgui con gue'ü. Oxqui beñh_u de ri mfeniseh_u gue gyá bamhya_u.

17 Oxqui ø'tuah_u ra nts'o'm_ui nú'a to'o da 'yø't'ah_u ra nts'o'm_ui. Nu'a gui 'yøth_u, gui jamasuh_u gui 'yoh_u xá hño ja yá thandi gatho ya ja'i.

18 'Yøth_u 'nara ts'edi asta hab_u da za pa gui 'b_uh_u 'nara hoga'm_ui con gatho ya ja'i.

19 Ma zi hmädi cu'ih_u, oxqui co'tsuah_u nú'a da 'yø't'ah_u ya ts'o'm_ui, tsocuathoh_u Ajuá, ngue'a Ajuá ma ja ra Mäca T'of_u ne ena: “Nugui hønsegui tsa ga co'tsuabi nú'ü to'o ø't'a ra nts'o'm_ui, nugui go ga unga ra njut'i.”

20 Nehe ena njaua: “Nu'b_u ri ncontra ts_u ra thuhu, umbabi te da zi, ha nu'b_u ts_u ra nduthe, umba ra dehe da zi. Nu'b_u gui 'yø't'e njab_u, nu'b_u nú'a da ntsø'mi ndunthi.”

21 Oxqui hoñh_u hanja gui 'yøth_u 'nara 'ñ_u. Gatho nú'a to'o da 'yø't'ah_u 'nara 'ñ_u, co'tsuabi co 'nara hño, y njab_u ma gui ntäteh_u de ra 'ñ_u.

13

1 Gatho ya ja'i rí 'ñepi da 'yøte nú'ü to'o h_u ra ts'utbi, ngue'a go Ajuá xa hñuxa gatho ya ts'utbi ja ra ximhai. Nehe go gue'a xa hñuts'i nú'ü to'o h_u ra ts'utbi.

2 Hangué nu'ü tó'o nø'tua ra ts'utbi, go gue'ü nø'tua nú'a xa manda Ajuá nehe. Y nu'ü tó'o nø'tua ra ts'utbi, go honse ra castigo.

3 Ya nda hinxá thuts'i pa da zu nú'ü to'o ø't'e xá hño, nu'ü xa thuts'i pa da zu nú'ü to'o hingui ø't'e xá hño. Hangué nu'b_u hingui neh_u te da xi'ah_u nú'ü to'o h_u ra ts'utbi, nu'b_u 'yøth_u gatho nú'a xá hño, y njab_u nu'ü da ñamañho de gue'ah_u.

4 Nu'ü go gue'ü yá 'bēgo Ajuá pa ri hñoh_u. Pe 'b_u gui 'yøth_u nú'a hingui ho, rí 'ñepi gui tsuh_u'_u, ngue'a nu'ü h_u ra ts'edi pa da castiga'ih_u, ngue'a Ajuá go gue'a xa hñuts'i'ü pa da castiga gatho nú'ü to'o hingui ø't'e xá hño.

5 Hangué mathoni gui 'yøteh_u'_u, ne hingue hønse pa hinda castiga'ih_u, nehe pa gui 'yøteh_u nú'a xi'ah_u ri mfenih_u.

6 Hangué nehe dí juth_u ya njut'i ja ra gobierhnu, ngue'a nu to'o h_u ra ts'utbi go yá mēfi Ajuá, ne nu'ü xi ri 'ramanu da mēfi nuna 'bēfina.

7 Ju'tuabih_u gatho nú'ü to'o guí tuph_u. Jut'a ri cotah_u, jut'a ri rentah_u. Nu'ü tó'o rí 'ñepi gui umf_u ra t'equ'e'i, umf_u, ha nu'ü tó'o rí 'ñepi gui numansuh_u, numansuh_u.

8 Oto guí tuph_u ni 'nara thai, hønse gui beñh_u gue rí 'ñepi gui mádih_u 'na ngu ma'na, ngue'a nu'a tó'o madi rá miqu'eiui ya bi cumpli ra ley.

9 Nu'ah_u guí pah_u ya hmāda nú'ü mānga ra ley ne ena: “Oxqui ntsinga medinthati, oxqui hñote, oxqui mpe, oxqui j_u'tsua ya nc'uamba ri miqu'eiui, oxqui hyøcua nú'a pe'tsa ri miqu'eiui.” Pe nuya ya hmandaya ne nú'ü ma'ra ya hmāda, gue'a mahyεgui nú'a ra hmāda ena: “Madi ri miqu'eiui ne su ngu grí nsu sehe.”

10 Ngue'a nu'a tó'o pe'tsa ra hmäte, hingui ø'tua ra nts'o'm_ui rá miqu'eiui, hangué nu'a tó'o pe'tsa ra hmäte go gue'a ri cumpli ra ley.

11 De dí øth_u gatho núya ngu dí xi'ah_u, ga beñh_u de nuya ya pa dí 'b_uh_u ne ga japh_u da nu ma mfenih_u, ngue'a ma Zidadah_u ya ma'na 'b_ui guetb_u de nú'a ndá camfrih_u pa e da ñangaguih_u de nuya ts'othogui dí thoh_uua ja ra ximhai.

12 Ya 'yo rí thogui ra 'bexuui, 'yo rí mōca ra xudi. Hangué mathoni ga tsoguih_u ya ts'o'bēfi dega 'betsa ngu nú'ü ø't'a ya ja'i dega xuui. Ya ga hñocj_u pa ga øth_u ya hoga 'bēfi dega pa, ngu ri hñoca 'nara soldado pa

da ma ja ra tuhni.

¹³ Ga 'yoh_u ngu rí 'ñehe ngu nú'_u 'yo dega pa, hinga maha hab_u ja ya ngo dega tixfani, nixi ga ntixfanih_u. Hinga hñuxh_u co nú'_u to'o hingue xi ma 'bɛhñah_u, nixi ga 'yoh_u ja ma'ra ya ts'ot'ot'e. Hinga 'ñot'atuhnih_u, y nixi ga ne ga nsɛhɛh_u.

¹⁴ Nu'a ga øth_u hã, ma ga honbah_u rá mfats'i ra Zidada Jesucristo pa ga 'yoh_u ngu bi 'ño'a, y hinga hoñh_u hanja ga øth_u yá hne ma ndaxjua 'm_uih_u.

14

Hinda za to da nøni yá cu

¹ Umf_u nsɛqui da 'm_ui ja ri nijah_u nú'a to'o otho ndunthi rá jamfri, pe hingue pa gui ntsanoyah_u con gue'a de nú'_u ya mfeni xa g_u.

² Ngue'a 'ra camfri gue tsa da zi gatho nú'a ja te da ts'i; ha nu'_u ma'ra tó'o otho ndunthi yá jamfri hingui ne da zi nu'araza, hønse ya zi c'ani.

³ Nu'a tó'o tsi gatho nú'a te ts'i, odi utsa nú'a to'o hingui tsi. Ha nu'a tó'o hingui tsi gatho nú'a te ts'i, odi 'yø de nú'a to'o tsi, ngue'a nu Ajuã bi 'yøt'a rá b_utsi nu mi camfri'a.

⁴ ¿To'o'ih_u pa guí 'yøbih_u rá 'bɛgo ma'na ra ja'i? ¿Ha hingui pah_u gue nurá hmu nú'a ra 'bɛgo'a go gue'a da m_u ua 'yo xá hño ua hina? Y njab_utho nehe nuya cu'_u, go guesɛ Ajuã ma da m_u ua xá hño o hingui ho nú'a øt'e'_u, hangue nu'_u ma da 'm_ui xá hño ja rá thandi Ajuã ngue'a go gues'e'a ja rá ts'edi pa da mats'i'_u.

⁵ 'Ra camfri gue mathoni da thahna 'raya pa pa dra sɔcambeni Ajuã, ha nu ma'ra camfri gue gatho ya pa rí 'ñepi da thandi mahyɛgui. Cada 'na rí 'ñepi da b_uadi xá hño de nú'a te beni.

⁶ Nu'_u tó'o ri jamasu de ra pa, øt'e njab_u pa da ho ra Zidada, ha nu'_u tó'o hini jamasu de ra pa, nehe øt'e njab_u pa da ho ra Zidada. Y nu'_u tó'o tsi gatho nú'a te ts'i, nu'_u tsi pa rá nsunda Ajuã, ngue'a ri umba njam_uadi Ajuã. Ha nu'_u hingui tsi gatho nú'a te ts'i, nu'_u øt'e'_u pa rá nsunda Ajuã, y umba njam_uadi Ajuã nehe.

⁷ Ngue'a ni 'na de guecj_u hindí teh_u pa ga øth_u nú'a go ga nesɛh_u, y nu xcrá tuh_u, hingo nú'a ra ora go ga huansɛh_u.

⁸ Ngue'a nu'b_u dí teh_u dí oh_u ja rá 'yɛ ra Zidada ne dí 'b_uh_u pa rá nsunda'a, y nu'b_u ga tuh_u guet'atho dí oh_u ja rá 'yɛ ne dí 'b_uh_u pa rá nsunda'a. Hangue nuj_u, nzantho dí oh_u ja rá 'yɛ gue gra teh_u gue hina.

⁹ Ngue'a pa guehna bi du ra Zidada Jesucristo y bi yopa nte pa bi Hmu de nú'_u te y de nú'_u xa du.

¹⁰ Hangue nu'ah_u ¿pa te guí 'yø ri cuh_u? O ¿pa te guí utsah_u ri cuh_u? Ngue'a nu xcrá tuh_u gathoguih_u ma ga 'baih_u ja rá thandi ra Zidada pa go da hñabgah_u nguenda'a.

¹¹ Ngue'a ma da njab_u ngu xa t'ofu ja ra Maça T'ofu ne ena:

Nugui drá Ajuã dí te, hangue ma da njab_u nú'a ma ga m_u nubya, gue gatho ya ja'i ma da ndandiñah_u mu ja ma thandi,

ne da xɔcambenigui.

¹² Hangue cada 'na de guecsɛh_u ma ga daph_u nguenda Ajuã.

Ga nsuseh_u pa hinga japh_u ma cuh_u da 'yøt'a 'nara ts'oqui

¹³ Hangue hinga 'ñøh_u 'na ngu ma'na. Nu'a ga øth_u hã, ma ga nsuseh_u pa hinga japh_u ma cuh_u da 'yøt'a 'nara ts'oqui.

¹⁴ Nugui dí p_uadi xá hño gue gatho nú'a ja da ts'i hinxá nts'o, ngue'a njab_u xa 'ñutcgai ra Zidada Jesucristo. Pe nu'a tó'o beni gue xá nts'o 'nara t'øt'e nú'a ts'i, pa nú'a to'o beni njab_u hã, xá nts'o.

¹⁵ Hangue nu'b_u guí tsi 'nara t'øt'e nú'a beni'a ri cu gue hingui ho da ts'i, y njab_u da du rá m_ui, nu'b_u nu'i ya hingui 'yo co ra hm_uate. Oxqui tsi 'nara t'øt'e nú'a da japi da 'm_uedi ma'na, ngue'a nehe po rá ngue'a bi du ra Zidada Jesucristo.

¹⁶ Hangue oguí honi pa hanja da hñama'ñ_ui, masque nu'i guí beni gue xá hño nú'a guí øt'e.

¹⁷ Núj_u dí 'b_uh_u ja rá hmanda Ajuã, hingui oda ma mfenih_u ya hñuni nixi ya ts'ithe. Nu'a oda ma mfenih_u, nú'a ga 'yoh_u xá hño, ne ga 'b_uh_u te rá entho, ne ga johyah_u co nú'a ra johya ri 'racaguih_u ra Maça Ndahi.

¹⁸ Y nu'a tó'o pɛpa ra Zidada Jesucristo co nuya hoga 'bɛfiya, Ajuá ri ho'a. Nehe ya ja'i ma da hyandi gue 'yo xá hño'a.

¹⁹ Hangue ga øthɥ nú'a faxcaguihɥ pa ga 'bɥhɥ 'nara hoga'mɥi 'na ngu ma'na, ne pa ga ntetua jamfrihɥ 'na ngu ma'na.

²⁰ Oxqui ts'ocua rá 'bɛfi Ajuá por nú'a te gui tsi. Xi majuaní gatho nú'a te ts'i xá nt'axi, pe hingui ho gui tsi nú'a gui japi da nts'oca ri cu.

²¹ Xá hño hingui tsi ra ngø, nixi gui tsi ra vinu, nixi gui 'yøt'a ni 'nara t'øt'e nú'a gui japi da ts'ocua rá mfeni ri cu pa da zo ja ra ts'oqui o pa da ts'ocua rá jamfri.

²² Nu'bɥ guí camfri da za gui tsi gatho nú'a te ts'i, nu'bá zɛ ri jamfri guí pɛ'tsi ne pasɛui Ajuá. Nu'a tó'o beni gue xá hño nú'a øt'e, ne 'mɛfa hinda ma da dɥhɥ de nú'a xa 'yøt'e, go gue'a njapi ngue'a paði gue xa 'yøt'e xá hño.

²³ Pe nu'a tó'o ri dɥhɥ de nú'a te tsi, nú'a tu ra thai, ngue'a hingui tsi co rá jamfri, y gatho nú'a dí øthɥ ne 'bɥ dí camfrihɥ gue hinxá hño, gue'a 'nara ts'oqui.

15

'Yøthɥ nú'a da ho ri miqu'eihɥ

¹ Nújɥ dí zɛdihɥ ja ma jamfrihɥ, rí 'ñepi ga paɥhɥ hanja ga tsetuahɥ ya mfeni xa gɥ nú'a ts'ɥtho yá jamfri, y hinga øthɥ nú'a go dí neshɥ.

² Cada 'na de guecjɥ ga øthɥ nú'a da ho ma miqu'eihɥ pa yá hño'ɥ ne pa da te yá jamfri.

³ Ngue'a nehe sɛhɛ ra Zidada Jesucristo himbi 'yøt'e nú'a go rá paha sɛhɛ. Nu'a bi zɛtuatho yá 'mɥi nú'a to'o mi ɥtsa'a, ngu enga ja ra Maça T'ofu habɥ bi sipa Ajuá ne ena: “Stá tsetuatho yá nt'ɥtsate nú'a to'o ri ɥtsa'i.”

⁴ Ngue'a gatho nú'a bi t'ofu maya'bɥ ja ra Maça T'ofu, bi t'ofu pa ma nt'utuathɥ, pa njabɥ ngu nú'a bi zɛta maya'bɥ y ngu bi thu'mba yá mɥi'ɥ, njabɥ ma da thubga ma mɥihɥ nehe pa ma'na da ndangui ma nthø'matehɥ.

⁵ Nubyá nu Ajuá to'o faxcahɥ pa ga ntsetuahɥ ne 'racjɥ ra humɥi, dá 'yøt'e pa gui 'bɥhɥ co 'nada ra mfeni ngu bi 'ñutcahɥ ma zi Hmuhɥ ra Jesucristo,

⁶ pa njabɥ co 'nadra mfeni ne 'nadra jahña gui nsundahɥ Ajuá ra Dada nurá Dada ma Zi Hmuhɥ ra Jesucristo.

Bi sipabi ra maça hoga t'øde nú'a hingyá xodyo

⁷ Hangue numahño'hɥ 'na ngu ma'na, ngu bi núgaguihɥ ra Zidada Jesucristo pa rá nsunda Ajuá.

⁸ Dí mā gue ra Zidada Jesucristo bi 'ñe bi mɛpabi ya xodyo pa bi cumpli yá hña'ti Ajuá nú'a xqui ña'tuabi ndu yá xita'ɥ, y njabɥ ra Zidada Jesu bi 'ñudi gue Ajuá øt'a gatho ngu nú'a mā.

⁹ Nehe bi 'ñehe pa ya ja'i hingyá xodyo da nsunda Ajuá po rá nthecate, ngu xa t'ofu ja ra Maça T'ofu ne ena:

Ja ya ja'i hingyá xodyo nugui ma ga mąnga tengu rá ndangui ri thuhu, y ja ga tu't'a'ini ya jahña.

¹⁰ Nehe enga ja ra Maça T'ofu:

Nú'ahɥ hingyá xodyohɥ, johyahɥ mahyɛgui co rá hnini Ajuá.

¹¹ Nehe ena:

Nsundahɥ Ajuá gatho nú'ahɥ hingyá xodyohɥ guí 'bɥhɥ ja gatho rá nguni ra ximhai.

ne xøcambenihɥ'a po yá dąnga t'øt'e.

¹² Nehe ra baði Isaía bi 'yofu ja ra Maça T'ofu ne ena njaua:

Ma da 'mɥ 'nara t'ɥ de yá ja'i ra Isaí rá dada ra Davi,

y nura t'ɥ'a ma da nda ja ya ja'i nú'a hingyá xodyo,

y nu'á ma da gamfri'a.

¹³ Ajuá nú'a to'o 'racjɥ ra hoga nthø'mate, dá 'ra'ahɥ ndunthi ra johya ne ra hmetho ja ri corasohɥ po ri jamfrihɥ, pa njabɥ ma'na da ndangui ri nthø'matehɥ po rá ts'ɛdi ra Maça Ndaði.

¹⁴ Ma zi cu'ihɥ, dí camfri gue xi ja ndunthi ri hñoja'ihɥ ne ja ndunthi ri mfadihɥ y tsa gui nzofohɥ 'na ngu ma'na.

¹⁵ Masque njabɥ, pe nugui dí resga dí op'a'ihɥ pa ga yopa ben'ahɥ 'raya t'øt'e ngu nú'a ya xcá paðihɥ. Dí øt'a njabɥ pa ga cumpli nú'a ra 'bɛfi xa 'racagui Ajuá po rá hmate'a.

¹⁶ Ngue'a nu'á bi hñuxcagui pa ga pɛpabi ra Zidada Jesucristo pa ga zo ya ja'i hingyá xodyo, pa ga xipabi'ɥ rá hoga noya Ajuá, pa

njab_u nugui da za ga udi'_u ja rá thandi Ajuá ngu 'nara hñá'ti xá nt'axi ngu ri ho'a nú'a xa xaca ra Măca Ndăhi.

¹⁷ Hangue po ra Zidada Jesucristo da za ga 'ñets'i de nú'a ra 'bēfi xa 'racagui Ajuá.

¹⁸ Hiní 'ñepcagui ga 'ñets'i de nú'a xa 'yøt'a ma'ra pa bi gamfri ya ja'i hingyá xodyo. Pe dí pađi gue ra Zidada Jesucristo xa mpefi ja ma noya ne ja ma 'bēfi pa bi gamfri ndunthi de gue'u.

¹⁹ Ra Zidada Jesucristo xa 'raca ra ts'edi pa stá øt'a ndunthi ya milagro, ne stá hanpa rá ts'edi ra Măca Ndăhi, hangue xa za stá mąnga ra măca hoga t'øde de ra Zidada Jesucristo maxøgue ja gatho ya hai desde Jerusale asta ra hai Ilirico.

²⁰ Hangue njab_u nugui stá øt'a ra ts'edi pa ga ma ga mąnga ra măca hoga t'øde hab_u hinxa t'ødetho de ra Zidada Jesucristo pa hinga mpefi hab_u ya xa mpe ma'ra.

²¹ Guet'a nehe mąnga ra Măca T'ofu ne ena:

Nú'u hinxqui siptho de Ajuá,
y nú'u hinhya'm_u xqui 'yøde, go gue'u ma da 'yøde ne da bađi.

Ra apostol Pablo beni da ma Nroma

²² Hangue njab_u astabya hinxa za stá mab_u.

²³ Pe nú'bya nguetho ya dá juadi ma 'bēfi ja nuya hnini de guecua, y gue'a pē'tsa ndunthi ya jeyá stá ne ga mab_u ga tsøñ'ah_u,

²⁴ hangue dí tø'mi gue 'nitho ga thogui ga tsøñ'ah_u má 'ñu nu grá ma Spaña, y ga johya ndunthi ga 'bui con gue'ah_u. Nep_u de gue'a dí tø'mi gue gui nexcagui de guep_u pa ga thogui grá ma Spaña.

²⁵ Pe nubya ma ga ma pa Jerusale pa ga ha'tsuabi 'nara mfats'i nuya zi cu de guehni.

²⁶ Ngue'a nuya zi cu de guehni Macedonia ne de guecua Acaya co 'nara paha bi unga 'nará mfats'i' pa ga ha'tsuabi nuya zi hyoya cu bí 'buhni Jerusale.

²⁷ Nuya cu me Macedonia ne ya cu me Acaya bi beni gue mri 'ñepi' da 'yøtuabi njab_u, gue'a nu'ú hingyá xodyo ne xqui hñani ra mpøhø po yá noya ya xodyo, hangue rí 'ñepi' da maxa ya xodyo nehe co ya hño de ra ximhai.

²⁸ Hangue nu xcrá juadi ga pē nuna 'bēfinā pa ga tsocuabi nuna mfats'i ya cu me Jerusale, ja grá thop_u ga tsøñ'ah_u má 'ñu nu xcrá ma Spaña.

²⁹ Y dí pađi gue nú'b_u xcrá tsøñ'a'ih_u, ra Zidada Jesucristo ma da jap'a'ih_u ndunthi ngue'a ma ga zo'ah_u de rá noya'a.

³⁰ Nubyá, zi cuh_u, dí bante'ih_u de rá thuhu ma Zidadah_u ra Jesucristo y po rá hmāte ra Măca Ndăhi ri 'racj_u 'na ngu ma'na, gue gatho'ih_u gui faxcaguih_u gui 'yaph_u Ajuá por guequi.

³¹ 'Yaph_u Ajuá pa nu'á da ñangagui de ya me Judea nú'u hingyá gamfri, gue ya zi cu nuni Jerusale da hñani co 'nara johya nura mfats'i ma ga tsocuabi,

³² pa njab_u 'b_u gue'a rá paha Ajuá ga tsøñ'a'ih_u co 'nara johya, ne ga tsaya ts'u con gue'ah_u.

³³ Ajuá nú'a faxcah_u pa ga 'buh_u te rá entho, dá 'mūi con gatho'ih_u. Njab_u gue'a.

16

Ya nzenjua

¹ Ra Febe go gue'a 'nara hoga nju, ne ja rá nsu, ngue'a gue'a 'nara maste de ya gamfri me Cencrea.

² Hangue umf_u ntsaya co ra t'equ'e'i ja ri hmunts'ih_u, ngu rí 'ñep'a'ih_u nú'ah_u gyá gamfrih_u, y faxh_u'a de nú'a te da 'yø'tua ra 'bēdi, ngue'a nu'á xa maxā ndunthi ya ja'i y necagui xa maxcagui nehe.

³ Fat'ajuah_u ra zi nju Prisila ne ra zi cu Aquila. Nu'ú xi bi maxcagui ndunthi ja rá 'bēfi ra Zidada Jesucristo.

⁴ Nu'ú mi resga da unga yá te por guequi, hangue hingo sehegui dí jamadibi'u, ne gatho nú'u ya cu hingyá xodyo nehe'u ri jamadibi'u.

⁵ Fat'ajuah_u nehe nuya zi cu ri munts'a ja rá ngu nú'a ra nju Prisila y ra cu Aquila. Fat'ajuah_u nehe ma hmāca cuh_u ra Epeneto, nú'á go gue'a ra mudi bi gamfri ra Zidada Jesucristo nuua Acaya.

⁶ Fat'ajuah_u ra nju Mala, nú'á xi xa max'a'ih_u ndunthi.

⁷ Fat'ajuah_u ra cu Andronico y ra cu Junio, nú'ú go gue'u mengu ma hai, nehe go gue'u ndí o'be fadi mahyεgui'u. Nu'ú ja

yá nsu ja ya apostol, nehe gue'ua 'mæt'o bi gamfri ra Zidada Jesucristo que guequi.

8 Nehe fat'ajuahubũ ra Amplia numa hm̩a cu ja ra jamfri.

9 Nehe fat'ajuahubũ ra cu Banu nú'a ma mfats'i ja rá 'bɛfi ra Zidada Jesucristo, nehe ma hm̩a cu ra Estaqui.

10 Fat'ajuahubũ ra cu Apele, nú'á xa b̩ni 'nara hoga gamfri de ra Zidada Jesucristo. Ne fat'ajuahubũ nú'ua ya cu ya mengu rá ngu ra cu Aristobulo.

11 Fat'ajuahubũ nehe ra cu Erodio, nú'a mengu ma hai. Nehe fat'ajuahubũ nú'ua 'bũ ja rá ngu ra cu Ciso nú'ua xa gamfri ra Zidada.

12 Nehe fat'ajuahubũ ma zi njuhũ ra Trifena y ra Trifosa, nú'ú ri m̩ɛfi ja rá 'bɛfi ra Zidada, nehe ma zi njuhũ ra Persida, nú'á xa m̩ɛfi ndunthi ja rá 'bɛfi ra Zidada.

13 Nehe fat'ajuahubũ ra Rufo nú'a xi ra hoga cu ja ra jamfri; nehe fat'ajuahubũ rá n̩n̩a'á, nú'a dí øt'a ra uenda gue ma n̩n̩a nehe.

14 Nehe fat'ajuahubũ ra cu Asíncrito y ra cu Flegonte, y ra cu Erma, y ra cu Patroba, y ra cu Erme, y nehe nuya zi cu 'bui con gue'ua.

15 Nehe fat'ajuahubũ ra cu Filologo y ra nju Julia, y ra cu Nereo ne rá nju'a, y ra cu Olimpa, y nehe gatho ya zi cu nú'ua 'bui con gue'ua.

16 Nehe fat'ajuahubũ gatho nú'ua ma'ra ya cu co 'nara nth̩fi dega hm̩te. Ri fat'ajuahubũ gatho yá nija ra Zidada Jesucristo.

17 Nehe dí b̩nte'ihũ zi cuhũ, gue gui thamfrihũ ndunthi de nú'ua ne da heca ya cu y japi'ua da 'yøt'a ya ts'oqui. Nu'ú h̩ngui udi ngu nú'a ya xa t'u't'ahũ, hangue 'ueguehũ de gue'ua.

18 Nuya ja'i'ua ri m̩ɛfi h̩n̩se pa yá h̩nose'ua; hingue p̩pabi ma zi Hmuhũ ra Jesucristo. Nu'ú m̩nga 'raya noya xi ri nt'øde gue xi xá h̩ño, pe hina, hingo gue'a majuani. Nu'ú hat'a nuya zi ja'i hinte yá f̩di.

19 Gatho ya ja'i p̩di gue xi gyá hoga 'yødehũ, hangue njabũ nugui xi drí johya de gue'ahũ. Pe nehe, nu'a dí ne, dí ne gue da nja ri mf̩dihũ pa gui 'yøthũ ra h̩ño, hingue pa gui 'yøthũ ra 'ñũ.

20 Y Ajuá nú'a to'o faxcahũ pa ga 'buhũ te rá entho, go gue'a da 'yøt'e 'bestho pa gui nt̩atehũ de ra ts'ondahi. Ma Zidadahũ ra Jesucristo da max'a'ihũ co rá hm̩te'a.

21 Nehe fat'ajuahubũ ma mfats'i ra cu Timu, nehe fat'ajuahubũ ra cu Lucio, ra cu Jaso y ra cu Sosipate nú'ua ya mengu ma hai.

22 Nugui drá Tercio, dí ofo nuna cartana, dí fat'ajuahubũ de rá thuhu ra Zidada Jesucristo.

23 Nehe ra cu Gayo p̩hna'ihũ ra nzenjua, nú'a to'o xa 'raca n̩sequi ja rá ngu. Nehe xa umba n̩sequi gatho ya cu pa ja ri munts'ua. Nehe fat'ajuahubũ ra cu Erasto, nú'á go gue'a ra m̩tsboja de ra hnini. Nehe fat'ajuahubũ ra cu Cuarto.

24 Ma Zidadahũ ra Jesucristo da max'a'ihũ gatho'ihũ co rá hm̩te'a. Njabũ gue'a.

'Nara s̩cambeni bi 'yøt'a ra apostol Pablo nu mi uadi rá carta

25 Drá nsunda Ajuá nú'a ja rá ts'edi pa da ja'ahũ gui z̩ ri jamfrihũ ngu nú'a ri udi ra m̩ca hoga noya dí m̩. Y nuna ra m̩ca hoga noyana go gue'a ra m̩ca noya nú'a hm̩m̩bya de ra Zidada Jesucristo. Y por nuna noyana Ajuá bi 'ñutcahũ nú'a xqui beni'a desde rá m̩di ne xqui m̩'tsa nt'agui, gue da unga ra mp̩h̩ pa ya ja'i ja gatho ya hai.

26 Y nubyá po ra m̩ca hoga noya dí m̩, ya xa 'ñutcahũ Ajuá nú'a xqui beni. Nehe njabũ bi 'yofo maya'bũ ja yá t'ofó yá 'm̩hni Ajuá nú'ua bi 'yofo gue da mp̩h̩ ya ja'i h̩ngyá xodyo. Ngue'a Ajuá nú'a 'bui pa nzantho xa manda da ts'ofó ya ja'i ja gatho ya hai pa da gamfri'ua ne da 'yøte'a.

27 ¡Ajuá go gues'e'a ja rá mf̩di, ga nsundahũ pa nzantho po ra Zidada Jesucristo! Njabũ gue'a.

RÁ MŪDI RA CORINTIO

RÁ MŪDI CARTA RA

APOSTOL NSAN PABLO BI

'YOPABI YA GAMFRI ME

CORINTO

Ra apostol Pablo opabi ya gamfri me Corinto

¹ Nugui drá Pablo, Ajuá go rá paha'a pa bi zoncagui pa drá apostolgui ma zi Hmuh ra Jesucristo. Nugui ne ra cu Soste dí op'a'ihē nuna ra carta,

² nú'ah gyá gamfrih guí 'buhubuh Corinto. Nu'ah bi zohn'ah Ajuá pa gá camfrih ma zi Hmuh ra Jesucristo, ne bi 'uec'ah de ja ya ts'oqui pa go gui pēpabih'a, ne bi t'axca ri mfenih mahyēgui con gatho nú'uh 'buh haburaza ri xōcambeni'a. Nú'a ma zi Hmuh drí xōcambeniuh go guet'a ri xōcambeni nehe'uh.

³ Ajuá ma Dadah ne ma zi Hmuh ra Jesucristo da jap'a'ih ne da max'ah pa gui 'buh te rá 'ñentho.

Ya japi xa thāni po ra Zidada Jesucristo

⁴ Nzantho dí umba njamadi Ajuá por gue'ah, ngue'a nu'á co rá hñoja'i xa pōhō'ih po ra Zidada Jesucristo.

⁵ Ajuá xa jap'a'ih ndunthi ngue'a xcá camfrih ra Zidada Jesucristo, hangue xa 'ra'ah ra ts'edi pa guí ñah de rá noya'a, ne xa 'ra'ah ndunthi rá hoga mfadi'a nehe.

⁶ Nubya ri hnequi gue xcá camfrih xá hño gatho nú'a dá xi'ahē de ra Zidada Jesucristo.

⁷ Hangue nubya hinte grí 'beh de gatho ya hoga japi nú'uh ri 'racju Ajuá, ne guí tō'mh nú'a ra pa stua yopa pengui ma Zidadah ra Jesucristo.

⁸ Nú'a go gue'a ma da su'a'ih asta ra pa'a rá gats'i ri teh de guecua ja ra ximhai, pa hinda za to da mā gue nu'ah guí tuh ra ts'oqui nu stua yopa penga ma Zidadah ra Jesucristo.

⁹ Ajuá nzantho øt'a gatho nú'a xa mā, y nú'a go gue'a xa huahn'ah pa gui 'buh co ma zi Hmuh ra Jesucristo rá T'uh'a.

Ya gamfri 'rama'na'ño beni

¹⁰ Zi cuh dí bante'ih de rá thuhu ma Zidadah ra Jesucristo gue da 'nat'a gui mañh, pa da 'ñotho ya hegue de gue'ah. Nu'a gui 'yøth, 'buh mahyēgui co 'nada ra mfeni ne 'nada ra jamfri.

¹¹ Dí xi'ah njab ma zi cu'ih ngue'a xa xicagui nú'uh ja te yá njau ra nju Cloé gue ja ra ora grí ntunseh.

¹² Dí xi'ah njab ngue'a 'ra de gue'ah guí mañh njaua: “Nugui drí dēna ra cu Pablo”, ha nu ma'ra guí eñh: “Nugui drí dēna ra cu Polo”, y nu ma'ra guí eñh: “Nugui drí dēna ra cu Pedro”, ha nu ma'ra guí eñh: “Nugui drí dēna ra Zidada Jesucristo.”

¹³ ¿Ha gue hingue gatho'ih guí dēnh ra Zidada Jesucristo? ¿Ha gue bi du ja ra pont'i ra Pablo po rá ngue'a'ih? ¿Ha gue xcá nxisteheh de ja rá thuhu ra Pablo? Hina.

¹⁴ Dí umba njamadi Ajuá gue nugui hōnse ra cu Crispo ne ra cu Gayo stá xi'tsi de gue'ah, y hinto ma'na stá xi'tsi.

¹⁵ Hangue hinda za gui mañh gue xcá nxisteheh de ma thuhuga.

¹⁶ Nehe dá xi'tsa nú'uh ya mengu de ja rá ngu ra cu Teba. Pe de guehni hinstá xi'tsa ma'ra.

¹⁷ Ra Zidada Jesucristo himbá pēncagui pa ga øt'a ra sistehe, nu'á bá pēncagui pa ga mǎnga ra mǎca noya. Pe hindí mā co 'raya noya xi mahotho nú'uh de ma mfadise, pa hinda t'ena gue xi ja ma mfadi ne da gamfri ya ja'i hōnse co ma hoga noya. Nugui dí ne da gamfri'uh hōnse po nú'a ra du bi thogui ra Zidada Jesucristo ja ra pont'i.

Ra ts'edi ne ra mfadi de Ajuá go ma zi Hmuh ra Jesucristo bi 'ñutcah

¹⁸ Nujú dí mañh gue bi du ra Zidada Jesu ja ra pont'i pa ga mpōhōh, ha nu'uh tó'o hingui camfri'a ma da 'mēdi'uh ngue'a mañ'uh gue hinte ri muui nú'a dí mañh de rá du ra Zidada Jesucristo. Pe pa núj stá mpōhōh ri muui, ngue'a go gue'a hanpa rá ts'edi Ajuá.

¹⁹ Mǎnga njaua ja ra Mǎca T'ofō: Ma ga huatuabi yá mfadi ya bamhya, ne ga hacuabi yá mfeni ya nimfeni.

²⁰ ¿To'o nú'a ra bahmyabya? O ¿to'o nú'a xi ja rá mfadi? Ne ¿to'o nú'a padi gatho te

ja mapaya? Jo'o, ngue'a ja rá thandi Ajuá hinte ri muui yá mfadi ya ja'i.

²¹ Ngue'a ya ja'i masque xi ja yá mfadi, hinxa za hanja da badi'u Ajuá. Pe Ajuá rá paha'a da pøhø nú'a to'o da gamfri nú'a ra noya dí mañhũ, masque nú'a ya bamhya ena gue hinte ri muui nú'a dí mañhũ. Pe Ajuá xi ja rá mfadi hangue bi 'yøt'a njabũ.

²² Ya xodyo nzantho adi da t'utua 'nara nt'udi, y nuya griego hønse ra mfadi honi,

²³ pe nujũ dí mañhũ de ra Zidada Jesucristo nú'a bi tho ja ra pont'i. Y guehna 'nara mfe'tse pa ya xodyo, ne nú'a hingyá xodyo ena gue hinte ri muui nú'a dí mañhũ de rá du ra Zidada Jesucristo.

²⁴ Pe núju xa huancahũ Ajuá, gue dyá xodyohũ gue hindyá xodyohũ, gathoguihũ dí pahũ gue ma zi Hmuhũ ra Jesucristo bi hñanpa rá ts'edi ne rá mfadi Ajuá pa bi pøhøguihũ.

²⁵ Ajuá ma'na ja rá mfadi ne ma'na ja rá ts'edi de gatho ya ja'i, masque eñ'u gue hinte ri muui nú'a ra du bi thogui ra Zidada Jesucristo ja ra pont'i.

²⁶ Zi cuhũ, pahũ gue nu'ahũ xa huahn'ahũ Ajuá, masque hinga ndunthi de gue'ahũ guí p'e'tshũ ra mfadi de ra ximhai, ne hinga ndunthi de gue'ahũ guí hahũ ra ts'utbi, y ne hinga ndunthi de gue'ahũ guí p'e'tshũ 'nara danga nsu.

²⁷ Ajuá bi huahna nú'a hinte yá fadi de guecua ja ra ximhai pa da 'betuabi yá tsa ya bamhya. Ajuá bi huahna nú'a hingui hã ra ts'ediua ja ra ximhai pa da 'betuabi yá tsa nú'a hã ra ts'edibya.

²⁸ Ajuá bi huahna nú'a hinte ri muui ja ra ximhai ne nú'a xi ya t'atsa, ne nú'a to'o ni ts'u yá nsu otho, pa da 'betua yá tsa nú'a to'o p'e'tsa yá nsu,

²⁹ pa njabũ hinto da ñets'i ja rá thandi Ajuá.

³⁰ Ajuá go gue'a bi 'yøt'e pa dá 'nathohũ co ra Zidada Jesucristo, ngue'a nuse Ajuá go gue'a bá pèhni'a pa bi 'ñutcahũ rá mfadi Ajuá, ne bi hñasca ma ts'oquihũ, ne bi t'axca ma mfenihũ pa bi za dá 'buhũ xá hño ja rá thandi Ajuá.

³¹ Ajuá bi 'yøt'e njabũ pa da nja ngu nú'a xa nt'ofu ja ra Maça T'ofu habũ ena: "Nu'a tó'o ne da ñets'i, dá ñets'i, pe de nú'a xa

'yøt'a Ajuá, hingue de nú'a xa 'yøt'ase."

2

Ra apostol Pablo bi ma de ra Zidada Jesucristo ne de rá du

¹ Zi cuhũ, nugui nu ndá mabũ pa dá zo'ahũ de rá noya Ajuá, hindá zo'ahũ co 'raya danga noya xá hñei, nixi co ndunthi ra mfadi de guecsehẽ.

² Pe nu de nduá 'bepũ, dá ja dá zo'ahũ hønse de ma Zidadahũ ra Jesucristo nú'a bri pont'a ja ra pont'i ne bi tho, ne hindá zo'ahũ de ma'na ra noya.

³ Nu ndá zo'ahũ mi otho ma ts'edisẽ, ne mi 'racagui ndunthi ra ntsu pa ga ñã, asta ndrí huat'i.

⁴ Hindá ne dá zo'ahũ co ra mfadi de ra ximhai pa gá camfrihũ, nugui dá zo'ahũ co rá ts'edi ra Maça Ndahi.

⁵ Dá zo'ahũ njabũ pa bi za gá camfrihũ co rá ts'edi ra Maça Ndahi, hingue ngue'a gá 'yødehũ yá mfadi ya ja'i.

Ajuá utcaguihũ tengu rá 'mãi'a co rá ts'edi ra Maça Ndahi

⁶ Nú'u to'o xa zẽ yá jamfri dí zofu co ra mfadi pe nura mfadi'a go bra 'ñehe de Ajuá, hingue de ra ximhai, nixi de yá mfadi ya ndã nú'u ma da uadi da thogui.

⁷ Dí mañhe de nú'a bi 'yøt'a Ajuá pa bi za dá mpøhøhũ ne ga tsøñhũ ja rá nsunda'a. Y nú'a dí mañhe go gue'a ra hoga mfadi xqui beni Ajuá desde ante da nja ra ximhai, ne himi fadihma, pe nubyá ya xa 'ñutcahũ.

⁸ Ni 'na de nuya ndã de ja ra ximhai himbi badi nuna ra mfadi xa 'racju Ajuá, ngue'a nu'bũ xa badi'u, hinxa hyohma ja ra pont'i numa Zidadahũ xá nsunda.

⁹ Bi nja ngu nú'a xqui t'ofu ja ra Maça T'ofu habũ ena:

Ni 'nara ja'i himbi za bi hyandi, nixi bi 'yøde,

nixi bi zo rá mfeni tengu rá 'mãi de ja rá ñãni Ajuá,

ne hinto xa badi gatho nú'a ya japi xa beni da umbabi nú'a to'o ri ma'di'a.

¹⁰ Y nujá, Ajuá bi 'ñutcaguihũ gatho nuya t'øt'eya po rá ts'edi ra Maça Ndahi, ngue'a nura Maça Ndahi go gue'a padi xá hño gatho, ne asta padi gatho nú'a te bengã Ajuá.

11 Ni 'nara ja'i hingui tsa da batua rá mfeni ma'na rá miqu'eiu, ngue'a cada 'na go padise tengu rá mfeni. Njabutho nehe ni 'na hinto patua rá mfeni Ajuá. Nura Maça Ndaḥi ha, go gue'a patuabi rá mfeni Ajuá.

12 Y nura Maça Ndaḥi'a xuá mēcah pa da 'ñutcah gatho nuya hño ri 'racj'a, y hingo dí hamf rá mfaḍi ra ximhai pa ga pah nuya hño'a.

13 Nuje dí udihe ngu nú'a utcahe ra Maça Ndaḥi, hindí udihe co ma mfaḍische. Nú'u to'o pe'tsa ra Maça Ndaḥi ja yá coraso, dí utuabihe co ya noya nú'u 'racaguihe ra Maça Ndaḥi.

14 Pe nú'a ra ja'i hinxa gamfri Ajuá hingui hani nú'a udi rá Maça Ndaḥi Ajuá, ngue'a beni'a gue hinte ri muui. Ne hingui tsa da baḍise'a, ngue'a mahyoni go da 'ñutuabi ra Maça Ndaḥi pa da za da baḍi'a.

15 Pe nu'a tó'o xa gamfri Ajuá ne pe'tsa ra Maça Ndaḥi ja rá coraso, nú'a ha, paḍi xá hño gatho nú'u ya nt'udi'u, ne paḍi nda'a ra hño ynda'a ra 'ñu. Pe nu'a tó'o hingui pe'tsa ra Maça Ndaḥi, hingui tsa da xipabi te gra 'm'ai'a.

16 Enga ja ra Maça T'ofu: ¿To ja gue'a xa batuabi rá mfeni ra Zidada? O ¿to ja gue'a xa za xa 'ñutuabi te da 'yøt'e'a? Jo'o. Pe nujabya ha, dí patuah rá mfeni ma Zidadah ra Jesucristo.

3

Ra apostol Pablo ne ra Apolo mahyegui yá mēfi Ajuá

1 Zi cuh, dá zo'ah ngu ts'ofu nú'u hints'u xa ze yá jamfri, ngu ya t'ubatsi hinte yá faḍitho, ngue'a himbi za dá zo'ah ngu 'raya cu nú'u paḍi xá hño nú'u ya nt'udi udi ra Maça Ndaḥi.

2 Dá zo'ah 'ramats'u ngu 'raya zi baḍsi nú'u tsutho, ngue'a himbi za dá xi'ah ya noya xá hñei, ngue'a mi otho ndunthi ri mfaḍih, y asta nubya hinxa za stá xi'ah gatho.

3 Ngue'a nu'ah guí øt'athoh ngu nú'a øt'a nú'u hingyá gamfri, ngue'a gyá ndusteh, ne gyá necatsuih, ne gyá necatuhnih. Hanguē por gue'a hinxcá 'ueguethoh de ja ya ts'oqui, ngue'a guí 'yoh ngu nú'u hinxa gamfri Ajuá.

4 'Ra de gue'ah guí eñh: “Nugui drí dena ra cu Pablo”, ha nu ma'ra guí eñh: “Nugui drí dena ra cu Polo”. Xi de guí mañh njab, ¿ha gue hingui øth ngu nú'u ya ja'i hingyá gamfri?

5 Xi ¿te ma 'befi dí pēfi? Y ¿te ma 'befi pēfi ra cu Polo? Nugui ne ra cu Polo dyá 'beḡothohe de Ajuá, ne go guecaguihe dá zo'ah pa gá camfrih'a. Nugui ne ra cu Polo, cada 'na de guecje dí pēfihe ra 'befi xa 'racaguihe Ajuá.

6 Nugui go rá mudi dá zo'ah de rá noya Ajuá, ha nura cu Polo go xa su'a'ih asta nubya, pe nu'a tó'o xa 'ra'ah ra jamfri, go gueseh Ajuá.

7 Hanguē ni guequi ni ra cu Polo hinda za te ga pēhe de guecshe. Nu Ajuá go gue'a ja rá ts'edi pa xa japi xa te ri jamfrih.

8 Hanguē guí njah ngu 'nara huāhi habu stá mpehe, nugui go stá pot'i, ra cu Polo go xa 'ñunthe. Hanguē ngu ra mot'i ne ra 'ñunthe, Ajuá ma da gutcahe ngu nú'a stá pēfihe.

9 Nuje dyá mēfihe de Ajuá, ha nu'ah guí njah ngu 'nara huāhi habu ri mpefi'a.

Ne guí njah ngu 'nará hoga ngu Ajuá ri ju'tsuabi.

10 Nugui go dí nja ngu 'nara hoga hycangu dá ju'tsua rá ua ra ngu, gue'a ra 'befi bi 'racagui Ajuá, ha nu ma'na go juxa ra jado. Pe cada 'na mahyoni da jamasu nú'a pēfi.

11 Ngue'a otho ma'na ra cimientu da za dra jats'i, hñse nú'a ya ja, y nura cimientu'a go gues ma zi Hmuh ra Jesucristo.

12 'B to'o da gats'i de maña nú'a ra cimientu ya ja, pe'tsi da beni xá hño ua da gats'i dega oro o dega t'axi o dega hoga do, o ua da gats'i dega za o dega xot'o o dega xithi.

13 Cada 'na de ya gamfri ma da hnequi rá 'befi'a, ngue'a nú'a ra pa de ra nsuca uenda gue'b ma da faḍi tengu rá 'befi cada 'na. Nú'a ra pa'a ma da nzø ra tsibi, y nuni ja ra tsibi ja ma dra tsapabini rá 'befi cada 'na nú'a xa mēfi.

14 'B 'na to'o bi hoca rá 'befi maña de ra cimientu ne hinda zat'a nurá 'befi'a, nu'bú nú'a to'o bi hoca nura 'befi'a ma da hñanga rá thaha.

15 Pe nu'bu 'na xa mpefi ne nurá 'befi'a ma da zat'i, nu'bu hinda ma da t'umbabi rá thaha. Hinte ma da hñani, ngue'a bi zat'a nú'a xqui mēfi, pe nu'á ma da mpøhø, nja ngu nú'a to'o bi tho ra nzat'i ne bi 'bedi gatho nú'a xqui mēfi.

16 ¿Ha gue hinguí pahua gue nu'ahu go gue'ahu rá nija'ihu Ajuá, y nurá Maca Nđahi'a 'bui ja ri corasohua?

17 'Bu 'na to'o da huatua rá nija Ajuá, nu'bu Ajuá da huati'a nehe, ngue'a rá nija Ajuá xi xá nsunda. Ne go gue'a'ihu nurá nija'a.

18 Osti ma da hya'ahu ri mfenihu gue gyá bahmyahu. 'Bu 'na de gue'ahu guí beñhu gue xi guí pe'tshu ra mfadi, y nu'bu nura mfadi'a go de nuna ximhai, 'yøthu ra uenda gue 'besthó hinte guí pahua, pa njabu ha, da za guí pe'tshu nú'a xi ra hoga mfadi brí ñehe de Ajuá.

19 Ngue'a pa ja rá thandi Ajuá 'besthó hinte ri muui nú'a ra mfadi de ra ximhai. Hangue enga ja ra Maca T'ofu: "Ajuá xi patuatho yá mfeni ya bamhya de ra ximhai gue nu'á hatetho, hangue co yá mbamhya ri 'medise'u."

20 Nehe xa t'ofu njaua: "Ajuá padi gue hinte ri muui nuyá mfeni ya bahmya."

21 Hangue ogrí ñets'ihu guí ñeñhu gue grí denhu 'na o ma'na, ngue'a gatho nú'u to'o xa mpefi con gue'ahu go pa ri hñohu.

22 'Bu rá 'befi ra cu Pablo, 'bu rá 'befi ra cu Polo, 'bu rá 'befi ra cu Pedro, gatho pa ri hñohu. Nu'ahu gatho go o ja ri 'yehu pa ri hñohu, ra ximhai, ra te, ra du, gatho nú'a ja mapaya ne nú'a bra 'befa.

23 Y nu'ahu guí ohu ja rá 'ye ma zi Hmuhu ra Jesucristo, y ma zi Hmuhu ra Jesucristo go o ja rá 'ye Ajuá.

4

Nú'a bi thogui ya apostol ja yá 'befi

1 Dí nehe guí pahua gue nuje yá mēfiguihe ra Zidada Jesucristo, ne dí udihe nú'a xa 'ñutcahe Ajuá nú'a xqui beni maya'bu ne himi fadihma.

2 Hangue mahyoni ga mañhe gatho nú'a xa 'ñutcahe Ajuá, ngue'a go yá mēfiguihe'a.

3 Nugui hingui tu ma mui de gatho nú'a guí mañhu de guequi, nixi nú'a mangua ra

ts'utbi de guequi. Nixi nugaguise hindí ena gue dí 'yo xá hño.

4 Masque nugui dí beni gue xá nt'axi ma mfeni, pe hingue por gue'a ma da hma gue hinte dí tu. Nura Zidada go gue'a ma da hñabga nguenda'a.

5 Hangue ogo guí hamfu nguenda te øt'a ri miq'ueihu, ngue'a ma dua yopa penga ma Zidadahu ra Jesucristo, y nu'bu nú'a ha, ma da hñabgahu nguenda. Ne nu'á go gue'a ma da japi da hnequi gatho nú'a xa t'øt'e mant'agui. Ne ma da ma gatho nú'a te xa beni ja yá mfeni ya ja'i. Y nura pa'a Ajuá ma da ñe'tsua rá nsu ngu rí ñepabi cada 'na.

6 Zi cuhu, núna stá xi'ahu stá ma de guequi ne de ra cu Polo, pa njabu guí pahua nda'a rí ñepi guí 'yøthu. Nuje hindrí ueñhe rá 'befi Ajuá. Hangue guí njahubu nehe hingui nueñhu 'nara cu. Stá xi'ahu njabu pa guí 'yohu ngu mangua ra Maca T'ofu, pa njabu hingui ñe'tsua yá nsu 'ra, ha nu ma'ra go guí utsahu.

7 ¿Hanja grí ñets'ihu? Xi gatho nú'a te guí pe'tshu, ¿ha gue hingo xa 'ra'ahu Ajuá? Nu'bu go xa 'ra'ahu'a, nu'bu ¿hanja grí ñets'ihu? Njabu ja ra uenda hingo xa 'ra'ahu'a.

8 Nu'ahu ñena hinte grí 'behu, ñena ya guí pe'tshu gatho nú'a guí hoñhu, ya ngu grí 'ñet'a ndahu, ha nuje go xcá hyegaguiheua, ñena hinte drí muuihe. Xi dí nehmahe gue ya xcá ndahmahu, pa njabu ga ndahmahu mahyegui.

9 Nuje dyá apostolhe, dí beni gue Ajuá xa hñuxcahe ngu 'raya ja'i nú'u hinte ri muui, ne xa secuabi pa da tho ja yá thandi gatho ya ja'i ne ja yá thandi yá enxu Ajuá.

10 Nuje t'engaguihe gue dyá 'bemfenihe ngue'a dí pepabihe ma zi Hmuhu ra Jesucristo, ha nu'ahu xcá bensehu gue xi gyá bamhyahu de rá noya'a. Nuje xa t'enje gue othoguihe ra ts'edi, ha nu'ahu guí beñhu gue xi ja ri ts'edihu. Ne guí beñhu gue xi t'e'tsa ri nsuhu, ha nuje xi dyá t'utsahe.

11 Asta nubya xi dí sufrihe nts'edi, dí thohu ra thuhu ra nduthe ne ra 'ñahu. Nabgaguihe ya ja'i, ne hindí pe'tshe 'nara ngu nú'a dua metihe.

12 Xi dí thohu ra nzabi pa dí hoñhe nú'a dí tsihe nehe. Nura ora dí øhe tsanje ya ja'i,

nuje dí aphe Ajuá por gue'ah. Y ra ora øtcahe ra nts'omai'ah, gatho dí tsetathohe.

¹³ Nura ora ñama'ñah ya ja'i de guecje, nuje dí zoföhe co ndunthi ra t'equ'ei. Pe nuje pa ja yá thandi'ah dí njahe ngu ra paxi xa føtbah hinte ri muui, ngue'a pa gue'ah xá nts'oje.

¹⁴ Hindí op'ah nuya ya noya pa ga 'be't'a ri tsah. Dí op'ah pa ga zo'ah ngue'a pa guequi ja ra uenda ma hmāca bātsi'ih, ngue'a go dá xi'ah rá noya Ajuá.

¹⁵ Masque gri pē'tshah 'ret'a 'mo nú'ah to'o di u't'ah de ma zi Hmuh ra Jesucristo, pe sehēgui go rá mudi dá hā'ts'ahūbū rá noya Ajuá pa gá camfrih ma zi Hmuh ra Jesucristo, hangue nugui ja ra uenda go drá dada de gue'ah.

¹⁶ Hangue dí bante'ih gui tengaguih ma 'mai.

¹⁷ Hangue dá pēhn'ahūbū ra cu Timu nú'a ma hmāca t'ah de ja ra jamfri, ne nu'á 'yo xá hño ja rá thandi ra Zidada. Y nu'á go gue'a ma da yopa ben'ah tengu ma 'mai ja ra Zidada Jesucristo. Guet'atho dí udi nehe habūraza de ja ya nija.

¹⁸ Pe nu 'ra de gue'ah xi xa ñuxa ri mfenih dega nt'ets'i, guí hu ri maih gue hinga ma ga yopa penguibū ga c'a'ts'a'ih.

¹⁹ Pe nugui dí beni ga mabū 'bestho pa ga c'a'ts'ah ma'na'qui 'bū njabū rá paha ma Zidadah. Nu'bú hā, ga pādī ua xi hā ra ts'edi nú'ah 'yobū ri 'ñets'i, o hōnse 'yobū mantho.

²⁰ Ngue'a nu'a tó'o da mēpa Ajuá, mahyoni di hanpa rá ts'edi pa da za te da mēfi, hingue da mantho.

²¹ ¿Nda'a guí neh, ga mabū ga zo'ah dega cuē, o ga zo'ah dega hmāte?

5

Ra nthanga nguenda de 'nara gamfri nú'a bi 'yøt'a ra ts'oqui

¹ Xa fādī xá hño gue 'nara cu de gue'ah xa gūxa rá hōme ne 'būhui ngu rá 'behñā. Pøde nixi nú'ah hingyá gamfri hingui øt'a njabū.

² ¡Pe nu'ah xcá pahū ne grí 'ñets'ih guí eñhū gue guí 'būhū xá hño! ¡Rí 'ñep'a'ih xa du ri maih hmāhā ne ya xcá hñācjhmāhū nú'a to'o øt'a nú'a ra ts'oqui'a!

³ Nugui masque hindí 'būi con gue'ah, pe numa mfeni 'būi con gue'ah, y ja ra uenda dí 'būi con gue'ah. Hangue nugui ya stá beni te ma ga øt'e co nú'a to'o øt'a nú'a ra ts'oqui'a.

⁴ Hangue 'yøthū nú'a ma ga xi'ah. Gue da muntshū de rá thuhu ma Zidadah ra Jesucristo, y numa mfeni ma da 'mai con gue'ah, ne rá ts'edi ma Zidadah ra Jesu ma da 'mai con gue'ah.

⁵ Ne 'yent'uahū ja yá 'yē ra ts'ondāhi nú'a ra cu'a øt'a nú'a ra ts'oqui'a, pa da thogui ya ts'othogui ja rá ndo'yo, pe nurá te'a da mpøhø nura pa'a stua yopa penga ma Zidadah.

⁶ Hanja grí 'ñets'ih guí eñhū gue guí 'būhū xá hño, ha 'na de gue'ah øt'a nú'a ra ts'oqui'a. Ngue'a nu'á nja ngu ra levadura masque 'na zi tūi pe ri ntsini gatho ja ra arina ora dra thants'i.

⁷ Hangue hñācjū nú'a ra ts'oqui'a ne gatho nú'a nguí øthū ja ri ndāxjua 'maiūh, pa njabū da za guí 'būhū co 'nara 'ra'yo 'mai. Ngue'a nu'ahū ya guí pē'tshū ra 'ra'yo 'mai por ma Zidadah ra Jesucristo nú'a bi tho ngu 'nara zi dēti nú'ah tho de ra ngo de ra pascua, pa njabū bi gutca ma ts'oquiū'a.

⁸ Hangue mahyoni ga 'ueguehū de ma ndāxjua 'maiūh pa ga 'būhū strá nt'axiguihū. Nja ngu ya xodyo mi øt'ango mi tsi ra thuhme nsi ra levadura, necjū nehe ngu ga ntsamgohū de ra pascua ne ga tsihū ra thuhme nsi ra levadura, nú'á gue'a ga 'ueguehū de ya ts'oqui de ja ma mfenihū ne de ja ma 'maiūh.

⁹ Ja nú'a ma'na ma carta dá pēhn'ahūbū ja dá xi'ahūni gue hingui ntsixhū co nú'ah to'o ya 'ñe'behñā, o nú'ah ya 'behñā ya 'ñedāme.

¹⁰ Hingue dá xi'ahū gui 'uehū 'na'quitho de nú'ah hingyá gamfri ne ya 'ñe'behñā, o ya nduste, o ya be, o nú'ah to'o camfri ya c'oi. Nu'bū stá xi'ahū njabū, nu'bú mahyoni gui mahū de guecua ja ra ximhai.

¹¹ Pe nugui nu'a dá xi'ahū, hingui ntsixhū ni 'nara cu nú'a dra 'ñe'behñā, o dra nduste, o nú'a di camfri ya c'oi, o dra zante, o dra tixfani, o dra be. Nu'ah tó'o øt'a njabū dí xi'ahū gue hingui ho nixi guí ñūñhū con gue'ah.

12-13 Nujá hingo rí 'ñepi ga hã'mbahũ nguenda nú'ũ hingui o ja ma 'yehũ, nu Ajuã go gue'ã da hñã'mba nguenda'ũ. Pe nu'ahũ mahyoni gui hñã'mbahũ nguenda nú'ũ o ja ri 'yehũ, hangue dí xi'ahũ gue gui hñãcjũ nú'ã to'o øt'e nú'ã ra ts'oqui'ã.

6

Ya gamfri ri nhyanthya ja ya nzaya hingyã gamfri

¹ Bũ 'na de gue'ahũ guí pɛ'tshũ 'nara tsũi co ma'na ra cu, ¿hanja guí paha 'bestho ja ra ts'utbi pa guí ñãtehũ co nú'ũ hingyã gamfri? ¿Ha gue hingue 'nara 'betsa'ã? ¿Hanja hingo guí paha guí ñãtehũ ja ya cu?

² ¿Ha hinguí pahũ gue nújũ dyã gamfrihũ ma go ga hã'mbahũ nguenda nú'ũ hingyã gamfri? Nu'bũ nújũ ma ga hã'mbahũ nguenda yã danga t'øt'e'ũ, nu'bã ¿ha gue hingo da za ga hãñhũ nguenda de nuya t'øt'e xi ya t'ũqui?

³ ¿Ha hinguí pahũ nehe gue ma ga hã'mbahũ nguenda asta ya enxɛ? ¡Xihma de nuya t'øt'e de ra ximhai!

⁴ Nu'bũ nu'ahũ guí pɛ'tshũ ya tsũi co nuya t'øt'e de nuua ja ra ximhai, 'bestho guí paha guí ñãtehũ co nú'ũ hingyã gamfri ne hinte dri 'ñent'i con gue'ahũ. Hingui ho njabũ ngue'ã nu'ũ hingui paði da hñã'mba nguenda ya cu.

⁵ Dí xi'ahũ njabũ pa guí 'bɛ ri tsahũ ne pa ya hingui siguí guí 'yøthũ. Xi de grí gathohũ ¿ha gue jo'o ni 'na de gue'ahũ nú'ã di ja rá mfãði pa da za da hñãp'ahũ nguenda de nú'ã guí øthũ?

⁶ Ha nu'ahã ora guí pɛ'tshũ ya tsũi co 'nara cu, 'bestho guí paha guí ñãtehũ co nú'ũ hingyã gamfri.

⁷ Hiní 'ñep'a'ihũ guí ñãpabihũ 'na ngu ma'na co nú'ũ hingyã gamfri. ¿Hanja hinguí tsetathohũ nura ora t'øt'ahũ 'nara nts'o'mũi, ne ora te fep'a'ihũ?

⁸ Pe nu'ahũ go gue'asɛhũ guí ø'tuahũ ra nts'o'mũi ri cuhũ, y asta guí pepũ.

⁹ ¿Ha gue hinguí pahũ gue ya ts'oja'i hinda ma da yãt'a nuni mahets'i habũ bí manda Ajuã? Odi ha'ahũ ri mfenihũ. Ngue'ã gatho nú'ũ ri hñuxui ya 'behñã nú'ũ hingue xi yã 'behñã, ne gatho nú'ũ camfri ya c'oi, ne nú'ũ ya zinga medinthati, ne

nú'ũ ya 'ñøhø ri hñuxui yã mi'ñøhøui, o ya 'behñã ri hñuxui yã mi'behñãui, gatho núyã hinda ma da yãt'a nuni mahets'i habũ bí manda Ajuã.

¹⁰ Nixi ya be, nixi ya nduste, nixi ya tixfani, nixi ya zante, nixi nú'ũ ri mpe co ra nthate, ni 'na de gue'ũ hinda ma da yãt'a nuni mahets'i habũ bí manda Ajuã.

¹¹ Ante gui camfrihũ Ajuã nguí njahũbu nehe 'ra de gue'ahũ. Pe nubyã ya xa t'axca ri mfenihũ, ne ya xa t'ec'a'ihũ de gatho nuya ya ts'oqui, ha nubyã ya hinte ma ts'oqui guí tuhũ ja rá thandi Ajuã po rá ts'edi ma Zidadahũ ra Jesucristo ne po rá ts'edi rá Maça Nðahi Ajuã.

Ga nsuhũ xá hño pa strá nt'axi ma ndo'yohũ

¹² Da za ga beñhũ gue dí pɛ'tshmahũ ra nsequi ga øthũ nú'ã go ga nehũ. Pøde hã da za, pe hingue gatho rí 'ñepi ga øthũ. Masque ja ra nsequi ga øthũ nú'ã go ga nehũ, pe hinga hophũ ni 'nara t'øt'e da ðãcjũ pa ga øthũ.

¹³ Ra hñuni thoqui pa da ma mbo ra mũi, ha nura mũi ja pa ra hñuni. Pe gatho nú'ũ yoho, Ajuã ma da hñãcua yã 'bɛfi'ũ. Numa ndo'yohũ hinxa thoqui pa ga hñuxhũ co ya 'behñã nú'ũ hingue xi ma 'behñãhũ, nixi ra 'behñã hinda hñuxui ma'na ra 'ñøhø nú'ã hingue xi rá ðãme. Numa ndo'yohũ xa hoca Ajuã pa ga pɛpabihũ'ã, y nu'ã go gue'ã supca ma ndo'yohũ.

¹⁴ Nu Ajuã bi japi bi yopa nte rá ndo'yo ma Zidadahũ ra Jesucristo, njabũ nehe ma da japi da yopa nte ma ndo'yohũ po rá ts'edi'ã.

¹⁵ ¿Ha hinguí pahũ gue numa ndo'yohũ xa 'natho co ma zi Hmuhũ ra Jesucristo ngue'ã stã camfrihũ'ã? Nujá ya dí 'nathohũ co ma zi Hmuhũ ra Jesucristo, nu'bã ¿hanja da za ga hñuxhũ co 'nara ts'o'behñã ne ga 'nathohũ con gue'ã nehe? Ni ts'ũ hinda za.

¹⁶ O ¿ha gue hinguí pahũ gue nu'ã tó'o da hñuxui 'nara ts'o'behñã ya bi 'natho rá ndo'yo con gue'ã? Ngue'ã enga ja ra Maça T'ofu njaua: "Ra 'ñøhø co rá 'behñã, gue'ũ ya ri 'natho."

¹⁷ Pe nu'ã tó'o ya ri 'natho co ma Zidadahũ ra Jesu, ya ri 'natho con gue'ã pe dega Maça Nðahi.

18 Hangué oguí hñuxh_u co ya 'behñ_a nú'ú hingue xi ri 'behñ_{ah}. Gatho ya ts'oqui hinguí ho, pe hinga gatho ya ts'oqui ri ts'ocua rá ndo'yo 'na. Pe nú'a ra ja'i da hñuxui 'nara 'behñ_a hingue xi rá 'behñ_a, nu'á h_a, ri ts'ocse rá ndo'yo.

19 ¿Ha gue hinguí pah_u gue numa ndo'yoh_u gue'a rá nija ra Maca Ndahi nú'a 'bui ja ma corasoh_u? Ajuá go gue'a xa 'racaguih_u'a. Hangué ya hingo drí mandaseh_u.

20 Ngue'a Ajuá bi gutc'aguih_u xá madi co rá ji rá hmaca T'ú. Hangué 'yoth_u ra ts'edi gue da hneca rá nsunda Ajuá ja ri ndo'yoh_u ne ja ri corasoh_u, ngue'a numa ndo'yoh_u ne ma corasoh_u go rá meti Ajuá.

7

Ya hoga ts'ofu pa nú'ú 'bu yá 'behñ_a ne pa nú'ú jo'o

1 Nubyá ma ga xi'ah_u de nuya nt'ani grí 'ñanih_u nu ngá 'yopcah_u: Xá hñohmá 'bu ra 'ñoh_o hinda me'tsa rá 'behñ_a,

2 pe ndunthi ya 'ñoh_o hinda za da 'mase nsinque rá 'behñ_a. Hangué por gue'a, pa hinda hñuxui ya 'behñ_a nú'ú hingue xi yá 'behñ_a, ma'na xá hño 'nara 'ñoh_o dá nthatui 'nara 'behñ_a pa gue'a drá meti. Ha 'nara 'behñ_a ma'na xá hño dá nthatui 'nara 'ñoh_o pa gue'a xi drá dame.

3 Ra 'ñoh_o mahyoni da 'yot'e co rá 'behñ_a nú'a rí 'ñepi, nehe njab_u da 'yot'a ra 'behñ_a co rá dame nú'a rí 'ñepi.

4 Y nura 'behñ_a ya hingo da mandase rá ndo'yo, ngue'a nurá dame go ri mandabi rá ndo'yo'a. Njab_u nehe ra 'ñoh_o ya hingo ri mandase rá ndo'yo, ngue'a nurá 'behñ_a go ri mandabi rá ndo'yo'a.

5 Hangué 'yoth_u ngu nú'a rí 'ñep'a'ih_u de gue'aseh_u, odi 'ra'ah_u ra mfada 'na ngu ma'na. Pe 'bu xcá cohih_u 'nara cohi pa gui 'yaph_u Ajuá, nu'bú h_a, da za gui 'uegueh_u 'raya pa. Nep_u de gue'a da za gui 'buh_u 'nadb_u mahyegui ma'na'qui pa njab_u hinda za da hya'ah_u ra Satá gui hñuxh_u co ma'na ra ja'i.

6 Stá xi'ah_u gue xá hño gui hongá ri 'behñ_{ah}, pe hingo drí ja'ah_u, go da huanh_u nú'a gui 'yoth_u.

7 Pa guequi ga nehma gue gatho da nja ngu dí nja hinstá nthati jo'o ma 'behñ_a, pe cada 'na 'rama'na'ño yá mfeni xa umbabi Ajuá.

8 Nú'ah_u viudah_u, ne gatho nú'ah_u hincá nthatih_u, jo'o ri 'behñ_{ah} nixi ri dameh_u, dí xi'ah_u ga nehma gui njah_u ngu dí nja hinstá nthati jo'o ma 'behñ_a.

9 Pe nu'b_u guí hanth_u gue Ajuá hinxá 'ra'ah_u ra ts'edi pa gui 'buseh_u, ma'na xá hño gui nthatih_u, ngue'a hinguí ho gui 'buh_u hõnse co ra nc'at'i.

10 Y nú'ah_u 'bu ri 'behñ_{ah}, ha nú'ah_u 'behñ_{ah} 'bu ri dameh_u, dí 'bep'ah_u ngu nú'a bi mangua ra Zidada, gue ni 'na de gue'ah_u hinda za gui nhyeguih_u. Hingo de guecsehe dí 'bep'ah_u gui 'yoth_u njab_u, nura Zidada go gue'a ri 'bep'a'ih_u.

11 Nu'b_u ra 'behñ_a da hyep_u rá dame, odi j_u ma'na ra 'ñoh_o pa drá dame, y nu'b_u ra 'ñoh_o da hyep_u rá 'behñ_a, odi j_u ma'na ra 'behñ_a pa da 'yot'e drá 'behñ_a. Nu'a da 'yot'e, ma'na xá hño dá mpumbabi ri yoho ne da yopa 'mui 'nadb_u ma'na'qui.

12 Nubya nugui go ma ga xi'ah_u nú'a dí beni gui 'yoth_u, hingo ra Zidada ri 'bep'ah_ubya. Nu'b_u 'nara cu pe'tsa rá 'behñ_a hingrá gamfri, ne nu'b_u nú'a ra 'behñ_a hini ʉtsa rá dame ngue'a ra gamfri, osti hep_u.

13 Y nu'b_u 'nara nju di pe'tsa rá dame hindra gamfri pe nu'b_u nú'a ra 'ñoh_o hini ʉtsa rá 'behñ_a ngue'a ra gamfri, osti hep_u rá dame'a.

14 Ngue'a nu'b_u 'nara 'behñ_a ra gamfri ne rá dame hingrá gamfri, nú'a ra 'ñoh_o'a hani rá japi Ajuá po rá 'behñ_a, ngue'a rá 'behñ_a rá batsi Ajuá. Y nu'b_u 'nara 'ñoh_o ra gamfri ne rá 'behñ_a hingrá gamfri, nú'a ra 'behñ_a'a hani rá japi Ajuá po rá dame, ngue'a nurá dame rá batsi Ajuá. Nu'b_u hindi njab_u co ra 'ñoh_o o ra 'behñ_a hingrá gamfri, nu'bú nixi yá batsi hingá njapi. Pe nu'b_u njab_u h_a, njapi yá batsi.

15 Pe nu'b_u 'nara 'ñoh_o hingrá gamfri ne da hyep_u rá 'behñ_a ngue'a ra gamfri, o nu'b_u 'nara 'behñ_a hingrá gamfri ne da hyep_u rá dame ngue'a ra gamfri, dá 'uegue, ngue'a nú'a ra cu o nú'a ra nju pe'tsa ra nsequi da 'uegue de nú'a hingrá gamfri,

ngue'a Ajuā bi zoncah_u pa ga 'b_uh_u 'nara hoga'm_ui.

¹⁶ Xi nu'i zi nju, ħ_ha gri p_adi ua da mp_oh_o ri d_ame po rá ngue'i? Nehe nu'i zi cu ħ_ha gri p_adi ua da mp_oh_o ri 'behñ_a po rá ngue'i?

¹⁷ Cada 'na de gue'ah_u 'b_uh_u ngu nú'a xa 'y_ep'ah_u ra Zidada ante da zohn'ah_u'a pa gá camfrih_u. Nuna guehna drí 'b_epabi da 'y_ot'a gatho ya cu de hab_uraza ya nija.

¹⁸ Nu'b_u 'nara cu ya xa gamfri Ajuā ne xqui thu'tsua ra seña ja rá ndo'yo, hinte ja. O 'b_u 'b_ui 'nara cu xa gamfri Ajuā ne hingui p_e'tsa ra seña ja rá ndo'yo, ya odi huxa nú'a ra seña'a.

¹⁹ Hinte ri muui 'b_u to'o p_e'tsa ra seña o hingui p_e'tsi. Nu'a ma'na ri muui, nú'a ga _oth_u nú'a ri manda Ajuā.

²⁰ Cada 'na dá sigui dá mp_efi hab_u mri mp_efi de ante da gamfri Ajuā.

²¹ Nu'b_u xi ngrá nzai'b_ego de ngá camfri ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, hini japi. Pe nu'b_u da za gui p_oni dega 'b_ego, p_oni 'bestho.

²² Nú'a mi 'b_ui dega 'b_ego ante da gamfri ra Zidada, ya nubyá hingrá 'b_ego de 'nara ja'i ja rá thandi Ajuā ngue'a ya rá 'b_ego ra Zidada. Nehe nu'a ra ja'i bi gamfri ra Zidada ne himi 'b_ui dega 'b_ego, nu'a go gue'a 'nara 'b_egobya de ra Zidada Jesucristo.

²³ Ajuā bi gutc'aguih_u xá madi, hangue nubyá ma ga p_eph_u'a, hingo ma ga p_epabih_u ya ja'i.

²⁴ Zi cuh_u, sigui gui mp_eh_u há ngrí mp_eh_u de gá camfrih_u ra Zidada Jesucristo, y Ajuā ja da 'm_uhni con gue'ah_u.

²⁵ Y gatho nú'ah_u jo'o ri 'behñ_ah_u, ha nú'ah_u 'behñ_ah_u jo'o ri d_ame_h, hinte xa 'b_epcagui ra Zidada ga xi'ah_u, h_onse dí 'ra'ah_u 'nara ts'of_o de ma mfenise. Y nura ts'of_o'a gue'a majua_{ni} ngue'a Ajuā po rá nthecate xa hñuxcagui pa ga manbabi rá noya'a, hangue dí 'ra'ah_u 'nara hoga ts'of_o.

²⁶ Nugui dí beni gue xá hño gui 'b_uth_u nsi ri 'behñ_ah_u nsi ri d_ame_h ngu guí 'b_uh_u, ngue'a xi ja ya ts'othogui nuya pabya dí 'b_uh_u.

²⁷ Nu'b_u 'b_u ri 'behñ_a, oxqui h_ep_u. Ha nu'b_u jo'o, oxqui honi.

²⁸ Ha nu'b_u gui hong_a ri 'behñ_a, hingrá ts'oqui. Ha nu'b_u 'nara nxutsi da hyonga rá d_ame, hingrá ts'oqui nehe. Pe nu'a tó'o da

hyonga rá 'behñ_a, o nura 'behñ_a da hyonga rá d_ame, ma da thogui ndunthi ya dum_ui, hangue nugui ga nehma_u gue hingui thoh_u ya dum_ui.

²⁹ Zi cuh_u, dí ne ga xi'ah_u gue ya hinga ndunthi ya pa dí 'b_uh_uua. Hangue nu'a tó'o p_e'tsa rá 'behñ_a, dá 'y_ot'a ra u_enda gue hingui p_e'tsi, pa da za da m_epabi Ajuā.

³⁰ Nu'a tó'o zoni, odi oda rá mfeni ns_octa ra ts'oni, ne nu'a tó'o ri johya, odi oda rá mfeni ns_octa ra johya. Nu'a tó'o ri ntai, dá 'y_ot'a ra u_enda gue hinte p_e'tsi.

³¹ Ha nu'a tó'o ri johya co nuna ra ximhai, dá 'y_ot'a ra u_enda gue hini johya, ngue'a nuna ximhai 'yo rí uadi rí thogui.

³² Nugui ga nehma_u hingui jamasu ya t'ot'e de nuna ra ximhai, ngue'a nu'a tó'o jo'o rá 'behñ_a xi ri jamasubi rá 'b_efi ra Zidada, ne 'b_ui pa da 'y_ot'a nú'a ri ho ra Zidada.

³³ Pe nu'a tó'o 'b_u rá 'behñ_a mahyoni da jamasu ya t'ot'e de nuna ra ximhai, ne da 'y_ot'a nú'a ri ho rá 'behñ_a.

³⁴ Ha nuya 'behñ_a, hinga mahy_egui nú'a 'b_u rá d_ame co nú'a jo'o rá d_ame. Nu'a jo'o rá d_ame, ma'na ri jamasubi rá 'b_efi ra Zidada, ne 'b_ui pa da m_epabi Ajuā con gatho rá ts'edi ne con gatho rá mfeni. Pe nu'a tó'o 'b_u rá d_ame, mahyoni da jamasu ya t'ot'e de nuna ra ximhai, ne da 'y_ot'a ngu nú'a ri ho rá d_ame.

³⁵ Núna dí xi'ah_u guehna pa go ri hñoh_u. Dí zo'ah_u pa gui 'y_oth_u ra hño ngu rí ñ_epi gui 'y_oth_u pa da za gui p_epabih_u Ajuā con gatho rí m_ui_h ne hinte da hy_u'ts'ah_u. Nugui hindí eñ'ah_u gue 'b_u gui hong_a ri 'behñ_ah_u hingui 'y_o'tuah_u rá paha Ajuā.

³⁶ Nu'b_u 'nara cu di 'b_u rá t'ixu, y handi gue ya da za da nth_ati'a, dá 'y_ot'a ngu nú'a xa beng_a rá dada ante sta tho rá mb_atsja'i. Hingo 'nara ts'oqui nú'a xa beni da nth_ata rá t'ixu.

³⁷ Pe nu'b_u 'nara cu 'b_u rá t'ixu, ne nura dada'a xa beni gue hinda th_ata rá t'ixu, ne 'b_u 'nadra mfeni xa beni gue hinhya'm_u da umb_a nsequi da nth_ata rá t'ixu, nú'a ra cu'a _ot'e xá hño nehe.

³⁸ Hangue nu'a tó'o ri unga rá t'ixu pa da nth_ati, xá hño _ot'e. Nehe nu'a tó'o hingui ne da th_ata rá t'ixu, ma'na xá hño nú'a _ot'e.

³⁹ Nu'a ra 'bɛhñá xa nthati, hingui tsa da 'uegue de rá dame núbya te rá dame, ngue'a njabɛ mǎnga ra ley. Pe nu'bɛ ya da du rá dame, nú'a ra 'bɛhñá'a 'bɛ da beni da nthati, da za da nthati co nú'a da ne'a, hõnse gue drá gamfri há, ne 'bɛ go rá paha Ajuá.

⁴⁰ Pe nu'a go dí mǎngá, ma'na xá hño hinda yopa nthatihma. Guehna dí bengá, y dí camfri gue dí hanpabi rá Mǎca Ndahi Ajuá.

8

Ya hñuni nú'u thoqui pa da hñá'tua ya c'oi

¹ Nubyá ma ga xi'ahɛ de nuya hñuni thoqui pa da hñá'tua ya c'oi. Dí pahɛ gue gathoguihɛ ja ma mfadihɛ. Pe nura mfadi nsinque ra hmáte ri jacɛ ga 'ñets'ihɛ, pe nura hmáte xa 'racɛ Ajuá go gue'a ri jacɛ ga tetuahɛ yá jamfri ma miq'u'eihɛ.

² Nu'a tó'o beni gue xi ja rá mfadi, go gue'a hingui padi gatho nú'a rí 'ñepi da badi.

³ Pe nu'a tó'o ri madi Ajuá, Ajuá mǎ gue xá hño rá 'mái.

⁴ Nuya hñuni hñá'tua ya c'oi 'bɛcua ja ra ximhai, hinte ri muui, ngue'a dí pahɛ gue nuya c'oi'ɛ hinte ri muui. Ngue'a nujɛ dí pahɛ gue 'nat'a Ajuá 'bɛi, hingui 'bɛi ma'ra.

⁵ Masque t'ena gue nuni mahets'i ne nuua ja ra ximhai 'bɛi ndunthi nú'u t'embabi gue go gue'ɛ Ajuá, pe masque t'embi njabɛ, nu'á hini mandaguihɛ.

⁶ Ngue'a pa guecaguihɛ dí pahɛ gue 'nat'a Ajuá 'bɛi, y go gue'a ma Dadahɛ. Nú'a go gue'a bi hyoca gatho ya t'ót'e, ne dí 'bɛhɛua pa ga nsundahɛ'a. Nehe 'nat'a ma zi Hmuhɛ 'bɛi, y go gue'a ra Zidada Jesucristo nú'a to'o bi t'ent'ua ja rá 'yɛ pa go bi hyoca gatho ya t'ót'e, ne go gue'a bi 'racɛ 'nara 'ra'yo te.

⁷ Pe hinga gatho ya cu xa badi xá hño gue 'nat'a Ajuá 'bɛi. 'Ra astabya hinxa pumfritho yá nzai mi pɛ'tsi nu de mi camfri ya c'oi, ne ora da zi nú'a ra hñuni xa hñá'tuabi ya c'oi, beni gue go gue'a 'nara ts'oqui, ngue'a benthó gue nehe ya c'oi ja yá ts'edi, pe hina.

⁸ Pe hingue po ra hñuni da za ma'na ga 'bɛhɛ xá hño ja rá thandi Ajuá. 'Bɛ ga

ñunihɛ, hinte ja, y nu'bɛ hinga ñunihɛ, nehe hinte ja.

⁹ Pe masque dí pɛ'tshɛ ra nsequi pa ga øthɛ 'na de guehya, mahyoni ga jamasuhɛ pa hinga japhɛ da 'yøt'a ya ts'oqui nú'u otho ndunthi yá jamfri.

¹⁰ 'Bɛ 'nara cu otho ndunthi rá jamfri, ne da hyant'a'i gri hudi gri ñuni ja 'nará ngo 'nara c'oi, nu'bá nú'a ra cu'a 'na tɛi rá jamfri, grí cadi pa da thogui da ñuni nehe'a.

¹¹ Y njabɛ masque pa ja ri mfeni hingrá ts'oqui ngue'a guí padi nú'a guí øt'e, pe njabɛ guí japa nuri cu da menga ja ra ts'oqui. Y guí padi gue nehe po nura cu'a bi du ma zi Hmuhɛ ra Jesucristo.

¹² Hangué nu'bɛ njabɛ nú'i guí ts'ocua rá mfeni 'nara cu nú'a otho ndunthi rá jamfri, padi gue numa zi Hmuhɛ ra Jesucristo go gue'a guí øt'ua nú'a ra ts'ocate'a.

¹³ Hangué 'bɛ po 'nara hñuni ga tsi, ga japi da nts'oca 'nama cu, nu'bá ma'na xá hño hinhy'a'mɛ ga tsi nura hñuni'a.

9

Ra nsequi nú'a mi pɛ'tsa ya apostol

¹ Pahɛ xá hño gue nugui drá apostol de ra Zidada Jesucristo dí pɛ'tsa ra nsequi ga øt'a ngu nú'a rí 'ñepcagui ngue'a drá apostol. Nugui stá handa ma Zidadahɛ ra Jesu, ne go dá zo'ahɛ de gue'a pa gá camfrihɛ.

² Nu'bɛ ma'ra ya cu beni gue hinga mǎjuani drá apostol, pe nu'ahɛ há, guí pahɛ gue drá apostol ngue'a xcá camfrihɛ Ajuá po ma noyaga.

³ Ne nú'u to'o ñama'ñɛ de guecagui, njaua dí xipabi:

⁴ ¿Ha gue hiní 'ñepcagui da t'aqui nú'a te ga tsi?

⁵ ¿Ha gue hindí pɛ'tsa ra nsequi 'bɛ ga ne ga hongá ma 'bɛhñá ne ga tsits'i habɛ dí 'yo ngu øt'a ra cu Pedro ne ma'ra ya apostol ne nú'u yá cu ra Zidada Jesu?

⁶ Nugui ne ra cu Berhna ¿ha gue hõnseguihe hiní 'ñepcamahe da t'acje te ga tsihmahe nsinque ga mpche?

⁷ ¿To'o gue'a 'bɛi dega soldado ne hingui t'umbi te da zi? ¿To'o nú'a pɛ'tsa 'nara uá'obxi ne hinda zipabi rá fruta? ¿To'o nú'a pɛ'tsa ya mbo'ni, ne hinga ja ri ñuni ja yá mbo'ni?

8 Nuna dí ma, oguí beñh_u gue go dí mansε, ngue'a njab_u m_unga rá ley ra Moise,

9 ne ena njaua: "Oxqui tu'tuah_u rá ne ra ndamfri ora net'a ra trigo ja ra era." ¿Ha gue Aju_u bi m_u xi majuani de ra ndamfri?

10 Hina, nu'á bi m_u pa guecaguih_u, ne bi t'of_u pa go ma hñoh_u, ngue'a nu'a tó'o fuxa ra hai ne nu'a tó'o juxa ra sofo, rí 'ñepi da zi de nú'a pot'i'í_u.

11 Hangue nu'ah_u guí njah_u ngu 'nara 'bot'i y nuje ngu go dyá mot'ihe ngue'a dá xi'ahe rá noya Aju_u. Nu'bú ¿ha gue hiní 'ñepi gui faxcahe ne gui 'racje te ga tsihe?

12 Nu'b_u nú'í ma'ra ya cu ri mpefi con gue'ah_u go guí faxh_u ne guí umf_u te da zi, xi nuje ¿ha gue hingo ma'na rí 'ñepcaguihe gui faxcahe?

Nuje, asta nubyá hinte stá a'a'íhe, masque rí 'ñepcaguiheh_u. Nu'a dí øthe, dí tsethe ra thuhu ra nduthe pa hinto da ñama'ñ_u de rá noya ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

13 ¿Ha gue hinguí pah_u gue nu'a tó'o ri mpefi ja yá ndanija ya xodyo ja da t'umbabini te da zi? Y nu'a tó'o ri mpefi ja ra ata tsi nú'í ya mbo'ni tho dega hñ_u'ti pa Aju_u.

14 Njab_u bi manda ra Zidada nehe gue nu'a tó'o m_unga ra maça hoga noya rí 'ñepabi da t'umbabi te da zi.

15 Pe nugui masque rí 'ñepcagui, pe hinte stá a'ah_u nixi hindí op'a'íh_u pa ga a'ah_u nú'a te dí honi. ¡Ngue'a nugui masque drí 'ñuni ga tu pe hindí ne to'o da 'ñena gue dí m_unga ra maça hoga noya pa hønse dí tah_u nú'a dí tsi!

16 Hingui tsa ga 'ñets'i ngue'a dí manbabi rá noya Aju_u, ngue'a nu'b_u hinga m_u, ¿te ma ga thadi ja rá thandi Aju_u? Nu'b_u hinga manba rá noya Aju_u, guehna 'nara dumai pa guecagui.

17 Nu'b_u núgui dí manba rá noya Aju_u con gatho ma paha, nu'bú dí tømí gue go ma da gutcagui Aju_u. Pe nu'b_u núgui hinga neh_u ma manbabi rá noya Aju_u, pe guehna ma 'bεfi xa t'acagui, hangue mahyoni ga øt'e.

18 Nu'bú, ¿xi nda'a ma thah_u? Nu'a ma thah_uh_u, ga johya ga manba rá

noya Aju_u nsinque te da t'aqui de guecua, masque rí 'ñepcah_u.

19 Nugui hindrá 'bεgo de 'nadra ja'i, nugui drá 'bεgo pa gatho ya ja'i, ngue'a dí zofo'í pa njab_u ndunthi de gue'í da gamfri ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

20 Nugui dí øt'a ngu yá nzai ya xodyo pa da za ga zofo'í, nehe dí øt'a ngu yá nzai nú'í 'b_u ja rá hmanda ra ndaxjua ley pa da za ga zofo nehe'í, masque nugui ya hindí 'b_u de ja ra ndaxjua ley.

21 Nehe dí øt'a ngu yá nzai nú'í hingui 'b_u ja rá hmanda ra ndaxjua ley pa njab_u da za ga zofo'í nehe. Pe nugui hinstá 'uegue de ja rá ley Aju_u, ngue'a nugui dí 'b_u de ja rá hmanda ma Zidadah_u ra Jesucristo.

22 Nehe dí øt'a ngu yá nzai nú'í ya cu ts'ítho yá jamfri, pa da za ma'na ga zofo'í. Nugui stá nzai ga tembabi yá nzai gatho ya ja'i pa da mpøhø 'ra de gue'í, ngue'a cada 'na de gue'í, 'rama'na'ño hanja gra zofoga'í.

23 Dí øt'a njab_u ngue'a dí ne gue ma'na da ntanga ra maça hoga noya, ne pa njab_u da za ga hani ndunthi ya japi bra hñ_u nura maça noya'a.

24 Ha gue hinguí pah_u gue gatho nú'í ri ntsa'rihi, da ma mahyεgui, pe 'mεfa 'natho nú'a to'o ma da dah_u. Nuj_u nehe ma ga øth_u njab_u, ga 'yoh_u xá hño ja rá thandi Aju_u pa njab_u ga hanga ma thah_uh_u nehe nú'a ma da 'racju'a.

25 Dí pah_u gue gatho nú'í to'o ri ntsa'rihi xi ri su rá ndo'yo pa da nja rá ts'edi. Nu'í øt'a njab_u hønse pa da dah_u 'nara thah_u nú'a ma da thegue. Pe nuje dí pah_u gue ma ga hañh_u 'nara thah_u nú'a hinhya'm_u ma da thegue.

26 Hangue nugui drí hñ_u ra 'rihi nehe, pe drá ma manjuantho pa nuni hab_u ma ga tsøni, ne co rá ts'edi Aju_u drí ntuhni pa ga ntate, hingue hønse dí 'ñenitho.

27 Nugui xi drí su ma ndo'yo nehe pa hinte da 'yøt'e, y drí japi da 'yøt'e nú'a go dí ne, ngue'a hindí ne ga 'bε ma tsa ja rá thandi Aju_u, masque stá zofoh_u ndunthi ya ja'i.

Ra ts'ofo pa hinda sɔcambeni ya c'oi

¹ Zi cuh_u, dí ne ga ben'ah_u nehe gue nú'ah_u ndu ma xitah_u nu de bá pɔnga de Egipto bra zi ra Moise, ne mri 'bet'o 'nara guui, ne bi 'rax'ah_u ja ra Thenga Ndehe.

² Nu'á bi dɛna ra guui ne bi 'ranga ja ra Thenga Ndehe, hangue nu'á bi 'natho co ra Moise, go gue'a 'nara nt'udi de ra sistehe.

³ Ne dí pah_u gue gatho'ah_u mahyɛgui bi zi nú'ah_u ra nzaqui bá ehe de mahets'i.

⁴ Ne gatho mahyɛgui bi zi nú'ah_u ra dehe bá pɛhna Ajuá ne bi bɔhɔ de ja 'nara do. Y nú'ah_u ra do'a gue'a 'nara nt'udi de ma zi Hmuh_u ra Jesucristo mi 'yo con gue'ah_u habɛraza mi 'yo'ah_u.

⁵ Pe ndunthi de gue'ah_u, Ajuá bi hyandi gue hinxmá hño nú'ah_u mi øt'e'ah_u, hangue ndunthi de gue'ah_u bi du ja ra mbonthi.

⁶ Gatho nú'ah_u bi thogui'ah_u go gue'a ngu 'nara ts'ofo pa guecj_u, pa hinga hyɔcj_u nú'ah_u ya t'øt'e xá nts'o, ngu nú'ah_u bi 'yøt'e'ah_u.

⁷ Hinga beñh_u ga nsundah_u ya c'oi ngu bi 'yøt'a 'ra de gue'ah_u, ngu enga ja ra Măca T'ofo: “Ya ja'i bi hñudi bi ñuni ne bi ntsithe, nep_u de gue'a bi 'mai bi 'yøt'ua yá ngo ya c'oi co ya hnei.”

⁸ Ne hinga hñuxh_u co ya 'bɛhñá nú'ah_u hingue xi ma 'bɛhñah_u ngu bi 'yøt'a 'ra de gue'ah_u, hangue nu'á 'nada ra pa bi du 'natemáhñu 'mo ya ja'i.

⁹ Nixi hinga beñh_u ga tsø'tuah_u rá mui Ajuá ngu bi 'yøt'a 'ra de gue'ah_u, hangue 'nara pa ndunthi de gue'ah_u bi mɛhna ya qu'eña, ne bi du'ah_u.

¹⁰ Ne hinga ñama'ñuh_u de nú'ah_u øt'e Ajuá con guecj_u ngu bi ñama'ñu 'ra de gue'ah_u, hangue 'nara pa Ajuá bá pɛhna 'nara ɛnxɛ pa bi hyo'ah_u.

¹¹ Gue'a gatho bi thogui ndu ma xitah_u, ne bi t'ofo pa njab_u ga beñh_u gue guehna 'nara ts'ofo pa guecj_u nú'ah_u dí 'buhua ja ra ximhai de nuya ngaxa pabya.

¹² Hangue nu'ah_u tó'o beni gue xi 'bui xá hño, dá nsu pa hinda dapi da 'yøt'a ya ts'oqui.

¹³ Gatho nú'ah_u ya ts'othogui dí thoguih_u, njab_u thogui nehe gatho ma'ra ya ja'i. Pe Ajuá nzantho sugaguih_u, y nu'á hinda hocj_u ga thoh_u ya ts'othogui nú'ah_u da hyandi'a gue hinda za ga tsɛth_u. Ha nura

ora dí thoh_u 'nara thogui, nu'á ri 'racj_u ra ts'edi pa ga tsɛth_u.

¹⁴ Hangue dí xi'ah_u zi cuh_u, ogrí nsundah_u ya c'oi. 'Uegueh_u de nú'ah_u ra nzai'a.

¹⁵ Dí xi'ah_u njab_u ngue'a dí padi gue nú'ah_u dí xi'ah_u 'bestho tso ri mfenih_u, y nu'aseh_u da za gui pah_u ua majuani nú'ah_u dí ma ua hina.

¹⁶ Ora dí tsih_u ra Măca Nt'oxi, gue'a 'nara nt'udi gue dí 'nathoh_u co ma Zidadah_u ra Jesucristo ne nú'ah_u 'na ngu ma'na. Nu de dí aph_u Ajuá dí tsih_u ra vinu, y nura vinu'a go gue'a 'nara nt'udi de rá măca ji ma zi Hmuh_u ra Jesucristo nú'ah_u bi mani ja rá pont'i'a po rá nguecj_u. Y nú'ah_u ra thuhme dí hñegueh_u, go gue'a 'nara nt'udi de rá zi ndo'yo'a nú'ah_u bi uni pa bi tho po rá nguecj_u.

¹⁷ Masque nuj_u drí ndunthih_u, pe 'nada nú'ah_u ra thuhme dí tsih_u, hangue por gue'a drí 'nathoh_u.

¹⁸ Ngu dí pah_u gue nuya me Israel nú'ah_u to'o mi tsi nuya mbo'ni mi ts'at'i dega hñá'ti, mi 'natho yá jamfri mi xɔcambeni Ajuá, hangue nu'á mi 'natho nehe'ah_u po nú'ah_u mi tsi'ah_u.

¹⁹ Nugui hingo dí xi'ah_u gue ya c'oi ja yá ts'edi, ne hindí xi'ah_u gue ri muui nú'ah_u ya hñuni xa hñá'tuabi'ah_u, ngue'a nu'á hinte ri muui y nixi otho yá ts'edi'ah_u.

²⁰ Nu'a dí xi'ah_u gue nuya hñuni hoca nú'ah_u hingyá gamfri pa da umbabi ya c'oi, nuya hñuni'ah_u go gue'ah_u pa ya ts'ondahi, hingue pa Ajuá. Y nugui hindí ne gui 'nathoh_u co ya ts'ondahi.

²¹ Hinda za gui tsih_u ra Măca Nt'oxi ne gui tsih_u nú'ah_u thocuabi ya ts'ondahi. Ne hinda za gui hñuh_u ja rá mexa ra Zidada nep_u ma grí huh_u ja ya mexa hab_u t'øt'ua yá ngo ya c'oi, ngue'a nu'á go gue'ah_u de ra ts'ondahi.

²² ¿Ha gue guí neh_u ga tsø'tuah_u rá mui ra Zidada? O ¿ha gue guí beñh_u gue go ma'na ja ma ts'edih_u de gue'a? Hina.

Ra gamfri pɛ'tsa ra nɛqui da 'yøt'a nú'ah_u go da ne pe co ra hmate

²³ Zi cuh_u, da za gui beñh_u gue hã dí pɛ'tshmah_u ra nɛqui ga øth_u gatho nú'ah_u ga neh_u. Pøde hã da za, pe hinga gatho rí 'ñepi ga øth_u, ne hingue por gatho ya t'øt'e da za ma'na da te ma jamfrih_u.

24 Oguí suh_u hōnse ri teh_u, supabih_u rá te nehe ri miq_u'eih_u.

25 Tsih_u gatho nú'a te 'ba ja ra tai, ogrí 'ñanih_u 'mēt'o ua xa hñá'tuabi ya c'oi o hina, pa hinda ts'oca ri mfenih_u.

26 Ngue'a ra Zidada go rá meti gatho ra ximhai ne gatho nú'a ja ja ra ximhai.

27 Nu'b_u 'nara ja'i hingrá gamfri da zix'ah_u ja rá ngu pa gui ñuñh_u con gue'a, ha nu'b_u guí ne gui maha con gue'a, rí maha ne tsih_u gatho nú'a da 'ra'ah_u nsinque gui 'yambabih_u hab_u xuá hñá, pa hinda ts'oca ri mfenih_u.

28 Pe nu'b_u da 'm_u 'na to'o da xi'ah_u gue nú'a te ma gui tsih_u xa hñá'tuabi ya c'oi, nu'b_u oguí tsih_u pa hingui ts'ocuah_u rá mfeni nú'a to'o bi xi'ah_u.

29 Nugui hindí xi'ah_u gue go ma da ts'oca ri mfenih_u, dí xi'ah_u pa nú'a to'o da xi'ah_u gue hingui ho nú'a ma gui tsih_u, pa hingui ts'ocuah_u rá mfeni'a.

Pe da za da benga 'na ne da 'ñena: “¿Hanja go da za da thagagui hinga øt'a 'nara t'øt'e ngue'a ma'na ra cu beni gue ra ts'oqui?”

30 Nu'b_u dí tsi te dí tsi ne dí umbabi njamadi Ajuá, ¿hanja ma go da nongagui ma'na ra cu por nú'a te dí tsi?”

31 Pe nugui dí xi'ah_u, gatho nú'a gui øth_u, 'b_u gri ñuñh_u, 'b_u gri tsitheh_u, 'b_u gri øth_u ma'na te gri øth_u, 'yøth_u gatho pa rá nsunda Ajuá.

32 Jamasuh_u nú'a gui øth_u pa hingui ts'ocuah_u yá mfeni ya xodyo, nixi nú'u hinyá xodyo, nixi nú'u ya cu 'b_ui ja rá nija Ajuá.

33 Nugui dí øt'a ra ts'edi pa ga øt'a nú'a xá hño pa ga hu'mbabi yá m_ui gatho ne hinga ts'ocua yá mfeni. Nugui hindí hōnse ra hño pa guequi, dí øt'a nú'a xá hño qué pa da mpøhø ma'ra.

11

1 'Yøth_u ngu núna dí øt'e, ngue'a nugui dí øt'a ngu nú'a bi 'yøt'a ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

Ra ts'ofu pa ya 'behñá nú'u pa ja ya hmunts'i

2 Zi cuh_u, nugui drí johya ne dí ex'ah_u ngue'a hincá pumfrih_u gatho nú'a stá xi'ah_u, ne guí øth_u gatho ngu nú'a stá u't'ah_u gui 'yøth_u.

3 Pe nugui dí ne gui padih_u gue numa zi Hmuh_u ra Jesucristo go gue'a ra ñaxu de gatho ya 'ñøhø, y nura 'ñøhø gue'a ra ñaxu de rá 'behñá, y nu Ajuá ra Dada go gue'a ra ñaxu de ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

4 Nu'b_u 'nara 'ñøhø xa go'ma rá ñaxu ora apabi Ajuá de ja ya hmunts'i, o de ora ñá de rá noya Ajuá, njab_u ri 'betua rá tsa rá ñaxuse.

5 Pe nu'b_u 'nara 'behñá hinxá go'ma rá ñaxu ora apabi Ajuá ne ora manbabi rá noya'a, ri 'betua rá tsa rá ñaxuse, tsatho xa 'ñaxi.

6 Nu'b_u ya 'behñá hingui co'ma yá ñaxu, ma'na xá hño dá 'ñaxi, pe nu'b_u gue'a 'nara 'betsa da 'ñaxi, ma'na xá hño dá go'ma rá ñaxu ora apabi Ajuá.

7 Nura 'ñøhø hiní 'ñepi da go'ma rá ñaxu ngue'a nura 'ñøhø bi hyoca Ajuá ngu tengu rá 'bai'a ne ja ri hnequini nurá nsunda Ajuá. Pe nu ja ra 'behñá, ja ri hnequini rá nsu ra 'ñøhø.

8 Ngue'a nura 'ñøhø hingue bi thoqui de ra 'behñá, nura 'behñá bi thoqui de ra 'ñøhø.

9 Y nura 'ñøhø himbi thoqui po rá ngue ra 'behñá, nura 'behñá ha, bi thoqui po rá ngue ra 'ñøhø.

10 Hangué nura 'behñá rí 'ñepi da go'ma rá ñaxu po rá ngue ya enxε handgah_u, ngue'a gue'a 'nara seña gue 'b_ui to'o ma'na ri manda que ya 'behñá.

11 Pe de ja rá thandi Ajuá gatho' u ri muui mahyεgui, gue dra 'behñá gue dra 'ñøhø, ngue'a nsinque ra 'ñøhø hinxá 'm_u ra 'behñá, ha nsinque ra 'behñá hindi 'b_u ya 'ñøhø.

12 Ngue'a desde ra m_udi nura 'behñá gá 'ñehe de ja ra 'ñøhø, y nubyá, nura 'ñøhø rí 'ñehe de ja ra 'behñá, pe gatho go øt'e Ajuá.

13 Xi da beñh_u xá hño, ¿ha gue ri hnequi xá hño 'nara 'behñá ora apabi Ajuá ne hinxá go'ma rá ñaxu?

14 ¿Ha gue hingrá 'betsa 'b_u 'nara 'ñøhø da hopi da te rá stá?

15 Pe nu'b_u ra 'behñá da hopi da te rá stá, nú'a ha, rá ntsøhui, ngue'a gue'a xa t'umbabi pa da go'ma rá ñaxu ngu 'ñena 'nara cøni.

16 Pe nu'b_u da 'm_u 'ra to'o da ne da ntsanoya de núna dá m_u de yá stá ya 'behñá, pah_u xá hño gue nuje gue'a ma nzaihe, ne

yá nzai ma'ra ya cu nú'a 'bui ja ma'ra yá nija Ajuá.

Ya cu bi zi ra Maça Nt'oxi ngu himi 'ñepabi'u

17 De núna dí op'ahúbya hingui tsa ga ex'a'ihú ngue'a stá øde de nú'a guí øthú ora grí muntshú, hinguí øthú nú'a xá hño, hønse guí øthú nú'a hingui ho ja rá thandi Ajuá.

18 Dí øde gue ora grí muntshú, guí øthú ya hegue, ngue'a hinga mahyεgui nú'a guí mañhú, y dí camfri gue ngu'bú gue'a guí øthú.

19 Pe pøde mahyoni da njabú, pa ja da hnequini nú'a to'o hanpa rá mfadi Ajuá, y nú'a to'o hina.

20 Ora grí muntshú pa gui nt'oxihú nepú guí tsihú ra Maça Nt'oxi, nú'a guí øthú hinguí øthú pa ra Zidada,

21 ngue'a nú'a guí haxhú pa gui tsihú, grí 'bet'ohú gui dama tsisehú, ne hinte guí xεpabihú nú'a ma'ra ya cu. Hangué 'ra de gue'ahú guí tuhú ra thuhu, ha nu ma'ra xi grí tithohú.

22 ¿Hanja guí øthú njabú? ¿Ha gue otho ri nguhú habú guí ñuñhú ne guí ntsithehú? ¿Ha gue grí utsabihú rá maça nija Ajuá? ¿Ha gue hinguí 'betuahú yá tsa nú'a ma'ra othobi te da zi? Xibya, ¿te guí ne ga xi'ahú? ¿Ha gue ga e'ts'a ri nsuhú? Hina, ngue'a núna guí øthú hinxá hño.

Ra Maça Nt'oxi

(Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-20)

23 Nugui ya stá u't'a'ihú hanja grí tsihú ra Maça Nt'oxi ngu nú'a bi 'ñutcagui ra Zidada. Nú'a ra xuui bri da'a, bi gú ra thuhme,

24 nepú bi umba njamadi Ajuá. Ne de gue'a bi hyeca nura thuhme'a, nepú bi 'ñena: "Tsihú nuna ra thuhme, ja ra uenda go guehna ma ndo'yo núna ma da hna'mbabi po rá ngue ri ts'oquihú. Ne ora gui tsihú nuna ra thuhme, 'yøthú ngu 'nara feni de guecagui."

25 Nepú ngu bi uadi bi nt'oxi'u, ra Jesu bi gú 'nara vaso habú mi po ra vinu, ne bi 'ñembabi'u: "Nuna vinuná, go guehna 'nara nt'udi de nú'a ra 'ra'yo cohi ma ga øt'e co ma ji nú'a ma ga fani. Ora gui tsihú nuna vinuná, 'yøthú ngu 'nara feni de guecagui."

26 Hangué nú'a ra ora guí tsihú ra thuhme ne ra vinu gue'a ra ora guí udihú de rá du ma Zidadahú asta nú'a ra pa'a stua yopa pengui.

Hanja da za da ts'i ra Maça Nt'oxi ngu ri ho ra Zidada

27 Hangué nugui dí xi'ahú gue nu'a tó'o da zi nú'a ra thuhme'a ne nú'a ra vinu'a ne hinda zi ngu rí 'ñehe, nú'a ra cu'a ma go da dadi de rá zi ndo'yo ne de rá zi ji ra Zidada.

28 Hangué cada 'na de gue'ahú, beñhú xá hño 'met'o ua guí 'buhú xá hño co Ajuá pa gui tsihú ra thuhme ne ra vinu.

29 Ngue'a nu'a tó'o hinda zi nú'a ra thuhme ne nú'a ra vinu ngu rí 'ñehe, ne hinda beni xá hño te ri muui rá du ra Zidada, nú'a ra cu'a tuxase ra ts'oqui.

30 Hangué por gue'a ndunthi de gue'ahú grí hñenihú ne otho ri nzaquihú, ha nehe xa du 'ra de gue'ahú.

31 Pe nu'bú ga bensehú de nú'a te stá øthú ne ga ntsø'mhú, nu'bú Ajuá ya hindua pεncaguihú nuya ya mfei.

32 Nu'á bí pεcahú ya mfei pa da zocju pa hinda condenaguihú mahyεgui co nú'a hingyá gamfri.

33 Hangué ma zi cu'ihú, ora grí muntshú pa gui ñuñhú, ntø'mhú 'na ngu ma'na pa gui ñuñhú mahyεgui.

34 Nu'bú 'na de gue'ahú di tsu'ahú ra thuhu, ma'na xá hño ñuñhú 'met'o ja ri nguhú pa nu xcri muntshú gui 'yøthú ngu nú'a ri ho Ajuá, pa hinda za'ahú rá mfei'a. Y de nú'a ma'ra ya t'øt'e xa nja, nu'á asta hinga mabú pa ga ñahú de gue'u.

12

Ya mfadi nera ts'edi nú'u ri 'racju ra Maça Ndahi cada 'na de guecju

1 Zi cuhú dí ne gui pahú de nuya mfadi ne ra ts'edi ri 'racju ra Maça Ndahi cada 'na de guecaguihú.

2 Guí pahú xá hño gue nú'bú hinguí camfrithohú rá noya Ajuá ngrí hothohú da zix'ahú to'oraza pa nguí xøcambenihú nú'a ya c'oi otho yá ts'edi ne hingui ña.

3 Pe nubyá dí ne gui pahú gue nu'a tó'o tsanga ra Zidada Jesu, hingui hanpa rá ts'edi ra Maça Ndahi. Ha nu'bú to'o da 'ñena, dí camfri ra Jesu gue go gue'a ra

Zidada, nú'á ha, hanpa rá ts'edi ra M̄aca Ndahi.

⁴ 'Rama'na'ño ya mf̄adi ne ra ts'edi xa 'racj̄u ra M̄aca Ndahi pa ga p̄epabih̄u Ajuā, pe ra M̄aca Ndahi go gue'a 'natho.

⁵ Y nehe 'rama'na'ño ya 'b̄efi xa 'racj̄u ra Zidada ga p̄efih̄u, pe ra Zidada go gue'a 'natho.

⁶ Nehe 'rama'na'ño hanja dr̄i mp̄efih̄u, pe nu Ajuā go gue'a ri 'racj̄u ra ts'edi gathoguih̄u, pa ga p̄eh̄u ngu nú'a xa 'racj̄u'a, y nu Ajuā go gue'a 'natho.

⁷ Cada 'na de guecj̄u dí hanpah̄u rá ts'edi ra M̄aca Ndahi pa ga faxh̄u gatho nú'u ma'ra.

⁸ 'Ra de guecj̄u xa 'racj̄u ra ts'edi ra M̄aca Ndahi pa ga ñah̄u co ndunthi ra mf̄adi, ha nu ma'ra de guecj̄u guet'atho ra M̄aca Ndahi xa 'racj̄u ra mf̄adi pa ga udih̄u te rí b̄onga rá noya Ajuā.

⁹ Nu ma'ra de guecj̄u guet'atho ra M̄aca Ndahi xa 'racj̄u ndunthi ra jamfri, ha nu ma'ra de guecj̄u guet'atho ra M̄aca Ndahi xa 'racj̄u ra ts'edi pa ga øtheh̄u ya da'thi.

¹⁰ Ma'ra de guecaguih̄u xa t'acj̄u ra ts'edi pa ga øth̄u ya danga nt'udi. Ha nu ma'ra de guecj̄u xa t'acaguih̄u ra ts'edi pa ga manbah̄u rá noya Ajuā. Ha nu ma'ra de guecj̄u xa t'acaguih̄u ra ts'edi pa ga pah̄u xá h̄ño ua de ra M̄aca Ndahi ña 'nara ja'i, o hina. Ha nu ma'ra de guecj̄u xa t'acj̄u ra ts'edi pa da za ga ñah̄u de ma'ra ya h̄ñaqui. Ha nu ma'ra de guecj̄u xa t'acj̄u ra ts'edi pa ga pah̄u te rá 'b̄e m̄anga nú'a to'o gra ña de ma'na ra h̄ñaqui.

¹¹ Pe go guet'a ra M̄aca Ndahi ri 'racj̄u ya mf̄adi ne ra ts'edi cada 'na de guecaguih̄u ngu nú'a go da ne'a.

Gathoguih̄u dí 'nada ra ndo'yoh̄u co ra Zidada Jesucristo

¹² Cada 'na de guecaguih̄u numa ndo'yoh̄u xi p̄e'tsa ndunthi ya x̄eni, pe masque njab̄u 'nada ma 'baih̄u dí p̄e'tsh̄u. Dí njah̄ub̄u nehe co ma zi Hmuh̄u ra Jesucristo, ngue'a nuj̄u ngu go dyá x̄enih̄u de rá ndo'yo'a, pe rá ndo'yo'a 'natho.

¹³ Ngue'a gathoguih̄u 'b̄u dyá xodyoh̄u o hindyá xodyoh̄u, 'b̄u dyá 'b̄egoh̄u o hindyá 'b̄egoh̄u, gathoguih̄u stá nxisteheh̄u pa dá 'nada ra ndo'yoh̄u co rá ts'edi ra M̄aca

Ndahi, ne gathoguih̄u 'nat'a ra M̄aca Ndahi stá h̄añh̄u.

¹⁴ Numa ndo'yoh̄u xi p̄e'tsa ndunthi ya x̄eni, hingue 'natho ra x̄eni p̄e'tsi.

¹⁵ 'B̄u 'nama uah̄u da 'ñena: “Nuguí hindí 'b̄ui ja ra ndo'yo ngue'a hingo drá 'ye”, pe hingue ngue'a m̄anga njab̄u ya hingui 'b̄ui ja ma ndo'yoh̄u.

¹⁶ O nu'b̄u 'nama guh̄u da 'ñena: “Nuguí hindí 'b̄ui ja ra ndo'yo ngue'a hingo drá da”, pe hingue ngue'a m̄anga njab̄u ya hingui 'b̄ui ja ma ndo'yoh̄u.

¹⁷ 'B̄u gatho ma ndo'yoh̄u dra da, ne di otho ma guh̄u, nu'b̄u ¿hanja da za ga ødeh̄u? 'B̄u gatho ma ndo'yoh̄u dra gu, ne 'b̄u di otho ma xiñuh̄u, nu'b̄u ¿hanja da za da nja ma fah̄ah̄u?

¹⁸ Pe Ajuā bi h̄ñuscaguih̄u gatho ya x̄eni de ma ndo'yoh̄u pa hinte da 'yøtcah̄u ra 'bedi. Y bi h̄ñuts'i ngu nú'a go bi ne'a.

¹⁹ Nu'b̄u di 'nada ra x̄eni ma ndo'yoh̄u, ne di 'nada rá 'b̄efi, nu'b̄u hindri x̄øgue ma 'baih̄u.

²⁰ Pe numa ndo'yoh̄u masque p̄e'tsa ndunthi ya x̄eni, pe 'nada ra 'bai p̄e'tsi.

²¹ Numa dah̄u hingui tsa da 'ñemba ma 'yeh̄u: “Nugui hindí hoñ'aua.” Nixi ma ñaxuh̄u hingui tsa da 'ñemba ma uah̄u: “Nugui hindí hoñ'aua.”

²² Hina, hinda za da 'ñutsa'u, ngue'a nú'u ya x̄eni de ma ndo'yoh̄u ri hnequi ngu hinte ri muui, go gue'u ma'na ø'ta ra 'bedi.

²³ Ha nuya x̄eni de ma ndo'yoh̄u nú'u dí beñh̄u gue otho yá nsu, nú'ú go gue'u ma'na xi dí japamasuh̄u. Y nú'u ya x̄eni ngu ra 'b̄etsa 'b̄u da hnequitho, nú'ú go gue'u dí heth̄u pa da hnequi xá h̄ño.

²⁴ Pe nuya x̄eni de ma ndo'yoh̄u ri hnequi mahotho, nú'ú hinga mahyoni ga heth̄u pa da hnequi xá h̄ño. Njab̄u Ajuā bi hyoga ma ndo'yoh̄u gue nú'u ya x̄eni mi otho yá nsu go gue'u ma'na da nja yá nsu,

²⁵ pa njab̄u da mp̄efi mahyēgui gatho ya x̄eni de ma ndo'yoh̄u, ne gatho'u da mfats'i 'na ngu 'na.

²⁶ Hangue 'b̄u ga tsama'ñuh̄u 'nara x̄eni de ma ndo'yoh̄u, gatho ma ndo'yoh̄u tsama'ñu nú'a ra ugui'a. Y nu'b̄u 'nara x̄eni de ma ndo'yoh̄u h̄anga 'nara hoga h̄ño, nu'b̄u gatho ma ndo'yoh̄u ri johya.

27 Nuj_u go guecj_u rá ndo'yoguih_u ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, y cada 'na de guecaguih_u dí 'nara xēnih_u de rá ndo'yo'a.

28 Aju_a bi hñuxa ja rá nija 'rama'na'ño ya mēfi: Nu'a xi rá mudi bi hñuxa ya apostol. Nurá ñoho bi hñuxa nú'u to'o da manbabi rá noya'a. Nurá hñu bi hñuxa ya xahnate. Nep_u de gue'a bi hñuxa nú'u to'o øt'a ya dang_a nt'udi, nep_u nú'u to'o øthe ya da'thi. Nep_u bi hñuxa nú'u to'o faste ja rá 'befi'a, nep_u bi hñuxa nú'u to'o ri su gatho nú'u ya 'befi'u, nep_u bi hñuxa nú'u to'o da za da ña de ya hñ_aqui nú'u hingui fadi.

29 Nde nu'bú, ¿ha gue gatho ya cu go ya apostol? O ¿ha gue gatho xa t'umbabi ra 'befi pa da manbabi rá noya Aju_a? O ¿ha gue gatho pe'tsa ra 'befi dega xahnate? O ¿ha gue gatho da za da 'yøt'a ya dang_a nt'udi?

30 O ¿ha gue gatho xa t'umbabi ra ts'edi pa da 'yøthe ya da'thi? O ¿ha gue gatho da za da ña de ya hñ_aqui hingui fadi? O ¿ha gue gatho da za da badi da ma te manga nú'a to'o ña de ya hñ_aqui hingui fadi? Hina, hinga gatho da za.

31 'Yøth_u 'nara ts'edi pa da za gui pe'tsh_u ya mfadi ne ra ts'edi nú'u ma'na ya dangui pa guí peph_u Aju_a. Pe nubyá ma ga u't'ah_u hanja grí 'buh_u co 'nara hoga'mui nú'a ma'na xá hño de gatho.

13

Ra hmäte

1 'B_u nugui gra ña co 'raya noya xi mahotho, o gra ña ngu 'nara enxε, pe 'b_u hindí pe'tsa ra hmäte, nu'bú gra nja ngu 'nara 'bixfani nsøctho ri 'nohni o ngu 'nara t'εgui nsøctho z_uni.

2 O 'b_u gra pe'tsa gatho ra ts'edi pa ga manba rá noya Aju_a, ne gra pa_{di} gatho nú'u ya t'øt'e xi xá hñei de rá noya'a, ne gra pe'tsa gatho ra mfadi, ne xi gra pe'tsa ndunthi ra jamfri asta da za ga japi da mponga 'nara t'øhø, pe 'b_u hindí pe'tsa ra hmäte, nu'bú hinte rá 'mεcagui.

3 Nehe 'b_u ga umbabi ya hyoya gatho nú'a dí pe'tsi, ne asta ga unga ma ndo'yo da ts'at'i, pe nu'b_u hindí pe'tsa ra hmäte, nu'bú hinte ri muui nú'a dí øt'e.

4 Nu'a tó'o pe'tsa ra hmäte, tseta gatho nú'a da ñepabi; xi ra hoja'i co yá miqu'eiui, ne hini hyøcua nú'a te pe'tsi'u; hingrá 'ñets'i, ha nixi hini ndangui de ma'ra.

5 Nu'a tó'o pe'tsa ra hmäte hinto xaxi, hini nsu sehe, hingrá cue ne hingui εte.

6 Nu'a tó'o pe'tsa ra hmäte hini johya 'b_u ri nts'oca 'nará miqu'eiui, ngue'a nu'á nzantho ri johya hønse de ra hño.

7 Nu'a tó'o pe'tsa ra hmäte tseta gatho nú'a t'ø'tuabi, camfri gatho nú'a xá hño, nzantho tø'mi de ra hño, ne tseta gatho ya ts'othogui.

8 Nura hmäte hinhya'm_u ma da uadi, pe nura mfadi dí pe'tsh_u pa dí mamf_u rá noya Aju_a, nu'á ha, ma da zø ra pa da ñotho. Nehe ma da uadi ra mfadi dí pe'tsh_u pa xa za stá ñah_u de ma'ra ya hñ_aqui hingui fadi. Ne ma da zø ra pa ya hinda 'yøtcah_u ra 'bedi gatho nú'a ra mfadi dí pe'tsh_u.

9 Ngue'a 'na tui nú'a stá pa_{di}h_u hangue hinxa za stá mañh_u gatho nú'a xa ma Aju_a.

10 Pe nu xcrá 'buh_u co nú'a to'o rá meti ra mfadi, nu'bú ha, ja ma ga pah_uni gatho nú'a hinxa za stá pah_uua.

11 Nú'b_u ndr_a notsi ndí ña ngu ña ya b_atsi, ha ndí pe'tsa ya mfeni ngu rá mfeni ya b_atsi, pe ya de ndá ndanga ja'i, ya dá tsop_u nú'a ra 'mui ndí pe'tsi dega b_atsi.

12 Hangue njab_utho nehe numa mfadi dí pe'tsh_u de guecua ja ra ximhai hini xøgue, nja ngu nú'a to'o ri yot'a rá hmi dega xuui ja ra hñe, pe hini hnequi xá hño. Pe nu xcrá 'buh_u mahyεgui co Aju_a, gue'b_u ma xi ga pah_u xá hño gatho, njab_u ngu xa bacaguih_u xá hño Aju_a.

13 Nura jamfri ne ra hoga nthø'mate ne ra hmäte, guehya ri hñu ma da nja pa nzantho. Pe nu'a ma'na xi ra dangui de gatho, ra hmäte.

14

Ya hñ_aqui hingui fadi

1 Hangue xi da 'yøth_u 'nara ts'edi pa gui pe'tsh_u ra hmäte, nehe hyoñh_u nú'u ya mfadi ne ra ts'edi ri unga ra Maca Nda_{hi}. Y de gatho nuya mfadi'u, ma'na go gui hyoñh_u ra mfadi pa gui manbah_u rá noya Aju_a.

² Ora ña 'nara cu de 'nara hñāqui nú'a hingui fadi, padihue gue nú'a ra cu'a ña co Ajuā, hingui ña co yá mija'iuí ngue'a nu'á hingui padi nú'a mañ'a. Nu'á ña co rá ts'edi ra Māca Ndahi, ne mā de nú'a hingui padi ya ja'i.

³ Pe nura ora manba rá noya Ajuā 'nara cu de rá hñāqui'a, ña njabue pa da zofo ya cu, pa da te yá jamfri, ne pa da nupabi yá mfeni, ne pa da hñu'mba yá mui.

⁴ Nura ora ña 'nara cu co 'nara hñāqui nú'a hingui fadi, nuse'a ma'na rí te rá jamfri. Pe nu 'nara cu manbabi rá noya Ajuā de rá hñāqui'a, nú'a ri japi ma'na da te yá jamfri gatho ya cu.

⁵ Nugui ga nehma ga øde gui ñahue de ma'na ra hñāqui nú'a hingui fadi. Pe ma'na dí ne ga øde gui ñahue de rá noya Ajuā. Ngue'a nu'a tó'o manba rá noya Ajuā, ma'na ri muui nú'a mā que nú'a to'o ña co 'nara hñāqui hingui fadi. Xá hño to'o da ña co 'nara hñāqui hingui fadi, pe nú'bu di 'bui to'o da 'ra'tsa nú'ue ya noya de nú'a ra hñāqui'a, pa njabue ma'na da te yá jamfri ya cu.

⁶ Zi cuhue, nu'bu nugui ga mabue pa ga zo'ahue co 'nara hñāqui nú'a hingui pahue, ¿te 'be da za gui pahue njabue? Nu'a ma'na xá hño pa gue'ahue, ga u't'ahue ngu nú'a xa 'ñutcagui Ajuā, ne ma'ra ya t'øt'e mahyoni gui pahue, ne ga zo'ahue de rá noya Ajuā, ne ma'ra ya hoga nt'udi.

⁷ Nuya 'bida ngu ra thūza o ra arpa, 'bue hingui zuni xá hño, nu'bú ¿hanja da za da fadi te ma thuhu'a pei?

⁸ O nu'bu ra corneta hinda ña xá hño pa da t'umbabi ra seña ya soldado 'yo ja ra tuhni, ¿ha di badi'ue te ra ora da mudi da ntuhni?

⁹ Dí njahue nehe, 'bue nujue hindí ñahue ngu yá hñāqui nú'ue to'o dí zofohue, hinda za da badi'ue nú'a te dí mañue, ne hinte ri muui nú'a dí mañue.

¹⁰ De guecua ja ra ximhai xi ja ndunthi ya hñāqui, y cada 'na to'o padi nú'ue ya hñāqui'ue, padi xá hño te mā.

¹¹ Nu'bu nugui ga øde 'nara ja'i da ña de ma'na ra hñāqui nú'a hindí padi, nu'bú pa guequi ga beni gue nú'a ra ja'i'a hingrá mengu, ngue'a hindí padi nú'a ra hñāqui gra ña'a. Ne pa gue'a da beni gue hindrá

mengu nehe, ngue'a nixi gue'a hingui padi nú'a te dí mā.

¹² Dí padi gue xi guí hoñue ya mfadi ne ra ts'edi nú'ue ri unga ra Māca Ndahi, hangue 'yøthue ra ts'edi gui hoñue nú'ue ya mfadi ne ra ts'edi nú'ue da za da japi da te yá jamfri ya cu.

¹³ Hangue nu'a tó'o ña de ma'na ra hñāqui nú'a hingui fadi, dá 'yapabi Ajuā da umbabi ra mfadi pa da za da 'ra'tsi nú'a mā pa da fadi te mā.

¹⁴ Nu'bu nugui dí apabi Ajuā co 'nara hñāqui nú'a hindí padi, njabue dí xøcambeni Ajuā, pe hingui tsa ma'na dí te ma mfadi ngue'a nixi dí padi nú'a dí mā.

¹⁵ Nu'bú, ¿te da za ga øthue? Da za ga aphue Ajuā co 'nara hñāqui nú'a hindí pahue, pe nehe da za ga apabihue Ajuā co ma hñāquiseheue pa da zo ma mfenihue xá hño nú'a dí mañue. Ga tutuabihue Ajuā co 'nara hñāqui nú'a hindí pahue, pe nehe ga tutuabihue Ajuā co ma hñāquiseheue pa da zo ma mfenihue xá hño nú'a dí mañue.

¹⁶ Ngue'a 'bue ga xøcambenihue Ajuā co nuya hñāqui hindí pahue, nu'bú nu'a tó'o hingui øde nuya hñāqui'ue hingui tsa da xøcambeni Ajuā mahyegui con guecūe, ngue'a hingui padi te rí bøni nú'a te dí mañue.

¹⁷ Nu'bu dí xøcambenihue Ajuā njabue, nujú dí mañue ra hño, pe nu'ue tó'o øcaguihindí tetuahue yá jamfri ngue'a hingui padi te rí bøni nú'a dí mañue.

¹⁸ Nugui dí umba njamadi Ajuā ngue'a ma'na dí ña ndunthi que gue'ahue co ya hñāqui nú'ue hingui fadi.

¹⁹ Pe de ja ya hmunts'i, ma'na xá hño ga mangu cut'a ya noya de ma hñāqui pa da fadi te dí mā, pa njabue da za ga utuabi ya cu de rá noya Ajuā, que ga mangu 'ret'a 'mo ya noya de ma'na ra hñāqui hingui fadi ne hinda za da zo yá mfeni ni 'nara noya nú'ue ya cu.

²⁰ Zi cuhue, nuri mfenihue odi nja ngu yá mfeni ya batsi. Njahue ha ngu ya zi batsi hingui øt'a ya ts'oqui. Pe dá nja ndunthi ri mfenihue ngu rí 'ñep'ahue, ngue'a ya gyá danga ja'ihue.

²¹ Ajuā bi zofo ya ja'i de Israel co nuya ya noya xa t'ofu ja ra Māca T'ofu ne ena njaua: "Ma ga pehn'ahue 'raya ja'i hindya mengu

pa da zo'ah_u de ma'na'ñio ra hñ_aqui ngue'a hindri ñ_a ngu grí ñ_ah_u, pe masque njab_u hingui ma gui 'yøtcaguih_u ma ts'of_o.”

22 Hangue nura ora dí ñ_ah_u co ya hñ_aqui hingui f_adi, gue'a ngu 'nara nt'udi pa nú'_u hingyá gamfri. Pe nura ora dí manbah_u rá noya Aju_a, dí umf_u ra ts'of_o de rá hm_ate Aju_a nú'_u to'o camfri, pe nu'_u tó'o hingui ne da gamfri, hingui ne nehe da hñ_anga nú'a ra ts'of_o'a.

23 Nu'b_u ja ri hmunts'ih_u gatho'ih_u guí ñ_ah_u co ya hñ_aqui nú'_u hingui f_adi, nep_u da zøhø 'ra nú'_u hints'a di patua rá noya Aju_a, o da zøhø 'ra nú'_u hindya gamfri, çha gue hinda 'ñena'uh_u gue xcá 'bε ri mfenih_u?

24 Pe nu'b_u nú'_u jí muntsh_u ne dí manbah_u rá noya Aju_a ne da zøhø 'na hindra gamfri, o 'na hints'a di patua rá noya Aju_a, nu'b_u co nú'a da 'yøde di hma, da unse nguenda de yá ts'oqui.

25 Nu'b_u nú'_u ya ja'i'uh_u da badi te gra 'mai yá coraso, ne nu'ú 'bestho da ndandiñahmu ne da xøcambeni Aju_a. Nep_u nu'ú da 'ñeñ'a'ih_u, xi majuañi Aju_a 'bui con gue'ah_u.

Beñ_u gui 'yøth_u gatho xá hño ngu rí 'ñehe

26 Nu'b_u zi cuh_u, çte da za gui 'yøth_u ora grí muntsh_u? 'Ra de gue'ah_u gui tuth_u ya jahñ_a, nu ma'ra de gue'ah_u gui nxah-nateh_u, nu ma'ra de gue'ah_u gui mañh_u nú'a xa 'ñu't'ah_u Aju_a. Nu ma'ra de gue'ah_u gui ñ_ah_u de ya hñ_aqui nú'_u hingui f_adi, ha nu ma'ra de gue'ah_u gui mañh_u te rí bønga nú'_u ya noya'uh_u. 'Yøth_u gatho pa ma'na da te ri jamfrih_u.

27 Nu'b_u gui ñ_ah_u de ya hñ_aqui hingui f_adi, da za gui ñ_ah_u hønse yoho o hñ_u de gue'ah_u, pe 'rama'na gui ñ_ah_u, ne da 'm_uhni 'na nú'a to'o da 'ra'tsi pa da f_adi te rí bønga nú'_u ya noya'uh_u.

28 Y nu'b_u di jo'oni to'o da 'ra'tsa nú'_u ya noya'uh_u, nu'b_u nú'_u to'o ne da ñ_a de 'nara hñ_aqui hingui f_adi, odi ñ_a ja ra hmunts'i, ma'na xá hño dá ñ_aseui Aju_a.

29 Y nú'_u to'o manbabi rá noya Aju_a, dá ñ_a hønse yoho o hñ_u, y nú'_u to'o øde nú'a te mañ'uh_u, dá hñuxa nt'øde xá hño pa da badi ua gue'a ma o hina.

30 O nu'b_u 'nara cu manbabi rá noya Aju_a, ne 'b_u Aju_a da umbabi ra mfadi

ma'na ra cu di 'b_uhni, nu'b_u, nú'a to'o mi ñ_a ra m_udi, ya odi sigui da ñ_a, pa njab_u da za da ñ_a nehe nú'a ma'na ra cu.

31 Nu'_u tó'o xa t'umba ra mfadi pa da manbabi rá noya Aju_a, da za da manbabi, hønse gue 'rama'na da ñ_a h_a, pa njab_u gatho nú'_u ya cu di øde da za da batua xá hño rá noya Aju_a, ne ma'na da za da te yá jamfri.

32 Nu'a tó'o manba rá noya Aju_a, go padise ua rí 'ñepi da ñ_a o hina.

33 Ngue'a Aju_a ri ho ga øth_u ma hmunts'ih_u ngu rí 'ñehe, ne di o rá 'ñu nú'a ga øth_u.

Mahyoni ga øth_u ngu xa nzai øt'a ja yá hmunts'i gatho nú'_u ma'ra ya cu.

34 Oguí hopabih_u ya 'behñ_a da 'mai ne da manba rá noya Aju_a ja ya hmunts'i, ngue'a pa gue'uh_u otho ra nsequi da 'yøt'a njab_u. Dá hñoga'ñøde h_a, ngu manga rá ley Aju_a.

35 Nu'b_u ya 'behñ_a ne da 'yøt'a 'nara nt'ani, dá 'yamba yá dame ja yá nguse, ngue'a hini hnequi xá hño 'b_u 'nara 'behñ_a da 'mai ne da ñ_a madetho de ja ra hmunts'i.

36 Bens_uh_u gue nurá noya Aju_a hingo pa gue'aseh_u, ne hingo ja xa nexpe pa go gui 'yøt'aseh_u nú'a guí neh_u.

37 Nu'b_u nu'ah_u xi majuañi guí hanpah_u rá ts'edi ne rá mfadi ra Maça Ndañi pa gui manbah_u rá noya Aju_a, nu'b_u ma gui padih_u xá hño gue nuya noya dí op'ah_u go guehya 'raya hmanda xa 'bepcagui ma Zidadah_u ga xi'ah_u.

38 Pe nu'a tó'o hinda ne da gamfri núna dí ma, nixi gue'a hinda ma da jamfrihi nú'a da ma nehe.

39 Hangue ma zi cu'ih_u, 'yøth_u 'nara ts'edi pa gui manbah_u rá noya Aju_a, ne oguí hacuah_u nú'_u ya cu ñ_a de ya hñ_aqui nú'_u hingui f_adi.

40 Ne 'yøth_u gatho xá hño ngu rí 'ñehe.

15

Ra Zidada Jesucristo bi yopa nte de ra du

1 Ha nubyá zi cuh_u, dí ne ga yopa ben'ah_u de nú'a ra maça hoga noya ya stá xi'ah_u. Y nu'ah_u xcá hñ_añih_u ne xcá camfrih_u xá hño.

2 Y po nuna ra hoga noya stá xi'ah_u, ya xcá mpøhøh_u. Hangue sigui gui camfrih_u,

ngue'a hinda 'mɛditho nú'a ri jamfri xcá pɛ'tshɛ, ngue'a nú'a dá xi'ahɛ gue'a majuani.

³ Nugui dá u't'ahɛ ngu nú'a bi t'utcagui nehe. Nú'a ra nt'udi xi ra dangui dá u't'ahɛ, dá xi'ahɛ gue ra Zidada Jesucristo go gue'a bi du pa bi hñasca ma ts'oquihɛ, ngu xqui nt'ofojá ra Nɔaxjua T'ofogue njabɛ mi ma da thogui'a.

⁴ Nehe dá xi'ahɛ gue nu'á bi t'agui, pe rá hñupa'a bi yopa nte de ja ra du, ngu xqui nt'ofonehe.

⁵ Ne 'mɛfa de ya xqui yopa nte'a de ja ra du, bi nthɛui ra cu Pedro pa bi hyandi. Nepɛ 'mɛfa bi hyanda gatho nú'ɛ ma'ra yá nxadi.

⁶ Y de gue'a, 'na'qui xqui munts'a thogui cɛt'a nthebe ya cu, y gatho'ɛ bi hyandi nehe'a. Y ndunthi de gue'ɛ tetho asta nú'bya dí op'a'ihɛ, ha nu ma'ra ya xa du.

⁷ Nepɛ 'mɛfa bi hyandi nehe ra zi cu Cobo. Nepɛ gatho nú'ɛ ma'ra ya apostol bi hyandi'a.

⁸ Y 'mɛfa de gatho'ɛ dá handi nehega, bi hnequi ja ma 'ñu'a, masque nugui ndrí nja ngu 'nara zi ñaxca bɔtsi.

⁹ Nú'ɛ ma'ra ya apostol xi ma'na ya dangui yá nsu de guecagui, ngue'a nugui, ni ts'ɛ hiní 'ñɛpcagui da t'engagui gue drá apostol, ngue'a xi stá ø'tua ra nts'o'mɛi ya gamfri.

¹⁰ Pe nugui dí paɔi gue Ajuá xi ra dangui rá hmɛte pa guecagui, ngue'a nú'a ra 'mɛi ndrí pɛ'tsa ma'mɛt'o ya hinga gue'a dí pɛ'tsɛbya. Ngue'a Ajuá bi patca ma 'mɛi ne bi 'racagui 'nara 'ra'yo 'mɛi. Y nú'a bi 'yøt'e con guecagui hinxa 'mɛditho, ngue'a nugui ma'na stá mpɛfi de gue nú'ɛ ma'ra ya apostol. Pe hingo de ma ts'ɛdisɛ stá øt'a nú'a ra 'bɛfi'a, nu Ajuá xi ra dangui rá hmɛte con guequi, go gue'a xa 'yøt'a gatho nú'a ra 'bɛfi'a.

¹¹ Nu'bɛ nugui dí zo'ahɛ o nú'ɛ ma'ra ya apostol, guet'a ra noya dí mañhe mahyɛgui, ne go guet'a xcá camfrihɛ.

Ma da yopa nte nú'ɛ xa du

¹² Nuje stá xi'ahe gue ra Zidada Jesucristo bi yopa nte de ja ra du. Nu'bú, ¿hanja 'ra de gue'ahɛ guí eñhɛ gue ya hinda za da yopa nte nú'ɛ tu?

¹³ Nu'bɛ hinda za da yopa nte ma'na'qui nú'ɛ tu ngu guí mañhɛ, nu'bú nixi ra Zidada Jesucristo hinxa yopa ntehmá 'bɛ.

¹⁴ Y nu'bɛ hinxa yopa nte ma zi Hmuhɛ ra Jesucristo, nu'bú hinte dri muuihmá nú'a dí u't'ahe, nixi hinte dri muui nú'a xcá camfrihɛ 'bɛ.

¹⁵ Nu'bɛ hinda za da yopa nte nú'ɛ tu, nu'bú hingue majuañi nú'a gra mañmahe de nú'a xa 'yøt'a Ajuá. Nuje dí mañhe nú'a majuañi gue Ajuá bi 'yøt'e pa bi yopa nte ma Zidadahɛ ra Jesucristo de ja ra du, pe 'bɛ hinga majuañi gue Ajuá ri japi da yopa nte nú'ɛ xa du, nu'bú njabɛ hinxa japi xa yopa ntehmá ra Zidada Jesucristo.

¹⁶ Nu'bɛ nú'ɛ xa du hinda ma da yopa nte, nu'bú nixi nuse ra Zidada Jesucristo hinxa yopa ntehmá 'bɛ.

¹⁷ Nu'bɛ Ajuá hinxa japi xa yopa nte ma zi Hmuhɛ ra Jesucristo de ja ra du, nu'bú nuri jamfrihɛ hinte dri muuihmá, ne gri dudu ri ts'oquihɛ nehe.

¹⁸ Nu'bɛ dí njahmabɛ, nu'bú gatho nú'ɛ xa du masque xa gamfri ma zi Hmuhɛ ra Jesucristo, nu'á xa 'mɛdihmá.

¹⁹ Nu'bɛ nsøctho nú'bya dí tehɛua ja ra ximhai dí tø'mhɛ ya hño da 'racɛ ra Zidada Jesucristo, ne nurá ñoho ra te ya hinte dí tø'mhɛ ga hañhɛ de gue'a, nu'bú nuju xi dyá huecatehɛ de gatho ya ja'i ngue'a hinte dí tø'mhɛ.

²⁰ Pe nu'a xi majuañi, nura Zidada Jesucristo bi yopa nte de ja ra du, ne go gue'a xi rá mɛdi bi nuhu de gatho nú'ɛ xa du.

²¹ Po rá ts'oqui 'natho ra 'ñøhø, hangue gatho ya ja'i pɛ'tsi te da du. Pe 'natho ra 'ñøhø nehe nú'a to'o bi 'yøt'e pa da yopa nte ma'na'qui nú'ɛ tu.

²² Ngue'a nuju yá bɔtsiguihɛ ra Adá, hangue dí tuhɛ nehe ngu bi du'a, ngue'a por nú'a ra ts'oqui bi 'yøt'e'a hangue bi nja ra du. Pe nu'bya ya drí 'nathohɛ co ma zi Hmuhɛ ra Jesucristo, hangue ma ga yopa ntehmɛ nehe ngu bi nja'a.

²³ Ma zi Hmuhɛ ra Jesucristo go gue'a xi rá mɛdi bi yopa nte de gatho, ngu xqui 'yɛ'mba Ajuá. Nepɛ nú'ɛ stá camfrihɛ'a, nu stua yopa pengui'a ma ga yopa ntehmɛ nehe 'mɛfa con gatho nú'ɛ ma'ra xa gamfri. Go gue'a xa 'yɛ'mba Ajuá nehe.

24 Y de gue'a ma da nja ra ngaxhmai, nu sta uadi ma zi Hmuh ra Jesucristo da huatua yá hmanda gatho nú'ri nda ne gatho yá nsu'ne yá ts'edi'. Numa zi Hmuh ra Jesucristo ma da nda, nepu da yopa 'yent'ua ja rá 'ye Ajuá rá Dada ma'na'qui nú'a ra hmanda xqui t'ent'ua ja rá 'ye.

25 Ngue'a numa Zidadah ra Jesucristo pe'tsi ma da nda asta hinda hyandi gue ya xi bi ntate de gatho yá ncontra.

26 Y nu'a rá ngats'i ra ncontra ma dra huati, go gue'a ra du.

27 Ja ra Maca T'ofu má gue Ajuá bi 'yent'ua ja rá 'ye ma zi Hmuh ra Jesucristo gatho nú'a te ja ne nú'bu nuni mahets'i ne nuua ja ra ximhai. Pe nu habu ena gue gatho bi t'ent'ua ja rá 'ye, dí pah gue Ajuá ra Dada hingui 'bu de ja rá hmanda ma zi Hmuh ra Jesu, ngue'a nura Dada go xa umbabi ra ts'edi'a.

28 Y nu sta uadi da ntate ra Zidada Jesu de gatho ya hmanda, nu'bu nu'a ma da 'mu nehe ja rá hmanda rá Dada nú'a to'o xa 'yent'ua ja rá 'ye gatho nú'a te ja ne nú'bu, pa njabu Ajuá ra Dada go gue'a ma da manda gatho.

29 Nu'bu hinda yopa nte nú'xa du ngu guí mañu, nu'bu ¿pa te ri nxistehe 'ra por nú'xa du? 'Bu xi majuani hingui tsa da yopa nte nú'tu, nu'bu ¿hanja 'ra ri nxistehe por gue'u?

30 Nuje nu'araza ra ora da za ga thamfrihe ga thohe 'nara ts'othogui. Pe nu'bu hinda yopa nte nú'tu, nu'bu hinte ri muui gra 'yohe njabu.

31 Nugui xi majuani hyastho thongagui pa da thogui. Dí xi'ahu njabu zi cuhu ngue'a dí padi gue xi guí camfrihu xá hño ma zi Hmuh ra Jesucristo.

32 Xi stá ntun'be nuya ts'oja'i de gue-cua Efeso. Ha nu'bu stá ot'a njabu pa ma hñose de guecua ja ra ximhai, xi'bu xa hyogaguihma, nu'bu ¿te dí tahaga 'bu hinda yopa nte nú'tu? Nu'bu, ma'na xá hño ga ena ngu enga 'ra: "Ma ga ñuñu ne ma ga ntsithehu, cabu rixudi ndamani ma ga tuh." "

33 Oxqui hophu to'o da hya'ahu, ngue'a nu'a tó'o da ntsixui ya ts'oja'i, da japi da

nts'oqui nehe.

34 Xi da pe'tshu 'nara hoga mfeni xá hño ngu rí 'ñehe. 'Yohu xá hño, ogui othu ya ts'oqui. Dí má njabu ngue'a 'ra de gue'ahu nixi xcá camfrihu Ajuá. Dí xi'ahu njaua pa xama da nja ri tsahu de nú'a guí othu.

Hanja ma da yopa nte nú'xa du

35 Tsa 'ra de gue'ahu guí 'ñeñu: Nú'xa du, ¿hanja da za da yopa nte? ¿Tengu nú'a ra ndo'yo da me'tsi'bu?

36 Pøde nu'ahu othu ri mfenihu. ¿Ha gue hingui pah gue nú'a ra nda guí pothu, mahyoni 'met'o da 'ya, nepu ja da c'onts'a nú'a ra 'ra'yo 'bai gá ndapo?

37 Ora guí pothu ra trigo o ma'na ra nda, nú'a guí pothu gue'a 'nara ndatho, pe nu sta c'onts'i ya dra ndapo.

38 Pe nu Ajuá go gue'a ri japi da nte nú'a guí pothu ne ri umbabi rá 'bai cada 'nara nda ngu nú'a xa 'ye'mbi.

39 Njabu nehe numa ngøhu hinga mahyegui ngu yá ngø ya mbo'ni, y 'na'ño yá ngø ya ts'intsu nehe. Y ya huá 'na'ño nehe yá ngø'u.

40 Njabu nehe nú'bu bí 'bu mahets'i 'na'ño yá 'bai, ha nú'bu dí 'buhua ja ra ximhai 'na'ño ma 'baihu con gue'u, y 'rama'na'ño yá hotho'bu con guecju.

41 Nehe nura hyadi 'na'ño rá ñot'i, ha nura zana 'na'ño rá ñot'i nehe. Nehe 'na'ño yá ñot'i ya tsø, ne cada 'na de gue'u 'rama'na'ño gra yot'i'u.

42 Nehe ma ga njahubu nu xcrá yopa ntehu de ja ra du. Numa ndo'yo dí hahabya ma da nt'agui ja ra hai ne da 'ya, pe de gue'a nura ndo'yo'a ma da yopa nte ma'ra'yo y ya hinhya'mu ma da du.

43 Nubyá hini hnequi xá nsunda nuna ma ndo'yohu ma da nt'agui, pe nu sta yopa nte ma'ra'yo ha, ma da hnequi xi strá nsunda. Nuna ma ndo'yohu hingui ja rá ts'edi ma da nt'agui, pe nu sta yopa nte ma'ra'yo, ya di ja rá ts'edi.

44 Ma da du nuna ma ndo'yo dí hahabya, pe nu xcrá yopa ntehu ma ga pe'tshu ma'na'ño ma ndo'yohu. Nubyá dí hahu nuna ndo'yo ngue'a dí 'buhua ja ra ximhai, pe nu xcrá yopa ntehu ma ga pe'tshu ma'na ra ndo'yo ngue'a ma ga 'buhuni mahets'i.

45 Xa nt'ofojá ra M̄aca T'ofone ena njaua: Nú'a ra m̄adi 'ñ̄h̄ø go gue'a ra Adá, nú'a Ajuá bi umbabi rá te, y 'm̄efa bi z̄øh̄ø ma'na ra 'ñ̄h̄ø mi ngu ra Adá, pe nuse'a umba ra 'ra'yo te ya ja'i, y go gue'a ma Zidadah̄u ra Jesucristo.

46 'M̄et'o bi t'acj̄u 'nara ndo'yo de guecua ja ra ximhai, nep̄u 'm̄efa ma dí t'acj̄u 'nama 'ra'yo ndo'yoh̄u nuni mahets'i.

47 Nu'a xi ra m̄adi 'ñ̄h̄ø bi 'm̄ui, Ajuá bi hyoqui de guecua ja ra ximhai dega hai, ha nu'a rá ñ̄oho ra 'ñ̄h̄ø bi nja'iuá ngu ra Adá, nu'a bá ehe de mahets'i.

48 Ngu bi nja ra Adá bi thoqui dega hai nuua ja ra ximhai, necj̄u nehe drí nhyaxh̄u'a. Ha nura Zidada ra mengu mahets'i, hangue necj̄u ma grá menguh̄ani ne ma grá hñ̄a'tsuah̄u rá 'bai'a.

49 Njab̄u ngu drí hñ̄ats'ih̄u bya ngu rá 'bai ra Adá xa thoqui dega hai, njab̄u nehe ma grá hñ̄ats'ih̄u ngu rá 'bai ma Zidadah̄u nú'a bí 'bui mahets'i.

50 Dí xi'ah̄u zi cuh̄u gue hinda za ga c̄th̄u nuni mahets'i hab̄u bí manda Ajuá co nuna ma jih̄u ne nuna ma ndo'yoh̄u dí h̄ah̄u bya. Ngue'a nuna ndo'yo dí h̄ah̄u bya ma da nhyai ne hingui tsa da nte pa nz̄antho.

51 Nubya ma ga xi'ah̄u nú'a bi xica Ajuá ne hinxcá path̄u, gue hinga gatho ya ja'i de ra ximhai ma da du, pe gatho mahȳegui ma dra patca ma 'baih̄u.

52 Mas̄et̄ho ma da njab̄u, ngu 'na ts'ant'i ma dah̄u, nú'a ra ora sta 'b̄e ra trompeta de Ajuá de rá ngats'i ra ximhai. Nu stí nt'øde nú'a ra trompeta'a gatho nú'u ya cu xa du ante da yopa 'ñ̄ehe ma Zidadah̄u ra Jesu, ma da yopa nte'u co 'nara 'ra'yo ndo'yo nú'a hinhya'm̄u ma da nts'oqui. Y núj̄u gra 'b̄ath̄ua ja ra ximhai, 'bestho ra ora'a da mpadi ma 'baih̄u nehe.

53 Ngue'a mahyoni da mpadi nuna ma ndo'yo dí h̄ah̄u ma da nhyai, pa ga pe'tsh̄u 'nara ndo'yo nú'a hinhya'm̄u da nts'oqui. Ha nuna ma ndo'yo dí h̄ah̄u núna ma da du, mahyoni da mpadi co ma'na ra ndo'yo nú'a hinhya'm̄u da du.

54 Ha nu stí njab̄u ma ndo'yoh̄u da mpadi co ma'na ra ndo'yo nú'a hinhya'm̄u da nts'oqui ne hinhya'm̄u da du, nu'b̄u ma da nja ngu nú'a huxa ja ra M̄aca T'ofo hab̄u

ena njaua: “Nura du bi 'bedi ne bi nhuati pa nz̄antho.”

55 Ne ena: “¿Hab̄u jabya rá ts'edi ra du? ¿Hab̄u jabya gatho nú'a mi øt'e?”

56 Ra ts'oqui go gue'a ri jacj̄u ga tuh̄u, ne ra ndaxjua ley go gue'a ri umba ra ts'edi ra ts'oqui.

57 Pe nubya, ga umf̄u njam̄adi Ajuá ngue'a numa Zidadah̄u ra Jesucristo go gue'a bi 'yøt'e pa dá tapabih̄u ra du.

58 Hangue nubya, ma zi hm̄aca cu'ih̄u, xi da camfrih̄u xá hño con gatho ri m̄uih̄u. Xi da mp̄efih̄u nz̄antho ja rá 'b̄efi ma Zidadah̄u, ngue'a nu'ah̄u ya guí pah̄u gue hinda ma da 'm̄editho gatho nú'a ra 'b̄efi xa 'racj̄u'a pa ga p̄efih̄u.

16

Ra mfats'i hmunts'i pa ma'ra ya gamfri

1 Nubya ma ga xi'ah̄u de nú'a ra mfats'i guí muntsh̄u pa guí p̄empah̄u ya cu me Jerusale. 'Yøth̄u nehe ngu nú'a stá 'b̄epa ya cu me Galacia da 'yøt'e.

2 Tat'a domingo cada 'na de gue'ah̄u 'uecj̄u 'na tui nú'a xcá tah̄ah̄u, ngu nú'a rá ndunthi bi 'ra'ah̄u Ajuá. Ne guí h̄axh̄u ja ra nija pa ja da hmunts'ini, pa njab̄u nu xcrá mab̄u hingue ja ra ora'a guí munts'a ri mfats'ih̄u.

3 Ne de ante ga mab̄u, dí ne guí huanh̄u 'raya cu pa nu xcrá tsømb̄u ga umbabi'u 'nara h̄e'mi pa da hñ̄a'tsua nú'u ya cu me Jerusale nú'u to'o ma dua ts'ocua nú'a ra mfats'i'a.

4 Ha nu'b̄u ga handi gue xá hño ga ma nehe, ga m̄e'be'u.

Ra apostol Pablo ri hñoqui pa da ma dua c'a'tsa ya gamfri

5 Stá beni nehe ga ma ga c'a'tsa ya cu nuni Macedonia, hangue 'm̄et'o ma ga 'rani de guehni.

6 Stá beni ga 'b̄ui con gue'ah̄u ndunthi ya pa, y 'b̄u da zah̄ma, ga 'b̄ui con gue'ah̄u asta hinda thogui ya pa de ya t̄se, nep̄u de gue'a da za guí faxcah̄u ne guí nexcaguih̄u nu hab̄u grá ma.

7 Núbya xcrá mab̄u, hindí ne h̄øn̄se ga hant'a'ih̄u ne 'bestho ga thogui. Nu'a dí ne, ga 'b̄ui con gue'ah̄u 'raya pa 'b̄u njab̄u rá paha ra Zidada.

8 Pe ma ga cohi de guecua Efeso asta da zø ra pa de ra Pentecosté.

9 Ngue'a nu de guecua xi xa xogui ya gosthi pa ga manbabi rá noya Ajuá, ne ndunthi ya xa gamfri. Pe nehe 'bui ndunthi ya ncontra.

10 Ne nu'a dí xi'ah_u, nu sta zømb_u ra cu Timu, suh_u xá hño pa da 'mui te rá 'ñentho ne hinda du rá mui, ngue'a ne'a pɛpabi Ajuá ngu dí pɛpabi nehe.

11 Hangue por gue'a oxqui ma grí 'ñenithoh_u de gue'a. Y nu stua pengui'a, bá nets'ih_u co ra johya pa da 'ñe da c'ascagui ma'na'qui, ngue'a nuguí dí tø'mi da zøhø'a co nú'u ma'ra ya cu ma dua 'ñoui.

12 Ha nura zi cu Polo xi stá bantebi da mab_u ne da meui núy_u ma'ra ya cu dua tsøñ'ah_u. Pe hinxa ne xa mab_u. Bi xiqui gue ma da mab_u da c'a'ts'ah_u nú'a ra pa'a da nja rá luga.

Ra nzenjua pɛhna ra apostol Pablo mi uadi ra carta

13 Xi da nsuh_u de yá ts'o'bɛfi ra ts'ondahi, ne xi da pɛ'tsh_u 'nara jamfri. Oxqui tsuh_u nú'u to'o ri ɛtsa'ih_u, 'yøth_u ra ts'edi pa gui 'yøth_u nú'a xá hño.

14 Gatho nú'a gui 'yøth_u, 'yøth_u co ra hmate.

15 Zi cuh_u, ya guí pah_u gue nura zi cu Teba ne con gatho yá ja'i de rá ngu, go gue'u xi ya mudi gamfri de guerp_u Acaya. Ne guí pah_u gue nú'u de yá pahase xa 'mui pa da maxa ya cu.

16 Dí bante'ih_u gui 'yøteh_u nú'u ya zi cu'u, ne nú'u ma'ra to'o pɛpabi Ajuá ngu'u. 'Yøteh_u nehe nú'u ma'ra to'o fax'ah_u ja rá 'bɛfi Ajuá ne gatho nú'u to'o pɛpabi'a.

17 Xi drí johya ngue'a bi zøhø de guecua ra cu Teba ne ra cu Nato ne ra cu Acaico, ngue'a xa 'yøtcagui nú'a hinxa za xcá øth_u.

18 Nuy_u ya cuy_u xi bi hñubga ma mui ngu xa hñup'a ri muih_u nehe. Numansuh_u nuya cuy_u ngue'a go guehy_u 'rayá hoga mɛfi Ajuá.

19 Nuya cu de guecua Asia ri fat'ajua'ih_u. Nehe ra zi cu Aquila ne ra zi nju Prisila xi pɛhn'ah_u ndunthi ra nzenjua, nú'ah_u guí 'buh_u co ra Zidada ngu nja nehe'u. Nehe pɛhn'ah_u ndunthi ra nzenjua nú'u ya cu ri munts'i ja yá ngu'u.

20 Ne ri fat'ajua'ih_u gatho ya cu de guecua. Ne nzenjuah_u 'na ngu ma'na co 'nara nthafi dega hmate.

21 Nuguí drá Pablo, de ma 'yɛsɛ dí op'a'ih_u nuna nzenjua.

22 Nehe dí xi'ah_u, nu'u tó'o hini maði ma Zidadah_u ra Jesucristo, dá t'equé pa da zɛtua rá cuɛ Ajuá. Ra Zidada ya ma da zøhø.

23 Y nubyá, ma Zidadah_u ra Jesucristo da max'a'ih_u.

24 Dí pɛhn'ah_u ma hmate de ja rá thuhu ma Zidadah_u ra Jesucristo. Njab_u gue'a.

RÁ ÑOHO RA CORINTIO

RÁ ÑOHO RÁ CARTA RA

APOSTOL NSAN PABLO BI

'YOPABI YA GAMFRI ME

CORINTO

Ra apostol Pablo opabi ya gamfri me Corinto

¹ Núgui drá Pablo rá apostolgui ma zi Hmuh_u ra Jesucristo. Ajuá go rá paha'a pa bi hñuxcagui dega apostol. Nugui co ra cu Timoteo dí op'a'ihe nuna carta, nú'ah_u gyá gamfrih_u guí 'buh_u Corinto, ne pa gatho nú'u ma'ra ya gamfri 'bui ja ma'ra ya hnini de guerp_u ja ra hai Acaya.

² Ajuá ma Dadah_u ne ma zi Hmuh_u ra Jesucristo da jap'a'ih_u ne da max'ah_u pa gui 'buh_u te rá entho.

Ra apostol Pablo bi thogui ya nt'utsate

³ Ga xøcambeni_u Ajuá nurá Dada ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, ngue'a go gue'a ma Dadah_u nú'a pæcah_u ra nthecate ne go gue'a nzantho hubga ma muih_u.

⁴ Nú'á hubga ma muih_u ora dí thoh_u ya ts'othogui, pa njab_u nujú da za ga hu'mbah_u yá mui nú'u ma'ra to'o thogui ya ts'othogui nehe, ngu bi hñubga ma muih_u nehe Ajuá.

⁵ Njab_u ngu ma zi Hmuh_u ra Jesucristo bi thogui ndunthi ya ts'othogui, njab_u nehe dí sufrih_u por gue'a, pe por gue'a dí hañh_u ndunthi ra hum_u nehe.

⁶ Hangue nuje xi dí thohe ya ts'othogui pa njab_u nu'ah_u da za gui hañh_u ra hum_u ngu nú'a dí hañhe ne pa da za gui mpøhøh_u. Nuje Ajuá hubga ma muihe pa njab_u nu'ah_u nehe da za gui hañh_u nuna ra hum_uina ora guí thoh_u ya ts'othogui nehe, pa njab_u da za gui tseth_u.

⁷ Nuje xi dí camfrihe gue nu'ah_u ma gui tseth_u nuya ts'othogui ngu stá tsethe, ngue'a dí pahe gue nura ora guí thoh_u ya ts'othogui, ra ora'a guí hañh_u ra hum_u ngu nú'a dí hañhe nehe.

⁸ Zi cuh_u, dí nehe gui pah_u de nuya ts'othogui dá thoguihe de guehni Asia. Gue'u 'raya ts'othogui xi ya dangui, ya mi

otho ma ts'edihe pa ga tsethe, ya nixi ndi tømhe gue stá yopa ntehe ma'na'qui.

⁹ Nuje ya ndí njahe ngu 'raya ja'i nú'u xa t'e'mbi pa da tho. Dá thohe njab_u pa ma'na dá padihe gue Ajuá go gue'a ñangaguihe de ya ts'othogui, ngue'a de guecsehe hinte tsa ga øthe, y nu'á ja rá ts'edi pa da japi da yopa nte nú'u ya xa du.

¹⁰ Ajuá go gue'a bi ñangaguihe de nú'u ya danga ts'othogui hab_u ma xa thogaguihe, y asta nubya ri sigui ri ñangaguihe, ne dí tømhe gue ma da sigui da ñangaguihe.

¹¹ Nu'á ma da sigui da ñangaguihe 'b_u gui faxcahe gui 'yaph_u'a por guecje. Y nu'b_u ndunthi ya cu apabi Ajuá por guecje, nu'bú 'mefa ndunthi ma da umba njamadi'a por nú'a xa 'yøt'e'a con guecje por yá nt'adi'u.

Hanja himbi ma 'bestho ra apostol Pablo pa Corinto

¹² Co 'nara johya ne co 'nara mfeni xá nt'axi dí xi'ahe gue nuje stá 'yohe xá hño ja yá thandi ya ja'i de gatho ya hnini hab_u stá 'yohe, ne ma'na ndunthi gá handgahe nu ndá 'bueh_u. Co rá mfats'i Ajuá nzantho stá 'yohe xá nt'axi ja rá thandi'a, ngue'a nu'á xa 'racje ra ts'edi pa dá øthe njab_u, hingo de ma mfenisehe dá øthe.

¹³ Gatho nuya noya dí op'ahe de ja ma cartahe go guehna da za gui hñe'tih_u ne gui padih_u, ne dí tømhe gue gui padih_u xá hño.

¹⁴ Ya guí pah_u teraza de nú'a stá xi'ahe gue nu stí yopa menga ma Zidadah_u ra Jesu nuua ja ra ximhai, ma gui esca ma nsuhe ngu nuje ma ga e'ts'ahe ri nsuh_u nehe, ne dí tømhe gui pah_u ma'na xá hño de guehna.

¹⁵ Nugui ndí humam_u gue nguí numahñoguih_u, hangue por gue'a ndí beni stá c'a'ts'ah_u de ndá ecua Macedonia, ngue'a ndí beni gue xcá johyahmah_u 'b_u stá thop_u pa xa za stá c'a'ts'ah_u yo'qui.

¹⁶ Nu nduá ehe pa nuua Macedonia, dá behm_u gue de má 'ñu stá gathmab_u Corinto pa stá tsøñ'ahmah_u, y ndí beni nehe gue nura pa stá ma de guecua, stá yopa gathmab_u ma'na'qui, y de guerp_u xcá nexcah_u pa stá thogui asta ja ra hai Judea.

¹⁷ Xi nu de ndá xi'ah_u gue ga mab_u, ¿ha gue gá beñh_u gue ndí ma ga ha'ah_u? O ¿ha gue guí beñh_u gue dí ø't'a ngu nú'a ø't'a nú'u hingyá gamfri? Ngue'a nú'á go gue'u ø't'a

njabu, ts'u da 'ñena ha, ts'u da 'ñena hina. Pe nugui hindí njabu.

¹⁸ Ajuá pađi gue nuje hinda za ts'u ga eñhe ha, ts'u ga eñhe hina.

¹⁹ Nugui co ra cu Silvano ne ra cu Timoteo nzantho stá xi'ahé rá noya ra Zidada Jesucristo rá T'u Ajuá, y nurá noya'a, hingue ts'u da 'ñena ha, ts'u da 'ñena hina. Nu'á nzantho øt'a nú'a ma.

²⁰ Ngue'a gatho nú'a xqui ñatcahu Ajuá, bá pēhna rá T'u pa go bi 'yøt'e'a, pa bi nja gatho ngu nú'a xqui ñagui. Hangué po ra Zidada Jesucristo dí xøcambenihu Ajuá, ne dí eñhu, "Njabu gue'a".

²¹ Nu Ajuá go gue'a bi 'yøt'e pa dá 'buhu co ma zi Hmuhu ra Jesucristo, ne go xa 'racju ra ts'edi pa ga pēphu'a.

²² Ne xa 'racju ra Maça Nđahi pa da 'mai ja ma corasohu, go gue'a 'nara seña gue yá metiguihu'a. Y nú'a go gue'a 'nara mudi japi dí hañhu de guecua ja ra ximhai de dí t'acju ma'ra ya japi nuni mahets'i.

²³ Pe nugui hindá catbu Corinto ngu ndí behma, ngue'a ndí tsu stá zo'ahu nts'edi y njabu xcá uhu. Ajuá pađi xá hño gue dá beni njabu, ne dí unga ma te 'bu hindí manga majuaní.

²⁴ Hindí ne ga mabu pa go ga xi'ahu nda'na gui camfrihu pa go da ua'a ga ma, ngue'a nu'ahú ya xcá camfrihu xá hño rá noya Ajuá. Hønsē nu'a dí ne, ga nup'a ri mfenihu pa ma'na gui johyah.

2

¹ Hangué nugui hindá ne dá gat'ibhu ga tsøñ'ahu, ndí tsu xi'bu stá ja'ahu xa du ri maihu.

² Ngue'a nu'bu nugui ga ja'ahu da du ri maihu, nu'bu ¿to'o ja da hñubga ma maiga? Ngue'a 'bu go stá ja'ahu xa du ri maihu, ya hinxa za xcá hñubga ma maihu.

³ Ne guet'atho ngu nú'a ya stá op'ahu, dá xi'ahu nú'a mahyoni gui 'yøthu, pa njabu 'bu stá mahmabu hinxcá jacju da du ma mai, ngue'a nu'ahu rí 'ñep'ahu gui jacju ga johya. Y nugui ndí camfri gue gatho nu'ahu de xcá hyandgahu stá johya, ne'ahu xcá johyah nehe.

⁴ Y nu ndá op'ahu ra mudi, dá op'ahu co ndunthi ra dumai asta ndí zoni, pe hingue pa ndí ne da du ri maihu nehe, hønsē dá

op'ahu pa gui pahu hangu rá ndangui nura hmäte dí pē'ts'ahu.

Ra pumbate pa nú'a ra cu xqui 'yøt'a 'nara ts'oqui

⁵ Nubyá, nú'a ra cu bi jaqui bi du ma mai, hingue hønsēgui, ne'ahu nehe, masque hinga gatho'ihu bi du ri maihu de gue'a.

⁶ Y ya da zatho nú'a gá ø'tuah nura cu'a.

⁷ Nubyá, nu'a gui 'yøthu, pumbahu'a ne hñu'mbahu rá mai, nu'bu hina, xi'bu da 'uegue de rá jamfri co ra dumai.

⁸ Y dí xi'ahu nehe, gui 'ñu'tuah gue grí madihu'a.

⁹ Rá mudi dá op'ahu pa gui tsuihu nura cu'a pa njabu ga pađi ua gui 'yøthu gatho nú'a dá 'bep'ahu gui 'yøthu.

¹⁰ Hangué nubyá, nu'a tó'o gui pumbahu, necagui ga pumbabi'a. Y po rá ngue'ahu ya stá pumbabi nura cu'a ja rá thandi ma Zidadahu ra Jesucristo, ngue'a ja ra uenda go xa 'yøtqui te xa 'yøtqui nehe.

¹¹ Ma ga øthu njabu pa hinda dācju ra Satá, ngue'a ya dí pa'tuah tengu yá ts'o'bēfi'a.

Bi du rá mai ra apostol Pablo nuni Ntroa

¹² De ndá tsønga ja ra hnini Ntroa pa dá manba rá noya ra Zidada Jesucristo, xi bi xo ya gosthi pa dá zofo ndunthi ya ja'i, y ndunthi de gue'bu bi gamfri ra Zidada.

¹³ Pe nuni xi bi du ma mai ngue'a mi jo'oni nuni ra cu Tito. Hangué dá 'ñedi 'bestho nú'bu ya cu ya mengu de guehni pa duá ehe pa guecua Macedonia pa ja dá nthē'beuani.

Co rá mfats'i ma Zidadahu ra Jesucristo ga ntatehu

¹⁴ Nujú ga umfu njamadi Ajuá ngue'a nú'a nzantho faxcahu pa dí tatehu ngue'a dí 'buhu co ma Zidadahu ra Jesucristo. Nehe Ajuá faxcaguihu pa dí mañhu ra maça noya de ra Zidada Jesucristo pa habaraza da fađi de gue'a. Y nura maça noya dí mañhu nja ngu 'nara hoga ñuni xi tse rá ñuni.

¹⁵ Y nujhu nehe dí njahu ngu 'nara hoga ñuni ngue'a dí mañhu de ma Zidadahu ra Jesucristo, y nú'a dí mañhu gue'a ri ho Ajuá. Ne dí zofohu nú'bu ma da mpøhø ne nú'bu hinda mpøhø.

16 Y nú'a hinda ma da mpøhø, hini ho nú'a dí mañhe, ngue'a pa gue'a, gue'a ngu 'nara ñani dega du. Pe pa nú'a to'o da mpøhø, go gue'a 'nara hoga ñani dega te pa nzantho. Nu'bá çto'o ja da za da manba rá noya Ajuá de gues'e na?

17 Pe nuje co rá mfats'i Ajuá dí manbahe rá noya'a ngue'a yá 'mehnguihe'a ne dí mañhe con gatho ma muihe ja rá thandi'a, ne dí hanpahe rá ts'edi ma Zidadahá ra Jesucristo. Hindí njahe ngu ma'ra manba rá noya Ajuá co ra nthate, hønse pa da da ra boja.

3

Ra apostol Pablo ma de ra 'ra'yo cohi

1 Xibya çha gue guí beñhe gue go dí manshe de ma hoga'muihe pa gui yopa camfriguihe ngue'a dí mañhe njabú? Çha gue mahyoni ga u't'ahe 'nara he'mi habú di ma tengu ma 'befihe? O çha gue mahyoni guí 'racje 'nara he'mi 'met'o habú di ma tengu ma 'befihe pa njabú da gamfriguihe ma'ra ya cu? Ma'ra há, øt'a njabú.

2 Pe nuje hina, hinga mahyoni ga øthe njabú, ngue'a nu'ashe guí njahú ngu 'nara he'mi xa t'ofò habú he'ta ya ja'i tengu ma 'befihe, ne ja ri hnecni gue xi majuani yá 'mehnguihe Ajuá. Y nura t'ofò'a ya xa t'ofò ja ma mfenihe.

3 Nu'ahú guí njahú ngu 'nara he'mi bi 'yofò ma Zidadahá ra Jesucristo, ngue'a nu'á bi mpefi ja ri corasohú nu ndá zo'ahú de gue'a. Guehna 'nara he'mi xa t'ofò co rá Maca Ndahí Ajuá nú'a te, hingue xa t'ofò dega tinta, ne xa t'ofò ja ri mfenihú, hingue xa t'ofò ja 'raya xingdo.

4 Dí camfri gue núna dí mañhe guehna majuani ngue'a nura ts'edi dí hahe rí 'ñehe de Ajuá ne go xa 'racje ra Zidada Jesucristo.

5 Nuje hingui tsa ga eñhe gue go dí pe'tsashe ra ts'edi, ngue'a gatho nú'a rá hoga 'befi Ajuá dí øthe, Ajuá go ri 'racje ra ts'edi.

6 Nehe go gue'a bi hñuxcaguihe pa ga udihe nú'a ra 'ra'yo cohi bi 'yøt'e, ne bi 'racje ra mfaði pa dí udihe ngu rí 'ñehe. Nuna 'ra'yo cohina, ma de ra 'ra'yo te ri 'racje po ra Maca Ndahí, y hingui nja ngu nú'a ya hmanda xqui t'ofò ja rá ley ra

Moise, ngue'a nú'a xqui t'ofò ja nura ley'a ma gue nu'a tó'o hinda 'yøt'e nú'a ma, ma da ncondena pa da du, pe nuna ra 'ra'yo cohi ma gue co rá ts'edi ra Maca Ndahí da za ga pe'tshu ra te pa nzantho.

7 Nurá ley ra Moise nú'a bi t'ofò ja ya xingdo, mi tsa da condena pa da du to'o hinda 'yøt'a nú'a ma, y nu de mi t'umba ra Moise xi bi huexca rá hmi co rá hyats'i Ajuá, y nuya me Israel himi tsa da hyandua rá hmi co nura hyats'i'a. Pe nura hyats'i mi huexca ja rá hmi, 'ramats'u bi 'medi.

8 Hangue 'bú xmá nsunda nú'a ra hyats'i mi huexca ja rá hmi ra Moise, çxi hmaha rá nsunda ra hyats'i xa 'racje ra Maca Ndahí po ra 'ra'yo cohi bi 'yøt'a ma Zidadahá ra Jesucristo!

9 Nu'bú ra ley xi xmá nsunda masque mi tsa da condena pa da du to'o hinda 'yøt'a nú'a ma, çxi hmaha rá nsunda ra 'ra'yo cohi, ngue'a go gue'a xicaguihe gue Ajuá xa punga ma ts'oquihú pa ga 'buhú xá hño ja rá thandi'a!

10 Ngue'a rá mudi, ra ley xi xmá nsunda, pe nubyá nuna ra 'ra'yo cohi ma'na xi xá nsundabya.

11 'Bú nura ley mi ja rá nsunda ne bi uadi bi thogui, çxi hmaha rá nsunda nuna ra cohi hinhya'mú ma da uadi!

12 Nuje dí pahe xá hño gue nura 'ra'yo cohi ma da nja pa nzantho, hangue haburaza dí mañhe de gue'a co ndunthi ra ts'edi.

13 Hindí njahe ngu ra Moise, ngue'a nu'á mi co'ma rá hmi co 'nara velo pa njabú ya me Israel himi tsa da hyandi da 'medi nú'a ra hyats'i xá nsunda mi ja ja rá hmi'a.

14 Pe nu'á xi bi megui yá mfeni, y asta núbya mapaya ora he'ta ra ndaxjua t'ofò hingui paði te rí bøni nú'a ma, ja ra uenda xra jutua yá mfeni co 'nara velo. Ha nura velo'a, pa da za da thacuabi de ja yá mfeni'u, mahyoni da gamfri ma Zidadahá ra Jesucristo.

15 Pe asta mapaya ya me Israel hinxa baditho te rí bøni rá ley ra Moise ora he'ti'u, ngue'a hada nú'a ra velo pa jutua yá mfeni pa hinda baði te rí bøni ra ley.

16 Pe nu'bú nú'a da gamfri ra Zidada, nu'bá da thacua nú'a ra velo xa jutua yá

mfeni.

¹⁷ Y nú'a ra Zidada'a go gue'a ra Maça Ndahi, y nu'a tó'o pe'tsa ra Maça Ndahi ja rá coraso ya hingui 'bui ja rá hmanda ra ndaxjua ley.

¹⁸ Pe nú'ju stá camfrih, ya hindí pe'tshu nú'a ra velo mi jutca ma mfenih. Nujú ri hnequi rá nsunda ma Zidadah ja ma 'múih, nja ngu 'nara hñe ri yot'i. Ne 'na pa ngu 'na pa dí handuah rá nsunda'a, y 'ramats'u rí mpadi ma 'múih asta hinga 'buh 'nara 'múih ngu rá 'múih ma Zidadah, y nurá Maça Ndahi ma Zidadah go gue'a patca ma 'múih.

4

¹ Nuje hinxa zabiguihe ga ø'tuahe rá 'befi Ajuá ngue'a nu Ajuá go gue'a xa 'racje nuna 'befina po rá nthe cate.

² Y gatho nú'a dí pefihe hindí pefihe mant'agui nixi dí mpefihe co 'nara 'betsa. Hindí udihe co 'raya nthate, nixi dí patu-ahe rá noya Ajuá. Nu'a dí øthe, dí mañhe nú'a majuañi de ja yá thandi ya ja'i. Y njabu da za da hyandgahe gatho ya ja'i gue dí pefihe 'nara 'befi xá hño ja rá thandi Ajuá.

³ Nu'u tó'o hinxa mpøhø ne hingui ne da gamfri rá noya Ajuá dí mañhe, go gue'u hingui tso ja yá mfeni te rí bøni rá noya'a, ngue'a hada ra velo pa jutua yá mfeni.

⁴ Nu'ú xa go'tua yá mfeni ra ts'ondahi nú'a di nda de guecua ja ra ximhai, pa hinda yot'a ja yá mfeni rá noya Ajuá nú'a utcah rá nsunda ma Zidadah ra Jesucristo, nú'a xi xá nsunda rá 'múih'a ngu rá 'múih Ajuá rá Dada.

⁵ Nú'a dí xi'ahe, hindí xi'ahe pa go gui camfriguihe, dí xi'ahe pa go gui camfrih ma Zidadah ra Jesucristo. Y nuje hønse dyá 'be gohe de gue'ah po rá ngue ra Zidada Jesu.

⁶ Nu mi hyoca ra ximhai Ajuá bi 'ñena: "Dá nja ra ñot'i ja ra 'be xuui." Y nu Ajuá go guet'a xa yotca ma mfenih nehe, pa njabu bi za dá handuah rá nsunda'a nú'a bi 'ñe bi 'ñutcah ma Zidadah ra Jesucristo co rá 'múih.

Ga 'buh po ra jamfri

⁷ Nujú dí njahu ngu 'nara ts'øe dega dohmi xa t'øt'e dega 'me'tsboja, dí

pe'tsuah rá noya Ajuá pa dí mañh. Y dí njahbu pa da hnequi gue nura ts'edi dí pe'tshu go xa 'racje Ajuá, hingo de ma ts'edisèh.

⁸ Nuje masque haburaza t'utsaguihe, pe Ajuá go gue'a ñangaguihe. Ha masque ya hindí pahe te ga øthe, pe Ajuá nzantho faxcahe pa hinda du ma múihe.

⁹ Masque ri dengage ya ja'i pa te da 'yøtcahe, pe Ajuá hingui hegasèhe. Masque ya ja pa da hyoje ya ja'i, pe Ajuá ri suje pa hinte ga thohe.

¹⁰ Nzantho t'øtcahe ngu bi t'ø'tua ra Zidada Jesu y asta himbi tho, pe nu'a bi yopa nte de ra du, y nubyá go gue'a ri ñangaguihe de ya ts'othogui, y njabu ri hneca rá ts'edi ja ma 'múihe.

¹¹ Nuje mientras dí tehe, 'na pa ngu 'na pa dí thoguihe njabu y asta da za da thogaguihe po rá ngue ma Zidadah ra Jesucristo. Dí thohe njabu pa da hnequi ja ma 'múihe gue ra Zidada Jesu bi yopa nte ne ri ñangaguihe de ja ya ts'othogui.

¹² Nuje dí thohe ya ts'othogui ne asta da za da thogaguihe, pa njabu nu'ah da za gui pe'tshu ra te pa nzantho.

¹³ Nuje dí pe'tshe ra jamfri ngu mi pe'tsa nú'a to'o bi 'yofo njaua ne bi 'ñena: "Nugui dá camfri Ajuá da maxqui, hangue por gue'a dá mā gue nu'a xi majuañi ja rá ts'edi." Necje dí camfrihe Ajuá, hangue hindí tsuhe ga manbahe rá noya'a.

¹⁴ Ngue'a nuje dí pahe gue nu Ajuá to'o bi japi bi yopa nte de ra du ma Zidadah ra Jesu, go guet'a ma da jacje ga yopa ntehe nehe de ra du ngue'a dí 'buh co ma Zidadah ra Jesu, ne da zixcah, nguje ngu'ah, pa grá 'buhni ja rá thandi'a.

¹⁵ Gatho nuya ts'othogui stá thohe, stá thohe njabu po rá ngue'ah, ne pa da gamfri ma'ra ya ja'i nehe, pa njabu gathoguihe ga umfu njamañi Ajuá, y njabu ma'na da hnequi rá nsunda'a.

¹⁶ Hangue hinga 'be ma ts'edih pa ga pe'phu'a, masque 'yo rí the ma nzaquih, pe numa 'ra'yo teh 'na pa ngu 'na pa 'yo rí nja rá ts'edi.

¹⁷ Nuya ts'othogui dí thohabya, 'bestho ma da thoguiho y hingyá dangui ngu rá ndangui nú'a ra johya ma dí t'acje, ngue'a

po nú'a dí thohübya ma dí t'acjü 'nara danga johya nu xcrá tsøñhü nuni habü xá nsunda, y nura johya'a xi dra dangui ne hinhya'mü ma da uadi.

18 Hangué hinda 'yoda ma mfenihü ya t'øt'e nú'ü dí hanthü de guecua ja ra ximhai, ngue'a gatho'ü ma da uadi da thogui. Go dá 'yoda ma mfenihü nú'ü ya hño bí ja mahets'i nú'ü hini hnequi, ne hinda ma da uadi da thogui.

5

1 Nuna ndo'yo dí hahübya nja ngu 'nara ngu ma da nhuati. Y nu stí zø ra pa da nhuati, dí pahü gue Ajuá ya xuá hyogahü 'nara 'ra'yo 'müi nuni mahets'i, nú'a hinxa hyoca ra ja'i, ne hinhya'mü ma da nhuati. Y nú'a ra 'ra'yo 'müi'a go gue'a 'nama 'ra'yo ndo'yohü ma dí t'acjü.

2 Xi majuaní, de núbya dí hahü nuna ndo'yo, xi dí thohü ndunthi ya dumüi, hangué ga nehmañhü ya gra 'bühmañhü nuni mahets'i co ma'na ma 'ra'yo ndo'yohü.

3 Nuni ma grá p'e'tshü ma'na ra 'ra'yo ndo'yo, hingue ma dí 'müse ma tehü nsi ra ndo'yo.

4 Nújü dí 'bühüua ja ra ximhai xi tu ma müihü ngue'a dí hähü nuna ndo'yo. Ga nehmañhü ga tsohüua nuna ra ndo'yo dí hahü, pe hingue pa ya hinga p'e'tshü nuna ma ndo'yohü, hønse pa ma grá hañhü 'nara 'ra'yo ndo'yo nú'a ma dí t'acjü, pa njabü ya hinhya'mü ga tuhü.

5 Nuse Ajuá go gue'a bi hñuxcahü pa da 'racjü 'nara 'ra'yo ndo'yo, ne bi 'racjü ra Maca Ndahi pa da za ga padihü gue xi majuaní ma da 'racjü nú'a xa ñatcahü.

6 Hangué nujá dí tø'mhü ne dí camfrihü gue ma da njabü. Ne dí pahü gue mientras dí 'bühüua ja ra ximhai co nuna ndo'yona, hingui tsa grá 'bühü 'nadbü co ma Zidadahü nuni mahets'i.

7 Dí tø'mhü gue ma da njabü ngu núna dí camfrihü, hingue po nú'a dí hanthü, pe po ra jamfri nú'a dí p'e'tshü.

8 Hangué po nuna ra jamfrina, ya ga nehmañhü ga tuhü pa ga tsohüua nuna ra ndo'yo dí hahü pa grá 'bühü 'nadbü co ma Zidadahü nuni mahets'i.

9 Hangué nujá dí øthü ra ts'edi ga 'bühü xá hño ja rá thandi'a nuua ja ra ximhai ne

nuni mahets'i nu xcrá 'bühü con gue'a, pa nu'a da hopca ma 'müihü.

10 Ngue'a p'e'tsi ma grá 'bahüni ja rá thandi ma Zidadahü ra Jesucristo pa da hñabgahü nguenda 'na ngu 'na ua stá øthü ra hño nuua ja ra ximhai, ua hina. Ne cada 'na de guecju ma da 'raca ma thahahü ngu nú'a rí 'ñepcahü.

Ra apostol Pablo ma gue da za ga 'bühü xá hño co Ajuá

11 Dí tsuphe rá cué ra Zidada, hangué dí øthe ra ts'edi dí zoföhe ya ja'i pa da gamfri'ü. Ajuá patca xá hño ma 'müihe, ne dí tø'mhe gue ne'ahü ya guí patcahe tengu ma 'müihe.

12 Pe nuje, hindí mansöhe tengu ma 'müihe pa njabü gui camfriguihe. Dí mañhe njabü pa nu'ahü go da za gui mañhü tengu ma 'müihe. Nu'bü hä, da za te gui thätuahü nú'ü ya ja'i ri 'ñexase gue 'büi xá hño pe yá 'baitho, ngue'a hingui 'büi xá hño de yá coraso.

13 Nu'bü núje stá 'bë ma mfenihe ngu guí mañhü 'ra de gue'ahü, dí njahebü ngue'a dí pephé Ajuá con gatho ma ts'edihe. Pe hina, ngue'a nuje ri xø ma mfenihe, ne dí njahebü pa ga u't'ahe hanja grí 'yohü xá hño.

14 Numa Zidadahü ra Jesucristo xi ri macjü'a, hangué ringue'a dí pephü'a. Nujá dí pahü gue nu'a bi du pa ya hingo ga tuhü, ha nu mi du'a, ja ra uenda dá tuhü mahyegui con gue'a.

15 Nu'a bi du po rá nguecju pa njabü nújü dí tehübya ya hinga ma ga 'bühü de ma pahasehü, ma ga 'bühü pa ga ø'tuahü rá paha nú'a to'o bi du po ma ts'oquihü y nehe bi yopa nte pa guecju.

16 Hangué nubya ya hindí jamasuhe te gatho p'e'tsa ra ja'i pa ga pahe te gra 'müi, ngu ndí øthe ma'met'o, asta nehe ma Zidadahü ra Jesucristo dá hycuahe ya meximhai, pe nubya ya hindí øthe njabü.

17 Nu'a tó'o xa gamfri ra Zidada Jesucristo go gue'a ya xa yopa 'müi ma'ra'yo, nurá ndaxjua 'müi ma'met'o ya bi uadi bi thogui, y nubya ya p'e'tsa 'nara 'ra'yo 'müi.

18 Gatho gue'a bi 'yøt'a Ajuá. Go gue'a bi punga ma ts'oquihü po rá du ra Zidada Jesucristo pa bi za dá 'bühü xá hño con

gue'a. Ne núje yá 'mɛhniguihe'a bi 'racje ra 'bɛfi pa ga xiphe ya ja'i de nura pumbate ri uñ'a.

¹⁹ Ajuá bá pɛhna ra Zidada Jesucristo pa bi umbabi ra pumbate ya ja'i, pa da za da 'mɛi'ɛ xá hño con gue'a, y nu'á ya hinda ma da benbabi yá thai de yá ts'oqui'ɛ. Ha nuje, bi 'racje ra 'bɛfi pa ga xipabihe ya ja'i de nura pumbate ri uñ'a pa nu'á da za da 'mɛi xá hño con gue'a.

²⁰ Hangue núje yá 'mɛhniguihe ra Zidada Jesucristo dí zo'ahe, ja ra uenda go zo'asɛhɛ Ajuá, hangue dí bante'ihe de rá thuhu ma Zidadahɛ ra Jesucristo gui 'yaphɛ ra pumbate Ajuá pa njabɛ da za gui 'bɛhɛ xá hño con gue'a.

²¹ Numa Zidadahɛ ra Jesucristo himi tu ni 'nara ts'oqui'a, pe po rá nguɛcɛ Ajuá bi 'yɔt'e pa go gue'a bi hñasca gatho ma ts'oquihɛ ja rá zi ndo'yo'a. Ajuá bi 'yɔt'a njabɛ pa bi za bi ma gue ya hinte ma ts'oqui dí tuhɛ ngue'a dí camfrihɛ ra Zidada Jesucristo.

6

¹ Hangue núje yá 'mɛhniguihe Ajuá dí bante'ihe gue hinda 'mɛditho nuna ra mpøhø xa 'ra'ahɛ Ajuá po rá hñoja'i.

² Ngue'a Ajuá bi mąnga ja ra Maça T'ofó ne bi 'ñena:

Nú'a ra pa dá pɛhn'a ra mpøhø, gá hongagui ne dá ø't'a'i ri t'adi.

Y nú'a ra pa dá ne dá ñañ'a'i, gá hongama mfats'i, y dá fax'a'i.

Ha nubya nugui dí xi'ahɛ gue nubya guepya ya pa da za gui hyoñhɛ Ajuá pa gui mpøhøhɛ.

³ Nuje hinto dí ø'tuahe ni 'nara nts'o'mɛi, pa njabɛ hinto da ñama'ñɛ de rá 'bɛfi Ajuá nú'a xa 'racje.

⁴ Nu'a dí øthe, dí udihe 'nara hoga'mɛi pa da hnequi gue yá hoga mɛfiguihe Ajuá. Hangue dí tsɛtathohe gatho nú'a dí thohe, ya ts'othogui, ra nhyoya, ne ya dumɛi.

⁵ Stá tsɛthe ya mɛi, xa jocje fadi, xa nabgahe ya mundo ja'i. Stá thohe ra nzabi, stá 'ñathahɛ, stá thohe ra thuhu. Ne gatho dá tsɛtathohe.

⁶ Dí 'yohe co ma mfenihe xá nt'axi. Dí paɛtuae xá hño rá noya Ajuá. Dí tsɛtathohe nú'a øtcahe ya ja'i ne dí pɛ'tsuahe ra

t'equ'ei. Ne dí 'yohe ngu utcahe ra Maça Ndahi, ne xi dí pɛ'tsuahe ra hmąte ya ja'i, hingue dí manthe.

⁷ Dí manbahe rá noya Ajuá, ne gatho nú'a dí øthe, dí øthe co rá ts'edi'a. Co rá ts'edi'a dí 'yohe xá hño pa da za ga ntatehe ne ga ñanbahe rá noya'a.

⁸ 'Raya i'qui xi ri numahñoguihe ya ja'i, ha nu ma'ra ya i'qui ri numa'ñuguihe. 'Raya i'qui esca ma nsuhe, ha nu ma'ra ya i'qui ñama'ñɛ de guɛcje. 'Ra pecaguihe gue dyá c'uambahe, pe masque ri jaje njabɛ ya ja'i pe nuje hindí tsaya dí mañhe nú'a majuaní.

⁹ 'Ra øt'e gue ngu hingui paɛje, pe Ajuá go gue'a paɛje xá hño. 'Raya i'qui ya 'ñena da thogaguihe, pe hina, 'yɔt'a Ajuá dí tethohe. Stá thohe ndunthi ya ts'othogui pe asta nubya hinstá tuhe.

¹⁰ 'Raya i'qui xi xa du ma mɛihe, pe ja rí hñuse ma mɛihe co nú'a ra johya ri 'racje ra Zidada. Masque dí thohe ra nhyoya, pe ndunthi to'o stá zohe pa xa hñanga ya hño de Ajuá. Masque 'ñena hinte dí pɛ'tshe, pe Ajuá hā pɛ'tsa gatho nú'a dí hoñhe, hangue njabɛ hinte ri 'bɛtcahe.

¹¹ Ma zi cu'ihɛ gyá menguhɛ Corinto xi drí ma'ahe, hangue stá xi'ahe gatho nú'a stá beñhe, ne hinte dí cɔn'ahe.

¹² Xi drí ma'ahe con gatho ma mɛihe, pe nu'ahɛ hingrí maɛje con gatho ri mɛihɛ.

¹³ Núgui dí zo'ahɛ dí nja ngu 'nara dada zofo yá baɛtsi, hangue dí tømí gui coscahɛ ra hmąte.

Nujɛ rá nijaguihɛ Ajuá nú'a te

¹⁴ Nubyá dí xi'ahɛ, oguí ntsixhɛ co nú'ɛ hingyá gamfri. Ngue'a çhanja da za da 'mɛi 'nadbɛ ra hñoja'i co ra nts'o'mɛi? Ne çhanja da za da 'mɛ mahyɛgui ra ñot'i ne ra 'bɛxuui?

¹⁵ Ne çhanja da za da mɛ'tsa 'nadra mfeni ra Zidada Jesucristo co ra Satá? Ne çhanja da za da mɛ'tsa 'nadra mfeni ra gamfri ne nú'a hingrá gamfri?

¹⁶ Ne çhanja da za da nja ya c'oi ja rá nija Ajuá? Hina, hinda za. Nugui dí xi'ahɛ njabɛ ngue'a nujɛ go rá nijaguihɛ Ajuá nú'a te, ngu bi 'ñena'a ja ra Maça T'ofó:

Nugui ma ga 'bɛi con gue'ahɛ, ne ma ga 'yo habɛ gri 'yohɛ;
nugui go dri Ajuaguihɛ,

ha nu'ahú go dua hnini'ihú.

¹⁷ Hangué Ajuá bi ñéna nehe ja ra Maça T'ofó:

'Ueguehú de nú'a øt'a ya ts'oja'i pa hingui ténbahú nuyá ts'ot'øt'e øt'e'ú, ena njabú ma Zidadahú;

ne oxqui øthú nú'a xá nts'o, pa njabú da za gui 'buhú con guequi, ha nugui con gue'ahú.

¹⁸ Ne go dri dadaguihú,

y nu'ahú dua t'ú'ihú ne dua t'ixu'ihú, njaua xicjú Ajuá ma Hmuhú nú'a to'o pɛ'tsa gatho ra ts'edi.

7

¹ Ma zi cu'ihú, guehya ya danga hñá'ti xa ñatcahú Ajuá, hangué mahyoni ga 'ueguehú de gatho ya ts'oqui de ma mfenihú ne de ma ndo'yohú. 'Na pa ngu 'na pa ga t'axca ma mfenihú ne ga 'yohú co rá ntsu Ajuá.

Ra apostol Pablo bi johya de hanja bi ñobri ya cu me Corinto

² ¡Ogrí utsaguihe! Xi da macje, ngue'a ni 'na de gue'ahú hinstá øt'ahe ni 'nara nts'o'mú, nixi hinstá øt'ahe, ne nixi hinstá ha'ahe pa ga han'ahe te ga han'ahe.

³ Hingo 'nara nts'úi núna dí xi'ahú, ngue'a ja juadí dá xi'ahú gue xi drí ma'ahú con gatho ma mú, nubya y asta ma du.

⁴ Dí camfri gue guí øthú nú'a dá xi'ahú, hangué dí e'ts'a ri nsuhú, y masque dí thogui ndunthi ya ts'othogui, pe nu'ahú guí hubga ma múihú ne xi drí johya ndunthi por gue'ahú.

⁵ Desde ndá tsøhe de guecua Macedonia, himbi za dá 'búhe xá hño, ngue'a xi ndí thohe ndunthi ya ts'othogui, habúraza mi 'bú nú'a to'o mí utsaguihe po rá noya Ajuá, ne xi mí tu ma múihe por gue'ahú.

⁶ Pe Ajuá nú'a hu'mba yá mú nú'a to'o tu yá mú, bi hñubga ma múihe ngue'a bá pɛncahe ra cu Tito pa da zønje.

⁷ Xi dá johyahe nu mí ñe bi zønje, ne bi xicje gue xi mri johya de gue'ahú, hangué ma'na bi hñubga ma múihe. Ne bi xicje gue guí nehmahú gui hyandgahe. Ne bi xicje gue xi xa du ri múihú por nú'a xcá øtcahú. Ne bi xicje gue xi guí øthú ra ts'edi pa gui

'yøthú nú'a dá xi'ahú. Hangué ma'na xi dá johyahe.

⁸ Dí paði gue numa carta dá pɛhn'ahúbú bi ja'ahú bi du ri múihú, nequi bi duhma ma múi nehe. Pe nugui hindí yohna ma mfeni, ngue'a dí handi gue nú'a ra carta'a bi ja'ahú bi du ri múihú masque 'raya zi patho.

⁹ Hangué nubya drí johya co nú'a ma carta dá pɛhn'ahúbú ngue'a bi ja'ahú gá tu ri múihú pa njabú gá øthú nú'a dá xi'ahú, hingue dá johya ngue'a gá thohú ya dumú. Xa du ri múihú, pe gá ñobrihú, y njabú gá øthú ngu nú'a ri ho Ajuá. Hangué odi tu ri múihú de nú'a dá op'ahú ngue'a hinte gá jahú.

¹⁰ Nu'ú tó'o tu yá mú de yá ts'oqui ne da 'uegue de gue'ú pa go da 'yø'tua rá paha Ajuá, nu'ú go gue'ú ma da mpøhø ne hinhya'mú da beni gue go 'nara ñú nú'a ra dumú bi thogui. Pe nu'ú tó'o da du yá mú de yá ts'oqui ne hinda 'uegue de gue'ú, go gue'ú ma da 'mɛdi ja ra du pa nzantho.

¹¹ Nu'ahú há, gá tu ri múihú ne gá ø'tuahú rá paha Ajuá, ne gá ntsø'mhú ngue'a hinxqui tsúithohú nú'a ra cu bi 'yø'ta ra ts'oqui. Hangué xi gá 'yøthú ra ts'edi pa gá 'yøthú nú'a dá xi'ahú. Gá mañhú gue hinhya'mú gá tɛhɛhú nú'a ra cu'a. Gá ncuehú de nú'a bi 'yø'te, ne gá ntsuhú ngue'a hinte xqui xiphú, ne 'mɛfa gá zofohú'a pa bi ñobri. Nubya guí ne gui hyandgahú, ngue'a ya xcá 'yø'tuahú'a ngu nú'a mri ñepi. Nubya há, dí paði gue hinte guí tuhú de nú'a ra t'øt'e bi nja.

¹² Hindá op'ahú hønse po rá ngue nú'a xqui 'yø'ta nú'a ra cu, nixi por nú'a to'o bi t'ø'tua ra ts'oqui. Nugui dá op'ahú pa gui dáma 'yøthú nú'a dá xi'ahú, pa njabú da zo ri mfenihú gue xi guí ne gui 'yøtcaguihú ja rá thandi Ajuá nú'a dí xi'ahú.

¹³ Hangué nubya xcá hubga ma múihú.

Ne ma'na xi stá johyahe ndunthi ngue'a nuni ra cu Tito gá hu'mbahú rá múi nehe, hangué xi bi johyani.

¹⁴ Nugui xi stá e'ts'a ri nsuhú ja rá than-dini, ne hinstá 'bɛ ma tsa de nú'a stá xipabini de gue'ahú, ngue'a gatho bi njabú ngu nú'a dá má. Gatho nú'a stá xi'ahú go gue'a majuaní, ne nú'a stá xipabini.

15 Ha nuni xi ri ma'ah_u, ngue'a benthogue nú'a ra pa'a bi mab_u bi zõñ'ah_u gá umf_u ntsaya co ndunthi ra t'equ'ei ne ra hmäte, ne gá 'yõth_u nú'a bi xi'ah_u.

16 Hangué nubyá ma'na xi drí johya ngue'a dí padi gue guí øth_u gatho nú'a stá xi'ah_u.

8

Unga ri mfats'ih_u con gatho ri pahah_u

1 Nubyá zi cuh_u dí ne ga xi'ahe gue Ajuá po rá hñoja'i xa umba ra ts'edi pa xa 'yõt'a 'nara danga 'bëfi gatho nú'a ya cu ri munts'i hab_uraza de guecua Macedonia.

2 Nú'ú masque xa thogui ndunthi ya ts'othogui ne xi nts'edi tho ra nhyoya, pe xi ja yá johya'ú. Hangué masque hyoya'ú, pe con gatho yá paha xa unga 'nara danga mfats'i dega boja pa da mats'i ma'ra ya cu.

3 Nugui dí padi xá hño nú'a dí xi'ah_u, gue nu'ú bi unga yá mfats'i con gatho yá mai asta hab_u bi zupa yá ts'edi, ne bi uni'ú masque mi ø'tuah_u ra 'bedi'ú.

4 Y asta mi acje ra favo ga umfe nsequi'ú pa da munts'a nú'a ra mfats'i'a ne da 'racje pa ga ha'tsuahe nú'a ya cu xi tho ra nhyoya nuni Jerusale.

5 Y hingue hõnse bi unga yá mfats'i dega boja'ú, nehe bi 'yõt'a ma'na ndunthi de nú'a hinduí tømhe, ngue'a ma'na xi bi du'tsua yá mai da mepabi Ajuá, ne da 'yõt'a ngu nú'a dá xiphe, ngu nú'a bi xicje Ajuá.

6 Hangué nuni ra cu Tito ya dá xiphe da mab_u Corinto pa da ben'ah_u gui sigui gui munts'a ri mfats'ih_u nú'a ya xcá fuh_u xcá muntsh_u ngu nú'a bi xi'ah_uni nura madi.

7 Nu'ah_u xi xcá põnga ri hmih_u ngue'a xi ja ndunthi ri jamfrih_u, ne xi guí pah_u gui ñudih_u xá hño rá noya Ajuá, xi ja ri mfadih_u, xi guí øth_u xá hño nú'a manga rá noya Ajuá, ne xi grí macje nehe. Nubyá, pa ma'na gui põnga ri hmih_u nehe, xi da sigui gui muntsh_u nú'a ra mfats'i.

8 Pe nugui hindí ja'ah_u gui 'yõth_u. Hõnse dí xi'ah_u nú'a øt'a ya cu de guecua Macedonia, pa 'b_u gui 'yõth_u njab_u nehe, nu'bú ha, da hnequi gue xi majua_u ja ri hmäteh_u.

9 Nu'ah_u ya xcá patuah_u tengu rá hñoja'i ma Zidadah_u ra Jesucristo. Nú'a masque go rá meti gatho ya hño de mahets'i, pe bi

'ñe bi nhyoyaua ja ra ximhai po rá nguec_u, pa njab_u bi za bi 'racj_u gatho ya hño de mahets'i pa dua metih_u.

10 Nugui njab_u dí beni ga xi'ah_u, gue xá hño pa gue'ah_u gui sigui gui muntsh_u nú'a ra mfats'i gá fuh_u gá muntsh_u majeya. Nu ngá fuh_u gá uñh_u'a, gá uñh_u con gatho ri maih_u.

11 Hangué nubyá con gatho ri maih_u juah_u gui uñh_u nú'a ra mfats'i xcá fuh_u xcá muntsh_u. Uñh_u asta hab_u da z_u ri ts'edih_u.

12 Ngue'a nu'b_u gui unga ri mfats'ih_u con gatho ri maih_u ne asta hab_u da z_u ri ts'edih_u, nu'bú ha, gue'a ri ho Ajuá. Ajuá hingui a'ah_u nú'a hingui ts_u ri ts'edih_u.

13 Hindí xi'ah_u gui umf_u ra mfats'i ma'ra pa go gui nhyoyah_u.

14 Nu'a dí xi'ah_u, núbya ja te guí pe'tsh_u, da za gui faxh_u ma'ra to'o hingui pe'tsi, pa njab_u ra pa'a hingo gri pe'tsh_u, ne 'b_u go dí pe'tsi'ú, nu'ú da za go da max'ah_u nehe. Njab_u gui mfaxh_u 'na ngu ma'na pa hinte gui 'bëh_u.

15 Gui njah_u ngu bi nja ya me Israel nu mi mepabi Ajuá te da zi'ú, ngu ena ja ra Maca T'ofó: "Nu'a tó'o bi go ndunthi, hinte bi bonguabi; ha nu'a tó'o ts'utho bi go, himbi 'bepabi nehe."

Ra Tito ne nú'a ma'ra ri 'ñoui

16 Dí umba njamadi Ajuá ngue'a nu'a bi xocua rá mfeni nuni ra cu Tito pa rí dagui rí du por gue'ah_u ngugui.

17 Nuní bi 'yõde ma nt'adihe gue da mab_u dua c'a'ts'ah_u, ne ma da ma de rá paha sehe ngue'a xi rí dagui rí du por gue'ah_u.

18 Nehe dí penheb_u ma'na ra cu pa da meui_u. Nuni ra cu xi xa t'e'tsua rá nsu ja gatho ya nija, y gatho ya cu ma gue nuní xi manba xá hño rá noya Ajuá.

19 Y hingue hõnse ñamahño'ú de guehni, nehe bi hñuts'ini pa ga mahe Jerusale ga tsohe nú'a ra mfats'i dí muntsh_u. Y núna dí øth_u guehna pa rá nsunda Ajuá, ne pa da badi nú'a ya cu ma ga ha'tsuahe ra mfats'i, gue nu'ah_u xi guí faxh_u con gatho ri maih_u.

20 Y nuje xi drí jamasuhe nuna boja ma ga haxhe pa hinto da ñama'ñ_u de guecje.

21 Nuje nzantho dí øthe ra ts'edi pa ga suhe gatho ya t'øt'e xá hño ngu rí 'ñehe.

Y hingue hõnse ja rá thandi Ajuá dí øthe njabũ, nehe ja yá thandi ya ja'i.

²² Nehe dí penhebũ ma'na ra cu pa da meui nuni ra cu Tito co nuni ma'na ra cu, ngue'a stá hanthe ndunthi ya i'qui gue xi xa supabi yá 'bɛfi Ajuá con gatho rá m̄i. Y nubyá xi ne da mabũ dua c'a'ts'ahũ ngue'a camfrini gue nu sta zombũ ma gui 'yøthũ xá hño ngu rí 'ñehe.

²³ Ha nu'bũ to'o da 'yan'ahũ de nuni ra cu Tito, xipabihũ gue drí mpɛ'be mahyɛgui ja rá 'bɛfi Ajuá ne go guehni stá penpũ pa da max'ahũ. Ha nuyũ má yoho ya cu, go xa mehna ya nijá de guecua. Y nuya cuyũ ri hnequi ja yá 'm̄i rá nsunda ra Zidada Jesucristo.

²⁴ Hangue 'ñutuahũ 'nara hoga hm̄te nuya cuyũ, pa njabũ da b̄adi gatho ma'ra ya cu gue xi majuañi ja ri hm̄tehũ ngu nú'a stí xipabi'ũ de gue'ahũ.

9

Ra mfats'i hmunts'i pa ma'ra ya cu

¹ Ma zi cu'ihũ, ya hinga mahyoni ga yopa op'ahmahũ pa ga ben'ahũ de nú'a ra mfats'i ma ga umfũ ya cu,

² ngue'a ya stá pa'ta ri hoga pahahũ. Xi stá e'ts'a ri nsuhũ ngue'a stá xipabi ya cu de guecua Macedonia de nú'a ri hoga paha guí pɛ'tshũ, nú'ahũ gyá menguhũbũ Acaya. Ne stá xipabi gue nu'ahũ de majeya gá f̄hũ gá muntshũ ra mfats'i. Y co nuri hoga paha guí pɛ'tshũ xcá nuphũ yá mfeni ndunthi ya cu de guecua Macedonia.

³ Pe masque'a, dí pɛhn'ahũbũ nuyũ ya cu pa da ben'ahũ gui sigui gui muntshũ nú'a ra mfats'i ngu nú'a stá xipabi ma'ra ya cu de gue'ahũ, pa da njabũ ngu nú'a stá xipabi'ũ.

⁴ Dí xi'ahũ njaua ngue'a xi'bũ ga mɛ'bebũ 'raya cu de guecua Macedonia ha nu xcrá tsõñhebũ di othotho ra mfats'i de nú'a stá ma gue ya xcá muntshũ. Nu'bú h̄a, ja ga 'bɛhni ma tsahe, hinga hõnsɛguihe, ne'ahũ nehe.

⁵ Hangue dá beni gue ante ga mahebũ, mahyoni ga pɛhn'ahebũ da 'mɛ't'o nuyũ hñũ ya cu da ma da ben'ahũ de nú'a ra mfats'i xcá mañhũ gui uñhũ. Nuyũ ya cuyũ guehyũ ma da max'ahũ gui muntshũ nú'a ra mfats'i'a. Y dí nehe gui uñhũ con gatho ri

m̄ihũ, hingue dí nehe gue nu xcrá tsõñhe ja ga ja'ahẽ pa gui uñhũ, dí nehe gue nu xcrá tsõñhe, ya di ja.

⁶ Beñhũ núna ma ga xi'ahũ: Nu'a tó'o da mot'a 'na t̄i, gue'a 'na t̄i da xofo, pe nu'a tó'o da mot'a ndunthi, ma da xofo ndunthi nehe.

⁷ Hangue bensehũ ja ri mfenihũ nú'a ma gui uñhũ, y gue'a gui uñhũ'a. Pe uñhũ con gatho ri pahahũ, ne ogrí hyøcjũ nú'a guí uñhũ, ngue'a Ajuá xi ri ma'di nú'ũ to'o ri unga 'nara mfats'i con gatho yá paha.

⁸ Ajuá ja rá ts'edi pa da jap'ahũ ne da xup'ahũ gatho nú'a te guí pɛ'tshũ, pa njabũ hinte da 'yø't'ahũ ra 'bɛdi, y njabũ ma'na da xup'ahũ pa da za gui faxhũ nú'ũ ma'ra to'o hingui tsupabi.

⁹ Nu'bũ gui øthũ njabũ, nu'bú h̄a, guí øthũ ngu nú'a xa t'ofõ ja ra Maça T'ofõ habũ ena:

'Nara hoja'i con gatho rá m̄i xi hecuabi ya hyoya ndunthi ya hño,

y nurá hñoja'i'a hinhya'mũ da 'm̄edi.

¹⁰ Ajuá 'racjũ ya nda pa ga pothũ, ne ri japi da nte pa da nja te ga tsihũ. Nehe go gue'a da xup'a'ihũ nú'a ra mfats'i guí uñhũ, pa njabũ ma'na da nja nú'a te gui uñhũ.

¹¹ De nú'a ra mfats'i ma gui uñhũ, ma'na ma da xup'ahũ pa ma'na da za gui uñhũ. Y gatho nú'a ri mfats'ihũ ma ga h̄a'tsuahe ya cu, nu stí hñãni'ũ ma da umba njama'di Ajuá po nú'a ri mfats'ihũ.

¹² Y njabũ hingue hõnse ma gui umfũ nú'a te ø'tua ra 'bɛdi'ũ, pe nu'ũ ma da umba ndunthi njama'di Ajuá de gatho núna xcá 'yøthũ con gue'ũ.

¹³ Y nu sta hñãnga nú'a ri mfats'ihũ, ma da xøcambeni Ajuá'ũ ngue'a ma da b̄adi gue xi xcá camfrihũ rá noya ra Zidada Jesucristo ne guí øtehũ. Nehe da xøcambeni'ũ Ajuá ngue'a guí umfũ ri mfats'ihũ con gatho ri m̄ihũ. Y nú'a guí øthũ gue'a 'nara hño pa gatho ya cu.

¹⁴ Y nuya cu'ũ ma da 'yapabi Ajuá ndunthi por gue'ahũ, ne da mɛ'ts'ahũ ra hm̄te ngue'a Ajuá xa 'ra'ahũ ra ts'edi pa guí uñhũ ri mfats'ihũ.

¹⁵ ¡Ga umfũ njama'di Ajuá ngue'a bá pencahũ rá hm̄aca T'ũ, y guehna 'nara 'baha ma'na xi ra dangui de gatho!

10

Rá ts'edi nú'a mri hñá ra Pablo ngue'a mrá apostol

¹ Núgui drá Pablo dí zo'a'ih_u co ra t'equ'e'i ne ra hmáte nú'a ri 'racagui ma Zidadah_u ra Jesucristo. 'Ra de gue'ah_u guí eñh_u gue ora dí 'b_ui con gue'ah_u xi drá hoj_a'i, pe nú'b_u dí 'b_ui yab_u de gue'ah_u, guí eñh_u gue hindí tsu pa te ga xi'ah_u.

² Pe nugui dí xi'ah_u oxqui jac_u ga zo'ah_u nts'edi nu xcrá 'b_ui con gue'ah_u, ngue'a stá beni ga tsá'ah_u 'ra de gue'ah_u nú'ah_u xcá mañh_u gue dí mpefihe de ma mfenisehe, hingue de nú'a 'bepcahe Ajuá.

³ Xi majuaní nuje dyá ja'ithohe otho ma ts'edihe pa ga ntunhe co ra nts'o. Nuje drí ntunhe pe co nú'a ra ts'edi ri 'racje Ajuá.

⁴ Y nú'a dí h_ahe pa ga ntuhnihe hingue ngu nú'a h_a ya meximhai, ngue'a nú'a dí h_ahe, dí hanpahe rá ts'edi Ajuá xa 'racje pa ga huatuahe yá 'b_efi ra ts'ondahi.

⁵ Y con gue'a h_a, dí co'tuahe yá ne nú'u to'o hingui pa Ajuá ne xi ri 'ñets'i gue xi ja yá m_fadi pe hinga gue'a nú'a m_a, ne u'ta ma'ra ya ja'i pa hinda gamfri nehe. Nuje dí zofohé ya ja'i da hyep_u ya mfeni de nuna ra ximhai pa da nhyoga 'yøde de ma Zidadah_u ra Jesucristo.

⁶ Y nu xcrí hñañh_u nuna ra ts'ofó dí 'ra'ahe, ma ga hambahe nguenda nú'u hinda ne da 'yøtcahe.

⁷ Nu'ah_u hinguí huxh_u nguenda xá hño tengu gra 'm_ui 'nara ja'i pa gui camfribih_u, nguetho nu'ah_u guí camfrih_u hønse de nú'a ri hnequi. Nú'ah_u guí pah_u gue rá meti'ih_u ma Zidadah_u ra Jesucristo, pah_u gue necje yá metiguihe nehe'a.

⁸ Nugui hindí ntsa ga m_a de nú'a ra ts'edi bi 'racje Ajuá pa dá zo'ahe, ngue'a nu'á bi 'racje nura ts'edi'a pa ga zo'ahe pa ma'na da nja ri jamfrih_u, hingo pa da 'm_e ri jamfrih_u.

⁹ Ne nugui hindí ne gui 'ñeñh_u gue dí ne ga pi'ah_u co numa carta dí pehn'ah_ub_u.

¹⁰ 'Ra de gue'ah_u guí eñh_u gue nú'b_u dí 'b_ui yab_u de gue'ah_u xi dí tsá'ah_u co ya carta dí pehn'ah_u, nep_u guí mañh_u nehe gue nú'b_u dí 'b_ui con gue'ah_u othogui ra ts'edi pa ga tsá'ah_u. Ne guí mañh_u gue nixi pa ga ñá hindí pađi.

¹¹ 'B_u nú'ah_u guí mañh_u njab_u, pah_u xá hño gue ngu nú'a dí op'ah_u núbya hindí 'b_ui con gue'ah_u, njab_u nehe ga øt'e nu xcrá 'b_ui con gue'ah_u.

¹² Nuje hindí njahe ngu nú'u 'yob_u xi ri 'ñexa sehe. Nu'á ri hñecua sehe 'na ngu ma'na, ngue'a ya 'bemfeni.

¹³ Pe nuje hindí njahe ngu'u, hønse nu'a dí øthe, dí mañhe nú'a majuaní stá pefihe, ngue'a Ajuá go xa 'racaguihe nuna ra 'b_efiñá, ne bi hñuxcaguihe pa dá maheb_u Corinto dá zo'ahe de rá noya'a.

¹⁴ Hingrá nt'ets'i nú'a dí mañhe gue go rá mudiguihe dá maheb_u dá h_a'ts'ahe rá noya ma Zidadah_u ra Jesucristo, ngue'a nu'á xi majuaní dá maheb_u.

¹⁵ Hindrí 'ñexhe gue go stá pefihe nú'a xa m_efi ma'ra, hønse nu'a dí nehe gue ma'na da nte ri jamfrih_u, pa njab_u ma'na da ndangui rá 'b_efi Ajuá nú'a xa 'bepcahe ga pehe con gue'ah_u.

¹⁶ Nehe dí tømhe gue 'm_efa ma ga zofohé ma'ra ya ja'i de nú'u ma'ra ya hnini thogui de ri hninih_u hab_u hinxa nt'ødetho rá noya Ajuá, pa njab_u hinda t'ena gue drí 'ñexhe co nú'a ya xa m_efi ma'ra.

¹⁷ Nu'b_u to'o da 'ñets'i de nú'a te xa m_efi, dá 'ñets'i 'b_u xa m_efi co rá ts'edi Ajuá.

¹⁸ Nu'b_u 'nara ja'i di 'ñexase de nú'a xa m_efi, hinte ri muui rá nt'ets'i. Pe nu'b_u go Ajuá e'tsua rá nsu'a, nu'b_u h_a, ri muui nú'a rá 'b_efi'a.

11

Ra apostol Pablo ne nú'u ya 'ñet'a apostol

¹ Xam_a hinda zøt'a ri m_uih_u de núna dí xi'ah_ubya, masque gui beñh_u gue dí nja ngu 'nara 'bemfeni ngue'a ma ga m_a de nú'a stá øt'e, pe osta zøt'a ri m_uih_u!

² Nugui dí tagui dí tu por gue'ah_u ne dí ne xi gui 'b_uh_u xá hño ngu nú'a ne Ajuá, ngue'a nugui go rá mudigui dá zo'ah_u de ma zi Hmuh_u ra Jesucristo pa gá camfribih_u'a. Ne dí ne gui 'b_uh_u xá hño ja rá thandi'a, gui njah_u ngu 'nara nxutsi xá nt'axi ma dra dapabi ja rá 'y_e nú'a to'o ma da 'yøt'e drá dame.

³ Pe nugui dí tsu dra t'u't'ah_u pa dra ts'oc'a ri mfenih_u ne gui 'uegueh_u de nura

hoga hmate guí pe'tsuah_u ra Zidada Jesucristo. Dí tsu guí njah_u ngu ra Eva bi hyat'a ra ts'ondahi nú'b_u bi mp_unga qu'eña.

⁴ Ngue'a nu'ah_u 'bestho guí camfrih_u nuto pab_u zo'ah_u de ma Zidadah_u ra Jesu pe de ma'na'ño ra mfeni, hingo ngu nú'a stá xi'ah_u. Ne guí camfrih_u nuto zo'ah_u de rá Maça Ndahi Ajuá, pe hingui u't'ah_u ngu nú'a stá u't'ahe. Ne guí camfrih_u nuto zo'ah_u de ma'na ra noya hinga mahyεgui co nú'a ra maça noya stá xi'ahe, gatho xi guí camfrih_u 'bestho.

⁵ Pe nugui dí camfri gue ma'na dí pe'tsa ra nsu que nú'u ri 'ñet'a apostol.

⁶ Masque hindí padi ga m_unga ya noya mahotho ngu mañ'u, pe dí padi gue nú'a dí ma gue'a majua_u ngu xcá 'yoh_u stá ma, ngue'a nz_uantho stá zo'ah_u co ra mfadi nú'a xa 'racagui Ajuá.

⁷ ¿Ha gue 'nara ts'ocate dá øt'e ngue'a hindá han'ah_u nú'a ra boja nguí 'rac_u nu ndá zo'ah_u de rá noya Ajuá? ¿Ha gue bi u ri mfenih_u h_unse ngue'a gá handgah_u dá mpefi pa dá ts_udi nú'a te mi 'becagui pa bi za dá zo'ah_u de rá noya Ajuá?

⁸ Nu'a ra mfats'i dá hani, dá hani de ma'ra ya nija pa bi za dá mab_u dá zo'ah_u de rá noya Ajuá.

⁹ Y nu nduá 'b_ump_u con gue'ah_u, hindá ne dá xuhña'ih_u ni 'na de gue'ah_u de nú'a te mi øtca ra 'bedi, ngue'a nuya zi cu de guecua Macedonia go gue'u bi hñascab_u nú'a te mi øtca ra 'bedi. Nugui xi dá øt'a ra ts'edi pa hindá xuhña'ih_u, ne nz_uantho ma ga øt'a njab_u.

¹⁰ Nugui dí m_unga nú'a majua_u ngu nú'a bi 'ñutcagui ma Zidadah_u ra Jesucristo ga øt'e, y dí xi'ah_u gue hinda za to'o da jacagui ga hanbabi yá boja ya cu de guep_u Acaya nsøcta por ngue'a dí manba rá noya Ajuá.

¹¹ ¿Te guí beñh_u? ¿Ha gue guí beñh_u gue dí utsa'ih_u ngue'a hindá han'ah_u ri mfats'ih_u? Hina, hindrí utsa'ih_u. Ajuá padi gue xi drí ma'a'ih_u.

¹² Nugui ma ga sigui ga øt'a ra ts'edi pa hinga han'ah_u ni 'nara mfats'i, pa njab_u hinda 'ñenga nú'u ma'ra 'yob_u ri 'ñet'a apostol gue nú'a øt'u, gue'a dí øthe nehe.

¹³ Nu'ú 'yob_u ri 'ñet'a apostol de ra Zidada Jesucristo ne ri 'ñet'a m_ufi de Ajuá, pe hinga majua_uni, ngue'a go ya hyate.

¹⁴ Y hinga 'yoh_u de nú'a øt'a nú'u ya c'uamba ja'i, ngue'a asta ra Satá nehe ri 'ñet'a εnxε de Ajuá.

¹⁵ Hangue hinga 'yoh_u gue nuyá m_ufi ra ts'ondahi ri 'ñet'a m_ufi de Ajuá. Pe nuya m_ufi ma da gu'tuabi Ajuá ngu nú'a xa 'yøt'e'u.

Nú'a bi thogui ra Pablo ngue'a mrá apostol

¹⁶ Ma'na'qui dí yopa xi'ah_u: Oxqui ma guí beñh_u gue xi stá 'bε ma mfeni ngue'a dí ma de nú'a stá øt'e, pe nu'b_u njab_u guí beñh_u, ua beñh_u. Pe 'rac_u nsequi ga 'ñexa ts'ng_u ri 'ñexa nú'u ma'ra.

¹⁷ Núna dí ma, dí mansε de guecsehe, hinga gue'a xa 'ñutca hmah_u ma Zidadah_u, ne dí nja ngu 'nara 'bemfeni drí 'ñexase.

¹⁸ Ngue'a ndunthi ya ja'i xi ri 'ñets'i co ya t'øt'e nú'u jaua ja ra ximhai, hangue nequi ma ga 'ñexa ts'ng_u.

¹⁹ Nu'ah_u guí behmah_u gue xi ja ri mfadih_u, pe hinga majua_uni ngue'a grí ho guí 'yøth_u nú'a xi'ah_u nú'u xi ya 'bemfeni.

²⁰ Nu'ah_u hingui tsøt'a ri m_uih_u de nú'a xi'ah_u nú'u ya ja'i'u, masque ri ja'ah_u guí pepabih_u ne a'ah_u ya boja, ne masque ha'ts'a'ih_u gatho nú'a guí pe'tsh_u, ne masque ri 'ñet'a nda'u pa da za da manda'ih_u, ne ñama'ñ_u de gue'ah_u, pe xcá hoptah_u pa xa njab_u'u.

²¹ Nugui dí m_unga majua_uni gue nuje hinhya'm_u stá beñhe ga øt'ahe njab_u ngu nú'a øt'ah_u nú'u ri 'ñet'a apostol, hangue 'ra de gue'ah_u guí eñh_u gue hinte ma fadihe.

Pe nugui hindí tsu ga 'ñets'i ngu ri 'ñets'i nú'u ya 'ñet'a apostol, masque guí beñh_u gue dí nja ngu 'nara 'bemfeni.

²² ¿Ha gue nu'ú ñaca ebreo? Nequi dí ñaca ebreo. ¿Ha gue nu'ú ya me Israel? Nequi drá me Israel. ¿Ha gue nu'ú xquí 'ñehe desde yá ja'i ra Abrá? Nequi ja stí 'ñehni nehe.

²³ ¿Ha gue nu'ú mañ'u gue yá m_ufi ra Zidada Jesucristo? Nugui ha, go rá m_ufigui. Nubyá dí ña 'ñena 'nara 'bemfeni ngue'a dí m_unga njab_u. Nugui ma'na stá mpefi que gue'u, ne ma'na xra fetc'agui que gue'u,

ne ma'na ndunthi ya i'qui xa jocagui ja ya fadi, y ndunthi ya i'qui stá c'ot'i ya pa xa thogagui.

²⁴ Cut'a ma i'qui bi metc'agui ya xodyo, y cada ra inqui mi fetc'agui, mi 'racagui 'natema'ret'a ne guto ya mfei.

²⁵ Hñu'qui bi hnabgagui co ya za. 'Na'qui ya ma xa thogagui co ya nc'ahni. Hñu'qui bi yui nuya motsa habu ndí pa, ne de guehni 'na'qui dá o mbo ra dehe 'na pa ne 'na xuui.

²⁶ Xi stá 'yo ndunthi. Stá 'raxa ja ya dathe xá nts'uni. Stá c'ot'i de yá 'ye ya dacate, ne stá c'ot'i de ja yá 'ye ma miq'uei'be nú'a ya xodyo ne de ja yá 'ye ya ja'i hingyá xodyo. Stá thogui ya ts'othogui ja ya hnini ne ja ya mbonthi ne ja ra ndehe. Ne xuá nts'uni pa guequi nura ora ndí 'ño'be nú'a mri 'ñet'a cu.

²⁷ Stá thogui ndunthi ya nzabi ngue'a xi stá mpefi ndunthi. Stá 'ña'tha. Stá tho ra thuhu ra nduthe. Stá tho ra tse ne stá tho ra 'ñahe.

²⁸ Hingue hõnse ndí thogui gatho nuya ya ts'othogui'a, nehe ndí tho ya dumai ngue'a mi oda ma mfeni de gue'ahu ne de gatho ma'ra ya gamfri.

²⁹ 'Bu 'nara cu otho ndunthi rá jamfri, ja ra uenda gue nequi dí njabu nehe. 'Bu 'nara cu da t'u'ti pa da 'yõt'a 'nara ts'oqui, nugui xi ri u ma mfeni ne tsõt'a ma mui co nú'a ya 'yu'tate.

³⁰ Nu'bu mahyoni ga 'ñets'i, ma ga ma gatho nú'a stá thogui habu xa hnequi gue de guecshe hinte xa za stá øt'ase.

³¹ Nu Ajuá rá Dada ma zi Hmuhu ra Jesucristo xá nsunda pa nzantho, nu'á go gue'a padi xá hño gue majuaní nú'a dí ma.

³² Nu ndá 'bui de guehni Ndamasco mi 'bui 'nara gobierhnu de guehni nú'a xqui hñuxa ra nda Arena. Nura gobierhnu'a go gue'a bi manda da thøbgagui ja ya gosthi hnini pa dra jagaguihma.

³³ Pe nuya cu bi 'yenc'agui ja 'nara danga 'bøts'e ne bi tonsc'agui ja 'nara ventana mi ja ja ra jado nú'a mi cot'a maxøgue ra hnini, ne ja bi cabgaguini'u pa njabu bi za dá c'ot'i de rá 'ye ra gobierhnu.

12

Ya thedi ne ya nt'udi nú'u bi 'ñutua ra

apostol Pablo ra Zidada Jesucristo

¹ Hiní 'ñepcagui ga 'ñets'i, pe mahyoni ga øt'e njabu. Pe nubyá ma ga xi'ahu de nú'u ya thedi stá handi xa 'ñutcagui ra Zidada.

² Ma ga xi'ahu ngu 'ñena ma'na ra cu bi t'utua nú'u ya thedi'u, pe hina, ngue'a nugui go bi t'utcagui'u. Nú'a ra cu'a ya øt'a 'ret'amagoho njeya bi ts'ixa asta xi mahets'i. Hõnse gue hindí padi ua bi ts'its'i co rá ndo'yo, ua hõnse rá ndahi bi ts'i'tsuabi. Hõnse Ajuá go gue'a padi.

³ Nugui dí padi nú'a ra cu bi ts'its'i asta xi mahets'i, hõnse hindí padi ua bi ts'its'i con gatho rá ndo'yo o hina, hõnse Ajuá go gue'a padi xá hño.

⁴ Nu'á bi ts'ixa mahets'i nuni habu bá øde 'raya noya nú'u xá nsunda asta hingui tsa da ma, ngue'a Ajuá hinxa umba nsequi pa da ma.

⁵ Nugui dí e'tsua rá nsu nú'a ra cu'a, pe hingui tsa ga 'ñets'i de guecs. Nu'a ga øt'e, ga ma gatho nú'a stá thogui habu dí hnequi gue de guecshe hinte xa za stá øt'ase.

⁶ Pe nu'bu ga nehma ga 'ñets'i de nú'a te stá øt'e, pøde ni 'na hinto ma da 'ñengagui gue stá 'be ma mfeni, ngue'a ga manga nú'a majuaní. Pe hinga 'ñets'i, ngue'a da t'esca ma nsu ne da t'engui gue xi drá dangui pe hina. Nu'a dí ne, dí ne gui patcahu xá hño tengu ma 'mui ngu nú'a guí handashe ne guí øshe.

⁷ Y pa hinga dama 'ñets'i de gatho nú'a xa 'ñutcagui ra Zidada, bá 'bencagui 'nara ts'o ugui xi xá 'ñu ngu 'nara nsuni. Dí padi xá hño gue nura Satá go gue'a bá ha nuna uguina pa ga tsama'ñu ne pa hinga 'ñets'i.

⁸ Hñu'qui stá apabi ra Zidada da hñagahma nuna ts'o ugui.

⁹ Pe nu'á bi 'ñengagui: “Nugui dí 'bui con gue'i pa ga fax'a'i yya hinte ma'na guí honi, ngue'a nura ora otho ri ts'edi, gue'a ra ora ma'na ri hnequi ma ts'edi ja ri 'mui,” njabu bi 'ñengagui. Hangué xi drí johya ngue'a otho ma ts'edi, ngue'a njabu tsa da hnequi ja ma 'mui rá ts'edi ra Zidada Jesucristo.

¹⁰ Hangué nugui drí johya ga pepabi ma Zidadahu ra Jesucristo masque otho ma ts'edi, ne nøngagui ya ja'i, ne dí tho ra nhyoya, ne t'utsagui, ne dí tho ya dumai, ngue'a

nura ora otho ma ts'edi, gue'bu ma'na dí hanpa rá ts'edi Ajuá.

Ra apostol Pablo rí dagui rí du po ra nija Corinto

11 Nugui dí nja ngu 'nara 'bemfeni ngue'a dí manse de nú'a te stá øt'e, pe go ri ts'oquihu pa dí øt'a njabu. Ngue'a nu'ahu go mri 'ñep'ahmahú xcá 'ñescahu ma nsu, pe go guí e'tsuahu yá nsu nú'u ri 'ñet'a apostol nú'u manse gue xi ya dangui'u pe hingo ma'na ya dangui que guequi, masque hinte drí muui.

12 Nu ndá ha'ts'ahubu rá noya Ajuá, ja bi hnequibu gue xi majuaní go guequi 'nadrá apostol co nú'u ya hoga nt'udi ne ya milagro gá hyanthu dá øt'e co rá ts'edi Ajuá, ne xi dá tseta ya nt'atsate.

13 Nugui nzantho stá jamasu'ihu mahyegui ngu stá jamasu ma'ra ya nija nehe. Hønsé nu'a stá øt'ahu, nú'a hindá ne dá han'a'ihu nú'a ra mfats'i nguí 'racjhmahú, ngue'a hindá ne ga xuhña'ihu. ¡Pe nu'bu guí beñhu gue gue'a 'nara nts'o'mui dá øt'ahu, dí a'ahu ra pumbate!

14 Y nubyá ya drí hñoqui pa ga mabu ga c'a'ts'ahu, y con guehna i'quina, ya rá hñu'qui dí pabu. Y nu xcrá tsømbu hindí ne ga xuhña'ihu. Ngue'a nu'ahu go dí hoñ'ahu, hingo dí hongá nú'a te guí pe'tshu, ngue'a 'nara dada go gue'a rí 'ñepi da munts'a ra boja pa da zocua yá batsi, hingue nuya batsi go da munts'a ra boja pa da zocua yá dada.

15 Nugui con gatho ma johya ma ga tegue gatho nú'a te dí pe'tsi, ne masque dá thegue gatho ma nzaqui nehe, ngue'a dí ne gui 'buhu xá hño co Ajuá. ¿Ha gue ma gui utsaguihu ngue'a ma'na dí ma'ahu?

16 Nu'ahu guí pahú xá hño gue hindá ne ga xuhña'ihu, pe 'ra de gue'ahu guí mañhu gue 'nadrá hyate, ne guí mañhu gue nugui stá ha'ahu pa stá han'ahu te stá han'ahu.

17 Xi nú'u ya cu stá pen'ahubu, ¿ha gue stá penpu pa da hya'a'ihu pa da hñan'ahu nú'a te guí pe'tshu?

18 Dá pen'ahubu nuni ra cu Tito co nú'a ma'na ra cu pa dua c'a'ts'ahu. ¿Ha gue xa hya'ahu? ¿Ha gue hingue 'nat'a dí beñhe ne 'nat'a ra 'befi dí pehe?

19 Zai da ne gui beñhu gue go dí da'ahu nguenda de nú'a te stá pefi, pe hina, nu Ajuá ra Dada go gue'a drí dapa nguenda de nú'a te dí øt'e, ne guehna dí mā ja rá thandi'a de rá thuhu ma zi Hmuhu ra Jesucristo. Y gatho nú'na stá xi'ahu, ma zi hmadí cu'ihu, stá xi'ahu pa njabu ma'na da nte ri jamfrihu.

20 Nu xcrá tsømbu, dí tsu xi'bu hingri øthu ngu nú'a dí nega, o xi'bu hingo gra øt'e ngu nú'a go guí nehú. Dí tsu gri pe'tshu ya tsui, o gri nehú gui nséhéhu, gri ncuehu, gri pe'tshu ya hegue, gri njá'tsua nc'uambahu, gri nõñhu 'na ngu ma'na, gri 'ñets'ihu, ne ya hinga 'na gri øthu.

21 Nu xcrá yopa mabu dí tsu ga 'be ma tsa ja rá thandi Ajuá por nú'a gri øthu, y pøde da daqui ga nzoni ngue'a ndunthi de gue'ahu ya maya'bu guí øthu ya ts'oqui, y hincá ñobrihu pa gui hyehubu ya ts'ot'øt'e, ne guí siguihu grí hñuxhu ya 'behña nú'u hingue xi ri 'behñahu, ne guí øthu nú'a go guí nehú.

13

Ra apostol Pablo benba ya gamfri da ño xá hño ne penpa ya nzenjua

1 Con guehna i'qui ma ga mabu, ya rá hñu'qui dí tsøñ'ahu. Y nu xcrá tsømbu ma ga hamp'ahu nguenda ngu nú'a manga ra ley habu ena: Pa da za da jamfri gue xa nja te xa 'yøt'a 'nara ja'i nú'a hñapabi, mahyoni di 'buhni yoho o hñu nú'u to'o damajuani gue xi majuaní xa 'yøt'e nú'a te hñapabi.

2 Nu ndá mabu rá ño'qui, dá xi'ahu gatho'ihu nú'ahu xcá øthu ya ts'oqui, gue nu xcrá mabu rá hñu'qui ma ga hamp'ahu nguenda gatho nú'a xcá øthu. Y nú'bya hindí 'buihu con gue'ahu dí yopa ben'ahu ne gatho nú'u ma'ra guí 'buhubu, gue ma ga hamp'ahu nguenda ngu nú'a ya stá xi'ahu.

3 Nu'bu há, ma gui pahú gue go ra Zidada Jesucristo rí 'racagui ra ts'edi pa ga zo'ahu. Y nu'á go gue'a pe'tsa ra ts'edi pa da pa't'a ri 'máihu, nehe pa da castiga'ihu.

4 Nu'á masque bri pont'i ne bi thopa rá zi ndo'yo nú'a mi otho rá ts'edi, pe co rá maca ts'edi Ajuá bi japi bi yopa nte de ra du'a. Nuje nehe otho rá ts'edi ma ndo'yohe ngu

rá zi ndo'yo. Pe dí pahe gue dí 'b_uhe con gue'a, hangue Aju_a ri 'racje ra ts'edi pa ga zo'ahe.

⁵ Benseh_u ja ri mfenih_u ua xi maju_uni guí camfrih_u xá hño ra Zidada Jesu o hina. Hangue benseh_u xá hño. Nu'ah_u go guí p_aseh_u ua 'b_ui ra Zidada Jesucristo ja ri corasoh_u o hina, pa gui p_ah_u ua hingrí 'ñet'a gamfrithoh_u.

⁶ Ne nuje dí t_ø'mhe gui p_ah_u xá hño gue nuje hindyá 'ñet'a apostolhe.

⁷ Nuje xi dí aphe Aju_a pa gui 'yoh_u xá hño ja rá thandi'a. Dí nehe gue gui 'yoh_u xá hño, pe hingue pa da hnequi gue dyá hoga apostolhe. Nu'a dí nehe, dí nehe gui 'yoh_u xá hño masque dá t'enje gue dyá 'ñet'a apostolhe.

⁸ Ngue'a nuje hingui tsa ga øthe 'nara t'øt'e nú'a dri ncontraui nú'a maju_uni. Nuje dí øthe ra ts'edi pa nzantho go da ntate nú'a maju_uni.

⁹ Masque nuje xa t'acje ra ts'edi pa ga castigahma'ihe, pe ga johyahe 'b_u nu'ah_u gui 'yoh_u xá hño. Nuje hindí tsayahe dí apabihe Aju_a pa xi gui 'yoh_u xá hño ja rá thandi'a.

¹⁰ Dí op'ah_u nuna carta núbya ante ga mab_u ga tsøñ'ah_u, pa nu xcrá tsømb_u ya xcá øth_u ngu nú'a dí ne, pa ya hinga tsú'ah_u co nuna ra ts'edi xa 'racagui ra Zidada. Y nuna ts'edin_a xa t'aqui pa ga zo'ah_u pa ma'na da nte ri jamfrih_u, hingue pa ga ja'ah_u gui 'be ri jamfrih_u.

¹¹ Nubyá, zi cuh_u, núna ma ga xi'ah_u ya go guehna rá ngats'i. Xi da johyah_u ne 'yoh_u xá hño, dá hñu ri m_uih_u, ne 'b_uh_u te rá entho ne co 'nada ra mfeni. Aju_a ri macaguih_u ne hubga ma m_uih_u pa ga 'b_uh_u te rá entho, nú'a go gue'a da 'm_ui con gue'ah_u.

¹² Ne nzenjuah_u 'na ngu ma'na co 'nara nth_ufi dega hm_ate.

¹³ Nehe ri fat'aju_a'ih_u gatho ya cu de guecua Macedonia.

¹⁴ Y nubyá, ma zi Hmuh_u ra Jesucristo da max'a'ih_u, y Aju_a ra Dada da su'ah_u co rá hm_ate, ne da 'm_ui ra M_aca Nd_ahi nzantho con gue'ah_u. Njab_u gue'a.

RA GALATA RÁ CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO NÚ'A BI 'YOPABI YA GAMFRI ME GALACIA

Ra apostol Pablo opabi ya gamfri me Galacia

¹ Núgui drá Pablo drá apostol. Hingo ya ja'i xa hñuxcagui, nixi xa mēncagui. Numa zi Hmuh_u ra Jesucristo ne Aju_u ma Dadah_u go gue'_u xa hñuxcagui pa dyá 'mēhnigui'_u pa ga m̄anga nú'a ra maça noya xa 'racagui'_u. Ma zi Hmuh_u ra Jesucristo go gue'a xqui du y Aju_u ma Dadah_u go gue'a bi 'yøt'e pa bi yopa nte ma'na'q_ui.

² Nugui ne gatho ma zi cu 'buiua con guequi dí op'ahe nuna carta nú'ah_u grí muntshub_u ja ya nij_u Galacia.

³ Aju_u ma Dadah_u ne ma zi Hmuh_u ra Jesucristo da max'ah_u ne da jap'a'ih_u.

⁴ Aju_u ma Dadah_u go rá paha'a gue ma zi Hmuh_u ra Jesucristo bi unga rá te pa bi hñasca ma ts'oquih_u ne pa bi ñangaguih_u de nuna ts'oximhai mapaya.

⁵ ¡Aju_u go gue'a rí ñēpi dra nsunda pa nzantho! Njab_u gue'a.

Otho ma'na ra maça noya pa da za da mpøhø ya ja'i

⁶ Aju_u bi zoncah_u pa ga 'buh_u xá hño con gue'a po nú'a bi 'yøt'a ma zi Hmuh_u ra Jesucristo po rá hñoja'i'a. Y nubyá guí ne gui 'uegueh_u de gue'a pa gui tēnh_u ma'na'ño ra jamfri hingue ngu nú'a m̄anga ra maça noya. Y nugui xi drí 'yø ngue'a 'bestho guí ne gui 'uegueh_u.

⁷ Xi majuani otho ma'na ra maça noya. Pe de gue'ahub_u 'bui 'raya ja'i nú'u ri ts'oc'a ri mfenih_u. Nú'u xi nehma da patua rá maça noya ma Zidadah_u ra Jesucristo.

⁸ Pe nuya ja'i'ih_u hinda ma da mpont'ui rá cue Aju_u. Ha nu'b_u nuje nehe ga patuahe hmaḥ_u rá noya Aju_u ne ga u't'ahe ma'na ra jamfri nú'a di 'na'ño de nú'a ya stá u't'ahe, nu'bú necje hinga ma ga mponthe rá cue Aju_u. O 'b_u 'nara enxe dua ehe de mahets'i

ne da ne da 'yøt'a njab_u nehe, nu'bú nú'a nehe hinda ma da mpont'ui rá cue Aju_u.

⁹ Dí yopa xi'ah_u nú'a ya stá xi'ah_u: 'B_u da 'm_ui 'na to'o da zo'ah_u de ma'na ra jamfri nú'a di 'na'ño de nú'a ya stá u't'ahe, nú'a ra ja'i'a hinda ma da mpont'ui rá cue Aju_u.

¹⁰ Ya guí pah_u xá hño gue nugui hindí ma njab_u pa da numahñogui ya ja'i. Dí m̄anga njab_u pa da hyandgagui xá hño Aju_u. Hindí øt'a ra ts'edi pa ga pønga ma hmi co ya ja'i, ngue'a 'b_u go ga pønga ma hmi co ya ja'i, nu'bú ya drá 'bēgo de gue'_u y ya hindrá 'bēgo de ra Zidada Jesucristo.

Hanja bi za bi mēpa Aju_u ra apostol Pablo

¹¹ Ma zi cu'ih_u, dí ne gui pah_u gue nú'a ra maça noya dá xi'a'ih_u hingo rá noya 'nara ja'i.

¹² Nú'a ra maça noya dá u't'ah_u go gue'a bi 'ñut_ucagui ra Zidada Jesucristo. Hingo bi 'ñut_ucagui ya ja'i nú'a ra maça noya dí ma, y nixi dá hani de gue'_u.

¹³ Nu'ah_u gá patcah_u ma 'm_ui ma'met'o nú'b_u ndá pē'tsta ra jamfri mahyēgui co ya xodyo. Nugui xi ndí ø'tua ndunthi ra nts'o'm_ui nú'u to'o mi camfri Aju_u, ne ndí ne hmaḥ_u stá ho gatho.

¹⁴ Nugui hønsegui go ma'na dá tenba yá jamfri ya xodyo de ma'ra ma compa nú'u myá xodyo nehe, ngue'a xi dá øt'a ra ts'edi pa dá tenba yá nzaí ndu ma xitahe ne ndu ma dadahe.

¹⁵ Pe nugui ante ga 'bui, Aju_u ya xqui huancagui. Y nu mi zø ra ora de nú'a xqui beni Aju_u, nú'a bi zocagui con gatho rá hñoja'i.

¹⁶ Aju_u ma Dadah_u bi zocagui pa dá camfri bi rá maça T'_u. Bi zocagui pa bi za dá zofø nehe nú'u hingyá xodyo. Y pa dá nzote, hingue 'met'o dá anba 'nara ja'i.

¹⁷ Nixi dá ma Jerusale pa stá ña'be 'met'o nú'u ya myá apostol 'met'o de guequi. Nu'a dá øt'e, dá ma ja ra hai Arabia. Nep_u de guehni dá pengui pa Damasco.

¹⁸ Ha nu mi thogui hñu njeya de dá camfri, nu'bú h_u, ja dá ma Jerusale pa duá c'a'tsa ra cu Pedro, y dá 'b_u'beni'a 'net'ocat'a.

19 Hinto ma'ra ya apostol dá nu de guehni. Hønsɛ ra apostol Cobo nú'a rá cu ra Zidada, go gue'a dá nu'beni'a.

20 Ajuá go gue'a pađi gue hingerá nc'uamba nú'a dí op'ahɛ.

21 'Mɛfa dá ma pa ja ra hai Siria, y ja ra hai Cilicia.

22 Y asta ra pa'a himi paçaguitho nuya cu xqui gamfri ra Zidada Jesucristo nuni Judea.

23 Nu'ú hønsɛ xqui 'yøde gue nuguí ma'mɛt'o ndí ø'tua ra nts'o'mɛi ya cu, pe nubyá dí ña de ra jamfri, masque ma'mɛt'o ndí ne hmaha stá huata nuna jamfrina.

24 Hangué nuya cu'ɛ xi bi xøcambeni Ajuá ngue'a bi bađi'ɛ gue nugui ya stí camfri ma Zidadahɛ ra Jesucristo.

2

Nú'ɛ ma'ra ya apostol bi ncompau ra apostol Pablo

1 Y mi thogui 'rɛt'amagoho njeya de dá ma dá c'a'tsa ra cu Pedro nuni Jerusale. Ñepɛbya dá yopa mani ma'na'qui pa dá ña'be ya apostol. Dá mɛ'be ra cu Berhna, ne dá tsixa ra cu Tito nehe.

2 Dá mani ngue'a njabɛ bi xicagui Ajuá. Y ja dá ña'beni ya apostol nú'ɛ myá nda de ra nija pa bi bađi'ɛ xá hño nú'a ra maça noya dí xipabi nú'ɛ ya ja'i hingyá xodyo. Dá ø't'a njabɛ pa himbi 'mɛditho ma 'bɛfi nú'a stí pɛfi ne astabya dí pɛfi.

3 Ha nú'ɛ ya apostol'ɛ bi 'ñena gue hahá xá hño nú'ɛ ya noya dá xipabi'ɛ. Hangué nu'ú bi 'ñena gue hahá xá hño gue hinda mɛ'tsa ra seña ra cu Tito ngu ø't'a ya xodyo gue pɛ'tsa ra seña ja yá ndo'yo. Nura cu Tito hingerá xodyo, pe ra me Grecia ha, y hinxa thu'tsua ra seña ja rá ndo'yo.

4 Nú'a himbri japi da mɛ'tsa ra seña, masque 'raya 'ñet'a gamfri mi ne'ɛ gue xa thu'tsua ra seña hmaha'a. Nú'ɛ ya 'ñet'a gamfri mi cat'a ja ra nija y 'na'ño ra mfeni mi beni. Mi ne da bađi'ɛ ua ndí tenhe rá ley ra Moise ua hina. Pe ra Zidada Jesucristo ya xqui pøngaguihe de nura ley'a. Pe nu'ú ha, mi tenthø ra ndaxjua ley, y bi yut'i ja ra nija ngue'a mi nehma'ɛ xa jacje stá yopa penjhmahe ja ra ndaxjua ley.

5 Pe nuje ni ts'ɛ hindá øthe nú'a mi mañ'ɛ. Hindá yopa tenhe ra ndaxjua ley. Y dá øthe njabɛ pa nú'ahɛ hingyá xodyohɛ da za gui sigui gui camfrihɛ nú'a ra maça noya dá xi'ahɛ nú'a ma gue ga mpøhøhɛ ngue'a stá camfrihɛ ra Zidada Jesu.

6 Nú'ɛ ya apostol myá nda de ra nija hinte ma nt'utuate bi 'ñutcagui'ɛ. Pa guequi hinte ja 'bɛ ya myá apostol'ɛ 'mɛt'o de guequi 'bɛ hina, ngue'a ja rá thandi Ajuá gatho ya ja'i mahyɛgui.

7 Nuya apostol'ɛ bi bađi xá hño gue Ajuá xqui mɛncagui ga zofø nú'ɛ hingyá xodyo, ngu ra cu Pedro nehe xqui 'bɛhni da zofø ya xodyo.

8 Nú'a ra Zidada bi maxa ra cu Pedro pa bi zofø ya xodyo, go guet'a ra Zidada bi maxcagui nehe pa dá zofø nú'ɛ hingyá xodyo.

9 Nuya apostol bi bađi gue Ajuá xqui 'raca ra ts'ɛdi pa dá ma dá zofø nú'ɛ hingyá xodyo. Hangué nura cu Cobo ne ra cu Pedro ne ra cu Xuua nú'ɛ ya apostol myá nda de ra nija, bi 'racje yá 'yɛ pa nugui ne ra cu Berhna dá mip'yɛhe con gue'ɛ. Gue'a 'nara nt'udi pa dá ncompahe con gue'ɛ. Dá cohe 'nara cohi gue nugui co ra cu Berhna ga mɛ'be ga zohe nuya ja'i hingyá xodyo, ha nu'ú da ma pa da zofø ya xodyo.

10 Nú'ɛ ya apostol nsøtho bi xicje gue ga sigui ga beñhe nú'ɛ ya zi cu hyoya. Hangué nugui dí ø't'a ra ts'ɛdi pa dí fats'i'ɛ.

Ra apostol Pablo bi zɛi ra apostol Pedro

11 Ñepɛ nuje dá penje ma'na'qui pa Antioquía. Y 'mɛfa ra cu Pedro bi mani bá ntsønte. Hangué ja dá yopa nthɛ'beni ma'na'qui con gue'a. Y nuni ja dá tsaini'a ngue'a mi ne da yopa dɛna ra ndaxjua ley ma'na'qui.

12 Nurá mađi ha, mi øt'e xá hño, mi ñuni co ya cu hingyá xodyo. Pe 'mɛfa bi zønini ma'ra ya cu myá xodyo xqui mɛhna ra cu Cobo. Ha nu mi zønga nuya cu'ɛ, ra cu Pedro bi 'yøt'a ñohmi ne bi mađi bi 'uegue de nú'ɛ ya cu hingyá xodyo pa ya himbi ñuni con gue'ɛ. Bi 'yøt'a njabɛ ngue'a mi tsu te da ma nú'ɛ ya cu mi tenba yá nzai ya xodyo.

13 Ha nu'ɛ ma'ra ya cu nú'ɛ myá xodyo bi 'yøt'a ñohmi mahyɛgui co ra cu Pedro,

hangué asta ra cu Berhna bi cadi'ua pa bi ñohmi ne'a.

14 Pe nu ndá handi gue nu'ú bi 'yõt'a ñohmi ne himbi dēna xá hño rá noya Ajuá, dá xipabi ra cu Pedro ja yá thandi gatho ya cu, ne dá embi: “Nu'í grá xodyo, pe ya gá camfri ra Zidada Jesu y ya hinguí tēnhmahá ra ndaxjua ley. Nu'bú ¿hanja guí nehma gue da dēna ra ndaxjua ley nú'ua ya cu hingyá xodyo?”

Ya xodyo ne gatho ngu ma'ra ma da mpøhø nú'bu da gamfri ra Zidada Jesu

15 Nugaguiui dyá xodyoui desde dá 'buhua. Nu ma'met'o nzantho ndí øt'ui nú'a mąnga ra ndaxjua ley, ne hindá njauí ngu nú'ua hingyá xodyo hindi dēna ra ndaxjua ley, nú'ua enga ya xodyo gue nu'ú ya 'yõt'ats'oqui gá ja'i'ua.

16 Pe rá ngats'i dá padiui gue nu'a tó'o da gamfri ra Zidada Jesucristo ya hingui tu ra ts'oqui, hingue ngue'a da 'yõt'a ngu nú'a mąnga ra ndaxjua ley. Hangué nugaguiui stá camfriui ra Zidada Jesucristo ne ya hinte dí tuui, ngue'a dí camfriui ra Zidada Jesu, hingue ngue'a dá øt'ui ngu nú'a mąnga ra ndaxjua ley. Ra Maça T'ofó ena gue ni 'na hinda za to da t'embí gue ya hingui tu ra ts'oqui masque da 'yõt'a gatho nú'a mąnga ra ndaxjua ley.

17 Nugaguiui stá camfriui ra Zidada Jesu ne ya hinte dí tuui. Nubyá dí njauí ngu nú'ua hingyá xodyo ngue'a ya hindrí dēnui ra ndaxjua ley. Hangué ya xodyo engaguiui gue dyá 'yõt'ats'oqui gá ja'iuí. Nu'bú ¿ha gue ri 'bepcaui ra Zidada Jesu ga øt'ui ya ts'oqui ngue'a ya hindrí dēnui ra ndaxjua ley? ¡Hina, hingui tsa!

18 Pe 'bu ga yopa tēnui nú'a ra ndaxjua ley ya stá tsohuibu, nu'bú ha, ga yopa tuxui ra ts'oqui ma'na'qui.

19 Ma'met'o nugui ndí 'bui ja rá hmanda ra ndaxjua ley. Pe ra ndaxjua ley himbi za bi pøhøgui. Hangué nubyá ya dá 'uegue de gue'a, y nubyá dí pēpabi Ajuá.

20 Nu mri pont'a ra Zidada Jesu, ja ra uēnda nequi ja bri pontcaguini nehe. Hangué ya hindí 'bui de ma paha sēhe. Nubyá go ra Zidada Jesu 'bui ja ma coraso. Y ya dí 'bui po ra jamfri nú'a dí pē'tsuabi rá

T'ua Ajuá nú'a to'o bi maçagui ne bi unga rá te por guecagui.

21 Nugui hinstá utsabi rá dąnga hmate Ajuá. Nu'á po rá dąnga hmate bá pēhna rá T'ua pa bi du ne pa njabu bi pøhøguihu. Pe nu'bu stá mpøhø hmaħahu ngue'a dá tēnhmahá ra ndaxjua ley, nu'bú hinte dri muui hmaħá rá du ra Zidada Jesu.

3

Ra ndaxjua ley y ra jamfri

1 ¡Xi gyá 'bemfenihu nú'ahu gyá me Galaciahu! ¡Hanja xcá hophu to'o xa 'yut'a'ihu pa guí ne gui 'ueguehu de nú'a majuani ne gui tēnhu ra ndaxjua ley! Y nu'ahu ya xa t'ut'ahu xá hño pa te bi du ra Zidada Jesucristo nú'a bri pont'i.

2 Dí ne gui xicaguihu: ¿Ha gue gá hañhu ra Maça Ndahí ngue'a gá øthu nú'a mąnga ra ndaxjua ley? Hina. Nura Maça Ndahí gá hañhu ngue'a gá camfrihu ra maça noya nú'a gá ødehu.

3 ¿Hanja xcá 'be ri mfenihu? Nu'ahú ya xcá cuthu ja rá 'ñu Ajuá po rá ts'edi ra Maça Ndahí. Nde nu'bú, ¿ha gue guí beñhu da za gui nehhu nura 'ñu'a co ri ts'edisēhu?

4 ¿Ha gue da njabutho gatho nú'a xcá thoguihu? ¡Hina, ngue'a nugui dí camfri gue hinda njabutho!

5 Ajuá ri 'ra'ahu ra Maça Ndahí, ne xi u't'a'ihu ndunthi ya nt'udi. ¿Ha gue øt'a njabu ngue'a guí øthu ra ts'edi pa gui 'yøthmahu nú'a mąnga ra ndaxjua ley? Hina. Nu'á øt'a njabu ngue'a guí camfrihu ra maça noya nú'a gá ødehu.

6 Ndu ra Abrá nehe bi gamfri Ajuá. Hangué por gue'a Ajuá bi ma gue ra Abrá ya hinte ma ts'oqui mi tu.

7 Hangué pahu gue nu'ua tó'o pē'tsa ra jamfri go gue'ua hinte ma ts'oqui tu, y go gue'ua yá bātsi ndu ra Abrá ngue'a camfri ngu mi camfri'a.

8 Maya'bu Ajuá xqui beni gue hingue hønse nuje dyá xodyohe ya hinte ma ts'oqui ga tuxhe, pe nú'ahu nehe hingyá xodyohu, 'bu gui camfrihu ngu mi camfri nehe ra Abrá, nu'bú ne'ahu ya hinte ma ts'oqui guí tuxhu. Hangué de maya'bu Ajuá bi xipa ra Abrá ra maça noya ne bi 'ñembí: “Po rá ngue'i ma ga japi gatho ya ja'i 'bu ja rá

ngani ra ximhai.” Njabu manga ra Maca T'ofu.

⁹ Hangue nu'u tó'o pe'tsa ra jamfri go gue'u njapi mahyegui co ra Abrá nú'a to'o bi me'tsa ra jamfri.

¹⁰ Pe nu'u tó'o hu yá mui gue ma da mpøhø ngue'a øt'a nú'a manga ra ndaxjua ley, nu'ú hinda ma da mpont'ui rá cue Ajuá, ngue'a hingui 'bui ni 'na nú'a to'o tsa da 'yøt'a gathu nú'a manga ra ndaxjua ley. Y ra Maca T'ofu enga njaua: “Nu'a tó'o hingui øt'a gathu nú'a xa t'ofu ja ra ley, hinda ma da mpont'ui rá cue Ajuá.”

¹¹ Nehe dí padihue gue nu'u tó'o ri dena ra ndaxjua ley, Ajuá hinda 'ñembi gue ya hinte ma ts'oqui tu, ngue'a nu'ú hingui pe'tsa ra jamfri. Y ra Maca T'ofu ena gue nu'a tó'o pe'tsa ra jamfri, ya hinte ma ts'oqui tu, y nu'á pe'tsa 'nara 'ra'yo te.

¹² Pe nu'a tó'o ri dena ra ndaxjua ley hingui pe'tsa ra jamfri. Nú'á mahyoni da 'yøt'e hmaha gathu nú'a manga ra ndaxjua ley pa da za da me'tsa hmaha ra te pa nzantho, ngue'a ra Maca T'ofu enga njaua: “Nu'a tó'o da 'yøt'a gathu ngu nú'a manga ra ley, go gue'a da zadi ra te ngue'a xa 'yøt'e gathu ngu ri manda.”

¹³ Pe ma Zidadahu ra Jesucristo go gue'a bi ñangaguihu de rá cue Ajuá nú'a manga ra ndaxjua ley gue da zadi nú'a to'o hingui øt'e gathu nú'a xa t'ofu ja nura ley'a. Bi ñangaguihu de rá cue Ajuá ngue'a go gues'e'a bi zadi rá cue Ajuá nú'a mri 'ñepcahmahu go xa zæcju. Nu'á bi zadi rá cue Ajuá nu mi du ja ra pont'i, ngue'a ja ra Maca T'ofu xa t'ofu njaua ne ena: “Nu'a tó'o da du ja 'nara za, go gue'a ya bi zadi rá cue Ajuá.”

¹⁴ Ra Zidada Jesucristo bi du pa bi ñangaguihu de rá cue Ajuá. Bi njabu pa hingue hønse núje dyá xodyohe bi za dá hañhe ra japi nú'a xqui hña'tuabi ra Abrá. Nehe nú'ahu hingyá xodyohu bi za gá hañhu nú'a ra japi'a. Nehe bi za dá hañhu ra Maca Ndañi nú'a xqui hña'tuabi nú'u to'o da gamfri ra Zidada Jesu.

Ra ndaxjua ley y rá hña'ti Ajuá

¹⁵ Zi cuhu, nubyá nurá cohi Ajuá bi gohui ra Abrá ma ga hyecuabihu ngu rá cohi 'nara ja'i. 'Bu 'nara ja'i xa 'yøt'a 'nara cohi ne ya

bi t'øt'e ngu nú'a ra cohi bi nja, nu'bú nura cohi'a ni ts'u hingui tsa to da huati nixi da pati, masque nura cohi'a go bi 'yøt'a 'nara ja'i.

¹⁶ Nde nubyá, Ajuá bi gohui 'nara cohi ndu ra Abrá co rá 'roho, y bi hña'tuabi 'nara hña'ti. Ajuá himbi 'ñemba ra Abrá: “Nú'u ri 'roho”, y nixi bi ma de gathu yá 'beto yá mbong'beto ra Abrá. Nu Ajuá bi ma de 'nada rá 'roho ra Abrá, hangue bi 'ñena: “Nuri 'roho.” Y nubyá dí pahue gue nura 'roho'a go gue'a ra Zidada Jesucristo.

¹⁷ Nubyá ma ga xi'a'ihu xá hño te rí bonga nú'a dá ma de rá cohi 'nara ja'i. Ajuá bi gohui 'nara cohi ra Abrá nú'a mi e da cumpli ra Zidada Jesucristo. Y de mi gohi ra cohi bi thogui goho nthebe ne 'natema'ret'a njeya, ñepu ja bi thoca ra ndaxjua ley. Hangue nura ndaxjua ley hingui tsa da huata nura cohi'a pa go da njabathu nú'a ra hña'ti xqui hña'ti Ajuá.

¹⁸ Pe nu'bu nú'u ya japi xqui hña'ti Ajuá go di ehe hmaha de ja ra ndaxjua ley, nu'bú nuya japi'u ya hindi ehe de ja ra hña'ti. Pe ra Abrá bi hñanga ra japi ngue'a njabu xqui hña'tuabi Ajuá, hingue bi hñanga ra japi ngue'a bi 'yøt'a nú'a manga ra ndaxjua ley.

¹⁹ Nu'bú ¿pa te bi t'unga ra ley? Ra ley bi t'uni pa bi za dá padihue nda'a gue'a ra ts'oqui. Nú'a ra ley'a bi muui asta nú'a ra pa bi zøhø ma Zidadahu ra Jesucristo nú'a ra 'roho to'o xqui t'umba nú'a ra hña'ti xqui hña'ti Ajuá. Nura ndaxjua ley bi t'uni njaua: Ajuá bá pehna yá enxe pa bi umba ra ley ra Moise. Ha nura Moise go gue'a bi hñanga ra ley, ñepu bi umba ya ja'i.

²⁰ Pe nura cohi himbi t'uni ngu bi t'unga ra ley. Nura cohi go Ajuá sehe bi hyoqui co ra Abrá ne bi xipse de ra hña'ti. Hinto bi 'mande de gue'u ngue'a go gues'e Ajuá bi 'yøt'e, y nu'á 'natho.

Nú'a bi 'yøt'a ra ndaxjua ley

²¹ Nu'bú, ¿ha gue nura ley ri ncontraui nurá hña'ti Ajuá bi hña'tua ra Abrá? Hina, hingui tsa. Nura ndaxjua ley himbi t'uni pa da 'racju ra te ma'ra'yo. Nu'bu xa t'uni hmaha 'nara ley nú'a xa zahma xa 'racju ra 'ra'yo te, nu'bú xa zahma gue ya hinte gra tuhmahue ngue'a ndí denhu nura ley'a.

22 Pe nura ndaxjua ley hindi pøhø ya ja'i. Nu'á ena gue gatho ya ja'i pe'tsi te da duxa yá ts'oqui. Bi mǎnga njab_u ra ndaxjua ley pa bi za dá hañh_u nú'a ra japi bi ñagui Ajuá ngue'a dí camfrih_u ra Zidada Jesu, hingue ngue'a dá øth_u nú'a mǎnga ra ndaxjua ley.

23 Pe ante da zø ra Zidada Jesu pa dá camfrih_u'a, nujá ndí 'b_uh_u ja rá hmanda ra ndaxjua ley, y ja dá 'b_uh_uni asta mi zøhø ra Zidada Jesu nú'a xqui hñuxa Ajuá pa da 'ñehe.

24 Hangue nura ndaxjua ley bi nja ngu 'nara 'bem_u bi suj_u hmah_u asta ra pa bi zøhø ra Zidada Jesucristo. Bi suj_u ra ley pa 'mefa bi za dá camfrih_u ra Zidada Jesu, y hangue nubyá ya hinte dí tuh_u.

25 Ha núbya mi zøhø ra Zidada Jesu, ya hingo bi suj_u ra ley.

26 Nubyá gathoguih_u ya yá batsiguih_u Ajuá ngue'a dí camfrih_u ra Zidada Jesucristo.

27 Nujá stá nxisteh_u ngue'a dí camfrih_u ra Zidada Jesu, y nubyá ya dí 'b_uh_u ngu gra 'm_ui'a.

28 Nubyá ya hingui thahni to'o ra xodyo, to'o hingrá xodyo, to'o ra 'bego, to'o hingrá 'bego, nixi to'o ra 'ñøhø, nixi to'o ra 'behña, ngue'a gathoguih_u ya dí 'nathoh_u ngue'a dí camfrih_u ra Zidada Jesucristo.

29 Nujá dí 'nathoh_u co ra Zidada Jesucristo, hangue necj_u dyá 'rohoh_u de ra Abrá, y go ma metih_u nehe nú'a ra japi bi ña'ti Ajuá.

4

1 Nubyá ma ga nhy_ucuah_u ngu 'nara b_utsi nú'a bi ts'ocuabi rá tsogui. Nu'á masque go rá meti gatho nú'a bi ts'ocuabi, 'b_u hingui tsøsta yá jeya pa da manda sehc_u rá tsogui, nú'a ja ra uenda ngu 'nara 'bego ngue'a hindi manda sehc_u.

2 Nura b_utsi'a 'b_ui ja yá hmanda nú'u to'o su'a ne nú'u to'o supabi nú'a bi ts'ocuabi. Nu'á ma da manda asta da zøxa yá jeya nura b_utsi'a ngu nú'a bi mǎnga rá dada ra b_utsi.

3 Necj_u nehe, ante da zøhø ra Zidada Jesu ndí njah_u ngu nú'a ra b_utsi himi tsøsta yá jeya, ja ra uenda ndyá 'begoh_u ndí peph_u yá 'befi ya ndaxjua jamfri de ra ximhai.

4 Pe 'mefa bi zø ra pa de nú'a xqui beni Ajuá. Ñep_u nu'á bá pehna rá T'_u pa bi 'ñe bi mb_utsi ja 'nara 'behña ne bi 'm_ui. Nehe bi 'ñe bi 'm_ui ja rá hmanda rá ley ra Moise.

5 Bi 'ñe bi 'm_ui ja rá hmanda rá ley ra Moise pa bi za bi zigaguih_u de rá hmanda nura ley'a pa njab_u ya hinga 'megoh_u ja nura ley'a. Bi 'ñe bi mb_utsiua ja ra ximhai pa njab_u Ajuá bi za bi jab_utsiguih_u.

6 Y nubyá nujá ya dyá b_utsih_u de Ajuá y nu'á go gue'a ma Dadah_u. Y ya stá hañh_u ra Maça Ndañi nú'a bá pencah_u Ajuá pa bi 'm_ui ja ma corasoh_u. Hangue nubyá co rá ts'edi ra Maça Ndañi dí emf_u Ajuá: “¡Nu'i go gue'i ma zi Dada'ih_u!”

7 Hangue nujá ya hindí njah_u ngu 'nara 'bego hingui t'umba ra tsogui. Ya dyá b_utsih_u de Ajuá y go ma metih_u nú'a ra tsogui bi ñagui Ajuá. Nu'á go gue'a bi 'racj_u nú'a ra tsogui'a ngue'a dí camfrih_u ra Zidada Jesucristo.

Ra apostol Pablo unga ra ts'of_u pa hinto da yopa 'mego ja yá hmanda ya ndaxjua jamfri

8 Nu'ah_u ma'met'o xi majuani hingüi pah_u Ajuá. Nguí peph_u nú'u hingo gue'u Ajuá majuani.

9 Pe nubyá ha, ya gá pah_u Ajuá. Nú'a go gue'a 'met'o bi ba'ah_u ne bi zohnah_u pa gá pah_u'a. Nu'bá çhanja guí ne gui yopa penj_u ja yá ndaxjua jamfri ra ximhai nú'u hingui pe'tsa ra ts'edi pa da pøhøguih_u ne hinte ri muui? çHanja guí ne gui yopa 'megoh_u de nuya jamfri'u?

10 Nu'ah_u xi grí jamasuh_u ya pa, ya zana, ya jeya, ne guí øth_u ma'ra ya ngo pa guí eñh_u gue njab_u da za gui mpøhøh_u.

11 Nugui dí tsu da njab_utho nura 'befi stá pefi con gue'ah_u.

12 Zi cuh_u dí bante'ih_u gue gui 'uegueh_u de ra ndaxjua ley ngu stá njaga. Ngue'a nugui stá tsop_u ra ndaxjua ley pa stá nja ngu nguí njah_u hingüi tenh_umah_u ra ndaxjua ley. Nu ndá zo'ah_u de rá noya Ajuá, nu'ah_u xi gá numahñoguih_u.

13 Nu'ah_u guí pah_u gue rá madi dá zo'ah_u de ra maça noya ngue'a ndrí hñeni, hangue rá ngue'a dá 'b_up_u pa dá zo'ah_u.

14 Hingá utsaguih_u nixi gá cuj_u masque numa hñeni mi xuhña'ih_u. Gá 'racj_u ntsaya

ha, ja ra uenda 'nará ενχε Ajuá xqui zøhø. Ne nguí øthú ra uenda gue go gá umfú ntsaya ra Zidada Jesucristo.

15 ¿Habú bi ma nú'a ra hmáte nguí pεscáhú? Nugui drí damajuáni gue xi nguí maçaguihú asta nu'bú xa za hmähá pøde xcá haihú hmähá ri dahú pa xcá 'racjhähú.

16 Nu'bú ¿te bi ja? ¿Hanja grí utsaguihúbya? ¿Ha gue grí utsaguihúbya ngue'a dá xi'a'ihú nú'a majuáni?

17 'Yobú 'ra to'o rí dagui rí du por gue'ahú, pe hingue pa ri hñohú. Nu'a ne'ú, ne gue da 'uec'a'ihú de guecje, pa njabú go gui ténhú'ú.

18 Nzántho xá hño to'o da nu por gue'ahú pe nú'bú da nu pa ri hñohú. Nugui xi grá tagui grá tu por gue'ahú, masque ya hindí 'búi con gue'ahú.

19 Ma zi cu'ihú, ja ra uenda ma batsi'ihú ngue'a dá zo'ahú de rá noya Ajuá. Nurá madi ndá zo'ahú xi dá sufri, ja ra uenda dá tho ya uguí ngu nja 'nara 'behñá thogui yá uguí. Dá thogui njabú pa bi za gá 'búhú ma'ra'yo. Y nubyá xi yopa tu ma mai ma'na'qui ngue'a dí ne xi gui camfrihú xá hño ra Zidada Jesucristo con gatho ri muihú.

20 ¡Hindí padi te ga øt'e con gue'ahú, hangue ga ne hmähá gue nú'bya 'bestho ga 'búi con gue'ahú pa ga zo'ahú ngu nú'a guí hoñhú!

Ra Sara ne ra Agar ri nhyεcuabi nú'ú yoho ya cohi

21 Nú'ahú guí ne gui ténhú ra ndaxjua ley, xicjú: ¿ha gue hinguí pahú nú'a mąnga ra Ndaxjua T'ofó?

22 Ja ra Ndaxjua T'ofó mąnga njaua: Ra Abrá bi mε'tsa yoho yá t'ú. 'Na mrá t'ú rá 'bego ra Abrá, ha nu'a ma'na mrá t'ú nurá 'behñá'a, y nura 'behñá'a himrá 'bego.

23 Nurá batsi ra 'bego bi 'múi ngu xi rá 'búi gatho ma'ra ya batsi, hingue bi 'múi dega hñá'ti. Pe nurá batsi nú'a himrá 'bego bi 'múi dega hñá'ti.

24 Nuya yoho ya nana ga hyeçuahú ngu nú'ú yoho ya cohi bi 'yøt'a Ajuá co ya ja'i. Nú'a ra 'behñá mrá thuhu ra Agar go gue'a mrá 'bego. Nú'a gue'a ri nhyεcuauí nú'a ra cohi de rá ley ra Moise bi gohi Ajuá co ya

xodyo nuni ja ra t'øhø Sinaí. Y nu'ú tó'o ri dεna nú'a ra cohi'a go gue'ú 'mεgo ja rá hmanda ra ndaxjua ley ngu bi 'mεgo nehe ra Agar co rá batsi ja rá hmanda ra Abrá.

25 Ra Agar gue'a 'nara nt'udi de ra t'øhø Sinaí nuni Arabia. Nehe go gue'a 'nara nt'udi de ra Jerusale mapaya nuni habú yá hai ya xodyo, ngue'a nuya xodyo ri dεna nura cohi de ra ndaxjua ley nú'a bi hoca Ajuá ja ra t'øhø Sinaí, y go gue'ú bi 'mεgo ja rá hmanda nú'a ra ley'a.

26 Pe ra Sara nú'a ra 'behñá himrá 'bego go gue'a 'nara nt'udi de nú'a ra Jerusale bí ja nuni mañá mahets'i. Y gatho núju dí camfrihú go dyá menguhú de guehni. Hangue hindyá 'begohú ja rá hmanda ra ndaxjua ley.

27 Nu ja ra Maça T'ofó bi mąnga njaua maya'bú de ra Sara ne ra Agar, ne ena: Johya nú'i hinxcá nda'thi, nixi hinxa 'mú ri batsi;

mafi co ra johya ne con gatho ri múi, nú'i hinxcá thogui ya uguí ngu thogui nú'ú to'o 'bú yá batsi.

Ngue'a nú'i hinguí 'búhui ri dame bya, pe ñá'tsi ma'na ma gui pε'tsa ri batsi que nú'a to'o 'búhui ri dame bya.

28 Hangue núju zi cuhú go guecjú yá batsiguihú Ajuá ngue'a njabú bi ñagui'a, ngu ra Isaac nehe bi 'múi ngue'a njabú xqui ñagui Ajuá.

29 Ra Ismae bi 'múi ngu xi 'búi gatho ya batsi, y nu'a xi bi utsa ra Isaac nú'a bi 'múi dega hñá'ti. Nepya mapaya njabú. Núju stá yopa 'búhú ma'ra'yo co rá ts'edi ra Maça Ndañi, jacjú hmähá nú'ú to'o ri dεna ra ndaxjua ley pa necjú hmähá ga ténhú ra ndaxjua ley ngu téni'ú.

30 Pe ¿te mąnga ra Maça T'ofó? Ra Abrá bi sipi gue da guí rá 'bego co rá batsi, ngue'a nurá t'ú ra 'bego himbi za bi ts'ocua ra tsogui. Nurá t'ú ra Sara nú'a himrá 'bego, nu'a ha, go bi ts'ocua ra tsogui.

31 Hangue zi cuhú, dí njahú ngu rá batsi nú'a himrá 'bego, hindí njahú ngu rá batsi nú'a mrá 'bego.

5

Ra apostol Pablo unga ra ts'ofó pa hinto da yopa menga ja ra ndaxjua ley

1 Ra Zidada Jesucristo go gue'a bi pøngaguih_u de ra ndaxjua ley pa ya hinga 'buh_u ja rá hmanda nura ndaxjua ley'a. Hangue ma ga zedih_u pa hinga yopa 'megoh_u ja rá hmanda nura ndaxjua ley'a.

2 'Yøh_u, núgui drá Pablo dí xi'ah_u gue nu'b_u da thu'ts'a'ih_u ra seña, nu'bú ya hinda za te gui hañh_u de ra Zidada Jesucristo.

3 Hangue osta ma da thu'ts'a'ih_u ra seña, ngue'a nu'b_u da thu'ts'a'ih_u pe'tsi te gui 'yøth_u nehe gatho ma'ra ya hmanda nú'u manga ja ra ndaxjua ley. Guehna dí yopa xi'a'ih_u.

4 'B_u guí beñh_u gue hingui ma gui tuh_u ra ts'oqui ja rá thandi Ajuá ngue'a grí denh_u ra ndaxjua ley, nu'bú ya xcá 'uegueh_u de ra Zidada Jesucristo, ne ya xcá 'uegueh_u de ra mpøhø nú'a bi 'racaguih_u Ajuá po rá danga hmäte pescaguih_u.

5 Pe hinga ma ga mpøhøh_u ngue'a drí denh_u ra ndaxjua ley. Hina. Nujú dí tømh_u gue hinte ma ga tuh_u ja rá thandi Ajuá ngue'a dí camfrih_u ra Zidada Jesu ne ngue'a ra Mäca Ndahi 'b_ui ja ma corasoh_u.

6 Núj_u dí camfrih_u ra Zidada Jesucristo, hinte ri muui 'b_u xa thuscaguih_u ra seña o hina. Numa jamfrih_u ri hnequi ja ma 'm_uih_u po nuya hoga 'befi dí øth_u dega hmäte, nu'á ha, go gue'a ri muui.

7 Nu'ah_u nguí camfrih_u hmaha xá hño. Nu'bú çhanja guí hoph_u to'o da 'y_u't'ah_u pa guí ne gui 'uegueh_u de rá mäca noya ra Zidada Jesu ñep_u gui tenh_u ra ndaxjua ley?

8 Ajuá bi zohnah_u pa xcá camfrih_u, y hingo gue'a bi 'y_u't'a'ih_u pa guí ne gui 'uegueh_u de ra mäca noya ñep_u gui tenh_u ra ndaxjua ley.

9 Nú'u to'o u't'ah_u, gue'u nja ngu ra ixcajani, ngue'a "co 'na zi tui ra ixcajani da japi da ixca gatho ra jani".

10 Pe nuguí dí camfri gue nu'ah_u, co rá mfats'i ra Zidada, hingui ma gui camfrih_u ma'na'ño de nú'a stá xi'ah_u. Y nu'u tó'o ri ts'oc'a ri mfenih_u ma da duxa ra ts'oqui, dá ngu'a dá ngu ra ja'i.

11 Zi cuh_u, nu'b_u nuguí gra udi thoho hmaha nú'a ra seña øt'a ya xodyo, nu'bú hindri utsagui hmaha'ü. Pe nu'ú xi ri utsagui ngue'a dí mä gue ga mpøhøh_u

nsøctho ngue'a dí camfrih_u gue ra Zidada Jesu bi du ja ra pont'i pa bi pøhøguih_u.

12 ¡Nuguí xi dí nehmä da 'uegue de gue'ah_u nú'u to'o ri ts'oc'a ri mfenih_u!

13 Zi cuh_u, nujú xa zoncah_u Ajuá pa ya hinga 'megoh_u ja ra ndaxjua ley. Pe hingue ngue'a hindí 'megoh_u ja ra ndaxjua ley ma ga øth_u nú'a go ga neh_u. Hina. Nu'a ga øth_u ha, ga mádi'na ngu ma'na, ne ga mfaxh_u 'na ngu ma'na.

14 Da za ga cumplih_u gatho nú'a manga ra ndaxjua ley 'b_u ga øth_u nuna hmandana, ena: "Mädi ri miq'ueiui ne su ngu grí nsu sehε."

15 Pe nu'b_u drí 'ñatsah_u ne drí ntunh_u 'na ngu ma'na, nu'á ha, ma ga nhuatih_u 'na ngu ma'na.

Yá 'befi nú'a to'o ø'tua rá paha rá ndo'yo, y yá 'befi nú'a to'o ø'tua rá paha ra Mäca Ndahi

16 Dí xi'ah_u gue ga 'yoh_u ngu nú'a utcah_u ra Mäca Ndahi. Ha nu'b_u ga 'yoh_u ngu nú'a utcah_u ra Mäca Ndahi, hinga ma ga umbabih_u rá paha ma ndo'yoh_u.

17 Ngue'a nurá paha ma ndo'yoh_u ri ncontraui rá paha ra Mäca Ndahi, y nurá paha ra Mäca Ndahi ri ncontraui rá paha ma ndo'yoh_u. Nuri yohoya ri ntuhni ja ma mfenih_u, hangue rá ngue'a hingui tsa ga øth_u nú'a dí beñh_u ga øth_u.

18 Pe nu'b_u dí 'buh_u ja rá hmanda ra Mäca Ndahi, ya hingo dí 'buh_u ja rá hmanda ra ndaxjua ley.

19 Nu'a tó'o ø'tua rá paha rá ndo'yo, faditho nuya ts'o'befi øt'e: ra zinga medinthati, xi ra 'ñe'behña, øt'a ra nts'adi, ne øt'a gatho nú'a go da ne.

20 Nura ja'i'a xøcambeni ya c'oi ne camfri ra nt'ete, ra 'yatsate ne ra 'yøt'atuhni, nzantho ne go da nsεε, ra cue, ra nehmya, ri ho to da ntsanoyau, ra 'y_u'tate ne 'ueca ya ja'i.

21 Ri hyøca ya t'øt'e, ra hyote, ra tixfani, ne øt'a ya ts'ot'øt'e ora ri ti, ne øt'a ma'ra ya ts'ot'øt'e nguyatho. Dí xi'ah_u ma'na'qui ngu ya stá xi'ah_u gue nu'u tó'o xi ri ho da 'yøt'a nuya t'øt'eya, hinda za da 'm_u nuni mahets'i hab_u bí manda Ajuá.

22 Pe nu'b_u ga 'yoh_u ngu nú'a utcah_u ra Mäca Ndahi, nu'bú ga pe'tsh_u ra hmäte,

ra johya, ra hoga'mu, ra nts'etuate, ra t'equ'e, ra hoga paha, ra jamfri,

²³ ra hñoja'i, ra ntsuni. Guehya gatho ri 'racju ra Maca Ndahi. Y nura ley hingui xicju gue hinga øthu nuya t'øt'eya.

²⁴ Núju ya stá camfrihu ra Zidada Jesucristo, ya hindí umfu rá paha ma ndo'yohu ngue'a ya stá pont'ihu ma ndo'yohu, y nubyá ya stá tsohubu ya ts'omfeni ndí pε'tshu.

²⁵ Nubyá nura Maca Ndahi go gue'a 'bui ja ma corasohu. Hangue ma ga 'yohu ngu nú'a utcahu'a.

²⁶ Hinga ma ga 'ñets'ihu, y nixi ga nxas-tehu 'na ngu ma'na, y nixi ga hyøcuahu nú'a pε'tsa ma'ra ma cuhu.

6

Ga mfaxhu 'na ngu ma'na

¹ Zi cuhu, nu'bu 'nara cu sta damfri da 'yøt'a 'nara ts'oqui, núju dí 'yohu ngu nú'a utcahu ra Maca Ndahi, ma ga zofohu nura cu'a co ra hmate pa da yopa mengui. Ga jamasuhu de guecschehu nehe, pa hinga øthu 'nara ts'oqui nehe.

² Ma ga mfaxhu 'na ngu ma'na ga hñacua 'bats'ihu, pa njabu ga øthu nú'a ri mandaguihu ma Zidadahu ra Jesucristo gue ga mádihu 'na ngu ma'na.

³ Pe nu'bu 'nara cu ri 'ñets'i gue xi ma'na ra dangui que ma'ra, nura cu'a ri hñat'a sehe, ne hinga majuaní ra dangui ngu beñ'a.

⁴ Hangue cada 'na de guecju ga hanthu xá hño nú'a dí pε'ihu. Nu'bu ha, da za ga johyahu de nú'a gra 'buhu, hingue ga 'ñets'ihu ga eñhu gue ma'na dí 'buhu xá hño que ma'ra.

⁵ Ngue'a cada 'na ri hñase rá 'bats'i, ne ma da dadise.

⁶ Nu'a tó'o t'utuabi rá noya Ajuá, mahyoni da umba 'nara hoga mfats'i nú'a to'o utuate.

⁷ Hinda ma da hyacju ma mfenihu. Ajuá hingui tsa to dí 'ñeni. Gatho nú'a ga pothu, gue'a ma ga xofohu.

⁸ Nu'bu núju ga umfu rá paha ma ndo'yohu ne ga øthu ya ts'oqui, nu'bu ga xofohu ra du pa nzantho. Pe nu'bu ga ø'tuahu rá paha ra Maca Ndahi ne ga øthu ra hñoja'i, nu'bu ga xofohu ra te pa nzantho.

⁹ Hangue hinga tsayahu ga øthu ra hñoja'i, ngue'a ma da zø ra pa ga hanga ma sofohu, nú'bu hinxa zabiguihu.

¹⁰ Hangue núbya ja ma ts'edihu, gatho ya ja'i ga ø'tuabihu ra hño, ma'na nuya gamfri.

'Nara ña'tsa ts'ofu ne ra nzenjua pa ya cu

¹¹ Hyanthu hangu yá ndangui ya letra dí op'ahabya co ma 'yε sehe.

¹² Nú'u to'o ri manda da thu'ts'ahu ra seña, go gue'u ne da pønga yá hmi co ya xodyo. Nu'ú da nehma gue da thu'ts'ahu ra seña pa njabu hinda t'utsa'u. Ngue'a 'bu da mañ'u gue ga mpøhøhu nsøctho 'bu ga camfrihu gue ra Zidada Jesu bi du ja ra pont'i pa bi pøhøguihu, nu'bu da t'utsa'u.

¹³ Pe nixi gue'u, masque thu'tsua ra seña ja yá ndo'yo, pe hingui øt'a gatho nú'u ma'ra ya hmada manga ja ra ndaxjua ley. Pe nu'ú da nehma gue ne'ahu da thu'ts'ahu ra seña pa njabu da johya'u ngue'a ya gui 'yøthu ngu øt'u.

¹⁴ Pe nugui ga johya nsøctho ngue'a ma Zidadahu ra Jesucristo bi du ja ra pont'i pa bi pøhøguihu, hingue ga johya de ma'ra ya t'øt'e. Nu mi du'a ja ra pont'i, ja ra uenda nequi dá tuga, y nubyá ya stá tsopu gatho ya t'øt'e de ra ximhai, y pa guequibya ya hinte ri muui nuya t'øt'e'u.

¹⁵ Núju dí camfrihu ra Zidada Jesucristo, hinte ri muui 'bu xa thuscaguihu ra seña o hina. Numa 'ra'yo 'maihabya ha, go gue'a ri muui.

¹⁶ Y nú'ahu guí camfrihu nehe ngu núna dí ma, Ajuá da hñup'a ri mihu ne da mε'ts'ahu ra huecate. Y núju dí camfrihu go guecju majuaní rá hniniguihu Ajuá.

¹⁷ Pa rí 'ñepu hindí ne to da tsøtca ma mai, ngue'a nugui dí ha ja ma ndo'yo ya seña de ya mfei bi t'aqui ngue'a dí pεpabi ra Zidada Jesu.

¹⁸ Ma Zidadahu ra Jesucristo da max'a'ihu, zi cuhu. Njabu gue'a.

RA EFESIO RÁ CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO NÚ'A BI 'YOPABI YA GAMFRI ME EFESO

Ra apostol Pablo opabi ya gamfri me Efeso

¹ Núgui drá Pablo rá apostolgui ma zi Hmuh_u ra Jesucristo. Ajuá go rá paha'a pa bi hñuxcagui dega apostol. Dí op'ah_u nú'ah_u zi cuh_u guí 'buh_u Efeso guí camfrih_u ma zi Hmuh_u ra Jesucristo ne yá meti'ih_u Ajuá.

² Ajuá ma Dadah_u ne ma zi Hmuh_u ra Jesucristo da jap'ah_u ne da max'ah_u pa gui 'buh_u te rá 'ñentho.

Ajuá xa japi nú'u to'o xa gamfri ra Zidada Jesucristo

³ Ga xocambenih_u Ajuá ma Dadah_u nú'a to rá Dada nehe ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, ngue'a nú'a xa 'racj_u gatho nú'u ya japi ja pa guecj_u ngue'a dí 'nathoh_u co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, ja ra uenda ya dí 'buh_u con gue'a nuni mahets'i.

⁴ Ante da hyoca nuna ra ximhai, nu'a ya xqui huanchah_u pa ga 'nathoh_u co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, pa njab_u strá nt'axiguih_u ne hingra pe'tsh_u ni 'nara ts'oqui ja rá thandi'a.

⁵ Ante da hyoca ra ximhai, nu'a ya xqui hñuxcah_u po rá dangá hmate pa bi jabatsiguih_u. Hangué bá pehna ma zi Hmuh_u ra Jesucristo pa bi njab_u ngu nú'a xqui hñuxcah_u. Gue'a rá paha'a, hangué bi beni njab_u da 'yot'e.

⁶ Nú'a po rá hñoja'i bá pencah_u rá hmaça T_u pa bi jabatsiguih_u, pa njab_u nuj_u xi ga e'tsuah_u rá nsu po nú'a ra hñoja'i pescaguih_u.

⁷ Ngue'a po rá hñoja'i bá pehna rá hmaça T_u pa bi manga rá ji ja ra pont'i, y njab_u bi gutca ma thaih_u'a, ne bi pungah_u gatho ma ts'oquih_u ngue'a ya dí 'nathoh_u con gue'a.

⁸ Nehe ngue'a ra dangui rá hñoja'i pa guecaguih_u hangué bi 'racj_u ndunthi ra mfeni ne ra mfadi,

⁹ pa bi za dá pah_u nú'a himi fadi ma'met'o nú'a xqui beni da 'yot'e'a de rá paha sehe. Y go bi hñuxa ma zi Hmuh_u ra Jesucristo pa go da 'yot'e gatho ngu nú'a xqui beni maya'b_u.

¹⁰ Nú'a go gue'a ma da nda de gatho nú'u bí 'b_u mahets'i ne nú'u 'bucua ja ra ximhai. Go gue'a xqui beni Ajuá da 'yot'e. Y ma da njab_u nú'a ra pa'a ngu xa beni Ajuá da nja.

¹¹ Ajuá bi huanchah_u desde rá mudi pa dyá batsiguih_u'a pa da 'racj_u gatho ngu nú'a xqui beni da 'racj_u ngue'a dí 'nathoh_u co ma Zidadah_u ra Jesucristo. Gue'a xqui beni da 'yot'e Ajuá, ne nu'a ot'e ngu nú'a xa beni ne ngu nú'a ri ho'a da 'yot'e.

¹² Ajuá bi 'yot'a njab_u pa núje dyá mudi gamfrihe de ma zi Hmuh_u ra Jesucristo ga e'tsuahé rá nsu'a, pa njab_u ma'ra da nsunda'a nehe.

¹³ Y nu'ah_u nehe ya xcá 'yotuah_u rá noya'a nú'a xicj_u hanja da za grá mpøhøh_u, ne xcá camfrih_u. Hangué nubya' guí 'nathoh_u nehe co ma Zidadah_u ra Jesucristo ne guí e'tsuah_u rá nsu Ajuá nehe. Ne ra Maça Ndahi 'bui ja ri corasoh_u nehe, ngu nú'a xqui ñatcah_u Ajuá da 'racj_u. Y nú'a go gue'a 'nara seña gue ya yá batsiguih_u Ajuá ngue'a 'bui ja ma corasoh_u.

¹⁴ Nehe ngue'a ra Maça Ndahi 'bui con guecj_u dí pah_u gue Ajuá ma da 'racj_u nehe gatho nú'a xa ñatcah_u da 'racj_u nu stí zixcah_u de nuna ra ts'oximhai pa ma grá 'buh_u 'nadb_u con gue'a. Gatho gue'a da 'yot'a Ajuá pa ma'na dra nsunda'a ne da t'e'tsua rá nsu.

Ra apostol Pablo apa Ajuá pa da umba ra mfadi ya gamfri

¹⁵ Nuguí stá øde gue xcá camfrih_u ma Zidadah_u ra Jesucristo, nehe stá øde de nú'a ra hmate guí pe'tsuah_u gatho nú'u ma'ra yá batsi Ajuá.

¹⁶ Hangué desde dá øde njab_u, cada dí apa Ajuá por gue'ah_u, hindí tsaya ga umbabi njamadi'a por gue'ah_u.

¹⁷ Ajuá ma Dadah_u go gues'e'a xá nsunda ne go gue'a bá pehna ma zi Hmuh_u ra Jesucristo pa bi 'ñutcaguih_u tengu rá 'mui'a, dí apabi gue da 'ra'ah_u ra mfadi ne ra hoga mfeni co rá ts'edi ra Maça Ndahi, pa ma'na da za gui pah_u'a.

18 Nehe dí apabi'a da xoc'a ri mfenih_u pa gui pah_u xá hño gue dí tøm_h ga 'b_uh_u con gue'a ngue'a bi zoncah_u pa dyá metiguih_u'a. Nehe dí apabi pa gui pah_u tengu yá nsunda nuya hño xa ñatcah_u da 'racj_u ngue'a yá batsiguih_u'a.

19 Nehe dí apabi'a pa gui pah_u hangu rá ndangui rá ts'edi'a. Y nura ts'edi'a gue'a faxcah_u núj_u stá camfrih_u'a.

20 Y guet'a rá danga ts'edi Ajuá bi japi bi yopa nte ma zi Hmuh_u ra Jesucristo ne bi japi bi nangui de hab_u xqui nt'agui. Nep_u bá umba rá hudi ja rá 'ñei'a nuni mahets'i.

21 Nehe bi hñuts'i'a pa da nda de gatho ya nda, ne de gatho nú'ú to'o há ra ts'utbi ne ra ts'edi ne ra hmanda nuua ja ra ximhai ne nuni mahets'i. Nehe bi umba 'nara nsu nú'a xi ra dangui de gatho ma'ra ya nsu nú'ú ja ne nú'ú ma da nja.

22 Nehe bi hñuts'i pa da nda de gatho nú'a te ja ne nú'ú 'b_ui. Nehe bi thuts'i'a pa go dra ñaxu de ra nija, y nuj_u go guecj_u rá nijaguih_u'a.

23 Ha núj_u rá nijaguih_u'a go guecj_u rá ndo'yoguih_u nehe, hangue con guecj_u ri nxøgue rá ndo'yo'a, ne dí oh_u ja rá 'ye'a, ne o ja rá 'ye gatho nú'a te ja ne nú'ú 'b_ui.

2

Nu'ú tó'o xa gamfri, xa mpøhø po rá hñoja'i Ajuá

1 Nu'ah_u xqui 'm_edih_u hmah_u ma'met'o ja ya ts'oqui ne nguí øth_u ya nts'o'm_ui, pe Ajuá ya xa 'ra'ah_ubya 'nara 'ra'yo te.

2 Nu'ah_u nguí øth_u ya ts'oqui ngue'a ngrí denbah_u rá 'm_ui ra ximhai, ne nguí ø'tuah_u rá paha ra nda de ya ts'ondahi nú'a ri mpefi ja yá mfeni nú'ú hingui øta Ajuá.

3 Ma'met'o gathoguih_u ndí 'b_uh_u nehe ngu gra 'm_u'_u, ne ndí ø'tuah_u yá ts'onc'at'i ma ndo'yoh_u, ne ndí øth_u gatho nú'a ndí benga ja ma mfenih_u xá nts'o. Hangue nuj_u hønse rá cue Ajuá ndí tøm_hba_u xa zucj_u ngu nú'a ma da zudi nú'ú hingingá gamfri.

4 Pe Ajuá xi ra dangui rá nthe cate ne rá hm_ute pa guecaguih_u.

5 Hangue ngu bi japi bi yopa nte ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, njab_u nehe bi 'racj_u ma 'ra'yo teh_u, ngue'a ya stí 'm_eh_uma_u ja

ma ts'oquih_u, ja ra uenda ya stí tuh_uma_u. Hangue po rá hñoja'i Ajuá bi pøhøguih_u.

6 Nehe ngu bi g_uxa ma zi Hmuh_u ra Jesucristo de hab_u xqui nt'agui, njab_u nehe bi g_uxcah_u, ne ja ra uenda ya dí hudih_u co ma zi Hmuh_u nuni mahets'i, ngue'a ya dí 'nathoh_u con gue'a.

7 Bi 'yøtcah_u njab_u pa nuya pa bra 'ñep_u ma da fadi tengu rá ndangui rá hñoja'i bi mescah_u, ne tengu ra hño bi 'yøtcah_u ngue'a bá p_ehna ma zi Hmuh_u ra Jesucristo pa bi pøhøguih_u.

8 Ajuá po rá hñoja'i bi pøhøguih_u ngue'a dá camfrih_u, y hingue de guecse_h, nu Ajuá go gues_e bi 'yøt'a gatho pa bi pøhøguih_u.

9 Hinto xa mpøhø po 'nara hoga 'befi xa 'yøt'e, pa njab_u hinda za to da 'ñets'i.

10 Ajuá go gue'a bi hogaguih_u ma'ra'yo ngue'a ya dí 'nathoh_u co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo. Y bi hogaguih_u ma'ra'yo pa da za ga øth_u gatho nú'a xá hño ngu nú'a xqui beni Ajuá maya'b_u ga øth_u.

Nú'ú ya xodyo ne nú'ú hingingá xodyo ya bi mádi po ra Zidada Jesucristo

11 Hangue por gue'a nú'ah_u hingingá xodyoh_u oguí pumfrih_u gue desde maya'b_u gatho nú'ú ya ja'i himyá xodyo mi 'b_ui yab_u de Ajuá, ne nixi himi p_e'tsa ra seña ja yá ndo'yo ngu p_e'tsa ya xodyo. Hangue nuya xodyo xi bi utsa'ih_u ne bi hñump'ah_u gue gyá ja'ih_u dega 'ñaseña, masque nura seña'a go 'nara ja'itho nú'a to øt'e.

12 Ma'met'o nguí 'b_uh_u yab_u de ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, ne nguí 'b_uh_u 'namb_u de ya me Israel nú'ú to'o ya xodyo. Nu'ah_u himri 'ñep'ah_uma_u nú'a ra cohi bi 'yøt'a Ajuá co ya me Israel, nixi hingo mri metih_u nú'a xqui hña'tuabi'ú. Nixi te nguí tøm_hma_u ngu nú'a guí tøm_hba_u, ne nixi nguí pah_uma_u Ajuá.

13 Ma'met'o nu'ah_u nguí 'b_uh_u yab_u de Ajuá, pe nubya ya gá jonih_u con gue'a ngue'a ma zi Hmuh_u ra Jesucristo bi manga rá ji po rá ngue'ah_u ne ya guí 'nathoh_u con gue'a.

14 Núje dyá xodyohe ne nú'ah_u hingingá xodyoh_u, po rá du ma zi Hmuh_u ra Jesucristo bi huata nú'a ra nth_uqui dega nt'atsate xqui 'uegah_u. Y bi 'yøt'e pa dá 'nada ra hninih_u ne pa dá mádi_u.

15 Nu mi du ja ra pont'i'a, gue'bu bi huata nú'a ra nt'atsate, ngue'a gue'bu bi hñacua rá ts'edi ra ndaxjua ley con gatho yá hmanda ne yá nzai. Hangué de nú'u yoho ya hnini, nu'á bi hyoca 'nada ra hnini ngue'a ya bi 'natho con gue'a. Hangué ya bi za bi mádi'u.

16 Nu mi du ja ra pont'i'a, gue'bu bi huata nú'a ra nt'atsate mi pe'tsa nú'u yoho ya hnini'u. Hangué nubyá bi za bi mádi'u ne bi za bi mádi'u nehe co Ajuá, ngue'a ya bi 'nada ra ndo'yo'u co ra Zidada Jesucristo.

17 Hangué numa zi Hmuh ra Jesucristo bi 'ñehe pa bi zocaguihu ne bi xicju gue ya bi za dá mádihu co Ajuá, nú'ahu nguí 'buhu yabu de gue'a ne núje dyá xodyohe ndí 'bue guetbu de gue'a.

18 Y nubyá ngue'a ma zi Hmuh ra Jesucristo bi du por guecju, gathoguihu ngu ya xodyo ngu nú'u hinglyá xodyo da za ga jonihu co Ajuá ma Dadahu co rá ts'edi ra Mäca Ndahi nú'a xa t'acju mahyegui.

19 Hangué por gue'a nu'ahu ya hinguí 'na'ñohu nixi gyá nzohøhu, ngue'a nubyá ya gyá menguhu de ja rá hnini Ajuá nehe, ne yá batsi'ihu nehe'a ngu gatho ma'ra ya gamfri.

20 Y mahyegui ya dí 'buhu ja rá nija Ajuá. Nurá nija Ajuá nja ngu 'nara ngu thoqui. Numa zi Hmuh ra Jesucristo nja ngu ra müdi do xa 'begui pa bi thoqui ra nija, y núje dyá apostolhe ne nú'u ma'ra yá 'mehni Ajuá go guecje dí njahé ngu dyá müdi jadohe, ha nu'ahu guí njahu ngu ya do ri he'tsa nú'a ra jado.

21 Y ngu 'nara ngu rí bøts'e mahyegui yá jado, y nura müdi do go gue'a ri ndude gatho rá hñu ra ngu, njabu necju rá nijaguihu Ajuá 'yo grá ntehu. Ne dí 'yohu co 'nada ra mfeni co ma zi Hmuh ra Jesucristo, y nú'á go gue'a ri 'racju ra ts'edi pa núju rá nijaguihu Ajuá ga 'buhu strá nt'axi.

22 Ngu'ahu nguje dí 'nathohu co ma zi Hmuh ra Jesucristo ne go grá 'yo grá ntehu mahyegui con gatho ma'ra ya gamfri pa drá mäca nijaguihu Ajuá habu da za da 'müi rá Mäca Ndahi Ajuá.

Ra apostol Pablo bi thuts'i pa da xipa rá noya Ajuá nú'u to'o himyá xodyo

1 Hangué ringue'a dí apabi Ajuá por gue'ahu, núgui drá Pablo dí jot'ua fadi ngue'a dí pepabi ma zi Hmuh ra Jesucristo, ne ngue'a dí zo'ahu de gue'a, nú'ahu hinglyá xodyohu.

2 Pøde ya guí padihu gue Ajuá po rá hñoja'i xa 'becpagui pa ga xi'ahu de rá mäca noya'a.

3 Nú'á go gues'e'a bi xicagui pa go dá padi nú'a mi beni'a, y nú'a bi xicagui himi faditho. Y go gue'a ya stá op'ahu masque co 'na yoho ya noya ja nuna cartana.

4 Y nu xcri hñe'thu, ma da zo ri mfenihu gue Ajuá go bi xicagui nú'a mi beni go da 'yøt'a ma zi Hmuh ra Jesucristo.

5 Y nú'a bi xicagui hinto xqui badi ma'met'o. Pe nubyá ha, po rá Mäca Ndahi Ajuá stá pahé nú'a mi beni'a, núje dyá 'mehnihe de gue'a ne dí mamfe rá noya'a.

6 Ne guehna nú'a bi xicagui Ajuá gue nú'u hinglyá xodyo ya da za da mbatsi de Ajuá nehe, mahyegui ngu ya xodyo. Hangué núje dyá xodyohe ne nú'ahu hinglyá xodyohu ya dí 'nada ra ndo'yohu co ma zi Hmuh ra Jesucristo. Ne gathoguihu go ma metihu nú'u yá hñ'a'ti Ajuá ngue'a dí 'nathohu co ma zi Hmuh ra Jesucristo ne dí camfrihu ra mäca noya.

7 Y nú'a ra mäca noya'a go xa hñuxcagui Ajuá pa ga xi'ahu'a. Gue'a ra mäca 'befi bi 'racagui Ajuá po rá hñoja'i co rá dangá ts'edi.

8 Pa guequi dí beni gue hinte drí muui de gatho ma'ra ya cu. Pe Ajuá po rá hñoja'i bi 'racagui nuna ra hoga 'befi pa ga xi'ahu nú'ahu hinglyá xodyohu de gatho ya dangá japi nú'u drí t'acju ngue'a dí camfrihu ma zi Hmuh ra Jesucristo. Xi ndunthi'u, ne hinda za ga pahu hangu yá ndunthi'u.

9 Y Ajuá xa 'becpagui ga xipabi gatho ya ja'i nú'a xqui beni maya'bu ne hinxqui 'ñuditho. Nehe go guet'a Ajuá bi hyoca gatho nú'a te ja ne gatho nú'u 'bui.

10 Nú'a mi beni Ajuá hinxqui 'ñudi maya'bu, pe nubyá ha, ya xa 'ñutcaguihu núju rá nijaguihu'a. Y po rá guecju, asta nuya enxé nú'u bí ha ra ts'edi nuni mahets'i ya padi nehe'u nú'a xqui beni Ajuá.

11 Ngu nú'a xqui beni Ajuá maya'b_u gue'a bi nja, y numa zi Hmuh_u ra Jesucristo xqui thuts'i pa go gue'a da 'ñehe da 'yøt'a nú'a xqui beni Ajuá.

12 Núj_u dí 'nathoh_u co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo hangue dí pe'tsh_u ra nsequi ga ñah_u co Ajuá nsi ra ntsu ni ra ntsa ngue'a dí camfrih_u'a.

13 Hangue oguí tu ri m_uih_u ngue'a dí tho ya ts'othogui por gue'ah_u. Nu'a guí 'yøth_u, johyah_u, ngue'a nú'a dí thogui go 'nara hño pa gue'ah_u.

Rá hmäte ma zi Hmuh_u ra Jesucristo

14 Hangue ringue'a drí ndandiñahmu ja rá thandi Ajuá ma Dadah_u nú'a to'o rá Dada ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

15 Go guet'a rá Dada nehe gatho nú'u to'o camfri ne 'b_ucuatho ja ra ximhai ne nú'u ya bí 'b_ui nuni mahets'i.

16 Go gue'a ma Dadah_u nú'a to'o xi ja ndunthi yá j_upi pa da 'racj_u, dí apabi da 'ra'ah_u ndunthi ra ts'edi po rá M_uca Ndahi'a.

17 Nehe dí apabi gue da zedi ri jamfrih_u pa da 'm_ui xá hño ri corasoh_u ngue'a ja guehni 'b_ui ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, ne pa guí 'b_uh_u xá hño ja rá hmäte Ajuá, nja ngu ya 'y_uza ri c_una mbo ra hai.

18 Nehe dí apabi Ajuá pa da za guí pah_u xá hño hangue rá ndanguí ne rá nsunda rá hmäte ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, ngu dí apabi da badi nehe gatho ma'ra ya gamfri.

19 Dí apabi pa guí p_utuah_u rá hmäte'a, masque nurá hmäte ma'na ra dangui que ma mfenih_u. Nehe dí apabi Ajuá gue xi da 'yoda ri mfenih_u'a, pa njab_u da za guí hñañh_u gatho nú'a ne da 'ra'ah_u'a, ne guí 'b_uh_u ngu gra 'm_ui'a.

20 Nubyá drá nsunda Ajuá nú'a to'o h_u ra ts'edi pa ma'na xi da 'yøt'a ndunthi de gatho nú'a dí aph_u ne nú'a dí beñh_u ngue'a nu'a xi ja rá ts'edi, y nurá ts'edi'a ri mpefi ja ma corasoh_u.

21 j_uNúj_u rá nijaguih_u Ajuá ne drí 'nathoh_u co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, nz_uantho ga nsundah_u Ajuá desde nuby_u y pa nz_uantho! Njab_u gue'a.

4

Dí 'nathoh_u po ra M_uca Ndahi

1 Nuguí dí jot'ua fadi po rá noya ma zi Hmuh_u, hangue hñuxh_u nt'øde xá hño núna dí xi'ah_u. Dí b_uante'ih_u gue guí 'yoh_u xá hño ngu rí 'ñehe ngue'a Ajuá xa zohn'ah_u pa dyá b_uatsi'ih_u'a.

2 Ogrí 'ñets'ih_u. Mpe'tsuah_u ra t'equ'e'i 'na ngu ma'na, ne nts_utuah_u 'na ngu ma'na, ne mádi_uh_u 'na ngu ma'na.

3 Nu'ah_u guí 'nathoh_u ngue'a ra M_uca Ndahi 'b_ui ja ri corasoh_u, hangue 'yøth_u ra ts'edi pa guí pe'tsh_u 'nada ra mfeni ne guí 'b_uh_u co ra hoga'm_ui.

4 Nuj_u dí 'nada ra ndo'yoh_u co ma zi Hmuh_u. 'Nada ra M_uca Ndahi 'b_ui ja ma corasoh_u. Ajuá xa zoncah_u pa ga pe'tsh_u 'nada ra nthø'mate.

5 'Nada ma zi Hmuh_u dí xøcambenih_u. 'Nada ra jamfri dí pe'tsh_u. 'Nada ra sistehe stá h_uñh_u.

6 'Nat'a Ajuá 'b_ui, ne go gue'a ma Dadah_u ne ra Dada de gatho nú'u ma'ra to'o camfri'a. Y nú'a go gue'a ri manda de gatho, ne go gue'a 'b_ui con guecj_u, ne 'b_ui ja ma corasoh_u cada 'na de guecj_u.

7 Cada 'na de guecj_u ma zi Hmuh_u ra Jesucristo xa 'racj_u 'nara 'befi pa ga p_uh_u y nehe bi 'racj_u ra mfadi ne ra ts'edi pa ga p_uh_u nú'a ra 'befi xa 'racj_u.

8 Hangue bi nja ngu nú'a m_unga ja ra M_uca T'of_uo hab_u ena: Ma zi Hmuh_u bi nt_ute de nú'a to'o xqui nt_utehma, nep_u bi yopa mengui pa mahets'i, ne de guehni bá p_umpa ra ts'edi ya ja'i pa bi umba yá 'befi cada 'na.

9 ¿Te rí b_uni da 'ñena nú'a ra noya ena gue ma zi Hmuh_u "bi yopa mengui pa mahets'i"? Ne da 'ñena gue nu'a mbi 'b_u mahets'i nep_u bá c_ui pa guecua ja ra ximhai.

10 Y nú'a bá c_ui pa guecua ja ra ximhai, go guet'a bi yopa menga mahets'i pa da manda gatho nú'a te ja ne nú'u 'b_ui.

11 Nú'a bi 'racj_u ma 'befih_u ne bi 'racj_u ra mfadi ne ra ts'edi pa ga mpeh_u ja rá 'befi'a. Bi hñuxcaguih_u 'ra dega apostol, ma'ra pa da m_um_uba rá noya Ajuá, ma'ra pa da zof_uo ya ja'i, ma'ra pa da ma'yo ja ya nija, y nu ma'ra pa da nxahnate ja ya nija.

12 Hangue numa zi Hmuh_u njab_u bi hñuxa nú'u ya m_ufi co 'rama'na'ño yá 'befi bi umbi pa da maxa gatho ma'ra ya cu, pa

njabu nehe nú'u ma'ra ya cu da mēfi nú'a ra 'bēfi xa t'umbi. Nú'á bi 'yøt'a njabu pa ma'na da te rá nija.

13 Hangue njabu drí mfaxhu 'na ngu ma'na, asta hinga camfrihu xá hño co 'nada ra mfeni, ne asta hinga pahu xá hño ma zi Hmuhu ra Jesucristo rá T'u Ajuá, ne asta hinga 'buhu xá hño ngu gra 'mua.

14 Ya hinga njahu ngu ya batsi rí maua rí mani pa go ga tēnhu ma'ra ya nt'utuate nú'u xa bense ya ja'i ja yá ts'omfeni ne utcaguihu ñena xi majuañi nú'a udi pa da hyacjhmahu.

15 Nu'a mahyoni ga øthu, ga sigui ga tēnhu nú'a xi majuañi co ndunthi ra hmate, pa njabu ma'na ga 'buhu xá hño ngu gra 'mu ma zi Hmuhu ra Jesucristo nú'a to ra ñaxu de ra nija.

16 Nura nija nja ngu rá ndo'yo 'nara ja'i ri mpefi mahyēgui. Numa zi Hmuhu ra Jesucristo go gue'a ra ñaxu de gatho, ne go gue'a 'racju ra ts'edi pa ga pēhu nú'a ra 'bēfi xa 'racju'a. Ha nujá drí mpefihu mahyēgui ne drí mfaxhu 'na ngu ma'na ne drí mādihu 'na ngu ma'na. Hangue njabu ma'na rí te rá nija Ajuá.

Ga 'buhu 'nara 'ra'yo 'mai ngue'a dí camfrihu ra Zidada Jesucristo

17 Dí 'bep'ahu de rá thuhu ma Zidadahu, ne dí xi'ahu gue oguí 'yohu ngu gra 'ño nú'u hingyá gamfri, ngue'a gatho nú'a benga ja yá mfeni'u hinte ri muui,

18 ne xa zo ra 'bexuui ja yá mfeni. Nu'ú hinxa ne xa badi nú'a majuañi ngue'a xi xá me yá coraso, hangue hingui pe'tsa ra 'ra'yo te ngu nú'a ri 'racju Ajuá.

19 Ni ts'u otho yá tsa, hangue xi xa 'ñent'a ja ya ts'oqui pa da 'yøt'a gatho nú'a go da ne'u con gatho yá paha.

20 Pe numa Zidadahu ra Jesucristo hinxa 'ñu't'ahu gui 'yøthu njabu.

21 Ngue'a xcá 'yøhu de gue'a ne xa t'u't'ahu nú'a majuañi ngu nú'a bi 'ñudi'a.

22 Hangue por gue'a 'uehu de nú'a ri ndaxjua 'maihu guí pe'tshu, ngue'a xi xá nts'o nú'a ra 'mai'a, ngue'a nuri ts'omfenihu go gue'u ha'ahu pa gui nts'ocju.

23 Ne 'buhu co 'nara 'ra'yo mfeni xá nt'axi.

24 Nehe 'buhu 'nara 'ra'yo 'mai, ngue'a Ajuá ya bi yopa hyoc'ahu ma'ra'yo pa gui 'buhu ngu gra 'mai'a, pa njabu xi majuañi da za gui 'yohu xá hño co 'nara mfeni strá nt'axi.

25 Hangue por gue'a hyehubu ya nc'uamba, mañhu nú'a majuañi 'na ngu ma'na, ngue'a gathoguihu ya dí 'nada ra ndo'yohu.

26 Nu'bu gui ncuehu, oxcrí øthu 'nara ts'oqui co ra cuε, ne oxcrí ncuehu ya'a,

27 pa njabu hinda da'ahu ra ts'ondahi.

28 Nu'a tó'o ra be, ya odri mpe. Ma'na xá hño dá gu 'nara 'bēfi ne da mpefi xá hño, pa njabu da za da mats'i nú'u to'o hingui tsupabi.

29 Pa gui ñahu, oguí ñahu co ya ts'onoya, ñahu xá hño pa da za gui nuphu yá mfeni nú'u to'o da 'yø'ahu.

30 Ne oguí japhu da du rá mai rá Maça Ndahi Ajuá nú'a to'o 'bai ja ma corasohu, ne go gue'a 'nara seña gue ya yá batsiguihu Ajuá, ne nu'á ri sugaguihu asta hinda zixcaguihu Ajuá pa mahets'i pa grá 'buhuni con gue'a.

31 Nu'bu te da t'øt'a'ihu, osti tsøt'a ri maihu. 'Bu to da xax'ahu, oxqui ncuehu nixi gui má'tihu ne nixi gui ntsanihu, ne oxqui øthu ma'ra ya ts'ot'øt'e.

32 Nu'a mahyoni gui 'yøthu, gui nhyoja'ihu 'na ngu ma'na ne gui mādihu 'na ngu ma'na, ne mpumbahu 'na ngu ma'na, ngu Ajuá xa pun'ahu por nú'a bi 'yøt'e ra Zidada Jesucristo.

5

Hanja rí 'ñepi da 'mai nú'u to'o yá batsi Ajuá

1 'Yøthu ra ts'edi gui tēmbahu rá 'mai Ajuá, ngue'a gyá hmaça batsihu de gue'a.

2 'Buhu co 'nara hmate, ngu bi macaguihu ma zi Hmuhu ra Jesucristo ne bi du por guecju. Bi unse rá te pa bi tho pa bi gutca ma thaihu, y nurá du'a bi hñani Ajuá ngu 'nara 'baha nú'a yuni xá cahi ne bi ho'a.

3 Núju dyá gamfrihu hinga hñuxhu 'nara 'behñá nú'a hingo ma 'behñahu, nixi ga øthu ma'ra ya ts'onc'at'i de ma ndo'yohu, nixi ga øthu ra nduste co ra ts'onc'at'i dí

pe'tshu, y nixi ga beñhu pa ga mañhu de nuya ts'ot'ot'eya.

⁴ Hinga mañhu ya noya dega 'betsa, nixi ga ñant'uhu co ya noya xá nts'o, nixi ga thøta ma neh te ga mañhu, ngue'a hindí 'ñepcahu ga øthu njabu. Nu'a ga øthu, ga xøcambenihu Ajuá.

⁵ Ya guí pah gue nu'u tó'o xi ya 'ñeja'i hingui tsa da yut'a ja rá hmanda Ajuá ne de ma zi Hmuhu ra Jesucristo, nixi nú'u ma'ra to'o øt'a ma'ra yá ts'onc'at'i, ne ya nduste hingui tsa da yut'a ja rá hmanda Ajuá. Nura nduste ma'na go ri mađi ra ximhai que Ajuá.

⁶ Hangue oto sta hyacju da 'ñenjue gue rá cue Ajuá hinda zucju 'bu ga øthu nuya ts'oquiya, ngue'a majuani rá cue Ajuá ma da zadi nú'u to'o hingui øte'a.

⁷ Hangue hinga ntsixhu co nú'u to'o øt'a nuya ya ts'ot'ot'e.

⁸ Ma'met'o ndí 'buhu ja ra 'bexuui dega ts'oqui, pe nubyá ya dí 'buhu ja ra ñot'i ngue'a stá camfrihu ma zi Hmuhu ra Jesucristo. Hangue ma ga 'yohu ngu rí 'ñepcahu ngue'a ya dí 'buhu ja ra ñot'i.

⁹ Nu'a tó'o ya 'bu ja ra ñot'i øt'e nú'a xá hño, ne 'yo ngu rí 'ñehe, ne mangua nú'a majuani.

¹⁰ Hangue ma ga øthu ra ts'edi pa ga pah gue øthu gatho nú'a ri ho Ajuá.

¹¹ Y hinga tembahu yá 'mai nú'u to'o 'yo ja ra 'bexuui dega ts'oqui, ngue'a nú'a øt'e'u hinte ri muui. Nu'a ga øthu, ga zofohu pa hinda sigui da 'yøt'a njabu.

¹² Ngue'a asta 'nara 'betsa 'bu ga mañhu nú'a øt'e mant'agui nú'u to'o 'bu ja ra 'bexuui.

¹³ Pe 'bu dra yot'i co ra ñot'i nuya ts'ot'ot'e øt'u, nu'bú ha, da hnequi te rá 'be gatho øt'e'u, ngue'a co ra ñot'i ri hnequi gatho.

¹⁴ Hangue xa t'ena njaua:

Nuhu, nú'i guí aha,

nangui de habu xa t'ac'a'i habu xa t'agui nú'u xa du,

y ma zi Hmuhu ra Jesucristo go gue'a da yo't'a ri mfeni pa gui 'bui ja rá ñot'i'a.

¹⁵ Beñhu xá hño hanja grí 'buhu. 'Buhu co ndunthi ra hoga mfađi, oguí 'buhu ngu nú'a gra 'mu nú'u hinte ya fađi.

¹⁶ Oguí 'yohubu grí 'beta ri orahu, nzantho 'yøthu nú'a xá hño, ngue'a xi xá nts'o ya pa dí 'buhabya.

¹⁷ Ogrí hñeguihohu, 'yøthu ra ts'edi pa gui pah nda'a go rá paha Ajuá.

¹⁸ Ogrí ntihu, ngue'a nura nti ma'na da ja'ahu gui 'yøthu ya t'øt'e xá nts'o. Nu'a gui 'yøthu, 'yøtuahu rá paha ra Maça Ndahi.

¹⁹ Hñu'mba muihu 'na ngu ma'na gui tuthu ya salmo ne ya jahña ne ma'ra ya maça thuhu. Tutuahu Ajuá ne xøcambenihu'a con gatho ri muihu.

²⁰ Nzantho umfu njamađi Ajuá ma Dadahu de gatho nú'a da 'ñep'ahu de ja rá thuhu ma zi Hmuhu ra Jesucristo.

Ra hoga'mui ja yá ngu nú'u to'o xa gamfri

²¹ 'Ñøtuahu 'na ngu ma'na co rá ntsu Ajuá.

²² Nu'ahu 'behñahu medinthatih, 'yøta ri damehu, y ja ra uenda go guí øthu ra Zidada Jesucristo.

²³ Ngue'a nura 'ñøhø go gue'a ra ñaxu de rá 'behña, nja ngu ma Zidadahu ra Jesucristo go gue'a ra ñaxu de ra nija, ngue'a go gue'a xa pøhø ra nija, y nura nija go gue'a rá ndo'yo'a.

²⁴ Nja ngu ra nija øta ma Zidadahu ra Jesucristo, njabu nehe mahyoni gui njahubu 'behñahu, gui 'yøta ri damehu de gatho nú'a da xi'ahu.

²⁵ Y nu'ahu 'ñøhøhu medinthatih, mađi ri 'behñahu, nja ngu ma Zidadahu ra Jesucristo ri macaguihu núju rá nijaguihu'a, ne bi unse rá te pa bi za bi pøhøguihu.

²⁶ Bi du pa bi 'uegaguihu de ma ts'oqui hu. Bi xuga ma corasohu co ra dehe, y nura dehe'a go gue'a rá noya'a.

²⁷ Nu'á bi xuga ma corasohu pa drá nijaguihu'a strá nt'axi. Bi 'uegaguihu de ma ts'oqui hu ne de gatho ma nts'o'muihu, pa nu sta 'ñehe da zixcaguihu pa grá 'buhu con gue'a, ya hinga tuh ni 'nara ts'oqui ngue'a ya strá nt'axiguihu.

²⁸ Nja ngu ma Zidadahu ri macaguihu núju rá ndo'yoguihu'a, njabu nehe nu'ahu 'ñøhøhu rí 'ñepi gui mađi ne gui su ri 'behñahu ngu grí suse ri ndo'yohu. Nu'a tó'o ri su rá 'behña, gue'a ngu ri suse rá ndo'yo.

²⁹ Hinhya'mu to'o ri utsase rá ndo'yo. Cada 'na ri su rá ndo'yo ne ri umbabi te

da zi, ngu ma Zidadah_u ra Jesucristo ri sugaguih_u nú_u rá nijaguih_u'a,

³⁰ ngue'a go guecj_u rá ndo'yoguih_u'a, ne cada 'na de guecj_u go dyá xeni_u de rá ndo'yo'a.

³¹ Hangué ja ra M̄aca T'ofó ena gue ra 'ñøhø da zogui rá dada ne rá nan̄a pa go da 'm̄ahui rá 'behñ̄a y de ri yohó' u ya da 'natho.

³² Nuna nt'utuaten̄a xi ra dangui, ne mā de ra Zidada Jesucristo ne de rá nijā'a.

³³ Hangué nu'ah_u suh_u ri 'behñ̄ah_u ngu grí suse ri ndo'yoh_u. Y nu'ah_u 'behñ̄ah_u, umf̄a ra t'equ'ei ri d̄ameh_u.

6

¹ Nu'ah_u b̄atsih_u, 'yøta ri dadah_u ne ri nan̄ah_u ngue'a guí camfrih_u ra Zidada y gue'a rí 'ñepi guí 'yøth_u.

² 'Yøth_u ngu m̄anga ja rá noya Ajuā hab_u ena: “Umba ra t'equ'ei ri dada ne ri nan̄a ne gui su.” Nuna guehna ra m̄udi hmanda ri 'ñoui 'nara hñ̄a'ti.

³ Y nura hñ̄a'ti'a go gue'a nú'a “gui 'b_u co 'nara johya, ne gui 'b_u ndunthi ya jeya nuua ja ra ximhai.”

⁴ Ha nu'ah_u dadah_u ne nan̄ah_u, oxqui japh_u da ncuε ri b̄atsih_u; zofoh_u co ya hoga ts'ofó, ne 'ñutuah_u rá noya ma Zidadah_u.

⁵ Nu'ah_u 'begoh_u, 'yøta ri hmuh_u de nuua ja ra ximhai co ndunthi ra ntsu, ne co ndunthi ra t'equ'ei, ne con gatho ri m̄uih_u. 'Yøth_u ra uenda gue go guí p̄eph_u ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

⁶ M̄p̄eh_u xá hño, pe hingue h̄onse ra ora hant'a ri hmuh_u pa guí p̄onga ri hmih_u con gue'u. 'Yøth_u ngu rá paha Ajuā con gatho ri m̄uih_u, ne p̄epabih_u ri hmuh_u ngu rí 'ñepi guí 'yøth_u ngue'a gyá 'begoh_u nehe de ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

⁷ 'Yø'tuah_u xá hño yá 'b̄efi ri hmuh_u co 'nara hoga paha. 'Yøth_u ra uenda gue go guí p̄eph_u ma Zidadah_u, hingo guí p̄eph_u 'nara ja'i.

⁸ Beñ̄h_u gue ma Zidadah_u ma da 'racj_u ma th̄ah̄ah_u ngu nú'a stá øth_u, ngu ra 'b̄ego ngu nú'a h̄ingrá 'b̄ego.

⁹ Nehe nu'ah_u hmuh_u, suh_u xá hño ri 'begoh_u. Ogrí pidih_u'u. Beñ̄h_u gue ngu'u ne ngu'ah_u bí 'b_u 'nari Hmuh_u nuni mahets'i nú'a to'o hingui huahna ya ja'i.

Ga hñeh_u co nú'a ra he xa 'racj_u Ajuā ngu ri hñe 'nara soldado

¹⁰ Nubyá zi cuh_u, z̄edih_u co nú'a ra ts'edi xa 'ra'ah_u ma Zidadah_u.

¹¹ Ngu ri hñe 'nara soldado pa da ma ja ra tuhni, njab_u nehe ma ga heh_u ra he nú'a xa 'racaguih_u Ajuā, pa hinda za da d̄acj_u ra ts'ond̄ahi co yá nthate.

¹² Ngue'a numa ncontrah_u hingo 'nama mija'ih_u. Nujú drí ntunh_u co ya ts'ond̄ahi nú'u ri nhyaxa mañ̄a ja ra nd̄ahi, ne co nú'u ya nd̄a de ya ts'ond̄ahi nú'u ri manda ja ra 'b̄exuui jaua ja ra ximhai.

¹³ Hangué ngu ri hñe 'nara soldado, ga hñeh_u njab_u nehe co nú'a ra he xa 'racj_u Ajuā, pa njab_u nura ora da ne da hyacj_u ra ts'ond̄ahi hinda za da d̄acj_u, nujú go ma ga t̄aph̄'u ne ga 'b̄uh_u ngu nz̄antho, ne hinda za te da 'yøtc̄ah_u.

¹⁴ Hangué ma ga z̄edih_u. Nja ngu 'nara soldado ri ngut'a rá ngut'i pa da nja rá ts'edi ora 'yo ja ra tuhni, njab_u nehe ga camfrih_u nú'a majuani pa da za ga z̄edih_u. Ne ngu ri su rá coraso co nú'a ra nth̄aqui h̄a ja rá tiñ̄a, njab_u nehe ga nsuh_u pa ga 'yoh_u xá hño pa hinte ga thoh_u.

¹⁵ Ngu ri su yá ua 'nara soldado pa da za da 'ño xá hño ja ra tuhni, njab_u necj_u ma ga hñocj_u pa da za ga maha hab̄araza ga mañ̄h_u ra m̄aca noya nú'a udi ra hoga'm̄ai.

¹⁶ Nehe ngu 'nara soldado ri hñ̄a rá nth̄aqui ja rá 'yε pa da n̄taqui, necj_u mahyoni ga p̄ε'tsh_u ra jamfri pa ga ntacj_u de yá nthate ra ts'ond̄ahi.

¹⁷ Ne ngu ri su rá ñ̄axu 'nara soldado co ra f̄ui dega b̄øj̄a pa hinte da ja, njab_u nehe da za ga ntacj_u ngue'a dí p̄ah_u gue ma zi Hmuh_u ra Jesucristo ya xa p̄øhøguih_u. Nehe nja ngu 'nara soldado dri hñ̄a rá mahuai, ma xi ga p̄at̄uah_u xá hño rá noya Ajuā pa ga mañ̄h_u, go gue'a ra mahuai ri 'racj_u ra M̄aca Nd̄ahi.

¹⁸ Ne de gatho núna di øth_u, nz̄antho ga aph_u Ajuā. Ga aph_u co rá ts'edi ra M̄aca Nd̄ahi pa da maxcah_u de gatho nú'a da 'ñehe, ne nz̄antho ga ndø'mh_u ne hinga tsayah_u ga aph_u Ajuā, ne ga aph_u por gatho ma'ra ya gamfri nehe.

¹⁹ Nehe 'yaph_u Ajuā por guequi, pa nu xcrá ñ̄a, ga ñ̄a nsi ra ntsu ni ra ntsa, ne go gue'a da 'raca ya noya pa ga m̄amba rá

noya'a ngu nú'a xa 'ñutcagui, nú'a hinxqui fadi.

²⁰ Nugui rá 'mɛhnigui Ajuá pa ga mamba nuna rá maça noya'a, masque núbya dí ofadi pe dí mamba rá noya. Hangué 'yaphɛ Ajuá pa ga mamba rá noya'a ngu rí 'ñepqui ga ma nsinque ra ntsu.

Ya nzenjua pɛhna ra apostol Pablo mi uadi ra carta

²¹ Pa gui pãhɛ de ma 'bɛfi ne te gra 'bɛi de guecua, nuni ra cu Tiquico go guehni ma da xi'ahɛ gatho. Nuni ma zi cuhɛ go guehni 'nará hoga mɛfi ma Zidadahɛ.

²² Dí pɛhn'ahɛbɛ pa da xi'ahɛ te gra 'baheua ne pa da hñup'a ri muihɛ.

²³ Ajuá ma Dadahɛ ne ma zi Hmuhɛ ra Jesucristo da jap'ahɛ ne gatho ma'ra ya cu pa gui 'bahɛ te rá 'ñentho, ne da max'ahɛ pa gui mpɛ'tsua hmãtehɛ 'na ngu ma'na ne pa gui pɛ'tshɛ ndunthi ra jamfri.

²⁴ Ajuá da japabi gatho nú'ɛ to'o ri maði ma zi Hmuhɛ ra Jesucristo co 'nara hmãte nú'a hinhya'mɛ da uadi. Njabɛ gue'a.

RA FILIPENSE RÁ CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO NÚ'A BI 'YOPABI YA GAMFRI ME FILIPO

Ra apostol Nsan Pablo mi ofadi bi yopabi ya gamfri me Filipo

¹ Nuga drá Pablo ne ra cu Timu, yá 'bégoguihe ma zi Hmuhá ra Jesucristo, dí op'a'ihé nuna carta gatho'ihé zi cuhá guí 'báhábá ja ra hnini Filipo, ne guí camfrihé ma zi Hmuhá ra Jesucristo, ne gatho'ihé gyá ndáhé de ra nija ne nú'ahé gyá mas-tehé.

² Ajuá ma Dadahé ne ma zi Hmuhá ra Jesucristo da jap'a'ihé ne da max'ahé pa guí 'báhé te rá 'ñentho.

Ra apostol Nsan Pablo apabi Ajuá po ya gamfri

³ Ora dí beni de gue'ahé dí umba njamádi Ajuá por gue'ahé.

⁴ Y ora dí apabi Ajuá, dí apabi co ndunthi ra johya pa cada 'na de gue'ahé,

⁵ ngue'a desde gá camfrihé rá mǎca noya Ajuá asta nubya, xcá faxcahé pa xa ntúnga nura mǎca noya'a.

⁶ Nuga dí camfri gue nu Ajuá to'o xa mǎdi xa pa't'a ri 'máihé, ma da sigui da 'yøt'a njabé pa sta yopa penga ma Zidadahé ra Jesucristo ya gri 'báhé xá hño ja rá thandi'a.

⁷ Y xá hño nú'a stá beni de gue'ahé, ngue'a xi dí pǎ'ts'ahé ndunthi ra hmáte, y ngue'a xi guí faxcahé co nú'a ra 'bǎfi xa 'racagui Ajuá pa dí ñánga ra mǎca noya ne pa dí mǎ gue go gue'a majuaní, masque dí ofadi o dí 'bai ja yá thandi ya ndá.

⁸ Ajuá pádi xá hño gue nuga nts'edi dí beñ'ahé co nuna hoga hmáte xa 'racjé ma Zidadahé ra Jesucristo.

⁹ Dí apabi Ajuá pa ma'na da zi'ta ri hmátehé, ne ma'na guí pǎ'tshé ra hoga mfádi pa guí páhé ma'na xá hño nda'a gue'a ri ho Ajuá.

¹⁰ Njabé da za guí páhé guí huanhé nzántho nú'a xá hño, ne guí pǎ'tshé 'nara te strá nt'axi, y njabé hinto da za te da mǎ de

gue'ahé nu stí yopa menga ma Zidadahé ra Jesucristo nuua ja ra ximhai.

¹¹ Njabé dí tø'mi gue ra Zidada Jesucristo da 'yøt'e pa da hneca ya hoga 'bǎfi ja ri tehé. Y nú'a ra hoga 'bǎfi da hnequi ja gue'ahé go gue'a ngu 'nara hoga sofo pa rá nsunda Ajuá, pa njabé ma'na da t'e'tsua rá nsu'a.

De ga 'búcua, nzántho ga øt'e nú'a go rá paha ra Zidada Jesucristo

¹² Ma zi cu'ihé dí ne guí páhé xá hño gue gatho nú'a xa t'øtcagui gue'a ma'na xa umba ra ts'edi ra mǎca noya.

¹³ Hangue gatho nuya soldado 'búcua habé ja ra ts'utbi, ne gatho ma'ra ya ja'i, pádi gue nuga xa jocagui fadi po rá ngue ra Zidada Jesucristo.

¹⁴ Y hangue por guehna ndunthi ya cu ma'na xa gú ra ts'edi pa xa mǎmbabi rá noya Ajuá nsingue ra ntsu, ne ma'na xa nja yá jamfri ja ra Zidada.

¹⁵ Nuga dí pádi xá hño gue 'ra de gue'u ñá de ra Zidada Jesucristo ngue'a ri hyøca nú'a dí pǎfi, ngue'a nu'ú ne go da uadi nú'a da mǎñ'ú. Pe nú'ú ma'ra há, mǎmbabi rá noya Ajuá co yá mfeni xá nt'axi.

¹⁶ Pe nu'ú tó'o ri hyøca nú'a dí pǎfi, mǎmba rá noya ra Zidada Jesucristo pa yá hñose'ú ne pa da t'embi gue go ma'na ri mpǎfi'ú. Nu'ú øt'a njabé hønse pa ma'na da hyondga ra 'ñé nú'bya de dí oua ja ra fadi.

¹⁷ Pe nu'ú ma'ra há, mǎmba rá noya Ajuá co ndunthi ra hmáte ngue'a pádi'ú gue nuga dí 'búcua pa ga ñámbabi rá mǎca noya Ajuá.

¹⁸ Pe hinte rí 'yø'tuabi de nú'a gra ñá'ú. 'Bú mǎñ'ú con gatho yá mǎi o hina, pe xi drí johya ngue'a ma'na rí ntúnga rá noya ra Zidada Jesucristo.

Ne ma xi ga johya ndunthi,

¹⁹ ngue'a nuga dí pádi gue nú'na dí thogui ma ga pøni xá hño, ngue'a guí faxcahé guí aphé Ajuá por gueque, y nurá Mǎca Ndáhi ma Zidadahé ra Jesucristo ri 'racagui ra ts'edi.

²⁰ Nuga hindí ne ga ntsa, dí ne ga ñá con gatho ma jamfri, ngu xi stá nja nzántho. Ne dí ne ma'na da hnequi rá ts'edi ra Zidada Jesucristo ja ma 'mǎi, hinte rí 'yø'tuabi 'bú ga tu o ga sigui ga nte.

21 Ngue'a nuga 'b_u ga sigui ga 'b_ucua ja ra ximhai, gue'a pa ga øt'e nú'a go rá paha ra Zidada Jesucristo, y nu'b_u ga tu, ma grá hanga ma thaha.

22 Pe nu'b_u ga sigui ga 'b_ucua ja ra ximhai, ga mpefi pa da gamfri ma'ra ya ja'i, hangue hindí padi nda'a ga beni, ua ma'na xá hño ga sigui ga nte, o ma'na xá hño ga tu.

23 De ri yoho hindí padi nda'a ga beni. Nu'a dí nehma, ga ma de guecua pa ma ga 'b_u'be ra Zidada Jesucristo nuni mahets'i, ngue'a pa gueque gue'a ma'na xá hño de gatho.

24 Pe dí padi gue ma'na xá hño pa gue'ah_u ga sigui ga 'b_ucua.

25 Hangue dí padi gue ma ga sigui ga 'b_ucua con gue'ah_u pa da za ga fax'ah_u pa ma'na da nte ri jamfrih_u ne ma'na gui johyah_u.

26 Hangue nu xcri yopa hyandgaguih_u ga yopa 'b_ui con gue'ah_u, ma xi gui xøcambenih_u ma Zidadah_u ra Jesucristo ngue'a ma ga 'b_ui ma'na'qui con gue'ah_u.

27 'Yøth_u ra ts'edi gui 'yoh_u xá hño ngu nú'a manganá noya ra Zidada Jesucristo. Y njab_u tsa ga mab_u ga c'a'ts'ah_u o hina, pe ya ga øde gue gri 'b_uh_u xá hño co 'nada ra mfeni ne gri mpefih_u mahyεgui co ndunthi ra ts'edi pa gui ñañh_u nú'a ra jamfri xcá hñanih_u de ra maca hoga noya.

28 Ne oxquí hoph_u da pi'ah_u nú'u to'o ri utsa'ih_u, ngue'a nu stí hyandi'u gue hingri tsuh_u, njab_u da badi'u gue ma da 'mēdi'u, pe nu'ah_u gui pah_u gue co rá ts'edi Ajuā xa pøhø'ih_u.

29 Ngue'a Ajuā bi hñux'ah_u hingue hønse pa gui camfrih_u ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, nehe pa gui thoh_u ya nt'atsate po rá ngue'a, y nú'a guí thoh_u gue'a 'nara danga hño pa gue'ah_u.

30 Guí pah_u gue nuga ne nu'ah_u mahyεgui drí ñambah_u rá noya Ajuā, y ya gá pah_u xá hño gatho nú'a stá thogui pa dá ñani'a, ne ya xcá øh_u te gatho dí thoguiba.

2

Ra Zidada Jesucristo bi 'ñe bi nja'i, ne 'mefa Ajuā bi umba 'nara nsu xi ra dangui

1 Nu'ah_u xa nup'a ri mfenih_u numa zi Hmuh_u ra Jesucristo, ne xa hup'a ri maih_u

co rá hmate'a, ne ra Maca Ndahi 'b_ui con gue'ah_u, ne xa t'a'ah_u ra hmate ne ra huecate.

2 Hangue 'b_uh_u co 'nada ra mfeni ne co 'nada ra hmate, pa njab_u ha, gui hubgah_u ma mai pa ga johya.

3 Ote guí øth_u pa ri hñoseh_u, nixi pa gui pønga ri hmih_u. Ne ogrí 'ñexasch_u. Nu'a guí 'yøth_u, 'ñe'tsuah_u yá nsu ma'ra.

4 Oguí hoñh_u ra hño pa gue'asch_u, hyoñh_u pa ma'ra nehe.

5 Beñh_u ngu bi benga ma zi Hmuh_u ra Jesucristo himbi 'ñets'i.

6 Ngue'a nú'a masque go gues'e'a Ajuā, pe bá tsop_u rá nsu nú'a mbi pe'tsa nuni mahets'i masque mri mandani'a mahyεgui co rá Dada.

7 Pe bá tsogui rá nsu pa bi e bi nja'i nuua ja ra ximhai, ne asta bi nja ngu 'nara 'bεgo, ne bi mē'tsa rá 'bai ngu rá 'bai 'nara ja'i.

8 Y ya de mi 'b_ucua, bi 'mai ngu himri 'ñepi da 'mähma, y bi 'yø'tua nú'a go rá paha rá Dada asta xi bi du, ne nurá du'a xi xmá nts'o, ngue'a bi du ja 'nara pont'i.

9 Hangue Ajuā bi umba 'nara nsu xi ra dangui, ne bi hñu'mba 'nará thuhu nú'a ma'na ja rá nsu de gatho ya thuhu.

10 Pa njab_u ma da ndandiñahmu ne da xøcambenibi rá thuhu ra Zidada Jesu maxøgue gatho nú'u bí 'b_ui mahets'i ne nú'u 'b_ucua ja ra ximhai ne nú'u 'b_ui rí nga'ti de ra ximhai.

11 Y gatho'u ma da 'ñena gue ra Jesucristo go gue'a ma zi Hmuh_u pa ma'na dra nsunda Ajuā ra Dada.

Nu'u tó'o xa gamfri go gue'u nja ngu 'nara ñot'i ri yot'a ja ra ximhai

12 Ma zi cu'ih_u, ngu gá nhyoga'yødeh_u nu ndá 'b_ui con gue'ah_u, dí ne nehe nú'ya dí 'b_ui yab_u de gue'ah_u gue ma'na gui 'ramanuh_u gui nhyoga'yødeh_u. 'Yøth_u xá hño gatho nú'a rí 'ñepi gui 'yøth_u ngue'a xcá mpøhøh_u, ne nsuh_u ja rá thandi Ajuā.

13 Ngue'a Ajuā go gue'a ri 'ra'ah_u ra ts'edi ne ya hoga mfeni pa gui 'yøth_u nú'a xá hño, ngu nú'a ne'a.

14 Gatho nú'a gui 'yøth_u, 'yøth_u nsinque gui nønteh_u ne nsinque gui ntsanoyah_u,

15 pa hinto da za't'ah_u ni 'nara ts'oqui. 'B_uh_u xá hño co ri mfenih_u strá nt'axi,

ngue'a yá batsi'ih_u Ajuá, masque guí 'b_uh_u madetho de ya ts'o'm_ui gá ja'i nú'u hinxá nt'axi yá mfeni. Nuni ja da hnečni ri hoga'm_uih_u ngue'a nu'ah_u guí njah_u ngu ya tsø ri yot'a ja ra 'b_uxuui,

16 ne guí mañh_u ra hoga noya dega te pa nzantho. Nu'b_u guí 'b_uh_u xá hño ngu núna dí xi'ah_u, ma ga johya ndunthi nu stua yopa penga ra Zidada Jesucristo, ngue'a gue'b_u ma ga pađi gue gatho nú'a stá p_ufi hinxá ma 'm_uedi, ma da hneca ra hoga sofo nú'a stá p_ufi ja gue'ah_u.

17 Ha nu'b_u ga tu po rá ngue'ah_u, guehna ngu 'nara hñá'ti dí umbabi Ajuá mahy_ugui co ri jamfrih_u. Nu'b_u ga johya ngue'a dí pađi gue dí uñh_u mahy_ugui ma hñá'tih_u, y njab_u ga johyah_u mahy_ugui.

18 Hangué johyah_u nehe, pa ga p_u'tsh_u 'nada ra johya.

Ra Timoteo ne ra Epafrodito

19 Dí beni ga p_ump_u 'bestho ra cu Timu dua c'a'ts'ah_u 'b_u njab_u rá paha ma Zidada, pa nu stua pengui'a da xicagui de gue'ah_u, pa njab_u da hñu ma m_ui, ne ga johya.

20 Ngue'a h_uns_u ra cu Timu go gue'a 'nada ra mfeni dí p_u'tshe, ne dí tagui dí tuhe por gue'ah_u.

21 Ngue'a gatho nú'u ma'ra ya cu oda yá mfeni de yá 'b_ufi pa yá hñose'u, hingo oda yá mfeni de rá 'b_ufi ra Zidada Jesucristo.

22 Y nu'ah_u guí paťuah_u rá 'm_ui ra cu Timu. Nú'a xi faxcagui pa dí mamba rá noya Ajuá, nja ngu 'nara t'u faja rá dada ja rá 'b_ufi.

23 Hangué dí beni ga p_ump_u pa dua c'a'ts'ah_u, h_uns_u dí t_u'mi ga pađi te grá ma de núna dí thoguiua.

24 Dí camfri gue co rá mfats'i Ajuá necagui ga mab_u 'bestho ga c'a'ts'ah_u.

25 Nehe dí beni gue mahyoni ga p_ump_u nehe ra cu Epafrodito, guehni 'nama hoga compa de ja ra 'b_ufi pa dí ñambaheua rá noya Ajuá. Nuni ra cuni go guehni uá p_unh_u pa e bi maxcagui.

26 Y xa beni ndunthi de gue'ah_u pa da mab_u, ne xi tu rá m_ui ngue'a bi bađi gue gá pah_u bi hñeni.

27 Xi majuani bi hñeni nts'edi asta ya mi ma xa duhma, pe Ajuá bi m_u'tsa ra huecate de guehni, y hinga h_uns_ueni, necagui nehe, bi m_uesca ra huecate, ngue'a 'b_u xa duhmani, nu'b_u ma'na xa du ma m_ui.

28 Hangué por gue'a xi dí ne ga p_ump_u pa gui johyah_u nu xcrí hyanth_u ma'na'qui, y necá ga johya nehe.

29 Nu xcrí hyanth_u da zomb_uni, xi da johyah_u ndunthi, ngue'a guehni 'nama cuh_u de ja rá thuhu ma Zidada, ne xi da umfu ra hm_uate, ne numahñobih_u gatho ma'ra yá 'm_uehni Ajuá di nguni.

30 Ngue'a núni ya mi ma da du hm_uah_u po rá 'b_ufi ra Zidada Jesucristo. Nuni himbi jamasu de ya ts'othogui, hangué e bi m_ufi 'nara 'b_ufi nú'a himbi za go gá p_ufih_u ngue'a guí 'b_uh_u yab_u de guecua.

3

'Yoh_u xá hño ngu rí 'ñepi

1 Y nubyá zi cuh_u, johyah_u ja rá thuhu ra Zidada. Pa gueque hingui tsabigui ga xi'ah_u ma'na'qui de nú'a ya stá op'ah_u, y xá hño ga ben'ah_u ngue'a go pa ri hñoh_u.

2 Nsuh_u de nú'u ya ts'oja'i hingui øt'e nú'a xá hño ne ri manda da thu'tsua ra seña ja rá ndo'yo 'na, ngu m_uanga ra ndaxjua ley.

3 Ngue'a nujá go guecaguih_u dí p_u'tsh_u ra seña xi majuani ja ma corasoh_u ngue'a stá camfrih_u Ajuá ne dí nsundah_u a po rá ts'edi ra Maça Ndañi ne drí johyah_u ngue'a yá metiguih_u ra Zidada Jesucristo. Hindí camfrih_u gue nú'a ra seña thu'tsua ja rá ndo'yo 'na gue por gue'a ma da mpøhø 'na.

4 Nuga da zahm_u ga beni gue ma ga mpøhø co ma hoga 'b_ufi ne ma hñoja'i stá øt'e de ma ts'edi sehe, asta ma'na da za ga beni ndunthi que ma'ra ya ja'i.

5 Ngue'a rá hñato ma pa de stí 'b_ui, bi thusca nú'a ra seña ja ma ndo'yo ngue'a drá me Israel, stí 'ñehe de yá ja'i ndu ra Benjami, drá xodyo ngue'a ma dada ma nana myá xodyo. Y nuga ndí øt'a gatho ngu nú'a m_uanga ja rá ley ya xodyo, ngue'a ndr_u fariseo.

6 Xi ndí øt'a gatho yá ley ya xodyo, hangué xi ndí øt'ua ra nts'o'm_ui nú'u ya cu xqui gamfri ra Zidada Jesucristo. Y mi jo'o

to'o da 'ñena gue hinduí øt'a gatho ngu nú'a m̄anga ra ley.

7 Gatho nuya ya t'øt'e ndí øt'a ma'm̄et'o, pa guecagui xi mri muui ndunthi, pe núbya ndá camfri ra Zidada Jesucristo, dá paði gue nú'a ndí øt'a ma'm̄et'o hinte ri muui.

8 Y xi majuani gatho ya t'øt'e nú'u ja ja ra ximhai, pa guecagui hinte ri muui'u, dí ut'a ra uenda ngu ya paxi dá føtbu pa go dá paði ra Zidada Jesucristo. Stá tsopu gatho pa go dá paði ma zi Hmuhu ra Jesucristo,

9 ne pa bi za dá 'natho'be'a, y njabu dí 'bui xá hño ja rá thandi Ajuá. Y hingue ngue'a dí øt'a ngu nú'a m̄anga ra ndaxjua ley dí 'bui xá hño ja rá thandi Ajuá, nuga dí 'bui xá hño ja rá thandi'a ngue'a dí camfri ra Zidada Jesucristo. Hangue por gue'a Ajuá handgagui gue xá nt'axigui ngue'a stá camfri.

10 Nubyá nu'a dí ne, dí ne ma'na ga paði ra Zidada Jesucristo. Dí ne ga patua rá ts'edi de nú'a ra 'ra'yo te bi m̄e'tsi de mi yopa nte'a de ja ya du, ne dí ne ga nja ngu bi nja'a himbi maði rá te, bi thogui ya ts'othogui ne asta bi du.

11 Dí ne ga njabu masque ga tu, pa njabu ga pe'tsa 'nara 'ra'yo te nehe ngu nú'a ra te bi m̄e'tsi nu mi yopa nte de ja ya du'a.

Ga øthu ra ts'edi pa ga tsøñhu asta rá ñani nuna ra 'ñu drí neh

12 Pe hindí ena gue ya xi dí 'bui xá hño ngu núna dí ma, dí paði gue drí 'betho pa ga 'bui xi xá hño, pe nuga dí sigui dí øt'a ra ts'edi pa ga tsudi nú'a ra hoga'm̄ui xi xá hño ngu nú'a bi ne ra Zidada Jesucristo ga tsudi nu mi zucagui ra maði'a.

13 Zi cuhu, nuga hindí ena gue ya dí pe'tsa nú'a ra hoga'm̄ui'a, pe nu'a dí ne, ga pumfri gatho nú'a ya stá øt'e, ne ga øt'a ra ts'edi ga sigui ga hongu nú'a ra hoga'm̄ui asta hinga tsudi.

14 Ne dí øt'a ra ts'edi pa ga tsøni asta rá ñani nuna ra 'ñu drí nehí asta hinga h̄anga nú'a ra th̄aha xpá m̄escaguihu Ajuá nuni mahets'i, nú'a xa ñatcahu da 'racju ngue'a dí camfrihu ma zi Hmuhu ra Jesucristo.

15 Gathoguihu núju xa ze ma jamfrihu, mahyoni ga beñhu ngu nú'a ja juadi dá ma. Pe 'bu hinguí beñhu ngu dí bengá, Ajuá da 'ñu't'ahu pa gui beñhu ngu dí bengá.

16 Pe nu'a mahyoni ga øthu, ga teñhu nú'a ya stá pah.

17 Ma zi cu'ihu, 'yøthu ngu nú'a xcá hyanthu dí øt'e, ne hyanthu nú'u ma'ra to'o øt'e ngu nú'a dí øt'e, pa njabu gui 'yøthu ngu øt'u nehe.

18 Ngue'a ngu stá xi'ahu ndunthi ya 'mi'qui ne dí xi'ahu ma'na'qui co ndunthi ra dumai asta taqui dí zoni, xi 'bui ndunthi nú'u ri 'ñet'a gamfri, pe co yá ts'o'befi ri hnequi gue ri utsabi rá du ra Zidada Jesucristo.

19 Pe nú'u ya ja'i'u hinda ma da mpont'ui rá cuε Ajuá. Nuyá ts'onc'at'i'u go gue'u ja ra uenda ngu yá zidada'u, ne ri johyatho'u da 'yøt'a ya ts'ot'øt'e nú'u ri japi da 'be yá tsa. Nu'ú oda yá mfeni ya t'øt'e de guecua ja ra ximhai.

20 Pe nujá oda ma mfenihu ya t'øt'e de mahets'i ngue'a ya dyá menguhu de guehni, ne dí tømhu nehe gue ja dí 'ñehni ma zi Pøhøtehu, y nú'a go gue'a ma Zidadahu ra Jesucristo.

21 Nú'a go gue'a ma da patca nuna ma 'buihu dí h̄ah̄bya pa da za ga 'bahu ngu rá 'bai'a xá nsunda. Nu'a ma da patca ma 'buihu co nú'a ra d̄anga ts'edi pe'tsi pa ri manda gatho ya t'øt'e de guecua ja ra ximhai ne mahets'i.

4

Johyah nzantho ngue'a guí camfrihu ma Zidadahu

1 Hangue por gue'a ma zi hm̄aca cu'ihu, xi da sigui gui 'buihu xá hño co nú'a ra jamfri xcá h̄ñah̄hu de ma Zidadahu. Nu'ahu xi dí ma'ahu ne dí ne ga hant'ahu ma'na'qui, ngue'a por gue'ahu xi drí johya, ne po ri jamfrihu ma ga h̄anga 'nara th̄aha.

2 Dí b̄antebi ra nju Evodia ne ra nju Sintique da mpumbabi pa da 'm̄ui'u co 'nada ra mfeni ngue'a ri 'natho'u co ra Zidada.

3 Y nú'i ma hoga mfats'i'i de ja rá 'befi Ajuá, dí b̄ante'i gui faxa nú'u ya nju pa da mpumbabi, ngue'a go gue'u bi maxcagui ndunthi de ndí 'yobu ndí m̄anga ra maça noya co ra cu Mente ne gatho nú'u ma'ra ya cu mri m̄ep̄fi con guecagui. Nú'ú ya xpá t'opa yá thuhu'u nuni mahets'i ja ra libro dega te.

⁴ Xi da johyah_u nzantho ja rá thuhu ra Zidada, ne dí xi'ah_u ma'na'qui: ¡Xi da johyah_u!

⁵ 'Buh_u nzantho co ra hñoja'i pa da badi gatho ya ja'i gue nu'ah_u xi gyá hoja'ih_u. Ma Zidadah_u ya ma dua yo pengui 'bestho.

⁶ Ne ote guí tu ri mah_u. Nu'a gui 'yoth_u, xipabih_u gatho Ajuá, ne 'yapabih_u te gatho øt'ah_u ra 'bedi, nehe umf_u njamadi de gatho nú'a te da 'ñe'ah_u.

⁷ Nu'b_u gui 'yoth_u njab_u, Ajuá da 'ra'ah_u 'nara humai nú'a xi ra dangui asta hingui tsa to da badi, y nuna humaina da sup'a ri corasoh_u ne ri mfenih_u ngue'a guí 'buh_u co ra Zidada Jesucristo.

Dá 'yoda ri mfenih_u nú'a xá hño

⁸ Nubyá ma zi cu'ih_u, dá 'yoda ri mfenih_u gatho nú'a majuani, ne nú'a xá nsunda, ne nú'a xá hño, ne gatho nú'a xá nt'axi, ne ra hñogaja'i, ne nú'a ya t'øt'e hma gue xá hño. Dá 'yoda ri mfenih_u nú'a guí pah_u gue xá hño, ne nú'a rí 'ñep'ah_u.

⁹ 'Yoth_u ngu nú'a dá u't'ah_u ne nú'a gá pah_u ndí øt'e, ne nú'a gá 'yoh_u dá xi'ah_u, ne nú'a gá hyanth_u ndí øt'e. 'Yøt'eh_u njab_u y nu Ajuá da 'mai con gue'ah_u ne da 'ra'ah_u ra humai.

Ya gamfri me Filipino pempa ra mfats'i ra apostol Pablo

¹⁰ Drí johya ndunthi ja ra Zidada ngue'a nubyá ya xcá yopa benj_u, ne xcá faxcah_u. Hingue xqui pumfriguih_u, hønse ngue'a himi tsa hanja gui faxcah_u.

¹¹ Nuga hindí manganja njab_u ngue'a te øtca ra 'bedi, nuga stá padi ga johya co nú'a dí pø'tsi.

¹² Stá padi ga tseta ra hñoa, ne stá padi ga 'bui co ra hño. Stá padi de gatho, ra hniña o ra thuhu, ne 'b_u di ja o di otho.

¹³ Co nú'a ra ts'edi di 'racagui ra Zidada Jesucristo, nuga gatho da za ga tseti nú'a da 'ñepqui.

¹⁴ Pe xi xcá øtcah_u ra hño ngue'a gá faxcaguih_u ja ma ts'othogui.

¹⁵ Ngu guí pah_u nú'ah_u guí 'buh_u Filipino, nu de ndá fadi da manganja ra maca noya, ne de ndá pømb_u Macedonia, bi njo'o ma'ra to'o bi 'racagui ra mfats'i, hønse nuri

nijah_u nguí pēncah_u ra mfats'i dega jamadi ngue'a stí xi'ah_u rá noya Ajuá.

¹⁶ Ne de nduí 'b_u ja ra hnini Tesalononica, hingue 'na'quitho gá pēncah_u ra mfats'i pa nú'a te ndí honi.

¹⁷ Nuga hindí ja po nú'a ra mfats'i gá 'racj_u. Nuga dí ja pa gui hañh_u nú'a ra thaha da 'ra'ah_u Ajuá.

¹⁸ Nuga ya stá hani nú'a ri mfats'ih_u asta ma'na ndunthi de nú'a ndí honi, nú'a gá pēncah_u co ra cu Epafrodito, y con gue'a asta pongui. Nú'a gá pēncah_u gue'a ngu 'nara 'baha yni xá cahi nú'a xcá umf_u Ajuá, ne nu'a ri ho'a.

¹⁹ Ajuá ma Dadah_u da 'ra'ah_u gatho nú'a gui hyoñh_u, ngue'a go gue'a tsa da 'racj_u gatho ya hño xá nsunda por nú'a bi 'yøt'a ra Zidada Jesucristo.

²⁰ ¡Drá nsunda pa nzantho Ajuá ma Dadah_u! Njab_u gue'a.

Ra nzengua pēhna ra apostol Pablo mi uadi ra carta

²¹ Dí peñ'ahab_u ra nzengua de rá thuhu ra Zidada Jesucristo gatho nú'ah_u gyá gamfrih_u me Filipino. Nehe peñ'ahab_u ra nzengua gatho nuya cu dí 'bui'beua.

²² Nehe peñ'a'ihab_u ra nzengua nuya gamfri pēpabi ra Cesa ra danga nda de guecua Nroma, ne gatho ma'ra ya cu 'bui de guecua.

²³ Ma Zidadah_u ra Jesucristo da jap'ah_u gatho'ih_u. Njab_u gue'a.

RA COLOSENSE RÁ CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO NÚ'A BI 'YOPABI YA GAMFRI ME COLOSA

Ra apostol Pablo opabi ya gamfri me Colosa

¹ Núgui drá Pablo rá apostolgui ma zi Hmuh_u ra Jesucristo. Ajuá go rá paha'a pa bi hñuxcagui dega apostol. Nugui ne ra cu Timu

² dí op'a'ihē nuna carta nú'ah_u ma zi cu'ih_u guí 'buh_u ja ra hnini Colosa, guí camfrih_u ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, ne yá batsi'ih_u Ajuá. Ajuá ma Dadah_u da jap'a'ih_u ne da max'ah_u pa gui 'buh_u te rá entho.

Ra apostol Pablo apabi Ajuá pa da japiya gamfri

³ Ajuá ma Dadah_u go gue'a rá Dada nehe ma zi Hmuh_u ra Jesucristo dí apabihe por gue'ah_u ne nzantho dí umfe njamadi'a

⁴ ngue'a stá øhe de ri jamfrih_u guí p'e'tsuah_u ma zi Hmuh_u ra Jesucristo ne de nú'a ra hmáte guí p'e'tsuah_u gatho nú'u ma'ra yá batsi Ajuá,

⁵ ngue'a guí tøm'h_u ma gui 'buh_u nuni mahets'i hab_u xuá hyoqui Ajuá pa gue'ah_u. Nu'ah_u guí p'e'tsh_u ra hoga nthø'mate ngue'a xcá 'yøh_u ra maça noya nú'a mǎnga majuani, ne xcá camfrih_u.

⁶ Nú'a ra maça noya xcá 'yøh_u xa si'ah_u, rí ntungui gatho rá nguni ra ximhai, ne rí gamfri ndunthi ya ja'i. Gue'a ngu 'nara hoga sofo ri unga rá noya Ajuá de hab_uraza de ra ximhai, ngu bi nja de guerp_u Colosa nu ngá 'yødeh_u bi si'ah_u de nú'a bi 'yøt'a Ajuá po rá hñoja'i, ne gá pah_u gue go gue'a xi majuani nú'a bi si'ah_u.

⁷ Gue'a bi 'ñu't'a'ih_u numa hmáca cuh_u ra Epafra, guehni 'nará hoga mēfi ma Zidadah_u ra Jesucristo stá 'ño'be ja rá 'bēfi Ajuá, ne bi zo'ah_u de rá noya Ajuá.

⁸ Nuni go guehni bi xicaguihe de nú'a ra hoga hmáte guí p'e'tsh_u ngue'a xcá camfrih_u.

⁹ Desde nú'a ra pa'a dá øhe njab_u, hindí tsayahe dí apabihe Ajuá por gue'ah_u, pa da 'ra'ah_u 'nara hoga mfeni pa gui pātuah_u xá hño nda'a go rá paha'a, ne da 'ra'ah_u ra mfadi pa gui pah_u xá hño gatho nú'a u't'ah_u ra Maça Ndahi, ne gui pah_u nda'a xá hño gui 'yøth_u.

¹⁰ Dí apabihe gue nzantho gui 'yøth_u ngu nú'a rí 'ñep'a'ih_u gui 'yøth_u ngue'a guí camfrih_u ra Zidada, ne gui 'yøth_u ngu nú'a ri ho'a, pa njab_u da xup'a ri hoga 'bēfih_u, ne ma'na gui pah_u.

¹¹ Nehe dí apabihe gue da 'ra'ah_u ndunthi rá maça ts'edi'a pa da za gui tseth_u gatho nú'a da 'ñep'a'ih_u, ne gui tseth_u co ra johya ne ra pacencia.

¹² Ga umf_u njamadi Ajuá ra Dada ngue'a nu'á xa 'racj_u ra ts'edi pa ga 'buh_u ja rá maça ñot'i'a, ngu nú'a xa umbabi gatho ma'ra yá batsi'a.

¹³ Ajuá go gue'a bi pøngaguih_u de ja ra 'bexuui hab_u ndí 'buh_u ja rá hmāda ra ts'oqui, y bi hñuscaguih_u ja rá hmāda rá hmāca T'u, go gue'a ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

¹⁴ Nú'a go gue'a bi manga rá ji ne bi du pa bi pungaguih_u gatho ma ts'oquih_u ne pa bi pøhøguih_u.

Dí 'buh_u xá hño ja rá thandi Ajuá po rá du ma zi Hmuh_u ra Jesucristo

¹⁵ Ajuá hingui hnequi, pe bá ehe rá T'u nú'a mahyεguiui rá 'mūi, ne xa thandi ne xa 'ñutcah_u tengu rá 'mūi rá Dada. Nu'á ya mi 'būi ante da nja gatho nú'a jabya, ne go gue'a ra nda de gatho.

¹⁶ Y Ajuá bi 'yent'ua rá 'yε'a pa go bi hyoqui gatho nú'a ja ne 'būi nuni mahets'i ne nuua ja ra ximhai, gatho nú'a ri hnequi ne nú'a hini hnequi, gatho nú'u to'o ri manda ne ri nda, nú'u ja yá ts'utbi ne yá ts'edi, gatho go bi hyoc'a, ne gatho pa rá nsunda'a.

¹⁷ Nú'a ya mi 'būi ante da nja gatho nú'a jabya, ne gatho go o ja rá 'yε pa ri su'a.

¹⁸ Ha nú'a nehe go ra ñaxu de ra nija. Y nura nija nú'u to'o camfri'a, ne nu'ú go gue'a rá ndo'yo'a. Y nu'á umbabi'ra 'ra'yo te nú'u to'o camfri'a. Nu'á go rá mēdi bi yopa nte de ja ya du, pa go bi nda'a de gatho.

19 Ajuá go rá paha pa bi mahyεguiui rá 'múi ne rá ts'edi ma zi Hmuhá ra Jesucristo.

20 Nehe Ajuá go rá paha pa bá pɛhni'a pa njabú por nú'a bi 'yɔt'e'a da za da yopa hogui gatho nú'a xqui ts'oqui nuua ja ra ximhai ne nuni mahets'i. Po rá ngue'u bi manga rá ji ja ra pont'i'a ne ja bi duni, pa nu'ú bi za bi mádi'u co Ajuá ne bi za bi 'múi xá hño ja rá thandi'a.

21 Nu'ahú ma'mɛt'o nguí 'buhú yabú de Ajuá ne ngrí utsahú'a ja ri mfenihú, ngue'a nguí ɔthú ya ts'ot'ɔt'e, pe nubyá Ajuá xa 'yɔt'e pa gá mádi'hú con gue'a ne gá 'buhú xá hño ja rá thandi'a.

22 Ngue'a Ajuá bá pɛhna rá T'u y nú'a gue'a ra Zidada Jesucristo bi e bi nja'i pa bi tho ja ra pont'i, pa njabú da za gui 'buhú strá nt'axi ja rá thandi Ajuá, ne ya hinte ma ts'oqui gui tuhú, ne njabú hinto da 'be't'a ri tsahú ja rá thandi'a.

23 Hangué mahyoni gui siguihú co nú'a ra hoga jamfri xcá hañhú, ne gui zɛhú ngu ya 'yɛza ri cuna mbo ra hai, ne nzantho gui tɔ'mhú nú'a ra nthɔ'mate xa si'ahú ne ma gui hañhú ngue'a xcá camfrihú ra maça noya nú'a gá ɔdehú. Nuna ra maça noyana xa nt'ɔde maxɔgue rá nguni ra ximhai, y núgui drá Pablo xa thuxcagui pa ga xanga nuna ra maça noyana.

Ra apostol Pablo bi t'umbabi ra 'befi pa da su ya gamfri

24 Xi drí johya ngue'a dí tho ya thogui po rá ngue'ahú. Dí sufri ngu bi sufri ma zi Hmuhá ra Jesucristo, pa ga thogui nuya thogui hinxá njatho po rá ngue rá nija, y nú'a go rá ndo'yo'a.

25 Nugui 'nadrá mɛfi ja rá nija Ajuá xa hñuxcagui pa ga xi'ahú gatho ngu nú'a manga rá noya'a.

26 Ajuá bi hñuxcagui pa ga xi'ahú nú'a xqui beni'a desde maya'bú ne hinto xqui badi, pe nubyá ha, xa 'ñutcahú núju yá batsiguihú'a.

27 Ajuá gue'a rá paha bi 'ñutcahú nú'a xqui beni'a ne hinxqui fadihma, pa njabú da badi gatho ya ja'i ja ra ximhai tengu rá ndangui nú'a xqui beni Ajuá da 'yɔt'e. Y nú'a xqui beni'a go gue'a gue ma zi Hmuhá ra Jesucristo 'búi ja ma corasohú, y

hangué dí tɔ'mhú ga 'buhú pa nzantho ja rá nsunda'a.

28 Núje yá mɛfiguihe Ajuá, habúraza dí mañhe de ma zi Hmuhá ra Jesucristo, ne dí umfe ra hoga ts'ofogatho ya ja'i, ne dí utu-ahé'u co nú'a ra hoga mfadi xa 'racaguihe Ajuá, pa njabú to gatho da gamfri'a da te yá jamfri pa da za da 'mú'u ngu gra 'mú ma zi Hmuhá ra Jesucristo.

29 Hangué por guehna xi drí mɛfi con gatho ra ts'edi nú'a xa 'racagui ra Zidada Jesucristo.

2

1 Nubyá, dí ne gui pahú gue nugui xi dí apabi Ajuá con gatho ma ts'edi por gue'ahú ne por nú'u ya cu bí 'búi ja ra nija Laodicea, ne por gatho nú'u ma'ra ya cu hinstá mpadi'be.

2 Dí apabi Ajuá gue da nup'a ri mfenihú, ne pa gui 'buhú co 'nada ra hmate, ne pa da 'ra'ahú ra hoga mfadi pa ma'na gui pahú xá hño ma zi Hmuhá ra Jesucristo nú'a bi 'ñe bi 'yɔt'a nú'a xqui beni Ajuá ne hinxqui fadihma, ne ja dá padihú.

3 Ngue'a ja guehni ja ma zi Hmuhá ra Jesucristo ja jani gatho ra hoga mfadi ne ra hoga mfeni.

4 Dí xi'ahú njabú pa hinda za to da hya'ahú co 'raya noya nú'u xi ri nt'ɔde ma-hotho pe hinga majuani.

5 Masque nugui hindí 'búibya con gue'ahú, pe dí ja ra uenda dí 'búi con gue'ahú ngue'a oda ma mfeni de gue'ahú, y xi drí johya ngue'a dá ɔde gue guí ɔthú gatho nú'a xá hño, ne xi xcá zedi ri jamfrihú nú'a guí pɛ'tsuahú ma zi Hmuhá ra Jesucristo.

6 Hangué 'buhú xá hño co ma zi Hmuhá ra Jesucristo ngu nú'a xa t'u't'ahú nu ngá camfrihú.

7 Njahú ngu ya 'yɛza xa cuna mbo ra hai, xi da nt'athú con gue'a, ne dá zɛ ri jamfrihú ngu nú'a xa t'u't'ahú. Ne umfú njamadi Ajuá nzantho.

Dí pɛ'tshú 'nara 'ra'yo te ngue'a dí camfrihú ra Zidada Jesucristo

8 Xi da nsuhú, oxqui hophú da hya'ahú nú'u ya c'uamba ja'i 'yobú xi'ahú nú'a te bense de yá mfeni hɔnse pa da hya'ahú,

ngue'a nu'á hinguí udi ngu nú'a bi 'ñudi ra Zidada Jesucristo, nu'á udi hõnse nú'a xa bense yá mija'iuí de yá mfenise ne xa 'ñudi.

⁹ Ja ma zi Hmuh_u ra Jesucristo ja bi hnequini gatho tengu rá 'múi Ajuá ngue'a nu'á mahyeguiuí rá 'múi'a.

¹⁰ Y nu'ah_u ya xcá tsah_u gatho ra te maxøgue, ngue'a ya guí 'nathoh_u co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo nú'a ri manda gatho nú'u to'o p'e'tsa ra ts'edi ne nú'u to'o p'e'tsa ra ts'utbi.

¹¹ Nu ngá 'nathoh_u co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, gue'b_u gá hañh_u ra seña ja ri corasoh_u ngue'a Ajuá bi 'uec'a'ih_u de ja ra ts'oqui. Y nú'a ra seña gá hañh_u hingue ngu nú'a ra seña øt'a ya xodyo gue hõnse ri seña bitho rá ndo'yo 'na. Nuna ra seña gá hañh_u, gá hañh_u ja ri corasoh_u ngue'a gá camfrih_u ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

¹² Ngue'a nu ngá nxisteh_u, ja ra uenda gá nt'aguih_u co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo ne gá yopa nteh_u ma'na'qui con gue'a, ngue'a xcá camfrih_u gue Ajuá ja rá ts'edi pa bi japi bi yopa nte ma zi Hmuh_u ra Jesucristo de ra du.

¹³ Nu'ah_u ma'met'o xqui 'mehmah_u ja ra ts'oqui, mi ja ra uenda ya xcá tuhmah_u, ne hinguí p'e'tshmah_u nú'a ra seña ja ri corasoh_u, pe nubyá Ajuá bi 'yøt'e pa gá yopa nteh_u ma'ra'yo ngue'a ya guí 'nathoh_u co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, ne bi pun'a'ih_u gatho ri ts'oquih_u.

¹⁴ Ajuá ya xa putca gatho ma ts'oquih_u, ngue'a xi 'nandyá 'yøt'ats'oquih_u hindá øteh_u ngu nú'a manda ja rá ley'a, hangue ma xa mencahmah_u ja ra nidu. Pe gatho nuya ts'oqui ndí tuh_u, go ma zi Hmuh_u ra Jesucristo bi gut'a gatho ja ra pont'i.

¹⁵ Ne mi du ma zi Hmuh_u ra Jesucristo ja ra pont'i, gue'b_u bi ntate de gatho yá ts'edi ya ts'ondahi ne yá hmanda'u, ne njab_u bi 'betua yá tsa'u ja yá thandi gatho ya ja'i, ne bi zixa nts'ahni'u.

Hyoñh_u ya hoga hño bí ja nuni mahets'i

¹⁶ Ostí ma da du ri muih_u 'b_u nõñ'ah_u ya ja'i ngue'a hinguí øth_u ngu yá nzai'u, o de nú'a guí tsih_u, o ngue'a hinguí øth_u ya ngo ngu yá nzai ya xodyo, ne ngue'a hinguí øth_u ya ngo dega tat'a zana ne de ya pa dega tsaya.

¹⁷ Ngue'a gatho nú'a mi øt'a ya xodyo go 'nara nt'uditho de ma zi Hmuh_u ra Jesucristo hinxqui zøtho, pe nu mi zøhø'a, ja bi uahni gatho yá ts'edi de nú'a mi øt'a ya xodyo.

¹⁸ Oxqui hoph_u to'o da hya'ah_u da xi'ah_u gue hinte ma gui tahah_u ngue'a hinguí øth_u ngu øt'u, ngue'a nú'u ya hyate ja'i ri 'ñet'a hoja'i ne asta ri nsunda ya enxε nehe, ne mā te gatho xa hyandi dega thedi, ha ne gue hinte xa hyandi, ne xi ri 'ñets'i de yá mfenise.

¹⁹ Nu'á hinguí camfri ma zi Hmuh_u ra Jesucristo nú'a to'o ra ñaxu de rá nija'a. Y nurá nija'a gue'a rá ndo'yo, ha nujá go dyá xenih_u de rá ndo'yo'a ne dí hamph_u rá ts'edi'a pa ga nteh_u, y njab_u rí te rá nija'a ngu nú'a xa bengá Ajuá.

²⁰ Nu'ah_u ja ra uenda xcá tuh_u mahyegui co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo ne xcá 'uegueh_u de nú'a ri bense de ja yá mfeni ya ja'i. Nu'bá ¿hanja guí øth_u ngu yá nzai'u, 'ñena hingyá gamfrih_u? ¿Hanja guí øth_u ngu nú'a ri 'bep'a'ih_u?

²¹ Ngu nú'a eñ'u: "Oguí thañh_u núná, oguí tsih_u nú'a, oguí jaxh_u co ri 'yeh_u."

²² Gatho nuya ya hmandaya mā hõnse de nú'u ma da uadi da thogui, ne hinte ri muui ngue'a go 'raya hmandatho nú'u xa zanse ya ja'i pa da 'ñudi'u.

²³ Nu'a tó'o da 'yøt'a nuya ya hmanda, ri hnequi ngu øt'a xá hño ngue'a øt'e co ra hñoja'i ne ndunthi ra søcambeni, ne asta da japi da sufri rá ndo'yo, pe nuya ya hmanda hinte ma ts'edi umbi pa da zama rá ndo'yo.

3

¹ Nu'ah_u ja ra uenda gá yopa nteh_u mahyegui co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo nu mi yopa nte'a de ra du, hangue hyoñh_u nú'u ya hoga hño bí ja nuni mahets'i hab_u bí 'bu'a ne bí hudi ja rá 'ñei Ajuá rá Dada.

² Dá 'yoda ri mfenih_u de ya t'øt'e nú'u bí ja nuni mahets'i, hingue de nú'u ya t'øt'e jaua ja ra ximhai.

³ Ngue'a nujá ngu 'ñena dá tuh_u mahyegui co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo ne dá yopa nteh_u con gue'a, hangue ja ra uenda ya dí 'buh_u 'nadb_u con gue'a nuni hab_u bí 'bu Ajuá ra Dada.

4 Ne nu stua yopa pengui, ma ga hnequih_u mahyεgui con gue'a strá nsunda ngue'a 'nada ma teh_u con gue'a.

'Uegueh_u de ri ndaxjua 'm_uih_u ngue'a ya guí pε'tsh_u ra 'ra'yo 'm_ui

5 Hangue 'ueh_u de gatho ya ts'oqui nú'u jaua ja ra ximhai. Oxqui ntsinga medinthatih_u, ne oxqui pε'tsh_u ra ts'onc'at'aja'i, nixi ma'ra ya ts'onc'at'i, nixi oxqui øth_u ma'ra ya ts'o'bεfi. Ne oxqui c'at'ih_u ra boja ne ma'ra ya hño de ra ximhai, ngue'a 'b_u guí øth_u njab_u, nu'bú go grí nsundah_u'u, hingo grí nsundah_u Ajuá.

6 Por nuya ts'ot'øt'eya ma da zεtua rá cue Ajuá gatho nú'u to'o ya ts'o'yøde.

7 Ne'ah_u ja nguí oh_unihmá ja nú'u ya ts'ot'øt'e'u.

8 Pe nubyá ya guí pε'tsh_u ma'na ra 'ra'yo 'm_ui, hangue nehe hεh_ub_u gatho nú'u ma'ra ya ts'ot'øt'e, ngu ra nt'εtsate, ra cue, ra nts'o'm_ui, ra ts'ante ne ma'ra ya ts'onoya.

9 Oguí mpetua nc'uambah_u 'na ngu ma'na, ngue'a nú'a ri ndaxjua 'm_uih_u ya xcá hεh_ub_u.

10 Nubyá ya xa mpata ri 'm_uih_u, ne 'yo grí pεtuah_u rá 'm_ui Ajuá nú'a to'o xa 'ra'ah_u ra 'ra'yo te, asta xi ma guí 'b_uh_u ngu rá 'm_ui'a.

11 Y ja nú'a ri 'ra'yo 'm_uih_u xcá pε'tsh_u, nuni hingui fadi ua ra griego ua ra xodyo, ua pε'tsa ra seña ja rá ndo'yo o hina, ua ra mengu ua ra nzøhø ja'i, ua ra 'bεgo ua hingrá 'bεgo, ngue'a ma zi Hmuh_u ra Jesucristo gatho o ja rá 'yε'a, ne nu'a 'b_ui mahyεgui con gatho.

12 Ajuá xi ri ma'a'ih_u ne xa huahn'ah_u pa dyá meti'ih_u'a. Hangue nubyá dá nja ri nth-ecateh_u, ne 'yøth_u ra hñoja'i, ogyá 'ñets'ih_u, dá nja ri t'equ'eih_u, ne ri pacenciah_u.

13 Ntsεtuah_u 'na ngu ma'na, ha nu'b_u 'na de gue'ah_u to'o da 'yø't'ah_u 'nara nts'o'm_ui, pumbah_u, ngu bi pun'ah_u nehe ra Zidada.

14 Pe nu'a ma'na mahyoni, nura hmäte guí pε'tsh_u, ngue'a go gue'a ri jacj_u ga 'nathoh_u pa ga 'b_uh_u co 'nada ra mfeni.

15 'B_uh_u co nú'a ra hoga'm_ui xa 'ra'ah_u Ajuá ja ri corasoh_u, ngue'a Ajuá bi zohn'ah_u pa guí 'b_uh_u co 'nara hoga'm_ui ngue'a guí 'nada ra ndo'yoh_u co ma

Zidadah_u. Ne nzantho umf_u njamadi Ajuá de gatho nú'a da 'ñe'ah_u.

16 Dá 'yoda ri mfenih_u rá noya ma zi Hmuh_u ra Jesucristo. 'Ñutuah_u ne nupa mfenih_u 'na ngu ma'na co nú'a ra hoga mfadi xa t'a'ah_u. Ne tuth_u ya salmo ne ya jahña ne ma'ra ya maça thuhu. Tutuah_u Ajuá ne umf_u njamadi'a con gatho ri corasoh_u.

17 Gatho nú'a guí 'yøth_u o nú'a guí mañh_u, 'yøth_u gatho pa rá nsunda ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, ne ja rá thuhu'a umf_u njamadi Ajuá ra Dada.

Nú'a rí 'ñepi da 'yøt'a ya gamfri pa da 'm_ui xá hño co yá miqu'eiu

18 Nu'ah_u 'bεhñah_u, 'yøta ri dameh_u ngu rí 'ñepi guí 'yøth_u ngue'a gyá gamfrih_u de ma Zidadah_u.

19 Nu'ah_u 'ñøhøh_u, madi ri 'bεhñah_u ne ogyá ts'o'm_uih_u con gue'a.

20 Nu'ah_u bεtsih_u, 'yøta gatho nú'a da xi'a ri dada ri nanah_u, ngue'a guehna ri ho ra Zidada.

21 Ha nu'ah_u dadah_u, oguí ts_uih_u nts'edi ri bεtsih_u pa hinda du yá m_ui'u.

22 Ha nu'ah_u 'bεgoh_u, 'yøteh_u ri hmuh_u nuua ja ra ximhai gatho nú'a da 'bεp'a'ih_u, ne hingue hønse ra ora hant'ah_u xi grí mpεh_u pa guí pønga ri hmih_u con gue'a, pεph_u con gatho ri m_uih_u ngue'a guí tsuh_u Ajuá.

23 Ne gatho nú'a guí pεh_u, pεh_u con gatho ri pahah_u, jah_u ra uenda go guí pεph_u ra Zidada, hingue nuya ja'i.

24 Ya guí pah_u gue numa Zidadah_u ra Jesucristo ma da 'ra'a ri thahah_u ngue'a go guí pεph_u'a.

25 Pe nu'a tó'o øt'a ra nts'o'm_ui, ra Zidada da gu'tuabi ngu tengu nú'a xa 'yøt'e, ne hinda ma da nja ra nsuqui.

4

1 Nu'ah_u hmuh_u, manda ri 'bεgoh_u ngu rí 'ñepi, ngue'a guí pah_u gue ne'ah_u guí pε'tsh_u 'nari Hmuh_u nehe nuni mahets'i.

2 Oguí tsaya guí 'yapabih_u Ajuá con gatho ri m_uih_u, ne umf_u njamadi'a ngue'a øt'a'ih_u ri nt'adih_u.

3 'Yapabih_u por guecje, pa da xogahe ya gosthi pa da za ga mañhe de gatho nú'a xa 'yøt'a ra Zidada Jesucristo ngu nú'a xqui

beni Ajuā ne hinxqui fādihma, pe Ajuā ya xa 'ñutcah. Ne ngue'a go dí mā de gue'a, hangue dí jot'ua fadi.

⁴ 'Yapabih Ajuā pa da za ga mąnga xá hño de gue'a ngu rí 'ñepcagui ga mā.

⁵ Jamasuh hanja gui 'yoh, 'yoh co ndunthi ra mfadi ja yá thandi nú' hingyá gamfri. Ogrí 'beta ri orah, zofoh' de rá noya Ajuā.

⁶ Ñah co ndunthi ra t'equ'ei ne ra hmate, ne beñh xá hño hanja grí thatuah cada 'na nú' grí ñauih.

Ya nzenjua pehna ra apostol Pablo mi uadi ra carta

⁷ Nuni ma hmāca cuh ra Tiquico guehni 'nará hoga mefi Ajuā stá mpēhe mahyεgui, y nu sta zombu dua c'a'ts'ah, ma da xi'ah gatho nú'a te dí thoguiua.

⁸ Hangue pa gue'a dí pēhn'ahub pa da xi'ah tengu gra 'maihe de guecua ne pa da nup'a ri mfenih.

⁹ Ma da meui nehe ma zi hoga cuh Onesimo, nuni ja ra mengu de guerp ngu guí pah. Nuyá ma da xi'ah gatho nú'a dí thoguihe de guecua.

¹⁰ Ne ri fat'ajuā'ih ra zi cu Aristarco nuni drí ncompa'beua ja ra fadi, ne ri fat'ajuā'ih ra zi cu Marco nuni rá primo ra cu Berhna. Nu'ah ya xa si'ah gue ma da mab da c'a'ts'ah ra cu Marco, ne sta zombu umfu ra tsaya co ndunthi ra hmate.

¹¹ Nehe ri fat'ajuā'ih nuni ra cu Jesu xa thu'mbabi nehe ra Justo. De gatho ya xodyo nú' xa gamfri hōnε nuy ya cuy faxcagui pa dí mambahe rá noya Ajuā de guecua, pa njab ndunthi to'o xa yat'i ja rá hmanda Ajuā, y go guehy xi ri hubga ma mai.

¹² Ne ri fat'ajuā'ih ra cu Epafra, guehni 'nará mefi nehe ma zi Hmuh ra Jesucristo, nehni ra mengu de guerp. Nuni nzantho apabi Ajuā con gatho rá mai pa hingui 'uegueh de ri jamfrih ne pa gui 'yoh xá hño ja rá thandi Ajuā ne gui 'yø'tuah nzantho ngu nú'a go rá paha'a.

¹³ Nugui go dí damajuani xá hño de guehni, ngue'a nzantho tagui tu por gue'ah, ne por ya cu ya me Laodicea, ne nú' ya me Yerapoli.

¹⁴ Ri fat'ajuā'ih nehe ra cu Luca, nuni ra medico xi ra hmadi, ne ra cu Dema.

¹⁵ Fat'ajuā'ihb ts' gatho ya cu nú' ya me Laodicea, ne fat'ajuā'ihb ra cu Nimfa, ne gatho nú' ya cu ri munts'i ja rá ngu'a pa ri xøcambeni Ajuā.

¹⁶ Nu xcrí juah gui hñe'th nuna ra carta, pempabih nú' ya cu ya me Laodicea, pa da hñe'ti nehe'. Ha nú'a dá pempabi' da mēn'a'ih pa gui hñe'th nehe.

¹⁷ Nehe xipabih ra cu Arquipo gue da mefi xá hño nú'a ra 'befi xa umbabi ra Zidada, asta hinda juatbi gatho.

¹⁸ Nugui drá Pablo de ma 'yεε dí op'ah nuna ra nzenjua. Oxqui pumfriguih gue dí oua ja ra fadi. Ha nubyá, Ajuā da jap'a'ih. Njab gue'a.

**RÁ MŪDI RA
TESALONICENSE
RÁ MŪDI CARTA RA
APOSTOL NSAN PABLO BI
'YOPABI YA GAMFRI ME
TESALONICA**

Ra apostol Pablo ne yá compa opabi ya gamfri me Tesalonica

¹ Núga drá Pablo, ne ra cu Silvano ne ra cu Timu, dí pēhn'a'ihēbū nuna ra carta, nu'ahū gyá gamfrihū guí 'būhūbū Tesalonica ne guí 'būhū co Ajuā ra Dada ne co ra zi Hmu Jesucristo. Ajuā ma Dadahū ne ma zi Hmuhū ra Jesucristo da jap'a'ihū ne da max'ahū pa guí 'būhū te rá 'ñēntho.

Ra hoga'mūi mi udi ya gamfri me Tesalonica

² Dí aphe Ajuā por gue'ahū ne nzāntho dí umfe njamādi'a por gatho'ihū.

³ Nú'bū dí aphe Ajuā ma Dadahū, nzāntho dí beñhe ra 'bēfi de ri jamfrihū ne ri 'bēfihū dega hmāte, ne dí beñhe de gatho nú'a guí tsethū ngue'a guí tō'mhū da 'ñēhe ma zi Hmuhū ra Jesucristo.

⁴ Ma zi cu'ihē yá hmādi'ihū Ajuā, dí pāhe gue xa huahn'a'ihū Ajuā.

⁵ Nura māca hoga noya dá xi'ahe hindá xi'a'ihē hōnse dega noya, dá xi'ahe co rá ts'ēdi ra Māca Ndāhi, nehe dí camfrihe gue go guehna xi majuanī. Nu'ahū gá pāhū tengū ma 'mūihe nú'bū duá 'būhebū con gue'ahū pa ri hñohū.

⁶ Ya guí tēnga ma 'mūihe, nehe guí tēmbahū rá 'mūi ra Zidada Jesu. Gá hañhū rá noya Ajuā co ndunthi ra nt'ūtsate, pe nehe co ra johya nú'a xa 'ra'ahū ra Māca Ndāhi.

⁷ Hangue gatho ya cu me Macedonia ne ya cu me Acaya bi dēn'a ri 'mūihū.

⁸ Por gue'ahū bi ntūnga rá noya ra Zidada hingo sēhe Macedonia nixi sēhe Acaya; nehe habūraza fādi gue guí camfrihū Ajuā. Nde nubyá, ya hindí pē'tshe te ga māñhe,

⁹ ngue'a ya ja'i ri mpede hanja bi za dá cūthe ra māca noya con gue'ahū. Nehe māñ'ū gue gá tsohūbū ya c'oi nú'ū hingo

gue'ū Ajuā pa guí pēpabihū Ajuā nú'a te y go gue'a Ajuā xi majuanī.

¹⁰ Nehe guí tō'mbahū rá T'ū Ajuā nu stí 'ñēhe de mahets'i. Ajuā go bi 'yōt'e pa bi yopa nte'a de ja ya du, ne go gue'a ra Zidada Jesu nú'a to'o ñāngaguihū de rá cue Ajuā ma da 'ñēhe.

2

Rá 'bēfi ra apostol Pablo nuni Tesalonica

¹ Zi cūhū guí pāhū gue himbi 'mēditho ma 'bēfihe nú'bū dá hats'ahebū rá noya Ajuā.

² Masque bi sicje ndunthi ya ts'onoya nuni Filipo ne bi hnabgaguiheni ngu guí pāhū, pe Ajuā bi 'racje ra ts'ēdi pa dá xi'ahe ra māca noya, hindá ntsahe nixi dá ntsuhe, masque ndí thohe ya nt'ūtsate.

³ Dá zo'a'ihē de nú'a xi majuanī, hindá zo'a'ihē dega ts'oqui nixi dega nthate.

⁴ Ajuā bi hyandi gue mi 'ñēpcaguihe ga māñhe ra māca noya ne bi 'bēpcahe ga māñhe. Hangue gue'a dí māñhe, hingo pa go da t'ō'tua yá paha ya ja'i, hōnse pa go da t'ō'tua rá paha Ajuā nú'a to'o pāca ma mfenihū.

⁵ Hindá ha'ahe co 'raya hoga noya mahotho, ngu guí pāhū, nixi hindá ha'ahe dega nc'at'aboja, Ajuā go pādi.

⁶ Ne hindá nehe to'o da 'ñēscā ma nsuhe, nixi nu'ahū nixi ma'ra, masque mri 'ñēpcaguihe hmāhā ngue'a dyá 'mēhnihe de ra Zidada Jesucristo.

⁷ Nu'a dá øthe, ndí pē'ts'ahe ra hmāte ngu 'nara nānā su yá zi bātsi.

⁸ Nts'ēdi xi stá mā'ahe, hangue hingue nsøctho dá 'ra'ahe rá hoga noya Ajuā, nehe xa za stá ũhe ma tehe po rá ngue'ahū ngue'a xi drí mā'ahe.

⁹ Zi cūhū, nu ndá xi'a'ihē rá noya Ajuā, guí pāhū gue ndí mpēfihe ma pa ra xūui co ndunthi ra nzabí pa hindá ø't'a'ihē ra xuhñā ni 'na de gue'ahū.

¹⁰ Guí pāhū ne Ajuā pādi gue nu ndá 'būhebū dá 'yohe xi xá hño ne dá nhyoja'ihē con gue'ahū nú'ahū gyá gamfrihū, ne hindá øthe nú'a xá nts'o hangue himbi za to bi c'ascahe.

¹¹ Ne guí pāhū hanja ndí zo'a'ihē ne ndí nup'ahe ri mfenihū cada 'na de gue'ahū, ngu 'nara dada zofō yá bātsi.

12 Ndí 'bɛp'ahe gue gui 'yoh_u ngu rí 'ñep'a'ih_u ngue'a Aju_a xa zohn'a'ih_u pa gui 'buh_u ja rá maça hnini ne ja rá nsunda'a.

13 Nuje nzantho dí umfe njamadi Aju_a ngue'a gá øh_u ra maça noya nú'a dá xi'ahe ne gá pah_u gue go gue'a rá noya Aju_a ne hingo rá noya 'nara ja'i. Ne majua_{ni} go gue'a rá noya Aju_a, ne ri mɛfi ja ri corasoh_u nú'ah_u gyá gamfrih_u.

14 Nu'ah_u, zi cuh_u, xcá thoguih_u ya nt'atsate mahyɛgui ngu xa thogui ya cu de yá nija Aju_a nuni Judea, nú'u 'bui co ra Zidada Jesucristo. Xa ɛtsa'ih_u ya mengu ri haih_u mahyɛgui ngu ya xodyo xa ɛtsa ya cu nuni Judea.

15 Nuya xodyo go gue'u bi hyo ra Zidada Jesu, nehe bi hyo sɛɛ yá badi'u, y necje bi guje. Hingui øt'e'u nú'a rá paha Aju_a ne ri ɛtsa'u gatho ya ja'i.

16 Mi ha_gaguihe hmaha ga zofhe ya ja'i nú'u hinga yá xodyo pa hinda mpøhø'u. Njab_u ya xodyo xi bi 'yøt'a ya ts'oqui asta hab_u bi za, ne rá ngats'i rá cuɛ Aju_a ya xa zudi'u pa nzantho.

Ra apostol Pablo ximi ne da ma da c'a'tsa ya gamfri me Tesalonica

17 Nuj_u zi cuh_u ya pɛ'tsa ya pa hin-stá nuh_u, pe de ma corasohe dí beñ'ahe. Hangue xi ndí nehmahe ga nuh_u.

18 Ndí nehmahe stá maheb_u ga c'a'ts'ah_u pe ra Satá himbi hocje. Nuga drá Pablo ndunthi ya 'mi'qui dá ne ga mahmab_u.

19 Nde, ¿te rá 'bɛ'a dí tømhe, nda'a ma johyahe, ne hanja da thuscahe ra corona nu sta 'ñehe ma Zidadah_u ra Jesucristo? ¿Hague hingue por gue'ah_u?

20 Por gue'ah_u ma da t'esca ma nsuhe ne ma ga johyahe.

3

1 Ya himbi za dá tømhe ma'ra ya pa pa dá pah_u te gri 'buh_u, hangue dá beñhe ga coheni Atena.

2 Ha numa zi cuh_u ra Timu dá pɛhn'a'ih_ueb_u. Gue'a 'nará mɛfi Aju_a ne ma mfats'ih_u ja rá 'bɛfi ra Zidada Jesucristo. Dá pɛhn'a'ih_ueb_u'a pa da nup'a ri mfenih_u pa ma'na da zedi ri jamfrih_u,

3 pa da njo'o ni 'na de gue'ah_u to'o da ntsu de ya nt'atsate guí thoh_u. Nu'ah_u guí pah_u gue pa guehna dí 'buh_uua.

4 Nu nduá 'buh_ueb_u con gue'ah_u dá xi'a'ih_u gue mi pɛ'tsi te ga thoh_u ya nt'atsate ngu ya xa t'øt'e ne ya guí pah_u.

5 Por gue'a nuga ya himbi za dá tøm_u ma'ra ya pa, hangue dá pɛhn'ah_ueb_u ra mɛfi pa dá pa_{di} te gra 'm_u ri jamfrih_u, xi'b_u xqui hya'ah_u ra ts'ondahi y nu'bá nú'a ma 'bɛfihe xa 'mɛdithoho hmaha.

6 Ra cu Timu ya bá pengui de guep_u ne ja rí zøhø, hangue go bá hancahe'a ra noya de ri jamfrih_u y de ri hmateh_u. Nzantho guí bengaguihe co ra hmate ne xi guí nehmahe ga nuh_u mahyɛgui ngu dí nehmahe nehe ga hant'a'ih_u.

7 Zi cuh_u, nu ndá pah_u te gra 'm_u ri jamfrih_u xi bi hñu ma mɛihe, masque dí thohe ya nt'atsate ne ya ts'othogui.

8 Nubyá ha, xi dí johyahe ndunthi ngue'a xi majua_{ni} guí 'buh_u xá hño co ra Zidada.

9 Nde nu'bá, otho con te ga ju'tuabihe Aju_a por gatho nú'a ra johya dí pɛ'tshe ja rá thandi'a ngue'a guí 'buh_u xá hño con gue'a.

10 Aju_a dí aphe ma pa ra xuui con gatho ma mɛihe gue da 'racje nɛqui ga nuh_u pa ma'na da nxøgue ri jamfrih_u.

11 Aju_a ma Dadah_u ne ma zi Hmuh_u ra Jesucristo da zixcahe pa ga tsøñ'a'ih_u.

12 Ma zi Hmuh_u da 'yøt'e pa ma'na da zi'ta ri hmateh_u pa xi guí madih_u 'na ngu ma'na ne xi guí madih_u gatho ma'ra, mahyɛgui ngu nuje dí ma'a'ih_u.

13 Ne da max'a'ih_u pa guí zedih_u, ne guí 'uegueh_u de ya ts'oqui pa da njo'o to'o da c'a'ts'ah_u ja rá thandi Aju_a ma Dadah_u nu stí 'ñehe ma zi Hmuh_u ra Jesucristo con gatho nú'u to'o xa gamfri'a.

4

Ra hoga'mɛi gue'a ri ho Aju_a

1 Nubyá zi cuh_u, dí bante'ih_u ne dí zo'a'ih_u de rá ts'edi ra Zidada Jesu gue ma'na guí 'yoh_u xá hño ngu dá u't'ahe, njab_u ngu ne Aju_a.

2 Ya guí pah_u nuya hmada dá 'bɛp'ahe de rá ts'edi ra Zidada Jesu.

3 Nurá paha Aju_a gue da t'axca ri mfenih_u. Oxqui hñuxh_u co ya 'bɛhña nú'u

hingo xi ri 'behñah, nixi ya 'behña hinda hñuxui ya 'ñhø nú'ya hingo xi yá dame.

⁴ Cada 'na de gue'ah, gui pah, hanja gui pe'tsa ri 'behñah, hingue gui pe'tsh, dega ts'oqui, gui 'ñøteh, 'na ngu ma'na.

⁵ Oxqui pe'tsh, ra ts'onc'at'aja'i ngu øt'a ya 'ñagamfri ja'i nú'ya hinxa ba Aju.

⁶ Oxqui ø'tuah, ni 'nara 'ñ, ri cuh, nixi gui hyath, de nuya t'øt'eya, ngue'a Aju go gue'a unga ra nju'ti de gatho nuya, ngu ya stá xi'a'ihe ne stá zo'a'ihe ndunthi.

⁷ Aju, xa zoncah, pa da nt'axca ma mfenih, hingue pa ga øth, ya ts'oqui.

⁸ Nu'a tó'o ri utsa nuna ra noya, hingo utsa 'nara ja'i, pe utsa Aju, nú'a to'o 'racj, rá Maça Ndahi.

⁹ Hingo mahyoni ga op'a'ihe pa gui mađi ri cuh, ngue'a Aju, ya xa 'ñu't'a'ih, gue gui máđih, 'na ngu ma'na.

¹⁰ Ne majuani ya guí øth, njab, con gatho ya cu 'b, gatho rá nguni Macedonia. Pe dí zo'a'ihe zi cuh, gue ma'na da zi'ta ri hmateh.

¹¹ 'Yøth, ra ts'edi pa gui 'b, 'nara hoga'm. Mpefih, sche co ri 'yeh, ngu nú'a stá 'bep'a'ihe,

¹² pa da ñamahño de gue'ah, nuya 'ñagamfri ja'i, ne pa hinte gui 'beh.

Rá yo'ehé ra Zidada

¹³ Zi cuh, dí ne ga xi'ahe de nú'ya xa du pa gui pah, ne pa hinda du ri mah, ngu nú'ya ma'ra hinte tø'mi.

¹⁴ Nde, 'b, dí camfrih, gue ra Zidada Jesu bi du ne bi yopa nte ma'na'qui, nu'bú nehe dí camfrih, gue Aju, dua tsi co ra Zidada Jesu nu stí 'ñehe'a nú'ya to'o bi du ne mi camfri ra Zidada Jesu.

¹⁵ Dí xi'ahe rá noya ra Zidada, gue núj, gra 'bathua ja ra ximhai asta ra pa da 'ñehe ra Zidada, hingo ma ga 'bet'oh, de nú'ya ya xa du.

¹⁶ Pe ra Zidada ma dua çai de mahets'i co 'nara hmafi dega hmanda, ne co 'nara noya de 'nara nda'enx, mahets'i, ne co rá nzuni ra trompeta de Aju. Nu'bú nú'ya cu ya xa du ante da 'ñehe ra Zidada Jesu, nu'ú 'met'o da yopa nte'.

¹⁷ Nep, núj, gra 'bathua ja ra ximhai, 'bestho da gaxcah, mahyegui con gue'ya pa maña ja ya guui pa ga ma ga nth, ra

Zidada maña ja ra ndahi, ne njab, ma ga 'b, nzantho co ra Zidada.

¹⁸ Hangué hñu'mba mah, 'na ngu ma'na co nuya noyaya.

5

¹ Zi cuh, hingo mahyoni ga op'a'ihe pa ga xi'ahe de nuya pa xa 'ñep, ne ha'm, ma da nja nuya t'øt'eya.

² Ngue'a nu'ah, ya guí pah, xá hño gue nu sta dat'a ra pa da 'ñehe ra Zidada, nura pa'a ma da nja ngu øt'a ra be dega xuui.

³ Nura pa sta 'ñenga ya ja'i gue ja ra hmetho ne ra hoga'm, nu'bú sta damfri'ya da 'ñe 'nara nhuati pa gue'ya ngu yá ugui 'nara 'behña, ne hinda mpont'ui'.

⁴ Pe nu'ah, zi cuh, ya hinguí 'b, ja ra 'bexuui, hangué nura pa'a hinda ma da z,ah, ngu 'nara be.

⁵ Gatho'ih, guí 'b, ja ra ñot'i ne guí 'b, dega pa. Nuj, ya hindí 'b, ja ra xuui nixi ja ra 'bexuui.

⁶ Hangué hinga ah, ngu ma'ra, ga ndø'mh, nzantho, ne di ja ma mfenih.

⁷ Nuto ah, ah, 'b, nxuui, ne nuto ri ti, ri ti dega xuui.

⁸ Pe nuj, dí 'b, dega pa ne di ja ma mfenih. Ga hñeh, co ma heh, dega jamfri y dega hmate pa hinte ga jah. Njab, ga hñeh, ngu ri hñe nú'ya to'o 'yo ja ra tuhni. Ne ga pe'tsh, ra nthø'mate pa ga mpøhøh, ngu 'nara nthaqi ja ma ñaxuh.

⁹ Aju, hinxa hñuxcah, pa da z,çj, rá cue'a, xa hñuxcah, pa ga mpøhøh, por ma Zidadah, ra Jesucristo.

¹⁰ Nú'a bi du por guecj, pa da za ga 'b, con gue'a masque gra 'bathua o ya stá tuh.

¹¹ Hangué hñu'mba mah, ne nupa mfenih, 'na ngu 'na ngu ya guí øth.

Ra apostol Pablo umba ra ts'ofó ya gamfri

¹² Zi cuh, dí bante'ihe gue gui pe'tsuah, ra t'equ'ei nú'ya brí mpefib, ja rá 'befi ra Zidada ne su'ah, ne zo'a'ih.

¹³ Pe'tsuah, ndunthi ra hmate po yá hoga 'befi. 'B, co 'nara hoga'm, 'na ngu 'na.

¹⁴ Nehe dí bante'ihe zi cuh, gue gui zoh, ya cu nú'ya ya dahñei, gui nupa yá mfeni nú'ya to'o tu yá m, gui faxh, nú'ya to'o ts'atho yá jamfri, ne gui tsetuah, gatho.

15 Jamasuh_u gue hingui co'tsh_u ra nts'o'm_ui co ra nts'o'm_ui. 'Yøth_u nzantho ra hño 'na ngu ma'na nehe con gatho ya ja'i.

16 Johyah_u nzantho.

17 Ja guetbú gui 'yaph_u Aju_u.

18 Umf_u njam_udi Aju_u de gatho nú'a da 'ñehe, ngue'a gue'a rá paha Aju_u pa gue'ah_u nú'ah_u gui 'b_uh_u co ra Zidada Jesucristo.

19 Oxqui hacuah_u rá ts'edi ra Ma_uca Ndahi.

20 Oxqui utsah_u nú'a te u't'ah_u nú'u ñ_u de rá noya Aju_u.

21 Pah_u nda'na nú'a xá hño, ne teñh_u'a.

22 'Ueh_u de gatho nú'a xá nts'o.

23 Aju_u hubga ma m_uih_u, ne go gue'a da t'axca maxøgue ri mfenih_u, pa da 'bε'tsi xá hño ri hoga ndahih_u ne ri mfenih_u ne ri ndo'yoh_u, pa hinto da c'a'ts'ah_u nu sta 'ñehe ma Zidadah_u ra Jesucristo.

24 Hingui pata rá mfeni nú'a to'o xa zohn'a'ih_u, ne go gue'a da 'yøt'e.

Ra apostol Pablo ja rá ngats'i rá carta ri yopa zengua ya gamfri ne apa Aju_u por gue'u

25 Zi cuh_u, 'yaph_u Aju_u por guecje.

26 Fat'ajuah_ub_u gatho ya cu co 'nara nth_ufi dega hm_uate.

27 Dí 'bεp'a'ih_u nts'edi de rá thuhu ma Zidadah_u gue gui hñe'tuabih_u nuna ra carta gatho ya cu.

28 Ma Zidadah_u ra Jesucristo da max'a'ih_u. Njab_u gue'a.

**RÁ ÑOHO RA
TESALONICENSE
RÁ ÑOHO RÁ CARTA RA
APOSTOL NSAN PABLO NÚ'A
BI 'YOPABI YA GAMFRI ME
TESALONICA**

Ma'na'qui ra apostol Pablo ne yá compa opabi ya gamfri me Tesalonica

¹ Núga drá Pablo, ne ra cu Silvano ne ra cu Timu, dí pēhn'a'ihēbū nuna ra carta nu'ahū gyá gamfrihū guí 'būhūbū Tesalonica ne guí 'būhū co Ajuā ma Dadahū ne co ma zi Hmuhū ra Jesucristo.

² Ajuā ra Dada ne ra zi Hmu Jesucristo da jap'a'ihū ne da max'a'ihū pa guí 'būhū te rá 'ñenthō.

Ajuā ma da castiga nuya 'yōt'ats'oqui nu sta yopa zōhō ra Zidada Jesucristo

³ Zi cuhū, pē'tsi te ga umfe nzantho njamādi Ajuā por gue'ahū ngu rí 'ñepcahe ga øthe ngue'a xi rí te ri jamfrihū ne gatho'ihū ma'na rí zi'ta ri hmātehū 'na ngu ma'na.

⁴ Hangue nuje dí e'ts'a'ihē ri nsuhū ja yá nija Ajuā ngue'a xi ra dangui ri jamfrihū masque guí thohū ya ts'othogui ne ya nt'utsate.

⁵ Pe gatho nuya thogui guí thohū, ja ri hnečni gue Ajuā øt'a nú'a xá hño ne ma da 'yōt'a ra hoga ts'utbi, ngue'a por nuya ts'othoguiya Ajuā da za da mā gue rí 'ñep'a'ihū guí 'būhū habū bí manda'a, ne por gue'a grí sufrihū.

⁶ Ajuā øt'a nú'a xá hño da co'tsuabi nú'u to'o ri utsa'ihū.

⁷ Nehe nú'ahū t'utsa'ihū, Ajuā øt'a nú'a xá hño da 'ra'a'ihū ra tsaya mahyēgui con guecje nu stua pengui de mahets'i ra Zidada Jesu co ya enxē nú'u hampa rá ts'edi'a.

⁸ Nu stí 'ñeheua'a, ma da hnequi 'nara danga tsibi ja rá nthets'i. Ma da 'ñehe pa da castiga nú'u to'o hingui pā Ajuā nixi hingui øtuabi rá māca noya ma Zidadahū ra Jesucristo.

⁹ Nu'ú ma da gut'a yá thai ja ra nidu pa nzantho, ne hinda za da 'mū'u ja rá thandi ra Zidada habū ja rá nsunda ne rá ts'edi.

¹⁰ Nura pa stí 'ñehe'a, gatho ya cu nú'u to'o camfri'a ma da 'yø ne da nsunda'a. Ne'ahū ma guí 'yøhū ne guí nsundahū'a ngue'a gá camfrihū nú'a dá xi'a'ihē.

¹¹ Por guehna nzantho dí aphe Ajuā gue da max'a'ihū pa guí 'būhū ngu rí 'ñep'a'ihū ngue'a xa zohn'a'ihū'a, ne dí aphe gue da nup'a ri mfenihū co rá ts'edi'a pa guí 'yøthū co 'nara johya gatho nú'a xá hño ne pa guí 'yøthū ya 'bēfi dega jamfri,

¹² pa njabū da hnequi rá nsunda ma Zidadahū ra Jesucristo ja ri 'mūihū ne da t'e'ts'a ri nsuhū po rá hñoja'i Ajuā ne ra Zidada Jesucristo.

2

Ma da hnequi ra 'yōt'ats'oqui gá ja'i

¹ Núbya zi cuhū dí ne ga xi'ahe de rá yo'ehe ma Zidadahū ra Jesucristo nu xcrá muntshū con gue'a.

² Dí bante'ihē zi cuhū gue hingui ntsuhū nixi to guí hophū da 'uec'a'ihū de ri hoga mfenihū ne da 'ñeñ'ahū gue ra Zidada ya bá yopa pengui, nixi dega thedi, nixi dega noya, nixi dega hē'mi nú'a di mā gue go stá pēnhe, ne nú'u di mā gue rá pa de rá yo'ehe ra Zidada ya bi zōhō.

³ Oxqui hophū ni 'na tui to da hya'ahū ne da 'ñeñ'ahū gue nura pa ya bi zōhō. 'Met'o ma da nanga ndunthi to'o da ñā ncontra de Ajuā, ne da hnequi nú'a ra 'ñøhø dega 'yōt'ats'oqui ma da ma ja ra nidu. Nepū 'mefa de gue'a ma da zōhō ra Zidada.

⁴ Nura 'yōt'ats'oqui gá ja'i'a ma da ma ncontra de Ajuā ne da 'ñexa sēhe, ne da ne da hñamba yá luga gatho nú'u t'embi gue go gue'ū Ajuā, nú'u ri nsunda ya ja'i, asta hinda hñudi ja rá ndānija Ajuā, ne da māñā gue go gue'a Ajuā.

⁵ ¿Ha gue hingui beñhū gue nú'bū ndí 'būi con gue'ahū dá xi'a'ihū de guehna?

⁶ Nu'ahū guí pahū te rá 'bē'a hinxa hopi da hnequitho nura 'yōt'ats'oqui gá ja'i'a. Ma da hnequi asta nú'a ra pa da zø rá ora.

⁷ Nura ts'oqui ya ri mpefi mant'agui, hønse tømabya da thāca nú'a to'o hingui hopi da hnequi.

⁸ Nu'bū gue'bū da hnequi nú'a ra ts'oja'i, ne ra Zidada ma da hyo'a co 'nara noya da

ma, ne da ma da huati co rá nsunda nu sta 'ñehe'a.

⁹ Nu sta hnequi nura ts'oja'i'a dri hñampa rá ts'edi ra Satá ne ma da 'ñudi ndunthi ya nt'udi ne da 'yøt'a ndunthi ya milagro dega nthate.

¹⁰ Ne ma da hyat'i co ya nthate xi xá nts'o nú'u to'o ma da ma ja ra nidu. Nu'ú mi tsa da mpøhø hmaha pe himbi ne bi gamfri nú'a xi majuani hangue ma da ma ja ra nidu.

¹¹ Hangue ringue'a Ajuá da pu'tua yá mfeni'u pa da gamfri nuna ra nc'uambana.

¹² Pa njabu da duxa ra ts'oqui nuto gatho himbi ne bi gamfri nú'a majuani, nú'u to'o ma'na bi ho ra ts'oqui que nú'a majuani.

Ajuá xa huancahu pa ga mpøhøhu

¹³ Pe nuje rí 'ñepcahe gue nzantho ga umfe njamádi Ajuá por gue'ahu zi cuhu yá hmadi'ihu ra Zidada, nguetho Ajuá bi huahn'a'ihu ante da hyoca ra ximhai pa gui mpøhøhu. Ne gá mpøhøhu ngue'a ra Maca Ndahi bi 'uec'a'ihu de ya ts'oqui, ne xcá camfrihu nú'a majuani.

¹⁴ Pa guehna bi zohn'a'ihu Ajuá por nura maca noya stá xi'a'ihe pa da hnequi rá nsunda ma Zidadahu ra Jesucristo ja ri 'm'ihu.

¹⁵ Hangue ringue'a zi cuhu oxqui 'ueguehu. Pε'tshu xá hño ya nt'utuate nú'u stá u't'a'ihe dega noya o nú'a stá op'ahe.

¹⁶ Ajuá ma Dadahu bi macaguihu ne bi huegaguihu hangue bi 'racju ra humai pa nzantho ne bi 'racju 'nara hoga nthø'mate.

¹⁷ Nú'á ne ma zi Hmuhu ra Jesucristo da nup'a ri mfenihu ne da ja'ahu gui 'yøhu xá hño de nú'a guí øthu ne nú'a guí mañhu.

3

Ra apostol Pablo xipa ya cu gue da ora por gue'u pa njabu ma'na da ntunga rá noya Ajuá

¹ Nubyá zi cuhu dí a'a'ihe gui 'yaphu Ajuá por guecje pa da dama ntunga rá noya Ajuá habuza, ne da jamfri ngu xcá camfrihu.

² Nehe 'yaphu Ajuá gue da ñangaguihe'a de ya 'yøt'ats'oqui gá ja'i nú'u øt'a ya nts'o'mai, ngue'a hinga gatho pe'tsa ra jamfri.

³ Masque njabu, nu Ajuá hinguí pata rá mfeni, nú'á da ja'ahu gui zedihu ne da ñañ'a'ihu de ra nts'o.

⁴ Dí camfrihe gue guí øthu nú'a stá 'bεp'ahe ne ma gui sigui gui 'yøthu njabu ngue'a Ajuá ri 'ra'ahu ra ts'edi.

⁵ Ra Zidada Jesu da xoc'a ri mfenihu pa gui pε'tshu rá hmate Ajuá ja ri corasøhu, ne pa gui tsεthu ngu bi zeta ra Zidada Jesu-cristo.

Ya cu rí 'ñepi da mpefi

⁶ Zi cuhu, dí 'bεp'a'ihe de rá thuhu ma Zidadahu ra Jesucristo gue gui 'ueguehu de gatho nú'u ya cu xa mpunga dahñei ne hinguí 'yo ngu nú'a dá u't'a'ihe.

⁷ Nu'ahu ya guí pahu gue rí 'ñep'a'ihu gui tanga ma 'maihe. Nuje hindá ndahñeihe nu ndá 'buhuhu.

⁸ Nixi to'o bi 'uinjethoho. Nu'a ndí øthe, ndí mpefihe ma pa ra xuui co ndunthi ra nzabi pa himbi 'mε te dá tsihe, ne pa hindá øt'a'he ya xuhña.

⁹ Hingue himrí 'ñepcaguihe pa gui 'racaguihe te ga tsihe. Dá øthe njabu pa da za gui 'yøthu ngu nú'a dá øthe.

¹⁰ Ngue'a nú'bu nduá 'bahu con gue'ahu dá 'bεp'ahe gue nu'a tó'o hinda ne da mpefi hinda ñuni nehe.

¹¹ Dí xi'ahe nuna ngue'a dí øhe gue 'ra de gue'ahu ya xcá mpunga dahñeihe ne hinguí ne te gui pεhu, hønse guí 'yøhu gri hñøthu habu hindí 'ñepi gui hñøthu.

¹² Nuya cu'u to'o øt'a njabu, dí 'bεphe ne dí zohe de rá ts'edi ma Zidadahu ra Jesucristo gue da mpefi te rá 'ñentho pa njabu da dahu nú'a da zi.

¹³ Zi cuhu odi tsabi'ihu gui 'yøthu ra hño.

¹⁴ Nu'a tó'o hinda 'yøtcaguihe nú'a dí mañhe ja nuna ra carta, mañhu to gue'a ne ogrí ntsixhu'a pa njabu da ntsa.

¹⁵ Pe oguí utsahu. Umfu ra ts'ofu ngu rí 'ñepi 'nara cu.

Ra apostol Pablo ja rá ngats'i rá carta apa Ajuá por ya cu

¹⁶ Nubyá, ra Zidada nú'a 'racju ra humai, nzantho da 'ra'ahu 'nara humai de nú'a te gatho da 'ñehe. Ra Zidada da 'mai con gatho'ihu.

¹⁷ Núga drá Pablo dí op'ah_u ra nzεngua co ma 'yε sehε, guehna 'nara seña ja gatho nú'u_u ya carta dí ofo. Njaua dí ofo.

¹⁸ Ma Zidadah_u ra Jesucristo da max'a'ih_u gatho. Njab_u gue'a.

RÁ MŪDI RA TIMOTEO RÁ MŪDI CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO BI 'YOPABI RA TIMOTEO

Ra apostol Nsan Pablo opabi ra Timoteo

¹ Núgui drá Pablo rá apostolgui ra zi Hmu Jesucristo. Ajuá ma Dadahú ne ma zi Hmuhú ra Jesucristo go gue'á bi huancagui pa drá apostol. Ajuá go gue'á bi pøhøguihú, y ra zi Hmu Jesucristo go gue'á dí tøm'hú.

² Dí op'a'i nu'i Timu dí ja ra uenda gue ma t'ú'i ngue'á go dá zo'a'i de ra jamfri. Ajuá ma Dadahú ne ma zi Hmuhú ra Jesucristo da jap'a'i, da m'e'ts'a ra nthecate, ne da max'a'i pa gui 'búi te rá 'ñentho.

Ra ts'ofa pa ya gamfri pa hinda dena ya nt'utuate nú'á hinga majuani

³ Ante ga ehe de guepú Efeso pa nuua Macedonia, dá bante'i gue gui cohibú pa gui zofo nú'á 'raya cu 'búi de guepú udi ma'na'ño ra jamfri de nú'á stá padihú, gui hacuabi'ú gue ya hinda sigui da 'ñudi nú'á udi'ú.

⁴ Nixi hinda sigui da mąnga nú'á ya 'bede xa zansé ya ja'i de maya'bú, nú'á xi xcra matho ne hingui o rá 'ñu nú'á mą. Ngue'á nú'á ya cu udi nuya nt'utuate'ú, udi hønse pa da ntsanoya'ú, hingui uti ya cu de rá noya Ajuá pa ma'na da nte yá jamfri'ú.

⁵ Dí 'bep'a'i gue gui zofo ya cu pa da m'e'tsa 'nara coraso xá nt'axi ne 'nara hoga mfeni ne 'nara jamfri hingue maxøts'etho, pa njabú da za da m'e'tsa 'nara hoga hmąte.

⁶ 'Raya cu ya xa 'uegue de nuya hoga t'øt'e, hangue nubyá hønse mąnga ya noya hinte ri muui.

⁷ Nu'á ne hmąhą gue da nxahnate de ra ndaxjua ley, y mą gue go gue'á xi majuani nú'á mañ'ú masque nixi padi nú'á mañ'ú.

⁸ Hąhą, nura ndaxjua ley xá hño, pe nú'bú da t'øt'e ngu nú'á bi beni Ajuá.

⁹ Ga pahú gue himbi thuxa ra ley pa ya hoja'i. Ra ley bi thuts'i pa ya ts'o'yøde ne ya 'ñaqu'equ'ei, pa ya ts'o'ja'i ne ya 'yøt'ats'oqui, pa nú'á hingui tsu Ajuá ne ya 'ñagamfri, pa nú'á to'o ho yá dada ne yá nąna, ne pa ma'ra ya hyote.

¹⁰ Nehe pa nú'á to'o ya 'ñeja'i, pa nú'á ya 'ñøhø ri hñuxui yá mi 'ñøhøui, ne pa nú'á ya 'behña ri hñuxui yá mi 'behñaui, pa nú'á to'o pe ya ja'i, pa ya c'uamba, pa nú'á to'o høxa ra thai rá miqu'eiui, nehe pa gatho nú'á to'o øt'a ya ts'ot'øt'e nú'á xicjú Ajuá gue hingui ho ga øthú'ú.

¹¹ Gatho guehna mąnga rá mąca noya Ajuá nú'á to'o xá nsunda. Nuna go guehna ra mąca noya bi t'acagui pa ga mą.

Ra jamadı po rá nthecate Ajuá

¹² Nugui dí umba njamadı ma Zidadahú ra Jesucristo ngue'á bi 'raca ra ts'edi pa ga pəpabi. Bi hyandi gue xá hño ga pəpabi, hangue bi hñuxcagui pa ga pəpabi'á.

¹³ Nugui ma'met'o xi ndí ñama'ñú de ra Zidada Jesu y ndrí utsa, nehe xi ndrą ts'o'múi co ya gamfri. Pe nu'á bi mesca ra nthecate ngue'á hindí padi hmąhą nú'á ndí øt'e nguetho hinstí camfri thoho'á.

¹⁴ Pe nurá hmąte Ajuá xi ra dąngui pa guequi. Nú'á bi xoga ma mfeni pa dá camfri ra Zidada Jesucristo ne pa bi za dá pe'tsua rá hmąte'á.

¹⁵ Nuna noya ma ga xi'a'i go guehna majuani, hangue rí 'ñepi gue gatho ya ja'i da gamfri: gue ra Zidada Jesucristo bi 'ñeheua ja ra ximhai pa da pøhø ya 'yøt'ats'oqui, y nugui ma'na go ndrą 'yøt'ats'oqui.

¹⁶ Pe masque ndrą 'yøt'ats'oqui, nura Zidada Jesucristo bi mesca ra nthecate, pa núgui 'nandrą dąnga 'yøt'ats'oqui da hnequi ja ma 'múi gue Ajuá bi zetca ma nts'o'múi ne bi pungagui. Bi 'yøt'a njabú con guequi pa njabú da hyanda ma'ra ne da gamfri'ú pa da m'e'tsa ra te pa nzantho.

¹⁷ Hangue nú'á 'nat'a Ajuá rí 'ñepi dra søcambeni ne dra nsunda pa nzantho. Go gue'á 'nat'a Ajuá nú'á hindí hanthú, go gue'á pe'tsa gatho ra mfadı, go gue'á ra Nda de maya'bú, de nubya ne pa nzantho, nehe go gue'á 'búi pa nzantho ne hinhya'mú da du. Njabú gue'á.

¹⁸ Ma zi t'ú'i Timu, dí 'bep'a'i gue gui pə rá 'bėfi Ajuá ngu rí 'ñehe, ngu 'nara soldado pə xá hño rá 'bėfi ja ra tuhni. Ne dí ben'a'i de nú'á bi mąnga ra Mąca Ndahi gue ma gui pəfi, pa njabú da za gui sigui gui pə xá hño rá 'bėfi Ajuá.

19 Nehe su ri jamfri ne strá nt'axi ri mfeni. Nu 'ra bi ts'oca yá mfeni hangue xa 'be yá jamfri.

20 'Ra de gue'ua go gue'a ra Imeneo ne ra Jandro nú'ua dá ent'ua ja rá 'ye ra Satá pa da badi gue hinda ñama'ñu de rá noya Ajuá.

2

Hanja da za dra t'apabi Ajuá

1 Rá mudi dí 'bep'a'ihue gue gui orahu por gatho ya ja'i. Gui 'yaphue Ajuá da mats'i'ua, ne gui umfue njamadi'a.

2 Gui 'yaphue Ajuá po ya danganda ne por gatho nú'ua ha ra ts'utbi, pa njabu da za ga 'buhue 'nara 'mui te rá 'ñentho, ne pa da za ga pe'tsuahue rá ntsu Ajuá ne ga 'yohue ngu rí 'ñepcahue ne hinte ga jahue.

3 Nuna go guehna xá hño, ne go guehna ri ho Ajuá ma Pøhøtehue.

4 Nú'á ne gue gatho ya ja'i da mpøhø ne da badi'ua nú'a xi majuani.

5 'Nat'a Ajuá 'bui, nehe 'bui 'natho nú'a to'o 'bande de Ajuá co ya ja'i, y nú'á go gue'a ra Zidada Jesucristo nú'a to'o bá e bi nja'iua ja ra ximhai.

6 Nu'á bi unse rá te pa bi du pa bi gu'tua yá thai gatho ya ja'i. Ha nu mi zø ra ora, bi t'unga nt'øde pa bi fadi gue nu'á bi du pa bi pøhø ya ja'i.

7 Y pa gue'a bi thuxcagui dega apostol pa ga mamba rá maça noya Ajuá. Hindí hate, dí manga majuani. Bi thuxcagui pa ga nxahnate de ya ja'i nú'ua hingyá xodyo pa ga utuabi'ua de ra jamfri nú'a majuani.

8 Dí ne gue haburaza ra luga habue ri munts'a ya cu, gatho ya 'ñøhø da guxa yá 'ye da 'yapabi Ajuá co yá mfeni strá nt'axi, ne hindri ncuε, nixi da nehmya.

9 Nehe dí ne gue gatho ya 'behña da jamasu pa da hñe ngu rí 'ñehe. Hinda hñe dega nt'ets'i. Hindí ne gue da 'ñeña dega nt'ets'i, nixi da 'ñets'i co ra oro, ni co ya do mahotho, nixi co ya he nú'ua xi xá madi.

10 Nu'a dí ne gue da 'yøt'e'ua, dá 'yøt'a ya hoga 'befi ngu rí 'ñepa 'nara hoga 'behña nú'a 'yo ja rá ntsu Ajuá.

11 Ya 'behña dá 'yødetho rá noya Ajuá ja ra nija pa da badi, ne dá 'yøt'e ngu nú'a da sipabi.

12 Hindí ne gue go ya 'behña da xahna ya 'ñøhø ja ya hmunts'i, nixi hingo ma'na da manda'ua que ya 'ñøhø. Dá 'yøstho.

13 Ngue'a Ajuá bi hyoqui rá mudi ra Adá, nepu ra Eva.

14 Y hingo ra Adá bi thát'i. Nura 'behña go gue'a bi thát'i, hangue bi dagui ja ra ts'oqui.

15 Hangue nubya 'bui yá bati co ndunthi ya ugu, pe ya 'behña da mpøhø 'bu hinda 'uegue de yá jamfri, 'bu da me'tsa ra hmäte, 'bu da 'ño strá nt'axi, ne 'bu da 'mui ngu rí 'ñepi.

3

Nú'a rí 'ñepi da 'yøt'a ya ma'yo de ya nija

1 Nuna noyaná guehna majuani: 'bu to'o beni da mepa Ajuá dega ma'yo gue'a 'nara hoga 'befi ne.

2 Pa to da ma'yo mahyoni di 'bui xá hño y di otho te di hma de gue'a. Dra medinthati co 'nada ra 'behña. Di su rá mfeni, di 'yo co ndunthi ra mfadi ne di pe'tsa ra t'equ'ei. Di pa da unga ntsaya, di pe'tsa ndunthi ra mfadi pa da 'ñutuete.

3 Hindra ti, hindra 'yøt'atuhni, mahyoni di ja rá hmäte, hindra zøt'amui. Hindra nduste pa da dahá ra boja dega nthate, nixi da ne da me'tsa ndunthi ra boja.

4 Di padi da manda xá hño rá ngu, ne di padi da zofo yá bati ngu rí 'ñepi pa da 'yøte'ua.

5 Ngue'a nu'a tó'o hingui padi da manda rá ngu, nu'bá çhanja da za da manda rá nija Ajuá?

6 Hinda za da ma'yo 'nara 'ra'yo gamfri, ngue'a xi'bu da 'ñets'i'ua ne njabu da ncondena ngu bi nja ra ts'ondahi.

7 Mahyoni di udi 'nara hoga 'mui pa njabu nehe nú'ua hingyá gamfri da ñamahño de gue'a, pa njabu hinda 'be rá tsa nixi da zo ja rá 'ye ra ts'ondahi.

Nú'a rí 'ñepi da 'yøt'a ya maste de ya nija

8 Nehe 'nara maste de rá nija Ajuá mahyoni dra 'ñequ'ei, hindi ña maxøts'etho, hindra ti, hindra nduste pa da dahá ra boja dega nthate.

9 Di camfri xá hño nú'a ra jamfri xa t'utcahue co rá mfeni strá nt'axi.

10 Nehe mahyoni 'met'o dra tsapabi pa da fadi ua da 'ño xá hño ua hina. 'Bu da 'ño xá

hño ne hinto da c'a'tsi, nu'bá ha, da za dra maste ja ra nija.

¹¹ Nehe nú'ua ya 'behña pɛpabi Ajuá mahyoni di pɛ'tsa ra hoga'mui. Hindra guxa nc'uamba. Di su rá mfeni, ne nzantho di øt'e gatho nú'a xá hño.

¹² Nura maste dra medinthati co 'nada ra 'behña. Nehe di paði da manda xá hño rá ngu ne yá batsi.

¹³ Nu'a tó'o faste xá hño ja rá 'befi Ajuá, gue'a da t'e'tsua rá nsu, ne ma'na da nja rá ts'edi pa da ñaui ma'ra ya ja'i de ra jamfri pɛ'tsua ra Zidada Jesucristo.

Ra jamfri nú'a xa t'utcah_u nú'a hinxqui fadi maya'b_u

¹⁴ Zi cu Timu, dí ne 'bestho ga mab_u ga c'a'ts'a'i, pe dí op'a'i nuna carta

¹⁵ pa 'b_u hingá 'me ga mab_u, ma gui paði hanja da za gui mpefi xá hño ja rá nija Ajuá nú'a te. Nu ja rá nija Ajuá ja jani nú'a majuani ne ja hmani nú'a majuani.

¹⁶ Majuani xi ra dangui nú'a ra jamfri xa t'utcah_u nú'a hinxqui fadi ma'met'o, ne ena:

Ajuá bi ñehe bi nja'i;

y ra Maça Nda_{hi} bi 'ñudi gue majuani go gue'a rá T'ua Ajuá.

Nehe ya enxε bi hyandi'a.

Nú'ua ya ja'i hingyá xodyo bi ts'ofu de gue'a. Nep_u haburaza ya ja'i ja ra ximhai bi gamfri'a.

Y nu'á bi ts'its'i pa mahets'i pa ja rá nsunda'a.

4

Nú'ua to'o da 'uegue de ra jamfri

¹ Ra Maça Nda_{hi} xa ma xi xá hño ne ena gue nuyá ngats'i ya pa 'raya cu ma da 'uegue de ra jamfri ngue'a ma da hñuxa nt'ode nú'a di mangua ya hyate ja'i nú'ua di udi ya nt'udi dega ts'ondahi.

² Nú'ua ya yohmi ja'i ma da mangua ya nc'uamba ne da ts'oca yá mfeni.

³ Nuya ts'oja'i'ua ma da hñacuabi ya ja'i pa hinda nthati. Ne da hñacuabi pa hinda zi 'raya nzaqui, masque gatho ya nzaqui go bi hyoca Ajuá pa ga tsih_u co ra jamadi núju dyá gamfrih_u ne stá pah_u nú'a majuani.

⁴ Ngue'a gatho nú'a bi hyoca Ajuá, gatho xá hño. Hingui ho te ga utsah_u, hõnse ga umf_u njamadi Ajuá ora te dí tsih_u.

⁵ Ngue'a rá noya Ajuá ena gue gatho ya nzaqui xá nt'axi. Hangue ga aph_u Ajuá da japi gatho nú'a te dí tsih_u, y njab_u xá nt'axi nú'a dí tsih_u.

Rá hoga mɛfi ra Zidada Jesucristo

⁶ B_u gui 'ñutua ya cu gatho nú'a dí xi'a'i, ne 'b_u gui paði xá hño ra maça noya nú'a ma de ma jamfrih_u ne ra hoga nt'utuate nú'a xcá tɛni, nu'bá ma xi gui hñoga mɛfi de ra Zidada Jesucristo.

⁷ Ogrí ho gui 'yøde nuya ts'o'bede de ra ximhai ngu nú'ua mangua ya 'ñamfeni ja'i. 'Yøt'a ra ts'edi pa ma'na gui 'bui 'nara hoga'mui.

⁸ Ngue'a nu'a tó'o japi da 'ñanga rá ndo'yo pa da nja rá ts'edi, hõnse 'na tui ri muui rá 'befi. Pe nu'a tó'o øt'a ra ts'edi pa da 'm_u 'nara hoga'mui, nurá 'befi'a ma'na ri muui, ngue'a hingue hõnse nuua ja ra ximhai ma da muui rá 'befi'a, nehe ma da muui ja rá ñoho ra 'mui.

⁹ Nuna noya stá xi'a'i go guehna majuani, hangue rí 'ñepi gue gatho ya ja'i da gamfri.

¹⁰ Y hangue por gue'a xi drí mpefih_u ne dí thoh_u ya ts'othogui ngue'a dí camfrih_u 'nat'a Ajuá nú'a te. Y nú'á go gue'a ra Pøhøte pa gatho ya ja'i, pe ma'na pa nú'ua to'o camfri'a.

¹¹ 'Ñudi nuya ya noya dí xi'a'i, ne manda da t'øt'e.

¹² Oto di dintstho nú'a guí ma ngue'a grá basja'itho. Nu'i 'ñudi ra hoga'mui pa gue'a da 'yøt'a ya cu nehe. Nura hoga'mui gui 'ñudi, nú'a gui mangua ya hoga noya, gui 'ñequ'ei, gui pɛ'tsa ra hmate, gui pɛ'tsa ra jamfri, ne strá nt'axi ri mfeni.

¹³ Mientras ga mab_u, 'yøt'a ra ts'edi pa gui hñe'tuabi ra Maça T'ofu ya cu, pa gui zofo'ua ne gui 'ñutuabi'ua.

¹⁴ Jamasu nú'a rá 'befi Ajuá bi t'a'a'i nú'a bi mangua ra Maça Nda_{hi} gui pɛfi nu ndá hu'tsahe ma 'yehe núje dyá ndahe de ra nija.

¹⁵ Pɛfi gatho nuya t'øt'eya. Ja da mpefini con gatho ri mui, pa gatho ya cu ne ma'ra

ya ja'i da hyandi gue rí te ri jamfri ne ri mfadi ja rá 'bɛfi Ajuá.

¹⁶ Xi da nsu sehɛ, ne jamasu de nú'a guí udi. Oguí tsaya gui 'yɔt'a njabɯ, ngue'a nu'bɯ gui 'yɔt'a njabɯ, nu'bá gui mpøhø ne da mpøhø nú'a to'o da 'yøde'i.

5

Nú'a rí 'ñepi da 'yɔt'a ya gamfri

¹ Oguí tsɛi ya zi ndaxjua. Umba ra ts'ofo, ja ra uenda ri dada. Y nuya bɔtsa'ñhø umba ra ts'ofo, ja ra uenda ri cu.

² Ha nuya zi tia umba ra ts'ofo, ja ra uenda ri nana. Nehe ya bas'behña umba ra ts'ofo co ri mfeni xá nt'axi, ja ra uenda ri nju.

³ Xipa ra nija da mats'i ya viuda nú'a xi majuani ya viuda ne jo'o to'o da mats'i.

⁴ Nu'bɯ 'nara viuda 'bɛi yá bɔtsi o 'bɯ yá 'beto, nuyá bɔtsi o yá 'beto go yá uenda da su'ɯ, hingo ra nija. Mahyoni gue nuyá bɔtsi o nuyá 'beto da badi da hñoja'i co ya mengu ja rá ngu ne da co'tsuabi yá dada yá nana de xa tede, ngue'a gue'a xá hño ne gue'a ri ho Ajuá.

⁵ Nú'a xi majuani ra viuda ne 'bɯ sehɛ, nú'a jo'o to ri su, hønse tøm̄babi rá mfats'i Ajuá, ne nzantho ma pa ra xuui apabi Ajuá, ne api da mats'i'a.

⁶ Pe nu'a ra viuda øt'e nú'a go da ne, ne hingui 'bɛtho, nú'a hini 'ñepi da t'umba ra mfats'i, ngue'a masque te, pe ja ra uenda ya xa du.

⁷ 'Bɛpabi ya cu da 'yɔt'a núna dí op'a'i nehe, pa hinda nja te da hm̄a de gue'ɯ.

⁸ 'Bɯ 'nara cu hini jamasu nú'a ja te yá njau, ne ma'na nú'a ya mengu ja rá ngu, nura cu'a hinte ri muui rá jamfri, ne ma'na xá nts'o nú'a øt'e que 'na nú'a hingrá gamfri.

⁹ Nú'a ra lista habɯ thu'tsua yá thuhu nú'a ya viuda pɛpa Ajuá ne t'umba ra mfats'i, nuni mahyoni ja gui hñu'tsuahani yá thuhu hønse nú'a ya viuda ya pɛ'tsa thogui hñu'rate njeya, ne bi mɛ'tsa 'nada rá dame.

¹⁰ Nehe hñu'tsuahɯ yá thuhu ya viuda nú'a thandi ne fadi gue pɛ ya hoga 'bɛfi, ne bi tede xá hño yá bɔtsi, padi da unga ntsaya ja yá ngu, ne bi xɛcua yá ua nú'a ya cu mí

tsønga ja yá ngu, ne bi mats'i nú'a mi tho ya ts'othogui, ne xa badi xa mɛfi gatho ya hoga 'bɛfi.

¹¹ Pe nu'ɯ ya viuda ya bas'behña tho, oguí hu'tsuahɯ yá thuhu ja ra lista, ngue'a ma da zø ra pa da ne da yopa nthati 'ra de gue'ɯ, y njabɯ ya hinda za da mɛpabi Ajuá ja ra nija.

¹² Y njabɯ da hnøma'ñɯ de gue'ɯ ngue'a bi 'uegue de nú'a ra cohi bi mɛ'tsi.

¹³ Nehe da nzai gue hinte dyá 'bɛfi ngue'a da nengu. Y hingue hønse dya dahñei, nehe dya me'bede ne da hñøt'e habɯ hini 'ñepi, ne da ma nú'a hini 'ñepi da mahma.

¹⁴ Hangué nuguí dí ne gue da nthati nuya viuda ya bas'behña tho, ne da mɛ'tsa ya bɔtsi, ne da badi da su yá ngu. Njabɯ ha, hinda nja te da manga ma ncontrahɯ de guecɯ.

¹⁵ Dí xi'a'i njabɯ ngue'a 'raya viuda ya xa 'uegue de rá 'ñu Ajuá ne xa ðeni ra Satá.

¹⁶ Hangué 'bɯ 'nara cu o 'nara nju di pɛ'tsa 'nara viuda ja rá ngu, dá su pa hinda t'apabi ra mfats'i ja ra nija, pa njabɯ nura nija da mɛ'tsa ndunthi te da umba nú'a xi majuani ya viuda ne jo'o to'o da mats'i.

¹⁷ Nubyá nuyá mɛfi Ajuá nú'a ri manda xá hño ja ra nija, xi da hnu xá hño por gue'ɯ, ma'na nú'a to'o mamba rá noya Ajuá ne utuate.

¹⁸ Ngue'a ra Maça T'ofu ena njaua: "Oxqui tu'tua rá ne nú'a ra ndamfri net'a ra trigo ja ra era." Nehe enga njaua: "Nu'a tó'o ri mɛfi rí 'ñepi da t'umba rá thaha."

¹⁹ 'Bɯ da 'mɛi 'na to'o da ñapabi 'nará mɛfi Ajuá, oxqui camfri 'bɯ da njo'o yoho o hñu pa da damajuani.

²⁰ Pe nu'bɯ 'nará mɛfi Ajuá xi majuani øt'a ya ts'oqui, tsɛi nts'edi habɯ da 'yøde gatho ya cu, pa njabɯ da ntsu nehe nú'a ma'ra.

²¹ Dí 'bɛp'a'i gue gui 'yɔt'a njabɯ mahyɛgui con gatho yá mɛfi Ajuá. Hingui hña'mtho nú'a to'o gui 'yø'tua ra ts'utbi. Nehe padi 'mɛ'to xá hño nú'a te xa nja pa njabɯ gue'a gui mañ'a. Njabɯ dí 'bɛp'a'i ja rá thandi Ajuá ne ja rá thandi ma Zidadahɯ ra Jesucristo ne ja rá thandi yá enxɛ Ajuá nú'a xa thahni pa da mɛpabi'a.

²² Oxqui hu'tsua ri 'yɛ 'bestho nú'a to'o ne da mɛpabi Ajuá, ngue'a xi'bɯ hingui 'yo xá hño, y njabɯ da hm̄a gue guí fats'i thoho'ɯ

ja yá ts'oqui. Pe nu'í, 'bui nzantho strá nt'axi'i.

²³ Ya oguí tsi nsøctho ra dehe. Tsi 'na tæqui ra vinu dega obxi por nú'a ra umai tsu'i.

²⁴ Jamasu 'mæt'o nú'u to'o guí hu'tsua ri 'yε pa da mεpabi Ajuá, ngue'a 'ra ri hnequi yá ts'oqui ante dra sūcua ra uenda, pe nu ma'ra asta hinda thá'mba nguenda ja da hnequi yá ts'oqui.

²⁵ Nehe njabu nú'u to'o øt'a ya hoga 'bεfi. 'Raya hoga 'bεfi ri hnequi 'bestho. Ha nu ma'ra da hnequi asta 'mεfa, ngue'a hingui tsa da gohithe mant'agui ya hoga 'bεfi.

6

¹ Gatho nú'u to'o 'mεgo, dá umba ndunthi ra t'equ'ei yá hmu, pa njabu hinda hnøma'ñu rá thuhu Ajuá nixi da hnøma'ñu ma jamfrihu.

² Nu'u tó'o pε'tsa yá hmu ha ya gamfri, odri dintstho nú'a xipa yá hmu hønse ngue'a nuyá hmu gue go ya gamfri nehe. Dá mεpabi ma'na xá hño ngue'a go ya hmadi gamfri nú'u to'o hocuabi yá 'bεfi. 'Ñudi núna dí op'a'i ne njabu gui nzote.

Con basta ra jamfri di johya 'na co nú'a te pε'tsi

³ Nu'bu 'nara ja'i udi ma'na ra nt'utuate ne hingo udi rá hoga noya ma Zidadahu ra Jesucristo, ne hingo ri deni nú'a ra nt'utuate nú'a di ma de ma jamfrihu,

⁴ nura ja'i'a ra 'ñets'i ne hinte rá fadi. Xa 'bε rá mfeni ngue'a ri ho to da ntsanoyau ne da ntsuiui. Y nuni ja fahni ra nduste, ya hnecatuhni, ya ts'ante, ya nt'ensfeni.

⁵ Nu'u tó'o ri ntsanoya njabu, gue'u xa ts'oca yá mfeni ne hingui padi nú'a majuani, ne di 'ñet'a gamfri pa da dahá ra boja. Pe nu'í, 'uegue de gue'u.

⁶ Haha, numa jamfrihu xi ri muui ndunthi, pe nehe ga johyah co nú'a dí pε'tshu.

⁷ Ngue'a núju ndá tsøhuua ja ra ximhai hinte duá hahu, y nehe hinda za te ga haxhu de guecua.

⁸ Hangue ga johyah gue hindrí 'bε te ga tsihu nixi te ga hehu.

⁹ Ngue'a nu'u tó'o ne da memati, tagui ja ya ts'oqui ne thát'i pa da 'yøt'a nú'a xá nts'o, ne pε'tsa ya ts'onc'at'i hinte ri muui,

ne honse ra 'ñu. Hangue gue'a da japi da nhuati'u ne da 'mædi.

¹⁰ Ngue'a nura hmæte de ra boja ja bí ehni ndunthi ya ts'oqui. 'Raya cu xi xa madi ra boja, hangue xa 'uegue de yá jamfri ne xa thogui ndunthi ya dumai.

Ntuhni xá hño ja ra hoga tuhni dega jamfri

¹¹ Pe nú'i rá mæfi'i Ajuá, 'uegue de gatho nuya ts'ot'øt'eya. Go da tæna ra hoga'mai, ra hñoja'i, ra jamfri, ra hmæte, ra pacencia, ne ra ts'etuate.

¹² Ntuhni xá hño ja ra hoga tuhni dega jamfri. Su ra te pa nzantho nú'a bi 'ra'a Ajuá nu mi zohna'i'a, ne gá damajuani de gue'a ja yá thandi ndunthi ya ja'i.

¹³ Dí 'bεp'a'i ja rá thandi Ajuá nú'a to'o ri umba yá te gatho nú'a te 'bui. Y nehe dí 'bεp'a'i ja rá thandi ra Zidada Jesucristo nú'a to'o bi mangua majuani ja rá thandi ra Pilato.

¹⁴ Guehna dí 'bεp'a'i gue gui su xá hño nú'a xra 'bεp'a'i pa hinto da c'a'ts'a'i, asta ra pa da yopa pengaua ma Zidadahu ra Jesucristo.

¹⁵ Ngue'a nu sta zø ra ora, Ajuá dua yopa pæhna ra Zidada Jesucristo dua ehe. Ajuá go guesε'a xá nsunda, ne go guesε'a ri manda. Go gue'a ra danga Nda de gatho ya nda, ne go gue'a ra Hmu de gatho ya hmu.

¹⁶ Go guesε'a ya mi 'bui ne nzantho da 'mai. Go gue'a 'bu ja ra 'ñot'i nú'a xi tsedi, ne hinhya'mu to xa hyandi'a nixi hingui tsa to da hyandi. ¡Nú'a ja rá ts'edi pa nzantho, ne go gue'a rí 'ñepi dra nsunda pa nzantho! Njabu gue'a.

¹⁷ 'Bεpabi nuya memati de nuua ja ra ximhai gue odri 'ñets'i, nixi odi pε'tsua ra jamfri ra boja nú'a hate. Dá mε'tsua ra jamfri Ajuá nú'a te ne xi ri 'racju gatho nú'a te dí hoñhu pa ga johyah.

¹⁸ Nuya memati'u 'bεpabi da 'yøt'e xá hño ne xi da mæfi ndunthi ya hoga 'bεfi. Nu'a te da uni, dá uni con gatho yá mai ne con gatho yá paha.

¹⁹ Y njabu da munts'a 'nara thaha'u pa rá ñoho ra 'mai, ne njabu da su ra te pa nzantho.

Yá ngats'i ya noya nú'u bi 'bεmpa ra Timoteo

²⁰ Nde nubyá, nu'i zi cu Timu, su ra maça noya nú'a xra 'bɛp'a'i gui ma. Ne oxqui øde ya ts'o'bede nú'u hinte ri muui, nixi oxqui 'yøde nú'u to'o ri ntsanoya, nú'u ma gue pɛ'tsa 'nara hoga mfadi hmaḥa.

²¹ Y nu'u tó'o xa dɛna nú'a ra mfadi'a, ya xa 'uegue de ra jamfri.

Ajuḗ da max'a'i. Njabu gue'a.

RÁ ÑOHO RA TIMOTEO RÁ ÑOHO RÁ CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO NÚ'A BI 'YOPABI RA TIMOTEO

Ma'na'qui ra apostol Nsan Pablo opabi ra Timoteo

¹ Núgui drá Pablo, rá apostolgui ra Zidada Jesucristo. Ajuá go gue'a rá paha pa bi hñuxcagui drá apostolgui'a ne bi mēncagui ga mā de ra te pa nzantho nú'a bi ña'ti da umbi gatho nú'u to'o da gamfri ra Zidada Jesucristo.

² Nú'i zi cu Timu ma hmāca t'u'i ja ra jamfri, dí op'a'i. Ajuá ma Dadahū ne ma Hmuhū ra Jesucristo da jap'a'i, da mē'ts'a ra nthe cate, ne da max'a'i pa gui 'bui te rá 'ñenthō.

Ra apostol Nsan Pablo xipa ra Timoteo da mā de ra Zidada Jesucristo

³ Ajuá dí api ma pa ra xuui, ne ra ora'a nzantho dí beñ'a'i, ne dí umba njamādi'a por gatho nuya japi 'ra'a'i. Y nehe go gue'a dí pēpabi co ma mfeni xá nt'axi, ngu mi pēpabi nehe ndu ma mbōxita xi maya'bū.

⁴ Y nura ora tso ma mfeni de gue'i nú'a ra pa'a gá nzoni nú'bū dá nhyēguiui, ga neh mā ga hant'a'i pa njabū ma'na ga jōhyaga.

⁵ Nehe dí beni de ri hoga jamfri guí pē'tsi nú'a bi mē'tsa 'mēt'o ri ngande ra nju Loida ne ri mā mā ra nju Eunice, y dí pādi xá hño gue ne'i go guet'a ra jamfri guí pē'tsbya.

⁶ Hangue por gue'a dí zo'a'i gue gui 'yōt'a ra ts'edi pa gui pēfi xá hño nú'a ra 'bēfi bi 'ra'a Ajuá gui pēfi nu ndá hu'ts'a ma 'yē.

⁷ Ngue'a Ajuá bi 'racjū 'nara ts'edi pa ga zēdihū, pa da nja ma hmātehū, pa ga su ma mfenihū, hingue pa ga ntsuhū.

⁸ Hangue oxqui ntsa gui mā gue guí camfri ma Zidadahū, nixi oxqui ntsa gui mā gue dí ntsixhū núgui dí jot'ua fadi ngue'a dí mā mā rá noya ra Zidada. Nu'a gui 'yōt'e hā, mānga ra māca noya masque gui tho ya ts'othogui ngu dí thoguiga, ne Ajuá da 'ra'a ra ts'edi pa gui tseti.

⁹ Nú'á go gue'a bi pōhōguihū ne bi zoncahū pa ga 'būhū strá nt'axi. Bi pōhōguihū po rá dānga hmāte bi mēscaguihū, y hingo por ma 'bēfisēhū bi pōhōguihū. Go gue'a rá mfeni sēhe pa bi pōhōguihū, ngue'a ante da hyoca ra ximhai ya mi beni dua pēhna ra Zidada Jesucristo pa da pōhōguihū.

¹⁰ Y nu mi zōhōua ja ra ximhai numa Pōhōtehū ra Zidada Jesucristo, ja gue'bū bi hnequi nú'a ra dānga hmāte Ajuá pēscaguihū pa bi pōhōguihū. Ra Zidada Jesucristo go gue'a bi ntāte de ra du, ne bi 'racjū ra te pa nzantho nú'a hinhya'mū da uadi. Y nurá noya Ajuá go gue'a xicjū de gue'a.

¹¹ Y nugui go bi thuxcagui pa ga mānga nú'a ra māca noya'a. Nehe bi thuxcagui dega apostol pa ga zofo nú'u ya ja'i hingyá xodyo, ne pa ga utuabi'u rá noya Ajuá.

¹² Y hangue por gue'a dí thogui nuya ts'othoguiya. Pe masque dí ofadi, hindí 'bē ma tsa, ngue'a dí pādi nú'a to'o stá camfriga, ne dí pādi xá hño gue nu'á ja rá ts'edi pa da supca ma te nú'a stá ent'ua ja rá 'yē asta ra pa'a da yopa pengui.

¹³ Nu'i oxqui pumfri nú'a stá xi'a'i, pa njabū gue'a gui 'ñudi nehe, ngue'a go gue'a 'nara hoga nt'utuate. Ne gui 'ñudi co ra jamfri ne ra hmāte nú'a ri 'racjū ra Zidada Jesucristo.

¹⁴ Su nehe nú'a ra māca noya xa t'ent'a ja ri 'yē co rá ts'edi ra Māca Ndāhi nú'a 'bū ja ma corasohū.

¹⁵ Nu'i guí pādi gue nuya cu de guepū Asia bi zogaguiua sēhe. 'Ra de gue'u go nura cu Figelo ne ra cu Ermogene.

¹⁶ Pe nura cu Onesiforo nú'á himbi ntsu bi e bi c'āscāua ja ra fadi ne ndunthi ya 'mi'qui bi hñubga ma māi. Y ra Zidada go gue'a da mats'i ne gatho nuya mengu ja rá ngu'a.

¹⁷ Ngue'a nu mí zōcua Nroma nura cu'a, nú'á bi ja bi hyongagui asta himbi zēcagui.

¹⁸ Hangue ra Zidada da mē'tsua ra nthe cate nura pa'a da nja ra nsēca uēnda. Nu'i guí pādi xá hño gue nu ndá 'būhūbū Efeso xi bi maxcaguihū nú'a ra zi cu'a.

*'Nara hoga soldado de ra Zidada Jesu-
cristo*

¹ Nu'i Timu ma zi t'ui ja ra jamfri, xi da zedi ja rá 'befi Ajuá co nú'a ra ts'edi 'racaguih_u ra Zidada Jesucristo.

² Gatho nú'a dá u't'a'i ja yá thandi ma'ra ya cu, 'ñutuabi nehe nú'u ma'ra ya hoga cu pa nehe da badi'u, y njabu da 'ñutuabi nehe nú'u ma'ra ya cu.

³ Nehe tseta ya ts'othogui ngu 'nara hoga soldado de ra Zidada Jesucristo.

⁴ Nu 'nara soldado hõnse nú'a ra 'befi xa t'umbi gue'a tsa da mēfi. Hingui tsa da mēfi ma'na ra 'befi. 'B_u da mēfi ma'na ra 'befi, hinda põnga rá hmi co nú'a to'o bi umba rá nsu dega soldado.

⁵ Nehe nura 'ñeni 'b_u hinda 'ñeni ngu rí 'ñehe, hinte ma thaha da t'umbi.

⁶ Nehe 'nara mot'i mahyoni 'met'o da mpefi pa da za da xofo nú'a bi mot'i.

⁷ Beni xá hño nú'a dí op'a'i, y ra Zidada go gue'a da 'ra'a ra mfaði de gatho.

⁸ Dá 'yoda ja ri mfeni ra Zidada Jesucristo nú'a bá e bi 'mai de rá ji ndu ra Davi, ne bi du, nep_u bi yopa nte ma'na'qui, ngu manga rá noya Ajuá y dí ma nehe.

⁹ Dí tho ya thogui ngue'a dí mamba rá noya Ajuá, ne asta dí jot'a fadi ngu 'nara ts'oja'i. Pe nurá noya Ajuá, nu'a hingui jot'i.

¹⁰ Nugui dí tseta gatho nuya ts'othogui pa njabu nú'u xa huahna Ajuá da za da gamfri ra Zidada Jesucristo ne da mpõhõ'u, ne da 'mai pa nzantho ja rá nsunda Ajuá.

¹¹ Nuya ya noya dí op'a'i go guehya xi majuani, ne ena:

'B_u stá tuh_u co ra Zidada Jesu, nehe ga 'b_uh_u con gue'a;

¹² 'B_u ga tseth_u ya ts'othogui, nehe ma ga mandah_u con gue'a.

'B_u ga cõnih_u'a, nehe da gõngaguih_u'a.

¹³ 'B_u núju hindí õth_u nú'a dí mañh_u, nu'a ha, nzantho õt'e gatho nú'a ma, ngue'a nu'a hingui pata rá mfeni.

Rá 'befi rá hoga mēfi Ajuá

¹⁴ Benbabi ya cu nuya noya dí op'a'i. 'Bepabi'u ja rá thandi ra Zidada gue hinda ntsanoya, ngue'a hinte ri muui, hõnse pa da ts'ocua yá mfeni nú'u to'o øde.

¹⁵ 'Yõt'a ra ts'edi gui nhyoga mēfi pa da 'ñotho hanja gui ntsa, ne gui mamba xá hño rá noya Ajuá nú'a manga majuani, pa njabu da za gui 'b_ui xá hño ja rá thandi Ajuá.

¹⁶ 'Uegue de nú'u hingui o rá 'ñu nú'a ma y nixi hinte ri muui nú'a mañ'u, ngue'a nu'u tó'o õt'a njabu ma'na rí duxa ya ts'oqui.

¹⁷ Y nú'a mañ'u da ts'ocua yá mfeni ya cu, nja ngu ra cance di ntsini maxøgue ja rá ndo'yo 'na. 'Ra to'o õt'a njabu go gue'a ra Imeneo ne ra Fileto.

¹⁸ Nu'ú go gue'u ya xa 'uegue de nú'a majuani, ne mañ'u gue ya xa nuhu nú'u xa du, ne ri ts'ocua yá jamfri ma'ra.

¹⁹ Pe nu'u tó'o majuani 'b_ui ja rá nija Ajuá hinda ma da ts'ocua yá jamfri, ngue'a ra Maça T'ofu enga njaua: "Ra Zidada paði to'o gatho yá meti'a." Nehe ena: "Dá 'uegue de ya ts'oqui gatho nú'u to'o di xõcambenibi rá thuhu ra Zidada Jesucristo."

²⁰ Y nurá nija Ajuá gue'a ngu 'nara danga ngu hab_u ja ndunthi ya traste, 'ra dega oro, 'ra dega t'axi, 'ra dega za, ha nu ma'ra dega dohmi. Nu'u xá hño, gue'u ma'na thoni'u ne ma'na ri muui. Ha nu'u hints'u xá hño, hints'u thoni ngue'a hini muui.

²¹ Hangue njabu nehe ya cu, 'b_u da 'uegue de gatho nú'a xá nts'o, nu'bá ri muui y thoni pa ya hoga 'befi, ne strá nt'axi ne strá hño pa da mepabi ra Zidada. Nehe di 'b_ui pa da mēfi gatho ya hoga 'befi.

²² Hangue nu'í oxqui tenba yá nts'o'mui ya basja'i. Go da tena ra hñoja'i, ra jamfri, ra hmate, ne ra hoga'mai mahyegui co nú'u ma'ra ya cu ri xõcambeni ra Zidada co yá mfeni xá nt'axi.

²³ Nehe oxqui õt'e ngu nú'a õt'a nú'u ya necio ri ntsanoya ne hinte yá fadi, ngue'a ja fuhni ya tsui.

²⁴ Y nu 'nará mēfi ra Zidada hiní 'ñepi dra necatsui. Dra hoja'i con gatho ha, ne di paði da nxahnate, ne gatho tsetatho.

²⁵ Nehe co ndunthi ra hñoja'i da umba ra ts'ofu nú'u to'o 'na'ño ma. Xama Ajuá da xocua yá mfeni'u pa da ñobri ne pa da e da badi nú'a majuani.

²⁶ Ne da c'ot'i de yá 'ye ra ts'ondahi nu hab_u o'u pa øtua rá paha'a.

3

Nú'a ma da 'yøt'a ya 'ñagamfri de yá ngats'i ya pa

¹ Oxqui pumfri gue nuyá ngats'i ya pa ma da hnequi 'raya pa xá nts'o.

² Ngue'a ya ja'i dri nsu sehe, xi da ne da me'tsa ndunthi ra boja, dya 'ñets'i, dya c'at'i, dya zante, dya ts'o'yøde co yá dada, dya ts'oc'baha, dya 'ñaqu'equ'ei.

³ Hindi ja yá hmäte, dya zamai di otho yá nthecate, dya guxa nc'uamba, hindi tsa da zama yá mfeni pa hinda 'yøt'a ya ts'oqui, dya ts'o'maija'i, ne di utsa gatho nú'a xá hño.

⁴ Dya betetho'u, hindi tsu te da 'yøt'e o te da ma. Nu'ú ma'na da ne da 'yøt'a ya t'øt'e xá nts'o que da maði Ajuá.

⁵ Dri 'ñet'a hoja'i pe hindi pe'tsa ra ts'edi pa da 'ñudi ra hñoja'i.

Hangue nu'í gui 'uegue de gue'u.

⁶ Go guehya ya ja'i cat'a ja ya ngu pa cadi ya 'behña nú'u ri zatho, pa da gamfri bi nú'a xipabi'u. Nuya 'behña'u xi tuxa ndunthi ya ts'oqui, ne pe'tsa ndunthi ya ts'onc'at'i.

⁷ Nzantho ri nxadi nú'a sipi, pe hin-hya'mu da za da baði nú'a majuani.

⁸ Nuya ja'i'u nzantho ri nøt'a thoho ora sipa rá noya Ajuá, nja ngu ra Jane ne ra Jambre bi nø'tuabi ra Moise. Gue'u ya ja'i'u xi xa ts'oca yá mfeni ne hingui pe'tsa nú'a ra jamfri xi majuani.

⁹ Nuya ja'i'u ya hinda ma da hyat'a ma'ra ya ja'i, ngue'a gatho ya ja'i ma da ba'tuabi yá necio, ngu bi nja nú'u yoho ya 'ñøhø bi nø'tuabi ra Moise.

Yá ngats'i yá noya ra apostol Nsan Pablo nú'u bi mempa ra Timoteo

¹⁰ Pe nu'í xcá tena ma nt'utuate, xcá tenga ma 'mai, xcá patca ma mfeni ne ma jamfri, xcá tena ma pacencia ne ma hmäte, ne xcá paði gatho nú'a stá tseti.

¹¹ Xcá paði de ya nt'utsate ne de ya uguí dá thogui nuni Antioquía, nuni Iconio, nuni Listra. Pe de gatho nuya thogui'u Ajuá bi ñangagui.

¹² Xi majuani, nu'a tó'o camfri ra Zidada Jesucristo ne xi ne da 'mai 'nara hoga'mai, nu'a da thogui ya nt'utsate.

¹³ Pe nuya ts'oja'i ne ya hyate ma'na rí ma xá nts'o. Nu'ú 'yo hate ne thát'i.

¹⁴ Pe nu'í oxqui 'uegue de nú'a xcá paði, ngue'a ya gui paði xá hño gue go gue'a majuani ngue'a gui paði nú'u to'o bi 'ñu't'a'i.

¹⁵ Y desde gá mbatsi gá paði ra Maça T'ofu nú'a xicju de ra Zidada Jesucristo pa da za ga camfrihu ne njabu ga mpøhøhu.

¹⁶ Gatho ra Maça T'ofu, Ajuá go bi unga ra mfeni pa bi t'ofu. Hangue xá hño ra Maça T'ofu pa da 'ñutuate, pa da ntsate, pa da unga ra ts'ofu, ne pa da 'ñudi ra hñoja'i,

¹⁷ pa njabu nú'u to'o xa gamfri Ajuá da nxøgue yá mfaði ne da baði da mefi ya hoga 'befi.

4

¹ Dí 'bep'a'i ja rá thandi Ajuá ne ja rá thandi ra Zidada Jesucristo, go gue'a ma da hña'mba nguenda gatho ya ja'i nú'u di te ne nú'u ya hindi te nu stua yopa ehe pa da nda.

² Guehna dí 'bep'a'i gue gui mamba rá noya Ajuá, ne gui ja gui 'yøt'e nzantho. Unga ra ts'ofu, ntsate ne nzote con gatho ri hñoja'i, ne gui 'ñutuate.

³ Ngue'a ma da zø ya pa gue ya ja'i hinda ne da 'yøde nura hoga nt'utuate. Nu'ú ma'na da ho da 'yøde nú'a hinxá hño, hangue ma da hyonga 'raya xahnate nú'u di ma ngu nú'a di ho da 'yøde'u.

⁴ Nu'ú ya hinda ne da 'yøde nú'a xi majuani. Ma da 'uegue'u pa da yopa dena ya 'bede nú'u xa zanse ya ja'i.

⁵ Pe nu'í, xi da su ri mfeni de gatho nú'a da 'ñehe, ne gui tseta ya dumai. 'Yøt'a ra ts'edi pa gui mamba rá noya Ajuá, ne gui pefi gatho nú'a ra 'befi xa t'a'a'i.

⁶ Ngue'a nugui ya bi zø ra ora pa ga unga ma te. Ya bi zø ra ora ga tsocua nuna ximhai.

⁷ Ya stá øt'a ra ts'edi pa stá ntate ja ra hoga tuhni. Ya stá juata nú'a ra 'befi bi t'aqui, ne stá su nú'a ra jamfri bi t'utcagui.

⁸ Hangue nubyá bí 'bescagui 'nara thaha nú'a ma da t'umba gatho nú'u to'o ri hñoja'i. Ha nú'a ra thaha'a ma go da 'raca ra Zidada nú'a ra pa da yopa 'ñehe. Nú'a go gue'a ra hoga nzaya. Y hingo pa hønsegui nura thaha'a, nehe pa gatho nú'u to'o tøm'babi rá yo'ehe'a.

Ra apostol Nsan Pablo xipa ra Timoteo te da 'yøt'e

⁹ Nde nubyá, 'yøt'a ra ts'edi gue 'nitho gui 'ñe gui c'ascagui.

¹⁰ Ngue'a ra cu Dema xa zogagui seheua ne bi ma pa Tesalonica, ngue'a nu'á ma'na bi ho nuna ra ximhai. Ha nura cu Crecente bi ma pa Galacia y nura cu Tito bi ma pa Dalmacia.

¹¹ Hønsɛ ra cu Luca dí 'bɥ'beua. De má 'ñu gui tsincabɥ ra cu Marco ngue'a xi xá hño'a pa da maxcagui ja ra 'bɛfi.

¹² Y nura cu Tiquico dá pɛnpɥ pa Efeso.

¹³ Nu xcrí ehe gui hancabɥ ma pat'i duá tsopɥ Ntroa ja rá ngu ra cu Carpo. Ne gui hancabɥ ya libro. Nehe oxqui ma gui pumfri gui hancabɥ nuya libro dega xifri.

¹⁴ Ra Jandro nú'a ra huiti xi xa 'yøtca ndunthi ra nts'o'mɥi. Ra Zidada go gue'a ma da gu'tuabi de nú'a xa 'yøt'e.

¹⁵ Hangue ne'i nsu ndunthi de gue'a, ngue'a nu'á xi ri nøt'atho de nú'a dí mañhɥ.

¹⁶ Nurá mɥdi bi zonca ra ts'utbi pa bi xɥga ra uenda, ni 'na hinto bi maxcagui, ngue'a gatho bi hyɛgagui sehe. Ajuá da punduabi'ɥ.

¹⁷ Pe ra Zidada himbi hyɛgagui sehe. Nú'á go bi 'raca ra ts'edi pa dá ma xá hño gatho nurá noya'a, ne pa bi 'yøde gatho nú'ɥ ya ja'i hingyá xodyo. Hangue njabɥ ra Zidada bi ñangagui pa dá c'ot'i de rá ne ra zate.

¹⁸ Nehe ma da ñangagui de gatho nú'a xá nts'o, ne ma da zixcagui pa ga ma ga 'bɥ nuni mahets'i habɥ bí manda'a. ¡Nú'á go gue'a dra nsunda pa nzantho! Njabɥ gue'a.

Rá ngats'irá carta ra apostol Nsan Pablo ri yopa zenjua ya gamfri ne apa Ajuá por gue'ɥ

¹⁹ Fat'ajuabɥ ra nju Prisca ne ra cu Aquila ne gatho ya mengu rá ngu ra cu Onesiforo.

²⁰ Nura cu Rasto bá cohi nuni Corinto, y nura cu Trofimo dá tsogui nuni Mileto ngue'a bi hñeni.

²¹ 'Yøt'a ra ts'edi gui ja gui 'ñehe ante da dagui ya tsɛ. Fat'ajuá'i ra cu Eubulo, ra cu Pudente, ra cu Linu, ra nju Claudia ne gatho nuya cu 'bɥiua.

²² Ra Zidada Jesucristo da 'mɥi con gue'i. Ajuá da max'a'ihɥ. Njabɥ gue'a.

RA TITO RÁ CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO NÚ'A BI 'YOPABI RA TITŌ

Ra apostol Nsan Pablo opabi ra Tito

¹ Núgui drá Pablo rá 'begogui Ajuá ne rá apostolgui ra Zidada Jesucristo nú'a bá pɛncagui pa ga mǎnga ra noya de ra jamfri, pa da gamfri nú'ɥ xa huahna Ajuá. Ne bá pɛncagui pa ga utuabi'ɥ nú'a majuaɲi ngu nú'a dí camfrihɥ, pa njabɥ da 'mɥi'ɥ xá hño ja rá thandi Ajuá,

² ne da mɛ'tsa ra nthø'mate de ra te pa nzantho nú'a bi ñatcaguihɥ Ajuá ante da hyoca ra ximhai. Nu'á pɛ'tsi da njabɥ ngue'a Ajuá hinhya'mɥ hate.

³ Ha nu mi zø ra pa, Ajuá ma Pøhøtehɥ bi 'ñudi nú'a xqui ñatcaguihɥ por nuna maça noya bi 'bɛpcagui ga mǎ.

⁴ Nu'i zi cu Tito, dí op'a'i nuna carta, dí ja ra uenda gue ma t'ɥ'i ngue'a go dá zo'a'i de nuna ra jamfri dí pɛ'tshɥ. Ajuá ra Dada ne ra zi Hmu Jesucristo numa Pøhøtehɥ da jap'a'i ne da max'a'i pa gui 'bɥi te rá 'ñenthø.

Nú'a rá 'bɛfi ra Tito nuni Creta

⁵ Nu ndá tsoc'abɥ Creta, dá tsoc'a'i pa gui juata nú'a ra 'bɛfi ri 'bɛdi, ne pa gui hñuxa ya cu pa da ndǎ cada 'nara nijǎ de ya hnini habɥ ri munts'a ya cu ngu nú'a dá 'bɛp'a'i.

⁶ Nuya cu'ɥ mahyoni di 'yo xá hño ne di jo'o to'o da c'a'tsi, ne 'nada rá 'bɛhña di pɛ'tsi, ne dya gamfri gatho yá bǎtsi, ne di jo'o to'o da mǎ gue yá bǎtsi te yá maña'ɥ ne ya ts'o'yøde'ɥ.

⁷ Ngue'a ya ma'yo de ya nijǎ di supabi rá 'bɛfi Ajuá, hangue mahyoni di 'yo xá hño pa hinto da c'a'tsi. Hindra 'ñets'i, hindra cuɛ, hindra ti, hindra necatuhni, ne hinda ne da dahǎ ra boǎ dega nthate.

⁸ Nu'á di øt'e, mahyoni di paði da unga ntsaya nzantho, ne dri ho nú'a xá hño, ne di 'yo co ndunthi ra mfadi, di 'yo ngu rí 'ñehe, di øt'e ngu nú'a ri ho Ajuá, ne dri nsu sehe.

⁹ Nu'á mahyoni di paði da su nura hoga noya nú'a mǎnga majuaɲi ngu nú'a bi t'utuabi, pa njabɥ da za da zo ma'ra co

ra nt'utuate nú'a majuaɲi ne da baði da datuabi nehe nú'ɥ ma'ra to'o di ñǎ de ma'na'ño ra mfeni.

¹⁰ Ngue'a 'bɥi ndunthi ya ts'o'yøde mǎnga ya noya hinte ri muui, ya hyate. Ma'na øt'a njabɥ nú'ɥ ya xodyo tɛnda yá jamfri.

¹¹ Nuya ja'i'ɥ mahyoni da jo'tua yá ne ngue'a udi nú'a hiní 'ñepi da 'ñudi, ne habɥ udi'ɥ ri ts'ocua yá mfeni maxøgue nú'ɥ to gatho 'bɥi ja ra ngu. Nu'á øt'a njabɥ hønse pa da data ra boǎ.

¹² Nuya me Creta, 'na de yá baði'ɥ bi ma de yá mengu rá haisɛ ne bi 'ñena: “Ya me Creta nzantho xi ya c'uamba. Xi ya ts'o'mɥi ngu ya zate, ne ya ts'o'yo'ɥ, ne xi ya dahñei.”

¹³ Nú'a bi mǎnga nura baði'a gue'a xi majuaɲi. Hangue ringue'a xi da zofo nts'edi nuya cu pa da gamfri xá hño nú'a majuaɲi.

¹⁴ Nehe xipi gue hinda hñuxa nt'øde ya 'bede nú'a xá bensehe ya xodyo, nixi nú'a ri manda de yá mfeni sehe nú'ɥ ya ja'i hingui camfri nú'a majuaɲi.

¹⁵ Pa nú'ɥ to'o xá nt'axi yá mfeni, gatho ya t'øt'e xá nt'axi pa gue'ɥ. Pe pa nú'ɥ to'o xá nts'o yá mfeni ne hingyá gamfri, gatho ya t'øt'e xá nts'o pa gue'ɥ, ngue'a xá nts'o yá mfeni ne hingui tsa da baði nda'a ra hño nda'a ra 'ñɥ.

¹⁶ Nu'á mǎ gue pa Ajuá, pe co yá ts'o'bɛfi dri hnequi gue hina, ngue'a ya ts'o'mɥi ne ya ts'o'yøde, ne hingui tsa da 'yøt'e nú'a xá hño.

2

Ra hoga nt'utuate

¹ Pe nu'í, nu'á gui mǎ, mǎ ngu nú'a udi ra hoga nt'utuate.

² Zofo nuya zi tio pa hinda nti, dya 'ñequ'ei, ne da 'ño co ndunthi ra mfadi, da 'mɥi xá hño ja ra jamfri, da mɛ'tsa ra hmǎte, ne da zeta nú'a da 'ñepi.

³ Nehe ya zi tia da 'ño xá hño co ra t'equ'ei, hindya gɥxa nc'uamba, hindya tixfani, da 'ñudi nú'a xá hño.

⁴ Da 'ñutuabi ya bǎs'behña gue da maði yá dame ne yá bǎtsi.

⁵ Da 'ñutuabi gue da 'ño co ndunthi ra mfadi, da 'ño strá nt'axi yá mfeni, da baði da su yá ngu, dya hoǎ'i, ne da 'yøte yá

dame. Mahyoni da 'yøt'a njab_u pa ni 'na hinto da ñama'ñ_u de rá noya Aju_a.

⁶ Nehe zofo ya b_utsa'ñ_uhø gue da 'ñ_u co ndunthi ra m_ufadi.

⁷ Ne'i n_uzantho gui 'yo xá hño pa njab_u nu ma'ra da 'yøt'a nehe ngu guí øt'e. Ora guí utuate, 'ñ_udi nú'a xi majua_{ni}, ne 'ñ_udi ngu rí 'ñehe.

⁸ Nehe gui ma_unga ya hoga noya nú'u hinda za to da c'a'ts'a'i. 'B_u gui njab_u da 'beta yá tsa nú'u to'o ri utsaguih_u, ne hinda za da ñama'ñ_u de guec_u.

⁹ Nehe zofo ya 'be_ugo gue da 'yøta yá hmu, ne n_uzantho da m_ufi con gatho yá m_ui nú'a dra 'be_upi. Hindya da_udi.

¹⁰ Hinda be_upi rá hmu, da supa nú'a te pe'tsa rá hmu, pa njab_u ya 'be_ugo n_uzantho da 'ñe'tsua rá nsu rá noya Aju_a ma Pøhøte_u.

¹¹ Aju_a ya xa 'ñ_udi rá hñoja'i pa gatho ra meximhai da za da mpøhø.

¹² Ne co rá hñoja'i'a utca_u gue ga 'uegueh_u de ya ts'oqui ne de yá ts'onc'at'i ra ximhai, ne utca_u ga 'b_uh_u ngu rí 'ñehe de dí 'yoh_uua nuya pabya, ne ga 'yoh_u co ndunthi ra m_ufadi, ne ga øth_u nú'a xá hño ja rá thandi'a.

¹³ Nehe utca_u ga ndø'mh_u co ra johya nú'a ra pa da yopa 'ñehe ma zi Pøhøte_u ra Jesucristo co rá nsunda, ngu nú'a xa ñatcaguih_u. Y nú'a go gues'e'a Aju_a ja rá danga ts'edi.

¹⁴ Nu'a go gue'a bi unse_u rá te pa bi ñangaguih_u de gatho nú'a xá nts'o. Bi du'a pa bi x_ugaguih_u de gatho ma ts'oqui_u pa dyá m_utiguih_u'a, nehe pa ga ja ga øth_u nú'a xá hño.

¹⁵ Nuna guehna gui ma, ne gui nzote y gui ntsate. Ne gui ma con gatho ra ts'edi nú'a xa 'ra'a Aju_a pa hinto da 'ñena gue hinte ri muui nú'a guí ma.

3

Nú'a rí 'ñe_upi da 'yøt'a ya gamfri

¹ Nehe bembabi ya cu gue da 'yøta ya nda ne gatho ma'ra nú'u to'o ha ra ts'utbi, hinda nø'tuabi, ne di 'b_ui pa da 'yøt'a gatho nú'a xá hño.

² Hinda ñama'ñ_u de ni 'nayá miqu'eiu_u, hindya necatuhni, di ja yá hmate, ne xi da nhyoja'i con gatho yá miqu'eiu_u.

³ Ngue'a nuj_u ma'met'o ndyá 'ñamfenih_u, ndyá ts'o'yødeh_u, hinduí øte_u Aju_a. Stí 'm_uedih_u ja ya ts'oqui. Ndí pe'tsh_u ndunthi ya ts'onc'at'i ne ya ts'ojohya de ra ximhai. Ndí 'b_uh_u ja ra nts'o'm_ui ne ndí hyøcuah_u nú'a te mi pe'tsa ma'ra. Ndyá nt'utsah_u ne ndrí 'ñatsah_u 'na ngu ma'na.

⁴ Pe Aju_a ma zi Pøhøte_u bi 'ñutca_u rá hñoja'i ne rá danga hmate nú'a pescah_u.

⁵ Hangue nu'a bi pøhøguih_u. Hingue bi pøhøguih_u por ma hoga 'be_ufi_u nú'a stá øthmah_u. Nu'a bi pøhøguih_u ngue'a bi huegaguih_u ne bi x_ugaguih_u de ma ts'oqui_u nu ndá yopa 'b_uh_u ma'ra'yo, ne bi 'rac_u ja ra Ma_uca Nda_uhi pa bi patca ma 'm_ui_u.

⁶ Aju_a bá p_uncaguih_u rá Ma_uca Nda_uhi con gatho rá ts'edi ngue'a ma zi Hmu_uh_u ra Jesucristo bi pøhøguih_u.

⁷ Hangue po rá danga hñoja'i Aju_a ya hinte ma ts'oqui dí tuh_u, ne dí tø'mh_u ra te pa n_uzantho nú'a bi ñatca_u.

⁸ Nuya noya dí ma go guehya majua_{ni}, hangue dí ne ja guetb_u gui ma pa da ja da 'yøt'e'xá xá hño gatho to'o xa gamfri Aju_a. Go guehya ya noya xá hño, go 'nara hño pa gatho ya ja'i.

⁹ Oxqui hu'tsua nt'øde nuyá noya ya 'bemfeni gá ja'i, nixi nuyá 'bede xa zanse'u de maya'b_u. Oxqui mpamhyaui'x nixi gui ntsanoyau_u de rá ley ra Moise, ngue'a gatho nuya 'bede'x hinte rí hñaqui y nixi hinte ri muui.

¹⁰ 'B_u 'na to'o 'ueca ya cu ne ya xcá zofo yo'qui o hñu'qui ne hinxa ne xa 'yøde, 'ueque'a.

¹¹ Ngue'a nu'í guí pa_udi gue nú'a ra ja'i'a ya xa 'uegue de nú'a majua_{ni} ne øt'a ya ts'oqui, hangue po rá mfeni se_ue'a ya xa ncondena.

Ra Tito sipi da mats'i 'raya cu

¹² Nu xcrá pehn'ab_u ra cu Artema o ra cu Tiquico, gui ja gui 'ñehe 'bestho pa Nicopoli pa ja grá nth_ui_uni, ngue'a stá beni gue ja ma grá 'b_uh_uni nuya pa sta dagui ya tse.

¹³ Bá nexa ra cu Sena nú'a ra pøn_uja, ne ra cu Polo, ne umbabi'x gatho nú'a te da 'yø'tua ra 'bedi má 'ñu.

¹⁴ Nehe numa zi cuh_u bí 'b_ui de guep_u gui zofo pa da nzai da m_upe_ufi xá hño, hingue da

'm_utho, pa njab_u da za da mfaste'_u hab_u
mahyoni.

*Rá ngats'irá cartara apostol Nsan Pablo
ri yopa zεnjua ya gamfri ne apa Aju_u por
gue'_u*

¹⁵ Ri fat'aju_u'i gatho núy_u dí 'b_u'beua.
Nehe fat'aju_uab_u gatho nú'_u ma hm_uca cuh_u
ja ra jamfri. Aju_u da jap'a'ih_u grí gathoh_u.
Njab_u gue'a.

RA FILEMÓN RÁ CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO NÚ'A BI 'YOPABI RA FILEMÓN

Ra apostol Nsan Pablo opabi ra Filemón

¹ Núga drá Pablo dí jot'ua ja ra fadi po rá ngue ma zi Hmuh_u ra Jesucristo. Zi cu Fili, ma zi hmāca cu'ihe ne ma compa'ihe de ja rá 'bɛfi Ajuā, núga ne ra cu Timu dí op'a'ihe nuna carta.

² Dí pempabihe ra nzengua gatho ya cu nú'u ri munts'ib_u ja ri ngu. Nehe dí pempahe ra nzengua ra nju Apia, ne ra cu Arquipo, go gue'a faxcahe pa dí ñambahe rá noya Ajuā.

³ Ajuā mā Dadah_u ne ma zi Hmuh_u ra Jesucristo da jap'a'ih_u ne da max'ah_u pa gui 'buh_u te rá 'ñentho.

Rá jamfri ne rá hmāte ra Filemón

⁴ Ora dí apa Ajuā, nzantho dí beñ'a'i nehe, ne dí umba njamadi'a

⁵ ngue'a dí øde de nú'a ra hmāte ne ra jamfri guí pɛ'tsua ma Zidadah_u ra Jesu, ne de ra hmāte guí pɛ'tsua gatho nú'u xa gamfri Ajuā.

⁶ Nehe dí apabi Ajuā por nú'u to'o xa gamfri ngue'a xa hyant'a'i ri jamfri, pa da hñani'u gatho nú'u ya japi ri 'racj_u ra Zidada Jesucristo.

⁷ Nu'i ma zi cu'i, xi xcá jaqui ga johya ne xcá hubga ma mui, ngue'a dí øde tengu ri hmāte, asta ma'ra ya cu xcá nupa yá mfeni.

Ra apostol Nsan Pablo apa 'nara favo ra Filemón pa ra Onesimo rá nzai'bɛgo

⁸ Núga rá apostolgui ra Zidada Jesucristo, hangue dí hā ra ts'ɛdi pa ga 'bɛp'a'ihmā gui 'yøt'e nú'a rí 'ñep'a'i,

⁹ pe nu'a ga øt'e, ma'na xá hño ga a'a'i 'nara favo co ra hmāte. Núga drá Pablo ya drá daqu'ei y dí jot'ua ja ra fadi po rá ngue ra Zidada Jesucristo,

¹⁰ dí bante'i po ra cu Onesimo, núni ri 'bɛgohmā, ya bi gamfri Ajuā ngue'a dá zofu de guecua ja ra fadi, y dí øt'a ra uenda gue ma t'u ngue'a bi gamfri nú'a dá xipi.

¹¹ Ya pa xa thogui, nuni ra Onesimo himrá hoga 'bɛgo himi pɛp'a'i ngu rí 'ñehe, pe nubyá hā, go 'nara hoga 'bɛgo pa gue'e ne pa gueque nehe.

¹² Dí pɛn'a'ib_u pa da yopa 'mapu ma'na'qui, hangue numahño, ja ra uenda go gueque dá tsømb_u, ngue'a xi drí mādini.

¹³ Nuga ga nehma ga tsami pa da mɛpcaguiua ja ra fadi, pa nú'a go gui pɛpcahma, go da mɛpcani núbya de dí oua fadi po rá ngue ra māca noya.

¹⁴ Pe hindí ne ga øt'a njab_u nsinque ri nsequi, ngue'a hindí ja'i gui faxqui, pe 'bu gui faxqui, dí ne gue de ri pahase.

¹⁵ Pøde Ajuā bi 'yøt'e pa bi 'ba't'a'i 'raya pa ra Onesimo, pa njab_u da yo menga ja ri ngu pa gui 'buhui pa nzantho,

¹⁶ ya hingue ngu 'nadra 'bɛgotho, nubyá ya go 'nara hmāca cu. Nugá xi dí mādini, pe nu'í ma'na rí 'ñep'a'i gui madi ngue'a nubyá hingo hønse ri 'bɛgotho, nehe go ri cu de ja ma Zidadah_u.

¹⁷ Nu'bu grí macagui ngu 'nara hoga compa ja rá 'bɛfi Ajuā, nu'bú nu sta zømb_u ra cu Onesimo, xi da numahño, 'yøt'a ra uenda gue go guecagui dá tsømb_u.

¹⁸ 'Bu xa 'yøt'a'i 'nara nts'o'mui, o 'bu tu'a 'nara thai, go da tsogagui de ma uenda.

¹⁹ Núga drá Pablo dí huxa ma thuhu co ma 'yɛse gue go ma ga ju't'a'i. Nugá hinga ma ga eñ'a'i gue go guí tucagui ngue'a go dá xi'a'i rá noya Ajuā.

²⁰ Hangue dí bante'i gui 'yøt'a núna dí xi'i, ngue'a guí camfri ra Zidada Jesucristo, pa njab_u gui jaqui ga johya, ngue'a dí ncu_u ja ra Zidada Jesu.

²¹ Dí op'a'i ngue'a dí pađi xá hño gue xi grá hoga'yøde, ne dí pađi gue ma'na ndunthi ma gui 'yøt'e que núna dí xi'a'i.

²² Y nehe dí ne ga xi'a'i gui hoqui hab_u ga tsaya, ngue'a dí tøm_i gue nú'a xcá 'yaph_u Ajuā ma da 'yøt'e pa ga mab_u ga tsøñ'ah_u.

Rá ngats'i rá carta ra apostol Nsan Pablo ri yopa zengua ya gamfri ne apa Ajuā por gue'u

²³ Peñ'a'i ra nzengua ra cu Epafra núni jot'ua fadi nehe mahyɛgui con gueque po rá ngue ra Zidada Jesucristo.

²⁴ Nehe peñ'a'i ra nzengua ra cu Aristarco, ne ra cu Dema, ne ra cu Luca, nuy_u go guehy_u faxcagui ja rá 'bēfi Aju_a.

²⁵ Ma Zidadah_u ra Jesucristo da jap'a'ih_u guí gathoh_u. Njab_u gue'a.

RA EBREO RA CARTA NÚ'A BI 'BEMPA YA EBREO

Ajuá bá pēhna rá T'ḡ pa bi zocaguihḡ

¹ Maya'bḡ Ajuá bi zofo ndu ma xitahḡ ndunthi ya 'mi'qui de 'rama'na'ño ya modo. Go yá 'mēhni bi xipabi rá noya 'na hangutho pa go bi zofo'ḡ ndu ma xitahḡ.

² Pe nubyá de yá ngats'i ya pa, Ajuá bá pēhna rá T'ḡ pa bi zocaguihḡ. Ajuá bi 'yent'ua ja rá 'yε'a pa bi hyoca mahets'i ne ra ximhai ne gatho nú'a te ja, ne xa dapabi'a gatho nú'a te ja pa rá mēti'a.

³ Y nurá nsunda rá T'ḡ Ajuá gue'a rá nsunda rá Dada nehe, y nurá 'mḡi rá T'ḡ Ajuá gue'a rá 'mḡi Ajuá ra Dada. Gatho ya t'øt'e nú'ḡ bí ja mahets'i ne nú'ḡ jaua ja ra ximhai o ja rá 'yε ra T'ḡ, ne nu'á ri su'ḡ co rá ts'edi rá noya. Go gue'a bi du pa bi xḡgaguihḡ gatho ma ts'oquihḡ, nepḡ bi ma mahets'i ne bá hudi ja rá 'ñei de habḡ bí hudi Ajuá rá Dada to pε'tsa gatho ra ts'edi.

Rá T'ḡ Ajuá ma'na hḡ ra ts'edi que ya εnxε

⁴ Rá T'ḡ Ajuá ma'na hḡ ra ts'edi que ya εnxε, ne Ajuá bi hñu'mbabi'a 'nara thuhu ma'na ja rá nsu que nú'a pε'tsa ya εnxε.

⁵ Ajuá hinhya'mḡ xa 'ñembabi 'nara εnxε ngu nuna ra noya bi xipa rá T'ḡ, bi 'ñembi: Nu'i go gue'e ma T'ḡ'i, ne nubyá ri hnequi ja yá thandi ya ja'i gue go ri Dadagui.

Ajuá hinhya'mḡ bi mā de 'nara εnxε: Nuga go gueque drá Dadagui'a, ne nú'á go di gue'a ma T'ḡ.

⁶ Ha nu mbá pēhna Ajuá rá 'ra T'ḡ ja ra ximhai, bi 'ñena njaua:

Gatho ya εnxε dá nsundabi ma T'ḡ.

⁷ Y de ya εnxε Ajuá bi 'ñena njaua:

Ya εnxε nú'ḡ pεpcagui ne dí pēhni, dí japi da nja ngu ra ndāhi,

ne dí japi da nja ngu 'nara tsibi.

⁸ Pe Ajuá bi 'ñemba njaua rá T'ḡ:

Nu'i grá Ajuá, ma gui ndā pa nzantho;

ne nuri hmanda gue'a 'nara hmanda dega hoga ts'utbi.

⁹ Xi grí ho 'bḡ t'øt'a ra hño, pe hingrí ho 'bḡ t'øt'a ra nts'o'mḡi;

hangue por gue'a núga ri Ajuágui stá hux'a'i,

ne stá 'ra'a ndunthi ra johya que gatho ma'ra nú'ḡ to'o 'bḡi con gue'e.

¹⁰ Nehe Ajuá bi 'ñemba njaua rá T'ḡ:

Nu'i grá zi Hmu, go gue'e gá hoca ra ximhai de mi othotho gatho nú'a te ja;

ne go gue'e gá hoca mahets'i.

¹¹ Gatho'ḡ ma da uadi, pe nu'í ma gui 'bḡi pa nzantho.

Gatho'ḡ ma da thegue ngu thegue 'nara dutu;

¹² ma gui pants'i'ḡ ngu 'nara he,

ne ma gui pati'ḡ ngu 'raya zεhe.

Pe nu'í go di gue'atho pa nzantho,

y nuri te hinhya'mḡ ma da uadi.

¹³ Ajuá hinhya'mḡ bi 'ñembabi ni 'nara εnxε ngu nuna ra noya bi xipa rá T'ḡ, bi 'ñembi:

Hñudiua ja ma 'ñei,

asta hinga tsogui ri ncontra rí nga'ti ri ua.

¹⁴ Gatho ya εnxε go dega ndāhitho ne pεpabi Ajuá, xuá mēhni pa da mεpabi gatho ya nthahni nú'ḡ ma da mpøhø.

2

Jamasuhḡ ra mpøhø

¹ Hangue por gue'a mahyoni ga huxhḡ nt'øde de nú'a stá ødehḡ, pa njabḡ hinga 'ueguehḡ de nú'a dí camfrihḡ.

² Nú'a ra ley bi manda Ajuá maya'bḡ po ya εnxε bi fadi gue go gue'a majuani, ne Ajuá bi castiga ngu mri 'ñepi nuto bi 'yøt'a ya ts'oqui ngue'a himbi ne bi 'yøte'a.

³ Nu'bú ¿hanja da za ga mponthḡ rá cue Ajuá 'bḡ nú'ḡ hindí huxhḡ nt'øde xá hño nuya hoga noya xi di muui ndunthi ne xicjḡ hanja da za ga mpøhøhḡ? Nuya hoga noya dega mpøhø go rá mudi bi mǎnsε ra Zidada Jesu, nepḡ nú'ḡ to'o xi bi 'yøde nuya noyaya bi xicjḡ gue go gue'a majuani.

⁴ Nehe Ajuá bi damajuani mahyεgui co nú'ḡ to'o bi xicaguihḡ nuya ya noya, ngue'a bi 'ñudi 'raya nt'udi, ne bi 'yøt'a ya dānga milagro ne ma'ra ya dānga 'bεfi, ne bi 'racjḡ ra ts'edi de ra Māca Ndāhi ngu tengu rá paha Ajuá pa ga pεphḡ'a cada 'na de guecḡ.

Ra Zidada Jesucristo bi 'ñe bi nja'i ngu nú'ḡ yá cuguihḡ

⁵ Nehe Ajuá hinxa hñuxa ya enxε pa go da ndá ja nú'a ra 'ra'yo ximhai ma ga xi'ah.

⁶ Nu'a xa 'yot'e, xa hñuxa ya ja'i pa go da ndá, ngu mǎnga 'na xeni de ja ra Mǎca T'ofó ne ena:

Nu'i Ajuá ma Dada'i, ¿te ri muui ra ja'i de ra ximhai pa guí beni de gue'a?

¿Te ri muui'a pa guí ne gui fats'i?

⁷ Go 'raya patho ma'na xcá umba yá nsu ya enxε que gue'a,

ne 'mεfa gá umba ra nsu xi ra dangui ngu nú'a ra nsu t'umbabi 'nara ndá.

Ne xcá hñuts'i pa da manda ya t'ot'e nú'u xcá hoqui;

⁸ xcá hñuts'i'a pa da manda gatho.

Njabu Ajuá xa hñuxa ya ja'i pa da manda gatho nú'a te ja ja ra ximhai ne himbi gotho ni 'nara t'ot'e nú'a himbi t'ent'ua ja yá 'ye'u. Pe nubyá hinxa hnequitho gue ya ja'i dri ndá de gatho ya t'ot'e.

⁹ Pe dí pahú gue nura Zidada Jesu há, ri ndá de gatho ya t'ot'e. Pe po 'raya patho ma'na bi nja yá nsu ya enxε que gue'a, y njabu bi du po rá ngue gatho ya ja'i po rá hñoja'i Ajuá. Pe nubyá ya xa t'umba 'nara nsu dega ndá, ngue'a bi sufri ne bi du por guecju.

¹⁰ Ajuá bi hyoca gatho ya t'ot'e pa rá nsunda'a, ne ri su. Hangué bi 'ñepi bi mεhna ra Jesu pa bi sufri, pa njabu bi nhyoga pøhøte pa da za da zixa gatho nú'u yá batsi Ajuá pa da 'mahui'u ja rá nsunda'a.

¹¹ Ra zi Hmu Jesu go gue'a ri t'axca ya ja'i de yá ts'oqui. Y nú'a ne nú'u to'o xa t'axqui, 'nada yá Dada. Hangué ra zi Hmu Jesu rá T'u Ajuá hindi ntsa da 'ñena gue go gue'u yá cu.

¹² Hangué engá ja ra Mǎca T'ofó:

Nú'u ma cu ma ga xipabi de gue'e, y con gue'u ma ga tu't'ahe ya jahña ja ra hmunts'i.

¹³ Nehe ena:

Ma ga huxa ma jamfri ja Ajuá.

Nehe ena:

Ja dí 'bucua co nuyú yá batsi Ajuá xa 'yεntc'a ja ma 'ye.

¹⁴ Nuyá batsi Ajuá go ya meximhai pe'tsa ra ji co ra ndo'yo, hangué ra Zidada Jesu bi 'ñe bi nja'i nehe ngu'u pa bi za bi du, ne co nú'a rá du bi thogui'a bi za bi huatua rá

ts'edi ra ts'ondahi nú'a to'o mi há ra ts'edi de ra du.

¹⁵ Y njabu bi za bi 'be ra ntsu nú'u to'o nzantho mi tsu ra du.

¹⁶ Dí padihu gue ra Zidada Jesu himbi 'ñehe pa e da mats'i ya enxε. Nu'a bi 'ñehe pa e bi maxcaguihu núju stí 'ñehehu de yá ja'i ndu ra Abrá.

¹⁷ Y pa bi za bi maxcaguihu, mahyoni bi thogui gatho ngu nú'a dí thoguihu núju yá cuguihu'a. Hangué ja rá nthecate con guecju, ne bi nhyoga ndá gá macja de guecju ja rá 'befi Ajuá, ngue'a po nú'a ra du bi thogui, Ajuá bi za bi punga ma ts'oquihu.

¹⁸ Y nubyá nu'a tsa da maxa nú'u to'o tho ya thogui, ngue'a nuse'a bi sufri ne bi tho ya thogui nehe.

3

Ra Zidada Jesu ma'na ja rá nsu'a que ra Moise

¹ Hangué ma zi mǎca cu'ihu, nú'ahu xa zohna'ihu Ajuá pa gui maha mahets'i, xi da beñhu ra Zidada Jesucristo nú'a rá 'mεhni Ajuá pa bi 'ñutcahu nú'a dí camfrihu, nehe go gue'a ma ndá gá macjahú de ma jamfrihu.

² Ajuá go bi hñuts'i'a pa da ndá gá macja, y nu'a xi pepabi xá hño, nja ngu ra Moise bi mεpabi xá hño nu mí supa gatho rá hnini Ajuá.

³ Y ra Zidada Jesu ma'na rí 'ñepi da nja rá nsu que ra Moise, nja ngu nú'a to'o hoca 'nara ngu, ma'na ja rá nsu'a que ra ngu.

⁴ Ngue'a 'nara ngu, 'bai to'o xa hyoqui, pe nu Ajuá go gue'a bi hyoca te gatho ja.

⁵ Xi majuani ra Moise mí gue'a 'nara hoga 'bεgo mí supa rá hnini Ajuá, y nú'a mrá 'befi'a mri damajuani de nú'a mi ma da mǎnga Ajuá 'mεfa.

⁶ Pe ra zi Hmu Jesucristo go gue'a ra ndá de rá hnini Ajuá, ngue'a go gue'a rá T'u'a, y nu'a nzantho øt'a rá 'befi xá hño. Y nujá go rá hniniguihu Ajuá 'bu xi ga suhu ma jamfrihu asta rá ngats'i ra pa, ne xi ga tømhu co 'nara johya nú'a ra nthø'mate dí pe'tshu.

Ra tsaya pa rá hnini Ajuá

⁷ Ra Mǎca Ndahi bi 'ñena ja ra Mǎca T'ofó: 'Bu núbya gui 'yøhu, nú'ahu zo'ahu Ajuá,

8 osti megui ri corasohu ngu bi nja nú'u ya ja'i mri 'ñoui ra Moise ja ra mbonthe ne bi nø'tuabi Ajuá y bi tsø'tua rá mai.

9 Nehe bi 'ñena Ajuá: Ndu ri dadahu xi mi mfadagui'u, masque xqui hyanda ya danga nt'udi stí ø't'a ja yá thandi de nú'u ñote njeya bi 'ño'u ja ra mbonthe.

10 Hangue por gue'a bi tsø'tca ma mai'u, ne dá ena: "Nuya ja'i'u nzantho 'yo 'nambu yá mfeni, ne hinxa ne'u xa 'yø't'a ngu nú'a stá xipabi."

11 Hangue bi tsø'tca ma mai'u, ne dá jurabi gue hinda ma da ntsaya'u con gueque ja ma tsaya.

12 Ma zi cu'ihu, jamasuhu gue ni 'na de gue'ahu hinda nts'oca ri mfenihu po ra 'ñajamfri nú'a da ja'ahu gui 'ueguehu de Ajuá nú'a te.

13 Nu'a gui 'yø'thu, 'na pa ngu 'na pa gui nupa mfenihu 'na ngu ma'na de nú'ya zocju Ajuá, pa ni 'na de gue'ahu hinda hya'ahu ya ts'onthate de ya ts'oqui ne da ja'ahu da megui ri corasohu.

14 Ngue'a 'bu ga siguihu ga camfrihu asta rá ngats'i ra pa, ne hinga 'ueguehu de nú'a stá camfrihu desde rá madi, nu'bú ha, ga johyahu ga 'buhu mahyegui co ra Zidada Jesucristo pa nzantho.

15 Beñhu nú'a ra xeni habu ena: 'Bu nú'ya gui 'yø'hu, nú'ahu zo'ahu Ajuá, osti megui ri corasohu ngu bi nja nú'u ya ja'i mri 'ñoui ra Moise ne bi nø'tuabi Ajuá y bi tsø'tua rá mai.

16 ¿To'o nú'u bi 'yøde rá noya Ajuá nepu bi nø'tuabi? ¿Ha gue hingo gue'u nú'u bá pønga de Egipto, nú'u bá tsi ra Moise? Haha, go gue'u.

17 Ne ¿xi con to'o bi bø rá cue Ajuá gatho nú'u ñote njeya? ¿Ha gue hingue co nú'u bi 'yø't'a ya ts'oqui, hangue ja bi du de guehni ja ra mbonthe ne ja bi gohini yá ndo'yo'u? Haha, go gue'u.

18 Ne ¿xi to'o nú'u bi ma Ajuá gue xi majuani hinda ma da ntsayau Ajuá ja rá tsaya? ¿Ha gue hingo nú'u bi nts'o'yøde? Haha, go gue'u.

19 Hangue dí pahu xá hño gue nu'ú himbi za bi ntsayau Ajuá ja nú'a rá tsaya ngue'a himbi ne bi gamfri'u.

4

1 Nubyá jatho nú'a ra tsaya xqui hña'tuabi nú'u ya ja'i mri 'ñoui ra Moise, y go gue'a ri ñatcaguihu Ajuá. Hangue mahyoni xi ga nsuhu pa ni 'na de guecaguihu hinga 'behu nú'a ra tsaya'a.

2 Ngue'a nú'a ra hoga noya bi sipabi nú'u ya ja'i'u hinte bi muui pa gue'u ngue'a himbi gamfri'u.

3 Pe nú'u dyá gamfrihu ha, ma ga cuthu ja rá tsaya Ajuá pa ga tsayahu con gue'a, pe nú'u to'o mri 'ñoui ra Moise, himbi ntsaya'u ja rá tsaya Ajuá, ngue'a Ajuá bi 'ñena:

Nú'u ya ja'i'u bi tsø'tca ma mai, ne dá jurabi gue hinda ma da ntsaya'u con gueque ja ma tsaya.

Nu'ú himbi yut'i ja rá tsaya Ajuá masque ya mi ja nú'a ra tsaya'a desde mi uadi bi hyoca ra ximhai, hangue ja bi ntsaya'a.

4 Ngue'a ja ra Maça T'ofu ma de rá yoto ma pa, habu ena njaua:

Rá yoto ma pa Ajuá hinte ma 'befi bi 'yø't'e, ngue'a ya xqui ua gatho rá 'befi, hangue bi ntsaya.

5 Ne ma'na ra xeni de ra Maça T'ofu ena:

Nú'u ya ja'i'u hinda ma da ntsaya'u con gueque ja ma tsaya.

6 Nú'u to'o rá madi bi 'yøde ya hoga noya himbi yut'i'u habu da ntsaya'u con gue'a, ngue'a myá ts'o'yøde'u, hangue nubyá jatho ra hña'ti pa to da yut'i da ntsaya con gue'a.

7 Ngue'a Ajuá bi hñuxa ma'na ra pa pa to da yut'i da ntsaya con gue'a, y nú'a ra pa bi ma go guepya ya paya. De ya xqui thogui ndunthe ya jeya Ajuá bi zocaguihu po yá noya ndu ra Davi. Nu'á bi ma ja ra Maça T'ofu ja nú'a ra xeni habu stá mañhu, ne ena:

'Bu nú'ya gui 'yø'hu, nú'ahu zo'ahu Ajuá, osti megui ri corasohu.

8 'Bu ra Josue xa zixhma nú'u mri 'ñoui ra Moise pa xa ntsayahma'u, nu'bú Ajuá hinxa yopa mahma de ma'na ra pa.

9 Hangue dí pahu gue jatho 'nara tsaya pa gatho rá hnini Ajuá, 'nara tsaya hinhya'mu ma da uadi.

10 Ngue'a nu'u tó'o ya xa yut'a ja nú'a ra tsaya'a, ya tsaya de gatho yá 'befi, ngu bi ntsaya Ajuá de gatho rá 'befi'a.

11 Hangue nujá ga øth_u ra ts'edi pa ga c_uth_u ja nú'a ra tsaya'a. Xi ga nsuh_u gue ni 'na de guec_u hinga nts'o'yødeh_u ngu nú'u mri 'ñoui ra Moise, hangue himbi za bi yut'a hab_u mi ne Ajuá xa ntsayauihma'a.

12 Ma ga nsuh_u, ngue'a rá noya Ajuá ja rá te, ne pe'tsa ndunthi rá ts'edi, ne p_utcah_u asta mbo ma mfenih_u. Nu'á ma'na ja rá ts'edi que nu'araza ra huai dega yo filo. 'Nara huai tsa da yut'a ja ya t_ocando'yo ne tsa da hyeca ya ndo'yo, pe nurá noya Ajuá ma'na ja rá ts'edi, nú'á tsa da xenga gatho ya mfeni pa da japi da hnequi gatho nú'a bengá ja rá mfeni 'na, ne hanja ne da 'yøt'e nú'a beni da 'yøt'e.

13 Ajuá handi ne p_udi gatho nú'a dí øth_u ne dí beñh_u, ngue'a nu'á gatho go xa hyoqui ne p_udi gatho nú'a te ja. Ne hinda za te da t'acuabi nixi te da jømbabi'a, ngue'a nu'á ya p_udi gatho, y go gue'a ma ga daph_u nguenda de gatho nú'a stá øth_u.

Ra Zidada Jesu go gue'a ra nda gá macja

14 Ra Zidada Jesucristo rá T'_u Ajuá gue'a ma dangá nda gá macjah_u y bi ma bí'b_ui ja rá thandi Ajuá. Hangue por gue'a mahyoni ga siguih_u xá hño ja ma jamfrih_u.

15 Ngue'a numa nda gá macjah_u p_udi gue otho ma ts'edih_u ora dí thoh_u ya ts'othogui o ra ora ne da thac_u pa ga øthmah_u 'nara ts'oqui, hangue nu'á p_uscah_u ra nthe cate, ngue'a ne'a bi thogui njab_u ngu nú'a dí thoh_u nehe, pe nu'á hinhya'm_u bi 'yøt'a 'nara ts'oqui.

16 Hangue hinga ntsuh_u ga joñh_u ja rá thandi Ajuá nú'a ra hoja'i, ne ga xiph_u gatho nú'a dí thoguih_u, y nu'á da huegaguih_u, ne da maxcaguih_u ora dí homf_u rá mfats'i, ngue'a nu'á xi ra dangui rá hñoja'i pa guecaguih_u.

5

1 Cada 'nara nda gá macja de ja ra ndaxjua ley xa thahni de ja ya ja'i, ne xa thuts'i pa da m_upabi Ajuá po rá ngue ya ja'i. Nu'á xa thuts'i pa da umbabi Ajuá nú'u ya 'baha haxa ya ja'i, ne gatho ya hña'ti dega mbo'oni nú'u umbabi Ajuá pa da pumba yá ts'oqui.

2 Nú'u ya nda gá macja ja yá ts'oqui nehe. Hangue por gue'a tsa da zofo co ra nthe cate

nuya ja'i øt'a ya ts'oqui ne hingui p_udi nú'a øt'e'u.

3 Hangue ya nda gá macja pe'tsi da hyo ya mbo'oni pa da umba Ajuá, hingue hønse pa yá ts'oqui ya ja'i, nehe pa yá ts'oqui de guese'u.

4 Y hingui tsa de guese 'na da g_u ra nsu dega nda gá macja. Ngue'a Ajuá go huansé'a nú'a to'o da m_u nú'a ra 'b_ufi'a, njab_u ngu ra Aarón, Ajuá go bi huansé'a.

5 Ra Zidada Jesucristo bi njab_u nehe. Nu'á himbi hñuxase rá nsu dega nda gá macja, nu Ajuá go gue'a bi umbabi nú'a ra nsu'a. Xqui 'ñembabi ja ra M_uca T'of_o:

Nu'i go gue'e ma T'_ui;

ne nubyá ri hnequi ja yá thandi ya ja'i gue go ri Dadagui.

6 Nehe ja ma'na ra x_uni de ra M_uca T'of_o, Ajuá bi xipabi rá T'_u, bi 'ñembi:

Nu'i go gue'e grá macja pa nzantho ngu bi macja ra Melquisede.

7 Nu de mi 'b_ucua ra Zidada Jesucristo ja ra ximhai, bi 'yapabi Ajuá rá Dada nú'a mi tsahma xa ñani'a pa hinxa duhma. Xi mi apabi rá Dada con gatho rá m_ui asta mi zoni'a. Y nurá Dada bi 'yøtua rá nt'adi'a, ngue'a ra Jesu nzantho mi ø'tua gatho rá paha rá Dada.

8 Pe nu'á masque go guese'a rá T'_u Ajuá, pe ma'na mi 'yo mi p_udi da 'yøtua rá paha Ajuá po nú'a bi sufri.

9 Hangue nu de mi p_udi da 'yøtua gatho rá paha'a, nu'bú nu'á bi za bi pøhø nú'u gatho to'o øte'a.

10 Y Ajuá bi umbabi ra nsu dega nda gá macja ngu bi macja ra Melquisede.

Xá nts'o pa to'o da 'uegue de rá jamfri

11 Dí pe'tsa ndunthi te ga xi'ah_u de guehna, masque xá hñei ga xi'ah_u xá hño ngue'a hincá neh_u da zo ja ri mfenih_u xá hño rá noya Ajuá.

12 Ya øt'a ndunthi ya pa xcá camfrih_u. Y nubyá ya go gri xahnateh_u hmaha pa ma'ra, pe hinxa za te xcá 'yøth_u. Nu'ah_u mahyoni to da yopa 'ñu't'ah_u ma'na'qui nú'u ya m_udi nt'utuate hingui hei de ra M_uca T'of_o. Xcá yopa njah_u ngu ya b_utsi nú'u ts_utho, otho yá ts'edi.

13 Hangue mahyoni da t'u't'a'ih_u co ya noya hingui hei, ngu ra t'_uca b_utsi nú'a

hønsɛ ra 'ba tsi, ne hingui paði da zi ma'ra ya nzaqui, ngue'a nu'ah_u hingui pa_hu tengu ra hoga te de ja rá noya Ajuá.

¹⁴ Pe nú'ah_u ma'ra ya nzaqui, gue'u pa ya danga ja'i, njab_utho nehe nú'ah_u ya nt'utuete ma'na xá hñei gue'u pa nú'ah_u to'o ya ja yá mfeni xá hño pa da baði nda'a ra hño nda'a ra 'ñu.

6

¹ Hangue hinga ñah_u hma_h de nuya ya maði nt'utuete de ra jamfri de ra Zidada Jesucristo, ma ga ndanga ja'ih_u ja ma jamfrih_u. Ya hinga yopa mañ_u gue mahyoni ga ñobrih_u de gatho nuya 'bɛfi tsixcah_u ja ra du, y gue mahyoni ga camfrih_u Ajuá.

² Nixi ga yopa mañ_u de nura sistehe, nixi de nú'a dí hu'tsuah_u ma 'yɛh_u nú'ah_u xa gamfri, nixi de nú'a ma da yopa nte nú'ah_u xa du, nixi de ra nsuca uenda nú'a ma da nja rá ngats'i ra pa, pa da hñanga cada 'na rá njut'i pa nzantho.

³ Nu'a ga øth_u, co rá mfats'i Ajuá, ma'na ga pa_hu nú'a da maxcah_u pa ma'na da nte ma jamfrih_u.

⁴ Nu'ah_u tó'o ya bi hñani ra hyats'i de rá noya Ajuá, ne xa baði tengu nú'a ra 'baha dega te bí ja mahets'i, ne xa baði tengu ra japi ri unga ra Maça Nda_hi,

⁵ ne xa baði tengu ra hño de rá noya Ajuá, y co nuya danga nt'udi xa hyandi xa baði_u tengu rá nsunda nú'a ra te ma da nja 'mɛfa,

⁶ pe masque gatho nuya bi baði_u, nu'ah_u himbi ne bi sigui, hangue bi 'uegue'u de rá 'ñu Ajuá, y ya njab_u hinda za da yopa mengui pa da ñobri_u. Ngue'a go gue'u ngu ri yopa pont'ua rá T'ah_u Ajuá co yá 'yɛ schɛ'u, ne ri 'bɛtua rá tsa ja yá thandi ya ja'i.

⁷ Gatho ya ja'i nja ngu ra hai ri 'ñuni co nura 'ye 'uá. 'B_u nú'a ra hai da umbabi 'nara hoga sofo nú'a to'o pɛfi'a, nu'bú ja ri hnequini rá japi Ajuá.

⁸ Pe nu'b_u nú'a ra hai da unga 'nara sofo dega 'mini ne dega ts'ondapo, nu'bú hinte ri muui'a, hønsɛ ra ts'one tøm_i ne ra tsibi pa da nzø.

Ra nthø'mate nú'a faxcaguih_u pa hinga 'uegueh_u de nú'a dí camfrih_u

⁹ Pe nu'ah_u, ma zi hmaði cu'ihɛ, masque stá xi'ahɛ gatho nuya noyaya, dí pahe xá

hño gue nu'ah_u hinxcá 'ueh_u de rá 'ñu Ajuá ngu xa nja nú'ah_u ma'ra. Dí camfrihe gue ma gui hñañh_u gatho ya japi de ra mpøhø.

¹⁰ Ajuá xi ra hoja'i, hinda ma da pumfri de nuri 'bɛfi_hu xcá pɛfi_hu dega hmate ja rá thuhu'a. Xcá faxh_u ya cu y astabya guí sigui guí faxh_u'u.

¹¹ Pe nu'a xi dí nehe, dí nehe gue cada 'na de gue'ah_u mahyɛgui ngu guí øth_u ra ts'edi guí faxh_u ma'ra ya cu, nehe gui øth_u ra ts'edi guí pɛ'tsh_u xá hño asta rá ngats'i ra pa nú'a ra nthø'mate guí pɛ'tsh_u, pa njab_u gui hñañh_u nú'a guí tøm_hu.

¹² Hindí nehe da z_u'ah_u ra ndahñei. 'Yøth_u ngu bi 'yøt'a nú'ah_u bi gamfri xá hño ne bi døm_i asta himbi hñani nú'a xqui ña'tua Ajuá.

¹³ Ajuá, nu mi ña'tuabi ya japi ra Abrá, bi jurase da umba nú'a bi ña'tuabi. Himbi jura de ma'na, bi jura de rá thuhuse'a, ngue'a go guesɛ'a ra dangui de gatho ma'ra.

¹⁴ Hangue nu'a bi 'ñena: "Ma xi ga jap'a'i pa da nxanda ndunthi ri 'bɛto ne ri mbong'ɛto."

¹⁵ Ra Abrá bi døm_a ndunthi ya pa asta himbi hñanga nú'a xqui hñañ_utuabi.

¹⁶ Ya ja'i di jura co 'nara thuhu nú'a paði gue ma'na ra dangui de gue'u, pa da jamfri nú'a mañ_u, ne njab_u hinda za to'o da 'ñembi gue hinga majua_{ni} nú'a mañ_u.

¹⁷ Hangue por gue'a Ajuá bi jurabi nú'ah_u to'o xqui ña'tua ra hñañ_uti, pa da 'ñutui_u gue nu'a hinda ma da pata nú'a xqui beni.

¹⁸ Hangue ga pa_hu gue nú'a ra hñañ_uti bi ñatcah_u Ajuá ne nú'a bi jura'a, gue'u yoho ya noya hinda za da mpadi, ngue'a Ajuá hingui tsa da nhyate de nú'a xa ma. Hangue co nú'ah_u ya noya'ah_u Ajuá 'racj_u 'nara danga hum_u nú'ah_u stá joñh_u con gue'a pa da sugaguih_u, ne dí tøm_hu ga hañh_u nuna ra hñañ_uti dega hoga nthø'mate bi 'racj_u'a.

¹⁹ Y nuna nthø'maten_a faxcah_u ndunthi pa hinga 'uegueh_u de Ajuá. Nja ngu nú'a ra bøja rá thuhu ra ancla di t'ent'a ja ra ndehe pa tsama ra barco pa hinda 'uegue de hab_u 'bai'a, njab_u nehe numa nthø'mateh_u xa zøni asta ra Maça Luga hab_u bí 'b_u Ajuá.

²⁰ Nuni ja bí 'b_uhni nehe ra Zidada Jesu. Nú'a bi 'mɛt'o de guecj_u pa bi xogah_u ra 'ñu, ne pa bi nda gá macj_a pa nzantho ngu bi

nda gá macja ra Melquisede.

7

Ra Zidada Jesu bi thuts'i dega macja ngu bi macja ra Melquisede

¹ Nura Melquisede mrá nda de ra hnini Salé, ne mrá macja de Ajuá nú'a bí 'bui mahets'i. Bi ma bá thadi ra Abrá pa bá japi nu de ya mbá pengui bá ntunhui 'raya nda ne bá ntate'a.

² Nepu nura Abrá bi umba ra Melquisede 'nara 'ret'a parte de gatho nú'a bá hanga ja ra tuhni. Nura thuhu Melquisede ne da 'ñena “ra hoga nda”, y nura noya Salé ne da 'ñena “ra hoga'mui”. Hangué nura Melquisede mrá hoga nda ne mrá nda dega hoga'mui.

³ Nú'a hingui manganja ra Māca T'ofoto'omrá dada nixi to'omrá nana, y nixi habu bá ehe. Nehe hingui mā de rá 'bui, nixi hingui mā ua bi du. Hangué go gue'a 'nara nt'udi de rá T'u Ajuá nú'a to'o ra macja pa nzantho.

⁴ Pahue nura Melquisede xi mrá dangui rá nsu. Hangué nura Abrá nú'a mrá dada de ya xodyo bi umba ra Melquisede 'nara 'ret'a parte de gatho nú'a bá hanga ja ra tuhni.

⁵ Nú'u yá t'u ra Leví bi thuts'i dega macja bi hmandabi ngu manganja rá ley ra Moise gue da 'yapabi gatho ya ja'i de ra hnini 'nara 'ret'a parte de ra nthebe, y gatho ra hnini mi ncu con gue'u, ngue'a gatho ya ja'i de ra hnini mahyegui co ya macja bá ehe de ra Abrá.

⁶ Masque nura Melquisede hinte myá njauí nuya Levita, pe nura Abrá bi umbabi ra Melquisede 'nara 'ret'a parte de ra nthebe, ha ra Melquisede bi japa ra Abrá nú'a to'o ya xqui ña'tuabi yá japi Ajuá.

⁷ Y dí pahue xá hño gue nu'a tó'o ri unga ra japi, ma'na ra dangui rá nsu que nú'a to'o hani.

⁸ Ya Levita mi t'umbabi 'nara 'ret'a parte de ra nthebe, pe bi du'u. Ha ra Melquisede nehe'a bi t'umbabi 'nara 'ret'a parte de ra nthebe, pe nu'a ja ra uenda tetho, ngue'a hingui manganja ra Māca T'ofoto'oua bi du.

⁹ Ra Leví ne gatho yá t'u nú'u bi macja mi t'umbabi'u ra 'ret'a parte de ra nthebe, ne da za ga mañhu gue nehe'u bi umbabi

ra Melquisede ra 'ret'a parte de ra nthebe nú'bu mi øt'a njabu nehe ra Abrá.

¹⁰ Masque ra Leví himi 'buiho nu mi ma ra Melquisede bá thadi ra Abrá, pe ja ra uenda ya mi 'bui'a, ngue'a nu'a mi 'buiho ja rá ndo'yo ra Abrá.

¹¹ Ya Levita mi utuabi ya me Israel te mi mahyoni da 'yøt'e pa da 'yøt'a nú'a mi manganja ra ley, ngue'a nu'a go myá macja'u. 'Bu co yá 'befi ya Levita mi tsa da 'mahma xá hño ya me Israel co Ajuá, nu'bú ya himi mahyoni xa thuxhmaha ma'na'ño ra macja. Pe bi thuts'i ma'na'ño ra macja, y nura macja'a bi thuts'i dega macja ngu bi macja ra Melquisede, hingue ngu ra Aarón.

¹² 'Bu da mpadi ya macja, mahyoni da 'bata ra ley nehe.

¹³ Bi manganja ra Māca T'ofoto'ogue ma Zidadahu ra Jesucristo mi ma da macja ngu bi macja ra Melquisede. Ra Zidada Jesucristo hinte myá njauí ya Levita, y nú'u mi ja te yá njauí'a hinhya'mu xqui macja'u.

¹⁴ Ngue'a xa fadi xá hño gue numa Zidadahu bá ehe de yá ja'i ra Judá. Ne ra Moise nu mi mā de ya macja, hinhya'mu bi mā gue da 'mui ya macja de yá t'u ra Judá.

¹⁵ Nu mi thuxa ma'na'ño ra macja nú'a di ngu ra Melquisede, nu'bú ma'na bi fadi gue nuya Levita mi pe'tsi te da 'bati.

¹⁶ Nura macja'a himbi thuts'i ngu manganja ra ley gue mahyoni di ja te dyá njauí ra Leví pa da za da macja, pe nu'a bi thuts'i ngue'a pe'tsa rá te nú'a hinhya'mu da uadi.

¹⁷ Hangué Ajuá bi mā de gue'a ne bi 'ñena: Nu'i go gue'e grá macja pa nzantho, ngu bi macja ra Melquisede.

¹⁸ Bri 'bata ra ndaxjua ley nú'a mi ja, ngue'a bi 'ñotho rá ts'edi ne hinte bi mfaste,

¹⁹ ne himbi za bi patua yá mfeni ya ja'i pa bi 'mui xá hño co Ajuá. Pe nubya dí pe'tshu 'nara hoga nthø'mate ma'na xá hño, ngue'a po ra Zidada Jesucristo da za ga 'bahu xá hño co Ajuá.

²⁰ Ajuá bi jura nu mi hñuxa ra Zidada Jesucristo dega macja.

²¹ Nu mi thuxa ya Levita dega macja, himbi 'mui to'o mri jura por gue'u. Pe nu mi thuxa ra Zidada Jesucristo ha, Ajuá bi jura por gue'a, ngue'a ja ra Māca T'ofoto'ubi 'ñena njaua:

Ajuá bi jura, ne hinda pata nú'a bi mañ'a
ne bi ñena:

“Nu'i go gue'e grá macjā pa nzantho,
ngu bi macjā ra Melquisede.”

²² Hangué ra Zidada Jesucristo go ra ndā gá
macjā ne bí 'bui ja rá thandi Ajuá, hangue
dí pahū xá hño gue ma da t'òt'e nú'a ra cohi
dí pè'tshū co Ajuá, nú'a ma'na xá hño que
nú'a ra mudi.

²³ Ja ra ndaxjua ley mi mahyoni da mpadi
ya macjā ngue'a nzantho mi tu'u.

²⁴ Pe nura Zidada Jesu go gue'a 'buiya pa
nzantho, y hinhya'mū dra patua rá nsu
dega macjā.

²⁵ Hangué nu'á tsa da pøhø pa nzantho
gatho nú'u to'o ri joni co Ajuá po rá thuhu'a,
ngue'a nu'á go gue'a 'bui pa nzantho pa da
'yapabi Ajuá por gue'u.

²⁶ Hangué ra Zidada Jesu gue'a ra dānga
ndā gá macjā ndí hoñhū, ngue'a xá nt'axi,
hingrá hyate, himbi 'yøt'a ni 'nara ts'oqui
masque xi bi ñouiuu ya 'yøt'ats'oqui, ne
'mefa bri 'ueque de gue'u, ne bri ts'its'i pa
mañā mahets'i habū bi t'umba rá nsu.

²⁷ Nu'á hinga mahyoni da hyo ya
mbo'oni hyastho ngu mi øt'a ya ndā gá
macjā ja ra ndaxjua ley. Nu'á 'mèt'o mi
ho ya mbo'oni pa dra sūcua yá ts'oqui
de guesε'u, nepū 'mefa mi ho ya mbo'oni
pa dra sūcua yá ts'oqui ma'ra ya ja'i. Pe
ma Zidadahū ra Jesucristo hingui njabū,
ngue'a nu'á 'na'quitho bi unse rá te pa da
xūcua yá ts'oqui ya ja'i.

²⁸ Nuya ndā gá macjā mi thuts'i ngu
mānga ra ley, myá ñøhø dega 'yøt'ats'oqui.
Pe 'mefa de ra ley, Ajuá bi jura ne bi hñuxa
rá T'ū pa bi ndā gá macjā, nú'á bi nhyoga
ndā gá macjā pa nzantho.

8

*Mazi Hmuhū ra Jesu go gue'a bi maxcahū
pa dá hañhū ya hñā'ti de ra 'ra'yo cohi*

¹ Nú'a xi dí ne ga xi'ahū go guehna núna
ma ga mā, gue dí pè'tshū 'nama ndā gá
macjāhū nú'a bí hudi nuni mahets'i ja rá
'ñei de habū bí hudi Ajuá ra Dada to'o pè'tsa
gatho ra ts'edi.

² Go gue'a pε ra 'befi dega macjā nuni
mahets'i habū bí ja nú'a ra Māca Luga bi
hyocε Ajuá, hingo bi hyoca ya ja'i.

³ Gatho ya ndā gá macjā xa thuts'i pa da
umba Ajuá ya 'baha ne da hyo ya mbo'oni
pa da umbabi'a, hangue ne ma Zidadahū ra
Jesucristo mi pè'tsi da uni te da uni nehe.

⁴ Nu'bū nú'a di 'bucua thoho hmahā ja
ra ximhai, hindi tsa da macjā'a de guecua,
ngue'a ya 'buiua ya macjā nú'u ri unga ya
'baha ngu mānga ja rá ley ra Moise.

⁵ Nuya macjā 'buiua pε ra 'befi dega
macjā pe nú'a pefi'u gue'a 'nara nt'uditho
de nú'a bí t'òt'a nuni mahets'i. Hangué
Ajuá xqui xipabi ra Moise ante da mudi da
hyoca ra nijā dega carpa, ne xqui ñembabi:
“Beni gui 'yøt'a gatho ya t'òt'e ngu nú'a dá
u't'a'i nuni ja ra t'øhø Sinaí.”

⁶ Pe numa ndā gá macjāhū bí øt'a 'nara
'befi nú'a ma'na xá nsunda, ngue'a po nú'a
bi 'yøt'e'a, Ajuá bi 'yøt'a 'nara cohi con
guecū nú'a ma'na xá hño que nú'a mi ja
ja ra ndaxjua ley, y nuna 'ra'yo cohina bi
mudi co ma'ra ya hñā'ti ma'na xá hño.

⁷ Nu'bū nú'a ra mudi cohi xa bøni xá hño
hmahā, nu'bú ya himi mahyoni xa njahma
nuna ma'na ra cohi.

⁸ Pe Ajuá bi hyandi gue hinxmá hño nú'a
mi øt'a ya ja'i co nura mudi cohi, hangue
Ajuá bi mā de gue'u ja ra Māca T'ofø, ne bi
ñena njaua:

Núga drá Ajuá dí ena: Ma da zø ra pa ra ora
ga pè'tsa 'nara 'ra'yo cohi co ya me Israel ne
ya me Judá.

⁹ Hingá ngu nú'a ra cohi dá pè'tsua ndu yá
xita'u

nu ndá pè'tsua ra nthe cate de duá tsi de
Egipto;

nu'á himbi 'yøt'a nú'a ra cohi dá pè'tsi con
gue'u,

hangué nugá dá hεpū'u, njabū ena Ajuá.

¹⁰ Nuna guehna ra cohi ma ga pè'tsi co ya
me Israel nu sta thogui ya pa de ra
mudi cohi, njabū ena Ajuá:

Ma ga huxa 'nara 'ra'yo mfeni ja yá mfeni'u
pa da 'yøtca ma hmāda.

Y numa ley ma da 'mūi ja yá coraso'u pa
njabū nura ley'a ma da 'yøt'e'u con
gatho yá paha.

Nepū ma da badi'u gue go drá Ajuá de
gue'u,

y nu'á go ma hnini'u.

¹¹ Nuya pa'u ni 'na hinda ñutuabi rá
miq'u'eiu

y nixi 'nará cu, pa da 'm̄ai con gueque, ngue'a gatho'ᵂ mahyεgui ma da 'm̄ai con gueque, ngu ya d̄angui ngu ya notsi.

¹² Ngue'a ma ga pumbabi'ᵂ yá ts'ot'ot'e, ne hinhya'm̄a ma ga yopa benbabi yá ts'oqui.

¹³ Nu mi mā Ajuā de nura 'ra'yo cohi, nu'bá nu'á ya bi zogui dega ndaxjua nura m̄adi cohi. Hangue nú'a ya bi ts'ogui dega ndaxjua, ne 'yo rí ndaxjua, nú'á 'bestho ma da 'm̄edi.

9

Ra M̄aca Luga hab̄a mi ja ra s̄ocambeni nuua ja ra ximhai, ne nú'a bí ja mahets'i

¹ Ja nura m̄adi cohi mi ja ya hmanda pa hanja da s̄ocambeni Ajuā, nehe mi ja 'nara nija nuua ja ra ximhai.

² Nú'a ra nija'a xqui thoqui dega carpa, y madetho de nura nija xqui jot'i co 'nara x̄ani dutu mrá thuhu ra cortina. Nura m̄adi ngu mi thu'mbi ra M̄aca Luga, ne ja mi jani ra mfoxyo, ne ra mexa hab̄a mi c̄axa ya thuhme nú'ᵂ mi thuts'i ja rá thandi Ajuā.

³ Y de mbo hab̄a mi jot'i co nú'a ra cortina'a, ja mi jani nú'a rá ñoho ra ngu mi thu'mbi ra M̄aca Luga Xá Nsunda.

⁴ Ne mbo de guehni ja mi jani ra ata dega oro pa ja mi ts'at̄ni ra t'uts'i, ne ja mi jani ra caha de ra cohi nú'a mi tu ra oro maxøgue, y de mbo ra caha'a ja mi jani ra t'uca ts'øe dega oro hab̄a mi 'be'tsa ra maná. Nehe ja mi 'be'tsini de mbo ra caha nurá ts'ut'o ra Aarón xqui 'roho. Ne ja mi 'be'tsini nú'ᵂ ya xingdo hab̄a mi nt'ofó nú'ᵂ 'ret'a ya mandamiento de ra m̄adi cohi.

⁵ Y mañā de ra caha'a ja mi t̄ohni yoho ya εnxε xqui thoqui dega oro, y nuni ja guehni mri hnequi rá nsunda Ajuā. Nuya εnxε mi co'ma co yá hua nú'a ra caha dega oro hab̄a mi joxa ra ji pa ra pumbate. Y ya dá gue'a dá xi'ah̄a, ngue'a nubyá hinda za ga xi'ah̄a gatho de guehna.

⁶ Y ya de mi ja gatho nuya t'ot'eya, nuya macjā nz̄antho mi cat'a ja ra m̄adi ngu pa mi pε yá 'bεfi dega macjā.

⁷ Pe nurá ñoho ra ngu h̄onse ra ndā gá macjā mi cat'ini 'na'quitho ra jeya. Y nura ora mi cat'ini'a, gue'b̄a mi h̄axa ra ji dega mbo'oni pa mi umbabi Ajuā, pa 'met'o dra

s̄acuabi yá ts'oqui'a, nep̄a pa yá ts'oqui ya ja'i.

⁸ Con guehna utcah̄a ra M̄aca Ndahi gue nú'a ra M̄aca Luga Xá Nsunda hinxqui xoguiho pa to da yut'ini nú'b̄a mi t'ot'etho ra s̄ocambeni ja ra m̄adi ngu.

⁹ Nú'a ra nija'a dega carpa gue'a 'nara nt'udi pa nú'ᵂ dí x̄ocambeniᵂ Ajuā nú'bya mapaya. Nuni ja t'uni ya 'baha ne tho ya mbo'oni ngu m̄anga ra ndaxjua ley. Pe hinga co nuya t'ot'e'ᵂ da za da t'axca yá mfeni nú'ᵂ to'o ot'a ya s̄ocambeni njab̄a.

¹⁰ Ngue'a nuya s̄ocambeni'ᵂ gue'ᵂ h̄onse dega hñuni, ne dega ts'ithe, ne dega ns̄aqui. Nú'ᵂ ya hmanda mi ot'ᵂ gue'ᵂ h̄onse pa mi t'axca yá ndo'yo. Nú'ᵂ ya hmanda'ᵂ bi nja rá ts'edi asta nú'a ra pa bri pata ra ndaxjua cohi pa bi nja 'nara 'ra'yo cohi nú'a ma'na xá hño.

¹¹ Y nubyá ya xa z̄oh̄o ra Zidada Jesucristo y go gue'a ra ndā gá macjā de gatho nú'ᵂ ya hoga t'ot'e ot'a nura 'ra'yo cohi jabya. Nú'a ra M̄aca Luga Xá Nsunda nú'a bí ja nuni mahets'i hab̄a bí 'b̄ai dega macjā ma Zidadah̄a, hingo xa hyoca ya ja'i y gue'a ma'na xá hño que hab̄a mi ot'a yá s̄ocambeni ya macjā nuua ja ra ximhai.

¹² Ra Zidada Jesucristo 'na'quitho bi yut'a nuni ja ra M̄aca Luga Xá Nsunda mahets'i. Ne himbi unga yá ji ya t'axi, nixi ya t'antfani, ngue'a nu'á go bi unse rá m̄aca ji, pa njab̄a da za da unga ra mp̄oh̄o pa nz̄antho.

¹³ Ma'met'o co ra jintfani ne ra ji'yo ne rá 'bospi ra t'antfani nú'a mi ts'at'a ja ra ata, mi hn̄axa nú'ᵂ ya ja'i xqui nts'oqui pa mri yopa t'axca yá ndo'yo, pa da 'm̄ai xá hño ma'na'qui.

¹⁴ ¡Pe nubyá, xi ma'na ndunthi di muui rá ji ra Zidada Jesucristo! Ngue'a nu'á po rá ndahi'a nú'a pe'tsi pa nz̄antho, bi unse rá te ngu 'nara hñā'ti pa Ajuā, y nsinque ni 'nara ts'oqui mi tu. Y njab̄a nurá ji'a x̄agaguiᵂ gatho ma mfenih̄a pa hinga siguiᵂ ga oth̄a ya 'bεfi nú'ᵂ da za da zixcah̄a ja ra du, y njab̄a da za ga pεpabiᵂ Ajuā nú'a te.

¹⁵ Hangue po rá du ma Zidadah̄a ra Jesu bi nja ra 'ra'yo cohi, pa njab̄a gatho nú'ᵂ to'o bi zohna Ajuā da hñānga pa nz̄antho gatho nú'a xa ñā'tuabi Ajuā'ᵂ ngu 'nara

tsogui. Ngue'a ra Zidada Jesucristo bi du pa njab_u Aju_a bi za bi pumbabi yá ts'oqui nú'_u to'o mi 'b_ui ja ra ndaxjua cohi.

¹⁶ Dí pah_u gue pa da muui 'nara tsogui, mahyoni 'mæt'o da du nú'a to'o tsogui ra tsogui.

¹⁷ Pe hinte di muui nú'a ra tsogui 'b_u tetho nú'a to'o tsogui ra tsogui.

¹⁸ Hangué nu mi t'øt'e ra mædi cohi mi mahyoni da hn_a'ma ra ji pa bi mædi.

¹⁹ Ra Moise nu mi hñe'ta gatho ya hmanda de ra ley pa bi 'yøde gatho ya ja'i, bi g_u 'nará 'yε 'nara ndapo rá thuhu ra isopo, ne mi thu'ta ja rá ñani co ra thenga xi'yo, ne bi thint'a ja ra jintfani ne ra ji'yo nthants'i co ra dehe, nep_u bi naxa hab_u mi nt'ofu ra ley, nep_u bi naxa gatho ya ja'i.

²⁰ Nu mi 'yøt'a njab_u ra Moise bi 'ñena: “Nuna go guehna ra ji pa da mædi ra cohi nú'a bi 'yøt'a Aju_a con guecju.”

²¹ Nehe bi naxa ra ji ja ra nija dega carpa ne gatho ja ya t'øt'e mi jani pa mri mpæfi ja rá 'bæfi Aju_a de mbo nú'a ra nija'a.

²² Hangué manga ra ley gue casi gatho mahyoni da nt'axqui co ra ji, y nu'b_u hindra hn_a'ma ra ji hinda za da thaca ya ts'oqui.

Ra Zidada Jesu bi unse rá te'a 'na'quitho pa bi hñaca gatho ya ts'oqui

²³ Hangué co yá ji ya mbo'oni mi pε'tsi dra t'axca ra nija dega carpa ne gatho ya t'øt'e mi jani, nú'ú gue'u 'nara nt'udi de nú'a bí ja mahets'i. Pe gatho nú'a bí ja mahets'i ma'na di muui que nuya t'øt'e'u. Por gue'a mi mahyoni da nt'axqui nú'a bí ja mahets'i co ma'na ra ji nú'a ma'na di muui que yá ji ya mbo'oni.

²⁴ Ngue'a ra Zidada Jesucristo himbi yut'a ja 'nara maça luga nú'a xa hyoca ya ja'i, ngue'a nú'a ra luga hab_u mi cut'a ya macja pa da hñaxa ra ji gue'a 'nara nt'uditho de nú'a bí ja mahets'i. Ra Zidada Jesucristo bi yut'a ja ra Maça Luga nuni mahets'i, y nuni ja bí 'buhni'a ja rá thandi Aju_a pa bí adi por guecju.

²⁵ Nu'á himbi manga rá ji ndunthi ya 'mi'qui. Pe nú'a ra nda gá macja nuua ja ra ximhai tat'a jeya mi cut'a ja ra Maça Luga Xá Nsunda ne mi haxa ra ji, pe hingo rá jisε'a.

²⁶ Nu'b_u ra Zidada Jesucristo mi pε'tsi xa manga rá ji ndunthi ya 'mi'qui, nu'b_u mi pε'tsi xa du hmah_a ndunthi ya 'mi'qui desde mi thoca ra ximhai. Pe nu'a bi 'yøt'e'a, de yá ngats'i ya pa bá ehe ja ra ximhai pa bi unse rá te'a 'na'qui thoho pa bi hñaca gatho ya ts'oqui.

²⁷ Aju_a xa hñuts'i gue pε'tsi te da du 'na'qui nuya ja'i, nep_u de gue'a da th_a'mba nguenda'u.

²⁸ Njab_u nehe ra Zidada Jesucristo 'na'quitho bi du pa bi hñ_a'tsua yá ts'oqui ya ja'i. Y nurá ño'qui ma da menguiua ma'na'qui, ma da mengui pe ya hingue pa da yopa hñ_a'tsua yá ts'oqui ya ja'i, ngue'a 'na'quitho bi 'yøt'e. Nu'á ma da mengui hønse pa da zixa nú'ú to'o tø'mi'a.

10

¹ Ra ndaxjua ley mi gue'a 'nara nt'uditho de nuya japi mi ma da nja 'mefa. Nura ley'a hingo xi mi gue'a majua_{ni}. Nura ley'a co nuyá ji ya mbo'oni mi tho nzantho tat'a jeya himbi za bi t'axca yá ts'oqui ya ja'i pa xa za xa 'm_ui xá hño co Aju_a.

² 'B_u majua_{ni} co yá ji ya mbo'oni xa za xa xucua yá ts'oqui gatho, nu'b_u ya hinxa sigui xa thohm_a ya mbo'oni, nu'b_u co 'na'quithohm_a. 'B_u xi majua_{ni} xa t'axca yá ts'oqui nú'ú to'o mi hopa ya mbo'oni Aju_a, nu'b_u ya hinxa behm_a'u gue mi tuda yá ts'oqui.

³ Pe co nuya mbo'oni mi ho'u tat'a jeya, ma'na mi beni'u de yá ts'oqui mi tu,

⁴ ngue'a hinda za da thaca ya ts'oqui co ya jintfani nixi co ya ji'yo.

⁵ Hangué nu mi zøhø ma zi Hmuh_u ra Jesu nuua ja ra ximhai bi 'ñembabi Aju_a njaua:

Ma Dada'i, nu'i hinga ne gá hani yá ji ya mbo'oni nixi ma'ra ya 'baha; hangué gá hogagui co ma ndo'yo.

⁶ Nixi gá ho nú'ú ya mbo'oni tho pa da ts'at'i, nixi nú'ú tho pa da hñaca ya ts'oqui.

⁷ Hangué nugá dá ena: “Aju_a ma Dada'i, stá eheua pa ga ø't'a'i ri paha, ngu nú'a xa t'ofu ja ra Maça T'ofu gue ga øt'e.”

⁸ Rá mædi, ra Zidada Jesu bi 'ñena: “Nu'i hinga ne gá hani yá ji ya mbo'oni nixi

ma'ra ya 'baha, nixi hingá ne nú'ya ya mbo'oni tho pa da ts'at'i, nixi nú'ya tho pa da hñaca ya ts'oqui. Hingá ho gatho nuya t'øt'eya." Njabu bi ma ra Zidada, y gatho nuya t'øt'e'ya gue'ya ri manda nura ndaxjua ley.

⁹ Nepu bi ñena: "Ajuá ma Dada'i, stá eheua pa ga øt'a'i ri paha." Nú'ya ya noya bi mangan ma zi Hmuh ra Jesu ne da ñena gue nu'á bi ñe bi hñaca nú'ya tho ya mbo'oni pa go bi unse rá te'a pa da xucua yá ts'oqui ya ja'i.

¹⁰ Hangué go rá paha Ajuá pa bi xugaguihu ngue'a 'na'quitho bi unga rá ndo'yo ma Zidadahu ra Jesucristo pa gathoguihu.

¹¹ Gatho ya macja de ya xodyo hyastho mi pe yá 'befi dega macja, mi ho ya mbo'oni nzantho y guet'ya ya hñ'a'ti mi uni nzantho. Mi sigui mi øt'a njabu'ya masque co nuya mbo'oni mi ho'ya hinhya'mu bi za bi xuca ya ts'oqui.

¹² Pe nura Zidada Jesucristo 'na'quitho bi unse rá te pa bi xuca ya ts'oqui pa nzantho. Nepu de mi uadi bi 'yøt'a njabu'a bi ma bá hudi ja rá maca ñei Ajuá.

¹³ Y nubyá ja bí 'buhnitho tø'mi asta hinda 'mai gatho yá ncontra de nga'ti ja yá ua'a.

¹⁴ Ngue'a nu'á bi unga rá te 'na'quitho pa njabu bi t'axca yá mfeni pa nzantho nú'ya to'o xa xucua bi yá ts'oqui.

¹⁵ Nehe ra Maca Nda'hi damajuani de guehna, ne ena:

¹⁶ Nu sta thogui ya pa de ra madi cohi ma ga pe'tsa ma'na ra 'ra'yo cohi con gue'ya, njabu ena Ajuá:

Ma ga huxa ma ley ja yá coraso'ya pa njabu nura ley'a ma da 'yøt'e'ya con gatho yá paha.

Nehe ma ga huxa 'nara 'ra'yo mfeni ja yá mfeni'ya pa da 'yøtca ma hmanda.

¹⁷ Nehe ena:

Hinhya'mu ma ga yopa benbabi yá ts'oqui nixi yá ts'ot'øt'e.

¹⁸ Hangué nu'a tó'o ya bri punduabi yá ts'oqui, ya hingue mahyoni da hyo ya mbo'oni pa da thacua yá ts'oqui.

Ga jonihu ja rá thandi Ajuá pa ga aphu te ga aphu

¹⁹ Hangué zi cuhu, dí pahu xá hño gue nubyá da za ga cuthu ja ra Maca Luga Xá Nsunda nuni mahets'i ngue'a bi manga rá ji ra Zidada Jesu por guecju, hangué hinga ntsahu nixi ga ntsuhu ga joñhu ja rá thandi Ajuá pa ga aphu te ga aphu.

²⁰ Ngue'a ma Zidadahu ra Jesucristo po rá ndo'yose bi xogaguihu 'nara 'ra'yo ñu pa da za ga cuthu ja ra Maca Luga Xá Nsunda nuni mahets'i, ngue'a nu mi du'a bi ntanga nú'a ra xuni dutu mi cot'a ra Maca Luga Xá Nsunda nuni ja yá nija ya xodyo, y nura xuni dutu'a gue'a 'nara nt'udi de rá ndo'yo ra Zidada Jesucristo nú'a bri sanbabi.

²¹ Ra Zidada Jesu go gue'a ma nda gá macjahu, ne go gue'a ri sugaguihu gatho núju rá hniniguihu Ajuá.

²² Hangué ma ga jonihu co Ajuá con gatho ma mahi, ne con gatho ma jamfrihu, ne co ma mfenihu strá nt'axi, ngue'a go guese ma Zidadahu ra Jesucristo xa naxcasehu rá ji pa njabu ya hinte ma ts'oqui dí tuh, ja ra uenda xa suga ma ndo'yohu co 'nara dehe xi xá nt'axi.

²³ Hinga 'ueguehu de nú'a stá camfrihu nixi de nú'a ra nthø'mate dí pe'tshu, y hinga dahuhu, ngue'a Ajuá xa ñatcaguihu nú'a dí tø'mhu, y nu'á hinda pata rá noya.

²⁴ Ne ga beñhu hanja da za ga nupa mfenihu 'na ngu ma'na pa ga mádihu ne pa ga øthu ya hoga 'befi.

²⁵ Ne hinhya'mu ga 'ueguehu de ma hmunts'ihu, masque 'ra xa nza'i hingui pa. Nujá, nu'a ga øthu, ga nzofohu 'na ngu ma'na. Y nubyá ma'na mahyoni ga øthu njabu ngue'a dí hanthu ya 'bui guetbu ra pa de rá yo'ehe ma Zidadahu ra Jesucristo.

²⁶ 'Bu stá padihu xá hño te manga rá noya Ajuá ne dí siguihu dí øthu ya ts'oqui, ya otho ma'na con te da za da put'a ma ts'oquihu.

²⁷ 'Bu ga sigui ga øthu ya ts'oqui, ya hinte dí tø'mhu. Nu'a dí tø'mhu, hønse 'nara castigo xi xá nts'o de rá cue Ajuá, ne ra tsibi nú'a ma da tsat'i ne da huata gatho nú'ya to'o yá ncontra Ajuá.

²⁸ Nu'bu 'nara ja'i bi nts'o'yøde de rá ley ra Moise, ne 'bu mi 'bui yoho o hñu to'o bi damajuani de nú'a xqui 'yøt'e, nú'a ra ja'i'a mi pe'tsi te da du nsingue to da huequi.

²⁹ ¡Xihma nú'a to'o ri utsabi rá T'hu Ajuá!

Handi ngu hinte di muui nú'a ra ji bi mfani pa bi nja ra 'ra'yo cohi, ne con gue'a ra ji'a bi sũcua rá mfeni nú'a ra ja'i'a, ne da zani ra M̄aca Ndahi nú'a utcahũ rá hm̄ate Ajuã. ¿Ha gue hinguí beñhũ gue nura ja'i'a ma'na rí 'ñepabi dra dangui rá castigo?

³⁰ Nujú dí pahũ gue Ajuã bi 'ñena: “Nuga go ma uenda ga øt'a ra ts'utbi, ne ga ju'tuabi ngu rí 'ñepabi.” Nehe bi 'ñena'a: “Nuga ma ga ha'mba nguenda ma hnini.”

³¹ ¡Xi xá nts'o pa 'nara 'yøt'ats'oqui nu sta zo ja rá 'ye Ajuã nú'a te!

³² Nu'ahũ, beñhũ de nurá m̄adi gá pahũ rá noya Ajuã gá tsethũ gatho nuya thogui gá thohũ.

³³ 'Ra de gue'ahũ mi ts'añ'ahũ ne xi mi t'utsa'ihũ ja yá thandi ya ja'i. Ha nu ma'ra de gue'ahũ gá ma gá faxhũ nú'ũ mi thogui ya ts'othogui.

³⁴ Gá faxhũ nú'ũ mi ofadi. Nehe gá johyathohũ nu mi than'ahũ nú'a te nguí p̄e'tshũ, ngue'a guí pahũ gue guí p̄e'tshũ nuni mahets'i ma'ra ya hño ma'na xá hño nú'ũ hinda ma da than'ahũ.

³⁵ Hangué ogrí 'be ri jamfrihũ, ngue'a con gue nura jamfri'a ma dí t'a'ahũ 'nara danga thaha.

³⁶ Mahyoni gui tsethũ ne gui 'yø'tuahũ rá paha Ajuã, pa da 'ra'a'ihũ nú'a xa ña't'a'ihũ'a.

³⁷ Ngue'a Ajuã m̄anga ja ra M̄aca T'ofone ena:

Ya mero da zøhø nú'a to'o ma da 'ñehe.

Ya ts'atho ya pa ri 'bedi pa da zøhø'a.

³⁸ Nu'a tó'o 'bui xá hño con gueque ma da m̄e'tsa ra te po ra jamfri.

Pe nu'bũ da 'uegue de gueque, hindrí ho njabũ.

³⁹ Pe nujú ma ga p̄e'tshũ ma jamfrihũ pa ga mpøhøhũ, hingue ma ga 'ueguehũ pa ga 'medihũ.

11

Ra jamfri

¹ Co ra jamfri dí pahũ gue xi majuãni ma ga hañhũ nú'a dí tø'mhũ. Nehe co ra jamfri dí pahũ xá hño gue xi majuãni ja nú'a hinguí hnequi.

² Ajuã bi ñamahño de ndu ma xitahũ ngue'a nu'á bi m̄e'tsa ra jamfri.

³ Po ra jamfri dí pahũ gue Ajuã bi ma pa bi nja mahets'i ne ra ximhai. Hangué gatho nuya t'øt'e dí hanthũbya, ma'm̄e't'o mi othotho, pe 'm̄efa bi thoqui de nú'a hinhya'm̄ũ xqui hnequi.

⁴ Po ra jamfri ra Abé bi hyo 'nara mbo'oni pa bi umbabi Ajuã dega 'baha, y nura 'baha'a gue'a ma'na xá hño que nú'a bi unga ra Caí. Y Ajuã bi 'ñudi gue ra Abé mi 'bui xá hño ngue'a bi hñanba nú'a rá 'baha bi uni. Masque ya xa du ra Abé, pe gue'a zocaguihũ thoho, ngue'a nú'a rá jamfri bi m̄e'tsi'a utcaguihũbya.

⁵ Po ra jamfri ra Enoc bi ts'ixa mahets'i ne hinxa du. Bi thoniua'a pe himbi ts'udi ngue'a Ajuã ya xqui zits'i pa mahets'i. Pe ante da ts'its'i'a de guecua bi hm̄a gue bi 'yøt'e nú'a ri ho Ajuã.

⁶ Pe nu'a tó'o hingui p̄e'tsa ra jamfri hingui tsa da 'yøt'a nú'a ri ho Ajuã, ngue'a nu'a tó'o ne da joni co Ajuã p̄e'tsi da gamfri gue 'bui Ajuã, ne da gamfri gue ma da hñani 'nara hño nú'a to'o da hyoni'a.

⁷ Ra Noé bi gamfri nú'a bi xipabi Ajuã de nú'a mi ma da nja, masque ni 'nara seña hinxqui hyandi de nú'a ra danga nzøthe bi ñu'tsa ra ximhai. Pe ra Noé bi 'yøde nú'a bi 'bepabi Ajuã, hangué bi hyoca ra arca pa bi yat'i con gatho ya mengu de rá ngu, pa njabũ himbi jat'i'ũ ja ra dehe. Y co nú'a bi 'yøt'e ra Noé po ra jamfri, ja bi hñecni gue nu'á mi 'bui xá hño que gatho nuya 'yøt'ats'oqui bi du ja ra dehe. Y Ajuã bi ma gue ra Noé ya hinte ma ts'oqui mi tu ngue'a xqui gamfri'a.

⁸ Po ra jamfri ra Abrá bi 'yøte Ajuã nu mi xipabi gue da zogui nú'a ra hai habũ mi 'bui'a pa da ma da 'm̄ai ja nú'a ra hai mi ma da t'umbi dega tsogui. Hangué ra Abrá bi ma, masque himi p̄adi habũ mri ma.

⁹ Po ra jamfri bi 'm̄ai ngu 'nara nzøhø nuni ja ra hai habũ xqui ña'tua Ajuã. Ja bi hyocni rá ngu dega carpa, ne ja bi 'mahni co ra Isaac ne ra Cobo, nehe ja bá hocni'ũ yá ngu dega carpa, y nehe bi 'mahni'ũ ngu 'raya nzøhø, masque gatho'ũ xqui hñã'tuabi nú'a ra hai'a.

¹⁰ Ra Abrá mi tø'mi gue da ma da 'm̄ai nuni ja ra dahni habũ nthoqui xá hño y hinda za to da huati. Y go gues̄e Ajuã bi

beni hanja da hyoca nura hnini'a, y go bi hyocε'a.

11 Nehe ra Sara hinxqui za xqui mε'tsa ra b̄atsi, nu'á bi gamfri gue Ajuá himi tsa da pata rá noya nú'a xqui xipabi'a, hangue po nú'a ra jamfri'a bi t'umba ra ts'edi pa bi 'm̄ui 'nará b̄atsi masque ya mrá zi tia.

12 Hangue ra Abrá masque nehe ya mrá zi ndaxjua, pe bi 'm̄ui 'nará t'ua, y co nú'a ra t'ua bi nxanda ndunthi ya ja'i, y nubya ya hingui tsa to da mede, ngu yá ndunthi ya tsø, ne ngu rá ndunthi ra 'bomu nú'a 'bonga ja rá hyo ra ndehe.

13 Ra Abrá ne gatho yá ja'i bi du, y himbi hñani nú'a xqui hñá'tuabi'ua de ante da du. Pe nu'ú bi gamfri Ajuá gue ma da umbabi 'mefa gatho nú'a xqui hñá'tuabi'ua, hangue nu'ú bi dø'mi co ra johya. Hangue njabu mi mañ'ua gue ngu myá ne'ñu ngue'a himi ma da nzangua ja ra ximhai.

14 Nu'ua tó'o m̄anga njabu, mā gue hongā ma'na ra hai pa habu da 'm̄ui'ua.

15 Nu'bu nú'ua mi behmahā nú'a ra hai de habu bá ehe ra m̄udi, nu'bu xa zahmā xa mengui'ua pa guehni.

16 Pe nu'ú mi hongā ma'na ra hai ma'na xá hño, y nura hai mi hoñ'ua go gue'a nú'a bí ja mahets'i. Hangue Ajuá hindi ntsa pa da mā gue go gue'a ra Ajuá de gue'ua, ne nu'á xa hoca 'nara hnini pa gue'ua.

17 Po ra jamfri ra Abrá bi 'yøte Ajuá nu mi tsapi ua xi mi ja rá jamfri. Hangue bi zixa rá Isaac nú'a rá 'ra t'ua pa xa hyohmā pa xa umba Ajuá ngu 'nara 'baha, masque Ajuá xqui hñá'tuabi gue de ra Isaac mi ma da nxanda ndunthi ya ja'i, ne xqui 'ñembi:

18 "Go dri 'beto yá b̄atsi ra Isaac."

19 Ra Abrá mi camfri gue Ajuá ja rá ts'edi pa xa japi xa yopa nte ra Isaac. Y ra Abrá bi 'yøt'a ra uenda gue bi yopa nte ra Isaac ngue'a ya mi 'bui pa da du, pe Ajuá bi hñani'a ne bi umbabi ra Abrá ma'na'qui.

20 Po ra jamfri ra Isaac bi japabi nú'ua yoho yá t'ua, 'na mrá thuhu ra Cobo y nu ma'na ra Esaú, masque ya japi mri 'betho da nja.

21 Po ra jamfri ra Cobo nu ya de mi ma da du bi japabi nú'ua yoho yá t'ua ra Jose, y nú'a ra ora mri japabi mi xøcambeni Ajuá, xqui ntø'tse co rá bordo.

22 Ra Jose nu de ya pa da du bi mā co ra jamfri gue ya me Israel mi pε'tsi da bøni de Egipto. Ne bi xipabi'ua gue ra pa'a da bøni de guehni'ua, da hñá'tsua rá ndo'yo'a pa da nt'agui habu mi ma da 'm̄ui'ua.

23 Po ra jamfri nu mi 'm̄ui ra Moise, rá dada ne rá nanā himbi zu nú'a ra danga nda de Egipto, masque nu'á xqui manda pa da tho ya zi t'ua ts'ant'ua. Nu'ú bi hyandi gue ra Moise mrá zi hoga ts'ant'ua, hangue bi 'ñagui'ua hñu nzana.

24 Po ra jamfri, nu de ya mi ndangui ra Moise, ya himbi ne'a bi t'embabi gue go mrá nanā nurá t'ixu ra nda de Egipto.

25 Ra Moise ma'na bi ho bi sufri mahyεgui co rá hnini Ajuá que xqui gohi ja rá ngu ra nda pa xa johyahmā co nuya ts'ot'øt'e nú'ua da uadi ne da thogui.

26 Nú'á bi gamfri gue nu'bu da thogui ya nt'atsate ngu nú'ua mi ma da thogui ra Zidada Jesucristo, nu'bu mi ma da t'umbabi ma'na ndunthi ya danga hño de gatho nuya hño mi ja nuni Egipto, ngue'a nú'á mi tø'ma 'nara hoga thahā nú'a mi ma da umbabi Ajuá.

27 Po ra jamfri ra Moise bi bøni de Egipto ne himbi zupabi rá cuε nú'a ra nda de guehni. Ne bi sigui co nú'a xqui beni da 'yøt'e ngue'a mi camfri gue mi 'ñoui Ajuá masque himi handi.

28 Po ra jamfri ra Moise bi 'yøt'a nú'a ra ngo dega pascua, bi manda bi tho ya deti, y nuyá ji'ua bi hñaxa ja ya gostringu pa njabu nu mi thogui rá εnxε Ajuá pa da hyo yá m̄udi t'ua de cada 'naya ngu de Egipto, bi thoguitho ja yá ngu ya me Israel, y hinte bi ja'ua.

29 Po ra jamfri ya me Israel bi 'raxa ja ra ndehe rá thuhu ra Thenga Ndehe. Bi hyegue ra dehe pa bi net'i ra 'yonhyai ne bi thogui'ua, y de mi ma da thogui njabu nú'ua ya me Egipto, bi jat'i gatho'ua.

30 Po ra jamfri ya me Israel bi thexa yoto ma pa gatho ja rá nthets'i ra hnini de Jericó mi jot'i dega danga jado. Y co yá jamfri'ua bi daguise ya jado.

31 Ra Raab mi 'nara ts'o'behñā'a, pe co rá jamfri'a himbi tho ngu bi tho gatho nú'ua ya 'ñagamfri mi 'buhni ja ra hnini Jericó,

ngue'a nura Raab xqui umba ntsaya nú'u to'o xqui 'mɛt'o da c'a'tsa nú'a ra hai'a.

³² ¿Te ja ma'na ga ma? Hinga juadi ga ma, 'bɯ ga ma de ra Gedeó, de ra Barac, de ra Samso, de ra Jefté, de ra Davi, de ra Samue, ne de ma'ra yá 'mɛhni Ajuá.

³³ Nú'ú go gue'u co ra jamfri bi ntate'u de ma'ra ya hnini, y bi 'yɔt'a ra hoga ts'utbi, y bi hñañ'u nú'a ra mfats'i xqui ña'tua Ajuá. Co ra jamfri hinte bi ja nú'u bi t'ent'ua ya zate.

³⁴ Nehe hinte bi ja nú'u bi t'ent'a ja 'nara tsibi xi mi zø nts'edi. Nehe ma'ra himbi za to bi hyo'u co ra mahuai. Po ra jamfri mi t'umbabi ra ts'edi ora mi othobi'u. Himi tsu'u nura ora mi 'yo ja ra tuhni, hangue mi japi mi nest'ihí gatho yá ncontra.

³⁵ Po ra jamfri 'raya 'bɛhñá bi hyandi gue bi yopa nte 'ra de yá ja'i xqui du.

Ha nu ma'ra bi t'ø'tuabi ndunthi ya ts'ot'øt'e pa xa ncøhma de Ajuá, pe masque bi tho'u himbi ncøni, ngue'a bi gamfri'u gue mi ma da yopa nte'u pa da mɛ'tsa 'nara te ma'na xá hño.

³⁶ Nu ma'ra bi zeta ya nt'utsate ne ya mfei, ha nu ma'ra asta bi njot'a fadi ne bri thət'i co ya cadena.

³⁷ Nu ma'ra bi tho dega nc'ahni. Nu ma'ra bi thɛcuabi madetho yá ndo'yo. 'Ra bri tsapi pa xa 'uehma de yá jamfri. Ha nu ma'ra bi tho co ra huai. Ha nu ma'ra mri maua mri mani mi he ya xifri dega dɛti ne dega t'axi ngue'a mi otho te da hye, ne xi mi thogui ra nhyoya, ya ugui, ne ma'ra ya ts'othogui.

³⁸ Masque nú'ú go mri 'ñepabi 'raya t'øt'e ma'na xá hño que gatho nú'u ja ja ra ximhai, pe nu'ú mi naxni ja ya mbonthi ne ja ya t'øhø, ne mri 'ñágui ja ya ma'ye ne ja ya hñádo.

³⁹ Gatho nú'u to'o bi sufri njabɯ, hma xá hño de gue'u ngue'a bi gamfri xá hño Ajuá. Pe nu'ú himbi za bi hyanda gatho nú'a xqui ña'tuabi Ajuá,

⁴⁰ ngue'a Ajuá xqui beni de guecjɯ nú'jɯ dyá gamfrihɯ, gue da 'racjɯ 'nara japi ma'na xá hño que nú'a bi hñani'u, pa nú'u ya 'bet'o gamfri da dø'mi pa njabɯ ngu'u ne ngu'jɯ ga hañhɯ mahyɛgui gatho nú'a xa ñatcahɯ Ajuá, ne ga 'buhɯ xá hño ja rá thandi'a.

12

Ga huxa ma thandihɯ ja ra Zidada Jesu

¹ Hangue nujá dí pahɯ gue bi 'mɯi ndunthi nú'u to'o bi gamfri, y nú'ú utcahɯ gue xi bi 'ño xá hño ja yá jamfri. Hangue ma ga tsohɯbɯ gatho nú'a hindi hocaguihɯ ga ø'tuahɯ rá paha Ajuá. Nehe ga 'ueguehɯ de ra ts'oqui drí duhɯ, pa njabɯ hinda zamgahɯ. Ga njahɯ ngu nú'u pa ra taha dega 'rihi, ga tsethɯ gatho asta ga tsøñhɯ habɯ drá maha.

² Ma ga huxa ma thandihɯ ja ma Zidadahɯ ra Jesucristo nú'a xa 'racjɯ ma jamfrihɯ, ne go gue'a faxcaguihɯ pa ga camfrihɯ xi xá hño. Nú'ú xi bi sufri ja ra pont'i, pe himbi jamasu gatho nuya nt'utsate de nú'a ra du dega 'betsa bi thogui'a, ngue'a mi padi gue 'mɛfa de gatho nú'a xqui thogui mi ma da mɛ'tsa ndunthi ra johya. Hangue nubyá ya bí hudi ja ra 'ñei de habɯ bí hudi Ajuá rá Dada.

³ Beñhɯ de gatho nú'a bi zeta ra Zidada Jesu, pa hinda zabi'ihɯ de nú'a guí thohɯ, nixi da du ri mɯihɯ. Nu'ú bi zeta gatho ya ts'ot'øt'e bi 'yø'tuabi ya 'yø'tats'oqui gá ja'i.

⁴ Nu'ahɯ, masque grí ntunhɯ nzantho co ra ts'oqui, pe ni 'na de gue'ahɯ hinxa tho'ahɯ.

⁵ ¿Ha gue ya xcá pumfrihɯ nú'a ra ts'ofu bi 'ra'ahɯ Ajuá nú'ahɯ gyá bətsihɯ de gue'a? Ja ra Maça T'ofu enga njaua:

Ma zi t'u'i, ogrí ɯtsabi rá ts'ofu Ajuá, nixi hinda du ri mɯi nú'bɯ tsu'a'i'a.

⁶ Ngue'a Ajuá zofu nú'u to'o ma'di'a, nehe ri castiga nú'u to'o ri jabətsi nú'bɯ hinda 'yøt'e xá hño'u.

⁷ Ogrí ɯhɯ rá ts'ofu Ajuá. Nu'ú ri su'a'ihɯ ngue'a gyá bətsihɯ de gue'a. Dí pahɯ gue gatho ya dada haɛcuabi nú'a ra maña di pɛ'tsa yá bətsi, ¿ha ngue ha?

⁸ Gatho ya bətsi t'umba ra ts'ofu 'bɯ hingui øde. Hangue 'bɯ Ajuá hingui 'ra'ahɯ ra ts'ofu, nu'bú hingue xi gyá bətsihɯ de gue'a.

⁹ Nú'bɯ ndyá nɔtsihɯ, numa dadahɯ mi tsɛcaguihɯ 'bɯ hinduí øtehɯ, y nujá ndí umfɯ ra t'equ'eí. Nu'bú ¿hanja hingo ma'na ga umfɯ ndunthi ra t'equ'eí nú'a ma Dadahɯ bí 'bɯ mahets'i, pa njabɯ da nja ma tehɯ nzantho?

¹⁰ Nú'bu ndyá notsithohu, numa dadahu bi 'racju ra ts'ofu po 'raya zi patho y ngu nú'a bi ne'u. Pe nu Ajuá ri 'racju ra ts'ofu pa ma hñohu pa nzantho, pa njabu ga 'buhu xá nt'axi ngu 'bu'a.

¹¹ Xi majuaní, ni 'nara ja'i hindi johya nura ora di ncastiga. Tu rá mui, ha. Pe nu'a tó'o da hñanga ra ts'ofu, 'mefa ma da me'tsa 'nara hoga te ne da 'mui te rá 'ñentho.

Xá nts'o ma da thogui nú'u to'o hingui ne da 'yode rá noya Ajuá

¹² Hangue nú'ahu guí tu ri muihu, dá nuhu ri mfenihu ne 'yothu ra ts'edi pa gui siguihu co Ajuá.

¹³ Ne 'yohu xá hño, pa njabu nú'u ya cu hingui 'yo xá hño ja rá 'ñu Ajuá, da 'ño xá hño, ne da ze yá jamfri.

¹⁴ 'Yothu gathu nú'a da za pa gui 'buhu 'nara hoga'mui con gathu. Nehe nsuhu pa strá nt'axi ri tehu, ngue'a nú'u hinstrá nt'axi yá te, hinda ma da hyandi Ajuá.

¹⁵ Nsuhu xá hño pa ni 'na de gue'ahu hingui 'behu nú'u ya japi ri 'racju Ajuá. Y nsuhu pa hinda te ya ts'omfeni madetho de gue'ahu, pa hinda ts'ocua yá mfeni gathu ma'ra, ngu 'nara ts'ondapo xá nju.

¹⁶ Nu'a ma gui 'yothu, gui jamasuhu pa ni 'na de gue'ahu hingui hñuxhu co ya 'behña nú'u hingo xi ri 'behñahu, nixi ya 'behña hinda hñuxui ya 'ñohu nú'u hingo xi yá dame. Nehe jamasuhu gue ni 'na de gue'ahu hingui utsahu gathu nú'a di muui ja rá thandi Ajuá, ngu bi 'yot'a ra Esaú bi unga rá japi hñonse po 'nara hñuni bi t'umbabi, y nura japi'a xqui umbahma Ajuá ngue'a gue'a mrá mudi t'u de ra Isaac.

¹⁷ Guí pahu gue ra Esaú nu mi nehma da yopa hñanga ra japi de rá dada, ya himbi za bi t'umbi ma'na'qui. Masque xi bi nzoni ra Esaú, pe ya himbi za bi pata ra cohi pa xa yopa t'umba nura japi'a.

¹⁸ Nujú hindí njahu ngu nú'u ya me Israel nu mi umbabi Ajuá nura ley. Nu'ú bi zoni asta ra t'ohu Sinaí nú'a tsa to da net'i. Nura t'ohu'a mi zø, ne mi jani ra 'bexuui ne ra bunthi.

¹⁹ Nu'ú bi 'yode nú'a ra trompeta bi nzuni, nehe bi 'yode rá noya Ajuá mi zofo'u. Nu mi 'yode'u nura noya'a, bi bantebi'u ra Moise

pa da xipabi Ajuá gue ya hinda sigui da zofo njabu'u.

²⁰ Ngue'a himbi za bi zeta nú'a ra hmanda bi xipabi'u Ajuá ne bi 'ñena: “Asta 'nara mbo'oni, 'bu da net'a nuna t'ohona, pe'tsi da tho co ya nc'ahni o co ra lansa.”

²¹ Xi mi unga ra ntsu nú'a mri hnequini, asta ra Moise bi 'ñena nehe: “Asta ri 'raca ra huat'i co ra ntsu.”

²² Pe nujú nu de dá camfrihu Ajuá ya stá jonihu ja nú'a ra t'ohu rá thuhu Sion habu bí ja rá hnini Ajuá nú'a te, y nú'a go gue'a ra Jerusale nú'a bí ja mahets'i habu bí 'bu ya 'motho dega enxe.

²³ Nú'ú xa munts'i pa brí nsunda Ajuá. Ne stá muntshani con gathu ma'ra ya batsi de Ajuá nú'u ya xa t'opa yá thuhu nuni mahets'i mahyegui con guecju, y stá hañhu yá japi Ajuá ngu t'umba nuya mudi t'u. Ne stá tshu ja rá thandi Ajuá nú'a to'o ra Nzaya de gathu. Stá tshohu habu bí 'bui nú'u bi hñoja'i, nú'u ya xa zits'i Ajuá pa da 'mui xá hño ja rá thandi'a pa nzantho.

²⁴ Ne stá jonihu ja ra Zidada Jesu nú'a to'o po rá du bi nja ra 'ra'yo cohi, y stá mpohohu po rá ji bi mfani nú'a utcaguihu nú'a ma'na xá hño que rá ji nú'a ra mbo'oni bi hyo ra Abé dega hña'ti.

²⁵ Por gue'a jamasuhu gui 'yotehu Ajuá nú'a zo'a'ihu. Nú'u to'o himbi 'yote rá noya Ajuá nú'a bi manga ra Moise nuua ja ra ximhai, nu'ú himbi mpont'ui rá cue Ajuá. Xigaguihu, 'bu hinga otehu nú'a bá ehe de mahets'i pa e bi zocaguihu, ma'na hinga mponthu rá cue Ajuá.

²⁶ Ajuá co rá noya bi japi bi mbi ra hai nú'a ra pa bi unga ra ley. Pe nubyá ena njaua: “Ma ga japi da mbi ra hai ma'na'quitho, nehe mahets'i ma ga japi da mbi.”

²⁷ Nu mi 'ñena “ma'na'quitho”, xicju gue ma da 'medi gathu nuya t'ot'e xa hyoqui ne ri mpadi, pa go da gohi nú'u ya t'ot'e hingui tsa da mpadi.

²⁸ Hangue ma ga umfu njamadi Ajuá gue nurá hnini'a habu ma ga maha hingui tsa da mpadi. Ma ga pephu Ajuá co ndunthi ra t'equ'e'i ne co ndunthi ra ntsu ngu nú'a ne'a.

²⁹ Ngue'a Ajuá ma da huata gathu ya ts'oqui, nja ngu 'nara tsibi ri huata gathu

nú'a ja.

13

Hanja da za ga øth_u nú'a ne Aju_a

¹ Siguih_u gui mpe'tsua hm_uteh_u 'na ngu ma'na.

² Ne oxqui pumfrih_u gui umf_u ntsaya nú'u tsøñ'ah_u ja ri nguh_u, ngue'a bi njab_u 'ra bi umba ntsaya 'raya εnxε masque himi pa_udi'ua ua myá εnxε.

³ Ne oxqui pumfrih_u ya 'yofadi, 'yøth_u ra uenda gue go guí oh_u fadi. Nehe oxqui pumfrih_u nú'u thogui ya nt'utsate, ngue'a ne'ah_u guí 'yoth_uua ja ra ximhai.

⁴ Gatho'ih_u cumplih_u nura cohi gá pe'tsh_u nu ngá nthatih_u. Xi da nsuh_u pa hingui ts'oca ri nthatih_u, ngue'a Aju_a ma da hñ_a'mba nguenda nú'u ya zinga medinthati ne nú'u ya 'ñe'behñ_a.

⁵ Odi oda ri mfenih_u ra boja. Dá hñu ri mah_u co nú'a ya guí pe'tsh_u. Ngue'a Aju_a ena: "Hinhya'm_u ga tsoc'athoh_u, nixi ga hec'athoh_u."

⁶ Hangue co ma jamfrih_u da za ga eñh_u: Aju_a go gue'a faxcagui; hangue hinga tsu ni 'nara ja'i de nú'a beni te da 'yøtcagui.

⁷ Oxqui pumfrih_u nú'u ri ma'yoh_u bi zo'ah_u de rá noya Aju_a. Pah_u xá hño de yá te'ua ne de yá hoga 'bεfi. Tεnh_u nú'a ra jamfri xa mε'tsu.

⁸ Ra Zidada Jesucristo go guet'a de mande, de nubya, ne pa nzantho.

⁹ Hangue oxqui hoph_u to da zix'a'ih_u pa gui tεnh_u ma'ra ya nt'utuate nú'u 'na'ño. Ma'na xá hño ga hoñh_u rá mfats'i Aju_a que ga tεnh_u ya nzai dega hñuni nú'u t'øt'e pa Aju_a, ngue'a nuya hñuni'ua hingui faxa nú'u to'o ri deni'ua pa da za da 'm_ui xá hño co Aju_a.

¹⁰ Ya macja de ya xodyo nú'u pe'pabi Aju_a ja yá nija'ua, ho ya mbo'oni pa umbabi Aju_a dega hñ_a'ti, nep_u nura ngø go tsi'ua. Pe nura hñ_a'ti bi t'øt'e por guecj_u, 'na'ño. Y nuya macja'ua, pa gue'ua hinte ri muui nú'a ra hñ_a'ti bi t'øt'e por guecj_u 'b_u sigui'ua ho ya mbo'oni dega hñ_a'ti.

¹¹ Nuyá ji nuya mbo'oni tho, ha_uxa ya nda gá macja pa mbo ra Ma_uca Luga Xá Nsunda

pa da hñ_aca ya ts'oqui. Y nuyá ngø nuya mbo'oni'ua ts'at'a møte ra hnini.

¹² Hangue nehe ra Zidada Jesu bi du møte ra hnini pa bi xugaguih_u co rá ma_uca ji'a.

¹³ Hangue ma ga tεnh_u ra Zidada Jesu, ne ga tsoh_u gatho ma ndaxjua jamfrih_u, ga øth_u ra uenda gue necj_u ya stá pøñh_u de ra hnini pa ga sufrih_u ra nt'utsate mahyεgui co ra Zidada Jesu.

¹⁴ Ngue'a nujá hindí pe'tsh_u 'nara hnini de guecua ja ra ximhai hab_u ga 'b_uh_u pa nzantho. Nujá dí hoñh_u 'nara hnini nú'a ma da hnequi 'mεfa.

¹⁵ Hangue po rá thuhu ma zi Hmuh_u ra Jesucristo ma ga xøcambenih_u Aju_a nzantho. Nuna søcambenina_u guehna ngu 'nara hñ_a'ti pa Aju_a nú'a rí 'ñepi ga umf_u co ma neh_u.

¹⁶ Nehe oxqui pumfrih_u gui 'yø'tuah_u ra hño ma'ra, ne gui faxh_u nú'u to'o hinte pe'tsi. Nu'b_u gui 'yøth_u njab_u, gue'a ngu 'nara hñ_a'ti guí umf_u Aju_a, y nú'a gue'a ri ho'a.

¹⁷ 'Yøte ri ma'yoh_u. 'Yøth_u nú'a da xi'a'ih_u'ua, ngue'a go gue'ua ri su'a'ih_u ne go gue'ua pe'tsi ma da dapa nguenda Aju_a. 'Yøteh_u'ua pa da za da mpefi co ra johya, hingue co ra dum_ui. Nu'b_u co ra dum_ui ri mpefi'ua, nu'b_u hinte ma gui hañh_u.

¹⁸ 'Yaph_u Aju_a por guecje. Nuje dí camfrihe gue dí 'b_uhe xá hño, ne dí nehe gue nzantho ga 'yohe xá hño de gatho nú'a dí øthe.

¹⁹ Y nehe xi dí bante'ih_u gui 'yaph_u Aju_a pa 'nihil ga pengui ga tsøñ'ah_u.

Rá ngats'i ra carta hab_u 'benpabi ra nzengua ya gamfri ne t'apa Aju_a por gue'ua

²⁰ Aju_a nú'a unga ra hoga'm_ui bi japi bi yopa nte de ja ya du ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, nú'a go gue'a ma danga Ma'yoh_u, y po rá ji'a bi nja nú'a ra cohi pa nzantho.

²¹ Aju_a da 'ra'ah_u ra ts'edi pa gui 'b_uh_u xá hño pa da za gui 'yø'tuah_u rá paha'a, ne pa njab_u co rá mfats'i ma Zidadah_u ra Jesucristo gui 'b_uh_u ngu nú'a ne'a. ¡Drá nsunda ra Zidada Jesucristo pa nzantho! Njab_u gue'a.

²² Dí bante'ih_u zi cuh_u, gue osti tsabi'ih_u gui 'yødeh_u xá hño nuna ra ts'ofó dí 'ra'ah_u,

ngue'a himbi za dá xi'ah_u gatho nú'a ndí ne
ga xi'ah_u.

²³ Ne dí ne ga xi'ah_u gue ma zi cuh_u ra
Timu ya bi bøni de ja ra fadi. 'B_u 'nihi
da zøhø de guecua'a ga mε'beb_u pa ma ga
c'a'ts'a'ih_e.

²⁴ Fat'ajuah_u gatho nú'u to'o su'a'ih_u,
ne gatho nú'u ma cuh_u de ra jamfri. Ne ri
fat'aju'a'ih_u ya cu me Italia.

²⁵ Aju'a da max'a'ih_u guí gathoh_u. Njab_u
gue'a.

RA SANTIAGO RA CARTA NÚ'A BI 'YOFO RA SANTIAGO

Ra Santiago opabi ya gamfri nú'x xa bõni de yá hai ne haburaza 'bui'x

¹ Núga drá Yεgo dí pεpabi Ajuá ne ra zi Hmu Jesucristo. Dí zεngua'ih_x gatho nú'ah_x xcá eheh_x de nú'x 'rεt'amayoho yá t'x ra Israel, xcá põñh_x de ri haih_x ne haburaza guí 'b_xh_x.

Ra mfadi nú'a bí ehe de Ajuá

² Ma zi cu'ih_x, xi da johyah_x ora guí thoh_x ya thogui.

³ Ngue'a guí pādih_x gue nura ora guí thoh_x ya thogui gue'b_x ma'na da zε ri jamfrih_x pa ma'na guí tseth_x.

⁴ Hangué osta zabi'ih_x guí tsetih_x, pa njab_x ma'na da nja ri jamfrih_x, ne hinte guí 'bεdih_x pa xi guí 'b_xh_x xá hño ja rá thandi Ajuá.

⁵ 'B_x 'na de gue'ah_x grí 'bεh_x ra mfadi, 'yaph_x Ajuá y nú'á da 'ra'ah_x, ngue'a nu'á umba gatho nú'x to'o da 'yapabi'a ne uni ndunthi, ne hingui uni dega cuε.

⁶ Pe nuto adi ra mfadi, dá 'yadi co ra jamfri, hinda d_xh_x. Ngue'a nu'a tó'o di d_xh_x, nurá mfeni'a nja ngu ra dehe nú'a ent'a ra ndahi rí maua rí mani.

⁷ Hangué nu'a tó'o njab_x rá mfeni, odi hu rá m_xi gue da ma da hñani te da hñani de Ajuá. Nú'á hinte ma da hñani'a.

⁸ Ngue'a nu'a tó'o di yohna rá mfeni, hingui pādi nda'a da 'yot'e.

⁹ 'B_x 'nara gamfri hinte pε'tsi ne othobi ni 'nara nsu, dá johya'a ngue'a Ajuá e'tsuabi rá nsu.

¹⁰ Ha nu'b_x 'nara gamfri pε'tsa ndunthi ya hño, dá johya'a 'b_x da bādi gue nú'a pε'tsi hinte di muui ja rá thandi Ajuá. Ngue'a nuya rico tu, nja ngu yá dõni ya ndapo, hinte tseti'x.

¹¹ Nurá dõni ra ndapo, sta c'onts'a ra hyadi ne sta pat'i, da 'yot'a rá 'bai, ne da hyøe yá dõni, ya ja bi uahni gatho ra dõni, y ya hingui hnequi mahotho. Njab_x thoho 'nara rico co rá nsu ne yá ndunthi yá hño, di mpεfi y sta dāmfri da uadi gatho.

Ya ts'othogui ne ya ts'omfeni

¹² Njapi nú'a to'o tseta ya thogui, ngue'a nu'b_x da zεti, Ajuá ma da umbabi ra te pa nzantho ngu 'nara corona dega thah_x nú'a xa ñā'tui da umba nú'x to'o di mādi'a.

¹³ 'B_x 'na benga 'nara ts'omfeni pa te da 'yot'e, odi mā gue nú'a ra ts'omfeni beni'a gue xqui 'ñehe de Ajuá, ngue'a Ajuá hingui beni ni 'nara ts'omfeni y nixi japa 'nara ja'i da benga 'nara ts'omfeni.

¹⁴ Pe rá ts'onc'at'i cada 'na ja eheni ya ts'omfeni ne di hñat'asε'a, y go gue'x japi da 'yot'a ya ts'oqui.

¹⁵ 'B_x rá ts'onc'at'i 'na japi da beni te da 'yot'e xá nts'o, nep_x da 'yot'a nú'a beni, nu'b_x ya xa 'yot'a 'nara ts'oqui, ne nura ts'oqui'a japi da 'mεdi.

¹⁶ Hangué ma zi hmādi cu'ih_x, oguí hopa ri mfenih_x da hya'a'ih_x.

¹⁷ Ajuá nú'a bí 'bui mahets'i, nú'a to'o bi hyoca rá hyadi ne ra zana ne ya tsø, go gue'a di 'rac_x gatho ya hño. Ra hyadi ne ra zana ne ya tsø di mpadi, pe Ajuá hinhya'm_x xa pata rá 'm_xi y nixi hinhya'm_x ma da pati.

¹⁸ Ajuá po rá paha sεhe bi 'yot'e pa dá mbatsih_x de gue'a nu ndá camfrih_x rá noya nú'a majuaní. Y njab_x go guecaguih_x dyá m_xdi sofoh_x de nú'x bi hyoca Ajuá.

Ra jamfri nú'a majuaní

¹⁹ Hangué ma zi hmādi cu'ih_x, hñuxh_x nt'øde xá hño nú'a guí ødeh_x. Beñh_x xá hño nú'a ma guí māñh_x, ne oguí ncuεh_x 'bestho.

²⁰ Ngue'a 'b_x 'nara ja'i xi ri ncuε, hingui tsa da 'yot'a nú'a ri ho Ajuá.

²¹ Hangué tsoh_xbu gatho ya ts'ot'øt'e ne gatho nú'a xá nts'o. Camfrih_x con gatho ri m_xih_x rá noya Ajuá nú'a ya xa 'bot'i ja ri corasoh_x. Nura noya'a ja rá ts'edi pa da pøhø'ih_x.

²² 'Yøth_x nú'a xi'ah_x rá noya Ajuá, hingue hønse guí 'yødeh_x, ngue'a nu'b_x hingui 'yot'eh_x nú'a guí ødeh_x, njab_x guí hñat'asεh_x.

²³ Ngue'a nu'a to da 'yøde rá noya Ajuá ne hinda 'yot'a nú'a mā, nu'b_x nja ngu 'nara ja'i nú'a di yot'a rá hmi ja ra hñe.

²⁴ Ha ngu bi uadi bi yot'a rá hmi, 'bestho bi pumfri mi tengu rá hmi.

25 Pe nuto da hñuxa nt'øde nú'a te m̄anga rá noya Ajuá ne hinda pumfri, ne da 'yøt'e nú'a mā, nu'bú Ajuá da japi. Rá noya Ajuá nja ngu 'nara ley nú'a dí øth̄u co ma pahah̄u pa da nja ma hoga teh̄u.

26 'B̄u 'na de gue'ah̄u guí beñh̄u gue guí p̄eph̄u Ajuá, ne hinguí handa nú'a guí mañh̄u, guí hu ri m̄aih̄u gue guí p̄eph̄u xá hño Ajuá, pe hina.

27 Nuna guehna ra hoga 'b̄efi nú'a ri ho Ajuá ma Dadah̄u: Gue nu 'na da maxa ya hyoya b̄atsi nú'u jo'o yá n̄ana ni yá dada, ne nuya hyoya viuda, ne da nsu pa hinda nts'oqui co ya ts'ot'øt'e de ra ximhai.

2

Hinga xúcj̄u nú'u to'o ga numansuh̄u

1 Ma zi cu'ih̄u, 'b̄u majuañi guí camfrih̄u ma zi Hmuh̄u ra Jesucristo xá nsunda, oguí xúcj̄u 'm̄et'o nú'u to'o guí numansuh̄u.

2 Nu'b̄u da yut'i hab̄u guí øt'a ri hmunts'ih̄u 'nara ja'i xi dri hñe xá hño y dri hñ̄a ya mfo'yε dega oro, ha nehe da yut'a 'nara hyoya di he ya zi zedutu,

3 y nú'a to'o dri hñe xá hño go guí umf̄u ntsaya co ra t'equ'e'i ne guí 'ñembabih̄u: “Yøtcahe ra m̄ate grí 'ñecua guí hñudi”, ha nura zi hyoya guí 'ñemf̄u: “Nu'í ja da 'bahm̄ab̄u”, o guí 'ñemf̄u, “Ja da hñup̄u ja ra hai.”

4 ¿Hanja guí øth̄u njab̄u gue guí h̄a'mdah̄u nú'u to'o guí numansuh̄u? Hinguí ho nú'a ri mfeni gue guí xúctah̄u ya ja'i.

5 Ma zi hm̄adi cu'ih̄u, 'yødeh̄u: ¿Ha hinguí pah̄u gue go Ajuá xa huahna ya hyoya nuua ja ra ximhai pa go gue'u da hñ̄ani ya japi de mahets'i po yá jamfri? Nehe go gue'u xa huahna Ajuá pa da ma dí 'm̄ahuini hab̄u bí manda'a, nehe xa hñ̄a'tuabi gue da 'm̄ahuini gatho nú'u to'o ri m̄adi'a.

6 Pe nu'ah̄u guí numa'ñh̄u ya hyoya, ha nuya rico go guí numansuh̄u. Pe ¿ha gue hinguí pah̄u gue go ya rico ha'a'ih̄u ne tsix'ah̄u ja ra ts'utbi?

7 ¿Ha hingo gue'u tsani nurá hoga thuhu ma zi Hmuh̄u ra Jesucristo nú'a to'o po rá thuhu'a xa thump'a'ih̄u gyá gamfrih̄u?

8 Ra M̄aca T'ofu ena njaua: “M̄adi ri miqu'eiui ne guí su ngu grí nsu seh̄u.”

Nu'b̄u xi majuañi guí øth̄u nuna ra m̄aca hmanda, nu'bú h̄a, guí øth̄u xá hño.

9 Pe nu'b̄u guí xúctah̄u h̄ønse nú'u to'o guí m̄adih̄u, nu'bú guí øth̄u 'nara ts'oqui, y nurá ndaxjua ley ra Moise mā gue guí tuxh̄u ra ts'oqui ngue'a hingá øth̄u nuna ra m̄aca hmandana.

10 Ngue'a nú'a tó'o øt'a gatho nú'a m̄anga ra ndaxjua ley, pe 'b̄u da 'm̄edi 'nara hmanda hinda 'yøt'e, nu'bú nura ja'i'a ya bi duxa ra ts'oqui de gatho nú'a m̄anga ra ndaxjua ley.

11 Ngue'a Ajuá bi m̄anga ja ra ndaxjua ley ne bi 'ñena: “Oxqui nzinga medinth̄ati”, nehe bi 'ñena: “Oxqui hote.” Nde'b̄u, 'b̄u hingrá zinga medinth̄ati pe 'b̄u grá hyote, njab̄u ya hinxcá øt'e ngu nú'a m̄anga gatho ra ndaxjua ley.

12 Pe nujá dí camfrih̄u ra 'ra'yo ley nú'a dí øth̄u co ma pahah̄u, hangue ga ñah̄u ngu rí 'ñehe ne ga øth̄u gatho nú'a xá hño, ngue'a Ajuá ma da hñ̄abgah̄u nguenda ua stá øth̄u nú'a m̄anga nuna ra 'ra'yo ley ua hina.

13 Nú'a ra pa Ajuá ma da hñ̄a'mba nguenda ya ja'i hinda ma da huequi nú'u to'o himbi hueca yá miqu'eiui. Pe nu'u tó'o ri hueca yá miqu'eiui, Ajuá ma da huequi'u nú'a ra pa'a.

'B̄u da nja ra hoga jamfri da nja ya hoga 'b̄efi

14 Ma zi cu'ih̄u, ¿te di muui 'b̄u 'nara ja'i da 'ñena gue camfri, pe hinguí øt'e nú'a xá hño? ¿Ha gue nú'a rá jamfri'a tsa da p̄øhø'a? Hina, hinda za.

15 'B̄u 'nara cu o 'nara nju otho te da h̄e ni te da zi,

16 y 'na de gue'ah̄u guí 'ñemf̄u: “Nde, ga nzenguathoh̄u, rí ma te rá 'ñentho y Ajuá da max'a'i”, pe nu'b̄u hinguí umf̄u nú'a honi nura cu'a, nu'bú hinte bi muui nú'a gá xiph̄u'a.

17 Nehe njab̄u ma jamfrih̄u. Nu'b̄u h̄ønse ra jamfri dí p̄e'tsh̄u ne hindí øth̄u xá hño, nu'bú hinte di muui nú'a ra jamfri dí p̄e'tsh̄u.

18 Da za njaua ga xiph̄u 'nara cu: “Nu'í h̄ønse guí camfri, y nugá go dí øt'a nú'a xá hño. Guí neh̄ma guí 'ñutca ri jamfri pe hinguí øt'a nú'a xá hño, ha nugá ga u't'a'i ma jamfri ngue'a dí øt'a nú'a xá hño.

19 Nu'í guí camfri gue 'nat'a Ajuá 'bui, y xá hño guí camfri njabu. Nehe ya ts'ondahi camfri gue 'nat'a Ajuá 'bui, pe nu'ú di huat'i co ra ntsu.

20 Nu'í grá 'bemfeni. ¿Ha hinguí padi gue hinte di muui ri jamfri 'bu nehe hinguí øt'e xá hño?"

21 Ndu ma dadahu ra Abrá bi zixa rá t'hu mrá thuhu ra Isaac pa xa hyohma ja ra ata, hangue Ajuá bi ma gue hinte ma ts'oqui mi tu ra Abrá ngue'a nu'á bi 'yøt'a nú'a bi xipabi Ajuá.

22 Hangue njabu ya dí pahu gue rá jamfri ra Abrá mi peui mahyegui nú'a ra hoga 'befi bi 'yøt'e nehe. Y co nú'a ra hoga 'befi bi 'yøt'e bi 'ñudi gue xi mi ja rá jamfri.

23 Hangue bi njabu ngu nú'a manga ra Maca T'ofu, ne ena: "Ra Abrá bi gamfri Ajuá, hangue Ajuá bi ma gue ra Abrá ya hinte ma ts'oqui mi tu." Nehe Ajuá bi ma gue mrá amigo'a.

24 Hangue dí pahu xá hño gue Ajuá ma gue ya hinte ma ts'oqui dí tuhu ngue'a hingue hønse dí camfrithohu, pe nehe dí øthu nú'a xá hño.

25 Nehe ra Raab masque mi 'nara ts'o'behña'a, pe Ajuá bi ma gue ya hinte ma ts'oqui mi tu'a ngue'a xqui 'yøt'e xá hño nu mi umba ntsaya yá 'mehni ra Josue, nehe bi mats'i'hu pa bi bøni pa ma'na ra 'ñu pa bi mengui'hu habu xqui 'ñehe.

26 Hangue njabu numa jamfrihu, 'bu hindí øthu nú'a xá hño, hinte di muui, nja ngu ma ndo'yohu, 'bu ya xa du, ya hinte di muui.

3

Ya noya nú'hu dí mañhu

1 Ma zi cu'ihu, hinxá hño gue ndunthi de gue'ahu guí ne gui nxahnatehu ja ya nija, ngue'a dí pahu gue ma'na ma da thabgahu ra uenda núju dyá xahnatehu.

2 Ngue'a gathoguihu xi dí øthu ndunthi ya t'øt'e xá nts'o ne hingui tsa da 'matho ma nehu. Pe nu'bu 'nara cu padi da zama rá ne, nu'bú nura cu'a padi da zama gatho rá ndo'yo nehe, ne xi øt'e gatho nú'a xá hño.

3 Ngu 'nara fani ga hu'tsuahu 'nara frenu pa ga tsambahu rá ne pa da 'yøde, nu'bú da za ga tsambahu gatho maxøgue rá ndo'yo.

4 O ngu 'nara barco, masque xi dra dangui ne xi di tsedi 'nara bunthi pa da 'yent'i, pe 'nara ja'i da za da 'yøt'a nura barco'a co 'nara t'uca bøjá, ne da zits'i habu go da ne'a.

5 Njabu ma nehu nehe, masque xi ra notsi pe da za da japi da nja ndunthi ya ts'ot'øt'e. Nja ngu 'nara zi xeca tsibi, jhangu rá ndangui hmaha 'nara mboza tsa da nzø!

6 Hangue njabu ma nehu, tsa da 'yøt'a ndunthi ya ts'ocate, y nja ngu ra ximhai nehe xi xá nts'o, ngue'a ma nehu ri ts'oga gatho ma ndo'yohu co nú'a te ma. Co ma nehu da za da nts'oca ma hoga'muihu, ne 'bu te dí mañhu xá nts'o, nuya noya'hu bí ehe de ja ra nidu.

7 Ra ja'i tsa da max'o gatho nu'araza ra mbanga zu'ue, ngu ya ts'intshu, ngu nú'hu ya zu'ue jut'a yá mui ja ra hai, ne ngu nú'hu ya zu'ue 'bui ja ra ndehe, ne ya xa max'o'hu.

8 Pe numa nehu hingui tsa ga tsamihu, ngue'a xi xá nts'o, nja ngu rá ne ra qu'eña hote.

9 Co ma nehu dí xøcambenihu Ajuá ma Dadahu, y co ma nehu dí tsañhu ma miqu'eihu masque gathoguihu xa hyógaguihu Ajuá ngu rá 'bai'a.

10 Hangue co ma nehu dí xøcambenihu Ajuá, y co ma nehu dí tsantehu nehe. Ma zi cu'ihu, hindí 'ñepahu ga øthu njabu.

11 ¿Ha gue da za 'nada ra pøthe da bøhø ra t'asdehe mahyegui co ra uxcadehe? Hina, hinda za.

12 Ma zi cu'ihu, ¿ha gue da za 'na 'bai ra igo da unga ya olivo? ¿O 'nara 'bai gá obxi da unga ya igo? Hina, hinda za. Nixi 'nara pøthe hingui tsa da bøhø ra ts'othe ne ra t'asdehe.

Ra mfadi nú'a majuanu

13 ¿To'o 'na de gue'ahu ra nimfeni ne ra bamhya? Nu'a tó'o ra bamhya ne ra nimfeni dá 'ñudi rá hoga'mui co ya hoga 'befi, ne hinda 'ñets'i co nura mfadi pe'tsi, ngue'a nu'a tó'o pe'tsa ra hoga mfadi hingrá 'ñets'i.

14 Pe nu'bu gyá ndustehu ne guí ne guí nschehu, ogyá 'ñets'ihu guí 'ñeñhu gue xi guí pe'tshu ra hoga mfadi, ngue'a gue'a 'nara nc'uamba.

15 Ngue'a nú'a ra mfadi guí pɛ'tshu gue'a dega ximhai, ne dega ja'i, ne dega ts'ondahi, hingo de Ajuá.

16 Ngue'a nu habu ja ra nduste ne habu ne da nsehe 'na, nuni ja guehni ja ra tuhni ne gatho ya ts'ot'ot'e.

17 Pe nu'u tó'o pɛ'tsa nú'a ra mfadi bí ehe de mahets'i, gue'u xá nt'axi yá mfeni ne hingyá 'yot'atuhni. Nu'ú ya hoja'i, ya hoga'yode ne xi ja yá huecate ne nzantho ot'e xá hño. Hingui yohna yá mfeni, nixi hingyá yohmi.

18 Nu'u tó'o 'bui te rá 'ñentho, ne hingyá 'yot'atuhni, nu'ú udi 'nara hoga'mui pa nehe ma'ra da 'mu 'nara hoga'mui, nja ngu 'nara 'bot'i nú'a 'bot'i pa 'mefa da nja 'nara hoga sofo.

4

Mahyoni hinga madihu ya ts'ot'ot'e de ra ximhai

1 ¿Hanja grí ntsuihu ne grí ntuñhu 'na ngu ma'na? Nu'ahú grí ntuñhu ngue'a guí pɛ'tshu ya ts'onc'at'i y nuya ts'onc'at'i'u gue'u ja'ahu gui ntuñhu.

2 Guí nehmahu te gui pɛ'tshu, pe hingui tsa te gui pɛ'tshu, hangue guí ne gui hñotehu. Gyá ndustehu pe hingui tsa gui pɛ'tshu nú'a guí neh, hangue asta grí ntuñhu pa gui pɛ'tshmahu nú'a guí neh. Hingui tsa te gui pɛ'tshu ngue'a hingui aphu Ajuá.

3 Haha, guí adihu, pe hingui t'a'ahu nú'a guí adihu ngue'a hingui adihu ngu rí 'ñehe. Guí adihu hñonse pa gui johyahu ja ya ts'ot'ot'e de ra ximhai.

4 ¡Nú'ahu guí madihu ya ts'ot'ot'e de ra ximhai ne hingui madihu Ajuá, guí njahu ngu ra zinga medinthati! ¿Ha hingui padihu gue 'bu grí madihu ya ts'ot'ot'e de ra ximhai, nu'bú grí utsahu Ajuá? Hangue nu'a tó'o xi ne da madi ya t'ot'e de ra ximhai, nú'a ya ri utsa Ajuá.

5 ¿Ha guí beñhu gue hinte ri muui ra Maca T'ofu nu habu ena?: “Nurá Maca Ndahi Ajuá bá pehni pa da 'mu ja ma corasohu, nú'a go gue'a madiguihu, y nú'a ne gue xi ga madihu Ajuá.”

6 Nehe Ajuá go gue'a ri 'racju ra danga mfats'i. Nu ja ra Maca T'ofu ena njaua:

“Ajuá hingui faxa nú'u to'o ri 'ñets'i ne ri nót'e, pe nu'u tó'o hingyá nót'e ne hingyá 'ñets'i, nú'ú ha, fats'i.”

7 Hangue 'yotehu Ajuá, ne nót'uahhu ra ts'ondahi y nú'a da 'uegue de gue'ahu.

8 Jonihu co Ajuá y nú'a da joni con gue'ahu. Nú'ahu guí othu ya ts'oqui, 'ueguehu de gue'u pa strá nt'axi ri tehu. Ha nú'ahu guí yohna ri mfenihu, ntsø'mhu de nú'a guí othu, pa njahu da za da t'axca ri corasohu.

9 Ntsø'mhu de ri ts'oquihu, ne dá du ri muihu de gatho nú'a xcá 'yothu, ne nzoñhu. Nuri thedehu, dá mpanga ts'oni, y nuri johyahu, dá mpanga dumui.

10 Ogrí 'ñexhu ja rá thandi ra Zidada. Ñobrihu y nu'a go da 'ñex'a'ihu 'mefa.

Hini ñepi ga 'yøhu ma cuhu

11 Ma zi cu'ihu, ogrí nōñhu 'na ngu ma'na. Nu'a tó'o nōni rá cu o ri 'yø de nú'a te ot'e, nú'a ja ra uenda go nōma'ñu ra ley ne ri 'yø. Nu'a tó'o ri 'yø ra ley, ya hingo ot'a ngu nú'a manga ra ley, ngue'a ya ri 'ñet'a nzayase.

12 Ajuá go bi hyoca ra ley y go gue'a ra nzaya. Y nú'a go gue'a tsa da ñanga ya ja'i, nehe tsa da mehna to da mehna ja ra tsibi. Pe xi'a'i, ¿to'o'igue pa gui 'yø ri miqu'eiu?

Hinto padi te da nja rixudi ndamani

13 Nú'ahu guí eñhu njaua: “Nú'bya rapaya o rixudi ga maha ja nú'a ra hnini dí mañhu, y ja grá 'buhuni 'na njeya, ne grá ntuquihu ne grá mpahu pa grá tahahu ra boja.”

14 Njahu guí beñhu, pe nixi guí padihu te grá haxhu xudi. Nujá hindí pahu hangu ya pa ma ga ntehuua, ngue'a dí njahu ngu ra 'bønguui ri hnequi ne hints'u ya'a da 'metho.

15 Hangue ma'na xá hño gui 'ñeñhu njaua: “'Bu Ajuá gue'a rá paha, ne 'bu da 'racju ra te ne ra nsequi, nu'bú ha, ga othu gatho nú'a dí beñhu.”

16 Pe nu'ahú grí 'ñets'ihu co ri mfeni sehehu. Y nu gatho ri nt'ets'ihu xi xá nts'o.

17 Ne nu'a tó'o padi da 'yot'e nú'a xá hño pe hingui ot'e, nú'a go gue'a 'nara ts'oqui.

5

Ra ts'ofu pa ya rico

1 ¡Nú'ah_u rícoh_u 'yødeh_u! Mamts'onih_u ngue'a ma gui thoh_u ya danga ugui.

2 Ma da 'ya gatho nú'a te guí p'e'tsh_u, ne ma da zip'ah_u ra zu'ue gatho ri hoga heh_u.

3 Ma da boxcua gatho ri bojah_u ngu ra t'axi ne ra oro nú'a xcá muntsh_u ne xcá p'e'tstho_u, ne ja da hnequini gue hinxá hño nú'a xcá øth_u gue xcá p'e'tstho_u. Ne'ah_u ma gui njah_u ngu ri bojah_u gue ma gui juadih_u, y nuri ts'onc'at'ih_u pa xcá p'e'tsh_u ri bojah_u, gue'a ngu 'nara tsibi ma da juat'ah_u. Ja nuya ya paya xcá muntsh_u ndunthi ri bojah_u, y ya yá gats'i ya pa.

4 Ya xa nt'øde yá ts'oni ri mēfih_u nú'u to'o xa xop'ah_u ri huahih_u. Nu'ú zoni ngue'a xcá hyath_u ne hinxá ju'tuah_u ngu ri 'ñepabi'u. Pe ma Zidadah_u nú'a to'o ra nda de gatho ya enxe mahets'i, ya xa 'yøtuabi yá ts'oni nú'u ri mēfih_u.

5 Nuua ja ra ximhai guí øth_u nú'a go ri pahaseh_u, ne hinte grí 'bēh_u, pe guí njah_u ngu 'nara mbo'oni nú'a xa hnoqui pa da tho.

6 Nu'ahú guí høxh_u ra thai nú'u hinte ma thai tu, ne guí hoh_u masque hinte xa 'yøt'e, y nu'ú hingui nøt'ah_u.

Rí 'ñepi ga tseth_u gatho ya ts'othogui ne ga aph_u Ajuá da maxcah_u

7 Pe nu'ah_u ma zi cu'ih_u, tseth_u gatho nú'a da 'ñep'ah_u mientras da zøhø ma Zidadah_u. Njah_u ngu ra mot'i nú'a tø'ma ra mudi 'ye ne ra 'bēfa 'ye pa njab_u da za da guxa 'nara hoga sofo.

8 Ne'ah_u ndø'mh_u, ne zedih_u ri jamfrih_u ngue'a ya 'nitho ma da zøhø ma Zidadah_u.

9 Ma zi cu'ih_u, ogrí hñøxa thaih_u 'na ngu ma'na pa hingui tuxh_u ya ts'oqui. Beñh_u gue ma Zidadah_u to'o ra nzaya, ya ts'atho ya pa di 'bēdi pa da zøhø'a.

10 Ma zi cu'ih_u, tseth_u gatho nú'a te guí thoh_u, ngu bi zeta yá 'mēhni Ajuá nú'u bi 'm_u maya'b_u ne bi mamba rá noya'a.

11 Dí pah_u gue Ajuá japi nú'u to'o tseta gatho ya thogui nú'u thogui'u. Stá øh_u de ra Job, hangu ya thogui himbi zethma'a. Pe 'mēfa Ajuá xi bi japi'a ngue'a Ajuá xi ja ndunthi rá huecate ne ja ndunthi rá hmate.

12 Ma zi cu'ih_u, jamasuh_u oxqui jurah_u, nixi por mahets'i, nixi po ra ximhai, nixi por ma'ra ya t'øt'e. Mañh_u nú'a majuani;

nu'b_u ha, gui mañh_u "Ha", y nu'b_u hina, "Hina", pa njab_u Ajuá hinda castiga'ih_u.

13 'B_u 'na de gue'ah_u grí sufrih_u, 'yaph_u Ajuá pa da max'ah_u. O 'b_u grí johyah_u, tuth_u ya jahña.

14 'B_u 'na de gue'ah_u grí hñenih_u, zoñh_u ya nda de ra nija pa da 'yapa Ajuá por gue'ah_u, ne da gox'ah_u ra aceite de rá thuhu ma Zidadah_u.

15 Y 'b_u guí 'yadih_u con gatho ri jamfrih_u, nu'bú guí ñanih_u y ra Zidada da 'ra'ah_u ra nzaqui, y 'b_u xcá 'yøth_u 'nara ts'oqui, nu'a da puñ'ah_u.

16 Hangué njuánih_u de ri ts'oquih_u 'na ngu ma'na, ne mfaxh_u 'na ngu ma'na guí 'yaph_u Ajuá da puñ'a'ih_u, y pa njab_u nu'a da 'yøthe'ih_u nehe. Ajuá øtuabi rá nt'adi nú'a to'o 'b_u xcá hño con gue'a ne apabi con gatho rá mui.

17 Nura badi Elía 'namrá ja'i nehe ngu_u, y nú'a xi bi 'yapa Ajuá pa hinda 'uái, hangué himbi 'uái hñu njeya made.

18 Nep_u ma'na'qui bi yopa 'yapabi Ajuá pa da 'uái y bi 'uái, y nu'bú xi bi hogui ndunthi ra sofo ma'na'qui.

19 Ma zi cu'ih_u, 'b_u 'nara cu da 'uegue de rá noya Ajuá, nep_u 'na de gue'ah_u guí zofoh'a pa da yopa mengui, y nu'a da mengui,

20 nu'bú padih_u gue nu'a tó'o da co'tsa 'nara 'yøt'ats'oqui de ja rá ts'oñu, nu'a bi ñanga 'nara 'yøt'ats'oqui pa hinda ma ja ra nidu, y Ajuá go gue'a bi pumbabi yá ts'oqui nú'a ra 'yøt'ats'oqui'a masque xi ndunthi yá ts'oqui.

RÁ MŪDI RA PEDRO RA MŪDI CARTA NÚ'A BI 'YOFO RA APOSTOL NŠAN PEDRO

*Ra apostol Pedro opabi nú'ya gamfri xa
nxani haburaza*

¹ Núgui drá Pedro, rá apostolgui ra Zidada Jesucristo. Dí op'ah_u nuna carta nú'ah_u gyá gamfrih_u xcá pōñh_u de ri haih_u ne xcá nxañh_u haburaza ma'ra ya hai, 'ra de gue'ah_u guí 'b_uh_u Mpono, ma'ra Galacia, nu ma'ra Capadocia, nu ma'ra Asia, ha nu ma'ra Bitinia.

² Ajuá ma Dadah_u bi huancah_u ngu nú'a xqui beni desde rá mudi pa dá camfrih_u ma zi Hmuh_u ra Jesucristo. Ý po rá Maça Ndañi bi t'axca ma mfenih_u pa ga øteh_u ra Zidada Jesu co 'nara mfeni xá nt'axi, y co rá maça ji'a xa xuga ma ts'oquih_u. Ajuá da jap'a'ih_u ndunthi ne da max'a'ih_u pa gui 'b_uh_u te rá 'ñentho.

*Ya gamfri pe'tsa 'nara nthø'mate de ra te
pa nzantho*

³ Ga xøcambenih_u Ajuá nú'a to'o ma Dadah_u ne go gue'a rá Dada ma zi Hmuh_u ra Jesucristo. Nú'á xi ja ndunthi rá huecate pa guecaguih_u, hangue xa 'racj_u 'nara 'ra'yo te. Ne nubyá dí tøm'h_u gue ma ga yopa nteh_u ngue'a ma zi Hmuh_u ra Jesucristo bi du nep_u bi yopa nte ma'na'qui'a.

⁴ Nehe dí tøm'h_u ga hañh_u nú'a ra tsogui bí pescaguih_u Ajuá nuni mahets'i nú'a hinda za da nhuati, nixi hinhya'm_u da nts'oqui, nixi hinhya'm_u ma da 'medi ngu yá xi ya za.

⁵ Ajuá xi sugaguih_u co rá ts'edi ngue'a dí camfrih_u'a. Nú'á sugaguih_u asta nú'a ra pa da ñangaguih_u nuua ja ra ximhai pa dí 'racj_u nuni mahets'i gatho nuya japi de ma mpøhøh_u nú'u 'bescaguih_u ne ma da hnequi rá ngats'i ra pa.

⁶ Hangue por gue'a xi drí johyah_u masque dí thoh_ubya ya ts'othogui nuua ja ra ximhai ngue'a go gue'a rá paha Ajuá, pe nuya thogui'u 'bestho ma da uadi ngue'a 'raya patho ma da njab_u.

⁷ Nubya dí thoh_u ya ts'othogui pa ma'na da zedi ma jamfrih_u, pa njab_u nu stua yopa penga ra Zidada Jesucristo, Ajuá ma xi da 'ñesca ma nsuh_u ne da johya'a ngue'a xa zedi ma jamfrih_u. Nja ngu ra oro 'rani ja ra tsibi pa ma'na da hogui, núj_u nehe dí thoh_u ya ts'othogui pa ma'na da zedi ma jamfrih_u. Nura oro masque huadi ne thogui, pe 'rani ja ra tsibi pa ma'na da hogui, y numa jamfrih_u ma'na ri muui que ra oro.

⁸ Nu'ah_u grí mañih_u ma Zidadah_u ra Jesucristo masque hinxcá hyanth_u, ne guí camfrih_u'a masque nubyá hinguí hanth_u'a, hangue xi grí johyah_u co 'nara danga johya xi xá nsunda.

⁹ Ý nurá ngats'i ra pa, ngue'a xcá camfrih_u, ma gui tsøñh_u mahets'i hab_u ma dí t'a'ah_u gatho ya japi de ri mpøhøh_u.

¹⁰ Maya'b_u nuyá 'mehni Ajuá bi ma gue nujú ndí ma ga mpøhøh_u po rá hñoja'i Ajuá. Nuya 'mehni'u himbi za bi bañi de nuna mpøhø xa 'racj_u Ajuá nubya. Nu'ú xi mi øt'a ra ts'edi pa xa bañih_u te rí bonga nú'a bi mañ'u, pe himbi za.

¹¹ Nu'ú bi ma ngu nú'a mi xipa rá Maça Ndañi Ajuá gue ra Zidada Jesucristo mi ma da thogui ya guí asta rá du, pe 'mefa mi ma da t'umba ra nsunda. Pe nu'ú himbi za bi bañi ha'm_u mi ma da njab_u, nixi hanja mi ma da nja.

¹² Nuya 'mehni'u bi sipi gue himi ma da hyanda nú'a mi mañ'u, pe nujú ha. Pe bi sipabi'u gue mi pe'tsi da nja gatho nú'a mi mañ'u, pe asta 'mefa. Dí pah_u gue nuya pabya xa nja gatho nú'a bi mañ'u, ne gue'a ya xa xi'a'ih_u nú'u to'o manba rá noya Ajuá ne hanpa rá ts'edi ra Maça Ndañi nú'a xuá 'bēhna de mahets'i. Ne nuna mpøhøna xi xá nsunda, hangue asta ya enxε da neh_u ma da bañi nehe.

Ajuá ne ga pe'tsh_u 'nara te strá nt'axi

¹³ Hangue beñh_u xá hño de nú'a te gatho gui 'yøth_u, ne nsuh_u xá hño, ne xi da tøm'h_u nú'u ya japi ma da 'ra'ah_u Ajuá po rá hñoja'i nu stua yopa penga ma Zidadah_u ra Jesucristo.

¹⁴ Nubyá ya yá bañsi'ih_u Ajuá ne guí øteh_u'a, hangue oxqui beñh_u guí 'yøt'eh_u ya ts'ot'øt'e ngu nú'u nguí øth_u ma'met'o ante gui camfrih_u ra Zidada.

15 'Yoh_u co ri mfenih_u strá nt'axi ngu rá nt'axi Ajuá nú'a xa huahn'ah_u pa da pøhø'ih_u.

16 Ngue'a Ajuá xicaguih_u ja ra Māca T'ofone ena: "Bāh_u xá nt'axi, ngue'a nugui xá nt'axigui."

17 Ajuá go gue'a ma Dadah_u nú'a to'o dí aph_u ma nt'adih_u, y nú'á go gue'a nehe ma da hñābgah_u nguenda de gatho nú'a te stá øth_u. Nú'á hinda ma da xáčtho nú'u to'o ma da hñā'mba nguenda, hangue mahyoni ga 'yoh_u co rá ntsu Ajuá gatho nú'u ya pa ga 'bāh_uua ja ra ximhai.

18 Dí pah_u gue Ajuá bi 'uegaguih_u de ma nts'o'māih_u nú'a xqui 'ñutca ndu ma dadah_u. Nu'á bi pøhøguih_u, pe hingue co ra t'axi nixi co ra oro nú'a juadi ne thogui.

19 Bi pøhøguih_u co rá māca ji ra Zidada Jesucristo nú'a bi mani nu mi tho'a, nja ngu 'nara zi t'uca deti xá nt'axi ne hinte ja.

20 Nú'á de ante da thoca ra ximhai ya xqui t'equē pa da du ne pa da pøhøguih_u, pe hinga 'bestho bi 'ñehe, asta nuya pabya ja bi 'ñehe pa bi pøhøguih_u.

21 Nujú dí camfrih_u Ajuá ngue'a bá pēcah_u'a ra Zidada Jesucristo pa bi du por guecj_u, y 'mēfa de gue'a Ajuá bi japi bi yopa nte ma'na'qui, ne bá umba rá nsunda. Hangue dí camfrih_u Ajuá, ne dí tø'mh_u da zixcah_u ja rá nsunda nehe.

22 Y stá camfrih_u rá noya Ajuá ne ya stá nxūcj_u de ma ts'oquih_u pa xa za stá mpē'tsua hmāteh_u 'na ngu ma'na, hangue xi ma ga mádi h_u 'na ngu ma'na con gatho ma māih_u.

23 Nubyá ya stá yopa 'bāh_u ma'ra'yo ngue'a ya stá camfrih_u rá noya Ajuá nú'a hinhya'm_u ma da uadi. Nuna ra te dí pē'tsh_u de guecua ja ra ximhai ma da uadi da thogui, pe nuna ra 'ra'yo te stá hañh_ubya hinhya'm_u ma da uadi.

24 Ra Māca T'ofone ena njaua:

Rá te ra ja'i nja ngu 'nara ndapo, ha nú'a gatho te pē'tsa nura ja'i'a nja ngu 'nara dōni.

Nura ndapo da du y nura dōni da hyøe,

25 pe nurá noya Ajuá hinhya'm_u da uadi. Y nura noya'a go gue'a ra māca noya ya xa si'ah_u.

2

1 Hangue ya hñācj_u gatho nú'a xá nts'o, ngu ra nthate, ra ñohmi, ra nduste, ra nt'etsate, guehya dí xi'ah_u ya hingui 'yøth_u.

2 Njah_u ngu 'nara zi bātsi xi tsu ra thuhu dega 'ba, ne ne da zi ndunthi pa da niñā, ne'ah_u dá zu'ah_u ra thuhu de rá noya Ajuá, pa njab_u ma'na da ndāngui ri jamfrih_u,

3 ngue'a nu'ah_u ya xcá pātuah_u rá hñōja'i ra Zidada.

Ra Zidada Jesucristo gue'a ra mēdi do bi mēgui Ajuá ja rá nija nú'a te

4 Jonih_u co ra Zidada Jesu nú'a to'o ra mēdi do bi mēgui Ajuá ja rá nija'a nú'a te, y nú'a ra nija'a go guecj_u núju stá camfrih_u. Nja ngu nú'a ra mēdi do bi ũtsa ya gādo ne bi fōte'u, njab_u bi t'utsa nehe ma Zidadah_u ra Jesucristo asta bi tho ja ra ponza. Pe ja rá thandi Ajuá xi ri muui, ne bi hñuts'i'a dega mēdi do.

5 Y núju nehe dí njah_u ngu 'raya do nú'u t'ets'i ja ra jādo pa rí te rá nija Ajuá, y Ajuá go gue'a ra gādo. Nuj_u go guecj_u dyá macjāh_u majuāni ngue'a dí pēph_u'a. Hangue ma ga umf_u ma teh_u'a ngu 'nara hñā'ti, ngue'a gue'a ri ho Ajuá ga umf_u de rá thuhu ra Zidada Jesucristo.

6 Ngue'a Ajuá mi mānga de ra Zidada Jesu ja ra Māca T'ofone ena njaua:

Nugui dí pēgui ja ma hnini Sion nuna ra mēdi do pa ma nija, ngue'a guehna stá huts'i ne xi ri muui ndunthi;

y nuto gatho da gamfri, hinda ma da 'bē yá tsa.

7 Hangue núju dí camfrih_u ra Zidada Jesu, dí pah_u gue xi xá nsunda, pe nú'u to'o hingui camfri'a, hingui pādi ua xá nsunda. Ja ra Māca T'ofone mā njaua de ra Zidada Jesucristo, ne ena:

Nú'a ra do bi fōthmāb_u 'na lado nuya hyøngu,

nubyā gue'a ra mēdi do de rá nija Ajuá.

8 Ra Māca T'ofone sigui mā de ra Zidada Jesucristo ne ena:

Ya ja'i da za da mfe'tse ja nura do'a, ne da dagui.

Y nu'u tó'o ri mfe'tse, ri mfe'tse ngue'a hingui camfri rá noya Ajuá. Nú'u ma da dagui pa da 'mēdi ngue'a bi mānga Ajuá da njab_u.

Ya gamfri gue'a rá hnini Ajuá

⁹ Pe nujá go guecj_u rá hniniguih_u Ajuá xa huancah_u ne xá nt'axiguih_u, ne dyá ndá gá macjah_u dí p_eph_u Ajuá ra danga ndá, ne dí mañh_u de yá danga 'b_efi nú'a to'o bá tsicj_u de ja ra 'b_exuui pa ga 'b_uh_u ja rá maça ñot'i'a, y nú'á go gues_e Ajuá.

¹⁰ Ma'met'o himrá hniniguih_u Ajuá, pe nubyá h_a, ya rá hniniguih_u'a. Ma'met'o hinstí ts_uh_u ra huecate, pe nubyá h_a, Ajuá xa huegaguih_u.

P_eph_u Ajuá co ri teh_u

¹¹ Ma zi hmadi cu'ih_u, nú'ah_u gyá nzoh_uh_u de guecua ja ra ximhai, dí xi'ah_u gue oxqui beñh_u ya ts'omfeni de ra ximhai, ngue'a nuya ts'omfeni'u go gue'u da za da ts'oc'a ri 'ra'yo teh_u.

¹² 'Yoh_u xá hño ja yá thandi nú'u hingyá gamfri. Nú'ú ri numa'ñ_u'ih_u, ne eñ'ah_u gue gyá ts'oja'ih_u, pe nu sta hyanda ri hoga'm_uih_u, ne'u ma da xocambeni Ajuá nú'a ra pa'a da th_a'mba nguenda'u.

¹³ 'Y_oteh_u gatho nuya ja'i h_a ra ts'utbi, ngue'a guí camfrih_u ra Zidada. 'Y_oteh_u nuri danga ndah_u,

¹⁴ ne gatho nuyá mfats'i'a nú'u xa thuts'i pa da castiga nú'u hingui ot'e xá hño, ha nehe pa da ñamahño de nú'u ot'e xá hño.

¹⁵ Ajuá gue'a rá paha gui 'y_oth_u gatho nú'a xá hño, pa njab_u gui co'tuah_u yá ne nú'u ya ja'i ñama'ñ_u de gue'ah_u ne hinte yá fadi.

¹⁶ Nubyá ya hinguí 'b_uh_u ja rá hmanda ra ndaxjua ley, pe hingue ngue'a ya hinguí 'b_uh_u ja rá hmanda ra ndaxjua ley ma gui 'y_oth_u ya ts'ocate. Nubyá ma'na mahyoni gui 'y_oth_u ra hño, ngue'a gyá 'b_egoh_u de Ajuá.

¹⁷ Hangue mahyoni gui umf_u ra t'equ'e'i gatho ya ja'i ngu rí 'ñepi cada 'na de gue'u, ne xi gui madih_u gatho ya cu, ne gui 'yoh_u co rá ntsu Ajuá, ne gui umf_u ndunthi ra t'equ'e'i ri danga ndah_u.

Ra Zidada Jesucristo bi zeta ya ts'othogui, y njab_u ga tseth_u nehe

¹⁸ Nu'b_u nú'ah_u guí 'b_uh_u dega 'b_ego, 'y_ota ri hmuh_u co ndunthi ra t'equ'e'i, hingue h_onse nú'u ja yá hmate ne ya hoja'i, nehe nú'u xi ya ts'o'm_ui.

¹⁹ 'B_u guí tseth_u gatho ra nts'o'm_ui t'ot'ah_u masque hinte go xcá oth_u, h_onse ngue'a xcá camfrih_u Ajuá, nu'b_u h_a, guí oth_u xá hño ja rá thandi Ajuá.

²⁰ Pe nu'b_u dra castiga'ih_u ngue'a guí oth_u nú'a hingui ho, ne guí tsetathoh_u, xí njab_u, ¿ha gue da t'e'ts'a ri nsuh_u? Hina, hinda za. Pe nu'b_u guí sufrih_u ngue'a guí oth_u ra hño ne gatho guí tsetathoh_u, nu'b_u h_a, guí oth_u xá hño ja rá thandi Ajuá.

²¹ Ajuá bi huancah_u pa ga tseth_u ya ts'othogui ngu nú'a bi zeta ra Zidada Jesucristo. Nú'á xi bi zeta ya ts'othogui nsinque te ma ts'oqui mi tu, h_onse po rá guecj_u, hangue rí 'ñepcah_u ga tseth_u nehe ngu bi zet'i'a.

²² Nu'á hinhya'm_u bi 'y_ot'a ni 'nara ts'oqui, nixi to bi hyat'i.

²³ Ora mi ts'ani'a, nu'á himi thadi. Ora mi hna'mbabi, nu'á himbi n_ot'e. Nu'a mi ot'e, h_onse mi tsocuatho ja rá 'y_e Ajuá ngue'a go gue'a pa'di da 'y_ot'a ra ts'utbi ngu rí 'ñehe.

²⁴ Ma Zidadah_u ra Jesu bi hñasca gatho ma ts'oquih_u nuni ja ra pont'i hab_u bi du'a. Bi du'a pa bi 'uegaguih_u de ra ts'oqui pa da za ga 'b_uh_u xá nt'axi. Nú'á xi bi thogui 'raya danga ugui pa go bi hñasca ma uguih_u.

²⁵ Nujá ndí njah_u ngu 'raya deti xqui nxani hab_uraza, pe nubyá ya stá yopa penguih_u co ma hoga Ma'yoh_u nú'a to'o ri supca ma teh_u.

3

'Nara ts'ofu pa ya medinthati

¹ Nú'ah_u 'b_ehñah_u, 'y_ota ri dameh_u, pa njab_u nu'b_u ri dameh_u hingyá gamfri, da za da gamfri'u nsinque gui zofoh_u, h_onse ngue'a da hyanda ri hoga'm_uih_u.

² Da gamfri'u ngue'a da hyandi gue guí 'yoh_u xá nt'axi, ne ngue'a xi di ja ri t'equ'eih_u.

³ Odi oda ri mfenih_u ra nthoqui de ri stah_u, nixi de nú'a ra oro gui hñuxh_u, ne nixi de nú'a ra he gui hñuxh_u pa da hnequi mahotho'ih_u.

⁴ Nu'a mahyoni gui 'y_oth_u, go da beñh_u gui nhyocj_u de mbo ja ri corasoh_u co 'nara nthoqui nú'a hinda ma da ts'oqui. Gui hñoja'ih_u ne gui 'b_uh_u co 'nara hoga'm_ui, ngue'a guehna ri ho Ajuá.

⁵ Njah_u nehe ngu bi nja nú'_u ya hoga 'behñ_a mi 'b_u maya'b_u, xi mri hñoqui xá hño mbo ja yá coraso, mi camfri Aju_a ne mi øta yá dame.

⁶ Ngu ra Sara, xi bi 'yøta rá dame nú'a mrá thuhu ra Abrá, ne xi bi jamasu'a, y asta mi embi gue go mi gue'a rá hmu. Nu'ah_u da za gui njah_u ngu nú'a ra 'behñ_a'a 'b_u gui 'yoh_u xá hño, ne hingui tsuh_u gatho nú'a da 'ñehe.

⁷ Nú'ah_u 'ñøhøh_u, 'b_uh_u xá hño co ri 'behñ_ah_u ngu nú'a ri manda Aju_a, ngue'a Aju_a xa 'ra'ah_u 'nada ra te mahyεgui con gue'_u, ne ngue'a hinga mahyεgui yá ts'edi con gue'ah_u. Hangue numansuh_u'_u pa njab_u Aju_a da 'yøde nú'a gui 'yapabih_u.

Mahyoni da sufri nú'a to'o øt'a ra hño

⁸ Nubyá, nú'ah_u grí gathoh_u, pε'tsh_u 'nada ra mfeni, hñu'mbah_u yá mui nú'_u to'o tu yá mui, mádi_h 'na ngu ma'na, pε'tsh_u ra nthecate 'na ngu ma'na, ne oxqui 'ñex_h 'na ngu ma'na.

⁹ Oxqui ø'tuah_u ra nts'o'mui nú'_u to'o ø't'ah_u ra nts'o'mui, nixi gui tsañ_h nú'_u to'o tsañ'ah_u. Nu'a gui 'yøth_u, 'yaph_u Aju_a da japabi'_u, ngue'a Aju_a xa huahn'a'ih_u pa gui 'yøth_u njab_u, ne pa da jap'a'ih_u'a.

¹⁰ Xa nt'ofø ja ra M_aca T'ofø ne ena njaua: Nu'a tó'o ne da 'm_u 'nara hoga'mui gatho ya pa de rá te,

dá su rá ne pa hinda nhyate,
ne hinda m_anga ya ts'onoya.

¹¹ Dá 'uegue de ya ts'oqui ne dá 'yøt'a ra hño.

Dá 'yøt'a ra ts'edi pa da 'm_u te rá 'ñentho, ne hindra necatuhni.

¹² Ngue'a Aju_a ri japa nú'_u to'o øt'a ra hño, ne øtuabi yá nt'adi'_u.

Pe nuya ts'o'mui, hini japabi'a.

¹³ ¿To'o gue'a da 'yøt'ah_u 'nara nts'o'mui 'b_u gui øth_u ra hño? Jo'o.

¹⁴ Pe nu'b_u gui sufri_h ngue'a gui øth_u ra hño, nu'b_u gui njapi_h. Hangue oxqui tsuh_u te da t'ø't'ah_u, nixi da du ri mui_h.

¹⁵ Xøcambeni_h ma Zidadah_u ra Jesucristo ja ri corasoh_u, ne gui ja gui pah_u hanja gui th_atuah_u nú'_u to'o da 'yan'ah_u de ri jamfri_h. Haha, gui th_adi_h, pe co 'nara t'equ'e'i ne hingue dega nt'ets'i.

¹⁶ Hangue 'yoh_u xá hño co ri mfeni_h strá nt'axi, pa njab_u da 'b_u yá tsa gatho nú'_u to'o ñama'ñ_u de gue'ah_u. Nu'ú ñama'ñ_u de gue'ah_u ngue'a gui t_unbah_u rá 'mui ra Zidada Jesucristo.

¹⁷ 'B_u Aju_a go rá paha pa gui sufri_h, ma'na xá hño gui sufri_h ngue'a gui øth_u nú'a xá hño, pe hingue gui sufri_h po 'nara nts'o'mui gui 'yøth_u.

¹⁸ Nehe ra Zidada Jesucristo bi sufri. Nú'a 'na'quitho bi du pa bi hñasca ma ts'oquih_u. Nú'a hinte ma ts'oqui mi tu pe bi du por guec_u nú'_u dyá 'yøt'ats'oquih_u. Bi njab_u pa bi za dá joni_h co Aju_a. Dí pah_u gue xi maju_ani bi thopa rá ndo'yo, pe rá zi ndahi hina.

¹⁹ Ha nu mi du, bi ma bá ñ_a ja yá thandi nú'_u to'o ya mi jot'a ja ra nidu.

²⁰ 'Ra de gue nú'_u ya ja'i'_u go gue'_u mi 'b_u de nú'_u ya pa mi 'b_u ra Noé. Nuya ja'i'_u himbi ne bi 'yøte Aju_a, y nú'b_u mi hoca ra arca ra Noé, Aju_a bi mε'tsa ndunthi ra pacencia pa 'b_u xa ntsø'mahm_a'_u, pe himbi ne. Hangue hønse hñato ya ja'i' bi bongui de ra nzøthe ngue'a hønse gue'_u xqui 'yøte Aju_a, hangue himbi jat'a ja ra dehe ngue'a bi yat'a ja ra arca.

²¹ Ha nu mi nhyaxa ja ra dehe nú'_u ya ja'i' mi 'b_u mbo ra arca, gue'a 'nara nt'udi de nú'a ra sistehe t'øt'ebya. Nura sistehe'a hingo gue'a pa da t'axca ma ndo'yoh_u, nú'a go gue'a pa da t'axca ma mfeni_h, ne go gue'a 'nara nt'udi de ma mpøhøh_u. Stá mpøhøh_u ngue'a bi du ne bi yopa nte ma Zidadah_u ra Jesucristo.

²² Nep_u nú'a bi yopa mengui pa mahets'i, ne bí huhnibya ja rá 'ñei Aju_a. Ne bí o ja rá 'yε gatho ya εnxε nú'_u h_a ra ts'utbi ne h_a ra ts'edi.

4

Pεph_u Aju_a co nú'a ramfadi ne ra ts'edi xa 'ra'ah_u'a

¹ Ra Zidada Jesucristo xi bi sufri, hangue ne'ah_u rí 'ñep'ah_u gui hñañ_h gatho nú'a da 'ñep'ah_u ne gui sufri_h ngu bi nja'a. Ngue'a nu'a tó'o xa sufri, go gue'a ya xa 'uegue de ra ts'oqui.

² De gui 'b_uh_uua ja ra ximhai, mahyoni gui 'uegueh_u de ya ts'oqui, pa njab_u da

za gui 'yø'tuah_u rá paha Ajuá, y hingo gui 'yø'tuah_u rá paha ri ndo'yoh_u.

³ Ma'mæt'o nguí øth_u nehe ngu nú'a øtbya nú'u hingyá gamfri. Nguí øth_u ya ts'ot'øt'e, nguí beñh_u ya ts'omfeni pa nguí øth_u gatho nú'a xi xá nts'o, nguí 'yoh_u ja ra ntixfani ne ja ra nts'o'yo. Nguí øt'atuhnih_u hab_u ngrí nti_u. Nguí xøcambenih_u ya c'oi nú'u ni ts'u hiní 'ñepi dra søcambeni. Pe nubyá ya dá gue'a xcá 'yøth_u.

⁴ Nubyá nuya ja'i hingyá gamfri hingui tsa da badi hanja ya hingrí 'ñoh_u ja yá ts'ot'øt'e nú'u øt'e'u, hangue nubyá ñama'ñu'u de gue'ah_u.

⁵ Pe nuya ja'i'u pe'tsi te ma da dapa nguenda Ajuá nú'a to'o ma da hñ'a'mba nguenda gatho nú'u te, ne nú'u ya xa du.

⁶ Nehe nú'u ya xa du, ne'u ya xqui ts'ofu de rá noya Ajuá, pa njab_u masque ya xa du yá ndo'yo'u, ma da yopa mε'tsa ma'na ra 'ra'yo te nú'a ma go da umbabise Ajuá.

⁷ Ya ts'utho ya pa ri 'bedi pa da nja ra ngaxhmai, hangue xi da nsuh_u xá hño, ne uguí tsayah_u gui 'yapabih_u Ajuá.

⁸ Nu'a xi mahyoni gui 'yøth_u, mádi_u 'na ngu ma'na, ngue'a co ra hmáte da za gui mpunba ts'oquih_u 'na ngu ma'na.

⁹ Nehe 'ñumba ntsayah_u 'na ngu ma'na ja ri nguh_u ne ote guí mañh_u.

¹⁰ Cada 'na de gue'ah_u peh_u nú'a ra 'befi xa 'ra'ah_u Ajuá co nú'a ra ts'edi ne ra mfaði xa 'ra'ah_u, pa njab_u da za gui mfaxh_u 'na ngu ma'na ne gui nhyoga mεfih_u de hangutho ya 'befi xa 'ra'ah_u Ajuá po rá hñoja'i.

¹¹ 'B_u 'na xa t'umba ra 'befi pa da nzote, dá nzote xá hño ngu nú'a manga rá noya Ajuá. Ha nu'b_u 'na xa t'umba ra 'befi pa da mfaste, dá mfaste co nú'a ra ts'edi xa umbabi Ajuá. 'Yøth_u njab_u pa da hnequi rá nsunda Ajuá ja ri 'm_uih_u de rá thuhu ra Zidada Jesucristo, ngue'a nu'a go rá meti ra nsunda ne go ri manda'a pa nzantho. Njab_u gue'a.

Ya gamfri mahyoni da sufri

¹² Ma zi hmádi cu'ih_u, odi tu ri m_uih_u ngue'a guí thoh_u ya ts'othogui. Nixi gui beñh_u gue ngue'a gyá gamfrih_u hinda za gui thohmah_u njab_u, pe mahyoni gui thoh_u njab_u pa ma'na da zedi ri jamfrih_u.

¹³ Nu'a gui 'yøth_u, johyah_u, ngue'a grí sufrih_u ngu bi sufri ma Zidadah_u ra Jesucristo. Ngue'a nu'b_u grí sufrih_u, ma xi gui johyah_u nu xcrí hyanth_u stua yopa penga ra Zidada Jesu con gatho rá nsunda'a.

¹⁴ 'B_u tsañ'ah_u ya ja'i ngue'a xcá camfrih_u ma Zidadah_u ra Jesucristo, padih_u gue guí njapih_u, ngue'a ra Māca Ndañi 'b_u con gue'ah_u ne fax'ah_u. Xi majuani, nuya ja'i tsani Ajuá, pe pa gue'ah_u ri hnequi rá nsunda Ajuá ja ri 'm_uih_u.

¹⁵ Pe ni 'na de gue'ah_u oxqui sufrih_u po 'nara nthote, nixi po 'nara mfe, nixi po 'nara nts'o'm_ui, nixi por gui hñøth_u hab_u hiní 'ñep'ah_u.

¹⁶ Pe nu'b_u grí sufrih_u hønse ngue'a gyá gamfrih_u, hinga 'nara 'betsa'a. Xøcambenih_u Ajuá ha, ngue'a gyá gamfrih_u.

¹⁷ Ya bi zø ra ora gue rá ts'utbi Ajuá ma dí mudi co ya gamfri. Hangue nu'b_u rá ts'utbi Ajuá ma dí mudi con guecaguih_u, ¿xihma nú'u to'o ri utsabi rá noya Ajuá, tengu sta tha'mba nguenda'u?

¹⁸ Nu'b_u ya hoja'i xá hñei pa da mpøhø'u, ¿xihma nú'u ya ts'o'm_ui ne ya 'yøt'ats'oqui gá ja'i, tengu xi ma da thogui'u?

¹⁹ Hangue 'b_u dí sufrih_u ngue'a dí øt'uah_u rá paha Ajuá, ma ga siguih_u ga øth_u nú'a xá hño ne ga tsocuatoh_u gatho ja rá 'yε Ajuá, ngue'a go bi hyogaguih'a, y nu'a hinda ma da hyεgaseh_u.

5

'Nara ts'ofu pa ya gamfri

¹ Nú'ah_u gyá ndah_u de ya nija, dí zo'ah_ubya. Nugui drá nda nehe de rá nija Ajuá, ne dá handi ne dí damajuani de nú'u ya ts'othogui bi thogui ra Zidada Jesucristo. Y ngugui ngu'ah_u ma ga 'b_uh_u mahyεgui con gue'a ja rá nsunda nú'a ma da hnequi nu stua yopa pengui'a.

² Jamasuh_u nú'u ya gamfri xa 'ra'ah_u Ajuá gui suh_u, ngu 'raya hoga ma'yo xi ri jamasu xá hño yá deti. Suh_u con gatho ri pahah_u ngu nú'a ri ho Ajuá. Peh_u nura 'befi'a con gatho ri m_uih_u, hingue gui mpefih_u pa gui tømh_u gue da t'a'ah_u ra boja.

³ Oxqui ma gui ndanguih_u de nú'u grí suh_u. Nu'a gui 'yøth_u, 'yoh_u xá hño, pa njab_u da den'a ri 'm_uih_u.

4 Y nu stua yopa pengui nú'a ra nda de gatho ya ma'yo, ma da 'ra'ah_u 'nara thaha xi xá nsunda, ne hinhya'm_u da thegue.

5 Nehe nu'ah_u basja'ih_u, dí xi'ah_u gue gui 'yøteh_u ya nda de ra nija. Y gatho'ih_u, 'ñøteh_u 'na ngu ma'na, ne oxqui 'ñets'ih_u nixi gui nøt'eh_u, ngue'a rá noya Ajuá ena njaua:

Ajuá hingui faxes nú'u to'o ri 'ñets'i ne ri nøt'e,
pe nu'u tó'o hingingá nøt'e ne hingingá 'ñets'i,
nu'ú ha, fats'i.

6 Hangué ogrí 'ñets'ih_u, nixi gui nøt'eh_u. Nu'a gui 'yøth_u, hanithoh_u gatho nú'a bí pèhn'ah_u Ajuá nú'a ha ra ts'edi, pa njab_u nu'á ma da 'ñe'ts'a ri nsuh_u 'mefa nu sta zø ra ora.

7 Gatho ri dum_uih_u go da tsocuah_u Ajuá, ngue'a go gue'a ri su'ah_u ne hup'a ri m_uih_u.

8 Xi da nsuh_u, ngue'a nura ts'ondahi go gue'a ma ncontrah_u ne 'yo gatho ja rá ng_uni ra ximhai honi to'o da hyat'i. Nu'á nja ngu 'nara dumanthuhu gá zate mafi ne 'yo honi to'o da za.

9 Hangué dá zedi ri jamfrih_u ne gui nø'tuah_u ra ts'ondahi. Beñh_u gue nuya thogui guí thoh_u, gue'u thogui nehe nú'u ma'ra ya cu 'b_ui gatho ja rá ng_uni ra ximhai.

10 Pe hinga nzantho ma gui thoh_u ya ts'othogui, hangué odi tu ri m_uih_u, ngue'a Ajuá ra dangui rá hñoja'i pa gue'ah_u, y nu'á go gue'a da 'ra'ah_u ra ts'edi pa ma'na da nja ri jamfrih_u, ne pa gui tsetih_u ya ts'othogui, pa njab_u gui 'b_uh_u xá hño. Nu'á po rá hñoja'i xa huahn'ah_u pa gui 'b_uh_u ja rá nsunda pa nzantho ngue'a guí 'nathoh_u co ma Zidadah_u ra Jesucristo.

11 Ajuá go rá meti ra nsunda, ne go ri manda'a pa nzantho. Njab_u gue'a.

Ya nzenjua pèhna ra apostol Pedro nu mi uadi rá carta

12 Dí pèhn'ah_ub_u nuna carta co nuni ma hoga cuh_u ra Silvano. Hinga ndunthi ya noya dí op'ah_u, pe dí op'ah_u pa ga nup'a ri mfenih_u, ne pa ga xi'ah_u gue nú'a ra maça noya xcá camfrih_u go gue'a xi majuaní rá noya Ajuá, ne go gue'a xicj_u de rá hmate'a, hangué dí xi'ah_u gui sigui gui camfrih_u xá hño.

13 Ri fat'ajua'ih_u nuya cu 'b_ucua ja ra nija nuua ra hnini xa thu'mbabi Babilonia. Nuy_u guehy_u ya cu xa huahna Ajuá ngu xa huahn'a'ih_u nehe. Nehe ri fat'ajua'ih_u ra cu Marco núni dí ja ra uenda gue ma t'u.

14 Nubyá, go dí xi'ah_u gui nzenjuah_u 'na ngu ma'na co 'nara nthafi dega hmate.

Gui 'b_uh_u te rá 'ñentho gatho nú'ah_u guí camfrih_u ma Zidadah_u ra Jesucristo. Njab_u gue'a.

RÁ ÑOHO RA PEDRO RÁ ÑOHO RA CARTA NÚ'A BI 'YOFO RA APOSTOL NSĀN PEDRO

Ra apostol Pedro opabi ya gamfri

¹ Núgui drá Simu Pedro, rá 'begogui ra Zidada Jesucristo ne drá apostol de gue'a. Dí op'ahú nú'ahú guí pɛ'tshú nú'a ra jamfri xi xá nsunda ngu nú'a dí pɛ'tshe nehe, ngue'a Ajuá ma Zidadahú ra Jesucristo nú'a to'o ma Pøhøtehu øt'e gatho nú'a xá hño ne xa 'racjú nuna ra jamfri dí pɛ'tshú.

² Ajuá da jap'a'ihú ndunthi ne da max'ahú pa guí 'buhú te rá 'ñentho ngue'a rí te ri mfadihú de Ajuá ra Dada ne ma zi Hmuhú ra Jesucristo.

Te mahyoni da 'yøt'a ya gamfri

³ Ajuá co rá maça ts'edi xa 'racjú ma 'ra'yo tehú, ne xa 'racjú gatho nú'a te dí hoñhú pa da za ga 'buhú xá hño ja má 'ra'yo tehú, ne xa 'racjú ra mfadi pa dá pahú nú'a to'o xa zoncahú po rá nsunda ne po rá ts'edi.

⁴ Nú'á po rá nsunda ne rá ts'edi bi 'racjú gatho nuya japí xa ñatcahú, nú'á xi ya dangui, ne xi ri muui ndunthi. Y co nú'ú ya japí'ú faxcahú pa ga 'buhú ngu rá 'múi'a, ne pa ga 'ueguehú de gatho nuya ts'ot'øt'e jaua ja ra ximhai, nú'ú bí ehe de yá ts'onc'at'i ya ja'i.

⁵ Hangué por gue'a 'yøthú ra ts'edi pa guí 'yohú xá hño, hingue hønse guí camfrithohú. Y hingue hønse guí 'yohú xá hño, mahyoni guí patuahú xá hño rá noya Ajuá nehe.

⁶ Y hingue hønse guí patuahú rá noya Ajuá, mahyoni guí nsusehú nehe. Y hingue hønse guí nsusehú, mahyoni guí tsethú nehe gatho nú'a da 'ñehe de gue'ahú. Y hingue hønse guí tsethú nú'a da 'ñehe de gue'ahú, nehe mahyoni guí 'yø'tuahú rá paha Ajuá.

⁷ Y hingue hønse guí 'yø'tuahú rá paha Ajuá, nehe mahyoni guí mpɛ'tsua t'equ'eihú 'na ngu ma'na. Y hingue hønse'a, nehe mahyoni guí mádi hú 'na ngu ma'na.

⁸ Nu'bú guí 'yøthú gatho nuya ya t'øt'eya con gatho ri máihú, nu'bú há, guí pɛphú xá

hño Ajuá, ne hinda ma 'méditho nú'a xcá pahú de ma Zidadahú ra Jesucristo.

⁹ Pe nu'bú hingui 'yøthú gatho nuya ya t'øt'eya, nu'bú ja ra uenda gyá godahú, ne otho ri mfenihú, ne ya xcá pumfrihú gue bri sac'a ri ts'oquihú nú'ú nguí øthu ma'mɛt'o.

¹⁰ Hangué zi cuhú, xi da 'yøthú ra ts'edi pa da hnequi ja ri 'máihú gue xi majuani bi huahn'ahú Ajuá pa bi pøhø'ihú. Nu'bú guí 'yøthú njabú, nu'bú há, hinhya'mú guí 'ueguehú de gue'a.

¹¹ Nehe nu'bú guí 'yøthú njabú, nu'bú Ajuá co rá danga hmáte ma dí 'ra'ahú 'nara hoga tsaya nuni mahets'i, nuni habú ma grá 'buhú pa nzantho co ma Zidadahú ra Jesucristo nú'a to'o bi pøhøguihú.

¹² Hangué por gue'a nugui hinga tsaya ga ben'ahú nuya ya t'øt'eya, masque ya guí pahú, ne ya xi xa zedi ri jamfrihú ja rá noya Ajuá nú'a xa t'u't'ahú.

¹³ Hangué mientras dí te, nugui rí 'ñepqui ga nup'a ri mfenihú co ndunthi ra ts'ofó.

¹⁴ Ngue'a dí padi gue 'nitho ma ga tsocua nuna ma ndo'yo, ngu bi xicagui ma Zidadahú ra Jesucristo.

¹⁵ Nehe ma ga ja ga ben'ahú gatho nú'a stá xi'ahú, pa hinhya'mú guí pumfrihú, masque ya gra jo'oua ja ra ximhai.

Hñu de ya apostol bi hyandua rá nsunda ra Zidada Jesucristo

¹⁶ Nú'a dá xi'ahé de rá ts'edi ma Zidadahú ra Jesucristo, ne de rá yo'ehe, hingue 'nara 'bedetho xa zana ya ja'i. Nuje dá xi'ahé nú'a dá hanthe ngue'a nucsehe co ma hmi ma dahe dá handuahe rá nsunda'a.

¹⁷ Ajuá ra Dada go gue'a bi 'yøt'e pa bi hnequi rá nsunda ma zi Hmuhú ra Jesu ne bi 'ñe'tsua rá nsu, ngue'a nú'á bá ñá desde mahets'i ne bi 'ñena: "Nuni go guehni ma hmáca T'ú, ne xi drí johya con guehni."

¹⁸ Nuje dá øhe nuya ya noya bá ehe desde mahets'i ngue'a ndí 'buheni co ma zi Hmuhú ra Jesu nuni ja ra maça t'øhø habú bi pata rá 'bai'a.

¹⁹ Hangué dí pahú gue nú'a bi mangua yá 'mehni Ajuá maya'bú go gue'a majuani. Hangué xá hño hinga pumfrihú nú'a bi mañ'ú, ngue'a nú'a bi mañ'ú gue'a ri yotc'ahú nuua ja ra ts'oximhai, nja ngu

'nara ñot'i ri yot'ija ra 'bexuui. Pe dí tømhu gue ma da nja ra hyats'i nu sta yot'a ma Zidadah ra Jesucristo nuua ja ra ximhai. Nú'bé hā, gue'bu ma ga pē'tshu maxøgue ra hyats'i'a ja ma corasohu.

²⁰ Mahyoni ga beñhu xá hño gue hingui tsa ga pahu de guecsēhu te rí bōnga nú'a bi mangua yá 'mēhni Ajuā ne bi 'yofo ja ra Māca T'ofu.

²¹ Ngue'a ni 'na xeni de ra Māca T'ofu himbi 'yofo de rá mfenise 'nara ja'i. Pe nuya māca hoga 'mēhni de Ajuā mi hanpa rá ts'edi Ajuā ne mi mañ'hu ngu nú'a mi xipa ra Māca Ndahi.

2

Ya hyate xahnate (Juda 4-13)

¹ Maya'bu ja ra hnini de Israel mi 'bui 'raya ja'i mi 'ñet'a 'mēhni de Ajuā. Nehe nú'bya mapaya ma da 'mai 'raya 'ñet'a xahnate madetho de gue'ahu. Nu'ú ma da 'ñu't'ahu mant'agui 'raya nt'udi xá nts'o nú'hu da za da ts'oc'a ri mfenihu. Nehe ma da gøni ra Zidada nú'a to'o bi du pa da pøhøhma'hu. Hanguē Ajuā ma da huati 'bestho'hu po yá ts'o'bēfi'hu.

² Ndunthi to ma da denba nuyá ts'ot'øt'e ma da 'yøt'e. Y po yá ts'oqui nú'hu bi cadi'hu, ndunthi to'o ma da ñama'ñhu de nú'a ra nt'utuante majuañi, y nú'á go gue'a rá hoga noya Ajuā.

³ Nuya 'ñet'a xahnate'hu po yá nc'at'a boja ma da 'ñu't'ahu 'raya noya nú'hu 'ñena xi majuañi, pe hønse pa da hñan'a ri bojahu. Pe nuyá castigo'hu hinda ma da mpont'ui, ngue'a ya maya'bu mi mā Ajuā gue ma da huati'hu, y ya ma da zøhø ra pa pa da njabu.

⁴ Ngu nú'hu ya ts'o'enxe bi 'yøt'a ya ts'oqui maya'bu nehe, Ajuā himbi pumbabi'hu, hanguē bi mēhni pa ja ra nidu ne bi got'a ja ra 'bexuui, y ja bí jot'ini'hu asta hinda zøhø nú'a ra pa da t'øt'a ra ts'utbi.

⁵ Ajuā himbi pumbabi nehe nú'hu ya ts'oja'i mi 'bui nú'a ra pa'a bi nja ra danga nzøthe. Hanguē co nú'a ra nzøthe'a, Ajuā bi huata gatho ya 'yøt'ats'oqui gá ja'i mi 'bæcua ja ra ximhai. Hønse ra Noé nú'a to'o bi zofo ya ja'i pa xa 'uehma de yá ts'oqui,

hønse'a bi ñani Ajuā mahyēgui co nú'hu má yoto ya ja'i.

⁶ Nehe Ajuā bi huata ra hnini Sodoma ne Gomorra, y hønse ra 'bospi bi gohi. Ajuā bi 'yøt'a njabu pa da ntsu nú'hu ma'ra ya ts'oja'i bra 'bēfa.

⁷ Pe Ajuā bi ñani ra Lot nú'a mi 'buhni Sodoma. Nú'á mi 'nara hoja'i, y xi mi tu rá mai ngue'a mi handua yá ts'ot'øt'e nuya ts'oja'i mi 'bui de guehni.

⁸ Nú'a ra hoja'i'a mi 'bu madetho de nuya ts'oja'i. Hanguē nzantho xi mri 'ñanga rá mfeni por nú'a mi øde ne mi handi mi øt'a nú'hu ya ts'oja'i de guehni.

⁹ Hanguē dí padihu gue Ajuā ja rá ts'edi pa da ñani de gatho ya ts'othogui nú'hu to'o ya hoja'i. Nehe ja rá ts'edi pa da 'ueca gatho ya ts'oja'i ne da castiga nú'a ra pa sta 'yøt'a ra ts'utbi'a.

¹⁰ Y ma'na ma dra castiga nú'hu to'o xi ri 'ñent'i pa da 'yøt'a gatho nú'a go da ne, ne ri nø'tuabi gatho nú'hu to'o hā ra ts'utbi, ne hinte tsutho, xi ya necio. Ne hingui tsu pa da ñama'ñhu de nú'hu to'o hā 'nara danga ts'utbi.

¹¹ Pe nuya enxē bí 'bu mahets'i, masque ma'na ja yá ts'edi ne yá nsu que nuya ts'oja'i'hu, pe hinhya'mhu xa manbabi ja rá thandi Ajuā.

¹² Nuya ts'oja'i'hu nzantho ñama'ñhu pe nixi padi nú'a mā. Ngue'a nu'ú nja ngu ya mbo'ni otho yá mfeni, ne xa 'mai hønse pa dra ja ne da tho. Nuya ja'i'hu po yá ts'oquisē ma da 'mēdi pa nzantho.

¹³ Y ma da hñanga yá thaha po yá ts'o'bēfi øt'e. Hyastho xi ri johya ja yá ts'onc'at'i. 'Bui con gue'ahu pe hønse ri 'bē't'a ri tsahu. Masque 'bui ne ri ñuni con gue'ahu 'ñena xi ya cu, pe hønse oda ja yá mfeni yá ts'onc'at'i, y ha'ahu eñ'ahu gue xá hño nú'a øt'e.

¹⁴ Nzantho oda yá mfeni nú'hu ya ts'oqui ne da 'yøt'e co ya 'bēhñā. Hingui tsaya da 'yøt'a ya ts'oqui, y hinhya'mhu tsu yá nc'at'i. Nuya ja'i'hu cadi nú'hu hingui padi ua ra hño øt'e ua ra 'ñu. Xi ya c'at'abojā. Pe hinda ma da mpont'ui rá cuē Ajuā.

¹⁵ Nú'ú xa 'uegue de rá 'ñu Ajuā, ne xa denba rá nts'o'mui ra Balaam nú'a mrá t'hu ra Beor. Nura Balaam xi mi nehma da dahma ra boja co yá ts'o'bēfi.

16 Hangué Ajuá bi zai'a po nú'a mi beni da 'yøthma. 'Nara pa Ajuá bi japi bi ña nurá burru ngu ña 'nara ja'i, ne bi zofo ra Balaam. Hangué njabu ra Balaam bri japi bi pumfri nú'a ra ts'omfeni mi beni'a.

17 Nuya hyate ja'i'u nja ngu 'nara pøthe nú'a xa xa. Nehe nja ngu ya guui ri du ra bunthi. Ya xa t'egue'u pa da ma da 'mu ja ra nidu habu bí ja 'nara danga 'bexuui pa nzantho.

18 Nú'ú manga ya danga noya, pe hinte ri muui nú'a mañ'u. Y co yá ts'ot'øt'e cadí nú'u ya 'ra'yo gamfri ya xqui 'ueguehma de ja ya ts'oqui, cadí pa da 'yøt'e ngu nú'a øt'e'u.

19 Nehe xipabi gue da za da 'yøt'a gatho nú'a go da ne'u, ngue'a ya hinto ri manda'u. Pe go guese'u ya 'bego de ra ts'oqui, hangué hingui mandase'u, ngue'a 'bu 'nara ja'i da 'bedi, go gue'a da 'mego de nú'a to'o da dapabi.

20 Xi majuaní, 'bu 'nara ja'i xa badi ma Zidadahu ra Jesucristo nú'a to'o bi pøhøguihu, ne xa 'uegue de ya ts'oqui, pe 'mefa da yopa mengui da 'yøt'a ya ts'oqui pa go da ntate ra ts'oqui, nu'bú nura ja'i'a ya ma'na stránts'o pa gue'a que rá madi ante da gamfri.

21 Ma'na xá hño hinxa batuahma rá 'ñu Ajuá, que nú'a bi badi ne bi yopa menga ma'na'qui ja ra ts'oqui ne bi 'uegue de rá maça noya Ajuá nú'a xqui sipabi.

22 Nura ja'i'a bi nja ngu ra tsat'yo ne ra ts'udi hma ne t'ena: "Ra tsat'yo bi yopa zi nú'a xqui zogui, y nura ts'udi xma nt'axihma, pe bi yopa nxa ja ra bøhai."

3

Ma Zidadahu ya ma da zøhø

1 Ma zi hmadi cu'ihu, nuna guehna rá ñoho ra carta dí op'a'ihu. Nu'a rá madi ra carta dá op'ahu ja guehni dá ben'ahu nú'a xcá padihu, ne dá nup'a ri mfenihu. Y nepya dí yopa ben'ahu de gue'a pa njabu hingui pumfrihu nú'a xcá padihu.

2 Dí ben'ahu nú'a bi manga yá maça 'mehni Ajuá maya'bu, nehe dí ben'ahu nú'a bi manga ma Zidadahu nú'a to'o bi pøhøguihu. Y nú'a go gue'a bá pencahe núje dyá apostolhe pa dá xi'a'ihe nú'a bi mañ'a.

3 Pahu gue nuyá ngats'i ya pa ma da 'mu 'raya 'yøtbuhla gá ja'i nú'u dya zistema ne di øt'a nú'a go da ne'u.

4 Nu'ú ma da 'ñena: "¿Habu ja nú'a bi manga ra Jesu gue ma da yopa 'ñehe?" Nu'ú ma da 'ñena gue ya hinda ma da 'ñehe ma Zidadahu, ngue'a ma da 'ñeñ'u gue desde mi 'bu ndu ma xitahu asta mapaya, desde mi thoca ra ximhai guet'atho ngu nzai.

5 Nuya ja'i'u ya hinda ma da ne da gamfri gue Ajuá go gue'a bi hyoca mahets'i ne ra ximhai desde maya'bu, ne hindi camfri gue hønse co rá noya Ajuá bi ma bi nja 'bestho ra ximhai, mi o mbo ja ra dehe, ne ja bi bøhøni.

6 Nepu nura ximhai'a 'nara pa bi go'ma ra dehe ne bi nhuati'a.

7 Pe nubyá nura ximhai ne mahets'i ja mapaya, Ajuá xa 'yε'mbabi da tsøgue. Y de da zø ra ora da nzø, Ajuá ri su hmaha, y nú'a ra pa'a da nja ra nsuca uenda ne dra huata gatho ya ts'o'mai gá ja'i.

8 Pe nu'ahú, ma zi hmadi cu'ihu, oxqui pumfrihu gue pa ma Zidadahu, nu'a 'na pa gue'a ngu 'na 'mo njeya, ha nu'a 'na 'mo njeya pa gue'a ngu 'na patho.

9 Ra Zidada hinxa pumfri da 'yøt'a nú'a xa ñatcahu gue ma da yopa 'ñehe, ngu manga 'ra gue ya xa pumfri. Hina, hinxa pumfri. Pe nu'a pescahu ra pacencia, ne hingui ne'a gue ni 'nara ja'i hinda 'madi. Nú'a ne gue gatho da ñobri.

10 Pe dí pahu gue nura Zidada ma da yopa 'ñehe, y sta damfri ya ja'i ma da zø ra pa de rá yo'ehe ngu ra ora tsøhø 'nara be. Nu'bú mahets'i ne gatho nú'u te bí jani ma da nhuati co ra tsibi asta dri ñani. Nehe nuna ximhai ma da zat'i con gatho nú'u te jaua.

11 Hangué nu'ahú, mahyoni gui 'yohu xá hño ne gui pεpabihu Ajuá, ngue'a gatho nú'a jaua ja ra ximhai ne mahets'i ma da nhuati gatho.

12 Hangué xi da ndø'mhu, ne gui dama mpefihu ja rá 'befi Ajuá pa 'nihi dua yopa pengui ma Zidadahu. Y nú'a ra pa'a gue'bu ma da zat'a mahets'i ne da nhuati, nehe gue'bu ma da zat'a gatho nú'u te jaua.

13 Pe Ajuá xa ma gue ma da yopa hyoca mahets'i ne ra ximhai ma'ra'yo nú'a habu ma da nja hønse ra hño, ne hinhya'mu ma

da nja ra ts'oqui. Hangué nujá dí tømhué gue ma da njabhu.

¹⁴ Hangué ma zi hmadi cu'ihu, de gui tømhué da zø ra ora da yopa 'ñehe ra Zidada, 'yøthu ra ts'edi pa strá nt'axi'ihu pa hinto da ñap'ahu nu sta 'yøt'a ra nsuca uenda ra Zidada, pa njabhu gui 'buhu xá hño ja rá thandi'a.

¹⁵ Pahé gue ma Zidadahu pescahu ndunthi ra pacencia, hangué hinxa 'ñehetho ngue'a tømigüé da mpøhø ndunthi ya ja'i. Nehe ma zi cuhu ra Pablo co nura mfadi xa umbabi Ajuá, ya xa 'yop'ahu de rá yo'ehe ma Zidadahu, ngu núna dí op'ahu nehe.

¹⁶ Y ja nú'a ra carta bi 'yop'a'ihu'a, ne gatho nú'u ma'ra ya carta xa 'yofa'a, mahyegui nú'a ma. Y 'raya xeni de nuya t'ofu xi xá hñei pa da zo rá mfeni 'na. Hangué nú'u hingui patua rá noya Ajuá ne nú'u ri yohna yá mfeni, 'na'ño ra mfeni beni'u de nú'a manga yá t'ofu ra cu Pablo, nehe de nú'a manga nú'u ma'ra ya xeni de ra Maca T'ofu. Hangué nu'ú pε'tsi te da 'medi.

¹⁷ Ma zi hmadi cu'ihu, ya gá pahé nú'a stá xi'ahu te ma da nja. Hangué nsuhu pa hinda ca'ahu nú'u ya ts'oja'i, ngue'a nu'bu da ca'ahu, ma gui 'ueguehu de ri jamfrihu.

¹⁸ 'Yøthu ra ts'edi pa ma'na gui padihu ma Zidadahu ra Jesucristo nú'a to'o bi pøhøguihu, ne pa gui pε'tshu ma'na ndunthi rá hmäte ja ri corasohu. ¡Nu'á rí 'ñepi ga nsundahu nubyá ne pa nzantho! Njabhu gue'a.

RÁ MŪDI RA XUUA RA MŪDI CARTA NÚ'A BI 'YOFO RA APOSTOĪ NSANJUA

Ya noya dega te

¹ Ma ga xi'ah_u de ma zi Hmuh_u ra Jesucristo nú'a to'o go guesε rá Noya Ajuá ne ri unga ra 'ra'yo te. Nú'á ya mi 'bui desde rá mudi, y go guet'a dá hanthe ne dá ødehe nú'a te bi ma, dá nhyandahmihe con gue'a ne dá thanihe'a.

² Nú'á mbi 'buhui Ajuá ra Dada, nep_u bá e bi nja'iuá ja ra ximhai ne bi za to bi hyandi. Y go guesεhe dá hanthe, ne nubyá dí damajuanihe de gue'a nú'a to'o nzantho ja rá te.

³ Nú'a dá hanthe, ne nú'a dá øtuahe rá noya, gō gue'a dí xi'ahe, pa nu'ah_u nehe gui padih_u'a ngu nuje dá pahe'a, ne pa njabu ga 'buh_u mahyεgui co 'nada ra mfeni co Ajuá ma Dadah_u ne ra zi Hmu Jesucristo rá T'_u.

⁴ Hangué dí op'a'ih_u nuya noyaya pa xi ga johyah_u mahyεgui.

Ajuá go gue'a ra ñot'i

⁵ Nuje dí xi'ahe nú'a bi xicje ma Zidadah_u ra Jesucristo, gue Ajuá xá nt'axi nja ngu 'nara hyats'i ri yot'i, ne hab_u 'bui'a otho ra 'bexuui.

⁶ 'B_u dí eñh_u gue dí 'nada ra mfenih_u co Ajuá, pe 'b_u dí 'yoh_u ja ra 'bexuui ne dí øth_u ya ts'oqui, nu'bú 'nadyá c'uambah_u ngue'a hindí øth_u nú'a xá hño.

⁷ Pe 'b_u dí 'yoh_u ja ra hyats'i ngu nja'a 'bui ja ra hyats'i, nu'bú dí pe'tsh_u 'nada ra mfeni, y co rá ji ma zi Hmuh_u ra Jesucristo rá T'_u Ajuá xugaguih_u gatho ma ts'oquih_u.

⁸ 'B_u dí eñh_u gue hindyá 'yøt'ats'oquih_u, dí nhyat'asεh_u ne hinxa yut'a ja ma mfenih_u nú'a majuani.

⁹ 'B_u ga daph_u ma ts'oquih_u Ajuá, nu'á da pungaguih_u, ne da xugaguih_u gatho ma ts'oquih_u, ngue'a nú'á øt'e gatho nú'a xá hño ne øt'e gatho nú'a ma.

¹⁰ 'B_u dí eñh_u gue hinstá øth_u ya ts'oqui, nu'bú ja ra uenda dí ec'uambah_u Ajuá, y rá noya'a hinxa yut'a ja ma mfenih_u.

2

Ma zi Hmuh_u ra Jesucristo go gue'a ñangaguih_u

¹ Ma zi batsi'ih_u, dí op'a'ih_u nuya ya noya pa hingui 'yøth_u ni 'nara ts'oqui. Pe 'b_u 'na de guecj_u ga øth_u 'nara ts'oqui, ma zi Hmuh_u ra Jesucristo da ñangaguih_u ja rá thandi Ajuá ra Dada, ngue'a nú'á hinte ma ts'oqui tu.

² Nu'á bi unse rá te ngu 'nara hñá'ti pa bi gutca ma ts'oquih_u; y hingue hønseguih_u, nehe gatho ya ja'i de ra ximhai bi gu'tua yá ts'oqui.

³ 'B_u dí øteh_u nú'a ri manda Ajuá, nu'bú ha, majuani stá pah_u'a.

⁴ Nu'a tó'o ena gue pađi Ajuá, pe hønse mantho, ne hingui øt'e nú'a ri manda Ajuá, nu'bú nú'á go gue'a 'nara c'uamba, ne hingui pađi nú'a majuani.

⁵ Pe 'b_u nú'j_u dí øteh_u nú'a mąnga Ajuá, nu'bú xi majuani dí mađih_u'a, ne njab_u dí pađih_u gue dí 'buh_u xá hño con gue'a.

⁶ 'B_u dí eñh_u gue dí 'buh_u co ra Zidada Jesucristo, nu'bú rí 'ñepcah_u ga tembah_u rá 'mai.

Ra 'ra'yo hmanda

⁷ Ma zi cu'ih_u, nura hmanda dí op'a'ih_u hinga 'nara 'ra'yo hmanda. Gue'a 'nara ndaxjua hmanda nú'a xcá pađih_u desde ra mudi gá camfrih_u, gue gui mađih_u 'na ngu ma'na.

⁸ Go guet'atho rá hmanda Ajuá dí yopa xi'ah_u, pe nubyá gue'a ngu 'nara 'ra'yo hmanda, ngue'a rá hmate ra Zidada Jesu himi fađi ma'mεt'o, ne nixi ri hmateh_u himi fađi. Nubyá dí pađi gue guí mađih_u 'na ngu ma'na ngu bi maçaguih_u ra Zidada Jesu, ngue'a nú'á ya 'yo rí yot'a ri mfenih_u ne ya hingui 'buh_u ja ra 'bexuui.

⁹ Nu'a tó'o ena gue 'bui ja ra ñot'i pe utsa rá cu, gue'a 'bata ja ra 'bexuui.

¹⁰ Nu'a tó'o mađi rá cu 'bui ja rá ñot'i Ajuá, ne ni 'nara t'øt'e hinda z_u rá ts'edi pa da 'ueque de rá 'ñu Ajuá.

¹¹ Pe nu'a tó'o utsa rá cu, gue'a 'bui ja ra 'bexuui. Nú'á 'yo ja ra 'bexuui ne hingui

paḍi hab_u 'yo ngue'a ra 'bexuui xa pu'tua rá mfeni.

12 Nu'ah_u baṭsih_u, dí op'a'ih_u pa ga ben'a'ih_u gue Ajuá ya xa pun'ah_u ri ts'oquih_u. Xa pun'ah_u ri ts'oquih_u ngue'a xcá camfrih_u ra Zidada Jesucristo.

13 Nu'ah_u dadah_u, dí op'a'ih_u nguetho xcá paḍih_u nú'a 'bui nzantho. Nu'ah_u baṭsa'ñhøh_u, dí op'a'ih_u nguetho xcá ntateh_u de ra ts'ondahi.

Nu'ah_u baṭsih_u, dí op'a'ih_u nguetho xcá paḍih_u ra Dada.

14 Nu'ah_u dadah_u, dí op'a'ih_u nguetho ya xcá paḍih_u nú'a 'bui nzantho. Nu'ah_u baṭsa'ñhøh_u, dí op'a'ih_u nguetho ja ri ts'edih_u ne guí paḍih_u xá hño rá noya Ajuá, ne xcá ntateh_u de ra ts'ondahi.

15 Oxqui maḍih_u ya t'øt'e nú'u ja ja ra ximhai, nixi guí ne guí 'yøth_u ngu nú'a øt'a ya ts'oja'i. Ngue'a nu'a tó'o ri maḍi nú'a ja ja ra ximhai, nu'a hingui maḍi Ajuá ra Dada.

16 Oxqui maḍih_u ya t'øt'e de ra ximhai, ngue'a gatho nú'a ja ja ra ximhai, ngu gatho ya ts'onc'at'i nú'a benga ya ja'i ne nú'a handi, ne ra nt'ets'i, gatho'u go gue'u yá hmanda ra ts'oximhai, hingo gue'a rá hmanda Ajuá.

17 Ra ximhai ma da uadi da thogui, nehe yá ts'onc'at'i ya meximhai. Pe nu'a tó'o øtuabi rá paha Ajuá gue'a ma da 'mui pa nzantho.

Nú'a majuani ne nú'a go ra nc'uamba

18 Ma zi baṭsi'ih_u, ya xa zøhø ra ora de yá ngats'i ya pa. Y ngu nú'a xa si'ah_u gue ma da 'ñehe 'na to'o ma da ncontraui ra Zidada Jesucristo, hangue nubyá dí hanth_u gue ya 'bui ndunthi de gue'u. Hangue por gue'a dí paḥ_u gue ya xa zøhø ra ora de yá ngats'i ya pa.

19 Nú'á go gue'u xa 'uegue de guec_u ngue'a himbi gamfri xi majuani ngu stá camfrih_u. 'B_u nú'u xqui gamfrih_u xi majuani nguj_u, nu'bá hinxa 'uehma'u de guec_u. Nú'á bi 'uegue, y por gue'a stá paḥ_u gue majuani hinyá gamfri ngu nú'j dyá gamfrih_u.

20 Pe nu'ah_u xa t'a'ah_u rá Maca Ndaḥi Ajuá ngu xa t'acje nehe, hangue guí paḥ_u gatho nú'a majuani.

21 Dí op'a'ih_u, hingue dí ena gue hingui paḍih_u nú'a majuani. Xi majuani guí paḍih_u xá hño. Ne guí paḍih_u gue ni 'nara nc'uamba hingui mąga majuani.

22 ¿To'o ra c'uamba? ¿Ha gue hingue nú'a to'o ma gue ma zi Hmuh_u ra Jesu hingo ra Cristo nú'a bá pehna Ajuá? Nu'a tó'o ri ncontraui ra zi Hmu Jesucristo go gue'a ma gue Ajuá hingo rá Dada ra zi Hmu Jesucristo, ne ma gue nu'á hingo rá T'u Ajuá.

23 Nu'a tó'o ma gue ma zi Hmuh_u ra Jesu hingo rá T'u Ajuá, nu'á nehe hingui camfri nú'a bi mąga ra zi Hmu Jesu de rá Dada. Ha nu'a tó'o damajuani gue ra zi Hmu Jesu go rá T'u Ajuá, nu'á ha, go gue'a xa baṭuabi rá Dada.

24 Hangue nu'ah_u dá 'yoda ri mfenih_u xá hño de nú'a xcá paḍih_u desde rá mudi. 'B_u da 'yoda ri mfenih_u xá hño, nu'bá ma guí 'buh_u xá hño co ra T'u ne co ra Dada.

25 Y ma zi Hmuh_u ra Jesucristo go gue'a xa ñatcaguih_u da 'rac_u ra te pa nzantho.

26 Dí op'a'ih_u ngue'a dí ne ga xi'ah_u te øt'e nú'u to'o ne da hya'a'ih_u.

27 Pe nu'ah_u xcá hanih_u ra Maca Ndaḥi nú'a xa 'ra'ah_u ra Zidada Jesucristo, ne nu'á 'bui con gue'ah_u, y hingue mahyoni ma'na to da 'ñu't'a'ih_u nú'a majuani, ngue'a nura Maca Ndaḥi go gue'a u't'a'ih_u. Go gue'a mąga majuani, hingui mąga ra nc'uamba. Hangue 'buh_u xá hño co ma Zidadah_u ngu nú'a u't'a'ih_u ra Maca Ndaḥi.

28 Hangue nubyá ma zi cu'ih_u, 'buh_u xá hño co ma Zidadah_u pa nu stí 'ñehe xi da 'ñesca ma nsuh_u dí gathoh_u ne hinga 'be ma tsah_u.

29 Dí paḥ_u gue nu'á øt'e nú'a xá hño, hangue nehe dí paḥ_u gue gatho nú'u to'o yá meti'a øt'e xá hño nehe.

3

Nú'j dyá gamfrih_u yá baṭsiguih_u Ajuá

1 Benih_u gue Ajuá xa maḍiguih_u ndunthi, ne xa hñubgaguih_u yá baṭsiguih_u'a. Y majuani go guec_u yá baṭsiguih_u'a. Y nu'u tó'o hinxa gamfri Ajuá, hingui camfri'uh gue yá baṭsiguih_u Ajuá ngue'a nu'á hinxa baḍi Ajuá ma Dadah_u.

2 Ma zi hmaḍi cu'ih_u, nubyá ya yá baṭsiguih_u Ajuá. Hønsø nu'a hinxa sicaguih_u, nú'a tengu ma ga 'buh_u 'mefa.

Pe nu'a dí padih_u gue nu stí 'ñehe ma zi Hmuh_u ra Jesucristo ma ga 'buh_u ngu rá 'm_ui'a, ngue'a ma ga handuabih_u rá 'm_ui.

³ Hangué nú_u dí t'omh_u gue ma ga 'buh_u ngu rá 'm_ui ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, ma ga øth_u ra ts'edi pa ga 'buh_u xá nt'axi ngu ra zi Hmu Jesu 'b_ui xá nt'axi.

⁴ 'B_u dí øth_u ya ts'oqui, ya hindí ø'tuah_u rá hmanda Ajuá, ngue'a nu'a tó'o øt'a ya ts'oqui, hingui ø'tua yá hmanda Ajuá.

⁵ Guí padih_u gue ma Zidadah_u ra Jesu bá e bi nja'iuá ja ra ximhai pa bi putca gatho ma ts'oquih_u. Nu'á hinte ma ts'oqui tu.

⁶ Nu'á tó'o 'b_ui xá hño co ma Zidadah_u ra Jesucristo, hingui øt'a ya ts'oqui. Ha nu'á tó'o xi øt'a ya ts'oqui hinxa badi to'o gue'a ra Zidada Jesucristo nixi hinxa gamfri'a.

⁷ Ma zi b_utsi'ih_u, oxqui hoph_u to'o da hya'ah_u. Ngue'a nu'a tó'o øt'e xá hño go gue'a xá nt'axi rá coraso ngu rá nt'axi ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

⁸ Nu'a tó'o xi øt'a ya ts'oqui, ya go rá meti ra ts'ondahi. Ngue'a ra ts'ondahi go gue'a bi fata ra ts'oqui desde maya'b_u, ne ri siguitho øt'e. Hangué ringue'a bá e rá T'_u Ajuá bi nja'iuá pa bi huatua yá 'b_ufi ra ts'ondahi.

⁹ Nu'a tó'o xa yopa 'm_ui ma'ra'yo ya hingui øt'a ya ts'oqui ngue'a nurá 'm_ui'a ya ngu rá 'm_ui Ajuá, ne ya hingui tsa da sigui da 'yøt'a ya ts'oqui ngue'a ya xa yopa 'm_ui de Ajuá.

¹⁰ Hangué njaua da za ga padih_u ndañ'_u yá b_utsi Ajuá ne ndañ'_u yá b_utsi ra ts'ondahi, ngue'a nu'a tó'o xi hingui øt'e xá hño ne nixi hingui madi yá cu, nú'á hingo rá b_utsi Ajuá.

Ga mádih_u 'na ngu ma'na

¹¹ Nguetho guehna rá hmanda Ajuá stá ødeh_u desde rá mudi nu ndá camfrih_u, gue ga mádih_u 'na ngu ma'na.

¹² Hinga øth_u ngu bi 'yøt'a ra Caí nú'a mrá b_utsi ra ts'ondahi. Nu'á bi hyo rá cu. ¿Y pa te bi hyo'a? Ngue'a nurá cu mi øt'a xá hño, ha nura Caí mi øt'a nú'a xá nts'o.

¹³ Ma zi cu'ih_u, oxqui 'yøh_u 'b_u ya meximhai da utsa'ih_u.

¹⁴ Nujá stá yopa 'buh_u ne ya hindí njah_u ngu ma'met'o stí 'm_uedih_u. Ne dí padih_u gue ya stá yopa 'buh_u ngue'a dí madih_u ma

cuh_u. Ngue'a nu'a tó'o hingui mā rá cu, nu'á xa 'm_ueditho.

¹⁵ Nu'a tó'o utsa rá cu, ja ra uenda bi hyo, ne dí pah_u gue 'nara hyote hinxa yopa 'm_uitho ne hingui pe'tsta ra te pa nzantho.

¹⁶ Ra Zidada Jesucristo bi 'ñutcah_u nda'a ra hmate majuan_u ngue'a nu'á bi du por guecj_u. Nehe nujá dí 'ñepi ga tuh_u po rá ngue ma cuh_u.

¹⁷ Nu'a tó'o tsupabi ne hingui faxesa rá cu nú'a 'b_uepabi, nu'á otho rá hmate ne nixi hingui madi Ajuá.

¹⁸ Ma zi cu'ih_u, hingui ho ga mádih_u hønse dega netho. Nujá mahyoni ga mádih_u con gatho ma mfenih_u ne ga mfaxh_u.

Hinga ntsuh_u ga jonih_u ja Ajuá pa ga aph_u te ga aph_u

¹⁹ Ne 'b_u majuan_u ja ma hmateh_u, njabu ga pah_u gue majuan_u drí denih_u nú'a majuan_u, y ga pah_u nehe gue dí 'buh_u xá hño ja rá thandi Ajuá.

²⁰ Pe 'b_u ga tu ma m_uih_u gue hindí 'buh_u xá hño ja rá thandi Ajuá, nu'b_u Ajuá da hñubga ma m_uih_u ngue'a nu'á padi gatho, ne patca ma mfenih_u.

²¹ Ma zi hmadi cu'ih_u, 'b_u dí beñh_u ja ma corasoh_u gue dí 'buh_u xá hño ja rá thandi Ajuá, nu'b_u hinga ma ga ntsuh_u ga jonih_u ja gue'a ne ga aph_u te ga aph_u.

²² Ne nu'araza ma t'adi ga aph_u'a, nu'á da 'racj_u nguetho dí øth_u nú'a dí manda'a, ne dí øth_u ya t'øt'e ngu di ho'a.

²³ Ne nu'á bi manda ga camfrih_u ra zi Hmu Jesucristo rá T'_u, ne ga mádih_u 'na ngu ma'na ngu xqui manda nehe ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

²⁴ Y nu'a tó'o øtuabi yá hmanda Ajuá, nu'á 'b_ui xá hño co Ajuá, ne Ajuá 'b_ui con gue'a. Ajuá bi 'racj_u ra Maca Ndahi nú'a utcguih_u gue Ajuá 'b_ui con guecj_u.

4

Rá Maca Ndahi Ajuá ne ra ndahi nú'a rá ncontra ma zi Hmuh_u ra Jesucristo

¹ Ma zi hmadi cu'ih_u, oxqui camfrih_u gatho nú'a da si'ah_u. Padih_u xá hño ua go gue'a xi majuan_u xa mā Ajuá, pa go gue'a gui camfrih_u. Ngue'a ndunthi ya hyate badi 'yo ja ra ximhai, nu'á 'yob_u mā gue ña

co rá ts'edi ra M̄aca Ndahi, pe nuya noya mañ'u hingo mahyegui ngu nú'a ma Ajuá.

² Ma ga xi'ah'u hanja da za gui padih'u nú'a to'o ña co rá ts'edi ra M̄aca Ndahi. Nuto ma gue ma zi Hmuh'u ra Jesucristo rá T'u Ajuá bi 'ñe bi nja'i, nú'ú go gue'u hampa rá ts'edi ra M̄aca Ndahi.

³ Pe nu to'o ma gue ma zi Hmuh'u ra Jesucristo hingo rá T'u Ajuá bi 'ñe bi nja'ia ja ra ximhai, nú'ú hinguí hampa rá ts'edi ra M̄aca Ndahi. Nú'ú hampa rá ts'edi nú'a to'o ma da 'ñehe da ncontraui ra zi Hmu Jesucristo. Ya xcá 'yødeh'u ma da 'ñehe ja ra ximhai nú'a ra ncontra'a, y ya 'yo rí mpɛfi nú'u to'o hampa rá ts'edi'a.

⁴ Ma zi cu'ih'u, yá batsiguih'u Ajuá, ne ya stá ntateh'u de ya hyate ja'i, ngue'a Ajuá to'o 'bui con guecju ma'na ja rá ts'edi'a que nurá ncontra'a to'o di manda ya ts'o'mui ja'i ja ra ximhai.

⁵ Nuya hyate ja'i pɛpabi nú'a to'o di manda ya ts'o'mui ja'i ja ra ximhai, hangue ma de nú'a ja ja ra ximhai, ne ya ts'o'mui ja'i de ra ximhai øde nú'a te mañ'u.

⁶ Pe nujá yá batsiguih'u Ajuá, y gatho nú'u to'o padia, nu'ú øtcaguih'u nú'a dí mañ'h'u. Ha nu'u tó'o hingyá batsi Ajuá, hinguí ne da 'yøtcaguih'u. Hangue ringue'a tsa ga pah'u to'o m̄anga nú'a majuañi, ne to'o m̄anga nú'a hinga majuañi.

Ajuá xi ra mate

⁷ Ma zi hmadi cu'ih'u, ga mádih'u 'na ngu ma'na, ngue'a Ajuá ri macaguih'u. Nu'a tó'o madi rá miqu'eiuí, go gue'a ya rá batsi Ajuá, ne nu'á padi xá hño Ajuá.

⁸ Nu'a tó'o ɛtsa rá miqu'eiuí, nu'á hinguí padi Ajuá, ngue'a rá 'mui Ajuá xi ra mate nzantho.

⁹ Ajuá bi 'ñutcaguih'u gue xi majuañi nu'á madiguih'u ngue'a bá pɛhna rá 'ra T'u ja ra ximhai pa da 'racju ra 'ra'yo te.

¹⁰ Ma ga xi'ah'u nda'a ra hmate majuañi: Nujá hinstí mádih'u Ajuá, pe nu'á xi madiguih'u, hangue bá pɛncah'u rá T'u nú'a bi unga rá te pa bi gutca ma ts'oquih'u.

¹¹ Ma zi hmadi cu'ih'u, Ajuá xi bi madiguih'u asta habu bi za. Hangue nujá dí 'ñɛpcaguih'u ga mádih'u 'na ngu ma'na.

¹² Ni 'nara ja'i hinhya'mu xa hyanda Ajuá. Pe 'bu ga mádih'u 'na ngu ma'na,

nu'bú ha, Ajuá 'bui con guecju, y njabu ma'na ga pah'u tengu rá hmate'a.

¹³ Nujá dí pah'u gue dí 'buh'u co Ajuá ne Ajuá 'bui con guecju nguetho nu'á xa 'racju rá M̄aca Ndahi.

¹⁴ Nuje stá hanthe rá T'u Ajuá bá pɛhna Ajuá ra Dada pa da pøhø ya meximhai, ne dí damajuanihe njabu.

¹⁵ 'Bu 'na to'o da damajuani gue ma zi Hmuh'u ra Jesu go gue'a rá T'u Ajuá, Ajuá 'bui con gue'a ne nu'á 'bui co Ajuá.

¹⁶ Ya dí pah'u gue ri macju Ajuá, ne gue'a dí camfrih'u ngue'a nu'á 'bui con guecju. Nurá 'mui Ajuá xi ra mate nzantho, y nu'a tó'o madi rá miqu'eiuí, go gue'a 'bui co Ajuá ne Ajuá 'bui con gue'a.

¹⁷ Dí mádih'u Ajuá ne dí mádih'u ma miqu'eih'u, hangue hinga ntsuh'u nú'a ra pa'a de ra nsuca uenda, ngue'a numa 'mih'uua ja ra ximhai gue'a ngu rá 'mui ma zi Hmuh'u ra Jesu.

¹⁸ 'Bu dí mádih'u Ajuá con gatho ma muih'u, hinga ntsuh'u nú'a da 'yøtcah'u. Ngue'a nura ntsu go gue'a rá 'ñoui ra castigo, y nu'a tó'o tsu ra nsuca uenda, tsu ngue'a hinxa madi Ajuá.

¹⁹ Ajuá go rá madi bi madiguih'u, hangue nujá go dí mádih'uby'a.

²⁰ Nu'a tó'o ena gue ri madi Ajuá, pe nu'á ɛtsa rá cu, nu'á go 'nara c'uamba. Ngue'a 'bu 'na ɛtsa rá cu nú'a xa nhyandahmiui, nu'bú çhanja da za da madi Ajuá nú'a hinxa hyandi?

²¹ Nuna go guehna ra hmanda xa xicju Ajuá ga øth'u: Nu'a tó'o madi Ajuá, mahyoni nehe da madi rá cu.

5

Stá ntateh'u de ya ts'ot'øt'e de ra ximhai

¹ Nu'a tó'o camfri gue ma zi Hmuh'u ra Jesu go gue'a ra Cristo nú'a bá pɛhna Ajuá, nú'a go gue'a rá batsi Ajuá. Y nu'a tó'o ri madi Ajuá ra Dada, go gue'a da madi nú'u to'o yá batsi Ajuá nehe.

² 'Bu majuañi dí mádih'u Ajuá, ne 'bu dí ø'tuah'u yá hmanda'a, nu'bú dí padih'u gue dí matuah'u yá batsi Ajuá.

³ Ngue'a 'bu dí ø'tuah'u yá hmanda Ajuá, nu'bú xi majuañi dí mádih'u'a, ne nuyá hmanda Ajuá hinguí hei ga øt'eh'u.

4 Ngue'a nu'a tó'o rá batsi Ajuá xa dapa gatho ya ts'ot'ot'e de ra ximhai. Nujú stá ntátehú de ya ts'ot'ot'e de ra ximhai ngue'a dí camfrihú Ajuá.

5 ¿To'o xa dapa ya ts'ot'ot'e de ra ximhai? Nu'a tó'o camfri gue ma zi Hmuhú ra Jesu go gue'a rá T'ú Ajuá, go gue'a xa dapa ya ts'ot'ot'e de ra ximhai.

Nú'ú to'o damajuani de rá T'ú Ajuá

6 Ra Zidada Jesucristo bá eheua ja ra ximhai, bi nxistehe ne bi na'ma rá ji bi du. Hingue hõnse bi nxistehe, pe nehe bi du'a. Ha nura Măca Nđahi xicjú de gue'a ne nu'á manga majuaní.

7 Nuni mahets'i 'búi hñu nú'ú to'o 'nat'a ma gue ma zi Hmuhú ra Jesucristo go rá T'ú Ajuá. 'Na go ra Dada, ma'na go gue'a nú'á to'o xa thu'mbabi gue go gue'a ra Noya, ha nu ma'na go rá Măca Nđahi Ajuá. Gatho'ú 'nat'a má.

8 Nehe nuua ja ra ximhai rá Măca Nđahi Ajuá utcaguihú gue ma zi Hmuhú ra Jesucristo go gue'a rá T'ú Ajuá. Y nu mi nxistehe'a, Ajuá bi má gue go rá T'ú'a. Ne dí mañhú gue go gue'a rá T'ú Ajuá, ngue'a bi na'ma rá ji ne bi du po rá nguəcjú. Gatho dí mañhú mahyεgui gue ma zi Hmuhú ra Jesucristo go gue'a rá T'ú Ajuá.

9 'Bú ga camfrihú nú'á damajuani ya ja'i, ma'na mathoni ndunthi ga camfrihú nú'á manga Ajuá ra Dada, ngue'a nu'á go guesε'a má gue ma zi Hmuhú ra Jesu go gue'a rá T'ú'a.

10 Nuto camfri bi rá T'ú Ajuá, nu'á ya xa badi ja rá coraso nú'á majuaní. Pe nu'a tó'o hingui camfri Ajuá, ja ra uenda ec'uamba'a, ngue'a hinxa gamfri nú'á bi mañ'a de rá T'ú.

11 Ne nuna guehna nú'á xa xicaguihú Ajuá, gue bi 'racjú 'nara 'ra'yo te nú'á da nja pa nzantho. Dí pe'tshú nura 'ra'yo te'a ngue'a rá T'ú Ajuá 'búi ja ma corasohú.

12 Nu'a tó'o 'búi co rá T'ú Ajuá, pe'tsa ra 'ra'yo te; pe nu'a tó'o hingui 'búi co rá T'ú Ajuá, hingui pe'tsa ra 'ra'yo te.

Ya ngaxa noya dega ts'ofu

13 Dí op'a'ihú pa da za gui padihú gue guí pe'tshú ra te pa nzantho nguetho guí camfrihú gue ma zi Hmuhú ra Jesucristo go gue'a rá T'ú Ajuá.

14 Y nújú dyá gamfrihú da za ga aphú Ajuá nú'á ga ne ga aphú, y nu'bú gue'a rá paha'a, nu'bú da 'yøde ma nt'adihú.

15 Y 'bú øde ma nt'adihú, nu'bú da 'racaguihú nú'á dí aphú.

16 'Bú gui pahú gue 'nara cu xa 'yøt'a 'nara ts'oqui, ne 'bú nú'á ra ts'oqui'a hinda japi da 'mēdi pa nzantho, da za gui 'yapabihú Ajuá por gue'a, y Ajuá da japi da ñobri. Ja 'nara ts'oqui nú'á japi da 'mēdi pa nzantho nú'á to'o øt'e'a. Nú'á hindí xi'ahú gue gui 'yaphú Ajuá por gue'a.

17 Cada ra 'mi'qui 'nara ja'i øt'e nú'á hingo rá paha Ajuá, nu'á øt'a 'nara ts'oqui. Pe hinga gatho ya ts'oqui japi da 'mēdi pa nzantho nú'á to'o øt'e.

18 Dí padihú gue nu'a tó'o rá batsi Ajuá, hingui sigui øt'a ya ts'oqui, ngue'a rá T'ú Ajuá su'a pa hinte da za da 'yø'tuabi ra ts'ondahi.

19 Ne dí padihú gue nujú yá metiguihú Ajuá, ha nuya ts'oja'i ja ra ximhai o ja rá 'yε ra ts'ondahi.

20 Ne dí padihú gue rá T'ú Ajuá xa 'ñeheua ja ra ximhai. Y nu'á bi 'ñutcaguihú pa ga padihú to'o gue'a Ajuá majuaní. Dí 'búhú co Ajuá nú'á majuaní ngue'a dí 'búhú co ma zi Hmuhú ra Jesucristo nurá T'ú'a. Nú'á gue'a Ajuá majuaní ne 'racaguihú ra te pa nzantho.

21 Ma zi batsi'ihú, oxqui ma gui camfrihú ni 'nara c'oi nú'ú t'embi gue go gue'ú Ajuá, nixi gui xøcambenihú. Hõnse Ajuá bí 'búi mahets'i go gue'a gui xøcambenihú. Njabú gue'a.

RÁ ÑOHO RA XUUA RÁ ÑOHO RA CARTA NÚ'A BI 'YOFO RA APOSTOL NSANJUA

Nú'a majuañi ne ra hmate

¹ Núga drá Xuua ya drá ndaxjua, dí op'a'i co ri bātsi nú'i ma zi nju'i, xa huahn'ahū Ajuā. Dí mađi'ihū ngue'a nujá mahyeñgui dí teñhū nú'a majuañi. Ne hingue hønseñgui dí ma'ahū, nehe gatho nú'u to'o xa bađi nú'a majuañi ri mađi'ihū, ngue'a nu'ahū guí pađihū nú'a majuañi.

² Nu'ahú dí mađi'ihū ngue'a gathoguihū dí pađihū nú'a majuañi ne hinhya'mū ma ga pumfrihū'a.

³ Ajuā ra Dada ne ma zi Hmuhū ra Jesucristo rá T'u, ma da jap'a'ihū ne da me'ts'ahū ra nthe cate, ne da max'ahū pa guí 'būhū te rá 'ñentho ngue'a guí camfrihū nú'a majuañi ne grí mađihū Ajuā.

⁴ Dá johya ndunthi nú'a ra ora dá nthē'be 'ra de nuri bātsi nú'u 'yo xá hño ngu nú'a bi xicaguihū Ajuā ra Dada gue ga 'yohū.

⁵ Nubyá ma zi nju'i, xi dí ne ga xi'a'i gue pe'tsi ga máđihū 'na ngu 'na. Dí op'a'ihū nuna ra ndaxjua hmanda nú'a stá ødehū desde ra mudi ndá camfrihū.

⁶ Ne ¿hanja da za ga máđihū 'na ngu 'na? Ga øthū gatho nú'a xicjū Ajuā ga øthū, nu'bú njabū da za ga máđihū 'na ngu 'na. Ne go gue'a bi sicjū desde ra mudi ndá camfrihū gue nzantho ga máđihū 'na ngu 'na.

Ya hyate

⁷ Guehna dí xi'ahū ngue'a ndunthi ya hyate 'yo'u haburaza ja ra ximhai. Nu'ú mā gue himbi nja'i ra Zidada Jesucristo nú'a rá 'meñni Ajuā. Pe nu'u tó'o mā njabū gue'u ya hyate ne yá ncontra ra Zidada Jesu.

⁸ Nsusehū pa hinto da hya'a'ihū, pa hingui 'bethū nú'a ra 'befi xcá 'yøthū, pa njabū guí hañhū ra thaħa nú'a ne da 'ra'ahū Ajuā.

⁹ Nu'a tó'o hingui øte nú'a mąnga Ajuā, nu'á hingui camfri nú'a bi 'ñudi ma zi Hmuhū ra Jesucristo, ne nu'á hingui pađi Ajuā. Pe nu'a tó'o camfri nú'a bi 'ñudi ma

zi Hmuhū ra Jesucristo, nu'á pađi ra Dada ne ra T'u.

¹⁰ Nu'bū 'nara ja'i da zøñ'a'ihū ne da xi'ahū 'nara nt'udi nú'a hinxa 'ñudi ma zi Hmuhū ra Jesucristo, oxqui ma guí umfū ntsaya ja ri nguhū, nixi guí zenguahū y nixi guí 'ñemfū: "Ajuā da max'a'i."

¹¹ 'Bū 'na to'o da zengua 'na de nuya ja'i'ū o da 'ñembi: "Ajuā da max'a'i", go gue'a di mfaxui yá ts'o'bēfi nuya ja'i'ū.

Ya ngaxa noya

¹² Dí pe'tshma ndunthi te ga xi'ahū, pe hønse dí xi'ahū nuya ya noya dí op'a'ihū, ngue'a dí beni ga tsøñ'a'ihū ne ga hñandahmihū pa ga ñahū, pa njabū xi ga johyahū.

¹³ Peñ'a'ihū ya nzengua yá bātsi ri cu nú'a to'o xa huahna Ajuā nehe. Njabū gue'a.

RÁ HÑU RA XUUA RÁ HÑU RA CARTA NÚ'A BI 'YOFO RA APOSTOL NSANJUA

Mi hmaq xá hño de ra Gayo

¹ Núga drá Xuua ya drá ndaxjua, dí op'a'i ma zi hmqdi cu Gayo nú'i dí ma'i ngue'a mahyegui dí camfrih_u nú'a majuani.

² Ma zi cu'i, dí apa Ajuá da bñni xá hño gatho nú'a guí øt'e. Ngu ri coraso 'bui xá hño co Ajuá, njab_u nehe dí ne gui 'bui xá hño ja ri te.

³ Dá johya ndunthi nu mi zøhøua 'raya cu ne bi xicagui' _u gue xi guí 'yo xá hño ne guí øt'e nú'a majuani ngu nú'a ri manda Ajuá.

⁴ Nú' _u to'o xa gamfri nú'a dá uti, nú' _u dí øt'a ra uenda gue ma batsi, ne xi dí johya ndunthi nura ora dí øde gue ri sigui øt'e nú'a majuani ngu ri manda Ajuá.

⁵ Ma zi cu'i, nu' _u guí øt'e 'nara hoga 'bēfi ngue'a guí umba ra mfats'i ya cu masque hingui padi' _u.

⁶ Nura ora ndí munts'iheua ja ra nija, nuya cu bi zøhøua bi metcahe de nú'a ra hmate xcá umbabi' _u. Xá hño gui sigui gui fats'i' _u ne gui umbi' _u nú'a mathoni pa da 'ño da mamba rá noya Ajuá, ngue'a nu' _u pēpabi Ajuá.

⁷ Nu' _u xa zogui yá ngu ne 'yo zofa ya ja'i de ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, ne hinxa hñani' _u ni 'nara mfats'i de nú' _u hinyá cu.

⁸ Por gue'a nuj_u mathoni ga faxh_u' _u. Ga mfaxh_u 'na ngu ma'na pa da ntunga rá noya Ajuá.

Rá nts'o'mui ra Diótrefe

⁹ Dá pēñ'a'ih_u _u 'nara carta ja ri hmunts'ih_u, pe nura cu Diótrefe nú'a to'o di 'ñets'ise pa da nda de ya cu ja ri nijah_u, hingui ne da 'yøt'e nú'a dí mañhe.

¹⁰ Hangue nu xcrá mab_u ga tsøñ'a'ih_u, ma ga xi'a'ih_u ja ri hmunts'ih_u te øt'a ra cu Diótrefe. Nu' _u nønje ne ma nú'a hinga majuani pa hinda 'yøtcaguihe ya cu. Nú' _u ne gue go da t'øte'a. Ne hinga hønse'a øt'e, nehe hingui umba ntsaya nú' _u ya cu tsøñ'a'ih_u, ne haçuabi ya cu gue hinda

umba ntsaya nehe' _u. Nu' _u tó'o ri unga ntsaya, ra cu Diótrefe eni de ra nija.

¹¹ Ma zi hmqdi cu'i, oxqui ma gui øt'e ngu øt'a ya ts'o'mui gá ja'i. Ma'na xá hño temba yá 'mui nú' _u to'o øt'e xá hño. Nu' _u tó'o øt'e xá hño, gue'a rá batsi Ajuá, ha nu' _u tó'o hingui øt'e xá hño, hinxa badi Ajuá.

Hmaq mi øt'e xá hño ra Demetrio

¹² Numa cuh_u ra Demetrio, gatho ya cu ña xá hño de gue'a, ngue'a nu' _u øt'e nú'a majuani. Necje nehe, dí mañhe gue nu' _u øt'e xá hño. Ne guí padi gue nú'a dí mañhe gue'a majuani.

Ya ngaxa noya

¹³ Ja ndunthi te ga xi'i, pe hindí ofoua gatho.

¹⁴ Ngue'a dí beni ga mab_u 'bestho pa ga hñandahmih_u ne ga ñah_u.

¹⁵ Ma zi cu Gayo, Ajuá da max'a'i. Gatho ma mpadih_u nú' _u 'bucua pēñ'a'i ra nzengua. 'Yøtca ra mate gui fat'ajua cada 'nama mpadih_u nú' _u bí 'bui de guep_u. Njab_u gue'a.

RA JUDA

RA CARTA NÚ'A BI 'YOFO RA APOSTOL NSAN JUDA

Ra apostol Juda opabi yá nthahni Ajuá

¹ Núga drá Juda rá cugui ra Cobo ne rá 'bɛgogui ma zi Hmuh ra Jesucristo. Dí op'a'ih ra gatho nú'ah ra xa huahn'ah ra Ajuá. Ajuá ma Dadah ra xi ri mađi'ih ra, ne ma zi Hmuh ra Jesucristo su'a'ih ra.

² Ajuá da mɛ'ts'ah ra ndunthi ra nthe cate ne ra hmáte, ne da max'ah ra pa gui 'buh ra te rá 'ñenthó.

Nú'á to'o udi ya ncuamba (2 Pedro 2:1-17)

³ Ma zi hmádi cu'ih ra, ndí beni ga op'a'ih ra hmáha de nú'a stá camfrih ra pa ga mpøhøh ra. Pe nubyá dí beni mathoni ga op'a'ih ra pa ga xi'ah ra gue oxqui hoph ra to'o da 'uec'a'ih ra de nú'a xcá camfrih ra. Gui njah ra ngu 'nara hoga soldado, xi gui ñanih ra nú'a xcá camfrih ra, nguetho Ajuá ya xa 'yentc'a ja ma 'yeh ra nuna ra jamfri dí pɛ'tsh ra nú'á yá mɛ'tiguih ra'a.

⁴ Raya ts'oja'i ra ya xa yat'a mant'agui hab ra 'bui ya cu. Nu'ú øt'a ra ya ts'o'bɛfi ne eñ'á: "Ajuá xi ja rá nthe cate hangue hinte da 'yøtcáh ra de nú'a dí øth ra." Njab ra mañ'á, pe hingo majuani. De maya'bu bi t'ofó gue mi ma da 'mui ya ts'oja'i ngu'á, ne Ajuá xa 'yɛ'mbi pa da castiga'á. Nú'á ya ts'oja'i'á gue'á cønga Ajuá ma Hmuh ra ne ma Zidadah ra ra Jesucristo.

⁵ Dí ne ga ben'a'ih ra de nú'a ya guí pađih ra, gue Ajuá bi ñanga ya me Israel pa bi bøni'á de Egipto, pe 'mɛfa nu'á himbi ne bi gamfri'a, bi huati'á.

⁶ Nehe dí ne ga ben'a'ih ra de nú'á ya ɛnxɛ mbi 'bu mahets'i ne bi nts'o'yøde ngue'a nu'ú mi ne ma'na ra ts'edi xa t'umbi pa da nda, ne bi zogui'á yá maça 'mui hab ra mi 'bui'á. Hangue Ajuá bi mɛhni'á pa ja ra 'bɛxuui hab ra that'i co ya tøcbøja asta ra pa'a Ajuá da hñ'a'mba nguenda ne da castiga'á.

⁷ Nehe dí ne ga ben'a'ih ra nú'a te bi tho ya me Sodoma ne ya me Gomorra, ne ma'ra ya hnini guetbu de gue'á. Nuya ja'i

mengu de guehni bi nts'o'yøde nehe ngu ya ts'o'ɛnxɛ. Nuya ja'i'á toraza mi hñuxui'á, y nuya 'ñøhø mri hñuxui yá mi'ñøhøui, ha nuya 'bɛhña mri hñuxui yá mi'bɛhñaui. Hangue Ajuá bi mɛmpabi'á ra tsibi pa bi zat'i'á. Guehna 'nara nt'udi pa gatho nuju, hinga nts'o'yødeh ra pa hindra castigaguih ra ja ra tsibi nú'a zø pa nzantho.

⁸ Nuya ts'oja'i to'o xa yat'a ja ya hmunts'i, gue'á ri nhyɛcuau ngu nú'á ya ts'o'ɛnxɛ ne nú'á ma'ra ya ts'oja'i. Hingui tsama yá mfeni, 'ñena 'ui'tha, ne ri ts'onga yá ndo'yo co ya ts'ot'øt'e øt'e. Hingui ne'á to da manda, ne ñama'ñ de yá ɛnxɛ Ajuá nú'á to'o ha ra ts'edi.

⁹ Pe nurá danga ɛnxɛ Ajuá nú'a rá thuhu ra Migue himbi 'yøt'e ngu øt'e'á. Nu mi ntsanoyau ra ts'ondahi pa himbi hopi bi hñ'a'tsua rá ndo'yo ndu ra Moise, himbi ne bi zai de nú'a xqui 'yøt'e'a, nu'a bi 'yøt'e, bi zofo co ya noya xá hño, ne hønse bi 'ñembabi: "Ra Zidada go gue'a da hñan'a nguenda."

¹⁰ Pe nuya ts'oja'i'á øtbuhlatho de nú'a hingui pađi'á. Hinte yá fađi nja ngu ya mbo'oni. Nu'ú øt'e nu'araza go da ne'á, hangue njabu ma'na rí nts'ocse'á.

¹¹ ¡Tengu ya ts'othogui ma da thogui'á! Nú'ú gue'á ya ts'o'yøde ngu ra Cai nú'a to'o himbi ne bi 'yøt'a nú'a bi ma Ajuá. Nehe nu'ú nja ngu ra Balaam nú'a to'o mi øt'a nú'a xá nts'o pa da da ra boja. Nehe nu'ú nja ngu ra Coré nú'a to'o bi nø'tuabi ra Moise. Hangue nú'a ne gatho nú'á to'o mri ðeni'a, bi dut'a ra hai, bi du'á.

¹² Nuya ts'oja'i'á pa ja ri ngoh ra, ne ri ñuni con gue'ah ra, ne xi ya ts'o'yo'á, ne ri japi da ts'oca ri ngoh ra. Nu'ú nja ngu ya guui 'ñena ma da 'uaj, pe di duda ra ndahi, njabatho nuya ts'oja'i di hyatc'ua di hyat'ni. Nú'ú nja ngu ya 'bai gá fruta thø'mi da unga ra fruta pe otho. Njabatho'á. Nu'ú nja ngu ya 'bai gá fruta xa du, xra c'atsi con gatho yá 'yu. Nu'ú ma gue ma da 'yøt'a ndunthi, pe hinte øt'e.

¹³ Nú'ú gue'á nja ngu ra ndehe 'yonga ra ndahi asta rá fuguí tsøni ja ra ñanthe ne ja bí tsohni yá paxi. Njab ra ri hnequi yá ts'o'bɛfi'á. Nehe nu'ú nja ngu ya tsø xa ponga yá 'ñu ne xa 'mɛdi'á ja ra 'bɛxuui.

Njabu nehe nuya ts'oja'i'u ma da 'medi pa nzantho.

¹⁴ Nura Enoc go gue'a rá 'beto de yá 'beto ra Adá asta rá cut'a, maya'b'u bi ma de nuya ts'oja'i, ne bi 'ñena: “Yøhu gue ma da 'ñepu ra Zidada co ya 'motho gá ενχε.

¹⁵ Ma da 'ñehe pa da hñ'a'mba nguenda gatho ya meximhai, ne pa da castiga ya ts'oja'i de ya ts'ot'øt'e xa 'yøt'e'u, ne ma da castiga nú'u ya nønte xa nønga Ajuá.”

¹⁶ Nuya ja'i'u te yá zeya, y hinte ri ho'u. Nú'ú øt'e nu'araza ra ts'oqui go da ne'u, te yá 'ñets'i, y xi ho'ta ya ja'i pa ne te da t'umbi'u.

Ra ts'ofu pa ya gamfri pa da jamasu te øt'e'u

¹⁷ Pe nu'ahú ma hmadi cu'ih'u, beñhu nú'a bi mangu ma'met'o nuya apostol nuyá 'mehni ma Zidadahu ra Jesucristo.

¹⁸ Nu'ú bi xi'ahu gue ma da 'mai nú'u to'o da 'ñøtbuhlatho de Ajuá nu de yá ngats'i ya pa. Nú'ú hønse ri ho da 'yøt'a yá ts'onc'at'i.

¹⁹ Ne 'ueca ya cu, ne hingui øt'e'u ngu nú'a ri manda Ajuá, hønse øt'e nú'a go da ne'u. Nu'ú hingui 'buhui ra Maça Ndahi.

²⁰ Pe nu'ahu ma hmadi cu'ih'u, dá nja ri ts'edih'u de nú'a ra maça jamfri xcá hanih'u xá nsunda, ne 'yapabih'u Ajuá ngu nú'a da 'ñu't'a'ih'u ra Maça Ndahi.

²¹ Nsusehu pa gui 'buh'u xá hño ja rá hmate Ajuá. Hñu'mba muih'u. Tø'mhu nú'a ra te ma da t'a'ahu pa nzantho ngue'a ma Zidadahu ra Jesucristo bi yo rá mai con gue'ahu.

²² Zohu nú'u to'o ri duhu. 'Ñutuahu pa ma'na da badi'u nú'a majuani ne da gamfri'u xá hño.

²³ Nehe zohu nú'u ma'ra øt'a ya ts'oqui pa ya hinda sigui da 'yøt'e, ja ra uenda 'na gui hanth'u xa zo ja ra tsibi ne gui dama jmcj'u. Huequih'u nú'u to'o xi 'bai ja yá ts'oqui, ne zoh'u'u. Pe jamasuh'u pa hinda ja'ahu gui 'yøth'u ya ts'oqui nehe. Utsabih'u yá nts'o'mui'u, 'yøth'u ra uenda ngu 'nara ts'odutu ni pa to da dat'i.

Ya ngaxa noya dega jahña

²⁴ Ajuá ja rá ts'edi, nu'a da su'a'ih'u pa hingui 'ueguehu de nú'a xcá camfrihu. Ma da 'bap'a'ih'u ja rá thandi'a habu da za gui hyanduahu rá nsunda'a ngue'a ya hinte

ma ts'oqui gri tuh'u, ne xi ma gui johyahu ndunthi.

²⁵ Nubya ne pa nzantho ga nsundahu Ajuá nú'a to'o bi pøhøguihu ngue'a bá pehna ma Zidadahu ra Jesucristo pa bi du po rá nguecju. Ajuá xi ra dangui'a, ne xi ja rá ts'edi ne ha ra ts'utbi, ne ri manda'a desde rá ma'di, asta nubya, ne pa nzantho. Njabu gue'a.

RA APOCALIPSI RA LIBRO NÚ'A BI 'YOFO RA APOSTOL NSANJUA DE NÚ'A TE BÁ HANDI NE BÁ ØDE NUNI MAHETS'I

Ra Zidada Jesucristo bi 'ñutua ra apostol Xuua gatho nú'a te ma da nja

¹ Nuna ra noyaná bi má Ajuá ra Dada, bi xipabi ma zi Hmuhá ra Jesucristo pa njabá nehe'a bi 'ñutcaguihá nú'já dí pɛpabihá'a. Nú'á bi 'ñutcaguihá nú'á ya t'øt'e ma da nja 'bestho. Hangue bá pɛhna rá ɛNɛ pa bi 'ñutcagui nú'á drá Xuua dí pɛpabi'a.

² Nuga dí damajuani de rá noya Ajuá ne de nú'a xa xicagui rá Zidada Jesucristo, ne de gatho nú'a stá handi.

³ Njapi nú'á to'o da hñe'ti ne nú'á to'o da 'yøde nuya ya noya de nú'a ma da nja, ne da 'yøt'a nuya ya t'øt'e xa t'ofó, ngue'a ya ma da nja gatho.

Ra apostol Xuua opabi ya gamfri nú'á ri munts'a gatho nú'á yoto ya nija

⁴ Nú'á drá Xuua dí op'a'ihá nú'áhá gyá gamfrihá grí muntshá gatho nú'á yoto ya nija nuni Asia. Ajuá nú'a 'bái, ne nzántho xa 'mái, ne ma da 'mái pa nzántho, da jap'a'ihá ne da max'ahá pa gui 'báhá te rá 'ñenthó. Nehe da jap'a'ihá nú'á yoto ya ndáhi 'bái ja rá thandi Ajuá habá bí hudi'a.

⁵ Nehe da jap'a'ihá ra Zidada Jesucristo nú'a to'o nzántho mánga nú'a majuani. Nú'á go gue'a xi rá mádi bi yopa nte de gatho nú'á xa du, y nú'á di manda gatho nú'á ya ndá de ja ra ximhai. Nú'á macaguihá y co rá ji'a xa xagaguihá ma ts'oquihá.

⁶ Ne xa hñuxcaguihá'a ngu dyá ndáhá ne ngu dyá macjahá pa ga pɛpabihá Ajuá rá Dada. ¡Drá nsunda'a ngue'a ja rá ts'edi pa nzántho! Njabá gue'a.

⁷ ¡Páhá gue nu'á ma da 'ñehe ja ya guui, y gatho ya ja'i ma da hyandi'a! Nehe di 'báhni nú'á to'o bi sáni'a pa bi du, hangue nehe'á ma da hyandi'a. Gatho ya ja'i de gatho rá nguni ra ximhai ma da nzoni co

ra dumái nu stí hyandi da zøhø'a. Ma da njabá, njabá gue'a.

⁸ “Nuga go gueque rá mádigui ne asta rá gats'i, ngu ya letra fúdi desde ra A asta ra Zeta”, njabá ena Ajuá nú'a 'bái, ne nzántho xa 'mái, ne ma da 'mái pa nzántho. Go gue'a pɛ'tsa gatho ra ts'edi.

Ra apostol Xuua bi hyanda ra Zidada Jesucristo xá nsunda

⁹ Nú'á drá Xuua ri cuguihá, ne mahyɛgui drí sufrihá ya ts'othogui. Pe da za ga tsɛthá ngue'a mahyɛgui ma mfenihá co ra Zidada Jesucristo nú'a to'o faxcaguihá pa da za ga 'báhá con gue'a habá di ndá'a. Nuga ndí 'bái ja 'nara zi hai rá thuhu Patmo, nura hai'a o madetho de ra ndehe. Ja guehni bá ts'ogagui, ja ra uenda ndí jot'a fadi, ngue'a ndí mámbabi rá noya Ajuá ne ndí damajuani de ra Zidada Jesucristo.

¹⁰ 'Nará pa ra Zidada, dá handa 'nara thedi bi 'ñutca ra Mácá Ndáhi, ne dá øde 'nara noya de møte ma xátha ngu rá nzáni 'nara trompeta,

¹¹ ne mi ena:

—Nuga go gueque rá mádigui ne asta rá gats'i, ngu ya letra fúdi desde ra A asta ra Zeta. 'Yofo ja 'nara hɛ'mi gatho nú'a guí handi, nepá gui pɛhni pa Asia nuni habá bí ja nú'á yoto ya nija, nu'a rá mádi rá thuhu ra Efeso, nepá Esmirna, nepá Pergamo, nepá Tiatira, nepá Sardi, nepá Filadelfia, nepá Laodicea.

¹² Mɛfa dá mpants'i pa dá handi to'o nú'a mi zocagui. Y nu ndá mpants'i, dá handa yoto ya mfoxyo dega oro mi jani.

¹³ Y madetho de nú'á yoto ya mfoxyo dá handa 'nara 'ñøhø mi 'bahni ngu nú'a bi 'ñe bi nja'i. Mi he 'nara he xmá ma, y asta mi tsønga ja yá ua, ne mi ngút'a 'nara ngút'i dega oro, y asta mi tsønga ja rá tiña.

¹⁴ Ha nuyá stá xi xmá nt'axi ngu ra t'axa xi'yo o ngu ra tsɛ. Nuyá da mi zø 'ñena ra tsibi.

¹⁵ Nuyá ua asta mri huɛxqui ngu 'nara hoga c'ast'a bøjá rá thuhu ra bronse xa t'ɛnt'a ja ra tsibi ne xá coní. Nurá noya mri nt'øde nts'edi 'ñena ri nhyahni ra nzøthe.

¹⁶ Ne mri hñá ja rá 'yɛ ra 'ñei yoto ya tsø, y de ja rá ne mi pønga 'nara mahuai dega yo

filo. Nurá hmi mi yot'i co rá nsunda sehe'a 'ñena mi zø ra hyadi con gatho rá ts'edi.

¹⁷ Nu ndá handi'a, 'bestho ra ora'a dá tagui ja yá ua, ne dá hødu, y nu'a bi dungagui co rá 'ye ra 'ñei ne bi 'ñengagui:

—Oguí tsu, nuga go gueque rá mädigui ne asta rá gats'i.

¹⁸ Nuga dí te. Dá tuhma, pe nubyá stá yopa nte pa nzantho. Ne go drí manda nú'u xa du ne dí ha ya nsoqui de habu jot'i'u.

¹⁹ 'Yofo gatho nú'a xcá hyandi, ne nú'u jabya, ne nú'u ma da nja 'mefa de guehya.

²⁰ Nú'u yoto ya tsø xcá hyandi ndí ha ja ma 'ñei, ne nú'u yoto ya mfoxyo dega oro xcá hyandi, ma ga xi'i te rí bøni'u: nú'u yoto ya tsø gue'u yoto ya enxε de nú'u yoto ya nija, ha nú'u yoto ya mfoxyo xcá hyandi go gue'u nú'u yoto ya nija.

2

Ya noya pa nú'u yoto ya nija, y rá mudi Efeso

¹ 'Yopabi njaua nú'a ra enxε de ra nija nuni Efeso, ne 'ñembabi: “Nú'a to'o ha ja rá 'ye ra 'ñei nú'u yoto ya tsø, go gue'a nú'a to'o 'bu madetho de nú'u yoto ya mfoxyo dega oro, nu'a bi mąnga njaua:

² Nuga dí padi de gatho nú'a guí øthu, xcá mpefiu ndunthi, ne xi xcá tsethu gatho ya ts'othogui, ne hinxcá ntsixhu ya ts'o'mui gá ja'i, ne nú'u to'o ena gue go gue'u yá 'mehni Ajuá pe hinga majuani, xcá unga nguenda nú'a te øt'e'u gue hinga majuani yá 'mehni Ajuá, ngue'a gue'u 'raya c'uamba ja'i.

³ Xcá sufrihu ne xcá tsethu ne xcá mpefiu ndunthi po rá ngueque ne hinxa zabi'ihu.

⁴ Pe stá unga nguenda gue hingrí macaguihu ngu gá macaguihu rá mudi.

⁵ Hangue beñhu hangu rá ndunthi gá macaguihu rá mudi. Nubyá ñobrihu, ne pefihu ya hoga 'befi ngu rá mudi. Nu'bu hingui ne gui ñobrihu, 'bestho ma ga mabu ne ga hac'ahu ri mfoxyohu de habu ja'a, nú'a gue'a ga hac'ahu nú'a ra 'befi stá 'ra'ahu.

⁶ Xá hño gue xcá utsahu yá ts'o'befi ya nicolaita ngue'a nequi drí utsa'u nehe.

⁷ Nu'a tó'o ne da 'yøde, dá 'yøde nú'a mąnga ra Maça Ndañi pa zofo ya nija. Y nu'a tó'o da ntate de nú'a hingui ho, ga

umba nsequi da zipabi rá fruta nú'a ra 'bai gá za bí 'bai nuni mahets'i habu bí 'bu Ajuá. Nura 'bai gá za'a ri umba ra te pa nzantho nú'a to da zipa rá fruta.”

Ya noya pa nú'a ra nija rá thuhu Esmirna

⁸ Nehe 'yopabi nú'a ra enxε de ra nija Esmirna, y xipabi njaua: “Nú'a to'o gue'a rá mudi ne asta rá gats'i, nú'a to'o bi du pe bi yopa nte, go gue'a bi xicagui gue ga xi'ahu njaua:

⁹ Nuga dí padi ri 'befihu ne hanja xa t'utsa'ihu. Gyá hyoyahu dega boja, pe gyá ricohu co Ajuá. Nú'u ya ja'i ri 'ñet'a xodyo, dí padi gue nu'ú xa ñama'ñu de gue'ahu, ngue'a gue'u 'raya ja'i de ra Satá.

¹⁰ Oguí tsuhu de nú'a te ma gui thoguihu. Pahue ra ts'ondahi ma da got'ahu fadi 'ra de gue'ahu pa ja da hnečni ua xi ja ri jamfrihu. 'Ret'a ma pa ma gui thoguihu nú'u ya ts'othogui'u. Pe dá zedi ri jamfrihu asta ri duhu, y nuga ma ga 'ra'ahu ra te pa nzantho ngu 'nara corona dega thaħa.

¹¹ Nu'a tó'o ne da 'yøde, dá 'yøde nú'a mąnga ra Maça Ndañi pa zofo ya nija. Y nu'a tó'o da ntate de nú'a hingui ho, hinda ma ja ra nidu habu bí ja rá ñoho ra du.”

Ya noya pa nú'a ra nija rá thuhu Pergamo

¹² Nehe 'yopabi nú'a ra enxε de ra nija nuni Pergamo, 'yopabi njaua: “Nú'a to'o ha ra mahuai dega yo filo, nú'a gue'a xi'ahu njaua:

¹³ Nuga dí padi ri 'befihu ne dí padi habu guí 'bahu. Guí 'bahu habu ri manda ra Satá, pe masque ja guí 'bahu, nu'ahu xcá camfriguihu xi xá hño, ne hinxcá cøngaguihu, nixi nu mi tho ra Antipa nú'a bi damajuani xá hño de gueque. Nu'a bi tho nuni habu guí 'bahu, habu ri manda ra Satá.

¹⁴ Pe nuga dí padi gue 'bui 'ra de gue'ahu to'o camfri nú'a te mi udi ra Balaam, y nuga hindrí ho njabu. Ra Balaam bi 'ñutua ra Balac hanja bi za bi japa ya me Israel da 'yøt'a ya ts'oqui. Bi 'ñutuabi'u da zi nú'u ya ngø t'umbi dega hña'ti nuya c'oi, nehe bi 'ñutuabi da hñuxui nu'araza ra 'behña.

¹⁵ Ne 'bui 'ra de gue'ahu nú'u to'o camfribi yá nt'utuate ya nicolaita, nú'u ya nt'utuate'u gue'u drí utsa nehe.

16 Hangué ñobrih_u ne 'uegueh_u de gue'ü. Nu'b_u hina, 'bestho ma ga mab_u pa nú'ü to'o øt'a njab_u ma ga castiga co nú'ü ya noya pønga de ja ma ne, gue'a ngu 'nara mahuai dega yo filo.

17 Nu'a tó'o ne da 'yøde, dá 'yøde nú'a m_unga ra Maça Nda_hi pa zofo ya nija. Y nu'a tó'o da ntäte de nú'a hingui ho, ma ga umbi da zi nú'a ra maná xa t'agui, ne ga umba 'nara zi t'axa do, y de ja nú'a ra t'axa do'a xa t'ofu 'nara 'ra'yo thuhu, y hønse nú'a to'o ma da hñani'a, go gue'a ma da ba_hi te di bøn_uga nú'a ra thuhu di huxni."

Ya noya pa nú'a ra nija rá thuhu Tiatira

18 Nehe 'yopabi nura εnxε de ra nija nuni Tiatira, 'yopabi njaua: "Rá T'ü Aju_a nú'a to'o zø yá da ngu 'nara tsibi ne di huexca yá ua ngu 'nara bronse xá coní, gue'a m_u njaua:

19 Nuga dí pa_hi te gathu guí øt'eh_u, ne tengu rá ndangui ri hmäte_hu ne ri jamfrih_u, ne grí mfax_u 'na ngu ma'na, ne hinxcá tsayah_u guí øth_u ya hoga 'bēfi. Nehe dí pa_hi gue nú'a ri 'bēfi_hu ma'na xa ndunthi_u que rá m_udi.

20 Pe dí pa_hi gue guí øt'eh_u ma'ra ya t'øt'e nú'ü hindrí ho. Guí hoptah_u nú'a ra 'behñ_a rá thuhu ra Jesabe da hyat'a nú'ü to pēpcagui, ngue'a nu'á ena gue go gue'a 'nara 'mehni de Aju_a, pe hinga majuaní, ngue'a nu'á 'nara hyate. Nu'á utuabi nú'ü to'o pēpcagui gue da hñuxui nu'araza ra 'behñ_a, nehe utuabi da zi nú'ü ya ngø t'umbi dega hñ_a'ti nuya c'oi.

21 Nú'a ra 'behñ_a'a stá tsocuabi 'raya pa pa da ñobri, pe hinxa ne xa ñobri de nú'a ra ts'o'bēfi pēfi.

22 Pa_hu gue nú'a ra 'behñ_a'a ma ga japi da 'menga ja ra m_fidi co 'nara hñeni, pa da thogui ndunthi ya ügui. Nehe ma ga japi da thogui ya ts'othogui gathu nú'ü to'o xa hñuxui'a 'b_u hinda ñobri'ü nehe de yá ts'o'bēfi'ü.

23 Nura 'behñ_a'a nehe ma ga japi da du yá batsi. Y njab_u da ba_hi gathu ya nija gue go gueque dí pa_hi yá m_feni ne yá coraso gathu ya ja'i, hangué ngu rá 'bēfi cada 'nara ja'i, gue'a ma da njab_u rá njut'i nehe.

24 Ha nu'ah_u guí 'buh_u Tiatira ne hinxcá camfrih_u nuya ya ts'ont'utuate

hinga majuaní, y nixi hinxcá ne xcá pa_hu nú'a ra nt'utuate'a, ngue'a nú'ü to'o udi mañ'ü gue gue'a rá nt'utuate ra Satá, y mañ'ü gue xi xá hñei pa to da ba_hi, dí xi'ah_u gue oxqui øth_u nú'ü ya ts'oqui stá xi'ah_u; y hinte ma'na drí 'bēp'ah_u.

25 Nu'a gui 'yøth_u, siguih_u co nú'a xcá camfrih_u asta hinga yopa pengui.

26 Y nu'ü tó'o da ntäte de nú'a hingui ho, ne da 'yøt'e nú'a ra 'bēfi stá manda asta rá gats'i, nuga ma ga umbabi ra ts'edi pa da nd_a ja gathu ya hai de ra ximhai,

27 njab_u ngu xa 'raca ra ts'edi ma Dada pa ga nd_a. Ne nu'ü ma da nd_a con gathu ra ts'edi, ja ra uenda di h_a 'nara ts'ut'o dega bøja pa da huata ya hnini de gathu ya hai de ra ximhai asta hinda gohi ngu 'raya dohmi xa dehmi.

28 Y nuga ga umbabi'ü nú'a ra hyats'i ngu rá hyats'i ra haxatsø.

29 Nu'a tó'o ne da 'yøde, dá 'yøde nú'a m_unga ra Maça Nda_hi pa zofo ya nija."

3

Ya noya pa nú'a ra nija rá thuhu Sardi

1 Nehe 'yopabi nú'a ra εnxε de ra nija nuni Sardi, 'yopabi njaua: "Nú'a to'o pe'tsua nú'ü yoto yá nda_hi Aju_a, ne nú'ü yoto ya tsø, m_unga njaua: Nuga dí pa_hi ri 'bēfi_hu, ri hnequi gue guí teh_u, pe xcá tuh_u de ja ra ts'oqui.

2 Nuhuh_u pa gui nsuh_u, ne 'ueh_u de ja ra ts'oqui, ne ma'na dá nja ri jamfrih_u nú'a ya mi ja pa xcá 'behmah_u, ngue'a stá pa_hi gue hingui ho ri 'bēfi_hu ja rá thandi ma Dada.

3 Hangué beñ_u de nú'a xcá hañ_u. Camfrih_u'a xá hño, ne ñobrih_u. Nu'b_u hingui nsuh_u, xcrí damfrih_u ga tsømb_u ngu ra ora tsønga 'nara be.

4 Pe 'b_ui 'ra de gue'ah_u núb_u Sardi nú'ü to'o hinxa hopi da ts'oca yá jamfri co nú'ü ya ts'o'bēfi guí øth_u, nú'ü gue'ü xa su yá t'axa he nú'ü he pa hinxa nts'oni. Go gue'ü ma ga 'ño'be ne ga nhyehe mahyεgui dega t'axa he ngue'a dí 'ñepi da hñe njab_u'ü.

5 Y nu'ü tó'o da ntäte de nú'a hingui ho, ma da hñe dega t'axi, y hinga ma ga ha_cuabi yá thuhu de ja ra libro hab_u huxa yá thuhu nú'ü to ma da mē'tsa ra te pa

nzantho, nehe ga xipa ma Dada ne yá εnxε'a gue dí padi'a.

⁶ Nu'a tó'o ne da 'yøde, dá 'yøde nú'a mąnga ra Maça Ndaħi pa zofo ya nija."

Ya noya pa nú'a ra nija rá thuhu Filadelfia

⁷ Nehe 'yopabi nú'a ra εnxε de ra nija Filadelfia, 'yopabi njaua: "Nú'a to'o gue'a Ajuą xá nsunda ne hønse go gue'a øt'a gatho nú'a majuani, nú'a to'o gue'a ngu rá mpøte ndu ra Davi pa da nda, go gue'a ha ra nsoqui, hangue gatho nú'a ra gosthi da xoqui'a, hinda za to da got'i, y gatho nú'a ra gosthi da got'i, hinda za to da xoqui, nu'a ena njaua:

⁸ Nuga dí padi ri 'befih, ne stá xoc'ah, 'nara gosthi pa gui zofoh ma'ra, y hinda za to da got'i. Ngue'a masque hinguí pε'tsh, ndunthi ra ts'edi, pe xcá 'yøth nú'a mąnga ma noya, ne hincá ntsuh xcá mañh de gueque.

⁹ 'Bui 'ra ena gue ya xodyo, pe hinga majuani, nu'ú hate, ngue'a nu'ú go gue'u yá ja'i ra Satá. Pah gue nuga ma ga hacuabi'u yá nt'ets'i pa da ndandiñahmu ja ri uah, pa da badi'u gue drí ma'ah.

¹⁰ Ngue'a nu'ahú xcá tseth gatho nú'a te xcá thoh ngu nú'a dá xi'ah, hangue nuga ma ga su'ah pa hinguí thoh nuya ts'othogui ma da nja maxøgue ja ra ximhai. Ma da ñehe nú'u ya ts'othogui pa dra tsapi gatho ya ja'i 'b ja ra ximhai, pa ja da hnecni to'o nú'u ma da zeti, to'o hina.

¹¹ Beñh gue nuga ma ga ehe 'bestho. Siguih gui camfriguih xá hño, pa ni 'na hinda za to da hñan'a ri thahah.

¹² Y nu'u tó'o da ntate de nú'a hinguí ho, ga japi da nja ngu 'nara 'røts'e de ja ra maça luga hab 'b ma Dada, y hinhya'm da bøni de guehni. Nehe ga opabi rá thuhu Ajuą ma Dada ja gue'u, ne rá thuhu de rá hnini'a. Nura hnini'a go gue'a ra 'ra'yo hnini de Jerusale nú'a dua cai de mahets'i po rá ts'edi'a. Nehe ja ga ofo ma 'ra'yo thuhu ja nuto xa ntate, ngue'a go dua meti'u.

¹³ Nu'a tó'o ne da 'yøde, dá 'yøde nú'a mąnga ra Maça Ndaħi pa zofo ya nija."

Ya noya pa nú'a ra nija rá thuhu Laodicea

¹⁴ Nehe 'yopabi nú'a ra εnxε de ra nija Laodicea, 'yopabi njaua: "Go gueque dí mąnga nú'a majuani y nixi drí mpadi, go gueque rá mudigui de gatho nú'a bi hyoca Ajuą ma Dada, dí xi'ah njaua:

¹⁵ Nuga dí padi ri 'befih gue hingrí utsaguih y nixi grí maçaguih. ¡Dí ne gue strá tse'ah o strá pa'ah!

¹⁶ Ngue'a guí njah ngu ra dehe nú'a hinxá pa nixi xá tse pe xá ndumapa, hangue dá gohi njab.

¹⁷ Ngue'a nu'ahú guí eñh gue gyá ricoh, ja ri bojah, ne hinte øt'ah ra 'bedi. Pe huecate'ih ngue'a hinte guí pε'tsh, gyá hyoyah, hinguí pah gue de ja rá thandi Ajuą ngu gyá godah ne gyá c'axfanih.

¹⁸ Hangue dí xi'ah tamgah ra oro nú'a xa 'ranga ja ra tsibi, pa njab gui nricoh. Tamgah ya he dega t'axi pa gui hñeh ne hinguí ntsah ngue'a gyá c'axfanih. Nehe tamgah ra 'ñethi pa gui coxa ja ri dah pa njab gui hyanth.

¹⁹ Nuga dí tsui ne dí japi da tho ya ugui gatho nú'u to drí mađi. Hangue beñh hanja gui 'yøth ra hño, ne ñobrih.

²⁰ Nehe pah gue nuga dí 'ba ja ra gosthi dí zote. Nu'a tó'o da 'yøtca ma noya ne da xoga ra gosthi, nuga ga cat'i ne ga nt'oxi con gue'a, ha nu'a con gueque.

²¹ Nu'a tó'o da ntate de nú'a hinguí ho, ga umba nsequi da hñudi con gueque hab gra hudi, njab ngu stá ntate nehe, ne dí hu'be ma Dada hab bí hudi.

²² Nu'a tó'o ne da 'yøde, dá 'yøde nú'a mąnga ra Maça Ndaħi pa zofo ya nija."

4

Gatho nú'u to'o bí 'b mahets'i ri xøcambeni Ajuą

¹ 'Mefa de dá handa nú'u ya t'øt'e, dá handi nuni mahets'i 'nara gosthi mi xogui. Ne dá yopa øde nú'a ra noya xqui zocagui desde rá mađi, y nu mi ña bi nt'øde ngu mrá nzani 'nara trompeta, y bi 'ñengagui:

—Bá pøts'e grí ñecua pa ga u't'a'i núya te ma da nja 'mefa.

² Y 'bestho nura ora'a ra Maça Ndaħi bi 'ñutqui dega thedi 'na mi hudi ja 'nara hudi nuni mahets'i,

³ y nú'a to mi huhni mri hnequi ngu 'nara t'axa do nú'a t'embí ra jaspe, nehe mri hnequi ngu 'nara thenga do rá thuhu ra cornalina, xi mi huexqui nts'edi. Y de ja rá nthets'i nú'a ra hudi'a mi 'bahni 'nara 'bejri asta mi huexqui, ne mi hnequi ngu 'ñena 'nara c'angdo rá thuhu esmeralda.

⁴ Nuni thoho ja rá nthets'i nú'a ra hudi dá handi mi janí má 'natemagoho ya hudi, y de ja nuya hudi'ya dá handi mi huhni 'natemagoho ya nda mri hñe dega t'axi ne mi hu'tsa yá corona dega oro.

⁵ Y nú'a ra hudi mi ja madetho, ja mi pønini ya huci, ne ja mri nt'ødeni ya ñani ne ya ngani. Nehe mi zøni yoto ya ñot'i dega tsibi, gue'ya yoto yá ndahi Ajuá. Nuya ñot'i'ya mi nhyandui nú'a ra hudi mi ja madetho.

⁶ Nura hudi'a mri nhyandui nehe ngu 'nara ndehe dega xito mi hnequitho nú'a te mi ja mbo.

Nehe guetb_{ya} de nura hudi'a ne ja rá nthets'i mi 'bahni goho ya da'enxe xi mi pe'tsa ndunthi yá da ja yá hmi ne de rí møte.

⁷ Nu'a rá mudi ra da'enxe mri hnequi ngu 'ñena 'nara zate. Nu'a rá ñoho ra da'enxe mri hnequi ngu 'nara ndamfri. Nu'a rá hñu ra da'enxe mri hnequi rá hmi ngu rá hmi 'nara ja'i. Ha nu'a rá ngoho ra da'enxe mi ngu 'nara nxani ri nhyats'i.

⁸ Y gatho nú'a goho ya da'enxe, mi pe'tsa 'rato yá hua cada 'na de gue'ya, y de mbo yá hua ne de møte mi pe'tsa ndunthi yá da. Y ma pa ra xuui himi tsaya mi ena'ya:

Xá nsunda'i, ma maça Ajuá'ihe ne ma Hmu'ihe,

nu'i guí pe'tsa gatho ra ts'edi,

nu'i go gue'e guí 'bai, ne nzantho xcá 'bai, ne ma guí 'bai pa nzantho.

⁹ Y nú'a ya da'enxe'ya ngu da nsunda ne da 'ñe'tsua rá nsu ne da umba njamadi nú'a to'o mi hudi ja rá hudi, nú'a to'o 'bai pa nzantho,

¹⁰ nehe nú'a 'natemagoho ya nda mi huhni mi ndandiñahmu'ya ne mri xøcambeni nú'a mi hudi ja nú'a ra hudi mi ja madetho, nú'a to'o 'bai pa nzantho, ne mi haça yá corona ne mi huxa ja rá ua nú'a to mi hudi ja nura hudi'a, ne mi ena'ya:

¹¹ Ma Hmu'ihe ne ma Ajuá'ihe,

rí 'ñepi dra nsunda'i, ne da t'e'ts'a ri nsu, ne da hma gue go grá nda, ngue'a go gue'e gá hoca gatho nú'a te ja, y po ri paha bi njaba.

5

Ra 'bants'a he'mi, ne ra T'uca Deti nú'a rá T'ya Ajuá

¹ Nep_{ya} dá handa 'nara 'bants'a he'mi mi ha ja rá 'ye ra 'ñei nú'a to hudi ja rá hudi, ne xqui t'ofø de mbo ne de møte, ne xqui seyo co yoto ya seyo.

² De guehni dá handa 'nara enxe xi mi ja rá ts'edi ne mi ña nts'edi mi ena:

—¿Ha gue di 'bai to'o di pe'tsa ra nsæqui da xø'tsa ya seyo ne da tants'a ra 'bants'a he'mi?

³ Pe mi jo'o ni 'na de gue nú'a bí 'b_{ya} mahets'i nixi de nú'a mi 'bucua ja ra ximhai, nixi de nú'a xa du, himbi za to bi tants'a nú'a ra 'bants'a he'mi, nixi himbi za to bi hyandi'a.

⁴ Nuga xi dá nzoni ngue'a himbi ts'udi ni 'na nú'a to'o mri 'ñepi da tants'a nú'a ra 'bants'a he'mi'a pa da hñe'ti y nixi pa da hyandi.

⁵ Nep_{ya} 'na de nú'a ya nda bi 'ñengagui:

—Oguí zoni, 'bai 'na xi ja rá ts'edi ngu 'nara zate, nú'a xqui 'ñehe de yá ja'i ra Judá ne de ra nda Davi. Nú'a ha, go gue'a xa ntate, hangue nú'a go dí 'ñepabi da xø'tsa nú'a yoto ya seyo pa da za da tants'a nú'a ra 'bants'a he'mi.

⁶ Nep_{ya} de guehni dá handi madetho de nú'a ra hudi 'nara T'uca Deti nú'a rá T'ya Ajuá, mi hnequi ngu xqui tho, mi 'bahni madetho de nú'a goho ya da'enxe ne de nú'a ya nda. Y nú'a ra T'uca Deti'a mi pe'tsa yoto yá ndani ne yoto yá da. Y nú'a yoto yá da mi pe'tsi, gue'ya nú'a yoto yá ndahi Ajuá nú'a xa mehni ja gatho rá ngani ra ximhai.

⁷ Nú'a ra T'uca Deti'a bi joni pa bi hñanga nú'a ra 'bants'a he'mi mi ha ja rá 'ye ra 'ñei nú'a to'o mi hudi ja rá hudi.

⁸ Y nu mi hñanga nú'a ra he'mi'a, nú'a goho ya da'enxe ne nú'a 'natemagoho ya nda, bi ndandiñahmu'ya ja rá thandi ra T'uca Deti. Gatho nú'a ya nda mi ha ya arpa ne ya njaspi dega oro mi ñuts'i co ra t'uts'i; nura t'uts'i'a gue'a yá søcambeni ya gamfri.

9 Nehe mi tuti'ua 'nara 'ra'yo thuhu mi ena:

Nu'i go dí 'ñep'a'i gui hñanga ra 'bants'a he'mi, ne gui xø'tsa nú'ua yoto ya seyo pe'tsi,

ngue'a nu'i go bi tho'a'i ne xcá tangaguihe co ri maça ji, pa njabu bi za gue Ajuá bi 'yøtc'laguihe yá metiguihe'a

núje stí 'ñehehe de gatho ya 'mui gá ja'i, ne de gatho ya hñaquí, ne de gatho ya hnini, ne de gatho ya hai de maxøgue ra ximhai.

10 Ne xcá hñuxcahe dega nda ne dega macja de ja rá 'befi Ajuá,

nehe ma ga ndahe ja ra ximhai.

11 Nepu dá øde 'ra mi ña, y de guehni dá handa ya 'motho ya enxε, ya 'mo dega 'motho, ne xqui got'atho de habu mi hudi Ajuá, ne habu mi 'bu nú'ua goho ya da'enxε ne nú'ua ya nda,

12 ne mi ña'ua nts'edi, ne mi ena:

Ra T'uca Deti nú'a bi tho,

dí 'ñepi da nda, ne dí 'ñepi da hñani gatho ya hño,

ne ra mfadi, ne ra ts'utbi,

ne dí 'ñepi'a dra t'e'tsua rá nsu, ne dra nsunda, ne dra søcambeni.

13 Nehe dá øde bi ña gatho nú'ua to bí 'bu mahets'i ne ja ra ximhai, ne de nja'ti ra ximhai, ne de ja ra ndehe, ne de mbo ra ndehe, gatho mi ena'ua:

Drá søcambeni Ajuá nú'a to'o hudi ja rá hudi, nehe drá søcambeni ra T'uca Deti.

Drá t'e'tsua rá nsu, ne drá nsunda, ne dá hma gue pe'tsa ra ts'edi

pa nzantho ne pa nzantho.

14 Nepu nú'ua goho ya da'enxε mi ena:

—¡Njabu gue'a!

Y nú'ua 'natemagoho ya nda bi ndandiñahmu ne bi xøcambeni'ua nú'a to'o 'bui pa nzantho.

6

Nú'ua yoto ya seyo

1 'Mefa dá handa ra T'uca Deti ora mi xø'tsa 'na de nú'ua ya seyo, ne dá øde 'na de nú'ua goho ya da'enxε bi ña nts'edi ngu 'nara ngani, ne bi 'ñengagui:

—¡Bá ehe pa gui hyandi!

2 Nepu de guehni dá handa 'nara tøgue mri tøgue 'nara t'axfani, y mi ha 'nara flecha pa ra tuhni, ne bi t'umbabi 'nara corona. Y nu'á bi ma ja ra tuhni, y nzantho bi ntate.

3 Nu mi xø'tsa rá ñoho ra seyo nú'a ra T'uca Deti, dá øde rá ñoho ra da'enxε bi 'ñengagui:

—¡Bá ehe pa gui hyandi!

4 Ne de guehni bi bøni 'nara tøgue mri tøgue 'nara thenga fani, ne bi t'umba ra ts'edi pa da japi da nja ya tuhni ja ra ximhai, ne da japi da nhyose ya ja'i, ne bi t'umba 'nara danga huai.

5 Nu mi xø'tsa rá hñu ra seyo ra T'uca Deti, dá øde rá hñu ra da'enxε bi 'ñengagui:

—¡Bá ehe pa gui hyandi!

De guehni dá handa 'nara tøgue mri tøgue 'nara 'bofri, ne mi ha 'nara mbexo.

6 Ne dá øde 'nara noya madetho de habu mi 'ba nú'ua goho ya da'enxε, mi ena:

—'Na huada ra trigo o hñu huada ra cebada da 'ba pa rá thaha 'nara memapa. Pe oguí huata ya 'bai gá olivo nixi ya ua'obxi.

7 Nu mi xø'tsa rá ngoho ra seyo nú'a ra T'uca Deti, dá øtuabi rá noya rá ngoho ra da'enxε, bi 'ñengagui:

—¡Bá ehe pa gui hyandi!

8 Nepu de guehni dá handa 'nara tøgue rá thuhu ra Du mri tøgue 'nara c'ast'a fani, ne mri 'befa 'na nú'a xqui 'ñehe de habu 'bui nú'ua xa du. Bi t'umba ra ts'edi pa da hyo 'na de goho parte ya ja'i nú'ua 'bu ja ra ximhai, pa da hyo dega huai, ne dega thuhu, ne dega ts'ohñeni, ne co ya mbañga zu'ue 'yo ja ra ximhai.

9 Nu mi xø'tsa rá ncat'a ra seyo nú'a ra T'uca Deti, de nja'ti ra ata dá handa nú'ua ya ja'i xqui tho po rá noya Ajuá ngue'a mi damajuani'ua de yá jamfri.

10 Y mi ña nts'edi ne mi ena:

—Nu'i Ajuá ma Hmu'ihe, xá nsunda'i ne guí øt'a gatho nú'a guí ma, ¿asta ha'mu ma gui hñam'ba nguenda ya meximhai ne gui co'tsuabi de nú'a xa 'yøtcahe gue bi hyogaguihe?

11 Nepu nu'ua bi t'umbabi ya t'axa he, ne bi t'embabi gue da dø'mahma asta hinda zadi ra 'bede de nú'ua ya cu xqui mpelui

mahyεgui, ngue'a ri 'betho da tho ma'ra ngu xqui tho'.

¹² 'Mefa dá handi nu mi xø'tsa rá 'rato ra seyo nú'a ra T'uca Deti, ne bi nja 'nara danga mbimhai, ne bi 'mexuui nura hyadi ngu 'nara 'bohe dega behe, ne bi thenga ra zana ngu ra ji.

¹³ Nuya tsø bi dagui ngu ora ta yá fruta 'nara 'bai gá igo nú'u hingui ta, sta nja ra banti.

¹⁴ Ha nu mahets'i bi 'ñotho, ngue'a bi mpants'i ngu 'nara 'bants'a he'mi, ne gatho ya t'øhø ne ya t'uca hai o madetho ja ya ndehe bi 'medi de habu mi ja.

¹⁵ Y nú'u mi 'bai dega nda ja ra ximhai, ne nú'u mi pe'tsa ndunthi ra nsu, ne ya rico, ne nuya nda gá soldado, ne nú'u to mi ja yá ts'edi, bi ma'u bá 'ñagui ja ya ma'ye. Nehe ya 'bego ne nú'u himyá 'bego, gatho'u bi ma bá 'ñagui.

¹⁶ Gatho nú'u mi emba ya t'øhø ne ya do: —Yøt'ehu gui cobgahe pa ga 'ñaguihe de rá thandi Ajuá nú'a to hudi ja rá hudi, ne de rá cue ra T'uca Deti pa hinte da 'yøtcahe.

¹⁷ Ngue'a ya bi zø ra pa da hneca rá cue Ajuá, ne jo'o to'o da za da zeti.

7

Bri seyo 'raya ja'i de ya me Israel

¹ 'Mefa de gue'a dá handa goho ya enxε mi 'bai 'na cada rá ñani ra ximhai pa mi tsami nú'u goho ya ndahi pa hinda mbu ja ra hai nixi ja ra ndehe y nixi da hmana ni 'nara 'bai gá za.

² Nehe dá handa ma'na ra enxε xqui 'ñe de bøxhyadi, ne mi hampa rá seyo Ajuá nú'a te, ne bi 'ñembabi nts'edi nú'u goho ya enxε to xqui t'umba ra ts'edi pa da japi da nja ya ts'othogui ja ra hai ne ja ra ndehe, ne bi 'ñembabi'a:

³ —Ote xqui ø'tuahma ra hai ne ra ndehe nixi ya 'bai gá za ngue'a ri 'bedi ga seyohe nú'u to pepabi ma Ajuáhu.

⁴ Ne bi sicagui hangu yá ndunthi nú'u xcri seyo, mi tsøxa 'na nthebe ne ñotemagoho 'mo de gatho nú'u ya ja'i xqui 'ñehe de ya ja'i de Israel.

⁵ De nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Judá, mi tsøxa 'ret'amayoho 'mo nú'u xcri seyo, y de nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Rubé, mi tsøxa

'ret'amayoho 'mo, y de nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Gad, mi tsøxa 'ret'amayoho 'mo,

⁶ y de nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Aser, mi tsøxa 'ret'amayoho 'mo, y de nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Neftalí, mi tsøxa 'ret'amayoho 'mo, y de nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Manase, mi tsøxa 'ret'amayoho 'mo,

⁷ y de nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Simiu, mi tsøxa 'ret'amayoho 'mo, y de nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Leví, mi tsøxa 'ret'amayoho 'mo, y de nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Isacar, mi tsøxa 'ret'amayoho 'mo,

⁸ y de nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Sabuló, mi tsøxa 'ret'amayoho 'mo, y de nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Jose, mi tsøxa 'ret'amayoho 'mo, y de nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Benjami, mi tsøxa 'ret'amayoho 'mo.

Ra apostol Xuua bi hyanda 'nara hmunts'a ja'i xqui hñe dega t'axi

⁹ 'Mefa de guehna dá handa 'nara danga hmunts'a ja'i nixi himi tsa to da mede. Nuya ja'i'u xqui 'ñehe de gatho ya hnini, ne de gatho ya hai, ne de gatho ya hñagui, ne de gatho ya 'mai gá ja'i. Mi 'bai'u ja rá thandi Ajuá habu mi hudi'a ne ja rá thandi ra T'uca Deti, mi hñe'u dega t'axi, ne mi ha ya denti.

¹⁰ Ne mi ña nts'edi, mi ena'u: Ajuá ma Dadahu nú'a to'o hudi ja rá hudi, ne ra T'uca Deti, go guesε'u bi za bi pøhø ya ja'i.

¹¹ Nehe gatho nú'u ya enxε mi 'bai ja rá nthets'i ra hudi ne habu 'bu nú'u ya nda ne nú'u goho ya da'εnxε, bi ndandiñahmu asta bi megui yá hmi manjuantho ja ra hudi ne mi xøcambeni Ajuá,

¹² ne mi eñ'u: ¡Njabu gue'a! Drá søcambeni Ajuá ma Dadahu, ne drá nsunda, ngue'a go gue'a ja rá mfadi.

Nehe dá t'umba ra jamadi ne dá t'e'tsua rá nsu, ngue'a nu'a ja rá ts'edi, ne go gue'a ra nda.

Dá njabu pa nzantho ne pa nzantho. Njabu gue'a.

¹³ Nepu 'na de nú'u ya nda bi 'yangagui ne bi 'ñengui:

—Xi núyu 'bahni ri hñe dega t'axi, ¿to'oyu ne habu xqui 'ñeheyu?

14 Nuga dá thadi ne dá embabi:

—Nuga hindí padi, nu'i go guí padi.

Nu'bá nu'á bi 'ñengagui:

—Nuyá go guehyá xqui 'ñehe de nuni habá mbi ja ya ts'othogui ne xuá t'axca yá he co rá ji ra T'uca Deti.

15 Hangue nubyá nuyá 'bai ja rá thandi Ajuá habá hudi'a, ne pɛpabi ma pa ra xuui nuua ja ra maca luga habá 'bá'a. Y nu Ajuá hudi ja rá hudi 'bá'i con guehyá ne ri suyá.

16 Y ya hinhyá'má ma da zú ra thuhuyá ngu nú'bá mbá 'bá ja ra ximhai, nixi ra nduthe, nixi ra pahyadi, nixi ma'ra ya ts'othogui.

17 Ngue'a nuni ra T'uca Deti 'bai habá hudi Ajuá, go guehni ra ma'yo pa da suyá ne da 'ñutuabiyá habá ja ya pøthe de ra dehe dega te. Y nu Ajuá ma da hñu'mba yá mái ne da ducuabi yá guida de ja yá da.

8

Ra apostol Xuua bi hyanda rá yoto ra seyo ne 'nara njáspi dega oro

1 Nepá de bi xø'tsa nú'a rá yoto ra seyo ra T'uca Deti, bi nja ra hmetho y 'besthó hinte bi nt'øde, ngu made ra ora himbi nt'øde ni 'nara noya nuni mahets'i.

2 Nepá dá handa yoto ya εnxε mi 'bai ja rá thandi Ajuá, ne bi t'umba 'ra 'nara trompeta.

3 Nepá bi zøhø ma'na ra εnxε mi há 'nara njáspi dega oro, ne bi 'mai ja ra ata. Nura εnxε'a bi t'umba ndunthi ra t'uts'i pa bi umbabi Ajuá mahyεgui co yá søcambeni ya gamfri ja ra ata dega oro mri nhyandui nú'a ra hudi habá mi hudi Ajuá.

4 Y de ja rá 'yε ra εnxε bi bøxa ja rá thandi Ajuá nurá 'bifi ra t'uts'i mahyεgui co yá søcambeni nuya gamfri.

5 Y nura εnxε'a bi gá ra njáspi, ne bi hñaca ts'á ra tsibi nú'a mi zø ja ra ata pa bi ñu'tsa rá njáspi, nepá bi føte pa ja ra ximhai. Y nu mi 'yøt'a njabá'a, bi nja ya ngani ne ya huεi ne ra mbimhai asta mi ñani.

Ya trompeta

6 Nepá nú'á yoto ya εnxε mi há ya trompeta bi nhyoqui'á pa da mist'i'á.

7 Y nu mi mist'a rá trompeta nú'a ra mádi εnxε, bi dagui pa ja ra ximhai ya ndo co ra tsibi mi nthants'i co ra ji. Y nu mi njabá bi

zát'a 'na de hñu parte ra hai, ne bi zát'a 'na de hñu parte ya za, ne gatho ya ndapo nú'á xmá nc'ami bi zát'i.

8 Nu mi mist'a rá trompeta nurá ñoho ra εnxε, 'bestho bi zo ja ra ndehe 'na ngu ra danga t'øhø mi zø, ne bi nji 'na de hñu parte ra ndehe.

9 Ne bi du 'na de hñu parte ya zu'ue nú'á mi 'bá mbo ra ndehe, ne bi yá 'na de hñu parte ya motsa.

10 Nu mi mist'a rá trompeta nurá hñu ra εnxε, 'bestho bi dagui de mahets'i 'nara danga tsø ja 'na de hñu parte ya dathe ne ya pøthe. Nura tsø'a mri yot'i ne mi zø,

11 y mrá thuhu ra Ajenjo. Ne bi mpanga ajenjo 'na de hñu parte ya dehe, y co rá nju nura ajenjo'a bi ju'tsa ya dehe, ne bi du ndunthi ya ja'i co rá nju nura dehe.

12 Nu mi mist'a rá trompeta nurá ngoho ra εnxε, 'bestho bi 'mεxuui 'na de hñu parte ra hyadi ne ra zana ne ya tsø. 'Na de hñu parte ra pa bi 'ñotho ra ñot'i de ra hyadi, ne 'na de hñu parte ra xuui bi 'ñotho ra ñot'i de ra zana nixi de ya tsø.

13 Nepá dá handa 'nara nxani mri nhyats'i madetho de mahets'i, ne dá øde mi ña nts'edi ne mi ena:

—¡Huecate nú'á to 'bá ja ra ximhai, ngue'a ri 'betho da mist'a yá trompeta má hñu ya εnxε!

9

1 Y nu mi mist'a rá trompeta nurá ncát'a ra εnxε, dá handa 'nara tsø xqui dagui de mahets'i pa ja ra ximhai, y nura tsø'a bi t'umbabi ra nsoqui pa bi xoqui ne bi xo'tsua rá ne nú'a ra o'tsi otho habá bí c'a.

2 Y nu mi xo'tsa nú'a ra o'tsi'a, bi bøts'e de guehni 'nara 'bifi ngu rá 'bifi 'nara danga ut'i, ne bi juta ra hyadi asta bi 'mεxuui co nú'a ra 'bifi mi 'yo ja ra ndahi.

3 Y ja ra 'bifi ja mbra ehni 'raya nc'oto, nepá bi nxani'á ja ra ximhai ne bi t'umba ra ts'edi ngu yá ts'edi ya penzá pa da ntsate.

4 Nuya nc'oto'á bi sipi gue hinda zi ni 'nara c'ama ndapo, nixi ya za. Nu'á bi sipi gue da za hønse nú'á ya ja'i hingui pε'tsua rá seyo Ajuá ja yá de.

5 Bi t'umba nsequi da 'yøt'a njabá hønse pa da japi da sufri ya ja'i cút'a zana, pe hingue pa da hyo. Y nuyá 'ñá yá ne nú'á ya

nc'oto ngu rá 'ñu rá ne 'nara ts'o penzu ora tsa 'nara ja'i.

⁶ Nuya pa'u ya ja'i da nehma da du, pe ma da 'ñotho ra du pa gue'u.

⁷ Nú'u ya nc'oto'u mi hnequi ngu 'raya fani xa hñoqui pa ra tuhni, y mi hu'tsa ja yá ñaxu'u ngu 'nara corona dega oro, y nuyá hmi mi ngu yá hmi ya ja'i.

⁸ Ne xi xma ma yá sta ngu yá sta ya 'behña, y nuyá ts'i mi ngu yá ts'i ya zate.

⁹ Y de ja yá ndo'yo mi pe'tsa 'nara nthaqi ngu dega bōja, ne nuyá mbani de yá hua mi ngu rá mbani ya carro nú'u ri gat'a ya fani 'yo ja ra tuhni.

¹⁰ Y yá cola mi nja ngu yá cola ya penzu co ya 'bite, y nuyá 'bite mi pe'tsa ra ts'edi pa da japi da sufri ya meximhai cat'a zana.

¹¹ Y nú'a ra ts'o'εnxε 'bu ja ra o'tsi nú'a otho habu bí c'a go gue'a mrá nda de nuya nc'oto'u. Nura εnxε'a dega ebreo rá thuhu ra Abado, y dega griego ra Apolyo nú'a rí bōni da 'ñena ra hyote.

¹² Nurá mudi ra ts'othogui ya bi uadi, pe ri 'bedi má yoho.

¹³ Y nu mi mist'a rá trompeta nurá 'rato ra εnxε, 'bestho dá øde 'nara noya mi pōni de ja nú'u goho ya ndahi de ra ata dega oro nú'a mi ja de ja rá thandi Ajuá.

¹⁴ Y nú'a ra noya'a bi 'ñembabi nú'a rá 'rato ra εnxε to mi ha ra trompeta:

—Xo'ta nú'u goho ya εnxε that'a ja rá hyo ra dāthe Eufrate.

¹⁵ Y bi so'ta nú'u goho ya εnxε xqui hñoqui xqui dō'mi pa 'bestho ra ora'a da hyo 'na de hñu parte ya ja'i de ra ximhai.

¹⁶ Y dá øde hangu yá ndunthi nú'u yá soldado mi tōgue yá fani, dá øde gue mi yo nthebe 'mo ya 'mo.

¹⁷ Njaua dá handi gatho nú'a bi 'ñutca ra Maca Ndahi dega thedi: Nu'u tó'o mi tōgue yá fani, mi ha yá nthaqi ja yá tiña, ne xi mi huexqui dega theni ne dega c'angui ne dega c'ast'i. Ne nuyá ñaxu ya fani mi ngu yá ñaxu ya zate, y de ja yá ne'u mi pōni ra tsibi ne ra 'bifi ne ra asufre.

¹⁸ Nu'a ra tsibi ne ra 'bifi ne ra asufre mi pōnga ja yá ne'u, bi japi bi nja ya ts'othogui asta bi du 'na de hñu parte ya ja'i de ra ximhai.

¹⁹ Hangue nú'u ya fani'u mi ho ya ja'i co yá ne ne co yá cola, ha nuyá cola mi ngu 'nara qu'eña mi ja rá ñaxu ne mi tsate, y njabu mi ø'tua ra 'ñu ya ja'i.

²⁰ Y nu'u ya ja'i himbi du co nuya ts'othogui'u, himbi ne bi ñobri'u. Bi siguitho bi xōcambeni ya ts'ondahi ne nú'u ya c'oi dega oro, dega t'axi, dega bronse, dega do, ne dega za, nú'u hingui handi, nixi øde, nixi ri 'yo.

²¹ Nixi himbi ne bi ñobri'u de nú'a mi øt'u, ngu ra nthote, ne ya nt'ete, ne de ra nt'e'behña, ne de ya mfe.

10

Ra εnxε mi ha 'nara t'uca libro

¹ Nepu dá handa ma'na ra εnxε mi pe'tsa ndunthi rá ts'edi bi gai de mahets'i, ne mi pa madetho ja 'nara guui, ne mi ja 'nara 'bejri ja rá ñaxu. Rá hmi xi mri yot'i nts'edi ngu ra hyadi, y nuyá ua mi zø ngu ra faspí.

² Ne mi ha 'nara zi t'uca libro y bi xo'tsi. De guehni bi 'ba'ma rá ua ra 'ñei ja ra ndehe, ha nurá ua ra ngaha bi 'ba'ma ja ra hai.

³ Nepu bi dō 'nara hmafi xi nts'edi ngu rá hmafi 'nara zate ora mafi, y nu mi mafi'a bi nt'øde yoto ya ngani.

⁴ Y nu ndá øde nuya ngani'u, ndí ma ga ofo nú'a te mi mañ'u. Pe dá øde 'nara noya de mahets'i, bi 'ñengagui:

—Dá gohitho njabu nú'a bi manga nú'u yoto ya ngani, oguí ofo pa hinda fadi.

⁵ Nepu 'mefa, nú'a ra εnxε dá handi xqui 'ba'ma rá ua ja ra ndehe ne ja ra hai, bi gaxa rá 'yε ra 'ñei pa mahets'i,

⁶ ne bi jura de rá thuhu nú'a to'o 'bui pa nzantho, nú'a bi hyoca mahets'i ne ra ximhai ne gatho ra ndehe ne gatho nú'a te ja, ne bi 'ñena:

—Ya ts'utho ya pa di 'bedi pa da uadi gatho.

⁷ Pe nu stí mudi da mist'a rá trompeta rá yoto ra εnxε, nuya pa'u ma da uadi nú'a bi beni da 'yot'a Ajuá ne himi fadi, nú'a bi xipabi yá 'mehni'a nú'u to'o bi mepabi.

⁸ Y nú'a ra noya dá øde de mahets'i bi zocagui ma'na'qui ne bi 'ñengagui:

—Grí ma ne gui ja nú'a ra t'uca libro xa xo'tsa ja rá 'ye ra εnxε nú'a 'bai ja ra ndehe ne ja ra hai.

⁹ Nepu dá ma habu mi 'ba ra εnxε ne dá embabi:

—'Racagui ra t'uca libro.

Ne nu'á bi 'ñengagui:

—Na, ne tsi. Ja ri ne ma gui tsa strá 'ñu ngu ra t'afi, pe nu ja ri mui ma gui tsa strá nju.

¹⁰ Nu'bú dá hanga ra t'uca libro de rá 'ye ra εnxε, ne dá tsi. Ne dá tsa ja ma ne xi xmá 'ñu ngu ra t'afi, pe nu ndá tsi xi xmá nju de mbo ma mui.

¹¹ Y nu'á bi 'ñengagui:

—Mahyoni gui yopa mangan ma'na'qui nú'a te ma da t'ø'tuabi ya ja'i de gatho ya hñagui ja gatho ya hai, ne ja gatho ya hnini, ne yá nda.

11

Mi 'bui yoho to bi damajuani

¹ Nepu bi t'aca 'nara xithi pa ra t'eni, ne bi t'engagui:

—Grí ma gui 'yeni rá nija Ajuá ne ra ata, ne gui pede nú'u 'buhni ri xøcambeni Ajuá.

² Pe nura patio nú'a ja de møte rá nija Ajuá, oxqui eni, ngue'a nura patio'a xa t'umba nú'u ya ja'i hingyá xodyo, y nu'á ma da net'a ra maça hnini ñotemayoho nzana.

³ Y ma ga pehna nú'u yoho ma 'mehni pa da manga ma noya 'na 'mo ne yo nthebe hñu'rate ma pa, y ma da hye yá he dega behe.

⁴ Nú'u ya 'mehni'u gue'u ngu nú'u yo 'bai ya olivo ne ngu nú'u yoho ya mfoxyo 'bai ja rá thandi Ajuá nú'a to'o ra nda de ra ximhai.

⁵ 'Bu da ne to'o te da 'yø'tuabi'u, da bønga ya tsibi de yá ne'u pa da hyo nú'u yá ncontra. Y njabu da du nú'u to'o da ne te da 'yø'tua'u.

⁶ Nu'á pe'tsa ra ts'edi pa hinda hopi da 'uai nú'u ya pa ma da xipa ya ja'i de nú'a ma da nja. Nehe pe'tsa ra ts'edi pa da japi da nji ya dehe, ne da japi da nja ya ts'othogui haburaza ja ra ximhai. Y nu'á da 'yø't'a njabu nú'u ya 'mi'qui da ne'u.

⁷ Pe nu stí uadi da manga nú'a te ma da nja, ma da bøxa 'nara mbanga zu'ue de ja ra o'tsi nú'a otho habu bí c'a pa da

ntunhui'u, y ma da ntate nú'a ra mbanga zu'ue, hangue da hyo'u.

⁸ Nuyá ndo'yo'u ma da gohi di 'boni haburaza ja ya 'ñu de ra danga hnini nuni habu bri pont'a ma Zidadah. Nura hnini'a da za ga hyecuahu co ra hnini Sodoma ne de Egipto, y ja rá thandi Ajuá xi xá nts'o nuya hnini'u.

⁹ Ya ja'i de gatho ya hnini, de gatho ya 'mui gá ja'i, de gatho ya hñagui, ne de gatho ya hai, ma da hyandua yá ndo'yo nú'u yoho ya 'mehni da 'moni hñu pa made, pe hinda thopi to da 'yagui'u.

¹⁰ Y nuya meximhai da johya'u ne da 'ñumba 'baha sche'u ngue'a ya xqui tho nú'u yoho ya 'mehni to'o xi xqui 'yø't'a ra xuhña pa gatho ya meximhai.

¹¹ Pe 'mefa de nú'u hñu pa made, Ajuá bi japi bi yopa nte, nepu bi nangui'u, y nú'u to bi hyandi'u xi bi ntsu.

¹² Nepu bi nt'øde 'nara noya de mahets'i mi ña nts'edi ne bi 'ñembabi nú'u to'o xqui yopa nte:

—Bá pøxhu grí 'ñehua.

Nepu ja 'nara guui bi ts'its'i'u pa mahets'i. Y nú'u yá ncontra'u bi hyandi.

¹³ Nura ora'a bi nja 'nara danga mbimhai, ne bi yunt'a 'na de 'ret'a parte de ra hnini co nú'a ra mbimhai, ne bi du yoto 'mo ya ja'i, ha nu'u to'o himbi du xi bi ntsu, ne bi nsunda Ajuá nú'a 'bui mahets'i.

¹⁴ Nurá ñoho ra ts'othogui ya bi uadi, pe 'bestho ma da nja nú'a rá hñu.

Rá yoto ra trompeta

¹⁵ Y nu mi mist'a rá trompeta nurá yoto ra εnxε, 'bestho bi nt'øde 'raya noya de mahets'i mi ña nts'edi, mi ena:

Nubyá gatho nuya hmanda mi ja ja ra ximhai,
ya go o rá 'ye ma Ajuahu ne ra Zidada Jesucristo

nuto xa hñuts'i'a pa da nda pa nzantho.

¹⁶ Y nú'u 'natemagoho ya nda mi hudi ja yá hudi de ja rá thandi Ajuá, bi ndandiñahmu'u ne bi xøcambeni'a,

¹⁷ ne mi ena'u:

Nu'i Ajuá ma Hmu'ihe,

go gue'e guí pe'tsa gatho ra ts'edi,

go gue'e guí 'bui, ne nzantho xcá 'bui, ne ma guí 'bui pa nzantho.

Dí 'ra'a'ihe njamadi
ngue'a ya xi gá nda.

18 Ya ja'i de ra ximhai xi xa bø yá cuε'ua con
gue'e,

pe ya bi zø ra pa pa da hnequi ri cuε,
ne ma gui hñá'mba nguenda gatho nú'ua xa
du,

ne ma gui umba yá thahá nú'ua ri 'mehni bi
mep'a'i,

ne gatho ya gamfri, ne gatho nú'ua to'o bi
xøcambeni'i,

ngu ya notsi ngu ya dangui.

Nehe ya bi zø ra pa pa gui huata nú'ua to xa
ts'oca ra ximhai.

19 'Mefa de gue'a bi xogui ra maça
luga nuni mahets'i habua 'bu Ajuá, y ja bi
hnequini ra arca de ra cohi, ne xi mri
yot'a ya huεi, ne mri nt'øde ya ngani, ne
xi bi dagui ndunthi ya ndo ne bi nja 'nara
mbimhai.

12

Ra 'behñá ne ra mbanga zu'ue

1 'Mefa bi hnequi ja mahets'i 'nara danga
nt'udi, y nú'á mi 'nara 'behñá mri hñe co ra
hyadi ne mi 'bai ja ra zana y mi hu'tsa 'nara
corona mi tøgue 'ret'amayoho ya tsø.

2 Mi da'thi ne mi zoni nts'edi co ya ugui
ngue'a mi ma da 'mái rá batsi.

3 Nepu bi hnequi ma'na ra nt'udi ja ma-
hets'i, y nú'á mi 'nara danga thenga zu'ue
mi ngu 'nara qu'eñá. Y mi pe'tsa yoto yá
ñaxu ne 'ret'a yá ndani y cada 'nará ñaxu
mi hu'tsa 'nara corona.

4 Y co rá cola bi gat'a 'na de hñu parte ya
tsø de mahets'i, nepu bi føte pa ja ra ximhai.
Nepu nura zu'ue'a bi 'mai ja rá thandi nú'a
ra 'behñá, pa ngu da 'mái rá batsi, da zipabi.

5 Nepu bi 'mái rá batsi mrá ts'unt'ua, y nú'á
con gatho rá ts'edi ma da nda de gatho ya
hai, ja ra uenda di há 'nara ts'ut'o dega bøjá,
y 'bestho bi ts'its'i pa habua bí hudi Ajuá.

6 Y ra 'behñá bi ma bi 'bat'i pa ja
'nara mbonthi habua xqui hyoca Ajuá pa
gue'a, pa ja da 'mehni ne ja da t'inini pa
'ret'amayoho nthebe hñu'rate ma pa.

7 'Mefa bi nja 'nara danga tuhni nuni
mahets'i, y ra nda gá enxε nú'a rá thuhu ra
Migue, mahyεgui co yá enxε'a bi ntunhui ra
danga mbanga zu'ue ne yá ts'o'εnxε.

8 Y nura danga mbanga zu'ue ne yá enxε
himbi ntate'ua y nixi ya himbi thopi dua
'buhni mahets'i.

9 Hangue brá juui ne brá føte de mahets'i
pa ja ra ximhai con gatho yá ts'o'εnxε.
Nú'a ra danga mbanga zu'ue'a go gue'a ra
ndaxjua qu'eñá xa thu'mbabi ra ts'ondahi
ne ra Satá, ne go gue'a hat'a gatho ya ja'i de
ra ximhai.

10 Nepu dá øde 'nara noya nuni mahets'i
mi ena:

—Nubyá há, ya bi zø ra ora de ra mpøhø,
ngue'a ya bi ntate Ajuá nú'a to'o ra nda ne
ja rá ts'edi, y nehe ya bi umba rá nsu ma
Zidadahua ra Jesucristo pa da nda, gue'a
ya xra juui ne xra føte de mahets'i pa ja ra
ximhai nú'a to'o mi mambabi ya cu ma pa
ra xuui ja rá thandi Ajuá.

11 Nehe ya cu ya xa ntate de ra ts'ondahi
ngue'a bi mani rá ji ra T'uca Dεti, nehe xa
ntate'ua ngue'a xa damajuani de rá noya
Ajuá, y himi tsu da du, ne himbi 'uegue de
nú'a bi gamfri.

12 Hangue johyahua nú'ahua ya guí 'buhua
mahets'i. Pe huecate'ihua nú'ahua guí
'buthua ja ra ximhai ne ja ra ndehe,
ngue'a ra ts'ondahi xa juui xqui mabu habua
guí 'buhua, ne xi ja rá cuε ngue'a pa di gue
ts'utho ya pa ri 'bedi pa dra huati'a.

13 Y nu mbrá føte de mahets'i pa ja ra
ximhai nú'a ra danga mbanga zu'ue, nu'bú
nú'a bi hyonga nú'a ra 'behñá xqui 'mái rá
t'ua pa xa 'yø'tua ra nts'o'mái.

14 Pe ra 'behñá bi t'umbabi yoho ya
hua dega nxani pa bi za bi nhyats'i, ne
bi 'ba'tuabi nú'a ra danga mbanga zu'ue,
nepu bi ma bá 'bu ja nú'a ra mbonthi habua
bi t'ini'a hñu njeya made.

15 Nepu nura danga mbanga zu'ue bi
zogui ra dehe de ja rá ne pa bi nja ngu 'nara
dathe. Bi 'yøt'a njabu'a pa nura dehe'a bi
dεna nú'a ra 'behñá pa xa duts'i hmaha.

16 Pe ra hai bi xogui pa bi yui nú'a ra
dathe xqui zogui de ja rá ne nú'a ra danga
mbanga zu'ue, y njabu ra hai bi mats'i ra
'behñá.

17 Nepu nú'a ra danga mbanga zu'ue xi bi
bø rá cuε co nú'a ra 'behñá, ne bi ma pa da
ntunhui nú'ua yá 'beto yá mbong'beto nú'a
ra 'behñá, nú'ua to'o ø'tuabi yá hmanda Ajuá
ne camfri ra Zidada Jesucristo.

13

Yoho ya ts'ozu'ue

1 Ndí 'bai ja rá ñani ra ndehe y dá handi bi c'onts'i de mbo ra hai mi pe'tsa zu'ue mi pe'tsa yoto yá ñaxu ne 'ret'a yá ndani, ne cada 'nará ndani mi togue 'nara corona, y cada 'nará ñaxu xqui t'ofó 'nara thuhu dega ts'one nú'a mi ñama'ñu de Ajuá.

2 Nú'a ra zu'ue dá handi, mi hnequi ngu 'nara tigre, yá ua mi ngu yá ua 'nara 'muhu, y rá ne mi ngu rá ne 'nara zate. Nú'a ra danga mbanga zu'ue ngu ra qu'eña mi umbabi rá ts'edi ne ra nsequi pa da nda ja rá luga'a.

3 Y dá handa 'na de nú'u yá ñaxu xqui ts'eni ngu pa da du, pe bi ñani rá nts'eni, y gatho ya ja'i de ra ximhai bi hyandi ne bi 'yø'u ne bi deni'a.

4 Nepu nu'ú bi xocambeni nú'a ra danga mbanga zu'ue ngu ra qu'eña ngue'a xqui umba ra ts'edi nú'a ma'na ra zu'ue. Nehe bi xocambeni'u nú'a ra zu'ue ne mi ena'u:

—¿To'o ngu nuni ra zu'ue? Ne ¿to'o ja rá ts'edi pa da ntunhuini?

5 Ne bi t'umba nsequi pa bi nøt'e ne pa bi ñama'ñu de Ajuá. Nehe bi t'umbabi ra ts'edi pa bi manda ñotemayoho nzana.

6 Bi njabu, bi ñama'ñu de Ajuá y bi zambabi rá thuhu, nehe bi zanga ra maca luga habu bí 'bu Ajuá, ne gatho nú'u to'o 'bahni.

7 Nehe bi t'umba nsequi pa da ntunhui ya gamfri ne da ntate'a. Ne bi t'umba ra ts'edi pa bi nda ja gatho ya 'múi gá ja'i, ja gatho ya hnini, ja gatho ya hñaquí, ne ja gatho ya hai.

8 Nu'u tó'o ante da thoca ra ximhai bi t'opa yá thuhu ja ra libro habu xa thu'tsua yá thuhu nú'u to ma da nte pa nzantho, nu'ú hinda ma da xocambeni nura zu'ue'a. Pe nu ma'ra ya ja'i ha, gatho'u ma da xocambeni'a. Nura libro habu huxa yá thuhu nú'u to'o ma da nte pa nzantho go rá meti ra T'uca Deti nú'a bi du.

9 Nu'a tó'o ne da badi, dá badi nú'a ma ga ofobyá.

10 Nu'u tó'o tsiste nts'ahni, nehe'u da ts'ixa nts'ahni. Y nu'u tó'o hote co ra huai, nehe'u da tho co ra huai. Hangue nuya gamfri dí 'ñepabi da zedi yá jamfri, pa hinte da 'yøt'e masque da ts'ixa fadi o da tho.

11 'Mefa dá handa ma'na ra mbanga zu'ue bi c'onts'i de mbo ra hai mi pe'tsa yoho yá ndani ngu yá ndani 'nara deti, pe rá noya mri nt'ode ngu 'nara danga mbanga zu'ue 'ñena 'nara qu'eña.

12 Y gatho nú'a mi øt'e'a, mi øt'e co nú'a ra ts'edi xqui umbabi nú'a rá mudi ra mbanga zu'ue, ne mri mpefi ja rá thandi'a, ne mi japa gatho ya ja'i de ra ximhai da xocambeni nú'a ra mudi zu'ue nú'a xqui me'tsa 'nara nts'eni ne xqui ñani.

13 Nehe mi øt'a ndunthi ya danga nt'udi, y asta mi japi da dagui ya tsibi de mahets'i pa ja ra ximhai ja yá thandi ya ja'i.

14 Y co ya nt'udi nú'u xqui thopi da 'yøt'e ja rá thandi nú'a ra mudi zu'ue, mi hat'a ya meximhai. Nepu bi 'bepabi ya ja'i da hyoca 'nara c'oi de nú'a ra mudi zu'ue xqui ts'eni co 'nara mahuai pe himbi du.

15 Nehe bi t'umba ra ts'edi pa bi japi bi nte nurá c'oi nú'a ra mudi zu'ue, pa bi za bi ña ne pa bi manda da tho gatho nú'u to'o himbi ne bi xocambeni nura c'oi'a.

16 Nehe bi manda da thu'tsuabi 'nara seña ja yá 'ñei o ja yá de gatho ya ja'i, ngu ya notsi ngu ya dangui, ngu ya rico ngu ya hyoya, ngu ya 'bego ne ngu nú'u hingyá 'bego.

17 Y nu'u tó'o mi pe'tsa ra hmeya o rá thuhu ra zu'ue o rá numero rá thuhu, hønse'u mi tsa te da dai ne te da pa. Pe nu'u ma'ra, hina.

18 Pa da za to da badi te dí bonga núna bi t'utcgui, mahyoni di ja ndunthi rá mfadi pa da za da mede nura numero pe'tsa nura zu'ue, ngue'a nura numero'a gue'a ngu rá thuhu 'nara 'ñøhø, y nura numero'a gue'a 'rato nthebe ne hñu'rate ne 'rato.

14

Ra thuhu nú'a bi duta nú'u 'na nthebe ne ñotemagoho 'mo ya gamfri

1 'Mefa dá handa ra T'uca Deti mi 'bai ja ra t'øhø nuni Sion, y mi 'bahuini'a 'na nthebe ne ñotemagoho 'mo ya ja'i nú'u xqui t'opabi ja yá de rá thuhu ra T'uca Deti ne rá thuhu Ajuá rá Dada.

2 Nepu dá øde 'nara noya nuni mahets'i. Nura noya'a bi nt'ode ngu yá nhyahni ndunthi ya dathe ne ngu 'nara ngani xi nts'edi, ne ngu 'ra to'o mi pei ya arpa.

³ Ne mi tuti'ua 'nara 'ra'yo thuhu ja rá thandi Ajuá habua bí hudi'a, ne ja yá thandi nú'ua goho ya dá'εnxε ne nú'ua ya nda. Pe hõnse nú'ua 'na nthebe ne ñotemagoho 'mo nú'ua to bi mpøhø ja ra ximhai bi za bi badi nú'a ra thuhu bi nt'øde, ma'ra hina.

⁴ Nú'ua 'na nthebe ne ñotemagoho 'mo gue'ua hinxa 'muhui ni 'nara 'behña, y nixi mi jo'o yá 'behña. Nu'ú di dena ra T'uca Deti, y peui habaraza pa'a. Nú'ú gue'ua bi mpøhø de gatho ma'ra ya ja'i pa ra mudi sofo pa Ajuá ne pa ra T'uca Deti.

⁵ Ne nu'ú hinxa mangua ya nc'uamba nixi hinte ma ts'oqui pe'tsi ja rá thandi Ajuá.

Ya hoga noya nú'ua bi mangua nú'ua hñu ya εnxε

⁶ Nepua dá handa ma'na ra εnxε mi nhyats'i madetho mahets'i, ne mi xipabi ya ja'i de rá noya Ajuá nú'a ma da nja pa nzantho y ma hanja da za da mpøhø 'na. Bá ehe'a pa bi zofo gatho ya 'múi gá ja'i ja yá hñaquí, ja gatho ya hnini ne gatho ya hai maxøgue ra ximhai.

⁷ Ne bi 'ñena nts'edi:

—Tsuha Ajuá ne nsundahu'a ngue'a ya bi zø ra ora pa da hñá'mba nguenda ya ja'i. Xøcambeniha nú'a to bi hyoca mahets'i ne ra ximhai, ra ndehe ne ya pøthe.

⁸ Nepua bi sigui ma'na ra εnxε bi 'ñena:

—Ya bi 'mèdi ya me Babilonia nú'a ra danga hnini, ngue'a xa japabi gatho ya ja'i de ra ximhai da nts'oqui ngu xa nts'oqui'ua, nja ngu 'na to japa ma'na da zi ra vinu asta hinda nti.

⁹ Nepua bi sigui rá hñu ra εnxε bi ña nts'edi ne bi 'ñena:

—Nu'a tó'o da xøcambeni ra mbanga zu'ue o nú'a rá c'oi, ne da hotho da thu'tsua rá seña ja rá de o ja rá 'yε,

¹⁰ hinda za da mpont'ui rá cue Ajuá nú'a tø'mi, y yá mfei'a xi xá nts'o. Nehe ja rá thandi ra T'uca Deti, ne ja yá thandi ya maça εnxε, ma da ntsauí ya ugui ja ra tsibi faspí co ra asufre.

¹¹ Y ma da c'onts'i pa nzantho nurá 'bifi nú'a ra tsibi'a habua ma da nzø'ua, y hinda me'tsa ra tsaya ma pa ra xuui nú'ua to da xøcambeni ra mbanga zu'ue o rá c'oi y da hotho da thu'tsua rá hmeya.

¹² Hangue nu'ua tó'o yá meti Ajuá, ne ø'tuabi yá hmanda'a, ne camfri xá hño

ra Zidada Jesucristo, mahyoni da zedi yá jamfri pa da zeta gatho nú'a da 'ñehe.

¹³ Nepua dá øde 'nara noya de mahets'i bi 'ñengagui:

—'Yofo njaua: “Njapi nú'ua to tu ne xa gamfri ra Zidada Jesucristo.” Ra Maça Nda'hi ena, ha'ha xi majua'ni njapi ngue'a ma da ntsaya'ua de yá 'befi, ne yá hoga 'befi ma da fadi nuni mahets'i.

Ra sofo ja ra ximhai

¹⁴ 'Mefa dá handa 'nara t'axa guui, y ja nura guui'a mi hudini 'na 'ñena nú'a e bi nja'i, ne mi hu'tsa 'nara corona dega oro, ne mi ha 'nara t'εxu xi xmá hño yá ts'i.

¹⁵ Nepua bi bøni de ja ra maça luga habua bí 'bu Ajuá ma'na ra εnxε bi ña nts'edi ne bi 'ñembabi nú'a to mi hudi ja ra guui:

—Ju ri t'εxu bá xa ra trigo ngue'a ya bi zø ra ora de ra sofo ja ra ximhai ne ya bi ñats'i.

¹⁶ Nepua nú'a to mi hudi ja ra guui bi ga'tsa rá t'εxu ja ra ximhai pa bi nja ra sofo ja ra ximhai.

¹⁷ 'Mefa bi bøni ma'na ra εnxε de ja ra maça luga nuni mahets'i habua bí 'bu Ajuá, mi ha nehe 'nara t'εxu xi xmá hño yá ts'i.

¹⁸ Nepua bi bøni ma'na ra εnxε de ra ata, nú'a to mi su ra tsibi, ne bi zofo nts'edi nú'a ra εnxε to mi ha ra t'εxu, ne bi 'ñembabi:

—Ju ri t'εxu, bá heca ya nzadi gá obxi ja ra ximhai, ngue'a ya bi da.

¹⁹ Nu'bú ra εnxε bi ga'tsa rá t'εxu ja ra ximhai, ne bi hyeca ya obxi, nepua bi 'yut'a ja ra danga nthε'ma'obxi. Bi 'yøt'a njabu ngue'a gue'a 'nara nt'udi de nú'a ma da 'yøt'a Ajuá co nú'ua ma da mfei co rá danga cue'a.

²⁰ Nura nthε'ma'obxi'a mi ja møte de ra hnini, y nu mi the'ma ya obxi bi bøni ngu yá ji ya ja'i, y co rá ndunthi ra ji bi 'ño hñu nthebe kilometro rá yabu y asta bi zøxa ja yá frenu ya fani.

15

Ya εnxε co nú'ua yoto yá ngats'i ya ugui

¹ Nepuabya, dá handa nuni mahets'i ma'na ra nt'udi xi mrá dangui, y xi dá 'yø. Mi yoto ya εnxε mi ha 'ra 'nara mfei pa da mfei ya meximhai, mi gue'ua yá ngats'i ya ugui, ngue'a ya gue'a rá ngats'i rá cue Ajuá.

2 Nehe dá handa nú'a ra ndehe dega xito mi nthants'i co ra tsibi, ne nú'u to'o xqui ntate de ra mbanga zu'ue ne rá c'oi, ne himbi xocambeni'u nixi himbi hotho bi thu'tsua rá hmeya ni rá numero de rá thuhu nura zu'ue'a, mi 'bai'u ja nú'a ra ñanga ndehe dega xito, mi ha'u ya arpa nú'u xqui umbabi Ajuá.

3 Nehe mi tuti'u nú'a ra thuhu mi tuta ra Moise nú'a mi pɛpabi Ajuá, ne go guet'a ra thuhu tuta ra T'uca Deti, ne mi ena'u:

Nu'i Ajuá ma Hmu'ihe, go gue'e guí pɛ'tsa gatho ra ts'edi.

Xi xá nsunda ne xi ya dangui nú'u ri 'befi guí ɔt'e.

Y guí ɔt'e gatho nú'a majuani ne nú'a xá hño.

Nu'i go gue'e grá ndá de gatho ya hai de ra ximhai.

4 Ma zi Hmu'ihe, ¿to'o gue'a hinda zu'a'i nú'bu hinda 'yɔt'e nú'a guí ma?

Ne ¿to'o gue'a hinda xocambeni'i ri thuhu?

Ngue'a hɔnse'i grá maça Ajuá, hangue gatho ya ja'i de gatho ya hai de rá nguni ra ximhai da 'ñe da nsunda'i,

ngue'a xa hyandi'u gue xi guí ɔt'e gatho nú'a xá hño.

5 Mɛfa dá handa nuni mahets'i mi xogui nú'a ra maça luga habu 'be'tsa nuya xingdo habu xa t'ofu yá hmanda Ajuá.

6 Y nuni ra maça luga'a ja bi bɔnini nú'u yoto ya enxɛ mi ha nú'u yoto ya mfei, ne mi hñe co ya dutu dega linu xi xmá nt'axi ne mi huexqui, ne mi ngut'a 'nara ngut'i dega oro asta mi tsɔxa ja yá tiña.

7 Nepu 'na de nú'u goho ya da'enxɛ bi umba gatho nú'u yoto ya enxɛ 'ra 'nara 'bada dega oro mi ñuts'i co ya ugui nú'u ma da uni Ajuá co rá cuɛ, go gue'a Ajuá to 'bui pa nzantho.

8 Nu'bu nuni ja ra maça luga bi ñuxa ra 'bifi nú'a mi ehe de rá nsunda ne rá ts'edi Ajuá. Y himi tsa to da yat'ini asta himbi uadi nú'u yoto ya ugui mri hña nú'u yoto ya enxɛ.

16

Rá cuɛ Ajuá ma da zudi nú'u to'o hinxa gamfri

1 Nepu dá øde bi ña 'nara noya xi nts'edi mbo ra maça luga, ne bi 'ñemba nú'u yoto ya enxɛ:

—Grí maha gui xañhu ja ra ximhai nú'u yá mfei Ajuá xa mɛ'tsa ja nú'u yoto ya 'bada.

2 Nu'bu bi ma nú'a ra mudi enxɛ bá xanga ja ra ximhai nú'a mi 'be'tsa ja nú'a ra 'bada mi ha, hangue nú'u ya ja'i to mi pɛ'tsa ra hmeya de ra mbanga zu'ue ne mi xocambeni rá c'oi'a, bi c'onts'a ja yá ndo'yo 'raya sasi xi xmá nts'o ne xi xmá 'ñu.

3 Nepu rá ñoho ra enxɛ bá xanga ja ra ndehe nú'a mi 'be'tsa ja nú'a ra 'bada mi ha, y nura ndehe'a bi nji ngu rá ji 'na nú'a xa tho, ne bi du gatho nú'u mi 'bu mbo ra ndehe.

4 Y rá hñu ra enxɛ bá xanga ja ya dathe ne ya pøthe nú'a mi 'be'tsa ja nú'a ra 'bada mi ha, nepu nu'ú bi nji'u.

5 Nepu dá øde nú'a ra enxɛ mi su ya dehe, mi ena:

—Nu'i ma maça Ajuá'i ne ma zi Hmu'i, go gue'e gá 'bui desde ra mudi ne asta nubya guí 'bui. Nu'i hinte guí tugue ngue'a xcá 'yɔt'a ra ts'utbi xá hño.

6 Ngue'a xcá castiga nú'u to bi mamba yá ji nú'u bi gamfri'i, ne nú'u bi mangua ri noya. Hangue ngu bi 'yɔt'e'u njabu gá ø'tuabi nehe. Y dí 'ñepi da njabu'u.

7 Nehe dá øde ma'na ra enxɛ mi ña mbo ja ra maça luga habu ja ra ata, ne mi ena:

—Nu'i Ajuá ma zi Hmu'i, go gue'e guí pɛ'tsa gatho ra ts'edi. Guí ɔt'a ra hoga ts'utbi ne nú'a majuani.

8 Nepu rá ngoho ra enxɛ bi xanga ja ra hyadi nú'a mi 'be'tsa ja nú'a ra 'bada mi ha, y co rá ts'edi ra hyadi bi zat'a ya ja'i.

9 Pe masque xi bi zat'a ya ja'i, nu'ú himbi ne bi ntsø'mi de yá ts'oqui, nixi bi nsunda Ajuá. Nu'a bi 'yɔt'e'u, bi ñama'ñu de rá thuhu Ajuá nú'a ja rá ts'edi pa bi mɛhna nuya ya mfei.

10 Nepu rá ncut'a ra enxɛ bá xanga nú'a mi 'be'tsa ja nú'a ra 'bada mi ha, bá xanga ja rá hudi nú'a ra mbanga zu'ue, ne bi 'mɛxuui habu gatho mi nda'a. Y nuya ja'i mi 'bu ja rá hmanda'a asta mi tsa yá jane co ya danga ugui mi thogui.

11 Pe himbi ne bi ntsø'mi'u de yá ts'oqui. Nu'a mi ɔt'e'u, mi tsani Ajuá nú'a bí 'bu mahets'i, ngue'a mi tsama'ñu ya danga ugui.

12 Nepu rá 'rato ra enxε bá xanga ja ra danga dāthe Eufrate nú'a mi 'be'tsa ja nú'a ra 'bada mi ha, y nura dāthe'a bi 'yot'i pa bi nja ra 'ñu pa bá ehe ya nda me bōxhyadi.

13 Nehe dá handa hñu ya ts'ondahi nú'u mi hnequi ngu 'nara tsan'ue. 'Na bi bōni de ja rá ne ra mbanga zu'ue nú'a ngu 'nara qu'eña, nu'a ma'na bi bōni de ja rá ne nú'a ma'na ra zu'ue mi ja yoto yá ñaxu ne 'ret'a yá ndani, ha nu'a ma'na bi bōni de ja rá ne ra hyate badi.

14 Nú'ú go gue'u ya ts'ondahi mi øt'a ya nt'udi, ne mi pa'u ja ya nda de gatho ra ximhai pa da munts'i'u mahyεgui co yá soldado pa da 'ñøt'a tuhni'u nú'a ra pa da hñanga nguenda Ajuá nú'a to pe'tsa gatho ra ts'edi.

15 Ra Zidada Jesu bi 'ñena: “Pahue nuga sta damfri ya ja'i ga tsøhø ngu 'nara be. Xi da johya nú'a to ga tsudi di ndø'mi ne di he yá he pa hinda 'ño nsinque yá he, nixi hinda ntsa ja rá thandi Ajuá.”

16 Y gatho nú'u ya nda bi munts'i'u ja nú'a ra luga rá thuhu Armagedo de ra hñaquí ebreo.

17 Nepu rá yoto ra enxε bá xanga ja ra ndahi nú'a mi 'be'tsa ja nú'a ra 'bada mi ha, ne bi nt'øde 'nara noya de mbo ra maça luga nuni mahets'i habu mi hudi Ajuá, ne bi 'ñena:

—Nubyá ha, ya xa uadi.

18 Nu'bú bi nja ya huei ne ya ngani ne 'nara danga mbimhai. Y de gatho ya pa xa 'mu ya ja'i ja ra ximhai hinhya'mu xa nja 'nara danga mbimhai ngu nú'a bi nja nura pa'a, ngue'a xi bi nja nts'edi.

19 Y nura danga hnini bi 'yøt'a hñu hegue, y gatho ma'ra ya hnini de gatho ra ximhai bi ñunt'i'u, y Ajuá bi beni de ra danga hnini Babilonia gue mi pe'tsi da zudi rá cue'a.

20 Y gatho nuya hai mi o madetho de ra ndehe bi go'ma ra dehe, ne ya t'øhø bi 'mēdi.

21 Nehe bi dagui ya danga ndo de mahets'i ne bi zudi ya ja'i. Xi myá data'u, y xi xmá hñu, mi pe'tsa ngu ñote kilo. Ya ja'i mi tsani Ajuá po nuya ndo bá pehni'a, ngue'a nu'a mi gue'a 'nara danga uguí pa gue'a.

17

Ra ts'o'behña ma da 'mēdi pa nzantho

1 Nepu bi 'ñe bi zacagui 'na de nú'u yoto ya enxε mi ha 'ra 'nara 'bada habu mi 'be'tsa yá mfei Ajuá, ne bi 'ñengagui:

—Bá ehe pa ga u't'a'i nú'a ra castigo ma da t'umbabi nú'a ra ts'o'behña bí hudi maña de ya ndehe.

2 Ya nda de ra ximhai xa 'yøt'a ya ts'oqui co nú'a ra ts'o'behña, nehe xa cadí gatho ma'ra ya ja'i nú'a ra ts'o'behña pa xi xa 'yøt'a ya ts'oqui'u, nja ngu 'na to cadí ma'na pa da japi da zi ra vinu asta hinda nti.

3 Nepu ja nú'a ra thedi bi 'ñutca ra Maça Ndahi, nú'a ra enxε bi zixcagui ja 'nara mbonhi, y ja dá handini nú'a ra ts'o'behña mi tøgue 'nara thenga zu'ue habu mi huxa ndunthi ya thuhu nú'u mi ñama'ñu de Ajuá. Nú'a ra zu'ue'a mi ja yoto yá ñaxu ne 'ret'a yá ndani.

4 Y nú'a ra 'behña mi he 'nará he mi nthants'a morado co ra theni, y xqui tøtua ya oro, ne 'raya hothodo ne 'raya hoga t'axa do yá thuhu ya perhla. Nehe mi ha ja rá 'yε 'nara 'bada dega oro mi ñuts'i de ya t'øt'e xá nts'o ne de yá ts'oqui nú'a ra ts'o'behña.

5 Y ja rá de xqui t'opabi 'nara thuhu nú'a hinto bi badi te rí bōni, pe mi ena: “Ra danga Babilonia, go gue'a ra nana de ya ts'o'behña, go gue'a bi 'ñudi da t'øt'e ja ra ximhai gatho nú'a xá nts'o.”

6 Nepu dá handa nú'a ra 'behña ngu mri ti ngue'a xqui hyo ndunthi yá mēfi Ajuá ne nú'u bi dena ra Zidada Jesucristo ne bi damajuani de gue'a. Ne nu ndá handi'a xi dá 'yø nts'edi.

7 Nu'bú ra enxε bi 'ñengagui:

—¿Hanja guí 'yø? Nuga ma ga xi'i nú'a hinto xa badi de nú'a ra ts'o'behña ne de nú'a ra zu'ue ri tøgue'a, nú'a pe'tsa yoto yá ñaxu ne 'ret'a yá ndani.

8 Nú'a ra zu'ue gá handi mi 'bui, pe nubyá ya jo'o, pe 'mēfa ma da c'onts'i de ja ra o'tsi nú'a otho habu bí c'a, nepu da ma habu da thogui ya uguí pa nzantho, y nuni ja guehni rá gats'i. Ya meximhai nú'u to'o desde ra mudi ra ximhai hinxqui t'opabi yá thuhu ja ra libro habu huxa yá thuhu nú'u to'o ma da nte pa nzantho, nuya ja'i'u ma da 'yø nu stí hyandi'u da bøts'e nú'a ra zu'ue de ja nú'a ra o'tsi'a, ngue'a nu'a mi 'bui nepu bi njo'o, pe ma da 'mēi ma'na'qui.

⁹ Pa da za to da zo rá mfeni núna ma ga ma, mahyoni di ja rá mfađi. Nú'u yoto ya ñaxu, gue'u ngu yoto ya t'øhø habu hudi nú'a ra 'behña.

¹⁰ Nehe nú'u yoto ya ñaxu gue'u ngu yoto ya nda. Cət'a de gue'u ya xa thacua yá ts'edi. 'Na go gue'a ra ndabya, ha nu ma'na hinxa t'umtho rá 'befi, pe nu stí nda'a, 'na tui ya pa ma da nda.

¹¹ Nú'a ra zu'ue mi 'bui ma'met'o pe nubyá ya jo'o, go gue'a ma da 'na de nú'u yoto ya nda, pe ja ra uenda go gue'a ma drá hñato ra nda, y 'mefa ma da ma habu ma dra huati pa nzantho.

¹² Y nú'u 'ret'a ya ndani xcá hyandi gue'u ngu 'ret'a ya nda hinxa thuts'itho dega nda. Pe ma da t'umbabi'u da nda 'na ora mahyegui co ra mbanga zu'ue.

¹³ Nú'u 'ret'a ya nda 'nadra mfeni ma da me'tsi'u, hangue ma da umba ra ts'utbi nura mbanga zu'ue.

¹⁴ Ne da ntuhni'u co ra T'uca Deti, y nura T'uca Deti go gue'a ma da ntate, ngue'a go gue'a ra Hmu de gatho ya hmu, ne ra Nda de gatho ya nda. Y nú'u to'o 'bui co ra T'uca Deti ma da ntate'u, y nú'u go gue'u xa huahna Ajuá pa da gamfri, y nu'ú xa gamfri xá hño.

¹⁵ Nehe bi 'ñengagui ra enxε:

—Nú'u ya dehe xcá hyandi habu hudi ra ts'o'behña, go gue'u ngu nuya ja'i de gatho ya hñagui 'bui ja gatho ya hnini ne ja gatho ya hai.

¹⁶ Y nú'u 'ret'a ya nda xcá hyandi co ra mbanga zu'ue, nu'ú ma da utsa ra ts'o'behña, ne da hñacuabi gatho yá hño, ne da zogui sinque rá he, ne da zipa rá ngø, y nuyá ndo'yo da ts'a'tuabi.

¹⁷ Ngue'a Ajuá xa umbabi yá mfeni'u pa da 'yø'tua rá paha'a, hangue 'nat'a bi mañ'u pa bi umba ra ts'utbi nú'a ra zu'ue asta hinda nja nú'a xa ma Ajuá.

¹⁸ Y nú'a ra 'behña xcá hyandi gue'a ra danga hnini habu 'bui 'na to'o di manda ya nda de ra ximhai.

18

Ra data hnini Babilonia bi yøt'e

¹ 'Mefa de guehna dá handa ma'na ra enxε bi gai de mahets'i, xi mi ja rá ts'edi, ne bi yot'a ra ximhai co rá nsunda.

² Ne bi ña nts'edi, bi 'ñena:

—Ra danga hnini Babilonia ya xa 'bedi rá nsu, nubyá ja 'buhni gatho 'rama'na'ño ya ts'ondahi, nehe ja jani yá 'bafi nú'u ya ts'int's'u xá nts'o ne xi t'utsa.

³ Ra Babilonia bi cadi ya ja'i de gatho ya hai de ra ximhai pa bi nts'oqui'u, nehe gatho ya nda de ra ximhai xa nts'oqui'u con gue'a, y gatho ya ma ne ya duqui xa nrico'u co yá ts'ot'øt'e øt'a nura hnini'a.

⁴ Ne dá øde ma'na ra noya de mahets'i mi ena:

—Nú'ahu ma hnini'ihu, pøñhu de nura ts'ohnini'a pa hingui 'yøthu ya ts'oqui ngu øt'e'u, ne pa hinda z'ahu nú'u ya mfei ma da zudi'u.

⁵ Ngue'a xi xa ndangui yá ts'oqui'u y co yá ndangui asta ya xa zøxa nuua mahets'i, y Ajuá hinxa pumfri de ya ts'ot'øt'e øt'e'u.

⁶ 'Yø'tuabihu nura hnini'a ngu nú'a xa 'yøt'e'a pa ma'ra, ne co'tsuahu yo'qui rá ndunthi de nú'a xa 'yøt'e. Thantshu yo'qui nú'a ma da t'umbi'a ngu nú'a xi xa 'yøt'e'a co ma'ra.

⁷ Japhu da zamañhu ne da tho ya ts'othogui ngu nú'a xa 'yøt'e'a co rá nt'ets'i ngue'a xi pe'tsa ndunthi ya hño, ngue'a nu'á nja ngu 'nara 'behña ri nda, hangue ena: “Nuga dí hucua drá 'behña dí nda, hinxa du ma dame, nixi hinga ma ga thogui ya dumai.”

⁸ Por gue'a 'na patho ma da t'umba ya mfei, y nuya mfei'u go gue'a ra du ne ya dumai ne ra thuhu, ne da zat'a nura hnini'a, ngue'a xi ja rá ts'edi Ajuá ma Hmuhu nú'a to'o da hñam'ba nguenda'a.

⁹ Ne ya nda de ra ximhai nú'u to'o xa 'yøt'a ya ts'oqui co ra hnini'a ne xa johyauí ja ya ts'ot'øt'e øt'e'u, nú'u ya nda'u ma xi da nzoni ne ma da du yá mui nu sta hyandua rá 'bifi nú'a ra ts'ohnini ma da zat'i.

¹⁰ Nú'u ya nda ma da 'mai yabu ngue'a da ntsu de nú'a ma da nja, ne ma da 'ñena'u:

—¡A, huecate'ihu nú'ahu guí 'buhubu ja ra danga hnini Babilonia! Nu'ahu mi ja ri ts'edihu, pe 'na oratho xa z'ahu rá castigo Ajuá.

11 Ya ma ne ya duqui de ra ximhai ma da nzoni'ua ne da du yá mui de nú'a bi nja co ra hnini'a ngue'a ya ma da njo'o to da dambi nú'a da pa'ua.

12 Mi hats'i'ua da pa ja ra hnini'a ya t'øt'e dega oro ne dega t'axi, ne ya hoga do ne ya perhla, ne ya hoga dutu dega linu ne dega seda, ne nú'ua ya hoga dutu dega morado ne dega theni. Nehe mi hats'i 'rama'na'ño ya za nú'ua yuni xá cahi, ne ya hoga t'øt'e xa thoqui dega marfi, ya hoga za, ra marmo, ne ya bõja, 'na rá thuhu ra bronse, ha nu ma'na ra yerro.

13 Mi hats'i nehe ya canela, ya hoga ndapo yuni xá cahi, ra t'uts'i, ra mirra, ne ya dehe nú'ua xi yuni xá cahi, ra vinu, ra aceite, ra hoga arina, ne ra trigo. Nehe mi tsixa ya mbo'oni, ngu ya deti ne ya fani. Nehe mi tsixa ya carro, ne asta ya 'bego, y gue'ua ya ja'i mi pa'ua ngu ya mbo'oni.

14 Ya ma ne ya duqui ma da 'ñembabi nú'a ra hnini:

—jYa otho'i nú'ua ya hoga fruta ngrí ho, y ya gá 'bedi pa nzantho gatho nú'ua ya hño ne ya nt'ets'i nguí p'e'tshma!

15 Nú'ua ya ma ne ya duqui xa nrico ngue'a xa pa yá t'øt'e ja nura danga hnini, ma da 'mai yabu ngue'a ma da zu nú'a ra castigo ma da nja. Ma da nzoni'ua ne da du yá mui,

16 ne da 'ñena'ua:

—jA, hyøctho nuni ra dahni! Ngue'a mi ngu 'nara 'behña mi he ya hoga dutu dega linu ne dega morado ne dega theni, nehe xqui nhyoqui dega oro ne dega hoga do ne dega perhla.

17 j'Na oratho bi uadi gatho yá ndunthi nuyá hño mi p'e'tsi!

Nehe gatho nú'ua to'o mi manda ya motsa, ne nú'ua to'o mi et'i, ne nú'ua ma'ra mri mpefini, ne nú'ua to'o mi pani, gatho'ua ma da 'mai yabu,

18 y nu sta hyandua rá 'bifi nú'a ra danga hnini ma da zat'i, da ña nts'edi'ua ne da 'ñena:

—Mi otho ma'na ra hnini xi mrá dangui ngu nuni.

19 Nehe da hyøxa ya hai ja yá ñaxu ngue'a da du yá mui'ua, ne da nzoni'ua co ra dumui, ne da ña nts'edi ne da 'ñena:

—jA, hyøctho nuni ra danga hnini! Ngue'a xi mrá dangui rá tai, y ja xqui

nriconi gatho nú'ua to mi p'e'tsa yá motsa ja ra ndehe. jPe 'na oratho bi zat'a gatho nuni ra hnini!

20 Pe nú'ahua gyá gamfriu ne gatho nú'ahua yá 'mehni'ihu Ajuá, ne gatho nú'ahua ma'ra guí 'bahu mahets'i, johyahu de nú'a bi nja ja nú'a ra danga hnini, ngue'a Ajuá xa hña'mba nguenda nuya ja'i mi 'buhni, ne xa t'ø'tuabi'ua ngu nú'a xqui 'yøt'a'ihu nehe.

21 Nepu 'nara enxε xi mi ja rá ts'edi bi gu 'nara danga do nú'a ma'na xmá hñu que 'nara danga jani, ne bi 'yent'a ja ra ndehe ne bi 'ñena:

—Njaua ma da yui nehe ra Babilonia nú'a ra danga hnini, ne ya hinhya'mu ma da hnequi ma'na'qui.

22 Nixi ya hinhya'mu ma da yopa nt'øde ma'na'qui ya nzuni de ya arpa, nixi de ya thaza, nixi de ya trompeta ja nura hnini'a. Ni 'nara mēfi de nu'araza ra 'befi hinda yopa 'mui ja nura hnini'a, nixi da yopa mpefi 'nara jani.

23 Ni 'nara ñot'i ya hinda hnequini, nixi hinhya'mu da nja ma'na'qui ya ngo dega nthati. Nú'ua ya ma ne ya duqui to mi mpa ne mi ntai ja nura hnini'a, xi bi nja yá ts'edi ja ra ximhai, y co yá nt'ete nuya mengu de guehni mi hat'a ya ja'i de gatho ya hai de ra ximhai, pe ya bi uadi yá ts'edi'ua.

24 Nura hnini'a ya bi hnequi gue go xi tu ra ts'oqui'a de nú'ua ya gamfri ne yá 'mehni Ajuá xa tho, ne de gatho nú'ua ma'ra xa tho ja ra ximhai.

19

1 'Mefa dá øde mi ña nts'edi ndunthi ya ja'i nuni mahets'i, mi ena'ua:

jDrá nsunda Ajuá! Ngue'a xá nsunda ne ja rá ts'edi ne bi za bi pøhø ya ja'i.

2 Ngue'a nu'a øt'a ra hoga ts'utbi ne nú'a majuaní.

Nu'a xa umba ra mfei nura ts'o'behña

nú'a mi japa ya ja'i da 'yøt'a ya ts'oqui.

Ajuá bi co'tsuabi'a nú'a bi 'yøt'e gue bi hyo nú'ua to'o mi pepabi Ajuá.

3 Nepu bi yopa 'ñena'ua ma'na'qui:

—jDrá nsunda Ajuá! Ngue'a hinhya'mu ma da ntsaya da bøxa rá 'bifi nú'a ra hnini bi zat'i.

4 Nu'ba nú'u 'natemagoho ya nda ne nú'u goho ya da'εnxε bi ndandiñahmu'u, ne bi xocambeni Ajua nú'a bí hudi ja rá hudi, ne mi ena'u:

—¡Njabu gue'a! ¡Drá nsunda Ajua!

5 Nepu bi nt'ode ma'na ra noya de habu mi hudi Ajua, ne bi 'ñena: Nsundahu Ajua, gatho nú'ahu guí pephu ne guí tsuhu'a, ngu ya notsi ngu ya dangui.

Ra ngo de rá nthati ra T'uca Deti

6 Nepu dá øde 'nara ñahni de 'nara danga hmunts'a ja'i, 'ñena mri nhyahni ndunthi ya dehe, ne 'ñena 'raya ngani, ne mi ena: ¡Drá nsunda Ajua! Ngue'a nú'a go gue'a ma

Hmuhu pe'tsa gatho ra ts'edi, ne go gue'a ra Nda de gatho ra ximhai.

7 Johyahu ne nsundahu'a, ngue'a ya bi zø ra pa de rá nthati ra T'uca Deti.

Ra navia ya xa nhyoqui,

8 ya xa hye nú'a ra hoga dutu xqui t'umbi xá nt'axi y ri huexqui.

Nura t'axa dutu'a gue'a yá te xá nt'axi nú'u to'o xa gamfri Ajua.

9 Nepu ra εnxε bi 'ñengagui:

—'Yofu nuya ya noya: "Dá johya nú'u to da sipabi pa da ma ra ngo de rá nthati ra T'uca Deti."

Nehe bi 'ñengagui:

—Nuya guehya yá noya Ajua, y guehya xi majuani.

10 Nepu nuga dá ndandiñahmu ja rá ua ra εnxε pa ga nsunda'a, pe nu'a bi 'ñengagui:

—Oguí øt'a njabu, ngue'a necagui ne ma'ra ri cu dyá 'begohu mahyεgui de Ajua, ne dí mañhu rá noya ra Zidada Jesu. Go da xocambeni Ajua.

Nu'u tó'o mamba rá noya Ajua gue'u damajuani nehe de nú'a xa ma ra Zidada Jesucristo.

'Nara tøgue mri tø 'nara t'axfani

11 Nepu dá handa mahets'i mi xogui, ne dá handa 'nara tøgue mri tø 'nara t'axfani, y nú'a ra tøgue'a xa thu'mbabi 'nara thuhu nú'a rí bøni da 'ñena: Nú'a xa ma, nzantho da 'yøt'e. Ne ma'na ra thuhu rí bøni da 'ñena: Majuani. Ngue'a nu'a xi ra hoga nda, øt'e xá hño, ne øt'a ya tuhni ngu rí 'ñepi.

12 Yá da 'ñena mi zø ya tsibi, ne mi hu'tsa ndunthi ya corona, y nehe xqui t'opabi 'nara thuhu nú'a hinto mi paði te mi ne da ma, hønse'a go mi pa'a.

13 Ne mi he 'nara dutu xqui 'bobu co ra ji, y rá thuhu gue'a Rá Noya Ajua.

14 Ne mri deni'a ndunthi ya memahets'i nú'u øt'a ya tuhni, mri hñe'u dega hoga linu xi xmá nt'axi, ne mri tøgue ya t'axfani nehe.

15 Nu'a ra mudi tøgue mi pøni de rá ne 'nara mahuai dega yo filo. Con gue'a ma da na'mbabi ya ja'i de gatho ya hai de ra ximhai, ne ma da nda de gue'u con gatho rá ts'edi, ja ra uenda di ha 'nara ts'ut'o dega bøjá. Ne ngu 'nara ja'i net'a ya obxi pa da the'mi, njabu'a ma da huata ya ja'i nuto yá ncontra Ajua nú'a to pe'tsa gatho ra ts'edi ne pø rá cue con gue'u.

16 Ne ja rá he de ja rá xithe xqui t'ofu 'nara thuhu ena: "Ra Nda de gatho ya nda ne ra Hmu de gatho ya hmu."

17 Nepu dá handa 'nara εnxε mi 'bai ja ra hyadi, ne bi mafi nts'edi pa bi ma'ta gatho ya ts'intsu di nhyats'i, ne bi 'ñembu:

—Bá ehui gui munts'ihu pa gui tsihu nú'a ra danga hñuni ma da 'ra'ahu Ajua.

18 Ma da t'a'ahu gui tsihu yá ngø ya danga nda ne ya nda gá soldado, ne yá ngø nú'u to xi mi jahma yá ts'edi. Ma gui tsiphu yá ngø ya fani ne nú'u to mi tøgue'u. Xi ma gui tsiphu yá ngø gatho ya ja'i, ngu ya 'bego ne nú'u hingyá 'bego, ngu ya notsi ne ya dangui.

19 Nepu dá handa ra mbanga zu'ue ne ya nda de ra ximhai xqui munts'i'u co yá soldado pa da ntunhui nú'a to mi tøgue ra t'axfani ne nú'u to mi deni'a.

20 Nú'a ra mbanga zu'ue bri ju co nú'a ra hyate badi to xqui 'yøt'a ya nt'udi ja rá thandi nú'a ra mbanga zu'ue. Co nuyá nt'udi ra hyate badi xqui hyat'a ya ja'i nú'u xqui thu'tsua rá hmeya nú'a ra mbanga zu'ue ne xqui xocambeni'u rá c'oi'a. Nú'u ri yoho bi t'ent'a ma tetho ja ra ndehe dega tsibi nú'a faspí co ra asufre.

21 Y nú'a to mi tøgue ra t'axfani bi hyo nú'u ma'ra to mri dena ra mbanga zu'ue ne ra hyate badi. Bi hyo'u co nú'a ra mahuai mi pøni de rá ne, y gatho ya ts'intsu xi bi niña co yá ngø'u.

20

'Na 'mo ya jeya

¹ Nepu dá handa 'nara enxε bi gai de mahets'i mi ha ra nsoqui de ra o'tsi nú'a otho habu bí c'a, nehe mi ha 'nara danga cadena.

² Ne bi gu ra danga zu'ue nú'a go gue'a ra ndaxjua qu'eña mi 'bu desde maya'bu, nú'a rá thuhu ra ts'ondahi ne ra Satá. Ne bi dat'i pa 'na 'mo njeya,

³ y ngu bi dat'i bi 'yent'a mbo ja nú'a ra o'tsi'a, ne bi got'i ne bi hñu'tsua 'nara seyo pa ya hinda za da hyat'a ma'ra ya ja'i asta hinda uadi nú'u 'na 'mo njeya. 'Mefa ma dra thøgue pa 'raya patho.

⁴ Nepu dá handa 'raya hudi, y ja mi huhni nú'u to'o xqui t'umba ra ts'edi pa da 'yot'a ra ts'utbi. Nehe dá handa nú'u xqui thecua yá 'yuga ngue'a xqui damajuani de ra Zidada Jesucristo ne xqui mamba rá noya Ajuá, ne hinxqui xocambeni ra mbanga zu'ue nixi rá c'oi'a, nixi hinxqui hopi to da meya'u ja yá de o ja yá 'ye co rá hmeya ra zu'ue. Dá handi bi yopa nte'u ne bi nda co ra Zidada Jesucristo pa nú'u 'na 'mo njeya.

⁵ Nú'u go gue'u xi ya mudi bi yopa nte de nú'u xqui du. Y nu'u ma'ra himbi yopa nte'u asta himbi zøxa nú'u 'na 'mo njeya.

⁶ Njapi ne xá nt'axi nú'u to xa yopa nte ra mudi. Y rá ñoho ra du nú'a ma da nja ja ra nidu, hinda za te da 'yot'uabi'u. Gatho'u da macja ja rá thandi Ajuá ne ra Zidada Jesucristo, ne da nda'u co ra Zidada Jesucristo pa nú'u 'na 'mo njeya.

⁷ Y nu sta uadi nú'u 'na 'mo njeya, ra Satá ma dra thøgue de habu xa jot'i.

⁸ Nu'a ma da bōni pa da hyat'a ya ja'i 'bu ja gatho ya hai de ra ximhai. Da ma pa da hyat'a ra Gog ne ra Magog, nú'u gue'u yá ncontra ra Zidada Jesucristo, ne da hyat'i'u pa da munts'i pa da 'ñot'a tuhni, y nuyá ndunthi'u ngu rá ndunthi ra 'bomu ja ja ra ñanthe.

⁹ Gatho nuya ja'i'u dá handi bi ma'u ja rá ngu ni ra ximhai pa bá thets'i'u habu mi ja rá hmaça hnini Ajuá ne mi 'bu ya gamfri. Pe Ajuá bi mehna ra tsibi de mahets'i pa bi zat'i'u.

¹⁰ Ne ra ts'ondahi nú'a to mi hat'a ya ja'i bi t'ent'a ja ra ndehe dega tsibi nú'a faspí co

ra asufre, habu xqui t'ent'i nehe ra mbanga zu'ue ne nú'a ra hyate badi. Nuni ja guehni ma pa ra xuui da zama'ñu'u ya ugu pa nzantho.

Ma da nja 'nara nsuca uenda ja rá thandi Ajuá

¹¹ Nepu dá handa 'na mi hudi ja 'nara danga hudi xmá nt'axi. Y ngu bi hnequi'a, 'bestho bi 'metho mahets'i ne ra ximhai, y nixi bi fadi habu bi ma.

¹² Nehe dá handi nú'u xqui du, gue notsi ndangui mi 'bahni ja rá thandi Ajuá. Nepu bi so'tsa ya libro, y nehe bi so'tsa nú'a ra libro habu huxa yá thuhu nú'u to'o ma da nte pa nzantho. Y nú'u to xqui du bi thá'mba nguenda de nuya t'ot'e xqui 'yot'a ja ra ximhai, y nuya t'ot'e'u xqui t'ofa ja nuya libro'u.

¹³ Nú'a ra luga habu mi 'bu nú'u xqui du, nura luga'a xqui da nú'u mi 'buhni, ra ndehe xqui da nuya ja'i xqui zo de guehni, y ra nt'agui xqui da nú'u xqui nt'aguini, y cada 'na de nuya ja'i'u bi thá'mba nguenda de nuya t'ot'e xqui 'yot'e'u.

¹⁴ Nepu ra nt'agui ne ra luga habu mi 'bu nú'u xqui du ya bi 'ñotho, ngue'a bi t'ent'a ja ra ndehe dega tsibi faspí. Y ra castigo ja nuna ndehe dega tsibi go gue'a rá ñoho ra du.

¹⁵ Hangué bi t'ent'a ja ra ndehe dega tsibi nú'u to'o hinxqui t'opabi yá thuhu ja nú'a ra libro habu xqui thu'tsua yá thuhu nú'u to'o ma da nte pa nzantho.

21

Ma danja ma'ra'yo ra ximhai ne mahets'i

¹ Nepu dá handi xqui nja ma'ra'yo ra ximhai ne mahets'i, nguetho nú'a ra mudi ximhai mi ja ne nú'a mahets'i bi 'metho'u. Nehe ya mi otho ra ndehe.

² Nuga drá Xuua, dá handa ra maça hnini Jerusale nú'a xqui nja ma'ra'yo. Dá handi bi gai de mahets'i po rá ts'edi Ajuá ne mi hnequi mahotho ngu 'nara navia ya xa hñe pa da nthatui nú'a ma drá dame.

³ Ne dá øde 'nara noya de mahets'i mi ña nts'edi, mi ena:

—Ndi, Ajuá 'buhui ya ja'i, y ma da 'mui con gue'u pa nzantho, y nú'u go gue'u rá

hnini'a. Ajuā go guesε'a ma da 'mahui'ua ngue'a go gue'a yá Ajuā'ua.

⁴ Ne Ajuā ma da ducuabi gatho yá guida'ua. Ya hinda nja ra du, ni ya ts'oni, ni ya dumai, nixi ya ugui, ngue'a nuya t'øt'e mi ja ma'met'o, nubyá ya otho.

⁵ Nepu nú'a to'o bí hudi mahets'i ja rá hudi bi 'ñena:

—Padi gue nuga dí japi gatho ya t'øt'e da nja ma'ra'yo.

Nehe bi 'ñengagui:

—'Yofo nú'a stá xi'i, ngue'a nuya ya noya go guehya majuaní ne ma da nja ngu stá ma.

⁶ Ne bi 'ñengagui:

—Ya xa t'øt'e. Nuga go gueque rá madigui ne asta rá gats'i, ngu ya letra fadi desde ra A asta ra Zeta. Nu'a tó'o da za ra nduthe, ga umbi da zi nú'a ra dehe dega te pøhø ja ra pøthe ne t'untho.

⁷ Y gatho ya t'øt'e go dyá meti nú'ua to ma da ntate. Nú'á go yá Ajuāgui'ua, y nuga go ma batsi'ua.

⁸ Pe nuya zuse, ya 'ñagamfri, ya ts'oja'i, ya hyote, ya 'ñejá'i, ya 'ñete, ne nú'ua to xøcambeni ya c'oi, ne gatho ya c'uamba, gatho'ua ma da t'ent'a ja ra ndehe dega tsibi nú'a faspi co ra asufre. Nú'á go gue'a rá ñoho ra du.

Ra 'ra'yo Jerusale

⁹ Nepu bi 'ñe bi zacagui 'na de nú'ua yoto ya enxε mi ha 'ra 'nara 'bada habu mi 'be'tsa nú'ua yoto yá ngats'i yá mfei Ajuā. Ne bi 'ñengagui:

—Bá ecua pa ga u't'a'i ra navia nú'a ma da nthatui ra T'uca Deti.

¹⁰ Nepu ja nú'a ra thedi bi 'ñutca ra Maça Nðahi, nú'a ra enxε xqui zocagui bi zixcagui ja 'nara danga t'øhø xi xmá hñets'i, ne bi 'ñutcagui ra danga maça hnini Jerusale mi cai de mahets'i po rá ts'edi Ajuā.

¹¹ Nú'a ra hnini'a xi mri yot'i co rá nsunda Ajuā, ne ngu 'nara hothodo xi mri huexqui, ngu nú'a ra hoga do rá thuhu jaspe, ngu ra xito nú'a di hya'tsi.

¹² Mi jot'i co 'nara danga jado xi xmá hñets'i, y mi pe'tsa 'ret'amayoho ya gosthi y mi 'ba 'nara enxε cada ra gosthi. Ja nuya gosthi'ua xqui t'ofoni yá thuhu nú'ua

'ret'amayoho ya 'mai gá ja'i xqui 'ñehe de nú'ua 'ret'amayoho yá t'ua ra Israel.

¹³ Mi ja hñu ya gosthi de bøxhyadi, y má hñu de yhyadi, má hñu de mahuifi, y má hñu de mac'angui.

¹⁴ Ra jado de nura hnini'a mi pe'tsa 'ret'amayoho ya madi do, y ja nuya do'ua xqui t'ofoni yá thuhu nú'ua 'ret'amayoho yá apostol ra T'uca Deti.

¹⁵ Nú'a ra enxε to'o ndí ña'be mi ha 'nara t'eni dega oro mri hnequi ngu 'nara xithi pa mi enga nura hnini'a ne rá jado ne yá gosthi.

¹⁶ Ra hnini mi mahyεgui rá ma ne rá nxidi ne rá hñets'i. Ra enxε bi 'yeni ra hnini co nú'a ra t'eni mi ha, rá ma bi zadi 'natemagoho nthebe kilometro, nehe rá hñets'i ne rá nxidi bi zadi mahyεgui.

¹⁷ Ne bi 'yeni ra jado y bi zadi hñu'rate ne goho metro, go gue'a ra t'eni padi ya ja'i, hangue bi cupa ra enxε.

¹⁸ Ra jado xqui thoqui dega jaspe, ne ra hnini xqui thoqui 'ra'tho dega oro, y mi hya'tsi ngu ra xito.

¹⁹ Nehe ya madi do de rá jado ra hnini gatho mi tu ya hoga do. Rá madi ra do mi tu nú'a ra t'axa do rá thuhu ra jaspe, rá ñoho mi tu nú'a ra ixca do rá thuhu ra safiro, rá hñu mi tu nú'a ra c'anga do rá thuhu ra agate, rá ngoho mi tu nú'a ra cahu do rá thuhu ra esmeralda.

²⁰ Rá ncut'a do mi tu nú'a ra do nthants'i ra t'axi co ra theni rá thuhu ra onice. Rá 'rato mi tu nú'a ra do xá ntheni rá thuhu ra coralina. Rá yoto ra do mi tu nú'a ra do xá nc'ast'i rá thuhu ra crisolito. Rá hñato mi tu nú'a ma'na ra c'anga do rá thuhu ra berilo. Rá guto mi tu nú'a ra do xá nc'ast'i nthants'i ra c'angui rá thuhu ra topacio. Rá 'ret'a mi tu nú'a ma'na ra c'anga do rá thuhu ra crisoprasa. Rá 'ret'ama'ra mi tu nú'a ra do ra 'botheni rá thuhu ra jacinto. Ne rá 'ret'amayoho mi tu nú'a ra do ra nzat'a theni rá thuhu ra amatista.

²¹ Nú'ua 'ret'amayoho ya gosthi xqui thoqui co nú'a ra t'axa do rá thuhu ra perhla. Cada 'nara gosthi mi gue'a 'nara perhla. Y nura 'ñu de mbo ra hnini mi 'ra'tho dega oro ne mri hya'tsi ngu ra xito.

²² Nuni ja ra maça hnini hindá handini ni 'nara nija, ngue'a go guesε Ajuā ma Hmuh

'buhni nú'a to pɛ'tsa gatho ra ts'edi. Nehe ja 'buhni ra T'uca Dɛti.

²³ Nehe hinga mahyonini ra hyadi nixi ra zana pa da yot'a ra hnini, ngue'a rá nsunda Ajuá ne ra T'uca Dɛti go guesɛ'u ri yot'a nura hnini'a.

²⁴ Y gatho ya gamfri de maxøgue rá nguni ra ximhai ma da 'ño'u ja ra ñot'i'a, nehe ya nda de ra ximhai nú'u xa gamfri ma da zoni ja nura hnini'a, ne da hñaxa yá nsu pa da zogui ja nura hnini'a.

²⁵ Ne ya gosthi hinhya'ma jot'i, nehe hinhya'ma ja ra 'bexuui.

²⁶ Nehe ya gamfri de maxøgue rá nguni ra ximhai ma da hñaxa yá nsu ja nura hnini'a.

²⁷ Pe hinda ma da yat'ini nú'u to'o hinxá nt'axi, nixi nú'u to'o øt'e xá nts'o, nixi nú'u manga ya nc'uamba. Nuni ma da yat'ini hønse nú'u to'o xa t'opabi yá thuhu ja rá libro ra T'uca Dɛti, habu huxa yá thuhu nú'u to'o ma da nte pa nzantho.

22

¹ Nepu ra enxɛ bi 'ñutcagui 'nara dathe xi xá nt'axi y nura dehe'a gue'a ra dehe dega te. Mi hnequitho nú'a te mi ja mbo ngu nja ra xito, ne mi pøni de habu mi hudi Ajuá ne ra T'uca Dɛti.

² Madetho de rá 'ñu ra hnini ne ja yá ñani ra dathe mi 'bahni nú'a ra za dega te, ne ri unga yá fruta 'rɛt'amayoho 'mi'qui ra jeya, tat'a zana uni yá fruta, y nuyá xi ra 'ñethi pa bi ñani nú'u ya ja'i xqui 'ñe de gatho rá nguni ra ximhai.

³ Nehe da 'ñothoni ni 'nara t'øt'e xá nts'o. Nuni ja ma da njani ra hudi habu hudi Ajuá ne ra T'uca Dɛti, y nu'u tó'o pɛpabi Ajuá ma da xøcambeni'a.

⁴ Nu'á ma da hyanduabi rá hmi Ajuá, y rá thuhu'a ma da t'ofu ya yá de'u.

⁵ Nuni ma da 'ñothoni ra 'bexuui, nixi hinga mahyoni rá ñot'i ra hyadi nixi ma'na ra ñot'i pa da yot'i nuto gatho ma da 'mahni, ngue'a Ajuá go gue'a ma da yot'i'u, y nú'á ma da nda pa nzantho.

'Bui guetbu rá yo'ehe ra Zidada Jesucristo

⁶ Nepu ra enxɛ bi 'ñengagui:

—Nuya ya noya go guehya xi majuani, ne ma da nja ngu xa hma. Ajuá ma Hmuh nú'a ri umba ra mfadi yá 'mehni, go gue'a

bi mehna rá enxɛ pa da 'ñutuabi nú'u to pɛpabi de nuya t'øt'e ma da nja 'bestho.

⁷ —iBeñhu gue nuga ma ga ehe 'bestho!

Dá johya nú'a to da hñuxa nt'øde nuna rá noya Ajuá xa t'ofu ja nuna libro.

⁸ Nuga go gueque drá Xuua, dá øde ne dá handi gatho nuya t'øt'eya. Y ngu dá juadi dá øde ne dá handi dá ndandiñahmu ja rá ua nú'a ra enxɛ xqui 'ñutcagui gatho nuya ya t'øt'e pa ga nsunda'a.

⁹ Pe nu'á bi 'ñengagui:

—Oguí øt'a njabu, dyá 'begohu mahyegui co nú'u ma'ra ri cu mamba rá noya Ajuá ne nú'u to'o huxa nt'øde nú'a xa t'ofu ja nuna ra libro. Go da xøcambeni Ajuá.

¹⁰ Nehe bi 'ñengagui:

—Oxqui agui nuya ya t'øt'e xcá 'yofu ja nuna ra libro, ngue'a ya ma da zøhø ra pa pa da nja nuya ya t'øt'eya.

¹¹ Ya ts'o'mui dá sigui da nts'o'mui, nu'u xá nts'o dá sigui da nts'oni, ha nu'u to ya hoja'i, dá sigui da hñoja'i, y nu'u tó'o øte Ajuá, dá sigui da 'yøte.

¹² —Xi majuani, ma ga ehe 'bestho ne ga ju'tuabi cada 'na ngu nú'a xa mɛfi.

¹³ Nuga go gueque rá mɛdigui ne asta rá gats'i, ngu ya letra fadi desde ra A asta ra Zeta.

¹⁴ Njapi nú'u to'o xa t'axca yá dutu pa da t'umba nɛqui da yat'a ja ra maça hnini ne da zipa rá fruta nú'a ra za dega te.

¹⁵ Pe ma da gohi rí møte de ra maça hnini nú'u ya 'ñagamfri, ya 'ñete, ya 'ñeja'i, ya hyote, ne nú'u to'o xøcambeni ya c'oi, ne gatho nú'u to'o di ho da manga ya nc'uamba.

¹⁶ —Núga drá Jesu, stá pɛhn'ahabu ma enxɛ pa da xi'ahu gatho nuya ya noya nú'ahu guí camfriguihu. Núga drá Hmu de ra nda Davi, y stí 'ñehe de yá ja'i'a. Go gueque dí ngu nú'a ra haxatsø ri huexqui.

¹⁷ Ra Maça Ndañi ne ra navia nú'a ma da nthatui ra T'uca Dɛti eñ'u:

—Bá ehe.

Nehe nu'u tó'o øde nuna ra noyana dá 'ñena nehe'u:

—Bá ehe.

Nu'u tó'o tsu ra nduthe ne ne da ntsithe, dá 'ñehe da zi ra dehe dega te nú'a t'untho.

¹⁸ Gatho'ihu dí xi'ahu gue nu'u tó'o da 'yøde nuya ya noya xa t'ofoua ja nuna ra libro, ne da hñu'tsa ma'ra ya noya nú'u

hinxa t'ofoua, pah_u gue Aju_a ma da umba ya mfe_i nuya ja_i'i_u, ngu nú'_u xa t'ofoua.

¹⁹ Nehe nu'_u tó'o da hñ_aca 'raya noya de nú'_u xa t'of_o ja nuna ra libro, Aju_a ma da hñ_acuabi nehe yá thuhu nuya ja_i'i_u de ja ra libro hab_u huxa yá thuhu nú'_u ma da nte pa nzan_{tho}, nehe nuya ja_i'i_u hinda yut'a ja ra ma_{ca} hnini, nixi da hñ_anga nú'_u ya japi

xa t'ofoua.

²⁰ Go ra Zidada Jesucristo nú'a to'o bi manga nuya ya noya, ne bi 'ñena:

—Xi maju_uni ma ga ehe 'bestho.

Y nujú dí th_adih_u ne dí eñ_u:

—Njab_u gue'a. ¡Bá ehe, ma Zidada'ihe!

²¹ Ma Zidadah_u ra Jesucristo da max'ah_u grí gathoh_u. Njab_u gue'a.